

KOMITETY

POLSKIEJ AKADEMII NAUK

WARSZAWA 2024

ISBN 978-83-66847-71-2

Publikacja powstała w ramach obchodów 70-lecia Polskiej Akademii Nauk z inicjatywy Rady Przewodniczących Komitetów PAN w kadencji 2019–2022 w składzie: prof. Marek Degórski, prof. Wojciech Hanke, prof. Iwona Hofman, prof. Janusz Jurczak, prof. Tomasz Schramm, prof. Bogusław Smólski, prof. Krzysztof Spalik, prof. Lidia Wądołowska, prof. Małgorzata Zaleska, prof. Tomasz Zawila-Niedźwiecki, prof. Paweł Zięba. Koordynatorem prac Rady był prof. Romuald Zabielski, wiceprezes PAN w latach 2019–2022.

Opracowanie tekstów i materiału zdjęciowego: komitety PAN.

Redakcja: prof. Iwona Hofman, prof. Lidia Wądołowska, prof. Romuald Zabielski

Projekt graficzny i skład: prof. Iwona Hofman, dr hab. Andrzej Kansy

ISBN 978-83-66847-71-2

Wydawca

Biuro ds. Komunikacji i Informacji Naukowej PAN

© Polska Akademia Nauk, 2024

Warszawa 2024

Spis treści

Wstęp.....	5
Komitety Problemowe przy Prezydium PAN	6
Komitet Badań Polarnych	7
Komitet Bioetyki	19
Komitet Problemów Energetyki	31
Komitet Prognoz	41
Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	52
Rada Towarzystw Naukowych	65
Rada Upowszechniania Nauki	80
Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych	85
Komitet Nauk Demograficznych	86
Komitet Nauk Ekonomicznych	108
Komitet Nauk Etnologicznych	116
Komitet Nauk Filozoficznych	129
Komitet Nauk Historycznych.....	139
Komitet Nauk o Finansach.....	145
Komitet Nauk o Kulturze	155
Komitet Nauk o Kulturze Antycznej	167
Komitet Nauk o Literaturze	186
Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej	198
Komitet Nauk Orientalistycznych	208
Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania.....	218
Komitet Nauk o Sztuce.....	229
Komitet Nauk Pedagogicznych	236
Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych	248
Komitet Nauk Prawnych	258
Komitet Nauk Teologicznych.....	269
Komitet Słowianoznawstwa	281
Komitet Socjologii	292
Komitet Statystyki i Ekonometrii.....	306
Komitet Badań nad Migracjami.....	312

Komitet Naukoznawstwa	322
Komitet Problemowy Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach.....	341
Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych.....	347
Komitet Biologii Molekularnej Komórki	348
Komitet Biologii Organizmalnej	361
Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej	375
Komitet Biotechnologii.....	381
Komitet Nauk Agronomicznych.....	393
Komitet Nauk Leśnych i Technologii Drewna	403
Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu	414
Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury	425
Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu.....	436
Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi	456
Komitet Badań Czwartorzędu.....	457
Komitet Badań Morza.....	468
Komitet Chemii Analitycznej	479
Komitet Fizyki.....	490
Komitet Geofizyki PAN.....	501
Komitet Krystalografii	508
Komitet Matematyki	519
Komitet Nauk Geograficznych	529
Komitet Nauk Geologicznych.....	541
Komitet Nauk Mineralogicznych	545
Wydział IV Nauk Technicznych	549
Komitet Akustyki	550
Komitet Architektury i Urbanistyki.....	562
Komitet Automatyki i Robotyki	572
Komitet Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej.....	583
Komitet Elektroniki i Telekomunikacji.....	598
Komitet Elektrotechniki.....	607
Komitet Geodezji.....	620
Komitet Inżynierii Materiałowej I Metalurgii	639
Komitet Inżynierii Produkcji.....	648
Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej.....	663

Komitet Termodynamiki i Spalania	677
Komitet Transportu.....	689
Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi	698
Wydział V Nauk Medycznych	709
Komitet Fizyki Medycznej, Radiobiologii i Diagnostyki Obrazowej	710
Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej	718
Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka	733
Komitet Nauk Neurologicznych.....	736
Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka	743
Komitet Nauk Klinicznych	755
Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej.....	764
Komitet Rozwoju Człowieka	777
Komitet Terapii i Nauk o Leku	788

Wstęp

Komitety Polskiej Akademii Nauk są ciałami kolegialnymi grupującymi ludzi nauki reprezentujących w naszym kraju określoną dyscyplinę nauki lub dyscypliny pokrewne. W skład komitetów naukowych PAN wchodzi członkowie Akademii oraz wyłonieni w drodze wyborów wybitni naukowcy danej dyscypliny reprezentujący szkoły wyższe, instytuty PAN, resortowe instytuty badawcze, a także przedstawiciele instytucji i organizacji o charakterze gospodarczym i społecznym. Działalność w komitetach jest społeczna, a członkostwo jest traktowane jako wyróżnik indywidualnych osiągnięć naukowych i organizacyjnych.

Sieć komitetów powołano do życia przed ponad 70 laty wraz z utworzeniem Polskiej Akademii Nauk. Komitety PAN dzielą się na trzy grupy: komitety naukowe, komitety problemowe i komitety narodowe. Komitety naukowe są podstawową i największą grupą – w kadencji 2019-2022 r. w pięciu Wydziałach PAN powołano ich łącznie 77. Komitety naukowe mają za zadanie oddziaływanie na rozwój dyscypliny naukowej, którą się zajmują oraz integrowanie krajowych ośrodków i środowisk naukowych. Komitety problemowe tworzy Prezydium Akademii w zależności od bieżących potrzeb. W kadencji 2019-2022 r. funkcjonowało dziewięć komitetów problemowych przy Prezydium PAN oraz cztery przy Wydziale I i jeden przy Wydziale IV. Komitety narodowe powoływane są w celu utrzymania i rozwijania współpracy z międzynarodowymi organizacjami naukowymi - funkcja komitetu narodowego jest powierzana odpowiednim komitetom naukowym lub problemowym.

Od początku istnienia sieci, komitety naukowe PAN odgrywały istotną rolę ekspercką w diagnozowaniu stanu nauki w Polsce oraz w wytyczaniu nowych ważnych społecznie i gospodarczo kierunków badań. Ostatnie dwie - trzy kadencje działalności komitetów obfitowały w szereg ważnych dla nauki i społeczeństwa aktywności. Intencją Rady Przewodniczących Komitetów Naukowych i Problemowych PAN było przedstawienie tych najważniejszych osiągnięć w dostępnym miejscu i tak powstał pomysł niniejszego opracowania. Ze względu na przyjętą strukturę tekstu w opisie każdego komitetu znajdują się następujące informacje: krótka historia, dane osobowe i kontaktowe, osiągnięcia naukowe, współpraca międzynarodowa, opis form aktywności i działań na rzecz społeczeństwa. Ze względu na kierunki polityki naukowej państwa oraz dynamikę zmian w szkolnictwie wyższym, informacje te mogą być przydatne w diagnozowaniu problemów charakteryzujących dziedziny i dyscypliny naukowe w kontekście znaczenia badań dla rozwoju społecznego.

Iwona Hofman, Lidia Wądołowska, Romuald Zabielski

Komitety Problemowe przy Prezydium PAN

Komitet Badań Polarnych

Komitet Problemowy przy Prezydium PAN

Rok powołania komitetu i krótka historia: 1977 <https://kbp.pan.pl/pl/>

Początki badań obszarów polarnych prowadzonych przez Polaków sięgają drugiej połowy XIX w. i związane są z polskimi więźniami politycznymi ze środowiska akademickiego zsyłanymi na daleką północ i Syberię w imperium rosyjskim. Wnieśli oni ogromny wkład w poznanie środowiska przyrodniczego tych obszarów (m.in. J. Czerski, A.P. Czekanowski, B. Dybowski, W. Godlewski). Szczególne znaczenie miał udział dr. Henryka Arctowskiego i Antoniego Bolesława Dobrowolskiego w belgijskiej wyprawie naukowej na r/v *Belgica*, która pierwsza zimowała w Antarktyce. Ich dokonania oraz pozycja naukowa w świecie pozwoliły na rozwój badań polarnych w niepodległej Polsce, począwszy od wyprawy II Międzynarodowego Roku Polarnego 1932/1933 na Wyspę Niedźwiedzią w Arktyce. Później nastąpiły kolejne ekspedycje na Spitsbergen. Na potrzeby całorocznej ekspedycji III Międzynarodowego Roku Geofizycznego (1957/1958) zbudowano Polską Stację Polarną na Spitsbergenie.

Utworzenie Komitetu Badań Polarnych (KBP) PAN nastąpiło w latach 1970-tych w efekcie intensyfikacji polskich badań polarnych. Największe znaczenie prestiżowe i polityczne miała pierwsza Polska Naukowa Ekspedycja Morska do Antarktyki (1975/1976 r.) statkami r/v „Profesor Siedlecki” i m/t „Tazar”, która miała na celu badania zasobów kryła i możliwości rybołówstwa. Wyprawą kierowali doc. dr Daniel Dudkiewicz z Morskiego Instytutu Rybackiego oraz jej inicjator i Kierownik Naukowy doc. dr hab. Stanisław Rakusa-Suszczewski z Instytutu Ekologii PAN. W 1976 roku zapadła także decyzja o budowie całorocznej stacji badawczej w Antarktyce Zachodniej (Polska Stacja Antarktyczna im. Henryka Arctowskiego, otwarta 26 lutego 1977). W tym samym roku z inicjatywy profesorów Romualda Klekowskiego, Adama Urbanka i Leszka Kuźnickiego utworzono Komitet Badań Antarktycznych (KBA). Przewodniczącym został prof. A. Urbanek a Sekretarzem doc. Wojciech Krzemiński. W 1977 roku rząd Polski podjął uchwałę o rozwoju badań polarnych na Spitsbergenie (m.in. gruntowna renowacja stacji Hornsund) i na Antarktydzie. W efekcie tego KBA stał się Komitetem Badań Polarnych PAN (KBP). Przewodniczącym został prof. A. Urbanek (do 1980 r.), a Sekretarzem

Naukowym doc. dr. hab. S. Rakusa-Suszczewski. Rok później funkcję Sekretarza przejął dr inż. Maciej Seweryn Zalewski. W 1978 r. polska wyprawa na Spitsbergen pod kierunkiem prof. Jana Szupryczyńskiego dokonała gruntownego remontu i przebudowy stacji w Hornsundzie (obecnie im. Stanisława Siedleckiego). Powstały także cztery mniejsze sezonowe stacje uniwersyteckie na Spitsbergenie. Duża infrastruktura polskich badań polarnych powiększyła się o r/v *Oceania* Instytutu Oceanologii PAN. W 1986 r. statek ten odbył pierwszy z regularnych rejsów na Spitsbergen odbywających się corocznie do dziś. Koordynacja badań i zarządzanie stacjami zostały rozdzielone pomiędzy Instytut Geofizyki PAN – Spitsbergen, Arktyka oraz dla Stacji Arctowskiego Instytut Ekologii PAN (następnie Samodzielny Zakład Biologii Antarktyki PAN i obecnie Instytut Biochemii i Biofizyki PAN). Komitet przygotował też pod redakcją prof. A. Gutercha pierwszy obszerny dokument w trakcie przygotowań do IV Międzynarodowego Roku Polarnego 2007-2008 pt. *Arctic and Antarctic Research Programme of Poland 2002–2010*.

W dalszych latach Komitetowi przewodniczyli wybitni profesorowie: Alfred Jahn (1981-1984), Krzysztof Birkenmajer (1984–1999), Aleksander Guterch (1999-2007), Jacek Jania (2008-2018), Piotr Głowacki (2019-nadal).

Zakres działania komitetu: koordynacja polskich badań polarnych, rozwój współpracy międzynarodowej, popularyzacja w społeczeństwie wyników badań polarnych

KBP zrzesza gremium uczonych, doświadczonych badaczy i ekspertów oraz młodszych naukowców prowadzących badania obszarów polarnych Ziemi. Członkowie KBP reprezentują wiele dyscyplin naukowych (z obszaru nauk ścisłych i technicznych, przyrodniczych, biologicznych, nauk o Ziemi i środowisku, społecznych oraz humanistycznych) i ponad 20 uczelni i instytutów naukowych w Polsce. KBP reprezentuje polskie środowisko naukowe w wielu prestiżowych organizacjach międzynarodowych i pełni funkcje eksperckie dla Ministerstw: Spraw Zagranicznych, Edukacji i Nauki oraz innych agend rządowych, a także instytucji lub organizacji społecznych. KBP, od początku działalności, współpracuje z Klubem Polarnym Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz z Polskim Konsorcjum Polarnym.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z:

- Komitetem Naukowym Badań Antarktycznych (Scientific Committee on Antarctic Research, SCAR [<https://www.scar.org/>])
- Międzynarodowym Komitetem Badań Arktycznych (International Arctic Science Committee, IASC [<https://iasc.info/about>])
- Europejską Radą Polarną (European Polar Board, EPB [<https://www.europeanpolarboard.org/>])
- Radą Menedżerów Programów Krajowych Antarktyki (Council of Managers of National Antarctic Programs, COMNAP [<https://www.comnap.aq/>])
- Forum Operatorów Badań Arktycznych (Forum of Arctic Research Operators, FARO [<https://faro-arctic.org/>])
- Międzynarodowym Stowarzyszeniem Zmarzlinoznawstwa (International Permafrost Association, IPA [<https://ipa.arcticportal.org/>])

KBP wspiera rozwój i działalność Stowarzyszenia Badaczy Polarnych na Progu Kariery – The Association of Polar Early Career Scientists (APECS, <https://www.apecs.is/>) w Polsce. KBP tworzy formalne związki z międzynarodowymi organizacjami oraz pełni funkcję ciała doradczego w rządowych agendach jak na przykład Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Edukacji i Nauki i w innych resortach w zakresie członkostwa Polski w Układzie Antarktycznym, w Radzie Arktycznej (jako państwo obserwator) wraz ze spotkaniami Państw Obserwatorów Rady w tzw. Formacie Warszawskim w Polsce oraz udziałem w Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources.

Przewodniczący komitetu:

prof. dr hab. Piotr GŁOWACKI, Instytut Geofizyki PAN, Warszawa

Przewodniczący Komitetu Badań Polarnych, prof. dr hab. Piotr Głowacki (Fot. Kim Holmen)

Skład osobowy komitetu w kadencji 2019-2022:

dr hab. Robert Bialik, Przewodniczący Zespołu ds. współpracy z SCAR, Instytut

Biochemii i Biofizyki PAN, ORCID: [0000-0002-0254-6352](https://orcid.org/0000-0002-0254-6352), email: rbialik@ibb.waw.pl

prof. dr hab. Magdalena Błażewicz, Redaktor tematyczny (Life Sciences) PPRes (do XII 2022), Uniwersytet Łódzki, ORCID: [0000-0002-4753-3424](https://orcid.org/0000-0002-4753-3424), email:

magdalena.blazewicz@biol.uni.lodz.pl

dr hab. Katarzyna Chwedorzewska, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, ORCID:

[0000-0001-6860-3666](https://orcid.org/0000-0001-6860-3666), email: katarzyna_chwedorzewska@sggw.edu.pl

prof. dr hab. Andrzej Gaździcki, Instytut Paleobiologii PAN, ORCID: [0000-0003-2001-3282](https://orcid.org/0000-0003-2001-3282), email: gazdzick@twarda.pan.pl

prof. dr hab. Piotr Głowacki, Przewodniczący KBP PAN, Przewodniczący Zespołu ds. współpracy z FARO oraz Svalbard Science Forum, Instytut Geofizyki PAN, ORCID:

[0000-0003-1943-0900](https://orcid.org/0000-0003-1943-0900), email: glowacki@igf.edu.pl, strona www:

<https://www.igf.edu.pl/piotr-glowacki.php>,

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_G%C5%82owacki_\(geofizyk\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_G%C5%82owacki_(geofizyk))

dr hab. Dorota Górniak, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, ORCID: [0000-0001-6567-1057](https://orcid.org/0000-0001-6567-1057), email: gorniak@uwm.edu.pl

prof. dr hab. Aleksander Guterch, czł. rzec. PAN, Instytut Geofizyki PAN, email:

aguterch@igf.edu.pl

dr hab. Piotr Jadwiszczak, Redaktor pomocniczy (Geosciences) PPRes, Uniwersytet w Białymstoku, ORCID: [0000-0002-5263-1125](https://orcid.org/0000-0002-5263-1125), email: piotrj@uwb.edu.pl

prof. dr hab. Jacek Jania, Członek Prezydium KBP PAN, Przewodniczący Centrum Studiów Polarnych, Uniwersytet Śląski, ORCID: [0000-0002-8531-7394](https://orcid.org/0000-0002-8531-7394), email:

jacek.jania@us.edu.pl dr hab. Monika Kędra, Sekretarz naukowy KBP PAN, Redaktor pomocniczy (Life Science) PPRes (do XII 2022), Instytut Oceanologii PAN, ORCID:

[0000-0002-2223-5850](https://orcid.org/0000-0002-2223-5850), email: kedra@iopan.pl, strona www:

<http://old.iopan.pl/ekologia/monika.html>

dr inż. Małgorzata Korczak-Abshire, Przewodnicząca grupy roboczej ds. Monitoringu Ekosystemów i Zarządzania w Komitecie Naukowym ds. Zachowania Żywych Zasobów Morskich Antarktyki, przy CCAMLR (do 2018), Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,

ORCID: [0000-0001-7695-0588](https://orcid.org/0000-0001-7695-0588), email: mka@ibb.waw.pl

prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, współpraca z europejską siecią Integrated Monitoring, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, ORCID: [0000-0001-5407-3617](https://orcid.org/0000-0001-5407-3617), email:

anko@amu.edu.pl

mgr Agnieszka KRUSZEWSKA, Członkini Prezydium KBP, Przewodnicząca Zespołu ds. współpracy z COMNAP, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, email: agnieszkak@ibb.waw.pl

prof. dr hab. Krzysztof Kubiak, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, ORCID: [0000-0002-9623-923X](https://orcid.org/0000-0002-9623-923X), email: herkub@wp.pl

prof. dr hab. Marek Lewandowski, Instytut Geofizyki PAN, ORCID: [0000-0003-1504-3735](https://orcid.org/0000-0003-1504-3735), email: lemar@igf.edu.pl

dr hab. Ewa Łupikasza, Redaktor pomocniczy (Geosciences) PPRes, Uniwersytet Śląski, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3910-9076>, email: ewa.lupikasza@us.edu.pl

dr hab. Michał ŁUSZCZUK, Przewodniczący Zespołu ds. współpracy z IASC (do III 2022), Redaktor tematyczny (Social Science and Humanities) PPRes, Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, ORCID: [0000-0003-4655-2612](https://orcid.org/0000-0003-4655-2612), email:

michal.luszczuk@mail.umcs.pl

prof. dr hab. Wojciech Majewski, Zastępca Przewodniczącego, Redaktor tematyczny (Geosciences) PPRes, Instytut Paleobiologii PAN, ORCID: [0000-0002-5407-1782](https://orcid.org/0000-0002-5407-1782),

email: wmaj@twarda.pan.pl

prof. dr hab. Maciej Manecki, Akademia Górniczo – Hutnicza,

<http://www.geol.agh.edu.pl/~mmanecki/>, ORCID: [0000-0002-4937-1836](https://orcid.org/0000-0002-4937-1836), email:

gpmmanec@cyf-kr.edu.pl

prof. dr hab. Krzysztof Migala, Uniwersytet Wrocławski, ORCID: [0000-0003-0881-8109](https://orcid.org/0000-0003-0881-8109), email: krzysztof.migala@uwr.edu.pl

prof. dr hab. Jerzy Nawrocki, Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, ORCID: [0000-0002-9644-0224](https://orcid.org/0000-0002-9644-0224), mail: Jerzy.Nawrocki@pgi.gov.pl

prof. dr hab. Maria Olech, Przewodnicząca Zespołu ds. wydawnictw i dokumentacji historycznej, Uniwersytet Jagielloński, ORCID: [0000-0003-4589-635X](https://orcid.org/0000-0003-4589-635X), email:

maria.olech@uj.edu.pl

dr hab. Piotr Owczarek, Uniwersytet Wrocławski, ORCID: [0000-0001-7877-7731](https://orcid.org/0000-0001-7877-7731), email:

piotr.owczarek@uwr.edu.pl

dr hab. inż. kpt. ż. w. Tadeusz Pastusiak, Uniwersytet Morski w Gdyni ORCID: [0000-0001-8789-6281](https://orcid.org/0000-0001-8789-6281), email: t.pastusiak@wn.umg.edu.pl

prof. dr hab. Rajmund Przybylak, Przewodniczący Zespołu Klimatologii i Kriologii Polarnej oraz ds. współpracy z IPA, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, ORCID: [0000-0003-4101-6116](https://orcid.org/0000-0003-4101-6116), email: rp11@umk.pl

prof. dr hab. Stanisław Rakusa-Suszczewski, czł. rzecz. PAN, email: rakusa.suszczewski@gmail.com

prof. dr hab. Jacek Siciński, Uniwersytet Łódzki, ORCID: [0000-0002-5235-3188](https://orcid.org/0000-0002-5235-3188), email: jacek.sicinski@biol.uni.lodz.pl

dr Agnieszka Skorupa, Uniwersytet Śląski w Katowicach, ORCID: [0000-0001-6426-7570](https://orcid.org/0000-0001-6426-7570), email: agnieszka.skorupa@us.edu.pl

dr hab. Ireneusz Sobota, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Dyrektor Centrum Badań Polarnych UMK, ORCID: [0000-0001-5983-7049](https://orcid.org/0000-0001-5983-7049), email: irso@umk.pl

prof. dr hab. Kazimierz Strzałka, czł. koresp. PAN, Uniwersytet Jagielloński, email: kazimierzstrzalka@gmail.com

dr hab. Mateusz Strzelecki, Uniwersytet Wrocławski, ORCID: [0000-0003-0479-3565](https://orcid.org/0000-0003-0479-3565), email: mateusz.strzelecki@uwr.edu.pl

dr hab. Anna Styszyńska, Politechnika Gdańska - od 1.X.2020 emeryt, ORCID: [0000-0001-8763-9154](https://orcid.org/0000-0001-8763-9154), email: astys19@wp.pl

dr hab. Arkadiusz Marek Tomczyk, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, ORCID: [0000-0003-1576-8795](https://orcid.org/0000-0003-1576-8795), email: atomczyk@amu.edu.pl

prof. dr hab. Waldemar Walczowski, Instytut Oceanologii PAN, ORCID: [0000-0002-0243-3307](https://orcid.org/0000-0002-0243-3307), email: walczows@iopan.gda.pl

prof. dr hab. Jan Marcin Węslawski, Przewodniczący Rady Redakcyjnej kwartalnika PPRes, Instytut Oceanologii PAN, ORCID: [0000-0001-8434-5927](https://orcid.org/0000-0001-8434-5927), email: weslaw@iopan.pl

dr hab. Katarzyna Wojczulanis-Jakubas, Uniwersytet Gdański, ORCID: [0000-0001-6230-0509](https://orcid.org/0000-0001-6230-0509), mail: katarzyna.wojczulanis-jakubas@biol.ug.edu.pl

dr hab. Piotr Zagórski, Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, ORCID: [0000-0002-6086-0470](https://orcid.org/0000-0002-6086-0470), email: piotr.zagorski@mail.umcs.pl

prof. dr hab. Wiesław Ziaja, Uniwersytet Jagielloński, ORCID: [0000-0003-1087-736X](https://orcid.org/0000-0003-1087-736X), email: wieslaw.ziaja@uj.edu.pl

prof. dr hab. Zbigniew Zwoliński, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, ORCID: [0000-0002-3252-3143](https://orcid.org/0000-0002-3252-3143), email: ZbZw@amu.edu.pl

Członkowie honorowi:

mgr Marek Kamiński, Invena S.A., Gdańsk, email: marekkaminski@kaminski.pl

mgr Wojciech Moskal, Instytut Oceanologii PAN, email: wojtek@iopan.pl

Struktura organizacyjna komitetu:

- Rada Redakcyjna kwartalnika Polish Polar Research (PPRes)
- Zespół ds. współpracy z International Arctic Science Committee (IASC)
- Zespół ds. współpracy z Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)
- Zespół klimatologii i kriologii polarnej oraz ds. współpracy z International Permafrost Association (IPA)
- Zespół ds. współpracy z Council of Managers of National Antarctic Programs (COMNAP)
- Zespół ds. współpracy z Forum of Arctic Research Operators (FARO) oraz Svalbard Science Forum (SSF)
- Zespół ds. wydawnictw i dokumentacji historycznej.

Nagrody przyznawane przez komitet: Komitet nie przyznaje nagród.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów i gremiów decyzyjnych**

Wieloletnia współpraca KBP z Ministerstwem Spraw Zagranicznych (MSZ) zaowocowała przyjęciem przez Radę Ministrów 11.09.2020 roku, w formie uchwały, strategii dotyczącej obszarów polarnych. Polska Polityka Polarna pt. „Od ekspedycji z przeszłości ku wyzwaniom przyszłości”. To pierwszy tego typu, przekrojowy dokument dotyczący polityki zagranicznej RP w odniesieniu do obszarów polarnych - <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/najnowsza-publicacja>. Rada Ministrów przyjęła również uchwałę w sprawie zatwierdzenia dokumentu rządowego pt.: „Od ekspedycji z przeszłości ku wyzwaniom przyszłości. Polska Polityka Polarna” <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/od-ekspedycji-z-przeszlosci-ku-wyzwaniom-przyszlosci-polska-polityka-polarna>. Dokument, koordynowany przez MSZ, powstał w ścisłej współpracy z polskimi badaczami polarnymi. Wykorzystano dokumenty wypracowane przez KBP i Polskie Konsorcjum Polarne, w tym [Strategia polskich badań polarnych. Koncepcja na lata 2017–2027](#). Główny długoterminowy cel polskiej polityki

polarnej to „zapewnienie stałej i aktywnej obecności Polski w dialogu, współpracy oraz kształtowaniu polityki polarnej na świecie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów własnych oraz poszukiwaniu nowych”, co przekłada się na cztery cele szczegółowe: 1) zapewnienie aktywnego udziału oraz wpływu Polski na procesy kształtujące przyszłość regionów polarnych, 2) wzmocnienie obecności Polski w regionach polarnych, w tym zapewnienie rozwoju aktywności naukowej polskich badaczy, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju badań innowacyjnych na najwyższym poziomie, 3) zapewnienie problematyce polarnej należytej wagi w polityce wewnętrznej państwa, 4) aktywne poszukiwanie nowych i innowacyjnych ścieżek rozwoju pozycji Polski w sprawach polarnych. Cele te będą realizowane poprzez szerokie spektrum działań o charakterze koordynacyjnym, politycznym, prawnym, instytucjonalnym oraz inwestycyjnym, których zarys prezentuje dokument Polskiej Polityki Polarnej.

- **Wydawane przez Komitet czasopisma i raporty**

Polish Polar Research (kwartalnik, PPRes) publikuje od 1980 roku oryginalne artykuły naukowe prezentujące rezultaty badań prowadzonych w obszarach polarnych. PPRes to czasopismo międzynarodowe i interdyscyplinarne, którego zakres tematyczny obejmuje nauki o Ziemi, nauki biologiczne i społeczne. Komitet Redakcyjny kwartalnika stanowi grono uczonych z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Wszystkie artykuły są recenzowane i publikowane w języku angielskim, i one dostępne w internecie od pierwszego numeru z 1980 r. na stronie Czytelni Czasopism PAN (<https://journals.pan.pl/ppr/>). PPRes jest indeksowany przez ponad 30 baz referencyjnych, w tym SCOPUS i od 2010 roku Journal Citation Reports. Impact Factor PPRes utrzymuje się w zakresie 0.636-1.308. W ostatnim wykazie czasopism Ministerstwa Edukacji i Nauki otrzymał 70 pkt.

Biuletyn Polarny <http://www.klubpolarny.pl/biuletyn-polarny/> ukazuje się od 1993 r. Jest periodykiem informacyjnym wydawanym wspólnie z Klubem Polarnym PTG co dwa lata. Zawiera krótkie informacje dotyczące aktywności naukowej, eksploratorskiej, promocyjnej, organizatorskiej oraz historii polskiego środowiska polarnego.

Problemy Klimatologii Polarnej, rocznik, ukazywał się w latach 1992-2016 przy współpracy z Akademią Morska w Gdyni. Publikował artykuły, komunikaty i notatki naukowe dotyczące warunków klimatycznych i meteorologicznych obszarów polarnych, współoddziaływania oceanu i atmosfery w Arktyce i Antarktyce oraz zagadnień na styku klimatologii, hydrologii

i glaciologii rejonów polarnych. Publikacje były pisane głównie w języku polskim (ze streszczeniami w języku angielskim).

Polish Antarctic Research, Report to SCAR, przygotowywany jest co roku w formie elektronicznej. Zawiera dane polskich przedstawicieli współpracujących ze SCAR, spis publikacji prezentujących rezultaty polskich badań w Antarktyce, a także popularne streszczenia najważniejszych z nich. Raporty są dostępne na stronie internetowej SCAR <https://www.scar.org/> i stronie Komitetu <https://kbp.pan.pl/pl/raporty>

Seria map tematycznych rejonu fordu Hornsund - koordynacja naukowa i patronat KBP: Hornsund, Spitsbergen – Geomorfologia 1:75 000 [mapa z komentarzem]. Redakcja zespołowa. Wyd. Uniwersytet Śląski, Katowice, 1984; Hornsund, Spitsbergen – Geologia 1:75 000 [mapa z komentarzem]. Autor K. Birkenmajer, Redakcja zespołowa. Wyd. Uniwersytet Śląski, Katowice, 1990.

- **Konferencje naukowe**

Sympozja Polarne. Tradycja naukowych, a także koleżeńskich spotkań polskich badaczy polarnych rozpoczęła się wiosną 1972 roku, kiedy to we Wrocławiu odbyło się Sympozjum Spitsbergeńskie, zorganizowane przez Instytut Geograficzny Uniwersytetu Wrocławskiego, podczas którego przedstawiono wyniki wypraw naukowych na Spitsbergen w latach 1970 i 1971. Uczestnicy zjazdu skierowali memoriał do władz Polskiego Towarzystwa Geograficznego (PTG) w sprawie utworzenia Klubu Polarnego. Zarząd Główny PTG wyraził zgodę i w marcu 1974 roku, gdzie przy okazji drugiego Sympozjum Spitsbergeńskiego we Wrocławiu, odbyło się pierwsze spotkanie Klubu. Jego Przewodniczącym został prof. Alfred Jahn, a sekretarzem doc. dr Stanisław Baranowski. W następnych latach, począwszy od Torunia, polarnicy spotykali się w różnych ośrodkach uniwersyteckich, a zjazd nosił już nazwę Sympozjum Polarne. Ich numeracja datuje się od zjazdu w 1974 roku, czyli od momentu powołania [Klubu Polarnego](#), jako oddziału PTG. Sympozja Polarne do roku 2008 odbywały się z reguły co roku, a od zjazdu XXXII co dwa lata. Dotychczas odbyło się 38 Sympozjów Polarnych, a ostatnie w Toruniu ([XXXVIII Sympozjum Polarne Toruń 2021](#)).

Seminarium Meteorologii i Klimatologii Polarnej. Odbywa się corocznie od roku 1991. Ostatnie XXXI Seminarium Meteorologii i Klimatologii Polarnej miało miejsce w Toruniu <https://ptgeof.pl/?p=465>. Na Seminarium prezentowana jest problematyka badań z

zakresu meteorologii i klimatologii wysokich szerokości geograficznych oraz tematy z dziedzin pokrewnych z zakresu Nauk o Ziemi.

International Conference: Polar Climate and Environmental Change in the Last Millennium odbywa się cyklicznie co 5 lat w Toruniu od 2010 roku (ostatnia: https://polarclimate2020.umk.pl/pages/main_page/). Jej celem jest prezentacja stanu wiedzy na temat zmiany klimatu i środowiska w obszarach polarnych w ostatnim tysiącleciu. Szczegółowa tematyka konferencji obejmuje m.in.: źródła informacji paleoklimatycznych, metody badawcze zmian klimatu w czasach historycznych, klimat obszarów polarnych w ostatnim 1000-leciu i jego zmienność, przyczyny i skutki zmian klimatu oraz scenariusze zmiany klimatu w obszarach polarnych w XXI wieku.

Arctic Science Summit Week 2013. IASC powierzyło Polsce zorganizowanie ASSW 2013 wraz z sympozjum naukowym, które odbyło się w Krakowie 13-19 kwietnia 2013 (organizacja wspólnie z IASC, Polskim Konsorcjum Polarnym, Uniwersytetem Jagiellońskim i Uniwersytetem Śląskim). KBP był głównym gospodarzem i współorganizatorem tego najważniejszego dorocznego kongresu arktycznego. W sesjach naukowych oraz spotkaniach arktycznych organizacji naukowych wzięło udział ponad 400 uczestników z całego świata.

<https://iasc.info/images/news/Newsletters/2013/IASC-Progress-Spring-2013.pdf>

http://www.klubpolarny.pl/wp-content/uploads/2016/08/BiPo_19-20.pdf

Interdisciplinary Polar Studies in Poland, Warszawa, 17-19 listopada 2017. KBP był patronem i współorganizatorem (wraz z Centrum Studiów Polarnych, Instytutem Biochemii i Biofizyki PAN oraz Instytutem Geofizyki PAN) ważnej międzynarodowej konferencji, dla uczczenia 60-lecia powstania Polskiej Stacji Polarnej Hornsund im. Stanisława Siedleckiego oraz 40-lecia otwarcia Polskiej Stacji Antarktycznej im. Henryka Arctowskiego. W Konferencji wzięło udział 154 uczestników, w tym władze SCAR i IASC. [https://kbp.pan.pl/pl/?view=article&id=436&catid=49; książka abstraktów:

http://www.ipsip.pl/images/pdf/Book_of_Abstracts_IPSIP2017.pdf]

- **Działania popularyzujące wiedzę**

- KBP regularnie bierze udział w Festiwalach Polarnych, Festiwalach Nauki, Piknikach Polarnych oraz Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik.

- Komitet pełni funkcję doradczą (poprzez zarekomendowanych przedstawicieli) w Radzie Muzeum Badań Polarnych w Puławach <https://mbppulawy.pl/>, gdzie w najbliższych latach

prowadzone będą prace nad stworzeniem atrakcyjnego formatu i ekspozycją stałą tej placówki.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Podstawowymi zadaniami Komitetu Badań Polarnych są:

- konsolidacja i koordynacja działań środowiska naukowego badaczy polarnych w Polsce,
- stymulowanie współpracy pomiędzy sektorem naukowo-badawczym (uczelniami, instytutami PAN oraz innymi jednostkami naukowymi) a administracją państwową, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami z sektora prywatnego,
- popularyzacja w społeczeństwie wyników badań polarnych, zwłaszcza mających szczególne znaczenia dla Polski oraz w skali globalnej,
- reprezentowanie nauki polskiej w polarnych organizacjach międzynarodowych,
- współorganizowanie i patronat nad ogólnopolskimi sympozjami polarnymi oraz interdyscyplinarnymi międzynarodowymi konferencjami naukowymi,
- inicjowanie oraz wspieranie interdyscyplinarnych projektów badawczych krajowych oraz międzynarodowych,
- pomoc w rozwoju polskiej infrastruktury badawczej w arktycznych i antarktycznych obszarach polarnych ([stacji naukowych](#) oraz statków badawczych),
- stymulowaniu przekazywania najnowszych wyników badań polarnych w czasie studiów akademickich, magisteria (np. specjalność mgr Eksploracja Obszarów Polarnych i Górskich na UŚ) i studia doktoranckie,
- pomoc w tworzeniu i powoływaniu placówek muzealnych oraz wystaw okazjonalnych nawiązujących do ważnych rocznic i osiągnięć polskiej polarystyki (np. po Międzynarodowym Roku Polarnym (4IPY) w Muzeum Narodowym w Szczecinie, której kuratorem był prof. H. Gurgul).

Ponadto, członkowie KBP regularnie przybliżają szerokiemu społeczeństwu osiągnięcia naukowe z obszarów polarnych poprzez: artykuły i referaty zamawiane przez władze PAN do wydawnictw i sesji naukowych akademii, artykuły popularnonaukowe w gazetach i radiu, na portalu <https://edu-arctic.pl/>, pokazy multimedialne i audycje TV, wykłady otwarte i w uniwersytetach III wieku, prelekcje w szkołach, wystawy stałe i okresowe oraz książki o tematyce polarnej (tylko w 2022 roku ukazały się m.in. Dagmara Bożek „Polarniczki”, Marek Lewandowski „Między lodem a mgłą czyli w siwym NIGDZIE”). KBP

proceeds scientific consultations of films on the Arctic theme (patroned the film "Polarniczki" - Kuba Witek, Daga Bożek and Łukasz Palkiewicz, <https://film.polarniczki.pl/>). KBP increases interest in Arctic research among children and youth through organizing competitions (e.g. Arctic Mission <https://edu-arctic.pl/konkurs-misja-polarna>), preparing educational packages, picture games and mobile applications and educational stands.

Alongside the regularly updated website <https://kbp.pan.pl/pl/> KBP maintains a page on Facebook <https://www.facebook.com/KomitetBadanPolarnych>

Komitet Bioetyki

Komitet Problemowy przy Prezydium PAN

Komitet Bioetyki został powołany przez Prezydium PAN uchwałą nr 17 z dnia 22 marca 2011 roku. Przewodniczącym Komitetu mianowany został filozof i bioetyk - dr hab. Zbigniew Szawarski (prof. em. Uniwersytetu Warszawskiego). Załącznik nr 4 do uchwały powołującej Komitet – jako pierwsze i naczelne – zadanie Komitetu wskazywał „inicjowanie, organizowanie debat i publikowanie zwięzłych raportów lub stanowisk w istotnych moralnie, społecznie i politycznie kwestiach nauki, a zwłaszcza w naukach biomedycznych”.

Komitet pozostaje wierny tej misji już od trzech kadencji (2011-2014, 2015-2018 i 2019-2022). Komitet jest forum dialogu i dyskusji na temat bieżących i fundamentalnych zagadnień bioetycznych. Prowadzi działalność opiniotwórczo-rekomendacyjną oraz działalność edukacyjno-popularyzatorską z zakresu bioetyki. Zob. <https://bioetyka.pan.pl/>

Zakres działania komitetu: bioetyka, etyka kliniczna, etyka badań naukowych, etyka zdrowia publicznego, prawo biomedyczne, socjologia i antropologia medycyny, polityka ochrony zdrowia

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet *in gremio* nie prowadzi systematycznej współpracy z instancjami międzynarodowymi z zakresu bioetyki. Indywidualni członkowie Komitetu wchodzi w skład licznych ważnych globalnych i europejskich ciał bioetycznych, np. prof. Paweł Łuków (Uniwersytet Warszawski) jest członkiem [European Group on Ethics in Science and New Technologies](#) przy Komisji Europejskiej, dr Joanna Różyńska (Uniwersytet Warszawski) jest członkinią [UNESCO International Bioethics Committee](#).

Przewodniczący komitetu w kadencji 2019-2022

Dr n. hum Joanna Różyńska (Uniwersytet Warszawski, Wydział Filozofii, Centrum Bioetyki i Bioprawa). Dr Różyńska ukończyła studia z zakresu bioetyki, filozofii, prawa oraz socjologii. Wykształcenie bioetyczne zdobyła m.in. w trakcie studiów magisterskim i studiów podyplomowych w Stanach Zjednoczonych. Dr Różyńska jest współzałożycielką i

kierowniczką jedynych w Polsce studiów dziennych II stopnia na kierunku bioetyka prowadzonych przez Wydział Filozofii UW. Zasiada w licznych gremiach ekspercko-doradczych z zakresu bioetyki o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Jest m.in. członkinią UNESCO International Bioethics Committee oraz WHO Research Ethics Review Committee. Zasiada w zarządzenie (board) European Society for Philosophy of Medicine and Healthcare (ESPMH). Dr Różyńska jest autorką licznych publikacji naukowych z zakresu bioetyki, w szczególności etyki badań naukowych, etyki reprodukcyjnej oraz prawa medycznego.

Skład osobowy komitetu w kadencji 2019-2022

1. Dr n. hum. Anna Alichniewicz, Uniwersytet Medyczny w Łodzi; ORCID: [0000-0001-5666-1973](https://orcid.org/0000-0001-5666-1973).
2. Dr n. med. Marek Balicki, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, Minister ds. zdrowia w latach 2003 i 2004-2005; https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Balicki
3. Prof. dr hab. n. med. Maria Barcikowska, Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego PAN w Warszawie; ORCID: 0000-0001-5657-9670; <https://profesorbarcikowska.pl/>
4. Prof. dr hab. n. biol. Ewa Bartnik, prof. em. Uniwersytet Warszawski oraz Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie; ORCID: 0000-0003-0489-7102; https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Bartnik
5. Dr hab. n. praw. Maria Boratyńska, Uniwersytet Warszawski oraz Warszawski Uniwersytet Medyczny; ORCID: [0000-0002-2062-0499](https://orcid.org/0000-0002-2062-0499); sekretarz naukowa Komitetu.
6. Dr n. hum. Weronika Chańska, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum w Krakowie; ORCID: [0000-0002-1456-8866](https://orcid.org/0000-0002-1456-8866); <https://bioetyka.wnz.cm.uj.edu.pl/pl/pracownicy/dr-weronika-chanska/>
7. Prof. dr hab. n. hum. Barbara Chyrowicz, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; ORCID: 0000-0002-0919-3844; https://pl.wikipedia.org/wiki/Barbara_Chyrowicz; członkini Prezydium Komitetu.

8. Dr hab. n. med. Marek Czarkowski, prof. ucz., Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; ORCID: [0000-0001-6667-871X](https://orcid.org/0000-0001-6667-871X);
https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Czarkowski
9. Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Czernicki, prof. em. Warszawski Uniwersytet Medyczny oraz Collage Collegium Mazovia, ORCID: 0000-0001-6669-5122;
<https://www.tlw.waw.pl/prof-dr-hab-med-zbigniew-czernicki-laudacja>; członek Prezydium Komitetu.
10. Prof. dr hab. n. med. Andrzej Górski, czł. rzecz. PAN, Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN oraz Warszawski Uniwersytet Medyczny; ORCID: [0000-0002-0863-6041](https://orcid.org/0000-0002-0863-6041);
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Górski_\(immunolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Górski_(immunolog))
11. Dr hab. n. med. Lucjusz Jakubowski, prof. em. Uniwersytet Medyczny w Łodzi oraz Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi; ORCID: 0000-0002-2114-1502; Zastępca Przewodniczącej Komitetu.
12. Dr n. med. Jerzy Jarosz, Fundacji Hospicjum Onkologicznego im. św. Krzysztofa w Warszawie
13. Prof. dr hab. n. med. Wiesław Jędrzejczak, Warszawski Uniwersytet Medyczny; ORCID: 0000-0002-6813-3331;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Wiesław_Jędrzejczak
14. Prof. dr hab. n. med. Małgorzata Kossut, czł. koresp. PAN, Instytut Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN w Warszawie; ORCID: [0000-0001-7808-1101](https://orcid.org/0000-0001-7808-1101); https://pl.wikipedia.org/wiki/Małgorzata_Kossut
15. Prof. dr hab. n. med. Romuald Krajewski, Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie oraz Uniwersytet Rzeszowski (prof. em.); ORCID: [0000-0002-4346-138X](https://orcid.org/0000-0002-4346-138X);
https://pl.wikipedia.org/wiki/Romuald_Krajewski
16. Prof. dr hab. n. med. Janusz Limon, czł. rzecz. PAN, Gdański Uniwersytet Medyczny; https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Limon
17. Prof. dr hab. n. hum. Paweł Łuków, Uniwersytet Warszawski; ORCID: [0000-0002-6873-6853](https://orcid.org/0000-0002-6873-6853); https://pl.wikipedia.org/wiki/Paweł_Łuków

18. Dr n. med. Janusz Meder, Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie; ORCID: [0000-0001-7853-9231](https://orcid.org/0000-0001-7853-9231); https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Meder
19. Prof. dr hab. h. hum. Alicja Przyłuska-Fischer, Akademia Wychowania Fizycznego J. Piłsudskiego w Warszawie; ORCID: [0000-0001-6668-9216](https://orcid.org/0000-0001-6668-9216); https://pl.wikipedia.org/wiki/Alicja_Przyłuska-Fischer
20. Dr hab. n. społ. Magdalena Radkowska-Walkowicz, prof. ucz. Uniwersytet Warszawski; ORCID: [0000-0002-4127-9592](https://orcid.org/0000-0002-4127-9592); <https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/magdalena-radkowska-walkowicz>
21. Dr n. hum. Joanna Różyńska, Uniwersytet Warszawski; ORCID: [0000-0002-5235-3700](https://orcid.org/0000-0002-5235-3700); <https://cbb.uw.edu.pl/badacze-w-cbb/joanna-rozynska/>;
Przewodnicząca Komitetu
22. Dr hab. n. med. Magdalena Rutkowska, prof. ucz. Instytut Matki i Dziecka w Warszawie; ORCID: [0000-0002-4503-2829](https://orcid.org/0000-0002-4503-2829)
23. Jerzy Stępień, sędzia TK w st. spocz., Uczelnia Łazarskiego w Warszawie.
24. Prof. dr hab. n. biol. Piotr Stępień, prof. em. Uniwersytet Warszawski oraz Instytut Biochemii i Biofizyki PAN; ORCID: 0000-0002-3458-5970
25. Dr hab. n. hum. Zbigniew Szawarski, prof. em. Uniwersytet Warszawski; Honorowy Przewodniczący Komitetu
26. Prof. dr hab. n. med. Tomasz Trojanowski, czł. rzec. PAN, Uniwersytet Medyczny w Lublinie; ORCID: [0000-0002-4914-1838](https://orcid.org/0000-0002-4914-1838); [https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Trojanowski_\(neurochirurg\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Trojanowski_(neurochirurg))
27. Prof. dr hab. n. biol. Piotr Węgleński, czł. rzec. PAN; prof. em. Uniwersytet Warszawski oraz Instytut Biochemii i Biofizyki PAN; ORCID: 0000-0002-7779-1475; https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Węgleński
28. Prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar, Warszawski Uniwersytet Medyczny; ORCID: 0000-0001-5138-9050
29. Prof. dr hab. n. med. Sławomir Wołczyński, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku oraz Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN; ORCID: [0000-0002-7806-1394](https://orcid.org/0000-0002-7806-1394).

30. Prof. dr hab. n. praw. Mirosław Wyrzykowski, sędzia TK w st. spocz., prof. em. Uniwersytet Warszawski; ORCID: [0000-0001-5730-0977](https://orcid.org/0000-0001-5730-0977); https://pl.wikipedia.org/wiki/Mirosław_Wyrzykowski
31. Prof. dr hab. n. wet. Romuald Zabielski, czł. koresp. PAN; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; ORCID: [0000-0003-1725-9783](https://orcid.org/0000-0003-1725-9783); https://pl.wikipedia.org/wiki/Romuald_Zabielski
32. Prof. dr hab. n. praw. Jerzy Zajadło, Uniwersytet Gdański; ORCID: 0000-0002-3113-9828; https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Zajadło
33. Prof. dr hab. n. med. Jacek Zaremba, czł. koresp. PAN, Instytut Psychiatrii i Neurologii PAN; ORCID: [0000-0002-9546-7767](https://orcid.org/0000-0002-9546-7767); https://pl.wikipedia.org/wiki/Jacek_Zaremba
34. Prof. dr hab. n. praw. Eleonora Zielińska, prof. em. Uniwersytet Warszawski; ORCID: [0000-0002-4876-1074](https://orcid.org/0000-0002-4876-1074); https://pl.wikipedia.org/wiki/Eleonora_Zielińska; Zastępczyni Przewodniczącej Komitetu

Struktura organizacyjna komitetu: Komitet nie powołał dotychczas komisji stałych. W razie potrzeby, powoływane są zespoły robocze odpowiedzialne za opracowanie projektów określonych stanowisk lub organizację konkretnych wydarzeń naukowych lub popularyzatorskich.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

Komitet opracował i wydał następujące stanowiska (opinie, apele):

- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2022 z dnia 27 lutego 2022 r. *potępiające atak Federacji Rosyjskiej na Ukrainę* [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-1-2022.pdf>]
- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 3/2021 z dnia 2 listopada 2021 r. – *Apel do władz Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie zdecydowanych działań w walce z czwartą falą pandemii Covid-19* [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-3-2021.pdf>].

Komitet zwrócił się do organów władz publicznych o podjęcie zdecydowanych

działań mających na celu ograniczenie liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2 i zachorowań na Covid-19 w naszym kraju, w szczególności poprzez obligowanie upoważnionych służb porządkowych do bezwzględnego egzekwowania obowiązujących reżimów sanitarnych; wprowadzenie obowiązkowych szczepień przeciwko zakażeniom wirusem SARS-CoV-2 dla pracowników podmiotów leczniczych, pracowników placówek opiekuńczych, wychowawczych i oświatowych, pracowników świadczących pracę w innych budynkach zamieszkania zbiorowego, funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych oraz pracowników sektora usług, którzy oferują usługi w lokalach lub pomieszczeniach zamkniętych; wprowadzenie regulacji umożliwiających przedsiębiorcom egzekwowanie od zatrudnianych pracowników posiadania Unijnego Certyfikatu Covid; podjęcie działań na rzecz zwiększenia dostępności bezpłatnych testów wykrywających zakażenie wirusem SARS-CoV-2.

- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 2/2021 z dnia 27 września 2021 r. – *Apel do władz Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie migrantów na granicy polsko-białoruskiej* [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-2-2021.pdf>]
- Stanowisko Komitet Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2021 z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-1-2021.pdf>]
- Stanowiska Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 5/2020 z dnia 28 października 2020 r. w sprawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. stwierdzającego niezgodność art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży z Konstytucją RP [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-5-2020.pdf>].

Komitet negatywnie ocenił zarówno samo orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, jak i czas oraz okoliczności, w jakich zostało ono wydane. Komitet stwierdził, że wyrok TK nie jest wyrokiem „za życiem”. Przeciwnie, to wyrok, który stwarza realne zagrożenie dla życia i zdrowia tysięcy kobiet, godzi w godność i autonomię kobiet i mężczyzn, i może doprowadzić do ograniczenia dostępu do badań

prenatalnych. Komitet podkreślił ponadto, że czas pandemii nie jest właściwy do prowadzenia takich działań. O tak trudnych i spornych kwestiach nie powinno się rozstrzygać „za plecami” obywateli – poza forum parlamentu, bez szeroko zakrojonej, spokojnej i rzetelnej debaty publicznej.

- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 4/2020 z dnia 31 lipca 2020 r. w sprawie negatywnych konsekwencji zmiany art. 37a kodeksu karnego dla pacjentów i przedstawicieli zawodów medycznych [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-4-2020.pdf>].

Komitet podzielił obawy, wyrażane przez władze samorządu lekarskiego oraz towarzystwa lekarskie, dotyczące negatywnych konsekwencji nowelizacji przepisu art. 37a kodeksu karnego zaostrzającego sankcje m.in. za nieumyślne spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowia np. w wyniku błędu medycznego, dla bezpieczeństwa prawnego przedstawicieli zawodów medycznych, dobra pacjentów oraz całego systemu ochrony zdrowia.

- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 3/2020 z dnia 23 czerwca 2020 r. w sprawie zasad działania lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach, w tym warunków udostępniania informacji dotyczących ocenianych projektów badań [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-3-2020.pdf>] - W trosce o sprawne funkcjonowanie lokalnych komisji etycznych ds. doświadczeń na zwierzętach, Komitet zaapelował, aby właściwe organy administracji publicznej podjęły bezzwłocznie działania nakierowane na zapewnienie komisjom wsparcia administracyjnego i merytorycznego (zwłaszcza prawnego), które umożliwi tym ciałom zgodne z prawem reagowanie na wnioski o udostępnienie informacji publicznej, bez uszczerbku dla możliwości realizowania ich podstawowych zadań ustawowych.

- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 2/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r. - *Apel w sprawie zwalczania mowy nienawiści i pogardy wobec osób identyfikujących się jako osoby homoseksualne, biseksualne lub transpłciowe* [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-2-2020.pdf>]
- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2020 z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w trakcie

epidemii COVID-19 [<https://bioetyka.pan.pl/images/Stanowiska/stanowisko-kb-nr-1-2020.pdf>]

- *Opinia Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. - Odpowiedź Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN na zarzuty Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych* [<https://bioetyka.pan.pl/images/stories/Pliki/opinia%20kb%20nr%201-2014.pdf>]
- *Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 4/2013 z dnia 12 listopada 2013 roku w sprawie tzw. klauzuli sumienia* [<https://bioetyka.pan.pl/images/stories/Pliki/Stanowisko%20KB%20nr%204-2013.pdf>]. Komitet opowiedział się za następującą interpretacją tzw. klauzuli sumienia: z wyłączeniem sytuacji niecierpiących zwłoki, lekarz, pielęgniarka i położna mają moralne i legalne prawo do odmowy osobistego wykonania bądź współuczestniczenia w wykonaniu świadczenia zdrowotnego, które bezpośrednio narusza bądź stwarza bezpośrednie i realne zagrożenie dla dobra, które wedle ich przekonań moralnych powinno podlegać bezwzględnej ochronie; przy czym skorzystanie z tego prawa wymaga spełnienia przez profesjonalistę medycznego wszystkich obowiązków przewidzianych przez przepisy prawa. Komitet skierował do przedstawicieli zawodów medycznych i do samorządów tych zawodów apel o interpretowanie klauzuli sumienia w przedstawiony powyżej sposób. Zwrócił się także do kierowników podmiotów leczniczych o zapewnienie pacjentom dostępu do informacji o realnej możliwości uzyskania świadczeń, których wykonania odmawiają pracownicy, powołując się na klauzulę sumienia.
- *Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 3/2013 z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie rynku prywatnych usług genetycznych* [<https://bioetyka.pan.pl/images/stories/Pliki/stanowisko%20kb%20nr%203-2013.pdf>]. Komitet przeanalizował i przedstawił wartości i zasady etyczne, które powinny stanowić podstawę regulacji prawnej dopuszczalności wykonywania zdrowotnych testów genetycznych na zamówienie klienta
- *Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 2/2012 z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie preimplantacyjnej diagnostyki genetycznej* [<https://bioetyka.pan.pl/images/stories/Pliki/stanowisk%20kb%20nr%202-2012.pdf>]. Komitet opowiedział się za zalegalizowaniem preimplantacyjnej

diagnostyki genetycznej (PGD) w akcie prawnym określającym zasady wykonywania zapłodnienia pozaustrojowego, i określił etyczne warunki stosowania PDG.

- Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2012 z dnia 15 marca 2012 r. w *sprawie etycznych problemów medycyny reprodukcyjnej i genetyki klinicznej oraz konieczności ich regulacji prawnej* [<https://bioetyka.pan.pl/images/stories/Pliki/stanowisko%20kb%20nr%201-2012.pdf>]

- **Konferencje naukowe**

Komitet był organizatorem głównym lub współorganizatorem następujących konferencji naukowych (zob. <https://bioetyka.pan.pl/pl/konferencje>):

- 34th European Conference on Philosophy of Medicine & Health Care „Diversity and Bioethics” (24-27 sierpnia 2022 r., Warszawa). Konferencja była współorganizowana przez European Society for Philosophy of Medicine and Health Care oraz Centrum Bioetyki i Bioprawa Wydziału Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego. Tematem konferencji były wyzwania, jakie przed systemami opieki zdrowotnej, praktyką medyczną, rozwojem nauk przyrodniczych oraz bioetyką stawia pluralizm wartości wynikający z różnorodności moralnej, religijnej i kulturowej współczesnych społeczeństw demokratycznych i zglobalizowanego świata. Uczestnicy konferencji (136 osób) reprezentowali uczelnie i inne podmioty z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki z 33 krajów świata położonych na 5 kontynentach. Gości specjalnymi konferencji byli prof. Michael Gross (Uniwersytet w Hajfie, Izrael), prof. Judit Sandor (CEU, Budapeszt, Węgry), prof. Hans Van Delden (Uniwersytetu w Utrechcie, Holandia) oraz prof. Udo Schuklenk (Queen's University, Ontario, Canada). Program konferencji obejmował 4 wykłady plenarne, 3 seminaria specjalne z udziałem 15 panelistów, oraz 31 równoległych sesji tematycznych, podczas których zaprezentowano 100 referatów ustnych.
- Konferencja „Etyka badań naukowych” (14 grudnia 2018 r.; Pałac Staszica w Warszawie). Przedmiotem konferencji była etyczne wyznania współczesnej praktyki badawczej. Podczas konferencji wygłoszono 4 wykłady plenarne oraz 20 referatów w 7 sesjach równoległych. W konferencji uczestniczyło 87 osób, w tym 9

- członków Komitetu, 4 członków Komitetu Etyki w Nauce PAN oraz przedstawiciele kilku komisji bioetycznych i komisji etycznych ds. eksperymentów na zwierzętach.
- Konferencja „Regulacja in vitro – wyzwania bioetyczne i prawne” (17 maja 2017 r., Pałac Staszica w Warszawie). Celem konferencji było promowanie interdyscyplinarnej, rzetelnej i odpowiedzialnej debaty nad etycznymi, społecznymi, prawnymi oraz medyczno-technicznymi konsekwencjami ustawy o leczeniu niepłodności z 2015 r. W konferencji uczestniczyło 89 osób. Obrady obejmowały pięć sesji – trzy sesje eksperckie z udziałem zaproszonych specjalistów oraz dwie sesje referatów studenckich. Artykuły pokonferencyjne zostały opublikowane w kwartalniku „Prawo i medycyna” 2017/4.
  - Konferencja „Bioetyka a zdrowie publiczne” (9-10 grudnia 2016 r.; Pałac Staszica w Warszawie). Konferencja poświęcona była etycznym, a także społeczno-kulturowym i prawno-finansowym aspektom promocji i ochrony zdrowia publicznego, zarówno w perspektywie lokalnej, jak i globalnej. Gościem specjalnym był prof. Henk ten Have (Duquesne University, Pittsburg, USA). Podczas konferencji wygłoszono 4 wykłady plenarne oraz 47 referaty w 14 sesjach równoległych. W konferencji udział wzięło 79 osób.
  - Konferencja „Bioetyka wobec śmierci i umierania” (5-6 grudnia 2014 r.; Pałac Staszica w Warszawie). Konferencja poświęcona była dyskusji nad problemami etycznymi, prawnymi i społeczno-kulturowymi, jakie wiążą się z umieraniem i śmiercią człowieka oraz opieką medyczną nad osobami przewlekle chorymi i w stanach terminalnych. W konferencji uczestniczyły 102 osoby, w tym 11 członków Komitetu. Wykłady gościnne wygłosili: prof. Gerrit Kimsma (Radboud University, Nijmegen, Holandia) i dr Ruth Horn (Ethox Centre, Oxford University UK). W sumie, podczas konferencji wygłoszono 5 wykładów plenarnych oraz 52 referaty w 8 sesjach równoległych.
  - Konferencja „Bioetyka i genetyka. Dylematy diagnostyki i konsultacji genetycznych” (7-8 grudnia 2012 r.; Pałac Staszica w Warszawie). Celem Konferencji była wymiana wiedzy i doświadczeń specjalistów z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych na temat etycznych, społecznych i prawnych wyzwań, jakie rodzi współczesna diagnostyka i poradnictwo genetyczne. W konferencji udział wzięło 80 osób, w tym 19 członków Komitetu. Wykłady gościnne wygłosili: prof.

Søren Holm (Manchester University UK & University of Oslo, Norway) oraz dr Atina Krajewska (Cardiff University UK). W sumie, podczas konferencji wygłoszono 4 wykłady plenarne oraz 30 wykładów w 8 sesjach równoległych. Wybrane artykuły pokonferencyjne ukazały się w czasopiśmie „[Etyka](#)” 47/2013.

- **Wydarzenia popularyzujące wiedzę**

Komitet aktywnie angażuje się działania edukacyjno-popularyzatorskie bioetykę. Od 2016 roku - wspólnie z Centrum Bioetyki i Bioprawa Wydziału Filozofii UW - Komitet corocznie organizuje trzydniowe Wiosenne Szkoły Bioetyki dla 20-30 studentów i młodych badaczy z całej Polski. Szkoły odbywają się w Pałacu Zjazdów i Konferencji PAN w Jabłonie i obejmują 20 godzin zajęć dydaktycznych (wykłady, warsztaty, dyskusje) prowadzonych przez członków Komitetu, badaczy z Centrum Bioetyki i Bioprawa oraz zaproszonych ekspertów. Dotychczas zorganizowano następujące Szkoły: „Bioetyka w społeczeństwie demokratycznym” (22-24.04.2016), „Bioetyka w zglobalizowanym świecie” (26-28.06.2017), „Bioetyka a prawa człowieka” (25-27.06.2018), „Ciało w medycynie i bioetyce” (24-26.06.2019), „Wszystko, co warto wiedzieć o szczepieniach” (online, 24.06.2021), „Bioetyka i emocje” (20-22.06.2022).

W 2021 roku Komitet był współorganizatorem międzynarodowego webinarium „Global bioethics after the COVID-19 pandemic” z udziałem prof. Judit Sandor (CEU, Budapeszt, Węgry) oraz prof. prof. Henk ten Have (Duquesne University, Pittsburg, USA). W webinarium uczestniczyło około 60 osób z całego świata.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu

Działalność Komitetu ma realny wpływ na krajowe debaty bioetyczne. Stanowiska Komitetu są szeroko komentowane w mediach profesjonalnych, prasie tradycyjnej, elektronicznej i forach internetowych¹. Stanowisko nr 5/2020 z dnia 28 października 2020

---

¹ Zob. np. <https://www.polityka.pl/niezbednik/1609495,1,cztery-rekomendacje-komitetu-bioetyki-pan.read>; Komentarze do Stanowiska Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 1/2020 z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w trakcie epidemii COVID-19 - <https://www.mp.pl/kurier/231974,komitet-bioetyki-pan-o-wyborach-prezydenckich>; <https://nil.org.pl/aktualnosci/4604-komitet-bioetyki-pan-apeluje-o-zmiane-terminu-wyborow>; <https://dziennikbaltycki.pl/wybory-do-przelozenia-komitet-bioetyki-pan-utrzymanie-terminu-byloby-moralnie-nieodpowiedzialne-i-prawnie-niedopuszczalne/ga/c1-14897259/zd/42788905>; <https://gazetawroclawska.pl/wybory-do-przelozenia-komitet-bioetyki-pan-utrzymanie-terminu-byloby-moralnie-nieodpowiedzialne-i-prawnie-niedopuszczalne/ar/c1-14897259>; Komentarze do stanowiska Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN nr 2/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r. - *Apel w sprawie zwalczania mowy nienawiści i pogardy wobec osób identyfikujących się jako osoby homoseksualne, biseksualne lub transpłciowe* - <https://tech.wp.pl/orientacja-seksualna-to-nie-moda-ani-wybor->

r. w sprawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. stwierdzającego niezgodność art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży z Konstytucją RP – było zacytowane także w Wikipedii². Wypowiedzi Komitetu często inicjują poważne debaty naukowe i publiczne. Na przykład, stanowisko nr 2/2012 z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie *preimplantacyjnej diagnostyki genetycznej* było przedmiotem dyskusji na forum Polskiego Towarzystwa Bioetycznego (https://ptb.org.pl/opinie_preimplantacyjna2.html) oraz licznych komentarzy naukowych (m.in. autorstwa O. Dryli oraz T. Żuradzkiego). Natomiast, Stanowisko Komitetu nr 4/2013 z dnia 12 listopada 2013 roku w sprawie tzw. klauzuli sumienia zainicjowało ogólnopolską (i naukową) dyskusję na temat polskiej regulacji lekarskiej klauzuli sumienia z udziałem Naczelnej Rady Lekarskiej oraz Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych³. Dyskusja ta – wbrew intencjom Komitetu – zaznała smutny finał w Trybunale Konstytucyjnym (zob. wyrok z dnia 7 października 2015 r., sygn. akt K12/14).

---

oswiadczenie-komitetu-bioetyki-pan,6524926044399745a;

<https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C82774%2Ckomitet-bioetyki-pan-orientacja-seksualna-nie-jest-kwestia-mody-lub>; <https://www.wprost.pl/nauka/10336730/komitet-bioetyki-pan-orientacja-seksualna-nie-jest-kwestia-mody-lub-swobodnego-wyboru.html>; <https://www.gazetapolska.pl/22706-komitet-bioetyki-pan-na-barykadach-ideologicznej-wojny>; <https://zdrowie.radiozet.pl/psychologia/psychoseksuologia/lgbt-nie-jest-ideologia-pan-orientacji-seksualnej-nie-mozna-zaszczepic>

² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Protesty_przeciwko_zaostrzeniu_przepis%C3%B3w_dotycz%C3%A1cych_aborcji_w_Polsce_\(2020-2021\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Protesty_przeciwko_zaostrzeniu_przepis%C3%B3w_dotycz%C3%A1cych_aborcji_w_Polsce_(2020-2021))

³ Zob. np. <https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114871,14974332,gw-komitet-bioetyki-pan-twierdzi-ze-klauzula-sumienia-jest.html>; <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/komitet-bioetyki-pan-wolnosc-sumienia-nietozsama-z-klauzula-sumienia-gvgc0>; <https://www.rp.pl/kosciol/art5164711-kazdy-ma-prawo-do-klauzuli-sumienia>; <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/886317,lekarska-klauzula-sumienia-bez-ograniczen-tk-zajmie-sie-sprawa-w-pazdzierniku.html>; <https://polskieradio24.pl/5/3/artykul/981483,komitet-bioetyki-lekarze-zbyt-czesto-zaslaniaja-sie-sumieniem>; <https://www.mp.pl/kurier/105178,klauzula-sumienia-komitet-bioetyki-pan-odpowiada-episkopatowi>; <https://www.medexpress.pl/zawody-medyczne/sumienie-kontra-terapia-45699/>; <https://www.tygodnikpowszechny.pl/kosciol-i-naukowcy-o-sumieniu-22119>; <https://opoka.org.pl/biblioteka/FE/FE/pk201348-klauzula>; <https://naszdzienik.pl/wpis/640,niebezpieczne-stanowisko-komitetu-bioetyki-przy-prezydium-pan-w-sprawie-tzw-klauzuli-sumienia.html>;

Komitet Problemów Energetyki

Komitet Problemowy przy Prezydium PAN

Krótką historia Komitetu

Historia Komitetu Problemów Energetyki sięga 1956 roku, kiedy to przy Prezydium PAN został powołany Komitet Elektryfikacji Polski (KEP). Komitet pod taką nazwą działał do 1961 roku⁴. Jego Przewodniczącym był prof. Janusz Lech Jakubowski. W strukturach Komitetu działało Biuro Studiów pod kierownictwem prof. Zygryda Junga z oddziałami w Gliwicach i Gdańsku. Po zakończeniu działalności KEP w 1962 roku, tym razem przy Wydziale Nauk Technicznych, powstał Komitet Energetyki PAN (KE PAN). Jego przewodniczącym, aż do roku 1974 był prof. Bolesław Dubicki. Wobec likwidacji Biura Studiów KE PAN miał już wtedy zadania podobne do zadań jakie realizują obecne komitety naukowe. Z jego inicjatywy w 1972 roku utworzono czasopismo naukowe „Archiwum Energetyki”, a podstawową formą działania były sympozja naukowe (otwarte zebrania Komitetu) poświęcone najważniejszym problemom energetyki. Organizowano je 2 – 3 razy rocznie. W czasie 50 lat istnienia KE PAN zorganizowano ponad 100 takich sympozjów (ostanie w 2022 roku wspólnie z Nadzwyczajną Komisją ds. Klimatu Senatu RP poświęcone rozwojowi systemu energetycznego kraju w perspektywie konieczności uzyskania stanu neutralności klimatycznej w 2050 roku⁵).

Komitet Problemów Energetyki PAN został utworzony w roku 1972. Działa jako Komitet Problemowy przy Prezydium PAN z wyjątkiem lat 1987 – 1989 oraz 2011 – 2014, kiedy był ulokowany przy Wydziale Nauk Technicznych. Pierwszym przewodniczącym Komitetu Problemów Energetyki w latach 1974 – 1984 był prof. Kazimierz Kopecki. Po śmierci Profesora, w 1984 roku przewodniczącym został prof. Jacek Marecki, który pełnił tę funkcję do roku 2006, a obecnie piastuje godność Honorowego Przewodniczącego. Na kolejną kadencję, rozpoczynającą się w roku 2007, powołany został prof. Tadeusz

---

⁴ *Historia Komitetu do 2012 roku została opublikowana w artykule przygotowanym przez prof. J. Mareckiego pt. „Pięćdziesięciolecie Komitetu Problemów Energetyki (Komitetu Energetyki) Polskiej Akademii Nauk (1962-2012), Archiwum Energetyki, tom XLII(2012), nr 2, 5–15*

⁵ <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/senat-i-senatorowie/art.15161,konferencja-energetyka-w-polsce-w-2050-roku.html>

Chmielniak. Sprawował tę funkcję do roku 2018. W kadencji 2019 – 2022 obowiązki Przewodniczącego Komitetu pełnił prof. Janusz Lewandowski.

Zakres działania Komitetu

Wytwarzanie, przesył oraz wykorzystanie energii elektrycznej i ciepła, wytwarzanie maszyn i urządzeń energetycznych, wpływ energetyki na środowisko.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Obszarem działalności Komitetu jest Polska.

Przewodniczący Komitetu w kadencji 2019 - 2022

prof. dr hab. inż. Janusz Lewandowski, Politechnika Warszawska.

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2019–2022:

1. prof. dr hab. inż. Krzysztof BADYDA – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0002-8836-9579, e-mail: krzysztof.badyda@pw.edu.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Badyda
2. mgr inż. Henryk BARANOWSKI ; <https://pl.wikipedia.org/wiki/HenrykBaranowski>
3. dr hab. inż. Wojciech BUJALSKI - Politechnika Warszawska, orcid 0000-0001-6564-3507, e-mail: wojciech.bujalski@pw.edu.pl;
<https://www.itc.pw.edu.pl/Pracownicy/Badawczo-dydaktyczni/Bujalski-Wojciech>
4. prof. dr hab. Andrzej CHMIELEWSKI – Instytut Chemii i Techniki Jądrowej, orcid 0000-0001-6262-5952, e-mail: a.chmielewski@ichtj.waw.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Chmielewski
5. prof. dr hab. Tadeusz CHMIELNIAK, czł. rz. PAN – Politechnika Śląska, orcid 0000-0002-5326-0477, e-mail: tadeusz.chmielniak@polsl.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Chmielniak
6. prof. dr hab. inż. Dorota CHWIEDUK – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0002-5894-0623, e-mail: dorota.chwieduk@itc.pw.edu.pl;
<https://www.itc.pw.edu.pl/Pracownicy/Badawczo-dydaktyczni/Chwieduk-Dorota>

7. dr hab. inż. Waldemar DOŁĘGA – Politechnika Wroclawska, orcid 0000-0003-2878-1358, e mail: waldemar.dolega@pwr.edu.pl;
<https://weny.pwr.edu.pl/pracownicy/waldemar-dolega>
8. prof. dr hab. Józef DUBIŃSKI, orcid 0000-0002-8763-2961, e-mail: j.dubinski@gig.eu; [https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Dubi%C5%84ski_\(profesor\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Dubi%C5%84ski_(profesor))
9. prof. dr hab. Elżbieta FRAŃKOWIAK – Politechnika Poznańska, orcid 0000-0003-2518-3950, e-mail: Elzbieta.Frackowiak@put.poznan.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Elzbieta_Frackowiak
10. prof. dr hab. inż. Zbigniew HANZELKA – Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid0000-0001-8938-8440, e-mail: hanel@agh.edu.pl;
<https://skos.agh.edu.pl/osoba/zbigniew-hanzelka-1043.html>
11. mgr inż. Jacek JANAS- Enea Elektrownia Połaniec, orcid 0000-0002-8777-8311, e-mail: Jacek.Janas@enea.pl
12. prof. dr hab. inż. Zdzisław KABZA – Politechnika Opolska, orcid 0000-0002-0690-9616, e-mail: z.kabza@po.opole.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Zdzislaw_Kabza
13. prof. dr hab. inż. Waldemar KAMRAT – Politechnika Gdańska, orcid 0000-0002-5517-9293, e-mail kamrat@pg.gda.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Waldemar_Kamrat
14. prof. dr hab. inż. Jan KICIŃSKI – Polska Akademia Nauk, orcid 0000-0002-8473-7645, e-mail: kic@imp.gda.pl; https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Kici%C5%84ski
15. prof. dr hab. inż. Janusz KOTOWICZ – Politechnika śląska, orcid 0000-0002-1348-3537, e-mail: janusz.kotowicz@polsl.pl;
<https://imiue.polsl.pl/kadra.php?id=187>
16. dr hab. inż. Piotr LAMPART – Instytut Maszyn Przepływowych PAN, orcid0000-0003-3786-7428, e-mail: piotr.lampart@imp.gda.pl;
https://www.imp.gda.pl/osrodki-naukowe/o5/o5z1/pracownicy/?tx_wecstaffdirectory_pi1%5Bcurstaff%5D=27&cHash=168a89140803c76f87ad72f2d08d8171

17. prof. dr hab. inż. Janusz LEWANDOWSKI – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0001-9363-523X, e-mail: janusz.lewandowski@pw.edu.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Lewandowski
18. dr hab. inż. Henryk MAJCHRZAK –, orcid 0000-0002-8995-6142, e-mail: henryk.majchrzak13@gmail.com;
19. prof. dr hab. inż. Izabela MAJCHRZAK-KUCEBA – Politechnika Częstochowska, orcid 0000-0002-7746-7659, e-mail: izak@is.pcz.czest.pl ;
<https://wis.pcz.pl/majchrzak-kuceba-izabela>
20. prof. dr hab. inż. Jacek MARECKI – Politechnika Gdańska, a, e-mail: Jacek.marecki@pg.gda.pl; https://pl.wikipedia.org/wiki/Jacek_Marecki
21. prof. dr hab. inż. Dariusz MIKIELEWICZ, czł.rz.PAN – Politechnika Gdańska, orcid 0000-0001-8267-7194, e-mail: dmikiele@pg.edu.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Dariusz_Mikielewicz
22. prof. dr hab. inż. Jarosław MIKIELEWICZ, czł.rz.PAN – Instytut Maszyn Przepływowych PAN, orcid 0000-0001-9181-092X, e-mail: jarekm@imp.gda.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Jaros%C5%82aw_Mikielewicz
23. prof. dr hab. inż. Eugeniusz MOKRZYCKI – Polska Akademia Nauk, orcid 0000-0003-4080-3660, e-mail: mokrzy@min-pan.krakow.pl; <https://min-pan.krakow.pl/instytut/pracownik/mokrzycki-eugeniusz/>
24. prof. dr hab. inż. Stanisław NAGY – Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid 0000-0001-9777-2258, e-mail: nagy@agh.edu.pl; https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Nagy
25. prof. dr hab. inż. Wojciech NOWAK – Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid 0000-0001-7700-9909, e-mail: wnowak@agh.edu.pl;
<https://www.ce.agh.edu.pl/kierownictwo/dyrektor-centrum-energetyki>
26. prof. dr hab. inż. Józef PASKA –, Politechnika Warszawska, orcid 0000-0002-2984-0682, e-mail: prof.paska.jozef@gmail.com
27. prof. dr hab. inż. Maciej PAWLIK – Politechnika Łódzka, e-mail: mpawlik@p.lodz.pl; https://pl.wikipedia.org/wiki/Maciej_Pawlik
28. prof. dr hab. inż. Jan POPCZYK –, orcid 0000-0002-4313-950X, e-mail: jan.popczyk@ep2050.pl

29. prof. dr hab. inż. Andrzej RUSIN – Politechnika Śląska, orcid 0000-0003-1148-068X, e-mail: andrzej.rusin@polsl.pl; <https://imiue.polsl.pl/kadra.php?id=185>
30. prof. dr hab. inż. Jan SKŁADZIENÍ –, orcid 0000-0001-9728-7965, e-mail: jan.skladzien@gmail.com; https://itc.polsl.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=1212&Itemid=138&lang=pl
31. prof. dr hab. inż. Aleksander STACHEL – Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp., orcid 0000-0002-2058-93305, e-mail: andrzej.stachel@ajp.edu.pl;
32. dr hab. inż. Marcin SZEGA – Politechnika Śląska, orcid 0000-0003-2697-6370, e-mail: marcin.szega@polsl.pl; https://itc.polsl.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=91&Itemid=138&lang=pl
33. dr hab. inż. Marek ŚCIAŻKO – Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid 0000-0003-4593-1100, e-mail: msc@agh.edu.pl
34. prof. dr hab. inż. Jan TALER, czł. koresp. PAN – Politechnika Krakowska, orcid 0000-0002-6717-5599, e-mail: taler@mech.pk.edu.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Taler
35. dr inż. Stanisław TOKARSKI – Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid 0000-0002-4261-3652, e-mail: stokarski@agh.edu.pl;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Tokarski
36. prof. dr hab. inż. Jacek WAŃKOWICZ – Instytut Energetyki, orcid 0000-0003-014-8018, e-mail: jacek.wankowicz@ien.com.pl
37. prof. dr hab. inż. Kazimierz WÓJS –, orcid 0000-0002-4998-2223;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Wojs (zmarł w 2021 r.)
38. dr hab. inż. Bolesław ZAPOROWSKI –, orcid 0000-0002-8330-3650, e-mail: boleslaw.zaporowski@put.poznan.pl
39. prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK – Politechnika Śląska, orcid [0000-0002-3493-9580](https://orcid.org/0000-0002-3493-9580) e-mail: andrzej.ziebib@polsl.pl, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Ziebib

Struktura organizacyjna komitetu

Komitet nie posiada komisji, natomiast do przygotowywania ekspertyz, opinii i stanowisk powoływane są zespoły robocze.

Nagrody przyznawane przez Komitet:

Komitet nie przyznaje nagród, medali i dyplomów.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Od początku powstania Komitetu do jego najważniejszych zadań należało przygotowywanie ekspertyz i opinii w zakresie polityki energetycznej kraju, organizacji przedsiębiorstw sektora energetycznego oraz finansowania badań naukowych z obszaru technologii energetycznych. Dotychczas przygotowano 10 ekspertyz (średnio prawie jedną w każdej kadencji Komitetu). Były one publikowane w formie książek (monografii) przez Wydawnictwo PAN, PWN lub wydawnictwa działające przy uczelniach. Były rozesłane nie tylko tradycyjnie do bibliotek, ale też do instytucji administracji rządowej. Ostatnia, wydana w 2019 roku miała już niestety tylko formę elektroniczną i dodatkowo została umieszczona na stronie internetowej Komitetu.

Komitet przedstawiał swoją opinię lub stanowisko w przypadku wielu istotnych dokumentów rządowych o charakterze zarówno programowym (polityka energetyczna kraju itp.), jak i organizacyjnym (np. organizacja sektora energetycznego po 1989 roku). Wielokrotnie zabierał głos w sprawie rozwoju w Polsce energetyki jądrowej.

Członkowie Komitetu brali aktywny udział w pracach zespołów powoływanych przez administrację rządową w celu przygotowania różnorodnych dokumentów związanych z organizacją gospodarki w obszarze energetyki.

Do osiągnięć komitetu należy uznać nawiązanie i utrzymywanie stałych kontaktów z samorządem gospodarczym: Izbą Gospodarczą Energetyki i Ochrony Środowiska, Towarzystwem Gospodarczym Polskie Elektrownie, Polskim Towarzystwem Elektrociepłowni Zawodowych oraz Izbą Gospodarczą Ciepłownictwo Polskie. Przedstawiciele tych organizacji brali czynny udział w organizowanych przez Komitet seminariach i zebraniach otwartych.

Za niewątpliwą sukces Komitetu należy uznać skuteczne wspieranie inicjatyw związanych z tworzeniem programów badawczych z obszaru energetyki, w okresie przed 1990 rokiem programów rządowych i węzłowych, a po zmianie systemu politycznego programów strategicznych i zamawianych.

Komitet i jego członkowie mają istotny udział w działaniach, w wyniku których, po wielu latach dyskusji, formalnie powołany został najpierw kierunek kształcenia, a następnie

dyscyplina naukowa *Energetyka*. Obecnie studia, na nim są prowadzone w większości krajowych wyższych uczelni technicznych.

Ekspertyzy przygotowane przez Komitet

1. „Zaopatrzenie gospodarki narodowej w surowce, ze szczególnym uwzględnieniem metod optymalizacji gospodarki paliwowo-energetycznej”, red. K. Kopecki (1978).
2. „Energetyka w okresie kryzysu” , red. K. Kopecki (1982).
3. „Energetyka jako czynnik i bariera wzrostu”, red. J. Marecki (1986), „Nauka Polska” nr 1-2/1988.
4. „Kierunki rozwoju energetyki kompleksowej w Polsce do 2010 r.”, red. J. Marecki (1994)
5. „Podstawowe problemy maszyn i urządzeń energetycznych”, red. T. Chmielniak, M. Stozik; Wydawnictwo PAN, 2003, ISBN - 83-917393-3-3.
6. „Stabilizacja Bezpieczeństwa Energetycznego Polski w okresie 2008-2020 (z uwzględnieniem perspektywy 2050) za pomocą mechanizmów rynkowych (ekonomiki) i innowacyjnych technologii - różne scenariusze rozwojowe energetyki”, red. J. Popczyk, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2008, ISBN 978-83-918568-9-5.
7. Technologie zeroemisyjne- spalanie tlenowe, red. W. Nowak, M. Majkut , Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, 2008, ISBN 978- 83-18568 -8 -8.
8. „Wyzwania paliwowe, technologiczne i ekologiczne dla polskiej energetyki”, red T. Chmielniak, M. Pawlik, J. Malko, J. Lewandowski; Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2010, ISBN 978-83 -7335-759-4.
9. „Ocena zakresu prac badawczych prowadzonych w Polsce w dziedzinie energetyki na tle aktualnej tematyki w tym zakresie na świecie oraz perspektyw rozwoju energetyki polskiej i światowej”; (autorzy: T. Chmielniak, J. Lewandowski, J. Mikielwicz, St. Nagy, W. Nowak, M. Pawlik, J. Siemek, J. Składzień, B. Zaporowski, Andrzej Ziębik; wydane przez KPE PAN, Gliwice 2013), ISBN 978-83-938368-2-6.
10. „Polska energetyka w horyzoncie 2050” (autorzy: K. Badyda, A. Chmielewski, T. Chmielniak, D. Chwieduk, J. Lewandowski, H. Majchrzak, B. Zaporowski); 2018; https://kproben.pan.pl/images/stories/pliki/pdf/2019_monografia/Polska_Energetyka_w_Horyzoncie_2050.pdf .

Opinie i stanowiska

Jednym z najistotniejszych działań Komitetu realizującymi jego cele programowe jest działalność opiniotwórcza i ekspercka w zakresie szeroko rozumianej polityki energetycznej państwa. Stąd Komitet przygotowywał opinie i stanowiska w stosunku do większości działań administracji związanych z przygotowaniem formalnego dokumentu określającego tę politykę jak i bieżących decyzji realizujących postanowienia tego dokumentu. Takich opinii przygotowano średnio około 2 rocznie. Niestety w archiwach Komitetu nie zachowały się dokumenty pozwalające na odtworzenie listy opinii i stanowisk sprzed 2008 roku. W okresie 2009 – 2022 przygotowano następujące opinie i stanowiska:

1. Opinia dotycząca rozwoju w warunkach polskich energetyki jądrowej. Przekazana do Ministerstwa Gospodarki (2008 r.).
2. Stanowisko wyrażające poparcie dla inicjatywy zmierzającej do utworzenia Strategicznego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych w zakresie technologii jądrowych. Przygotowane wspólnie z Komisją Energetyki Jądrowej Rady ds. Atomistyki Państwowej Agencji Atomistyki, przesłane do władz PAN oraz Ministerstwa Gospodarki (2010 r.).
3. Stanowisko wyrażające poparcie dla inicjatywy zmierzającej do utworzenia programu strategicznego badań naukowych związanego z racjonalizacją zużycia energii, głównie w energochłonnych procesach przemysłowych. Przesłane do Ministerstwa Gospodarki (2010 r.).
4. Stanowisko KPE PAN w sprawie projektu dokumentu :”Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” przesłane do Ministerstwa Gospodarki (2013 r.).
5. Stanowisko w sprawie Bezpieczeństwo Energetyczne Polski – Technologie dla Energetyki Systemowej przesłane do Władz PAN i PAU oraz wielu instytucji państwowych i przemysłowych (2013 r.).
6. Stanowisko KPE PAN w sprawie dokumentu :”Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” przesłane do Ministerstwa Gospodarki (2014 r.).
7. Uwagi do dokumentu Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN) oraz uwagi do dokumentu Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku. Przesłane do Ministerstwa Gospodarki (2015 r.).
8. Uwagi Prezydium Komitetu Problemów Energetyki PAN do wyników prac Zespołu do spraw Rozwoju Przemysłu Odnawialnych Źródeł Energii i Korzyści dla Polskiej

Gospodarki, powołanego przez Ministra Klimatu i Środowiska. Przesłane do Przesłane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska (2021 r.).

9. Wnioski z otwartego posiedzenia Komitet Problemów Energetyki PAN na temat „Polityki energetycznej Polski do 2040 roku”. Przesłane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska (2021 r.).
10. Stanowisko Komitetu Problemów Energetyki przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk w sprawie rozwoju energetyki jądrowej w Polsce przyjęte na plenarnym posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2022 roku. Przekazane do Władz Akademii, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Pełnomocnika Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej, Przewodniczącego Komisji do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych Sejmu RP, Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej do Spraw Klimatu Senatu RP, Państwowej Agencji Atomistyki; <http://www.ichtj.waw.pl/drupal/?q=node/1242> .

Wydawane czasopisma.

Komitet Problemów Energetyki PAN sprawował opiekę naukową nad wydawanym od 1972 r. „Archiwum Energetyki”. Przewodniczącym rady redakcyjnej czasopisma od 1982 był członek rzecz. PAN Jan Szargut, a w skład rady wchodził członek Prezydium Komitetu. Pierwszym redaktorem naczelnym w latach 1972-1979 był prof. Stanisław Andrzejewski, a jego zastępcą do 1976 r. – prof. Zygfryd Jung. Po śmierci prof. S. Andrzejewskiego na redaktora „Archiwum Energetyki” został powołany prof. Jacek Marecki, który pełnił tę funkcję w latach 1979 - 2009. Od 2010 r. redaktorem naczelnym był prof. Tadeusz Chmielniak. Niestety po 1995 roku w warunkach konkurencji na rynku wydawnictw i preferowania z względu na system punktacji czasopism zagranicznych o dużym współczynniku wpływu (Impact Factor), Archiwum dotknął skokowy spadek liczby artykułów napływających do wydawnictwa. W efekcie czasopismo przestało być wydawane w roku 2014.

W „Archiwum Energetyki” oprócz prac oryginalnych w języku polskim i angielskim publikowane były sprawozdania z sesji plenarnych Komitetu oraz konferencji i seminariów organizowanych przez Komitet. Zgodnie z wytycznymi rady redakcyjnej w „Archiwum Energetyki” drukowane były oryginalne prace naukowe z dziedziny energetyki, obejmujące następujące grupy zagadnień:

- problemy rozwoju energetyki, optymalizacji rozwiązań układów i urządzeń oraz ich eksploatacji,
- podstawy projektowania systemów i urządzeń energetycznych,
- nowe technologie energetyczne.

W powyższych grupach problemowych omawiane są systemy i urządzenia zarówno elektroenergetyczne, jak i cieplne.

Współorganizacja cyklicznych ogólnokrajowych konferencji naukowych

Komitet był współorganizatorem lub patronem naukowym kilku cyklicznych konferencji, w tym:

- „Zagadnienia surowców energetycznych i energii w gospodarce krajowej” (konferencja coroczna, 35 edycji, organizator: Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN),
- „Research & Development in Power Engineering” (konferencja w cyklu dwuletnim, 15 edycji, organizator: Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej),
- „International Conference on Boiler Technology” (konferencja w cyklu czteroletnim, 14 edycji, organizator: Katedra Maszyn i Urządzeń Energetycznych Politechniki Śląskiej)
- „Współczesne Technologie i Urządzenia Energetyczne” (6 edycji w cyklu dwuletnim, organizator Katedra Energetyki Politechniki Krakowskiej).

Komitet Prognoz

Komitet Problemowy przy Prezydium PAN

Historia Komitetu

Prezydium Polskiej Akademii Nauk w dniu 6 maja 1969 r. powołało Komitet Badań i Prognoz „Polska 2000”, którego celem było zapoczątkowanie systematycznych studiów nad przyszłością w środowiskach naukowych PAN. W początkowym okresie Komitet podjął prace przede wszystkim nad problemami społecznymi, dotyczącymi kształtu i sposobów życia przyszłego polskiego społeczeństwa. Po 1989 roku jako Komitet Prognoz „Polska w XXI wieku” zmienił zasadniczo metody i formy swojej działalności, podejmując bardziej zróżnicowaną tematykę oraz wykraczając poza krajowe problemy.

Jego unikalny charakter wynika z co najmniej trzech głównych przyczyn:

Po pierwsze, Komitet stał się pierwszą polską instytucją, której podstawowym zadaniem miały być badania prognostyczne, jakich w czasie jego powołania (1969 r.), praktycznie nie uprawiano. Prognozowanie naukowe nie miało wówczas większego znaczenia, i to zarówno dla praktyki, jak i dla nauki. Prognozyka jako nauka była wówczas jeszcze w fazie początkowej, a system komunistyczny w miejsce tego typu dyscypliny wykorzystywał planowanie długookresowe, które w znaczącym stopniu opierało się na dominujących wizjach politycznych, a nie na realnych możliwościach rozwojowych. Prezentowane wówczas przez Komitet raporty były bardzo krytycznie odbierane przez ówczesne władze. Tematyka podejmowana przez Komitet Prognoz nawet obecnie jest rzadko analizowana przez instytucje naukowe i polityczne.

Po wtóre, jedną ze szczególnych zalet badań i analiz prognostycznych Komitetu Prognoz był ich interdyscyplinarny charakter, co między innymi wynikało stąd, że skład członków Komitetu od początku miał charakter zróżnicowany, w przeciwieństwie do pozostałych Komitetów Naukowych Akademii. To zróżnicowanie dotyczyło zarówno reprezentowanych dyscyplin naukowych, jak i ośrodków badawczych. Celem było uwzględnianie jak najszerszego zakresu problematyki oraz sposobu jej postrzegania.

Po trzecie, Komitet od początku stawiał sobie za cel jak najszersze ujęcie prognozowanych problemów. Fragmentaryzacja prognozowania od początku działalności Komitetu została praktycznie odrzucona. W realizacji tego celu pomagała interdyscyplinarność członków

Komitetu, która niejako wymuszała zróżnicowane podejście naukowe do prognozowania oraz stosowanie wielu, niejednokrotnie odmiennych, metod badawczych.

Zakres działania komitetu

Komitet Prognoz PAN prowadzi głównie wielowariantowe (scenariuszowe) studia nad przyszłością, dąży do odpowiedzi na pytanie, w jakich obszarach mogą się dokonywać zmiany w życiu społecznym i gospodarczym w okresie objętym analizą. Zazwyczaj przedmiotem badań są problemy długookresowe, o co najmniej 15-letnim horyzoncie. Takie podejście wpływa na stosowane narzędzia badawcze oraz szczegółowość prowadzonych rozważań.

Komitet nie stawia sobie za cel formułowania jednowariantowej wizji przyszłości, co dominowało w pracach prognostycznych jeszcze 20–30 lat temu, natomiast kładzie szczególny nacisk na strategiczne studia nad przyszłością, które odpowiadają na pytanie jak działać, aby najlepiej przygotować społeczeństwo do problemów i wyzwań przyszłości. Celem studiów prowadzonych w Komitecie jest rozpoznanie:

- tendencji globalnych występujących w skali światowej, zwłaszcza tych, które mogą oddziaływać na sytuację w Polsce;
- nowych zjawisk i procesów występujących w kraju, które wpływać będą na kształt społeczeństwa polskiego w długiej perspektywie czasowej oraz określać jego miejsce w społeczności międzynarodowej;
- szans i zagrożeń dla przyszłości.

Na tej podstawie Komitet opracowuje koncepcje strategii przyszłego rozwoju społecznego i gospodarczego oraz przedkłada swoje opinie w sprawach kluczowych dla przyszłości najwyższym władzom RP.

Równocześnie Komitet prowadzi akcję popularyzacyjną, w tym również wśród młodzieży (studentów, doktorantów, dziennikarzy itp.) w celu zwiększenia zainteresowania przyszłością w społeczeństwie polskim. Uzyskiwane wyniki są przedstawiane odbiorcom m.in. w formie konferencji naukowych, publikacji oraz memoriałów.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Problematyka podejmowana przez Komitet Prognoz dotyczy m.in. spraw globalnych, co powoduje zainteresowanie odbiorców spoza Polski. Z tego powodu podejmowana jest

współpraca międzynarodowa. W ostatnich latach działania te ograniczały się głównie do współpracy bilateralnej członków Komitetu. Bardziej formalna współpraca również była podejmowana. Komitet, jako instytucja Polskiej Akademii Nauk, był jednym z założycieli World Future Studies Federation. Współpraca ta została przerwana, co spowodowało zmniejszenie rozpoznawalności Komitetu w świecie jako ośrodka zajmującego się studiami nad przyszłością. Podjęto próby odnowienia tej współpracy, a w najbliższych latach przewidywane jest ponowne uzyskanie członkostwa we wspomnianej federacji. Komitet stara się informować o swojej działalności poprzez stronę internetową działającą w języku angielskim oraz publikuje część wyników w tym języku, tj.:

- Future of Europe – Polish perspective (2022), ed. Józef Niznik, (Papers on Global Change);
- Different approaches to the future in the works of the Forecasting Committee (2020), ed. Konrad Prandecki (Papers on Global Change);
- Where is Europe headed? (2019) Jerzy Kleer, Michał Kleiber;
- Global threats as barriers to development (2015), Jerzy Kleer, Michał Kleiber;
- The Rise of Megacities (2018), Jerzy Kleer, Katarzyna A. Nawrot.

Kadencja 2019–2022 – skład i struktura

W kadencji 2019–2022 Komitet składał się z 44 członkiń i członków, którzy byli przedstawicielami państwowych i niepaństwowych uczelni, jednostek naukowych PAN oraz instytutów badawczych. Członkami Komitetu byli:

- prof. dr hab. Julian Auleytner, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka w Warszawie, Wydział Nauk Społecznych,
- prof. dr hab. Czesław Banach, honorowy członek Komitetu, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie,
- dr hab. prof. Al Marek Bartosik, Akademia Inżynierska w Polsce,
- prof. dr hab. Ewa Bińczyk, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Humanistyczny,
- dr hab. prof. UŁ Małgorzata Burchard-Dziubińska, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Instytut Ekonomii,

- prof. dr hab. Bogdan Galwas, profesor emeryt, Warszawska Wyższa Szkoła Informatyki,
- prof. dr hab. Bogdan Góralczyk, Uniwersytet Warszawski, Centrum Europejskie,
- dr hab. Mirosław Grewiński, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka w Warszawie,
- dr Wojciech Kazanecki, Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytet Wrocławski,
- prof. dr hab. Jerzy Kleer, Instytut Nauk Ekonomicznych PAN,
- prof. dr hab. Michał Kleiber, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN,
- dr hab. prof. SWPS Andrzej Kondratowicz, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie, Uniwersytet Humanistyczny,
- prof. dr hab. Juliusz Kotyński, Akademia Finansów i Biznesu Vistula; Wydział Biznesu i Stosunków Międzynarodowych,
- dr hab. prof. UW Paweł Kozłowski, Uniwersytet Warszawski,
- prof. dr hab. Jacek Kuźnicki, Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie,
- prof. dr hab. Leszek Kuźnicki, honorowy przewodniczący Komitetu, Instytut Biologii im M. Nenckiego,
- dr hab. Adriana Łukaszewicz, Akademia Leona Koźmińskiego, Katedra Ekonomii,
- prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, Szkoła Główna Handlowa, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie,
- dr hab. Urszula Motowidlak, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny,
- dr hab. Katarzyna Nawrot, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Wydział Gospodarki Międzynarodowej,
- dr hab. prof. Lech Nijakowski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Filozofii i Socjologii,
- prof. dr hab. Józef Niżnik, Instytut Filozofii i Socjologii PAN,
- dr Bartłomiej Nowak, Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Center for Technology & Global Affairs, University of Oxford,
- dr hab. prof. ChAT Agnieszka Piejka, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, Wydział Pedagogiczny,

- dr Konrad Prandecki, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy,
- dr Leszek Pryszcz, Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie,
- prof. dr hab. Jacek Raciborski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Filozofii i Socjologii, Instytut Socjologii,
- prof. dr hab. Antoni Rajkiewicz, honorowy członek Komitetu, Instytut Polityki Społecznej UW,
- mgr Magdalena Rybicka, Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Wydział Biznesu i Stosunków Międzynarodowych,
- dr Kazimierz Sikorski, dr emeryt, Akademia Obrony Narodowej,
- dr hab. prof. SGH Katarzyna Sobiech-Grabka, Szkoła Główna Handlowa Warszawa, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie,
- prof. dr hab. Marcin Solarz, Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych,
- prof. dr hab. Andrzej Sopoćko, Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania,
- dr Ewa Stawasz-Grabowska, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny,
- dr Agnieszka Stępień, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu,
- dr hab. prof. UŁ Piotr Szukalski, Uniwersytet Łódzki; Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny,
- dr hab. prof. PW Stanisław M. Szukalski, Politechnika Warszawska,
- prof. dr hab. Andrzej P. Wierzbicki, honorowy członek Komitetu, profesor emeryt, Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy,
- dr inż. Wioletta Wieszczycka, Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Wydział Biznesu i Stosunków Międzynarodowych,
- prof. dr hab. Jerzy Wilkin, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN,
- prof. dr hab. Irena Wojnar, honorowy członek Komitetu, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego,
- dr Bohdan Wyżnikiewicz, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową,
- dr hab. prof. Jakub Zajączkowski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych,

- prof. dr hab. Andrzej Zieliński, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny.

Komitetem zarządza przewodniczący, którym w kadencji 2019–2023 był dr Konrad Prandecki. Jego działania wspierał wiceprzewodniczący prof. Jerzy Kleer. Ponadto decyzje dotyczące działalności Komitetu były uzgadniane w ramach Prezydium Komitetu, w skład którego, oprócz przewodniczącego i wiceprzewodniczących, wchodził sekretarz oraz 6. członków. Sekretarzem była mgr Magdalena Rybicka, a członkami Prezydium: dr hab. prof. UŁ Małgorzata Burchard-Dziubińska, prof. dr hab. Bogdan Galwas, prof. dr hab. Juliusz Kotyński, prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prof. dr hab. Józef Niżnik oraz gen. dr Kazimierz Sikorski. Ponadto w Prezydium brał udział honorowy przewodniczący Komitetu, prof. dr hab. Leszek Kuźnicki oraz zastępca redaktora wydawnictw Komitetu dr hab. Katarzyna Nawrot.

W ramach Komitetu funkcjonują dwa zespoły badawcze: Kultury i Edukacji, kierowany przez dr hab. Agnieszkę Piejkę, prof. ChaT oraz Bezpieczeństwa i Rozwoju Człowieka, kierowany przez gen. dr. Kazimierza Sikorskiego. Celem zespołów są pogłębione badania dotyczące zakresu ich tematyki.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

Obszary badawcze będące przedmiotem zainteresowania Komitetu Prognoz wyraźnie wpisują się w swoisty trójkąt: Polska – Europa – świat. To powoduje, że problemy dotyczące spraw krajowych, europejskich i globalnych są często poruszane, ale jednocześnie tematyka ta ulegała dosyć istotnym modyfikacjom, zarówno pod wpływem czynnika czasu, jak również pojawiających się wyzwań i zagrożeń. Często była ona modyfikowana pod wpływem dyskusji naukowych prowadzonych w Komitecie, jak również nowinek naukowych, docierających z Europy i świata.

W ostatnich latach Komitet Prognoz prowadził badania skupiające się na trzech tematach wpisujących się we wspomniany wyżej trójkąt:

- Zagrożenia globalne barierami rozwoju,
- Dokąd zmierza Europa,
- Polska w globalnym układzie sił.

Przyjęto zasadę od ogółu do szczegółu, tj. w pierwszej kolejności podejmując problemy globalne, aby następnie skupić się na europejskich i na tym tle analizować wyzwania

stojące przed Polską. W dobie globalizacji takie ujęcie problematyki ma duże uzasadnienie, ponieważ zauważa się, że coraz więcej problemów dotyczących Polski jest ściśle powiązanych z uwarunkowaniami międzynarodowymi, a nawet globalnymi. Z tego powodu zagrożenia globalne zostały podjęte w pierwszej kolejności.

Efektom prac Komitetu są jego publikacje. Poniżej zaprezentowano ich listę, z pominięciem tytułów wymienionych wcześniej i opublikowanych w języku angielskim:

- Kryzysy systemowe (2013) red. Elżbieta Mączyńska, Jan Jakub Michałek, Józef Niżnik;
- Bogdan Suchodolski – osoba i myśl (2014) red. Irena Wojnar;
- Czy kryzys światowych zasobów (2014), red. Bogdan Galwas, Bohdan Wyżnikiewicz;
- Kryzys jakości życia (2014), red. Zbigniew Strzelecki, Elżbieta Kryńska, Janusz Witkowski;
- Megamiasta przyszłości: szansa czy zagrożenie (2015), red. Jerzy Kleer, Zbigniew Strzelecki;
- Przyszłość pracy w społeczeństwie informacyjnym (2015), Andrzej Wierzbicki;
- Rewolucja informacyjna a kryzys intelektualny (2015), red. Julian Auleytner, Jerzy Kleer;
- Zagrożenia globalne barierami rozwoju (2015) Jerzy Kleer, Michał Kleiber;
- Dokąd zmierza Europa: Państwo – Gospodarka – Społeczeństwo – Finanse (2016), red. Jerzy Kleer, Piotr Szukalski, Konrad Prandecki;
- Ekonomiczna pozycja Europy w świecie (2016), red. Jerzy Kleer, Konrad Prandecki;
- Unia Europejska w systemie geopolitycznym (2016) red. Józef Niżnik;
- Globalizacja, integracja Europejska, a suwerenność państwa (2017), red. Jerzy Wilkin;
- Zróżnicowanie dochodowe i społeczne Europy (2017) red. Jerzy Kleer, Konrad Prandecki;
- Bezpieczeństwo Europy w globalnym świecie – szanse i zagrożenia przyszłości w warunkach przesileń cywilizacyjnych (2018), red. Jerzy Kleer, Konrad Prandecki;

- Dokąd zmierza Europa? (2018) Jerzy Kleer, Michał Kleiber;
- Państwo w warunkach przesilenia cywilizacyjnych (2018), red. Jerzy Kleer, Elżbieta Mączyńska;
- Czy świat należy urządzić inaczej. Schyłek i początek (2019), red. Bogdan Galwas, Konrad Prandeki, Paweł Kozłowski;
- Gdzie jesteśmy, dokąd zmierzamy (2019), red. Konrad Prandeki, Paweł Kozłowski;
- Zmiana klimatu – skutki dla polskiego społeczeństwa i gospodarki (2020), red. Małgorzata Burchard-Dziubińska, Konrad Prandeki;
- Zmieniający się świat a globalizacja (2020) red. Jerzy Kleer, Konrad Prandeki;
- Humanistyczne ambiwalencje globalizacji (2021) red. Agnieszka Piejka, Irena Wojnar;
- Polska w Europie jutra. Polityka europejska Polski w kontekście zmian międzynarodowych XXI wieku (2021), red. Józef Niżnik;
- Zielone finanse (2022), red. Małgorzata Burchard-Dziubińska, Konrad Prandeki.

Od początku powołania Komitetu, do końca 2018 roku ukazywał się biuletyn Komitetu, pt. „Przyszłość. Świat–Europa–Polska”. Było to jedyne czasopismo w języku polskim podejmujące problematykę przyszłości. Podobnie jak w przypadku innych działań Komitetu miało ono interdyscyplinarny charakter.

Dorobek Komitetu był również prezentowany podczas licznych seminariów i konferencji naukowych. Poniżej wymieniono tylko wybrane konferencje:

- Katastroficzne wizje rozwoju (2015);
- Geopolityczne powiązania Europy a system polityczny Unii Europejskiej i możliwe kierunki jego ewolucji. Czynniki realizacji scenariusza optymistycznego (2016);
- Rola i zadania państwa w XXI wieku (2016);
- Rola i zadania sektora finansów w przyszłości (2016);
- Tożsamość europejska, wielokulturowość i jej skutki w funkcjonowaniu państw europejskich (2016);
- 4 rewolucja przemysłowa. Szanse i zagrożenia (2017);

- Człowiek w Antropocenie. Warunki przeżycia (2017);
- Globalizacja, integracja europejska a państwo suwerenno-narodowe (2017);
- Granice odpowiedzialności człowieka (2017);
- Modele społeczno-polityczne państwa. Państwo jako obiekt zmiany w warunkach przesileń cywilizacyjnych (2017);
- Zróżnicowanie dochodowe i społeczne Europy (2017);
- Bezpieczeństwo Europy w dobie przesileń cywilizacyjnych (2018);
- Państwo w warunkach przesileń cywilizacyjnych (2018);
- Społeczeństwo bez ubogich (2018);
- Gdzie jesteśmy, dokąd zmierzamy (2019);
- Przyszłość Polski w dobie globalizacji (2020);
- Polska w Europie jutra. Polityka europejska Polski w kontekście zmian międzynarodowych XXI wieku (2021);
- Zmian klimatu – skutki dla polskiego społeczeństwa i gospodarki (2021);
- Kultura i edukacja w dobie globalizacji. Humanistyczne przesłanie Ireny Wojnar (2022);
- Skutki i zagrożenia cywilizacji informacyjnej (2022).

Wielość konferencji i publikacji Komitetu Prognoz pokazuje jak różnorodną tematyką on się zajmuje. Tak szeroki i interdyscyplinarny zakres działania należy uznać za jedno z ważniejszych osiągnięć Komitetu, które powinno być doceniane z organizacyjnego i naukowego punktu widzenia. Z jednej strony trudne jest wypracowanie wspólnego stanowiska wybitnych specjalistów, a z drugiej interdyscyplinarne podejście umożliwia tworzenie syntez, które w holistyczny sposób opisują problem. Takie wieloaspektowe ujęcie nadaje unikalną wartość opracowaniom Komitetu Prognoz.

Szeroki zakres podejmowanej tematyki powoduje, że trudno jest jednoznacznie scharakteryzować tak złożony dorobek oraz wyodrębnić najważniejsze osiągnięcia. Wydaje się, że najlepszym sposobem jest wskazanie wspólnych cech wiążących trzy wiodące tematy wymienione wcześniej. W takim ujęciu należy zwrócić uwagę przede wszystkim na spojrzenie, które można określić jako identyfikacja nowych kryzysów, mogących w przyszłości dotknąć ludzkości jako całości oraz poszczególnych jej społeczeństw. Ostrzegawczy charakter prognoz jest dominującą cechą podejmowanych

działań, chociaż prace Komitetu nie ograniczają się tylko do takiego podejścia. W niektórych przypadkach, jak np. w książce pt. *Polska w Europie jutra*, można zauważyć pozytywne podejście do przyszłości, to jest próby wskazania nie tylko najbardziej prawdopodobnych kierunków rozwoju, ale również najbardziej pożądanych.

Innym elementem wspólnym dla działalności naukowej Komitetu Prognoz jest częste stosowanie metody scenariuszowej do opisywania przyszłości. Najczęściej w publikacjach prezentowany jest najbardziej prawdopodobny scenariusz wydarzeń. Jednakże zdarzają się też inne podejścia, np. w publikacji pt. *„Gdzie jesteśmy, dokąd zmierzamy”* (2019) przedstawiono wizję przyszłości, czyli wyobrażenia autorów na temat przyszłości, czy też jak w raporcie *„Dokąd zmierza Europa”* (2018) autorstwa Jerzego Kleera i Michała Kleibera przedstawiono pięć prawdopodobnych scenariuszy rozwoju Unii Europejskiej oraz całej Europy.

Elementem silnie wiążącym wspomniane tematy jest zmiana określana jako przejście w kierunku cywilizacji cyfrowej. W większości tekstów publikowanych przez Komitet Prognoz pojawia się przekonanie, że świat znajduje się w okresie przesilenia (lub przesilen), które jest okresem przejściowym pomiędzy jedną cywilizacją a drugą. W przypadku Polski i Europy mamy do czynienia z przejściem od cywilizacji przemysłowej do informacyjnej. Kształt nowej cywilizacji nie jest jeszcze znany, ale proces przesilenia wiąże się z występowaniem pozytywnych i negatywnych zjawisk. Jednym z celów Komitetu jest ich identyfikowanie i ostrzeżenie przed negatywnymi zjawiskami, które z dużym prawdopodobieństwem mogą wystąpić w przyszłości. Znajdują one wyraz w publikowanych przez Komitet memoriałach. W tym kontekście poruszono szeroki wachlarz problemów, spośród których wymienić należy m.in.: nierówności społeczno-gospodarcze, kryzysy systemowe, środowiskowe zagrożenia rozwoju, społeczne skutki nieefektywnej edukacji, wpływ informacji na postęp techniczny oraz społeczne skutki upowszechnienia się i dalszego rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Za osiągnięcie Komitetu powinno się również uznać podejmowanie badań nad nowymi zjawiskami, które często nie są w obrębie zainteresowania krajowej nauki, a także mało rozpoznane w świecie. Do takich tematów można zaliczyć m.in. problematykę megamiast, wpływu rewolucji informacyjnej na rozwój intelektualny, jakości życia, wpływu problemów globalnych na rozwój społeczeństw oraz oceny ewolucji społeczeństw jako procesu ciągłej zmiany.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Wyniki działalności Komitetu Prognoz mogą powodować zainteresowanie szerokiego grona odbiorców. W przeważającej mierze rezultaty prowadzonych badań powinny wzbudzać zainteresowanie naukowców i inspirować ich do działań podejmowanych w ramach szerokiego zakresu dyscyplin. Jednakże to nie jest jedyna grupa odbiorców treści tworzonych przez Komitet. Znaczna część wniosków płynących z prac Komitetu może być przydatna w podejmowaniu decyzji strategicznych i kreowaniu polityki państwa. Z tego powodu informacje o uzyskanych wynikach są przekazywane administracji państwowej. Komitet podejmował współpracę z Kancelarią Prezydenta RP, Biurem Bezpieczeństwa Narodowego oraz Ministerstwem Klimatu i Środowiska, Polskim Towarzystwem Ekonomicznym czy też redakcją Polityki. Komitet przysyłał także swoje publikacje i memoriały do Sejmu i Senatu RP. Pod patronatem w/w instytucji realizowane były projekty i odbywały się konferencje naukowe prezentujące wyniki badań.

Ambicją Komitetu jest nie tylko prezentowanie swoich wyników naukowcom i decydentom, ale również przekazywanie wiedzy szerszemu gronu odbiorców. Wyniki prac były publikowane w czasopismach, m.in. w Polityce, Biuletynie Ekonomicznym PTE, Rzeczpospolitej, ResHumana oraz Sprawach Nauki. Publikacje i wyniki były też prezentowane na Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik.

Komitet od początku powstania wydał około 170 publikacji książkowych, 60 Biuletynów „Przyszłość Świat – Europa – Polska”, zorganizował około 80 konferencji w tym trzy organizowane wspólnie z kancelarią Prezydenta RP, które odbyły się w Pałacu Prezydenckim. We wszystkich konferencjach uczestniczyli politycy, naukowcy z ośrodków akademickich z całej Polski, doktoranci, studenci oraz liczni dziennikarze.

Konrad Prandecki

Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Komitet Problemowy przy Prezydium PAN

Rok powołania Komitetu i krótka historia

Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN został powołany uchwałą Sekretarza Naukowego PAN numer 44/58 dnia 23 września 1958 r. Pierwszym Przewodniczącym był prof. dr hab. Stanisław Leszczycki (1958 – 1983) a następnymi: prof. dr hab. Kazimierz Dziewoński (1984 – 1989), prof. dr hab. Ryszard Domański (1990 – 1998), prof. dr Jerzy Kołodziejski (1999 – 2001), prof. dr hab. Tadeusz Markowski (2001 – 2018) i prof. dr hab. Tomasz Komornicki od 2019.

Sekretarzami naukowymi Komitetu byli kolejno: prof. dr hab. Antoni Kukliński (1958 – 1967); dr hab. Stanisław Herman (1967 – 1989); dr Marek Potrykowski (1990 – 1995); dr Andrzej Malinowski (1996 – 2007); dr hab. Wojciech Dziemianowicz (2007 – 2010); dr hab. Dominik Drzazga (2011 – 2014); dr Paulina Legutko-Kobus (2015 – 2022), mgr Barbara Szejgiec-Kolenda (od 2023).

Do zadań Komitetu należy prowadzenie działalności naukowo-badawczej i konsultacyjnej dotyczącej: polityki regionalnej i polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w trzech wymiarach polityki spójności Unii Europejskiej oraz instytucjonalno-prawnych aspektów planowania zintegrowanego w układach funkcjonalno-przestrzennych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.

Skład Komitetu, w każdej kadencji, jest celowo dobranym zespołem naukowców, ekspertów i reprezentantów urzędów administracji państwowej. Rolą Komitetu jest integracja środowiska naukowego oraz praktyki, zainteresowanych problematyką zagospodarowania przestrzennego kraju. Struktura organizacyjna Komitetu jest dostosowana do merytorycznego charakteru realizowanych badań. Tworzą ją zespoły zadaniowe (wcześniej Komisje).

Komitet pełni funkcje doradcze i opiniotwórcze. Prace Komitetu ukierunkowane są także na nawiązywanie współpracy z wybranymi instytucjami. Komitet podpisał porozumienia z: Ministerstwem ds. Rozwoju (2009); Głównym Urzędem Statystycznym (2011); Stowarzyszeniem European Regional Science Association - Polish Section (2015); Krajową Izbą Gospodarczą (2017); Związkiem Województw RP (2020).

Strona internetowa Komitetu: www.kpzk.pan.pl

Zakres działania Komitetu:

Kształtowanie przestrzeni; zagospodarowanie przestrzenne; zintegrowane planowanie rozwoju; terytorializacja procesów rozwojowych; planowanie rozwoju regionalnego i lokalnego, polityka spójności, planowanie miejscowe

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: - jako komitet problemowy KPZK PAN nie jest komitetem narodowym reprezentującym Polskę w organizacjach międzynarodowych. Prowadzi jednak stałą współpracę z Stowarzyszeniem European Regional Science Association (ERSA Polish Section) oraz z Stowarzyszeniem Europejskich Szkół Planowania (AESOP).

Przewodniczący Komitetu: od 2019 r. (obecnie drugą kadencję) prof. dr hab. Tomasz Komornicki, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN (t.komorn@twarda.pan.pl).

Honorowy przewodniczący Komitetu:

- prof. dr hab., członek rzeczywisty PAN, Ryszard Domański - do 24 sierpnia 2021 r.
- prof. dr hab. Tadeusz Markowski - od 28 luty 2023 r.

Skład osobowy Komitetu:

Kadencja 2019-2022

- Prof. dr hab. Marek BRYX, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- Prof. dr hab. Paweł Churski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Zastępca przewodniczącego
- Dr hab. prof. IGiPZ PAN, Konrad CZAPIEWSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa; Członek prezydium - *zmarł 25.08.2022 r.*
- Dr hab., prof. IGiPZ PAN Bożena DEGÓRSKA, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa
- Prof. dr hab. Bolesław DOMAŃSKI, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- Dr hab., prof. UE Adam DROBNIAK, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

- Dr hab. Dominik DRZAZGA, Uniwersytet Łódzki
- Prof. dr hab. Marek DUTKOWSKI, Uniwersytet Szczeciński
- Dr hab., prof. UW Wojciech DZIEMIANOWICZ, Uniwersytet Warszawski
- Prof. dr hab. Wanda GACZEK, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- Prof. dr hab. inż. arch. Krzysztof GASIDŁO, Politechnika Śląska
- Prof. dr hab. Krystian HEFFNER, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- Prof. dr hab. Tomasz KOMORNICKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa; Przewodniczący Komitetu
- Prof. dr hab. Tomasz KACZMAREK, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Prof. dr hab. Wioletta KAMIŃSKA, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Przewodnicząca zespołu zadaniowego ds. Obszarów wiejskich
- Prof. dr hab. Andrzej KLASIK, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach; Członek prezydium
- Dr Adam KOWALEWSKI, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej / Towarzystwo Urbanistów Polskich
- Prof. dr hab. Tadeusz KUDŁACZ, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. Kształcenia kadr w zakresie gospodarowania przestrzenią
- Dr Paulina LEGUTKO-KOBUS, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie; sekretarz naukowy Komitetu
- Prof. dr hab. inż. arch. Piotr LORENS, Politechnika Gdańska; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. obszarów miejskich i metropolitalnych
- Prof. dr hab. Tadeusz MARKOWSKI, Uniwersytet Łódzki; Zastępca przewodniczącego
- Prof. dr hab. Tadeusz MARSZAŁ, Uniwersytet Łódzki
- Prof. dr hab. Andrzej MISZCZUK, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
- Dr hab., prof. ZUT Maciej NOWAK, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie; Członek prezydium
- Dr hab., prof. UŁ Aleksandra NOWAKOWSKA, Uniwersytet Łódzki; Członkini prezydium

- Prof. dr hab. inż. arch. Aleksander NOWORÓL, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- Mgr Dominika ROGALIŃSKA, Główny Urząd Statystyczny
- Prof. dr hab. Iwona SAGAN, Uniwersytet Gdański
- Prof. dr hab. Janusz SŁODCZYK, Uniwersytet Opolski
- Prof. dr hab. Jacek SZLACHTA, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie; Zastępca przewodniczącego
- Prof. dr hab. Barbara SZULCZEWSKA, Instytut Rozwoju Miast i Regionów
- Prof. dr hab. Przemysław ŚLESZYŃSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa
- Prof. dr hab. Janusz ZALESKI, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej-PIB / Politechnika Wrocławska; Członek prezydium
- Prof. dr hab. Jacek ZAUCHA, Uniwersytet Gdański / Instytut Morski w Gdańsku; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. Zintegrowanej polityki rozwoju Polski i Europy
- Dr Piotr ŻUBER, Uniwersytet Warszawski

Członkowie Polskiej Akademii Nauk:

Prof. dr hab. Ryszard DOMAŃSKI, członek rzeczywisty PAN - *zmarł 24.08.2021 r.*

Prof. dr hab. Piotr Korcelli, członek rzeczywisty PAN

Kadencja 2023-2026

- Prof. dr hab. Paweł CHURSKI, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Zastępca przewodniczącego
- Dr hab., prof. UG Dorota CIOŁEK, Uniwersytet Gdański
- Dr hab., prof. UE Adam DROBNIAK, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- Dr hab. Dominik DRZAZGA, Uniwersytet Łódzki
- Prof. dr hab. Wanda GACZEK, prof. em. Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
- Prof. dr hab. Krystian HEFFNER, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- Dr Andrzej JAKUBOWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej; Członek prezydium
- Dr hab. Krzysztof JANC, Uniwersytet Wrocławski; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. obszarów wiejskich

- Prof. dr hab. Wioletta KAMIŃSKA, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
- Prof. dr hab. Andrzej KLASIK, Profesor Honorowy, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- Dr Arkadiusz KOŁOŚ, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. wielkoskalowych projektów infrastrukturalnych
- Prof. dr hab. Tomasz KOMORNICKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa; Przewodniczący Komitetu
- Prof. dr hab. Tadeusz KUDŁACZ, Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu
- Dr Paulina LEGUTKO-KOBUS, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie; Członkini prezydium
- Dr hab. Piotr LITYŃSKI, prof. UEK, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- Prof. dr hab. inż. arch. Piotr LORENS, Politechnika Gdańska; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. obszarów miejskich i metropolitalnych
- Prof. dr hab. Tadeusz MARKOWSKI, Uniwersytet Łódzki; Honorowy przewodniczący Komitetu
- Dr Radomir MATCZAK, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny; Przewodniczący zespołu zadaniowego ds. przestrzennego wymiaru europejskich i krajowych polityk publicznych
- Prof. dr hab. Andrzej MISZCZUK, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej;
- Dr hab., prof. ZUT Maciej NOWAK, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie; Przewodniczący zespołu zadaniowego prawno-urbanistycznego
- Dr hab., prof. UŁ Aleksandra NOWAKOWSKA, Uniwersytet Łódzki; Członkini prezydium
- Prof. dr hab. inż. arch. Aleksander NOWORÓL, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- Dr Artur OCHOJSKI, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- Dr hab. prof.. UW Agnieszka OLECHNICKA, Uniwersytet Warszawski
- Mgr Marta ORYL, Vortex Energy Polska sp. z o.o.
- Mgr Dominika ROGALIŃSKA, Główny Urząd Statystyczny
- Dr Agnieszka RZEŃCA, Uniwersytet Łódzki

- Prof. dr hab. Iwona SAGAN, Uniwersytet Gdański
- Dr hab., prof. IRWiR Monika STANNY, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN
- Mgr Barbara SZEJGIEC-KOLENDA, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN; sekretarz naukowy Komitetu
- Prof. dr hab. Jacek SZLACHTA, prof. em. Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
- Prof. dr hab. Barbara SZULCZEWSKA, Instytut Rozwoju Miast i Regionów
- Prof. dr hab. Przemysław ŚLESZYŃSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa
- Prof. dr hab. Janusz ZALESKI, prof. em. Politechniki Wrocławskiej; Członek prezydium
- Prof. dr hab. Jacek ZAUCHA, Uniwersytet Gdański; Członek prezydium

Struktura organizacyjna Komitetu:

W kadencji 2019-2022 w Komitecie działały następujące zespoły zadaniowe:

- Zespół ds. Zintegrowanej polityki rozwoju Polski i Europy;
- Zespół ds. obszarów wiejskich;
- Zespół ds. obszarów miejskich i metropolitalnych;
- Zespół ds. Kształcenia kadr w zakresie gospodarowania przestrzenią;
- Zespół ds. Wielkoskalowych projektów rozwojowych.

W 2021 r. został powołany także zespół o charakterze *ad hoc* prawno-urbanistyczny.

W kadencji 2023-2026 działa 5 zespołów zadaniowych tj.:

- Zespół ds. przestrzennego wymiaru europejskich i krajowych polityk publicznych;
- Zespół ds. obszarów wiejskich;
- Zespół ds. obszarów miejskich i metropolitalnych;
- Zespół ds. wielkoskalowych projektów infrastrukturalnych;
- Zespół prawno-urbanistyczny.

Nagrody przyznawane przez Komitet: - brak . Komitet od 2020 r. organizuje konkurs na najlepszą pracę doktorską z zakresu gospodarowania przestrzenią. Od 2023 r. Konkurs nosi imię Konrada Czapiewskiego, tragicznie zmarłego w 2022 r. członka Prezydium Komitetu.

Listy laureatów i uzasadnienia przyznanych wyróżnień są dostępne na stronie internetowej: <https://kpsz.pan.pl/pl/konkurs-praca-doktorska>

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu:

1) działalność ekspercka

W minionej kadencji Komitet przygotował następujące stanowiska i opinie:

- W sprawie *zmiany ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i zmianie innych ustaw* (2019);
- W sprawie *likwidacji Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i potrzeby instytucjonalnej integracji systemu zarządzania rozwojem* (2020);
- *Opinion of the Committee for Spatial Economy and Regional Planning, Polish Academy of Sciences on the renewed EU Territorial Agenda* (2020);
- Stanowisko nt. *architektury programów operacyjnych w Polsce w ramach europejskiej polityki spójności w latach 2021-2027* (2020);
- W sprawie *Strategicznego Studium Lokalizacyjnego CPK* (2020);
- W sprawie *roli samorządu terytorialnego w programowaniu i realizacji polityki regionalnej w procesie konsultacji projektu UP 2021-2027* (2021);
- W sprawie *założeń w zakresie regulacji dotyczących planu ogólnego i jego roli przygotowanych przez Ministerstwo Rozwoju w ramach pre-konsultacji prac nad reformą systemu planowania przestrzennego w Polsce* (2021);
- W sprawie *aspektów przestrzennych Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności* (2021);
- W sprawie *projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej w latach 2021-2027* (2021);
- W sprawie *projektu nowelizacji przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (2022).

Treści wszystkich stanowisk zamieszczane są na stronie Komitetu:

<https://kpsz.pan.pl/pl/opinie-i-stanowiska>

2) Czasopisma wydawane przez Komitet

Do 2020 Komitet wydawał Biuletyn KPZK PAN

2019:

- z. 273/274: *Dynamika miejska i regionalna*. A. Klasik, F. Kuźnik red.
- z. 275: *Marka terytorialna. Kreowanie, rozwój promocja*. W. Kamińska, M. Wilk-Grzywna red.
- z. 276: *Zagospodarowanie przestrzenne obszarów morskich i przybrzeżnych*. K. Krośnicka red.

2020:

- z. 277 – *Agrokultura Miejska – w stronę zintegrowanego podejścia*

Obecnie publikacja bieżących artykułów i raportów naukowych jest kontynuowana w formie wydawanych on-line *Reflection Papers*. Ponadto Komitet przygotowuje *Policy Briefs* dotyczące najbardziej aktualnych zagadnień związanych z zagospodarowaniem przestrzennym. Jest także wydawcą serii monografii *Studia KPZK*.

3. Konferencje naukowe

2019:

Konferencje współorganizowane:

- *Ekonomiczny kontekst sprawiedliwości społecznej i środowiskowej*, 23-24 maja 2019 r., Łódź – konferencja międzynarodowa
- *Kształtowanie zagospodarowania przestrzeni morskiej i nadbrzeżnej*, 23-24 września 2019 r, Sopot – konferencja międzynarodowa
- *Małe Miasta. Przestrzeń – Społeczeństwo – Gospodarka. Polityka i rozwój lokalny*, 24-25.10.2019 r., 26.10.2019 (wyjazd studyjny), Uniejów – konferencja ogólnopolska z udziałem gości zagranicznych

Patronat nad konferencjami:

- III Colloquium nt. Przyszłość śląskich miast nt. *Budowanie atrakcyjności przestrzeni miejskich*, 27.02.2019. Biblioteka Śląska w Katowicach. Organizator: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, miasto Katowice.
- III Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Problemy przemian społeczno-gospodarczych i kulturowych układów przestrzennych*, 22.06.2019, Jasło. Organizator: Podkarpacka Szkoła Wyższa im. bł. ks. Władysława Findysza w Jasle

- *Nowe sektory gospodarki w rozwoju miasta. Zintegrowane planowanie rozwoju*, 16.09. 2019, Katowice. Organizator: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, miasto Katowice.
- II edycja konferencji Smart City Summit pt. *Miasta szczęśliwe*, 3-4. 10.2019, Białystok, Organizator: Fundacja Resursa Podlaska, Miasto Białystok.
- VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Turystyka na Obszarach Cennych Przyrodniczo” pt. *Zrównoważony rozwój w ochronie środowiska naturalnego*, 17-18. 10.2019, Hajnówka. Organizator: Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce, Instytut Kronenberga.
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Nieruchomość w przestrzeni 5*, 17-18.10. 2019, Kalisz. Organizator: WSZ w Kaliszu.
- XXII Forum Rozwoju Lokalnego i Regionalnego, *Inteligencja strategiczna w budowaniu przyszłości miast i regionów*, konferencja ogólnopolska, 21-2.11. 2019, Ustroń. Organizator: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.
- Konferencja Popularno-Naukowa pn. *Marka terytorialna – jak ją kreować, wzmocnić i promować z korzyścią dla gospodarki turystycznej?*, 29-30.11. 2019, Kielce. Główny Organizator ROT woj. świętokrzyskiego.
- 35 międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Funkcje przemysłu i usług w rozwoju społeczno-ekonomicznym układów przestrzennych*, 2-3.12.2019, Kraków. Organizatorzy: Zakład Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Komisja Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

2020:

Patronat nad konferencjami:

- Międzynarodowa Konferencja pt. *Problemy i wyzwania geografii komunikacji*, 7-8.05. 2020 r. w Krakowie. Organizator: UJ w Krakowie (formuła hybrydowa).
- Konferencja naukowa pt. *Dni Planisty: Rewitalizacja miast i odnowa wsi*, 2-3.04. 2020 r. w Poznaniu. Organizator: Koło Naukowe UAM (formuła on-line)
- Konferencja naukowa pt. *Średnie Miasta – Wielkie Inwestycje*, 30.09. – 1. 10. 2020 r. w Ełku. Organizator: Instytut Kronenberga (formuła hybrydowa).

- 36 międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Przemiany strukturalne przemysłu i usług*, organizowanej w dniach 7-8.12. 2020 r. w Krakowie. Organizatorzy: Zakład Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Komisja Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego (formuła on-line).

2021

Konferencja współorganizowana: *Pierwsza Ogólnopolska Konferencja Badań Miejskich i Regionalnych (POLREG)*, 21-23.11. 2021 r., Zabrze. Organizatorzy: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach i KPZK PAN (formuła stacjonarna).

Patronat nad konferencjami:

- Konferencja naukowa pt. *Wieś i rolnictwo - razem czy osobno? Nowe funkcje wsi i rolnictwa - zintegrowane planowanie rozwoju*, 14-15.04.2021 r., Poznań: Organizatorzy: Zakład Geografii Rolnictwa i Wsi Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Zespół Zadaniowy ds. Obszarów Wiejskich KPZK PAN (formuła on-line)
- Konferencji naukowa pt. *Teraźniejszość a wyzwania przyszłości geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej*, 19-20.04. 2021, Poznań. Organizator: Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM (formuła on-line).
- X Ogólnopolskiej Konferencja Naukowa Młodych Badaczy pt. *Współczesne problemy i kierunki badawcze w geografii*, 22-24. X. 2021 r., Kraków. Organizator: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego (formuła stacjonarna).
- 12. edycja konferencji Miasta XXI wieku, pt. *W poszukiwaniu optymalnego modelu miasta*, 7-9.11. 2021 r., Opole. Organizator: Katedra Geografii Ekonomicznej i Planowania Przestrzennego, Uniwersytet Opolski, współorganizator –The European Regional Science Association Polish Section (ERSA Sekcja Polska) (formuła stacjonarna).
- VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Turystyka na Obszarach Cennych Przyrodniczo” pt. *Obszary przyrodniczo cenne – nowe wyzwania*

środowiskowe, społeczne i gospodarcze, 16-18. 11. 2021 r. Organizator: Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej w Hajnówce, Instytut Kronenberga. (formuła hybrydowa).

- *V Colloquium Przyszłość śląskich miast. Miasta w procesie przemian. W kierunku nowego stylu zarządzania miejskiego*. 17.11.2021. Biblioteka Śląska w Katowicach. Organizator: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, miasto Katowice (formuła stacjonarna).
- 37 międzynarodowa konferencja naukowa nt. *Wpływ pandemii na przemiany przemysłu i usług*, organizowanej w dniach 6-7.12. 2021 r. w Krakowie. Organizatorzy: Zakład Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Komisja Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego (formuła hybrydowa).

2022

Konferencja organizowana przez Komitet: *Aktualne i nowe wyzwania strategiczne zagospodarowania przestrzennego Polski*, 13-14 września 2022 r. Jabłonna, Dom Zjazdów i Konferencji w Jabłonie (formuła stacjonarna).

Konferencja współorganizowana: *Druga Ogólnopolska Konferencja Badań Miejskich i Regionalnych (POLREG 2022)* pt. „Terytorium: Przemiany – Dylematy – Wyzwania”, 23-25 października 2022 r., Łódź, Organizatorzy: Uniwersytet Łódzki i KPZK PAN (formuła stacjonarna).

Patronat nad konferencjami:

- *Dni Planisty: Strategie - plany - analizy*, 7-8 kwietnia 2022 r., Poznań, Organizator: Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- Konferencja ogólnopolska: pt. *Uwarunkowania i mechanizmy zrównoważonego rozwoju. Teoria i polityka zrównoważonego rozwoju a Europejski Zielony Ład*, 23-24 czerwca 2022 r., Białystok, Organizator: Uniwersytet w Białymstoku (formuła stacjonarna).
- XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa Młodych Badaczy, pn. *Współczesne problemy i kierunki badawcze w geografii*, 21-23 października 2022 r., Kraków.

Organizator: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego (formuła stacjonarna).

- Konferencja międzynarodowa: *8th Central European Conference in Regional Science (CERS) – Resilience of cities and regions in an uncertain time*, 21-23 listopada 2022 r. Organizatorzy: Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz European Regional Science Association – Sekcja Polska przy współudziale Hungarian Regional Science Association i Slovak Section of ERSA (formuła hybrydowa).
- *VI Colloquium Przyszłość śląskich miast. Miasta kreujące się. Od kreatywnego myślenia do sprawnego wdrażania*, 16 listopada 2022 r., Biblioteka Śląska, Organizator: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, miasto Katowice (formuła stacjonarna).
- VIII Konferencja Naukowa z cyklu „Turystyka na Obszarach Cennych Przyrodniczo” pt. *Środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe jako obszar decyzji i działań*, 28-30 listopada 2022 r., Centrum Nowoczesnego Kształcenia Politechniki Białostockiej, Białystok, Organizatorzy: Instytutu Nauk Leśnych WBiNS Politechniki Białostockiej i Instytutu Kronenberga Fundacja Przyszłości Obszarów Chronionych (formuła hybrydowa).
- Międzynarodowa Konferencja nt. *Elastyczne planowanie*, 1-2 grudnia 2022 r., Gdańsk, Organizatorzy: Miasto Gdańsk, Uczelnie Fahrenheita (z udziałem Politechniki Gdańskiej) oraz Towarzystwo Urbanistów Polskich (formuła stacjonarna).

Wszystkie konferencje organizowane, współorganizowane oraz pod patronatem Komitetu miały charakter naukowy.

Społeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu

KPZK PAN jest ciałem interdyscyplinarnym o czym świadczy m.in. fakt, że w gronie członków znajdują się przedstawiciele następujących dyscyplin naukowych: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna; ekonomia i finanse; nauki o ziemi i środowisku; architektura i urbanistyka; nauki o polityce i administracji; nauki o zarządzaniu i jakości. Z tego też powodu Komitet przygotowując stanowiska i opinie oraz wypowiada

się nt. szeroko rozumianych aspektów zagospodarowania przestrzennego. W ostatnich latach największy oddźwięk społeczny miały dwa kluczowe opracowania. W 2018 roku opracowano trzypiętomowy raport o chaosie przestrzennym, gdzie dokonana została ocena negatywnych skutków (realnych kosztów) dotychczasowej polityki przestrzennej na szczeblu lokalnym⁶. W 2019 r. znowelizowano Ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, likwidując Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, jedyny dokument definiujący cele zagospodarowania przestrzennego Polski. Dlatego Komitet opracował raport „Przestrzenne Zagospodarowanie Kraju – perspektywa długookresowa”⁷. Zawiera on wizję oraz propozycje wartości i celów zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie roku 2050.

Oba Raporty stały się podstawą stanowisk przyjętych przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk (odpowiednio na posiedzenia z 20 listopada 2018 r. oraz 20 września 2022 r.), a następnie przekazanych Premierowi RP. Raport nt. chaosu przestrzennego był podstawą dyskusji i wspólnej konferencji z Najwyższą Izbą Kontroli (luty 2019 r.), raport nt. Zagospodarowania przestrzennego był dyskutowany m.in. na komisjach sejmowych (Wspólne posiedzenie Komisji: Infrastruktury oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej – luty 2023 r.).

Wymienione Raporty powstały gdyż zdaniem Komitetu sposób gospodarowania Polską przestrzenią - naszym najważniejszym dobrem wspólnym - budzi szczególną troskę nie tylko wobec procesów degradacji środowiska i narastającego chaosu przestrzennego, ale także w obliczu nowych wyzwań. Komitet uważa, że planowanie i zagospodarowanie przestrzenne to podstawa dla równoważenia rozwoju, ochrony klimatu oraz środowiska naturalnego, jak też dla rozwoju ekonomicznego i kulturowego kraju oraz dla podnoszenia jakości życia.

Opracowali: *Paulina Legutko-Kobus, Tomasz Komornicki*

---

⁶ Trzy tomy raportu są dostępne w wersji elektronicznej: <https://journals.pan.pl/skpkz/123401#tabs>

⁷ <https://kpkz.pan.pl/pl/strona-gowna/przestrzenne-zagospodarowanie-kraju>

Rada Towarzystw Naukowych

przy Prezydium PAN

Rok powołania i krótka historia: Powołana Uchwałą nr 5/63 Prezydium PAN z dnia 25 czerwca 1963 r. Rada Towarzystw Naukowych i Upowszechniania Nauki uzyskała status stałego „organu doradczego Prezydium i Sekretariatu Naukowego Polskiej Akademii Nauk we wszystkich sprawach dotyczących towarzystw naukowych i upowszechniania nauki”, jak też „organu doradczego dla towarzystw naukowych w całym zakresie ich działalności oraz dla innych instytucji społecznych w zakresie popularyzacji nauki na najwyższym poziomie. Utworzenie Rady zaowocowało nie tylko ożywieniem i wzbogaceniem prac i dyskusji nad zagadnieniami teoretycznymi i praktycznymi upowszechniania nauki, stosowania nauk społecznych w praktyce, roli nauki w kulturze ogólnej, ale też zainteresowaniem kierownictwa Akademii sprawami społecznego ruchu naukowego. W tej postaci organ ten przetrwał do stycznia 1975 r., kiedy decyzją Prezydium PAN został przekształcony w Radę Towarzystw Naukowych, obok której działała powołana parę lat później odrębna Rada Upowszechniania Nauki. Kierownictwo Polskiej Akademii Nauk i Rady Towarzystw Naukowych uznając, że towarzystwa naukowe stanowią ważny, niezinstytucjonalizowany, społeczny czynnik rozwoju nauki i wiązania jej ze społeczeństwem rozwijały różne formy współdziałania m. in. poprzez afiliowanie towarzystw specjalistycznych przy wydziałach PAN i włączanie przedstawicieli towarzystw do komitetów naukowych PAN, a przedstawicieli towarzystw ogólnych i regionalnych do prac prowadzonych przez oddziały PAN i komitety problemowe.

Zakres działania komitetu: Rada Towarzystw Naukowych jest społecznym, ogólnopolskim organem przedstawicielskim towarzystw naukowych o statusie komitetu problemowego, o którym mowa w art. 37 § 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2018 r. poz. 1475 ze zm.) i działa na podstawie ustawy o PAN, Statutu PAN oraz uchwał Prezydium Polskiej Akademii Nauk w sprawie utworzenia komitetów problemowych i rad przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk na poszczególne kadencje. Do zadań Rady w szczególności należy:

- 1) prowadzenie działań związanych z wypracowaniem rozwiązań prawnych dot. statusu towarzystw i stowarzyszeń naukowych i naukowo-technicznych oraz systemu finansowania społecznego ruchu naukowego w Polsce,
- 2) współdziałanie z ministrem właściwym do spraw nauki w sprawach finansowania i rozwoju społecznego ruchu naukowego oraz dostosowania rozwiązań prawnych i systemu finansowania społecznego ruchu naukowego w Polsce do przepisów w Unii Europejskiej,
- 3) ustalenie kryteriów uznawania towarzystw i stowarzyszeń za naukowe, z weryfikacją aktualnego wykazu towarzystw i stowarzyszeń naukowych,
- 4) rozwinięcie współdziałania z towarzystwami i stowarzyszeniami naukowymi i naukowo-technicznymi NOT m. in. poprzez współudział w organizacji konferencji, patronaty itp.

Do obowiązków Rady należy:

- 1) reprezentowanie społecznego ruchu naukowego, skupionego w towarzystwach naukowych, działających w ramach w/w grup towarzystw naukowych, federacji lub związków towarzystw naukowych, będąc wyrazicielem jego dążeń, osiągnięć i opinii wobec władz publicznych, instytucji naukowych oraz innych podmiotów krajowych i zagranicznych,
- 2) występowanie - jako partner społeczny - w konkretnych sprawach towarzystw naukowych, ich grup, federacji i związków towarzystw naukowych – na ich wniosek - do władz publicznych oraz innych organów i instytucji państwowych,
- 3) wspieranie towarzystw naukowych, ich grup, federacji i związków towarzystw naukowych w ich działalności na rzecz podtrzymywania i pielęgnowania tradycji narodowej oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, a także realizacji innych celów,
- 4) wyrażanie opinii w sprawach przedstawionych jej przez ministra właściwego do spraw nauki oraz inne organy władzy i administracji publicznej,
- 5) wyrażanie stanowiska w sprawach przedstawionych jej do zaopiniowania projektów aktów prawnych dotyczących nauki, edukacji i kultury,
- 6) inspirowanie i promowanie sprawy współpracy krajowych towarzystw naukowych z zagranicznymi i międzynarodowymi towarzystwami i organizacjami naukowymi,

- 7) wypowiedzianie się w sprawie zasad finansowania z budżetu państwa działalności społecznego ruchu naukowego,
- 8) ustalanie kryteriów uznawania towarzystw za naukowe,
- 9) podejmowanie innych działań wynikających z potrzeb społecznego ruchu naukowego,
- 10) wykonywanie innych zadań wynikających z usytuowania Rady.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Rada nie prowadziła i nie prowadzi współpracy z instytucjami międzynarodowymi.

Przewodniczący komitetu ze wskazaniem kadencji:

Rada Towarzystw Naukowych i Upowszechniania Nauki

Kadencja 1963-1965: czł. rzecz. PAN Stanisław KULCZYŃSKI -

Kadencja 1966-1968: czł. rzecz. PAN Bogdan SUCHODOLSKI – z-ca Sekretarza Naukowego PAN

Kadencja 1969-1971: czł. rzecz. PAN Bogdan SUCHODOLSKI – z-ca Sekretarza Naukowego PAN

Kadencja 1972-1974: czł. rzecz. PAN Dionizy SMOLENSKI – wiceprezes PAN

Rada Towarzystw Naukowych

Kadencja 1975-1977: czł. rzecz. PAN Szczepan Aleksander PIENIAŹEK – wiceprezes PAN

Kadencja 1978-1980: czł. rzecz. PAN Szczepan Aleksander PIENIAŹEK- wiceprezes AN

Kadencja 1981-1983: prof. dr hab. Klemens SZANIAWSKI – Polskie Towarzystwo Filozoficzne

Kadencja 1984-1986: czł. rzecz. PAN Gerard LABUDA – Wiceprezes PAN

Kadencja 1987-1989: czł. rzecz. PAN Gerard LABUDA – Wiceprezes PAN

Kadencja 1990-1992: czł. rzecz. PAN Adam BIELAŃSKI – Wiceprezes PAN

Kadencja 1993-1995: czł. rzecz. PAN Adam BIELAŃSKI – Wiceprezes PAN

Kadencja 1996-1998: czł. rzecz. PAN Włodzimierz OSTROWSKI – Wiceprezes PAN

Kadencja 1999-2002: czł. rzecz. PAN Włodzimierz OSTROWSKI – Wiceprezes PAN

Kadencja 2003-2006: czł. rzecz. PAN Jan STRELAU – Wiceprezes PAN

Kadencja 2007-2010: prof. nadzw. dr hab. Zbigniew KRUSZEWSKI, Towarzystwo Naukowe Płockie

Kadencja 2011-2014: prof. nadzw. dr hab. Zbigniew KRUSZEWSKI, Towarzystwo Naukowe Płockie

Kadencja 2015-2018: prof. nadzw. dr hab. Zbigniew KRUSZEWSKI, Towarzystwo Naukowe Płockie

Kadencja 2019-2022: prof. dr hab. Iwona HOFMAN, Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej

Skład osobowy Rady Towarzystw Naukowych w kadencji 2019-2022: przewodnicząca:

prof. dr hab. Iwona HOFMAN – Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej, zastępcy przewodniczącej: prof. dr hab. Zbigniew CZERNICKI – Polskie Towarzystwo Neurochirurgów, prof. dr hab. inż. Wiesław NAGÓRKO – Polskie Tow. Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, członkowie Prezydium: prof. dr hab. inż. Jerzy BARGLIK – Stowarzyszenie Elektryków Polskich, prof. dr hab. inż. czł. rzecz. PAN Andrzej GRZYWACZ - Polskie Towarzystwo Leśne, dr hab. prof. WUM Jacek IMIELA - Towarzystwo Internistów Polskich, prof. nadzw. dr hab. inż. Zbigniew KRUSZEWSKI - Towarzystwo Naukowe Płockie, prof. nadzw. dr hab. Stanisław KUNIKOWSKI - Włocławskie Towarzystwo Naukowe, prof. dr hab. Joanna MADALIŃSKA-MICHALAK – Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, † prof. dr hab. Jerzy MAJKOWSKI - Federacja Polskich Towarzystw Medycznych, sekretarz: mgr inż. Tadeusz MAJSTERKIEWICZ - Polska Akademia Nauk, Warszawa, Członkowie Rady: prof. dr hab. Jerzy BŁAŻEJOWSKI - Gdańskie Towarzystwo Naukowe, prof. dr hab. inż. Marek DAROWSKI - Polskie Towarzystwo Inżynierii Biomedycznej, prof. dr hab. Bohdan DOBRZAŃSKI jr - Polskie Towarzystwo Agrofizyczne, dr hab., prof. UHPCz Julia DZIWOKI - Częstochowskie Towarzystwo Naukowe, dr hab. prof. ISI PAN Anna ENGELKING – Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, dr hab. prof. UJK Barbara GIERSZEWSKA - Kieleckie Towarzystwo Naukowe, prof. dr hab. Igor GOŚCIŃSKI – Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, dr hab. inż. prof. WSEZ Ewa GÓRSKA – Polskie Towarzystwo Ergonomiczne, prof. dr hab. Anna GRONOWSKA-SENGER - Polskie Towarzystwo Nauk Żywnościowych, dr hab. prof. UAM Andrzej GULCZYŃSKI – Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, prof. dr hab. czł. korep. PAN Małgorzata JĘDRYCZKA - Polskie Towarzystwo Genetyczne, prof. dr hab. med.

Zbigniew KALARUS - Polskie Towarzystwo Kardiologiczne, prof. dr hab. Ryszard KASPEROWICZ - Stowarzyszenie Historyków Sztuki, prof. dr hab. Marek Wł. KOWALCZYK – Towarzystwo Naukowe Warszawskie, dr hab. prof. PG Beata KRAWCZYK – Federacja Polskich Towarzystw Medycznych, prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Andrzej LEGOCKI - Polskie Towarzystwo Biochemiczne, dr inż. Jan ŁUKASZEWICZ - Polskie Towarzystwo Leśne, prof. dr hab. n. med. Jolanta MAŁYSZKO - Polskie Towarzystwo Transplantacyjne, prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Małgorzata MAŃKA – Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne, prof. dr hab. Elżbieta MAĆZYŃSKA – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, prof. dr hab. Cezary OBRACHT-PRONDZYŃSKI – Instytut Kaszubski w Gdańsku, dr hab. prof. UJ Diana PIETRUCH-REIZES - Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej, prof. dr hab. Marek Jacek SARNA - Polskie Towarzystwo Astronomiczne, prof. dr hab. Leszek SIRKO - Polskie Towarzystwo Fizyczne, prof. dr hab. Jan TWARDON - Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych, prof. dr hab. Andrzej WAC-WŁODARCZYK - Lubelskie Towarzystwo Naukowe, dr hab. Prof. AKal Krzysztof Jan WALCZAK – Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, prof. dr hab. Stanisław WINCENCIAK - Polskie Tow. Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej.

Struktura organizacyjna komitetu: Rada nie powoływała komisji i sekcji, powoływane były jedynie zespoły robocze do wykonania określonych zadań np. Zespół ds. opracowania kryteriów ilościowo-jakościowych oceny towarzystw naukowych, Zespół ds. opracowania strategii rozwoju społecznego ruchu naukowego, Zespół ds. ustawy o towarzystwach naukowych itp. Przy organizacji kongresów powoływano komitety honorowe, komitety naukowo-programowe i komitety organizacyjne, powoływano także komitety redakcyjne do opracowania wydawanych monografii.

Udział w pracach komitetu młodych badawczy: z uwagi na charakter działalności Rady w jej pracach nie uczestniczą młodzi badacze i naukowcy.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

Zorganizowana przez Akademię w październiku 1961 r., pod przewodnictwem prezesa T. Kotarbińskiego, pierwsza ogólnokrajowa konferencja z udziałem prezesów towarzystw naukowych potwierdziła tezę o konieczności współdziałania Akademii ze społecznym ruchem naukowym. Dyskusja na tym pierwszym w istocie, powojennym, zjeździe

towarzystw naukowych nad referatami B. Suchodolskiego *Problemy upowszechniania nauki w epoce współczesnej* oraz G. Labudy *Rola społeczna i formy działania ogólnych towarzystw naukowych (regionalnych)* zarysowała kierunki i programy wspólnego działania, postulowała utworzenie stałego forum dyskusyjno-koordynacyjnego dla społecznego ruchu naukowego i jego upowszechniającej naukę działalności.

Wynikiem tej ogólnokrajowej konferencji było powołanie uchwałą nr 5/63 Prezydium PAN z dnia 25 czerwca 1963 r. Rady Towarzystw Naukowych i Upowszechniania Nauki, jako stałego „organu doradczego” Prezydium i Sekretariatu Naukowego Polskiej Akademii Nauk we wszystkich sprawach dotyczących towarzystw naukowych i upowszechniania nauki”, jak też „organu doradczego dla towarzystw naukowych w całym zakresie ich działalności oraz dla innych instytucji społecznych w zakresie popularyzacji nauki.

Powołanie Rady, jej zadania i zasady kształtowania składu osobowego, w niewielkiej części złożonej z przedstawicieli PAN, a w ogromnej większości z pochodzących z demokratycznie przeprowadzanych wyborów przedstawicieli wszystkich kategorii towarzystw naukowych, zaowocowało wyraźnym ożywieniem prac i dyskusji nad zagadnieniami upowszechniania nauki. W okresie 18 kadencji Rady Towarzystw Naukowych i Rady Upowszechniania Nauki oraz Rady Towarzystw Naukowych łącznie składy Rady liczyły 755 osób, a uwzględniając osoby będące członkami Rady przez wiele kadencji było to 377 osób, z tego 75 członków Polskiej Akademii Nauk. Podjęto badania nad rodzajami, formami i efektywnością upowszechniania w różnych środowiskach m. in. przez pracowników nauki i środowiska inżynierskie, TWP, związki zawodowe, prasę, radio, telewizję. Rada organizowała ukierunkowane tymi studiami konferencje i sesje problemowe. Za pierwszoplanowe zadania Rada uznała przedstawianie kierownictwu Akademii oceny roli, zadań, aktualnego stanu organizacyjnego i warunków działalności towarzystw naukowych oraz miejsca Akademii w merytorycznym i finansowym wspomaganie społecznego ruchu naukowego w Polsce.

Zmiany polityczne, jakie nastąpiły po grudniu 1970 r., miały wpływ na ożywienie działalności społecznego ruchu naukowego. Jednym z przykładów tego ożywienia był opracowany z inicjatywy Rady „*Memoriał w sprawie rozwoju społecznego ruchu naukowego*”, przekazany 13.VII.1971 r. do Wydziału Oświaty i Nauki KC PZPR i wicepremiera ds. oświaty, nauki i kultury. W kolejnych opracowaniach Rady „*Założenia polityki rozwijania społecznego ruchu naukowego*” z października 1971 r. i „*Tezy do*

prawnego uregulowania sytuacji towarzystw naukowych” z 1974 r. określano zadania towarzystw naukowych w życiu naukowym i społecznym kraju i uzasadniano celowość wydania odrębnej ustawy o towarzystwach naukowych.

Opracowane w pierwszym trzydziestoleciu działalności Rady trzy raporty zawierały analizy statusu, roli, zadań, stanu organizacyjnego, kierunków i warunków działalności towarzystw naukowych, ich prawno-legislacyjnego usytuowania, systemu ich finansowania. Miejscu Akademii w merytorycznym oraz organizacyjnym i finansowym wspomaganie społecznego ruchu naukowego w Polsce poświęcono wspólne studium Rady i Sekretariatu Naukowego PAN, wspierające i udzielające towarzystwom naukowym pełnego poparcia *Wytyczne określające warunki dalszego wzrostu roli społecznego ruchu naukowego w życiu naukowym kraju oraz zadania organów PAN w dziedzinie opieki nad towarzystwami naukowymi* – uchwalone przez Prezydium PAN 28 VI 1968 r., w czasie trwających jeszcze pomarcowych represji. Postanowienia Prezydium PAN z marca 1980 r. i marca 1983 r. zobowiązywały do potwierdzenia zasad i warunków wzajemnej współpracy, określenia „form bliższego powiązania towarzystw naukowych, ogólnych i specjalistycznych, z tzw. pionem korporacyjnym Akademii”, w wyniku którego „towarzystwa naukowe ogólne mogłyby się stać ważnym elementem w polityce Akademii zmierzającej do tworzenia oddziałów poza Warszawą”. Także tej kwestii służyły *Tezy w sprawie współdziałania oddziałów naukowych i rad koordynacyjnych PAN z regionalnymi towarzystwami naukowymi i innymi jednostkami społecznego ruchu naukowego*, przyjęte przez Prezydium PAN.

Memoriał w sprawie rozwoju społecznego ruchu naukowego, przekazany w lipcu 1971 r. kierownictwu państwowemu i politycznemu, zawierał m.in. apel o stosowanie zasady partnerstwa we wzajemnych powiązaniach i stosunkach z towarzystwami naukowymi. Opracowany przez Radę i rozesłany jesienią 1974 r. do uzgodnień międzyresortowych *Projekt ustawy o towarzystwach naukowych*, po pozytywnych opiniach większości resortów był częściowo wykorzystany w uchwalonej przez Sejm w kwietniu 1989 r. ustawie - *Prawo o stowarzyszeniach*. Natomiast przyjęta (w miejsce odłożonego projektu ustawy) 17 V 1979 r. przez Radę Państwa deklaracja *O umocnieniu roli społecznego ruchu naukowego* miała swój pozytywny wpływ, zwłaszcza na terenowe organy administracyjne. W warunkach i klimacie szczególnego ożywienia w okresie społeczno-politycznej „solidarnościowej rewolucji”, Rada opracowała, a Prezydium PAN przedyskutowało

Memoriał w sprawie kierunków i warunków działalności towarzystw naukowych, przygotowany w grudniu 1980 r. dla prezesa Rady Ministrów. Parę miesięcy później w marcu 1981 r. w debacie nad opracowaniem Rady pt. *W sprawie działalności towarzystw naukowych i ich miejsca w systemie funkcjonowania PAN* Prezydium PAN stwierdziło, że w aktualnej fazie rozwoju ruchu reformatorskiego przed towarzystwami naukowymi otwierają się nowe perspektywy. Towarzystwa naukowe, jako samorządne, społeczne, wewnątrznie autonomiczne – obok państwowego pionu instytucji naukowych – ogniwo polskiej nauki, demokratyczne w swych strukturach, decyzjach i działaniach mogą i powinny osiągnąć większą skuteczność w realizacji swych statutowych zadań. „*Wytyczne w sprawie działalności towarzystw naukowych i ich współdziałania z jednostkami organizacyjnymi*” zostały pozytywnie ocenione i przekazane do konsultacji z wydziałami i oddziałami PAN. Po przerwie spowodowanej stanem wojennym zostały one ostatecznie rozpatrzone przez Prezydium PAN dopiero w dniu 25.X.1983 r.

W kolejnych latach prace Rady skupiono na przygotowaniu, wspólnie z Biurem Społecznej Działalności Naukowej PAN, kolejnych opracowań „*Towarzystwa naukowe w Polsce. Stan, zadania, warunki działalności*” (marzec 1983) i „*Aneks w sprawie kierunków i warunków działalności społecznego ruchu naukowego*” (listopad 1984). Prowadzono działania związane z uzyskaniem wyraźnego określenia miejsca i roli towarzystw naukowych w przygotowywanej ustawie o stowarzyszeniach. Na przesłany do konsultacji projekt ustawy Rada odpowiedziała kilkustronicowym komentarzem „*Propozycje i wnioski uzupełnień do projektu ustawy Prawo o stowarzyszeniach*”, jednakże ostatecznie nie zostały one uwzględnione w uchwalonym akcie prawnym.

Wnioski następnego raportu RTN *Towarzystwa naukowe w Polsce. Stan i perspektywy rozwojowe* (marzec 1987), w postaci „*Ustaień Komisji Kadr Naukowych dotyczących społecznego ruchu naukowego*” były przedmiotem rozważań na spotkaniu Rady Państwa w czerwcu 1987 r. z przewodniczącymi wojewódzkich rad narodowych i oświadczenia przewodniczącego Rady Państwa W. Jaruzelskiego: „*Społeczny ruch naukowy jest cenną wartością intelektualną, społeczną i moralną, zaspokaja potrzeby człowieka i służy jego kształceniu. Trzeba go wspierać, wzbogacać formy jego działania, wykorzystywać tkwiący w nim potencjał*”.

Ostatnie, 3 V 1989 r., spotkanie było w istocie apelem Komisji o aktywny udział towarzystw naukowych w procesie reformowania kraju. Natomiast ostatni wnikliwy, analityczny raport

RTN z września 1989 r., kierowany do władz Akademii i, pośrednio, państwowych, był w dniu 6 XII 1989 r. podstawą dyskusji i przyjęcia memoriału Rady Towarzystw Naukowych. Do roku 1991 Akademia finansowała ze swojego budżetu działalność statutową 89 towarzystw specjalistycznych, działających w określonych grupach nauk i 6 towarzystw ogólnych i regionalnych (Gdańskie TN, Lubelskie TN, Łódzkie TN, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Towarzystwo Naukowe Warszawskie i Wrocławskie TN). Zmiana systemu finansowania nauki i wspierania finansowego towarzystw naukowych od 1992 r. przez Komitet Badań Naukowych, przy pozbawieniu Akademii środków dla towarzystw, wpłynęła na rozluźnienie bezpośredniego powiązania RTN z Prezydium PAN. Działalność Rady w tym okresie wspierało Centrum Upowszechniania Nauki PAN oraz Polska Fundacja Upowszechniania Nauki, która w 1995 r. przygotowała na zlecenie Komitetu Badań Naukowych ostatni „Raport o stanie towarzystw naukowych”. Mimo zaprzestania finansowania towarzystwa naukowe z własnej inicjatywy poszukiwały związków z Akademią, czego przykładem może być ubieganie się kolejnych towarzystw o ich afiliację przy wydziałach PAN – po 1992 roku afiliację uzyskały m. innymi PT Ceramiczne, PT Diagnostyki Technicznej, PT Etologiczne, PT Inżynierii Ekologicznej. W końcu ostatniej dekady XX wieku sprawy rozwoju towarzystw naukowych i współpracy ze społecznym ruchem naukowym Akademia traktowała jako jedno ze swych ważnych zadań. Przykładem tych działań była odbyta w dniu 9 listopada 1999 r. na posiedzeniu Prezydium PAN w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu, z udziałem prezesów lub przedstawicieli wszystkich regionalnych towarzystw naukowych, debata na temat znaczenia społecznego ruchu naukowego w kształtowaniu świadomości społeczeństwa i roli nauki we współczesnym świecie.

Po ponownym powiązaniu Rady Towarzystw Naukowych z PAN, jej Regulamin określa Radę jako „społeczny, ogólnopolski organ przedstawicielski towarzystw naukowych, wyłaniany w trybie wyborów przeprowadzanych na zjazdach towarzystw naukowych oraz na zasadzie delegowania przedstawicieli przez instytucje naukowe zajmujące się upowszechnianiem i finansowaniem nauki. Rada usytuowana przy Prezydium PAN działa obecnie na podstawie przepisów ustawy o PAN z 2010 r. i Statutu PAN, odnoszących się do tworzenia i funkcjonowania komitetów problemowych Polskiej Akademii Nauk. Zadaniem RTN jest reprezentowanie społecznego ruchu naukowego oraz podejmowanie

działań służących rozwojowi nauki i jej upowszechniania w ramach prowadzonej przez towarzystwa naukowe działalności statutowej.

W kolejnych kadencjach Rada prowadziła prace mające na celu wypracowanie metod działania i współdziałania wszystkich struktur społecznego ruchu naukowego i kulturalnego dla dalszego rozwoju cywilizacyjnego i gospodarczego naszego kraju, prace w zakresie analizy i oceny sytuacji społecznego ruchu naukowego w Polsce, ustalania zadań, jakie przed tym ruchem stoją, zwłaszcza w zakresie podnoszenia kultury naukowej i technicznej społeczeństwa, określenia warunków organizacyjnych i materialnych, niezbędnych dla ich realizacji. Przewodniczący i przedstawiciele Rady wzięli udział w zorganizowanej przez Radę Krajową Regionalnych Towarzystw Kultury, w dniu 19 września 2000 r. w gmachu Parlamentu, z udziałem przedstawicieli kierownictwa Sejmu, debacie na temat znaczenia społecznego ruchu ogólnokulturalnego i naukowego w kształtowaniu świadomości społeczeństwa oraz roli nauki we współczesnym świecie. Debata wytyczyła kierunki w wyborze zadań, metod działania i współdziałania wszystkich struktur tego społecznego ruchu w rozwoju naszego kraju oraz wysunięte zostały ustalenia i postulaty w sprawie zadań, metod, form i warunków działalności towarzystw naukowych w Polsce współczesnej, w tym też zasad ich wspomagania finansowego.

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

W 2014 roku działalność Rady skoncentrowana została na pracach związanych z zakończeniem ekspertyzy dotyczącej stanu społecznego ruchu naukowego i wypracowania postulatów odnośnie do polityki naukowej państwa. Ekspertyza „Społeczny ruch naukowy w Polsce – historia i przyszłość” zawiera 73 strony maszynopisu (części zasadniczej), w tym 14 wykresów i 20 tabel oraz 14 załączników, które stanowią najważniejsze opracowania Rady, kierowane do władz państwowych memoriały i stanowiska Rady na temat sytuacji towarzystw naukowych, w tym zaproponowany przez Radę tekst ustawy o towarzystwach naukowych i poparcia tej ustawy przez towarzystwa i inne organizacje działające w obszarze nauki oraz dane o aktualnie działających w Polsce towarzystwach i stowarzyszeniach naukowych i stowarzyszeniach naukowo-technicznych NOT. Dokonano podsumowania dorobku społecznego ruchu naukowego i jego roli w rozwoju nauki w Polsce oraz przedstawiono szereg postulatów dot. konieczności wypracowania rozwiązań prawnych umożliwiających finansowanie i rozwój tego ruchu oraz zapewnienie jego udziału w systemie nauki w Polsce, na równi z innymi instytucjami

naukowymi. Towarzystwa naukowe jako integralna część systemu nauki polskiej i kultury powinny być finansowane podmiotowo oraz przedmiotowo na szczeblu centralnym, samorządu województwa lub samorządów miast i gmin, w zależności od celów jakie realizują.

- **Konferencje naukowe**

W ostatnim 10-leciu Rada Towarzystw Naukowych zorganizowała 3 kongresy:

I. Kongres Towarzystw Naukowych, „Towarzystwa Naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie”, Warszawa, 17-18 września 2013 r., pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Organizatorami Kongresu były: Polska Akademia Nauk, a z jej ramienia Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Polska Akademia Umiejętności oraz Towarzystwo Naukowe Warszawskie i Towarzystwo Naukowe Płockie. W czasie Kongresu, na 4 sesjach plenarnych i 2 sesjach problemowych, zostało wygłoszonych 67 referatów, w których przedstawiono dotychczasowy wkład społecznego ruchu naukowego w rozwój i upowszechnianie nauki w Polsce oraz w rozwój kraju, regionów i lokalnych społeczności. W podjętej uchwale uczestnicy stwierdzili „Kongres wyraża przekonanie, że towarzystwa naukowe i stowarzyszenia naukowo – techniczne jako integralna część systemu nauki polskiej powinny znaleźć potwierdzenie swojego statusu w systemie prawnym obowiązującym w Polsce poprzez ustawę o towarzystwach naukowych i stowarzyszeniach naukowo – technicznych, winny być także wspierane finansowo zarówno podmiotowo, jak i przedmiotowo na szczeblu centralnym ze środków budżetu Państwa oraz regionalnie i lokalnie ze środków samorządu województwa, powiatu lub gminy – w zależności od celów i zadań jakie realizują, a także przez organizacje społeczne i gospodarcze na rzecz których wykonują określone zadania”.

II. Kongres Towarzystw Naukowych, „Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej”, Poznań, 14-15 września 2018 r., zorganizowany przez Radę Towarzystw Naukowych PAN, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Polską Akademię Umiejętności oraz Towarzystwo Naukowe Płockie. Podczas Kongresu zaprezentowano 37 referatów, poświęconych tematyce objętej programem Kongresu. W uchwale Kongresu podkreślono: doniosłą rolę towarzystw naukowych w czasach zaborów i w dziejach niepodległego Państwa Polskiego; stwierdzono, że towarzystwa naukowe organizując społeczny ruch naukowy i budując społeczeństwo obywatelskie są integralną częścią

nauki polskiej i podmiotami życia publicznego; ze względu na znaczenie dla społeczeństwa powinny znaleźć należne miejsce w systemie prawnym, być wspierane finansowo podmiotowo i przedmiotowo przez budżet państwa oraz budżety samorządowe, z. Uczestnicy Kongresu uznali, że bez zmiany polityki państwa w stosunku do społecznego ruchu naukowego spiętrzać się będą bariery rozwoju naukowego, kulturalnego, gospodarczego i społecznego Polski oraz zniweczony zostanie ogromny dorobek towarzystw naukowych.

III. Kongres Towarzystw Naukowych, „Społeczny wymiar działalności towarzystw naukowych”, Gdańsk, 20-22 października 2022 r. Kongres objęty był Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości. Organizatorami Kongresu były Polska Akademia Nauk – Rada Towarzystw Naukowych i Gdańskie Towarzystwo Naukowe, współorganizatorami Miasto Gdańsk, Muzeum Gdańska, Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki, Uniwersytet Gdański i Politechnika Gdańska. W Kongresie wzięło udział ponad 90 naukowców i działaczy społecznego ruchu naukowego, reprezentując ok. 60 towarzystw naukowych ogólnych i specjalistycznych. W podjętej uchwale podkreślono „Uczestnicy III Kongresu Towarzystw Naukowych uznają za niezbędne finansowanie organizacji społecznego ruchu naukowego ze środków budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Towarzystwa naukowe powinny być także dostrzegane i finansowo wspierane przez podmioty gospodarcze. <https://rtn.pan.pl/pl/>

Poza w/w kongresami w ostatnich latach Rada zorganizowała szereg konferencji. W 2015 roku zorganizowano, wspólnie z Towarzystwem Naukowym Płockim i Szkołą Wyższą Pawła Włodkowica w Płocku, konferencję nt. „Perspektywy regionalnych towarzystw naukowych w Polsce” – Płock, 12 -13 czerwca 2015 r. W 16 referatach przedstawiono krótki rys historyczny regionalnych towarzystw naukowych (konferencja stanowiła inaugurację obchodów 195-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego) i ich działalność na rzecz kształtowania świadomości obywatelskiej, upowszechniania wiedzy, stymulacji życia naukowego w regionach, w rozwoju badań regionalnych, regionalizmu itd.

W 2016 roku zorganizowano, wspólnie z Towarzystwem Naukowym Płockim i Szkołą Wyższą Pawła Włodkowica w Płocku konferencję nt. „Czasopisma towarzystw naukowych w Polsce” – Płock, 16 -17 września 2016 r. W wygłoszonych na konferencji 21 referatach m. in. przedstawiono wkład periodycznych wydawnictw towarzystw naukowych w Polsce

w rozwój nauki i tożsamości regionalnej, funkcję kulturotwórczą periodyków naukowych w ponowoczesnym świecie, rolę czasopism, jako narzędzi formowania środowiska naukowego w reprezentowanych dyscyplinach naukowych, w kształtowaniu lokalnych środowisk naukowych, w upowszechnianiu osiągnięć nauki w szerokich kręgach społecznych i wśród młodzieży oraz rolę czasopism w kształtowaniu i upowszechnianiu historii czy kształtowaniu postaw mających na celu ochronę dziedzictwa narodowego i szeroko pojętej ochrony środowiska naturalnego.

W 2019 roku Rada zorganizowała konferencję „Przyszłość towarzystw naukowych w świetle postanowień ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” - Warszawa, 29 listopada 2019 r. W konferencji uczestniczyło ogółem 76 osób, w tym 23 członków Rady Towarzystw Naukowych, Prezes Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT oraz 52 przedstawiciele towarzystw i stowarzyszeń naukowych. Celem konferencji byłoby przedyskutowanie sytuacji społecznego ruchu naukowego w Polsce będącej wynikiem uchwalenia przez Sejm Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i wydanych na jej podstawie aktów prawnych dot. prowadzenia działalności naukowej i upowszechniania nauki dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i szeroko rozumianej kultury.

W 2021 roku, z uwagi na sytuację epidemiologiczną, przeprowadzono zdalnie w dniu 27 maja 2021 r., zorganizowaną wspólnie z Polskim Towarzystwem Komunikacji Społecznej i Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej konferencję „*Komunikacja w nauce. Komunikowanie wiedzy. Rola towarzystw naukowych*”, w której wzięło udział ponad 100 uczestników, wygłoszono 7 referatów. W przeprowadzonych w dniu 10 grudnia 2021 r. warsztatach, stanowiących drugą część tej konferencji wzięło udział 26 uczestników i wygłoszono 4 referaty.

W dniu 17 września 2021 roku zorganizowano wspólnie z Towarzystwem Naukowym Płockim i Szkołą Wyższą Pawła Włodkowica w Płocku konferencję „*Społeczny ruch naukowy w procesie zmiany*”, w której wzięło udział 70 osób, wygłoszono 4 referaty. Dyskutowano o działalności towarzystw naukowych jako czynnika zmiany postaw społecznych wobec nauki. Autonomiczny społeczny ruch naukowy jest niezbędnym elementem uprawiania nauki i funkcjonowania życia społecznego. Materiały z tej konferencji zostały wydane drukiem w 2022 roku.

- **Działalność wydawnicza**

Po zaprzestaniu wydawania kwartalnika „Heureka - Problemy Społecznego Ruchu Naukowego” skoncentrowano się na wydawaniu monografii z organizowanych kongresów i konferencji. W 2013 roku wydano monografię „Towarzystwa naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie”, zawierającą 63 opracowania naukowe. W przedstawionych opracowaniach opisano wkład społecznego ruchu naukowego w rozwój i upowszechnianie nauki w Polsce oraz w rozwój kraju, regionów i lokalnych społeczności, dokonano oceny stanu i warunków działania społecznego ruchu naukowego w Polsce oraz obecnego miejsca i roli społecznego ruchu naukowego w systemie kultury, dziedzictwa narodowego i nauki, zwłaszcza jej upowszechniania w Polsce. Dwutomowe wydawnictwo liczy łącznie 717 stron.

W 2020 roku wydano publikację „Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej”, której redaktorami są profesorowie A. Gulczyński i Z. Kruszewski. Zawiera ona zbiór artykułów powstałych na bazie wystąpień wygłoszonych podczas II Kongresu, w których przedstawiono wkład społecznego ruchu naukowego w rozwój i popularyzację nauki, a także jego osiągnięcia w zakresie kształtowania świadomości narodowej i obywatelskiej, szczególnie w momentach przełomowych dla narodu, np. odzyskania niepodległości państwa.

W 2020 roku ukazała się także publikacja z konferencji "Przyszłość towarzystw naukowych w świetle postanowień ustawy 'Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce'". Publikacja zawiera wygłoszone referaty, zapis dyskusji w 4 panelach właściwych dla grup towarzystw, przyjęte przez uczestników konferencji „Stanowisko Rady Towarzystw Naukowych w sprawie ustawowego uregulowania działalności społecznego ruchu naukowego i naukowo-technicznego w Polsce”.

Społeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Ogromne zasługi w rozwinięciu prac Rady na rzecz towarzystw naukowych wniósł wieloletni (w latach 1975 – 1995), sekretarz Rady, a w kadencjach 1996 – 1998 i 1999 – 2002 jej wiceprzewodniczący - Edward Hałoń, autor wielu raportów na temat stanu i perspektyw rozwojowych towarzystw naukowych, wyjątkowo zaangażowany w sprawy rozwijania działalności towarzystw na rzecz upowszechniania nauki w społeczeństwie i zapewnienia warunków rozwoju towarzystw przez władze państwowe. Jego autorskie opracowania na temat historii towarzystw naukowych, uwarunkowań i przebiegu

procesów rozwojowych społecznego ruchu naukowego w Polsce, stanowią bogate (i właściwie jedyne) udokumentowanie dorobku tego ruchu, stanowiącego obok szkół wyższych, placówek PAN oraz instytutów naukowych i instytutów badawczo-rozwojowych resortów czwarte ogniwo polskiej nauki.

Podczas osiemnastu kadencji RTN stał się wiarygodnym rzecznikiem spraw towarzystw naukowych dzięki m.in. autorytetowi przewodniczących (Stanisław Kulczyński, Bogdan Suchodolski, Dionizy Smoleński, Szczepan A. Pieniążek, Klemens Szaniawski, Gerard Labuda, Adam Bielański, Włodzimierz Ostrowski, Jan Strelau, Zbigniew P. Kruszewski).

Rada Upowszechniania Nauki

Komitet Problemowy przy Prezydium PAN

Historia Komitetu

Rada Upowszechniania Nauki została zorganizowana w 1980 r. jako organ doradczy i opiniodawczy Prezydium PAN do spraw upowszechniania nauki. Kontynuowała ona prace prowadzone wcześniej przez Radę Towarzystw Naukowych i Upowszechniania Nauki. Inicjatorami jej powstania byli: prof. Gerard Labuda (Przewodniczący Rady w latach 1981-1998, a następnie honorowy przewodniczący RUN PAN), prof. Bogdan Suchodolski, prof. Stanisław Kulczyński, prof. Dionizy Smoleński, Edward Hałoń.

Działalność RUN PAN skupiała się głównie na licznych spotkaniach z publicznością zainteresowaną pozyskaniem przystępnej wiedzy o postępach nauki. Spotkania te, o szerokim zakresie tematycznym, odbywały się w różnych formach, m.in. w tzw. latających kawiarniach naukowych, tramwaju naukowym, letnich spotkań z nauką oraz festiwali nauki w różnych miastach Polski, głównie na obszarach nie objętych aktywnością żadnego Oddziału PAN. Ich uczestnikami byli zarówno dorośli jak i dzieci. Rada i jej członkowie wykorzystywali także pojawiające się nowe formy aktywności w serwisach internetowych oraz mediach społecznościowych (Facebook, YouTube), promująca głównie nauki przyrodnicze i społeczne, ale również nowe technologie.

W pierwszych latach swojej działalności Rada Upowszechniania Nauki inicjowała i projektowała wytyczne oraz zalecenia dotyczące organizacji i podziału zadań w zakresie upowszechniania nauki między różne instytucje oraz metod, środków i warunków ich realizacji. Inicjowała i organizowała konferencje poświęcone teoretycznym i praktycznym aspektom upowszechniania nauki. Doprowadziła do utworzenia w 1988 r. Centrum Upowszechniania Nauki PAN, placówki pomocniczej o charakterze naukowym. Inicjowała

raporty dotyczące upowszechniania nauki, które przygotowywała wspólnie z innymi podmiotami zajmującymi się nauką (np. *Spółeczny system upowszechniania nauki* przygotowany wspólnie z Centrum Upowszechniania Nauki PAN czy *Upowszechnianie nauki w Polsce: stan, zadania, perspektywy, ze szczególnym uwzględnieniem roli Polskiej Akademii Nauk* opracowany z Polską Fundacją Upowszechniania Nauki). Od 2001 roku Rada Upowszechniania Nauki PAN aktywnie uczestniczy w masowych imprezach popularnonaukowych, w szczególności w piknikach naukowych i festiwalach nauki.

Zakres działania komitetu

Rada Upowszechnienia Nauki PAN liczyła dziewiętnastu członków reprezentujących różne kompetencje i dyscypliny naukowe. Mimo ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa, Rada Upowszechniania Nauki PAN i jej członkowie także w latach 2020-2021 byli współorganizatorami, organizatorami lub aktywnymi uczestnikami wielu przedsięwzięć, organizowanych najczęściej w trybie on-line, mających na celu popularyzację nauki. Działalność Rady, tak jak w poprzednich kadencjach, miała na celu przede wszystkim wspieranie i organizowanie lokalnych imprez popularyzatorskich, takich jak festiwale nauki, „Święta nauki”, Kawiarnie Naukowe, kluby młodych naukowców, Szkoła z klasą, Projekt EduScience. Jedną z form takiej aktywności jest udzielanie patronatów oraz współdziałanie z mediami (artykuły, audycje, Internet, podcasty) i organizowanie szkolnych debat oksfordzkich. RUN PAN do zakresu swoich działań szerzej wprowadziła tematykę związaną ze zmianami klimatu, ochroną przyrody, nowymi technikami medycznymi i etyką naukową.

Kadencja 2019–2022 – skład i struktura

Przewodniczący Komitetu:

Prof. dr hab. Paweł GOLIK, Uniwersytet Warszawski/Instytut Biochemii i Biofizyki PAN;

Skład osobowy Komitetu

Prof. dr hab. Ewa BARTNIK, prof. em. Uniwersytetu Warszawskiego/Instytut Biochemii i Biofizyki PAN;

Red. Piotr CIEŚLIŃSKI, „Gazeta Wyborcza”;

Dr Patrycja DOŁOWY, BioCentrum Edukacji Naukowej;

Dr hab. Wojciech DRAGAN, Uniwersytet Jagielloński;

Prof. dr hab. Magdalena FIKUS, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN;
Robert FIRMHOFER, Centrum Nauki Kopernik w Warszawie;
Mieczysław GRABIANOWSKI, Polska Akademia Nauk, *sekretarz*
Dr hab. Beata HASIÓW-JAROSZEWSKA, Instytut Ochrony Roślin-PIB w Poznaniu,
wiceprzewodnicząca;
Prof. dr hab. Jacek HENNIG, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN;
Prof. dr hab. Ewa KULCZYKOWSKA, Instytut Oceanologii PAN;
Lek. med. Paulina ŁOPATNIUK, Gdański Uniwersytet Medyczny;
Prof. dr hab. Szymon MALINOWSKI, czł. koresp. PAN, Uniwersytet Warszawski;
Red. Krzysztof MICHALSKI, Polskie Radio;
Dr Robert MYŚLAJEK, Uniwersytet Warszawski;
Dr hab. Łukasz NIESIOŁOWSKI-SPANO, prof. UW, Uniwersytet Warszawski;
Prof. dr hab. Paweł ROWIŃSKI, czł. rzecz. PAN, Wiceprezes PAN;
Dr hab. Tomasz SULEJ, prof. IP PAN, Instytut Paleobiologii PAN;
Dr hab. Aleksandra ZIEMBIŃSKA-BUCZYŃSKA, prof. PŚ, Politechnika Śląska,
wiceprzewodnicząca.

Opis najważniejszych osiągnięć RUN PAN w kadencji 2019-2022

Członkowie Rady współorganizowali i brali aktywny udział w imprezach popularyzatorskich na swoim terenie: festiwalach nauki, piknikach naukowych, wykładach UTW i UD, debatach, kawiarniach naukowych itp..

Tradycyjnie, w lipcu i sierpniu w Ośrodku Pracy Twórczej Instytutu Budownictwa Wodnego PAN na Kaszubach we Wdzydzkim Parku Krajobrazowym odbywały się kolejne Letnie Spotkania z Nauką i Oranżerie Naukowe dla Dzieci. Oba wydarzenia współorganizowane są przez Instytut Budownictwa Wodnego PAN (IBW PAN) w Gdańsku, Instytut Oceanologii PAN (IO PAN) w Sopocie, Radę Upowszechniania Nauki PAN i w ostatnich latach także przy współudziale Uniwersytetu Gdańskiego reprezentowanego przez Wydział Historyczny. W ramach „Spotkań”, na terenie Ośrodka na leśnej polanie nad jeziorem, odbywają się imprezy składające się z bogato ilustrowanego wykładu popularnonaukowego, dyskusji oraz spotkania z wykładownicą przy kawie i herbacie oraz ciastkach. Zróżnicowana tematyka oraz duże zaangażowanie wykładowców w przygotowanie i poprowadzenie wykładu owocują, zdaniem

organizatorów i uczestników, wysokim poziomem imprez, które przygotowuje i koordynuje prof. E. Kulczykowska.

Rada była współorganizatorem lub organizatorem: Kawiarni Naukowych (prof. M. Fikus), spotkań podczas Festiwalu Nauki w Warszawie (m.in. prof. M. Fikus, prof. P. Golik, dr P. Dołowy), Latających kawiarenek naukowych dla uchodźców (organizowanych w trybie on-line razem z BioCentrum Edukacji Naukowej i Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej), spektakli w ramach Teatru naukowego im. Macieja Gellera (prof. P. Golik, dr P. Dołowy). Członkowie Rady Upowszechniania Nauki PAN prowadzą działalność blogową, wygłaszają wykłady popularnonaukowe i prelekcje w różnych instytucjach i organizacjach (np. Parki Narodowe - dr hab. R. Mysłajek, Organizacja Żywej Nauki "Witkacy" działająca przy wrocławskiej filii Uniwersytetu SWPS – prof. P. Golik), biorą udział w otwartych debatach na temat pseudonauki i popularyzacji wiedzy, m.in. na AGH w Krakowie, na Warszawskich Targach Książki, czy w Instytucie Studiów Informacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego (P. Łopatniuk). Członkowie RUN PAN biorą także udział w innych wydarzeniach upowszechniających naukę i popularyzujących wyniki badań naukowych, np. podczas Festiwalu Nauki i Sztuki w Siedlcach (prof. P. Golik) i Śląskiego Festiwalu Nauki (prof. A. Ziemińska-Buczyńska), w Panelu dyskusyjnym o popularyzacji nauki na 12. kongresie Polskich Stowarzyszeń Studenckich w Wielkiej Brytanii (Oxford, prof. E. Bartnik), Sympozjum dla nauczycieli i popularyzatorów "Wzorowa nauka". Prof. A. Ziemińska-Buczyńska m.in. koordynowała współpracę w projekcie art. & science „Królestwo” realizowanym z dr Magdaleną Bartkiewicz z ASP (filmy i zdjęcia dot. życia w wodzie) oraz przygotowywała realizowała warsztaty ze współpracy naukowcy-media akademickie w ramach projektu Nakręcona nauka.

Członkowie Rady byli jurorami w konkursach związanych z popularyzacją nauki, m.in. w Konkursie EUCYS młodych naukowców (prof. M. Fikus), w konkursie PAP i MEiN „Popularyzator Nauki” (prof. E. Fikus, red. K. Michalski, dr hab. R. Mysłajek), w konkursie fizycznym Młody Einstein (prof. A. Ziemińska-Buczyńska).

Rada Upowszechniania Nauki PAN objęła patronatem m.in. 3. Śląską edycję konkursu dla doktorantów 3 Minute Thesis, „Forum Młodych Naukowców” organizowane w ramach 59. Sesji Naukowej Instytutu Ochrony Roślin-PIB w Poznaniu, warsztaty popularnonaukowe dla studentów, doktorantów i młodych naukowców „Nowoczesne

metody wykrywania i identyfikacji wirusów roślin” (IOR-PIB Poznań), Noc Naukowców Politechniki Śląskiej.

Rada, poza stronami internetowymi prowadzonymi w językach polskim i angielskim ma także stronę na facebooku oraz produkuje filmiki upowszechniające naukę, zamieszczane na Youtube, a jej członkowie prowadzą lub biorą udział w podcastach (m.in. prof. Ł. Niesiołowski-Spano przygotował audycję w podcaście Radio Naukowe, a prof. E. Bartnik prowadziła podcast z Magdaleną Kawalec: Kobiety w genetyce).

W celu nadania jeszcze większej rangi upowszechnianiu nauki oraz docenienia działalności pracowników naukowych i akademickich w zakresie popularyzowania wiedzy Rada Upowszechniania Nauki PAN i Rada Towarzystw Naukowych PAN opracowały Kartę popularyzatora nauki. Kartę przesłano do KRASP, Rektorów Uczelni, Dyrektorów Jednostek Naukowych i Przewodniczących/Prezesów Towarzystw Naukowych z prośbą o jej podpisanie i stosowanie.

Rada Upowszechniania Nauki przyjęła w 2022 r. stanowisko potępiające wykorzystywanie autorytetu nauki do szerzenia treści dyskryminacyjnych.

Rada aktywnie działała w stowarzyszeniu Obywatele Nauki oraz uczestniczyła w tworzeniu Paktu dla Nauki.

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Komitet Nauk Demograficznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania i krótka historia:

[Komitet Nauk Demograficznych Polskiej Akademii Nauk](#) (KND PAN) został powołany w czerwcu 1962 roku, zastępując utworzoną rok wcześniej przy Wydziale I PAN Komisję Demograficzną. Jego nazwa odzwierciedlała przekonanie badaczy procesów ludnościowych o interdyscyplinarnym charakterze tych badań. Pierwszym przewodniczącym został [prof. Edward Rosset](#). W kolejnych okresach jednej lub więcej kadencji, KND PAN kierowali:

1962 - 1971 [prof. Edward Rosset](#)⁸,

1972 - 1977 [prof. Stanisław Borowski](#),

1978 - 1980 [prof. Wincenty Kawalec](#),

1981 - 1987 [prof. Jerzy Z. Holzer](#),

1987 - 1989 [prof. Mikołaj Latuch](#),

1990 - 1992 [prof. Jerzy Z. Holzer](#),

1993 - 2003 [prof. Janina Józwiak](#),

2003 - 2011 prof. Ewa Frątczak,

2011 - 2019 [prof. Irena E. Kotowska](#),

2019 - 2024 [prof. Elżbieta Gołata](#).

Pierwsze dwie dekady działalności skupiły się na integracji środowiska badaczy procesów ludnościowych reprezentujących różne dyscypliny naukowe i koordynacji badań demograficznych, nawiązaniu bliższej współpracy naukowej z ośrodkami myśli demograficznej za granicą i rozwinięciu szerszej inicjatywy badawczej w kraju. Komitet przyczynił się do zmian instytucjonalnych o zasadniczym znaczeniu dla kształtowania świadomości społecznej dotyczącej rangi problematyki demograficznej dla rozwoju kraju. Dzięki inicjatywie i aktywności jego członków w 1974 roku powstała Rządowa Komisja Ludnościowa, a w 1981 roku utworzono Polskie Towarzystwo Demograficzne. Do głównych osiągnięć lat 1980-tych i 1990-tych można zaliczyć ukształtowanie szerokiego środowiska badaczy procesów ludnościowych oraz rozwój współpracy międzynarodowej,

---

⁸ Zaznaczono osoby wyróżnione godnością honorowych przewodniczących KNP PAN.

a także ocenę nauczania demografii w szkołach wyższych. W XXI w. komitet przywiązywał dużą wagę do rozwoju młodych badaczy (Latająca Szkoła Demografii⁹ do 2015 r.). Ścisła współpraca ze środowiskiem badaczy europejskich znalazła wyraz, między innymi, we współorganizacji Europejskiej Konferencji Demograficznej w 2003 r. w Warszawie. Komitet współorganizował I (2002) oraz II Kongres Demograficzny (2012), a także Kongres Statystyki Polskiej¹⁰ (2012).

Zakres działania komitetu to:

- ocena stanu i kierunków rozwoju badań procesów ludnościowych, polityki ludnościowej i polityki społecznej,
- upowszechnianie wyników badań,
- opracowywanie ekspertyz i opinii naukowych.

KND PAN zakresem działania obejmuje dziedziny nauk: społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu, służąc integrowaniu badaczy z całego kraju.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Członkowie KND PAN współpracują ze znaczącymi światowymi i europejskimi stowarzyszeniami i instytucjami zajmującymi się rozwojem badań ludnościowych i propagowaniem ich wyników. Są to m.in. European Association for Population Studies (EAPS), Population Europe, Migration Policy Centre, European University Institute we Florencji, International Union for the Scientific Study of Population, European Network for Social Policy Analysis, infrastruktury badawcze SHARE, GGP oraz NTA. Prof. Anna Matysiak aktualnie pełni funkcję Sekretarza Generalnego i Skarbnika EAPS (kadencja 2022-2024). Członkowie KND PAN współpracują także z uznanymi czasopismami demograficznymi (m.in. Demography, Journal of Population Association of America; Central and Eastern European Migration Research; Central European Economic Journal” (CEEJ); Vienna Yearbook of Population Research, Population Review).

Przewodnicząca komitetu:

---

⁹ Była to coroczna Konferencja Młodych Demografów.

¹⁰ Kongres Statystyki Polskiej z okazji Jubileuszu 100-lecia Polskiego Towarzystwa Statystycznego 18-20 kwietnia 2012 r. https://stat.gov.pl/pts_kongres2012/index.htm

Przewodnicząca KND PAN
Profesor dr hab. Elżbieta Gołata,
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Honorowa Przewodnicząca KND PAN
Profesor dr hab. Irena E. Kotowska,
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

[Skład osobowy Komitetu Nauk Demograficznych PAN w kadencji 2019 - 2024](#)

Struktura organizacyjna komitetu:

W ramach KND PAN istotną rolę odgrywała działalność następujących zespołów i sekcji:

- Zespół Demografii Historycznej działający do 2019 r., przewodniczący prof. Cezary Kukło,
- Sekcja Demografii Regionalnej działająca w latach 2003-2011, przewodnicząca prof. Elżbieta Gołata
- Sekcja Analiz Demograficznych KND PAN działająca do 2011, przewodnicząca prof. Jolanta Kurkiewicz, prof. Ewa Frątczak.

Na wyróżnienie zasługuje wieloletnia aktywna działalność Sekcji Demografii Historycznej, a potem Zespołu Demografii Historycznej. Wprowadzenie w 2019 roku zasady kandydowania w wyborach tylko do jednego komitetu naukowego sprawiło, iż badacze zajmujący się demografią historyczną musieli dokonać wyboru komitetu. Kontynuują swą aktywność w Komitecie Nauk Historycznych, z którym KND PAN nadal blisko współpracuje¹¹.

Laureaci nagrody Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN w dziedzinie demografii:

---

¹¹ Rezultatem tej Współpracy jest m.in. współorganizowane przez Komitet Nauk Historycznych i Komitet Nauk Demograficznych seminarium pt. *Przeszłość ku przyszłości - powszechne spisy ludności na ziemiach polskich*, które odbyło się w przeddzień NSP 2021 (10.03.2021 r. w formie zdalnej). W seminarium licznie uczestniczyli pracownicy GUS oraz członkowie innych komitetów naukowych PAN, m.in. Komitetu Statystyki i Ekonometrii, Pracy i Polityki Społecznej, Nauk Geograficznych.

2021: dr Beata Osiewalska, za monografię pt.: *Status społeczno-ekonomiczny a bezdzietność*

i rodzicielstwo par, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, 2019

2018: prof. Elżbieta Gołata, za monografię pt.: *Koniec ery tradycyjnych spisów ludności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, 2018 r.
<https://doi.org/10.18559/978-83-66199-11-8>

2015: dr Marcin Stonawski, za monografię pt.: *Kapitał ludzki w warunkach starzenia się ludności a wzrost gospodarczy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2014

2012: prof. Cezary Kukło, za monografię pt.: *Demografia Rzeczypospolitej Przedzoborowej*, Wydawnictwo DiG, Warszawa, 2009.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

1. Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

- Członkowie KND PAN uczestniczą w pracach Rządowej Rady Ludnościowej (RRL). Tradycyjnie, jako eksperci, przygotowują opracowania do corocznych Raportów Rządowej Rady Ludnościowej *Sytuacja demograficzna Polski. Raport 2021-2022*. W ubiegłorocznym Raporcie RRL członkowie KND byli autorami bądź współautorami pięciu następujących rozdziałów: Rozdział I. Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności Polski w świetle wyników NSP 2021, (Dorota Szaltys), Rozdział III. Małżeństwa i rozwody (Piotr Szukalski), Rozdział IV. Urodzenia i płodność (Jolanta Kurkiewicz), Rozdział V. Umieralność i trwanie życia (Ireneusz Kuroпка), Rozdział VII. Migracje wewnętrzne (Przemysław Śleszyński).
- Opracowanie pt.: *Pandemia oraz jej skutki zdrowotne i demograficzne (2021)*, którego autorami są: prof. I. Kuroпка (red. nauk.), prof. A. Rossa, prof. W. Wróblewska, prof. B. Wojtyniak, prof. P. Śleszyński.
<https://publikacje.pan.pl/dlibra/journal/140473>.
- Ekspertyza dotycząca metodologii Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 r.
w zakresie pytań etnicznych, przygotowana na zlecenie Ministerstwa Administracji

i Cyfryzacji, Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, grudzień 2012, opublikowana następnie w formie artykułu: Gołata, E. (2013), [*Metodologia Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 w zakresie pytań etnicznych*](#), „Studia Demograficzne”, 1/163, s. 97-133.

- Członkowie KND uczestniczą w pracach [Polskiego Towarzystwa Statystycznego](#), [Naukowej Rady Statystycznej](#) powołanej przez Prezesa GUS, [Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus”](#).
- Członkowie KND są członkami Zespołu Ekspertkiego ds. Usług Społecznych Fundacji im. Stefana Batorego, Komisji Ekspertów ds. Osób Starszych przy Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich oraz współpracują z organizacjami pozarządowymi.
- Członkowie KND uczestniczyli w pracach zespołu ekspertów ds. polityki rodzinnej powołanego w Kancelarii Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, pełnili funkcje ekspertów dla komisji Sejmu RP i administracji samorządowej.

2. Wydawane przez Komitet czasopisma:

„Studia Demograficzne” (ISSN: ISSN 0039-3134) czasopismo utworzone w 1962 roku jako organ Komitetu Nauk Demograficznych PAN. Pierwszym redaktorem naczelnym był prof. Edward Rosset, który kierował zespołem redakcyjnym do 1987 roku. Jego następcą został prof. Marek Okólski i pełnił tę funkcję do 1998 roku. Od 1999 roku do 2011 pracami zespołu redakcyjnego kierowała prof. Irena E. Kotowska. Po niej w 2012 roku redaktor naczelną została prof. Jolanta Kurkiewicz. Ze względu na wycofanie się PAN z finansowania czasopisma od 2019 roku wydawcą „Studiów Demograficznych” jest Kolegium Analiz Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, a nowym zespołem redakcyjnym kieruje dr Anita Abramowska-Kmon. Aktualna strona czasopisma: <https://econjournals.sgh.waw.pl/SD>.

„Przeszłość Demograficzna Polski” (ISSN: 0079-7189, eISSN: 2719-4345), czasopismo naukowe poświęcone [demografii historycznej](#), wydawane od [1967](#) roku przez Sekcję Demografii Historycznej Komitetu Nauk Demograficznych [PAN](#). Jego redaktorami naukowymi byli kolejno: [Adam Szczypiorski](#) (1967–1975), [Stanisław Borowski](#) (1975–1978), [Egon Vielrose](#) (1979–1983), [Irena Gieysztorowa](#) (1984–1994), [Julian Karol Janczak](#) (1997), [Marek Górny](#) (2000–2014). Od 2015 roku funkcję tę pełni dr hab.

Dariusz K. Chojecki. Ze względu na wstrzymanie finansowania czasopisma przez PAN od 2017 roku wydawcą czasopisma jest Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Aktualna strona czasopisma: <https://wnus.edu.pl/pdp/pl/>.

3. Konferencje naukowe:

22.03-23.11.2012, [II Kongres Demograficzny](#) „Polska w Europie – Przyszłość Demograficzna”, współorganizacja Kongresu i udział członków KND PAN w poszczególnych konferencjach organizowanych przez różne podmioty instytucjonalne. Przedstawiciele KND brali czynny udział w konferencji otwierającej Kongres w marcu 2012 r. oraz konferencji zamykającej w listopadzie 2012 r., występując z referatami i organizując sesje panelowe. Prof. Janina Józwiak, honorowa przewodnicząca KND, wygłosiła referat „Czy w świetle badań naukowych możliwa jest odnowa demograficzna Polski?” na sesji inauguracyjnej II Kongres Demograficzny, która odbyła się w Kancelarii Prezydenta RP patronującego obradom Kongresu.

18-20.04.2012, [Kongres Statystyki Polskiej z okazji Jubileuszu 100-lecia Polskiego Towarzystwa Statystycznego](#), Poznań.

Członkowie KND byli czynnymi uczestnikami Kongresu Statystyki Polskiej, który się odbył w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu w kwietniu 2012 r., inaugurując uroczyste obchody 100-lecia Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Honorowy patronat nad Kongresem objął Prezydent RP Bronisław Komorowski. Prof. Elżbieta Gołata, wiceprzewodnicząca KND, koordynowała prace organizacyjne i programowe Kongresu. Członkowie KND uczestniczyli w organizacji 3 sesji dotyczących „statystyki ludności” z udziałem demografów o światowej renomie (Francesco Billari, Nico Keilman, Anne Valia Goujon) występowali z referatami, a także kierowali sesjami dotyczącymi szeroko pojętej statystyki społecznej.

18-20.09.2013, „Ludność i gospodarka w warunkach starzenia się populacji”, UE Kraków, Zakład Demografii Katedry Statystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, XI Konferencja Młodych Demografów, wystąpienia zaproszonych demografów o światowej renomie (Tomáš Sobotka, Vegard Skirbekk).

12-15.05.2014, „Państwo, regiony i miasta wobec przemian demograficznych”, II ogólnopolska konferencja demograficzna, którą organizował Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach we współpracy: Komitet Nauk Demograficznych PAN oraz Komitet Nauk o

Pracy i Polityce Społecznej PAN. Konferencja zorganizowana została pod patronatem honorowym Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego.

23-24.06.2015, „Przestrzenny wymiar przemian demograficznych – metody, analizy, dane” (The spatial dimension of demographic change - methods, analyses, data), Poznań, XII Konferencja Młodych Demografów zorganizowana jako spotkanie międzynarodowe.

21.03.2017, wspólne posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Demograficznych PAN oraz Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN na temat "Międzypokoleniowe relacje z perspektywy ekonomicznej - ich pomiar i potencjalne zmiany", UE Poznań.

20-22.04.2017, współorganizacja konferencji „Depopulacja a nowy pradygmat rozwoju miast i regionów” w ramach 30. Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Łódź, Spała, Organizowały ją wspólnie komitety naukowe i problemowe Polskiej Akademii Nauk: Komitet Badań nad Migracjami, KND, Komitet Nauk Geograficznych, Komitet Prognoz Polska 2000+ przy Prezydium PAN, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

29-31.05.2017, organizowanie wspólnie z GUS sesji plenarnej „Spis ludności 2021: wyzwania i oczekiwania” na konferencji „Modelowanie i prognozowanie gospodarki narodowej”, Uniwersytet Gdański.

14.03.2018, współpraca z PTE i Komitetem Nauk Ekonomicznych PAN przy organizacji konferencji pt. „Ewolucja nauk ekonomicznych. Jedność a różnorodność, relacje do innych nauk, problemy klasyfikacyjne”, Warszawa.

10-12.07.2018, [II Kongres Statystyki Polskiej](#) inaugurujący oficjalne obchody [100-lecia ustanowienia Głównego Urzędu Statystycznego](#), Irena E. Kotowska, Elżbieta Gołata i Dariusz Chojecki byli członkami Komitetu Naukowego Kongresu, a także odpowiadali za organizację sesji w ramach grup tematycznych „Statystyka ludności” oraz „Historia statystyki polskiej”, Warszawa.

3-5.07.2019, Konferencja Naukowa „[Metodologia Badań Statystycznych](#)” – MET2019, Irena E. Kotowska, Elżbieta Gołata i Dariusz Chojecki byli członkami Komitetu Naukowego Kongresu, a także odpowiadali za organizację 3 sesji w ramach grup tematycznych „Statystyka ludności” oraz „Historia statystyki polskiej”.

2021-2022, udział członków KND PAN w poszczególnych konferencjach [III Kongresu Demograficznego](#) organizowanych przez różne podmioty instytucjonalne.

16-18.03.2022, współorganizacja i udział KND PAN w Annual Conference of German Society for Demography 2022, prezentacja zadań i aktywności KND PAN oraz najważniejszych ośrodków badań demograficznych w Polsce.

26-28.04.2022, [III Kongres Statystyki Polskiej](#), Kraków, Irena E. Kotowska, Elżbieta Gołata i Dariusz Chojecki zorganizowali i poprowadzili sesje w ramach grup tematycznych „Statystyka ludności”, „Statystyka Społeczna” oraz „Historia statystyki polskiej” .

13-14.06.2022, organizacja interdyscyplinarnej międzynarodowej konferencji [Zrozumieć zmianę demograficzną](#) w ramach [III Kongresu Demograficznego](#), Warszawa, Pałac Staszica, (65 osób stacjonarnie oraz ponad 1800 wyświetleń transmisji na kanale [youtube](#)).

Celem konferencji było przekazanie wiedzy o przeobrażeniach procesów ludnościowych zachodzących po 1989 roku w Polsce na tle zmian obserwowanych w krajach Unii Europejskiej. W sesji inauguracyjnej konferencji zaprezentowane zostało merytoryczne wystąpienie Dubravki Šuica, wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej i Komisarz ds. Demokracji i Demografii. Podkreśliła ona, że zrozumienie zmiany demograficznej ma kluczowe znaczenie dla formułowania strategii politycznych i społecznych całej wspólnoty i poszczególnych krajów członkowskich - wystąpienie jest dostępne na stronie WWW wydarzenia: <https://www.youtube.com/watch?v=LcP-DzY7QMQ>.

W 8 sesjach merytorycznych konferencji uczestniczyli badacze z Polski oraz przedstawiciele środowiska demograficznego w Europie. Ich prezentacje dostępne są na stronie internetowej wydarzenia: <https://konferencja.pan.pl/zmiana-demograficzna/>.

12.07.2022, współorganizacja z Instytutem Statystyki i Demografii SGH webinarium poświęconego [najnowszym projekcjom rozwoju ludności świata](#),

12.12.2022, Organizacja dyskusji panelowej na [konferencji podsumowującej III Kongres Demograficzny](#).

4. Konferencje popularyzujące wiedzę

14.04.2014, wspólnie posiedzenie KND PAN z Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN w celu wspólnego uczczenia jubileuszu 60-lecia pracy zawodowej Profesora Izasława Frenkla, wieloletniego członka KND i pracownika Instytutu.

16.01.2017, wspólne posiedzenie KND PAN oraz Rządowej Rady Ludnościowej poświęcone pamięci prof. Zbigniewa Strzeleckiego: prezentacja osiągnięć naukowych i zawodowych, wkładu w życie naukowe i publiczne.

15.02.2017, posiedzenie KND PAN współorganizowane z Instytutem Statystyki i Demografii SGH, poświęcone prof. Jerzemu Z. Holzerowi: prezentacja osiągnięć naukowych i zawodowych, wkładu w życie naukowe i publiczne.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Komitet Nauk Demograficznych PAN jest ogólnopolską reprezentacją naukowców, którzy zajmują się badaniami procesów ludnościowych, ich uwarunkowaniami i konsekwencjami. Uznając złożony charakter zachodzących w Polsce głębokich przemian demograficznych oraz potrzebę ich kompleksowego ujmowania w badaniach, KND PAN w kadencji 2020 – 2024 ukształtował się jako interdyscyplinarne środowisko uznanych w kraju i zagranicą badaczy reprezentujących dyscypliny naukowe kluczowe dla badań procesów ludnościowych. Jest to grono różnych specjalistów (m.in. demografów, statystyków, geografów, socjologów, ekonomistów i polityków społecznych), którzy są zawodowo związani z głównymi krajowymi ośrodkami akademickimi oraz uznanymi instytutami i strukturami badawczymi (m.in. Departament Badań Demograficznych GUS, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Rządowa Rada Ludnościowa, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Interdisciplinary Center for Labour Market and Family Dynamics (LABFAM) UW, Ośrodek Badań nad Migracjami UW, Instytut Statystyki i Demografii SGH, Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych UEK). Szeroka współpraca członków KND PAN z najbardziej znaczącymi światowymi i europejskimi strukturami prowadzącymi studia nad procesami ludnościowymi¹² oraz udział w międzynarodowych programach badawczych (jak [SHARE](#)¹³, [GGP](#)¹⁴ czy [NTA](#)¹⁵), umożliwia analizowanie przemian demograficznych w Polsce na tle trendów demograficznych w Europie.

---

¹² Są to m.in. European Statistical Advisory Committee (ESAC), European Association for Population Studies, Council of Advisors w Population Europe, Migration Policy Centre, European University Institute, Florencia.

¹³ SHARE - Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe.

¹⁴ GGP - Generations & Gender Programme, a Social Science Infrastructure for Research on Population and Family Dynamics.

¹⁵ NTA - National Transfer Accounts: Understanding the Generational Economy.

Problematyka demograficzna była także reprezentowana na Zgromadzeniu Ogólnym PAN. W grudniu 2012 r. prof. Irena E. Kotowska, przewodnicząca KND, wygłosiła referat „Żyjemy dłużej – jak wykorzystać tę szansę?”. W latach 2012 – 2016 członkowie KND brali udział z referatami w spotkaniach organizowanych w Sejmie RP i uczestniczyli w Forum Debaty Publicznej w Kancelarii Prezydenta B. Komorowskiego. Prof. J. Józwiak, Prof. B. Balcerzak-Paradowska oraz prof. I. E. Kotowska wchodziły w skład zespołu ekspertów powołanego w Kancelarii Prezydenta RP w celu wypracowania rekomendacji dotyczących polityki rodzinnej (2012-2016). Członkowie KND aktywnie uczestniczyli i uczestniczą w debacie publicznej dotyczącej problematyki demograficznej nie tylko w związku z III Kongresem Demograficznym, spisem ludności 2021, ale także ze względu na aktualną sytuację demograficzną, stan zdrowia i trwanie życia, dzietność, zmiany urlopów związanych z rodzicielstwem, migracje czy problem uchodźców, udzielają wywiadów dla prasy, radio, telewizji, są aktywni w mediach społecznościowych.

Stałym elementem aktywności KND PAN jest współpraca z GUS. Dyrektorzy departamentu zajmującego się problematyką ludnościową są powoływani do Komitetu jako eksperci. Po 2015 roku kontakty z GUS uległy dalszemu wzmocnieniu. Ważnym tematem współpracy były przygotowania do Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 – NSP 2021. Oprócz dyskusji na posiedzeniach plenarnych, Komitet podjął - wspólnie z GUS - działania dotyczące zarówno merytorycznych konsultacji prac przygotowawczych jak i upowszechniania w środowisku naukowym informacji o spisie powszechnym, a także promowania spisu w środkach masowego przekazu w fazie przygotowań do badania oraz jego realizacji, zachęcając do udziału w spisie. Wśród najważniejszych aktywności skierowanych do środowiska naukowego wymienić można inicjowanie i organizację wspólnych spotkań komisji Metodologicznej GUS, Komitetu Nauk Demograficznych PAN, Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN oraz Komitetu Nauk Geograficznych PAN poświęconych tematyce NSP 2021 (12.12.2018, 2.07.2019, 14.11.2019), a także organizację sesji plenarnych o spisie ludności podczas ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych oraz kongresu statystycznego. Dyskusja obejmowała zarówno tematykę spisu, jego metodykę, jak i organizację oraz sposoby promocji wiedzy o spisie. Materiały robocze przygotowywane przez pracowników GUS były udostępniane członkom komitetów przed spotkaniami oraz stanowiły podstawę wystąpień członków KND PAN. Merytorycznym wkładem środowiska

demograficznego do dyskusji o spisie powszechnym jest także książka Elżbiety Gołaty „[Koniec ery tradycyjnych spisów ludności](#)” (2018).

KND PAN pełni co najmniej trzy ważne funkcje: i) integrującą środowisko badaczy procesów ludnościowych, ii) poznawczą i opiniotwórczą oraz iii) edukacyjną i popularyzacyjną związaną z upowszechnianiem wyników badań demograficznych.

Po pierwsze integracja środowiska - KND PAN stanowi platformę wymiany informacji o stanie badań nad procesami i strukturami ludnościowymi, która skupia demografów z różnych ośrodków akademickich, instytutów naukowych PAN oraz innych instytucji. Komitet jest ważnym forum wymiany myśli i koncepcji badawczych integrującym działania naukowców prowadzących badania ludnościowe z perspektywy różnych dyscyplin naukowych. Dzięki temu możliwe jest wypracowanie interdyscyplinarnych, zrównoważonych opinii na temat złożonych współczesnych procesów demograficznych oraz upowszechnianie wiedzy o przemianach ludnościowych w różnych środowiskach, w tym opinii nt. polityk rozwoju demograficznego Polski, które mogą stanowić wsparcie dla działań rządu i władz regionalnych.

Integrująca funkcja Komitetu realizowana jest także poprzez współpracę z innymi komitetami naukowymi PAN, w szczególności z Komitetami Nauk o Pracy i Polityce Społecznej, Statystyki i Ekonometrii, Nauk Geograficznych, Socjologii, Nauk Ekonomicznych, Nauk Historycznych, Nauk Prawnych, z Ośrodkiem Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, LABFAM, Rządową Radą Ludnościową oraz Głównym Urzędem Statystycznym.

Po drugie, funkcja poznawcza i opiniotwórcza wynika z szerokiej współpracy badaczy z różnych środowisk, uczestniczących w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych. Doświadczenie pracy w międzynarodowych zespołach badawczych przekłada się na postęp w badaniach procesów ludnościowych w Polsce. Wskazując złożoność uwarunkowań rozwoju demograficznego w kontekście krajowym i międzynarodowym, członkowie KND PAN wytyczają nowatorskie kierunki badań, ukazują możliwość zastosowania nowych metod badawczych, dbają o jakość danych, weryfikację, harmonizację i integrację dostępnych źródeł. Aktywna współpraca międzynarodowa członków Komitetu przejawia się także udziałem w naukowej dyskusji na forum międzynarodowym, zarówno na seminariach i konferencjach jak i udziałem w grupach eksperckich powoływanych przez instytucje międzynarodowe.

Poznanie, wyniki rzetelnych badań naukowych oraz podejmowanej nad nimi debaty eksperckiej upoważniają Komitet do realizacji funkcji opiniotwórczej. Funkcja opiniotwórcza może być postrzegana co najmniej dwuwymiarowo, w odniesieniu do metodologii badań i rozwoju nauki oraz w odniesieniu do polityki ludnościowej, czy szerzej polityki społecznej. Funkcja opiniotwórcza w odniesieniu do metodologii badań była na przykład realizowana poprzez wskazane wcześniej działania KND dotyczące merytorycznych konsultacji w przygotowaniu, przeprowadzeniu i ocenie wyników spisu ludności i mieszkań (zarówno NSP 2011, jak i NSP 2021). Funkcja opiniotwórcza w odniesieniu do polityki ludnościowej przejawia się w takich przedsięwzięciach jak organizacja [dyskusji panelowej na konferencji podsumowującej III Kongres Demograficzny](#) (12.12.2022) oraz przygotowaniu, opublikowaniu i upowszechnieniu [Przesłania Komitetu Naukowego Konferencji „Zrozumieć zmianę demograficzną”](#).

Interdyscyplinarne dyskusje środowiskowe podczas konferencji naukowych KND (np. [Zrozumieć zmianę demograficzną](#)) upoważniają nas do zwrócenia uwagi decydentów na zmiany procesów ludnościowych i ich konsekwencje w takich głównych obszarach tematycznych jak: płodność i zmiany form życia rodzinnego, stan zdrowia i trwanie życia, nowe trendy migracji zagranicznych łącznie z historyczną zmianą polegającą na przekształceniu się Polski z kraju odpływu w kraj napływu migracyjnego, zmiany wzorców migracji wewnętrznych, starzenie się populacji, przestrzenne zróżnicowanie zmian zasobów ludności i ich struktur demograficznych, solidarności społecznej.

Po trzecie funkcja edukacyjna i popularyzacyjna jest realizowana poprzez udostępnianie zgromadzonej wiedzy z zakresu badań procesów ludnościowych w celu rozwijania świadomości społecznej zarówno o samych procesach ludnościowych jak i o ich badaniach prowadzonych w kraju i Polsce. Te działania tworzą pomost między naukowcami a różnymi interesariuszami (np. władze rządowe, samorządowe) kreującymi i wdrażającymi różne polityki publiczne w poszczególnych regionach i na poziomie całego kraju, które dotyczą procesów demograficznych. Świadomi kluczowego znaczenia, jakie dla formułowania strategii politycznych i społecznych ma zrozumienie zmiany demograficznej, jej uwarunkowań i konsekwencji, członkowie KND PAN aktywnie uczestniczą w dyskusji publicznej na temat sytuacji demograficznej kraju i przygotowują opinie dotyczące takich ważnych dokumentów rządowych jak [Strategia Demograficzna 2040](#). Wyrazem tej aktywności jest [Głos Komitetu Nauk Demograficznych Polskiej](#)

[Akademii Nauk w dyskusji o sytuacji demograficznej w Polsce](#)¹⁶ czy publikacja w „Studiach Demograficznych” [Komitet Nauk Demograficznych Polskiej Akademii Nauk a sytuacja demograficzna w Polsce i jej społeczna percepcja, Forum dyskusyjne](#)¹⁷. Opinia została przesłana (29.09.2021) do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach konsultacji społecznych, przekazana władzom PAN oraz społeczności Wydziału I PAN, przesłana do Rządowej Rady Ludnościowej i upubliczniona w mediach społecznościowych.

Aktualność i ważność działalności Komitetu Nauk Demograficznych PAN wynika z istoty procesów ludnościowych, decydujących o zasobach ludnościowych kraju. Nadto utrzymujące się – i wzmocnione w czasie pandemii oraz wojny w Ukrainie – niepokojące tendencje w przebiegu procesów ludnościowych w Polsce podkreślają znaczenie w kształtowaniu perspektyw rozwojowych kraju. Zmiany struktur demograficznych wskutek utrzymywania się niskiej dzietności, rosnącego nasilenia zgonów, odwrócenia trendu wydłużania życia ludzkiego oraz mobilności przestrzennej, które pogłębiają dysproporcje rozwojowe wewnątrz kraju wymagają intensyfikacji interdyscyplinarnych studiów demograficznych. Ich wyniki umożliwiają opracowywanie wielostronnych diagnoz, a poprzez ich upowszechnianie wzrasta świadomość zagrożeń i szans rozwojowych oraz konieczności odpowiedniego reagowania.

---

¹⁶ Nauka nr 1, 2022, s.187 -188, DOI: 10.24425/nauka.2021.137652.

¹⁷ Studia Demograficzne nr 2(80), 2021, s.115-117.

Skład osobowy Komitetu Nauk Demograficznych PAN w kadencji 2019 – 2024

Lp.	Tytuł	Nazwisko	Imię	Funkcja w KND PAN	Afiliacja	email	ORCID	Wikipedia \strona www
1	dr hab.	Balcerowicz-Szkutnicka	Maria Jolanta		Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	maria.balcerowicz@ekat.pl	0000-0001-9664-6604	
2	dr hab.	Brzozowski	Jan		Uniwersytet Jagielloński, Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych	jan.brzozowski@uek.krakow.pl	0000-0001-8517-3485	https://eu.ropceistyk.a.uj.edu.pl/pracownicy/jan-brzozowski
3	dr hab.	Chłoń-Domińczak	Agnieszka		Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	achlon@sgh.waw.pl		
4	dr hab.	Chojecki	Dariusz		Uniwersytet Szczeciński	chojecki.dariusz@gmail.com	0000-0002-6071-7033	https://his.usz.edu.pl/dr-hab-dariusz-chojecki-prof-us/
5	dr hab.	Dehnel	Grażyna		Uniwersytet Ekonomiczny	g.dehnel@ue.poznan.pl	0000-0002-	https://pl.wikipedia.org/wiki/

					y w Poznaniu		0072- 9681	Gra%C5 %BCyna _Dehnel https://ue .poznan. pl/pl/dr- hab- grazyna- dehnel- prof- uep,a380 46.html
6	prof. dr hab.	Gołata	Elżbiet a	Przewo dnicząc a KND PAN	Uniwersytet Ekonomiczn y w Poznaniu	elzbieta.gol ata@ue.poz nan.pl		
7	dr hab.	Górny	Agata		Uniwersytet Warszawski	agata@gorn y.edu.pl		
8	dr	Grabow ska	Izabel a	Sekretar z KND PAN	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	igrabow@sg h.waw.pl	0000- 0003- 1144- 294X	https://bi ogram.sg h.waw.pl/ #/biogra m/igrabo w
9	prof. dr hab.	Grotow ska- Leder	Jolanta	Zastępc zyni Przewo dnicząc ej KND PAN	Szkoła Główna Gospodarst wa Wiejskiego	jolanta_grot owska_lede r@sggw.edu .pl	0000- 0001- 5034- 0511	

10	dr hab.	Jackow ska	Beata		Uniwersytet Gdański	beata.jackowska@ug.edu.pl	0000- 0002- 2617- 0150	
11	dr hab.	Janicki	Wojciech		Uniwersytet Marii Curie- Skłodowskie j w Lublinie	wojciech.janicki@umcs.pl	0000- 0001- 6563- 5259	https://www.umcs.pl/pl/addres-book-employee_987.pl.html
12	prof. dr hab.	Jończy	Romuald		Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	romuald.jonczy@ue.wroc.pl	0000- 0003- 4186- 1117	https://pl.wikipedia.org/wiki/Romuald_Jończy
13	dr hab.	Kaczmarczyk	Paweł		Uniwersytet Warszawski, Ośrodek Badań nad Migracjami	p.kaczmarczyk@uw.edu.pl		
14	prof. dr hab.	Kotowska	Irena Elżbieta	Honoro wa Przewo dnicząca KND PAN	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	iekoto@sgh.waw.pl	0000- 0001- 5359- 4509	Irena Elżbieta Kotowska – Wikipedia , wolna encyklopedia
15	dr hab.	Kowaleski	Jerzy Tadeusz		Uniwersytet Łódzki	jerzykowaleski@wp.pl		

16	dr hab.	Krupowicz	Joanna		Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	joanna.krupowicz@ue.wroc.pl	0000- 0002- 6843- 5081	
17	prof. dr hab.	Kuklo	Cezary		Uniwersytet w Białymstoku	cz.kuklo@lif.e.pl		
18	dr hab.	Kurek	Sławomir	Członek Prezydium KND PAN	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	slawomir.kurek@up.krakow.pl	0000- 0002- 7251- 8410	
19	dr hab.	Kurkiewicz	Jolanta	przedstawiciel KND PAN w Rządowej Radzie Ludnościowej	wieloletnia redaktor naczelną czasopisma „Studia Demograficzne”	jolantakurkiewicz98@gmail.com		
20	dr hab.	Kuroopka	Ireneusz	Zastępca Przewodniczącej KND PAN	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	ireneusz.kuroopka@ue.wroc.pl	0000- 0002- 0382- 6620.	
21	dr hab.	Kurowska	Anna		Uniwersytet Warszawski	a.kurowska@uw.edu.pl	0000- 0002-	https://pl.wikipedia.org/wiki/

						3578-4517	<a href="https://w
npism.uw
.edu.pl/pr
acownicy
/kurowsk
a-anna/">Anna Kurowska
22	dr hab.	Laskowska	Iwona		Uniwersytet Łódzki	iwona.laskowska@uni.lodz.pl	0000-0002-1657-5541 https://www.uni.lodz.pl/pracownicy/iwona-laskowska
23	dr hab.	Matysiak	Anna		Uniwersytet Warszawski	amatysiak@wne.uw.edu.pl	0000-0002-8883-3925 https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Matysiak (ekonomistka) http://www.annamatysiak.com/
24	prof. dr hab.	Praszałowicz	Dorota		Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	dorota.praszalowicz@uj.edu.pl	
25	dr hab.	Rossa	Agnieszka		Uniwersytet Łódzki	agnieszka.rossa@uni.lodz.pl	000-0002-

						0444-4181	
26	dr	Rozkrut	Dominik		Prezes Głównego Urzędu Statystycznego	d.rozkrut@stat.gov.pl	
27	mgr	Rudnicka	Marzena		Prezes Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej	marzena.rudnicka@kigs.org.pl	
28	prof. dr hab.	Runge	Jerzy Henryk		Uniwersytet Śląski w Katowicach	jerzy.runge@us.edu.pl	0000-0003-2766-4926
29	dr hab.	Sączewska-Piotrowska	Anna		Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	anna.saczewska@ue.katowice.pl	0000-0001-9760-3649 https://p.ue.katowice.pl/saczewska/
30	dr hab.	Sojka	Elżbieta		Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	elzbieta.sojka@ue.katowice.pl	0000-0002-9487-8214
31	dr hab.	Stanny	Monika		Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk	mstanny@irwirpan.waw.pl	0000-0003-4954-1679 https://pl.wikipedia.org/wiki/Monika Stanny https://w

							www.irwirp.an.waw.pl/47/zesp/ol/dyrekcja/1/zesp/ol/dyrekcja/1/wpis/8
32	mgr	Szałtys	Dorota		Dyrektor Departamentu Badań Demograficznych GUS	d.szaltys@stat.gov.pl	
33	dr hab.	Szczepaniak-Siennicka	Joanna		Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	joanna.szczepaniak@ue.wroc.pl	
34	dr hab.	Szołtysek	Mikołaj		Uniwersytet Warszawski	mszoltis@gmail.com	0000-0003-4814-5586 https://pl.wikipedia.org/wiki/Mikołaj_Szołtysek https://www.se.uksw.edu.pl/2021/03/12/mikolaj-szoltysek/

35	dr hab.	Szukalski	Piotr		Uniwersytet Łódzki	piotr.szukalski@uni.lodz.pl	0000-0002-2631-3238	https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Szukalski
36	prof. dr hab.	Szymańska	Daniel		Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	dani@umk.pl	0000-0001-6079-6838	
37	prof. dr hab.	Śleszyński	Przemysław		Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN	psleszyn@warda.pan.pl	0000-0002-1369-6129	http://scholar.google.pl/citations?user=CyyFg7IAAAAJ&hl=pl http://www.igipz.pan.pl/osoba/show/przemyslaw_sleszynski.html
38	dr hab.	Ślusarczyk	Magdalena		Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	magdalenaslusarczyk@uj.edu.pl	0000-0003-4415-5947	https://sociologia.uj.edu.pl/magdalenaslusarczyk

39	dr	Wojtyniak	Bogdan		Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego	bogdan@pzh.gov.pl	0000- 0002- 2135- 8226	
40	dr hab.	Wróblewska	Wiktoria		Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	wwrobl@sggw.waw.pl	0000- 0003- 4150- 1226	

Komitet Nauk Ekonomicznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: Komitet został powołany w roku 1952 jako organ opiniodawczy i współpracujący z kierownictwem PAN w zakresie opracowywania planów badawczych dotyczących nauk ekonomicznych. Pierwszym przewodniczącym KNE PAN został Oskar Lange (1952-1965), następnie Kazimierz Secomski (1966-1980), Jan Lipiński (1981-1983), Maciej Perczyński (1984-1989), Stanisław Rączkowski (1990-1992), Cezary Józefiak (1993-1998), Urszula Płowiec (1999-2006), Emil Panek (2007-2017). W skład Komitetu wchodziły przedstawiciele szeroko pojętych dyscyplin ekonomicznych, a w miarę ich rozwoju wyłaniały się z KNE PAN nowe samodzielne komitety: Komitet Statystyki i Ekonometrii, Komitet Nauk Demograficznych, Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania, Komitet Ekonomiki Rolnictwa, Komitet Problemów Pracy i Polityki Społecznej. Celem działalności Komitetu było popieranie rozwoju nauk ekonomicznych w Polsce oraz integrowanie środowiska naukowego ekonomistów. W tematach prac Komitetu znajdowały odbicie aktualne przemiany zachodzące w polskiej gospodarce i społeczeństwie. W latach 60. i 70. Komitet wspierał podejmowane ówczesne próby częściowego usprawnienia funkcjonowania polskiej gospodarki w sferze handlu zagranicznego. Pod koniec lat 70. w pracach Komitetu wzrosło zainteresowanie problemami zmian gospodarczych i społecznej struktury Polski, badaniami współczesnego kapitalizmu i polityką krajów rozwijających się, a w latach 80. problemami usprawnienia funkcjonowania gospodarki i państwa oraz prorynkową reformą gospodarki. Po roku 1989 zainteresowania KNE PAN koncentrowały (koncentrują) się na: procesach przechodzenia Polski do gospodarki rynkowej (ewolucji systemu gospodarczego), integracji polskiej gospodarki (a szczególnie rolnictwa) z Unią Europejską, problemach polityki fiskalnej i monetarnej. Ważne miejsce w pracach Komitetu zajmują problemy współczesnej teorii ekonomii, ocena stanu nauk ekonomicznych oraz ich ewolucja (rozwój). Wspólnie z kilkoma Komitetami PAN zorganizowano dwie konferencje na temat ewolucji nauk ekonomicznych – ostatnią w roku 2022.

Zakres działania komitetu: (podać w postaci 5-10 słów kluczowych najlepiej opisujących zakres działania): teoria ekonomii, system społeczno-gospodarczy, gospodarka rynkowa,

finanse publiczne, ewolucja nauk ekonomicznych, rozwój gospodarczy, gospodarka światowa

Przewodniczący komitetu: od 2018 roku prof. dr hab. Bogusław Fiedor, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

prof. dr hab. Jadwiga ADAMCZYK – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, członek Prezydium, <https://orcid.org/0000-0003-2333-5025>

dr hab. Jerzy BOEHLKE – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, <https://orcid.org/0000-0003-0867-5822>

prof. dr hab. Tadeusz BORYS – Uniwersytet Zielonogórski, <https://orcid.org/0000-0001-8804-4056>

prof. dr hab. Adam BUDNIKOWSKI – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0002-9131-5651>

prof. dr hab. Stanisław CZAJA – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, <https://orcid.org/0000-0002-2878-5781>

prof. dr hab. Andrzej CZYŻEWSKI – Uniwersytet Zielonogórski, <https://orcid.org/0000-0002-6233-6824>

prof. dr hab. Bazyli CZYŻEWSKI – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0002-6324-2723>

prof. dr hab. Bogusław FIEDOR – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, <https://orcid.org/0000-0002-6464-2577>

dr hab. Jarosław GOŁĘBIEWSKI – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, <https://orcid.org/0000-0001-7869-790X>

prof. dr hab. Stanisław GOMUŁKA – członek korespondent PAN, <https://orcid.org/0000-0002-6718-0988>

prof. dr hab. Marian GORYNIA – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, członek Prezydium, <https://orcid.org/0000-0002-7633-8249>

prof. dr hab. Krystian HEFFNER – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, <https://orcid.org/0000-0002-2737-6417>

prof. dr hab. Witold JUREK – Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0003-2930-8044>

prof. dr hab. Bogdan KLEPACKI - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa,
<https://orcid.org/0000-0003-3483-7530>

prof. dr hab. Joanna KOTOWICZ-JAWOR - Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, <https://orcid.org/0000-0002-4511-9107>

prof. dr hab. Andrzej KOŹMIŃSKI - członek korespondent PAN, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0001-7499-3699>

prof. dr hab. Elżbieta MAĆZYŃSKA-ZIEMACKA - Szkoła Główna Handlowa, zastępca Przewodniczącego, <https://orcid.org/0000-0002-4624-4268>

prof. dr hab. Wiesław MUSIAŁ - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
<https://orcid.org/0000-0002-8213-4859>,

dr hab. Anna Maria OLSZAŃSKA - Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,
<https://orcid.org/0000-0001-6544-1817>

prof. dr hab. Jerzy OSIATYŃSKI - Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk,
Warszawa zm. 07 lutego 2022

dr hab. Małgorzata PAŃKOWSKA - Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
<https://orcid.org/0000-0001-8660-606X>,

dr hab. Jacek PIETRUCHA - Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
<https://orcid.org/0000-0001-5777-9666>

dr hab. Arkadiusz PIWOWAR - Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,
<https://orcid.org/0000-0001-5676-9431>

prof. dr hab. Walenty POCZTA - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, zastępca Przewodniczącego, <https://orcid.org/0000-0002-7592-7412>

prof. dr hab. Marian PODSTAWKA – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, <https://orcid.org/0000-0002-3834-0743>

prof. dr hab. Marek RATAJCZAK – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu,
<https://orcid.org/0000-0003-3671-4227>,

dr hab. Beata REFORMAT – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
<https://orcid.org/0000-0002-4178-9541>

prof. dr hab. Henryk RUNOWSKI – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa,
<https://orcid.org/0000-0002-6150-1891>

prof. dr hab. Andrzej SŁAWIŃSKI – Szkoła Główna Handlowa, Warszawa,
<https://orcid.org/0000-0002-8597-8205>

prof. dr hab. Krzysztof WACH - Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie,
<https://orcid.org/0000-0001-7542-2863>,

prof. dr hab. Aleksander WELFE - Uniwersytet Łódzki, członek rzeczywisty PAN,
<https://orcid.org/0000-0002-9925-3432>

prof. dr hab. Andrzej WIATRAC - Uniwersytet Warszawski, członek Prezydium,
<https://orcid.org/0000-0002-0962-2805>

prof. dr hab. Jerzy WILKIN – Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, Warszawa, członek
rzeczywisty PAN, zm. 10 stycznia 2023 roku

prof. dr hab. Andrzej WOJTYNA – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie,
<https://orcid.org/0000-0003-2313-6771>

prof. dr hab. Małgorzata ZALESKA - członek korespondent PAN, Szkoła Główna
Handlowa w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0003-3963-7298>

kontakt: knepan@inepan.waw.pl

strona www Komitetu: <https://kne.pan.pl/>

Struktura organizacyjna komitetu: Prezydium

Z-cy przewodniczącego

Prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska

Prof. dr hab. Walenty Poczta

Członkowie Prezydium

Prof. dr hab. Jadwiga Adamczyk

Prof. dr hab. Marian Gorynia

Prof. dr hab. Andrzej Wiatrak

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- Działalność ekspercka adresowana do specjalistów
- [Ewolucja nauk ekonomicznych. Jedność a różnorodność. Relacje do innych nauk.](#)

[Problemy klasyfikacyjne](#), redakcja naukowa: prof. dr hab. Marian Gorynia. Warszawa,
Polska Akademia Nauk, 2019

<https://publikacje.pan.pl/book/131636/ewolucja-nauk-ekonomicznych-jednosc-a-roznorodnosc-relacje-do-innych-nauk-problemy-klasyfikacyjne>

Monografia jest próbą przedstawienia stanu refleksji przedstawicieli szeroko rozumianego środowiska naukowców reprezentujących nauki ekonomiczne nad przyszłością nauk ekonomicznych i kierunkami ewolucji badań. Podejmuje problemy ewolucji relacji pomiędzy dyscyplinami nauk ekonomicznych, relacji między dziedziną nauk ekonomicznych a innymi obszarami i dziedzinami nauki a także problem interdyscyplinarności w naukach ekonomicznych. Wkład merytoryczny publikacji został przygotowany przez przedstawicieli następujących Komitetów PAN: Komitet Nauk Demograficznych, Komitet Nauk o Finansach, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej, Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania, Komitet Statystyki i Ekonometrii oraz Komitet Nauk Ekonomicznych. Publikacja wpisuje się w nurt szerszej dyskusji mającej miejsce, zarówno w nauce światowej, jak i polskiej, na temat zjawisk kryzysowych we współczesnej gospodarce (kryzys ekonomiczny, czy kryzys systemowy), jak i w samej nauce ekonomii oraz szerzej – naukach ekonomicznych. Obecnie istnieje wiele sporów i odmiennych stanowisk na temat problemu przyszłości relacji między dyscyplinami nauk ekonomicznych. Zauważalne są dwie tendencje: do specjalizacji, którą wymusza poziom zaawansowania współczesnej nauki oraz do interdyscyplinarności.

- **Wydawane przez Komitet czasopisma**
- Oeconomica Polona (1974-1989), <https://polona.pl/item/oeconomica-polona-journal-of-the-economic-committee-of-the-polish-academy-of-sciences,NjMxNzgyMzQ/0/#info:metadata>
- Ekonomista, dwumiesięcznik, jedno z wiodących i najstarszych polskich czasopism ekonomicznych ukazujące się od 1901 roku. Czasopismo ma obecnie 40 punktów na liście czasopism MEiN. „Ekonomista” publikuje artykuły w języku polskim oraz w języku angielskim, nadesłane przez autorów krajowych i zagranicznych kwalifikowane do druku przez Komitet Redakcyjny na podstawie opinii niezależnych recenzentów krajowych oraz zagranicznych. <https://ekonomista.pte.pl/>
- **Konferencje naukowe**
- Ewolucja nauk ekonomicznych. Jedność a różnorodność, relacje do innych nauk, problemy klasyfikacyjne 14 marca 2018 Tematyka konferencji wynikała z potrzeby refleksji

i dyskusji nad stanem nauk ekonomicznych w Polsce i w świecie, nad kierunkami ich ewolucji i nad możliwymi scenariuszami rozwoju w przyszłości. Po ostatnim kryzysie finansowym w naukach ekonomicznych zaszły (i nadal zachodzą) przemiany, które dotyczą zwłaszcza kierunków badań oraz metodologii. Konferencja została zorganizowana przez Komitet Nauk Ekonomicznych PAN i Radę Naukową Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego z udziałem merytorycznym pięciu komitetów naukowych PAN: Komitetu Nauk o Finansach, Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania, Komitetu Statystyki i Ekonometrii, Komitetu Nauk Demograficznych oraz Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej, przy patronacie Konferencji Rektorów Uczelni Ekonomicznych. Szczególne miejsce w debacie poświęcono tożsamości nauk ekonomicznych i określeniu wspólnego pola badawczego dla wszystkich dyscyplin oraz problemom klasyfikacji nauk) w kontekście zmian planowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w związku z przygotowaniem tzw. Ustawy 2.0. Sesja wzbogaciła dotychczasowy stan rozpoznania (historia, stan obecny, przyszłość, granice nauk, co decyduje o ich podziale, jakie są jego skutki), co przyczyni się do wypracowania stanowiska w sprawie zaproponowanych przez MNiSW zmian w klasyfikacji nauk, szczególnie w części dotyczącej nauk społecznych.

- Konferencja Ekonomiści o zagrożeniach dla polskiej gospodarki 24 kwietnia 2018
Obecnie następują fundamentalne zmiany w sytuacji gospodarczej Polski, zarówno w jej otoczeniu zewnętrznym jak i wewnątrz kraju, w tym w szczególności w polityce gospodarczej. Część zmian ma charakter obiektywny, w tym zwłaszcza te wynikające z megatrendów ekonomiczno-technologicznych i światowej koniunktury gospodarczej, część natomiast generowana jest przez polityków. Przedmiotem konferencji był optymalny wzorzec kapitalizmu dla Polski z punktu widzenia długookresowego awansu cywilizacyjnego. Debatowano także nad zagrożeniami dla stabilności i rozwoju gospodarczego Polski oraz polityką gospodarczą: m. in. stymulowaniem rozwoju gospodarczego i oszczędności krajowych, rolą kapitału zagranicznego. Podjęto także problemy zagrożenia dla pozycji Polski w Unii Europejskiej oraz strategii integracji i perspektyw przyjęcia euro.
- Jak pandemia Sars-Cov2 zmienia rynek pracy? – Krótko- i średniookresowy wpływ epidemii na zatrudnienie i świat pracy w Polsce i w Niemczech. W seminarium wzięli udział eksperci z Polski i Niemiec, praktycy i badacze z zakresu polityki społeczno-ekonomicznej,

którzy spróbowali dokonać podsumowania skuteczności zastosowanych dotychczas w obu krajach instrumentów polityki państwa mającej na celu ochronę miejsc pracy i ograniczenia negatywnych skutków pandemii dla rynku pracy. Prelegenci przedstawili widoczne już krótkookresowe skutki pandemii na rynku pracy, a także ocenili jej przewidywany średnio- i długookresowy wpływ na zatrudnienie i na pracę jako taką. Przedmiotem dyskusji było także to, w jaki sposób w sytuacji narastającego deficytu zatrudnienia w warunkach kryzysu funkcjonują systemy ochrony zdrowia.

- Ewolucja nauk ekonomicznych II Ekonomia a pandemia COVID-19 - potrzeba bieżących dostosowań czy zmiany paradygmatu? 22 listopada 2022 Konferencja ENE II jest kontynuacją konferencji zorganizowanej w marcu 2018 roku i jest poświęcona refleksji nad ewolucją badań wewnątrz dyscyplin i subdyscyplin ekonomicznych, nad relacjami pomiędzy nimi, jak również nad relacjami nauk ekonomicznych z innymi dyscyplinami nauki, a także nad problemami interdyscyplinarności w naukach ekonomicznych. Konferencja wpisuje się w nurt szerszej dyskusji na temat zjawisk kryzysowych we współczesnej gospodarce oraz nauce. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny, a nawet interdyscyplinarny, w szczególności podejmowała takie zagadnienie tematyczne, jak: (1) ewolucja badań wewnątrz dyscyplin i subdyscyplin ekonomicznych, (2) ewolucja relacji pomiędzy naukami ekonomicznymi a innymi dziedzinami i dyscyplinami nauki, (3) problem interdyscyplinarności w naukach ekonomicznych. Zagadnienia te były podnoszone z trzech różnych perspektyw badawczych: (a) ewolucja nauk ekonomicznych (ENE) - wyzwania metodologiczne w rozwoju poszczególnych dyscyplin i subdyscyplin, (b) ENE wobec wyzwań i imperatywów związanych ze współczesnymi megatrendami rozwojowymi i czasami wielkich przełomów, (c) ENE a wyzwania społeczno-demograficzne i przyrodnicze. Nauki ekonomiczne podlegają ciągłej ewolucji. Jej przyczyny mają charakter zarówno uniwersalny, czyli epistemologiczno-ontologiczny (metodologiczny), jak i specyficzny, związany z faktem, że nauki ekonomiczne są również „społecznymi naukami stosowanymi”, a więc że ich osiągnięcia należy też oceniać z punktu widzenia społecznej użyteczności. Na poziomie bardziej analitycznym, ewolucję nauk ekonomicznych należy też postrzegać z punktu widzenia słabych i mocnych stron dotychczasowego stanu ich rozwoju, a także szans i zagrożeń tego rozwoju w kontekście uwarunkowań wewnętrznych, jak i zewnętrznych, w tym najbardziej aktualnych (jak pandemia COVID 19 i związany z nią kryzys gospodarczy). Główny cel konferencji to w

powyższym kontekście poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, w jakim zakresie następuje współcześnie taka ewolucja nauk ekonomicznych, która zwiększa ich siłę poznawczą i sprawczość społeczną. Próby odpowiedzi na to pytanie miały w tym sensie charakter zdezagregowany, że były podejmowane w odniesieniu do poszczególnych dyscyplin i subdyscyplin nauk ekonomicznych, odpowiadających specyfice poszczególnych komitetów naukowych PAN w ich obszarze. Poprzez te cząstkowe próbowano odpowiedzieć na pytanie, czy i w jakim zakresie aktualne zjawiska kryzysowe, ale także współczesne megatrendy rozwojowe, oznaczają potrzebę głębokich zmian paradygmatycznych, czy tylko bieżących dostosowań w obrębie nauk ekonomicznych.

Komitet Nauk Etnologicznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania i krótka historia:

Założnikiem Komitetu Nauk Etnologicznych PAN była Sekcja Etnografii Komitetu Nauk Socjologicznych PAN, która powstała w 1972 roku jako pierwsze w historii dyscypliny przedstawicielstwo naukowe w strukturze PAN. Pierwsze plenarne posiedzenie Sekcji, składającej się z 18 członków, odbyło się 13 listopada 1972 roku w Warszawie. Jej pierwszym przewodniczącym został prof. dr Józef Burszta, zastępcą – prof. dr Maria Frankowska, a sekretarzem – doc. dr hab. Zbigniew Jasiewicz (późniejszy przewodniczący KNE PAN w latach 1987–2006). Na podstawie uchwały Prezydium PAN z dnia 19 marca 1975 roku Sekcja Etnografii KNS PAN przekształciła się samodzielny Komitet Nauk Etnograficznych, który jeszcze w tym samym roku został przemianowany na Komitet Nauk Etnologicznych (na mocy uchwały Prezydium PAN z dnia 24 czerwca 1975 roku). Inauguracyjne plenarne posiedzenie KNE PAN miało miejsce 19 kwietnia 1975 roku w Warszawie. Wzięło w nim udział 29 członków reprezentujących różne ośrodki: Warszawę (9), Kraków (6), Poznań (6), Łódź (3), Katowice (1), Olsztyn (1), Opole (1), Toruń (1) i Wrocław (1). Początkowo w ramach Komitetu nie działały komisje i zespoły problemowe. W 1976 roku w miarę jego rozwoju wyodrębniły się: Komisja Amerykanistyczna, Komisja Badania Współczesności, Komisja do Badania Kultury Ludowej w Karpatach, Komisja Etnologii Religioznawczej oraz Zespół do Badania Rybołówstwa Tradycyjnego i Ochrony Jego Zabytków; kilka lat później – Komisja Metodologiczna i Zespół Dokumentacji Etnologicznej. Kształt i stałość komisji i zespołów problemowych zmieniały się w kolejnych kadencjach Komitetu. Obecnie (kadencja 2020–2023) działają: Komisja Antropologii Miasta, Komisja Badań Azjatyckich, Komisja Folklorystyczna, Komisja Studiów Afrykańskich.

Poczet przewodniczących:

prof. dr Józef Burszta (1972–1986)

prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz (1987–2006)

prof. dr hab. Aleksander Posern-Zieliński (2007–2019)

prof. UŁ dr hab. Katarzyna Kaniowska (od 2020)

Strona internetowa Komitetu: <https://kometno.pan.pl/>

Zakres działania Komitetu: integracja wspólnoty polskich etnologów i antropologów, działania eksperckie, organizacja konferencji naukowych, upowszechnianie wiedzy, popularyzacja antropologii społeczno-kulturowej¹⁸

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet Nauk Etnologicznych PAN pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES: <https://www.waunet.org/iaaes/>). Uczestnictwo naukowców z Polski w kongresach IUAES umożliwia prezentację bieżących osiągnięć polskiej etnologii i antropologii społeczno-kulturowej. Dotychczas Komitet wydał 10 specjalnych monografii wieloautorskich (tzw. Kongresowych), głównie w języku angielskim, informujących międzynarodowe środowisko naukowe o prowadzonych w Polsce badaniach etnologicznych i antropologicznych.

Przewodniczący Komitetu:

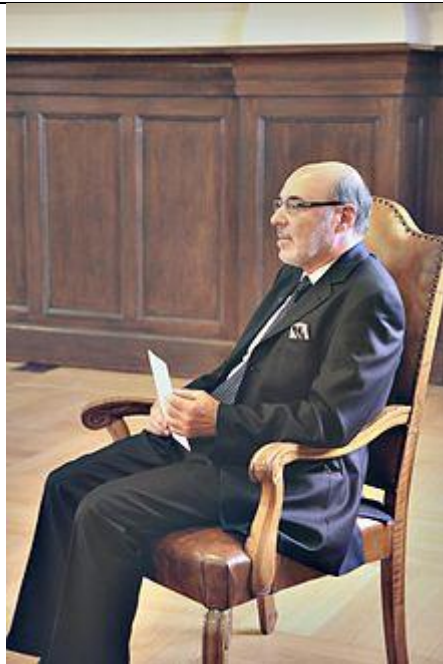

Prof. dr Józef Burszta
Przewodniczący KNE w latach 1972-1986

¹⁸ Więcej: https://kometno.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=44

Prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz
Przewodniczący KNE w latach 1987-2006

Prof. dr hab.
Aleksander Pozern-Zieliński
Przewodniczący KNE w latach 2007-2019

Dr hab. prof. Uł
Katarzyna Kaniowska
Przewodnicząca KNE
w latach 2020 -

Skład osobowy Komitetu w kadencji (2020–2023):

Przewodnicząca KNE PAN

prof. UŁ dr hab. Katarzyna Kaniowska

Uniwersytet Łódzki

katarzyna.kaniowska@uni.lodz.pl

Honorowy Przewodniczący KNE PAN

prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

jasezb@poczta.onet.pl

Zastępcy Przewodniczącej KNE PAN:

prof. dr hab. Michał Buchowski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

mbuch@amu.edu.pl

prof. IS PAN dr hab. Anna Engelking

Polska Akademia Nauk

engelking@ispan.waw.pl

Sekretarz Prezydium KNE PAN

prof. UG dr hab. Tarzycjusz Buliński

Uniwersytet Gdański

tarzycjusz.bulinski@ug.edu.pl

Członkowie Prezydium KNE PAN:

prof. UŚ dr hab. Maciej Kurcz

Uniwersytet Śląski

maciej.kurcz@us.edu.pl

prof. UJ dr hab. Anna Niedźwiedź

Uniwersytet Jagielloński

a.niedzwiedz@uj.edu.pl

Członkowie KNE PAN:

prof. IAE PAN dr hab. Kamila Baraniecka-Olszewska

Polska Akademia Nauk

kbaraniecka@iaeapan.edu.pl

prof. dr hab. Janusz Barański

Uniwersytet Jagielloński

j.baranski@iphils.uj.edu.pl

prof. IS PAN dr hab. Zbigniew Benedyktowicz

Polska Akademia Nauk

zbenedyktowicz@poczta.onet.pl

prof. UAM dr hab. Anna Weronika Brzezińska

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

awbrzez@amu.edu.pl

prof. UAM dr hab. Agnieszka Chwieduk

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

agach@amu.edu.pl

prof. UAM dr hab. Wojciech Dohnal

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

wboh@amu.edu.pl

prof. IS PAN dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Polska Akademia Nauk

nicole.dolowy-rybinska@ispan.waw.pl

prof. IAE PAN dr hab. Róża Godula-Węclawowicz

Polska Akademia Nauk

rozagodula@onet.eu

prof. dr hab. Janina Hajduk-Nijakowska

Uniwersytet Opolski

jdhn@uni.opole.pl

prof. IAE PAN dr hab. Halemba Agnieszka

Polska Akademia Nauk

a.halemba@uw.edu.pl

prof. UŁ dr hab. Grażyna Ewa Karpińska

Uniwersytet Łódzki

grazyna.karpinska@uni.lodz.pl

prof. UW wr dr hab. Eugeniusz Kłosek

Uniwersytet Wrocławski

eugeniusz.klosek@uwr.edu.pl

prof. IAE PAN dr hab. Katarzyna Kość-Ryżko

Polska Akademia Nauk

katarzyna-kosc@o2.pl

prof. UW dr hab. Anna Malewska-Szałygin

Uniwersytet Warszawski

a.malewska-szalygin@uw.edu.pl

prof. dr hab. Lech Mróz

Uniwersytet Warszawski

l.mroz@uw.edu.pl

prof. UMK dr hab. Anna Nadolska-Styczyńska
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
nadolska@umk.pl

prof. UMK dr hab. Wojciech Olszewski
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
wojol@umk.pl

prof. dr hab. Jacek Pawlik
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
jacek.pawlik@uwm.edu.pl

prof. UAM dr hab. Danuta Penkala-Gawęcka
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
danagaw@amu.edu.pl

prof. dr hab. Aleksander Posern-Zieliński
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
alpoz@amu.edu.pl

prof. dr hab. Halina Rusek
Uniwersytet Śląski
halina.rusek@us.edu.pl

prof. UO dr hab. Teresa Smolińska
Uniwersytet Opolski
tsmolinska@uni.opole.pl

prof. IAE PAN dr hab. Łukasz Smyrski
Polska Akademia Nauk
smyrzy.smyrzy@gmail.com

prof. dr hab. Jerzy S. Wasilewski

Uniwersytet Warszawski

jswasilewski@uw.edu.pl

prof. dr hab. Maciej Ząbek

Uniwersytet Warszawski

m.zabek@uw.edu.pl

prof. dr hab. Hanna Magdalena Zowczak

Uniwersytet Warszawski

h.m.zowczak@uw.edu.pl

Eksperti KNE PAN:

dr Rafał Beszterda

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

tbeszterda@umk.pl

dr Hubert Czachowski

Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu

h.czachowski@etnomuzeum.pl

mgr Anna Czyżewska

Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego

panna.czyzewska@gmail.com

mgr Joanna Koźmińska

Uniwersytet Warszawski

j.m.kozminska@uw.edu.pl

prof. UW dr hab. Katarzyna Majbroda

Uniwersytet Wrocławski

katarzyna.majbroda@uwr.edu.pl

Sekretarz KNE PAN
dr Sebastian Latocha
Uniwersytet Łódzki

sebastian.latocha@uni.lodz.pl

Struktura organizacyjna Komitetu:

Od początku działalności Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk w jego obrębie funkcjonują komisje i zespoły problemowe. Współczesne komisje albo kontynuują ich istnienie (np. pod inną nazwą), albo stanowią nowe centra problemowe. W strukturze Komitetu w kadencji 2020–2023 działają 4 komisje:

Komisja Antropologii Miasta (pod przewodnictwem prof. UŁ dr hab. Ewy Grażyny Karpińskiej) – koordynuje i popularyzuje poczynania badawcze w zakresie etnologii/antropologii miasta; organizuje spotkania (seminaria dyskusyjne) członków Komisji w celu analizy różnych problemów związanych z badaniami kultury miasta; śledzi dorobek polskiej i światowej etnologii/antropologii w dziedzinie badań miasta i popularyzuje go poprzez publikacje recenzyjne i dyskusyjne w polskich czasopismach; bierze udział w konferencjach problemowych; próbuje ożywić polskie kontakty interdyscyplinarne¹⁹.

Komisja Badań Azjatyckich (pod przewodnictwem prof. IAE PAN dr hab. Agnieszki Halemby) – integruje etnologów i antropologów prowadzących badania terenowe w różnych regionach Azji; upowszechnia wyniki badań poprzez organizację konferencji, seminariów i promocji książek; tworzy przestrzeń, dzięki której naukowcy zajmujący się tym regionem świata mogą konfrontować wyniki badań i pomysły interpretacyjne z opiniami koleżanek i kolegów²⁰.

Komisja Folklorystyczna (pod przewodnictwem dr hab. prof. UO Teresy Smolińskiej) – organizuje naukowe dyskusje na tematy z zakresu badań nad folklorem (wykłady, konferencje, redakcje tematyczne – np. „Łódzkich Studiów Etnograficznych”, których tematem numeru 61/2022 jest Świętowanie); współpracuje ze śląskoznawczymi

---

¹⁹ Więcej: https://kometno.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=339&Itemid=193

²⁰ Więcej: https://kometno.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=338&Itemid=192

ośrodkami badawczymi w kraju i za granicą oraz Sekcją Folklorystyczną Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego²¹.

Komisja Studiów Afrykańskich (pod przewodnictwem prof. UŚ dra hab. Macieja Kurcza) – obejmuje swoimi zainteresowaniami afrykański kontynent; zajmuje się działalnością sprawozdawczo-naukową, ukierunkowaną zarówno na aktualnie prowadzone badania terenowe, jaki i działalność publicystyczną, realizowaną w ramach otwartych spotkań (webinarów) organizowanych z udziałem zaproszonych gości; jej celem jest działalność ekspercka i opiniotwórcza, realizowana poprzez obecność w mass mediach, udział w medialnym dyskursie dotyczącym Afryki, podkreślanie roli badań etnograficznych w dyskursie o Afryce; współpracuje z innymi podmiotami, takimi jak: Polskie Towarzystwo Afrykanistyczne, Jagiellońskie Centrum Badań Afrykanistycznych, Ministerstwo Spraw Zagranicznych czy inne rządowe agendy i organizacje pozarządowe, których działalność związana jest z Afryką²².

Nagrody przyznawane przez Komitet: Komitet przyznaje Nagrodę im. Bronisława Malinowskiego Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk za najlepszą książką naukową z zakresu etnologii, antropologii społeczno-kulturowej, folklorystyki i etnomuzykologii²³.

Dotychczas odbyły się dwie edycje konkursu. W pierwszej edycji (2019–2020) laureatem Nagrody został dr Michał Mokrzan, autor książki: *Klasa, kapitał i coaching w dobie późnego kapitalizmu. Perswazja neoliberalnego urzędowania*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2019. Wyróżnienie otrzymała dr hab. Magdalena Lubańska za książkę: *Praktyki lecznicze w prawosławnych monasterach Bułgarii. Perspektywa antropologii (post)sekularnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2019.

W drugiej edycji (lata 2021–2022) laureatką Nagrody została prof. UAM dr hab. Natalia Bloch, autorka książki: *Encounters across Difference. Tourism and Overcoming Subalternity in India*, Lexington Books 2021. Wyróżnienie otrzymała dr Ewa Klekot za książkę: *Kłopoty ze sztuką ludową. Gust, ideologie, nowoczesność*, Fundacja Terytoria Książki – Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2021.

---

²¹ Więcej: https://kometno.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=340&Itemid=194

²² Więcej: https://kometno.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=341&Itemid=195

²³ Regulamin Nagrody Komitetu Nauk Etnologicznych PAN im. Bronisława Malinowskiego: https://kometno.pan.pl/images/Regulamin_Nagrody_im._B._Malinowskiego.pdf

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu:

- **Wydawane przez Komitet czasopisma:** Na mocy uchwały z 18 maja 1990 roku Komitet zdecydował o współwydawaniu wraz z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym czasopisma „Lud”, które ukazuje się od 1895 roku. Jest to znane i cenione czasopismo o bogatej tradycji odzwierciedlającej dzieje polskiej etnologii i antropologii kulturowej (<https://apcz.umk.pl/LUD>, <https://ptl.info.pl/34>). W 2016 roku ukazał się setny numer czasopisma. Od 2017 roku publikowane jest ono wyłącznie w wersji elektronicznej. Jest w bazach SCOPUS, IBSS, Anthropological Index Online, ERIH Plus, CEJSH.

W latach 1979–2014 w ramach serii „Prace Komitetu Nauk Etnologicznych PAN” ukazało się 19 książek. Ponadto, poza serią wydano 3 inne monografie wieloautorskie. Ostatnia z nich to: *Lokalne i globalne perspektywy azjanistyczne. Księga jubileuszowa dla Profesora Sławoja Szynkiewicza*, red. K. Baraniecka-Olszewska, I. Kabzińska, O. Tangad, Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Polska Akademia Nauk, Warszawa 2018.

Przez lata pod opieką KNE PAN Instytut im. Oskara Kolberga wydawał kolejne tomy *Dzieł wszystkich O. Kolberga*; dotychczas ukazało się ich 86.

W związku ze współpracą z International Union of Anthropological and Ethnological Sciences KNE PAN wydał 10 monografii wieloautorskich, głównie w j. angielskim, m.in. *Middle grounds, ambiguous frontiers and intercultural spaces*, red. A. Posern-Zieliński, L. Mróz, Instytut im. Oskara Kolberga, Poznań 2014²⁴.

Komitet patronował projektowi kierowanemu przez prof. IS PAN dr hab. Annę Engelking, poświęconemu opracowaniu i opublikowaniu dorobku Józefa Obrębskiego. Ukazały się dwa tomy: *Macedonia 1* (rekonstrukcja monografii J. Obrębskiego poświęcona magii i religii pasterzy z Porecza) i *Macedonia 2* (rekonstrukcja dwóch monografii J. Obrębskiego – *Czarownictwo Porecza Macedońskiego* oraz *Mit i rzeczywistość u Słowian Południowych*).

- **Konferencje naukowe:** Na przestrzeni lat 1974–2021 Komitet zorganizował lub włączył się w organizację ponad 50 konferencji naukowych. Za najistotniejsze uznać należy Kongres Antropologiczny, zorganizowany w Warszawie w 2013 roku

---

²⁴ Więcej o publikacjach:

https://kometno.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=158&Itemid=48

wspólnie z Polskim Instytutem Antropologii. W 2016 roku KNE PAN zwołał Nadzwyczajny Zjazd Etnologów i Antropologów Polskich; zjazd ten pod hasłem „Antropologia przeciw dyskryminacji” odbył się w Poznaniu.

Aktywność komisji działających w strukturze Komitetu widać było w ich działalności owocującej konferencjami, z których wyróżnić trzeba m.in.: cykl międzynarodowych konferencji zorganizowanych przez członków Komisji Badań Azjatyckich (wcześniej – Komisja ds. Badania Wschodu) pod wspólnym tytułem *Current Himalayan Research* (oraz *Current Western Himalayan Research*) we współpracy z badaczami z Uniwersytetu Humboldta w Berlinie (lata: 2015, 2016, 2018, 2019 i kolejna, planowana na 2023 rok); konferencje Komisji Antropologii Miasta i Komisji Folklorystycznej KNE PAN, jak np. *Osiedla i kolonie robotnicze. Kulturowe ślady i szyfry* (2014), *Karnawalizacja w przestrzeni współczesnego miasta* (2017). We współpracy z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym Komitet włączył się w obchody Roku Kolbergowskiego w 2014 roku; współorganizował międzynarodową, interdyscyplinarną konferencję *Folklor w społecznościach tradycyjnych i nowoczesnych* w Chorzowie w 2019 roku. Dodać należy, że KNE PAN patronował wielu konferencjom i debatom naukowym w poszczególnych ośrodkach akademickich lub muzealnych.

- **Konferencje popularyzujące wiedzę:** Działania popularyzujące realizowane były przez Komitet głównie w ścisłej współpracy z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym, Instytutem im. Oskara Kolberga oraz Polskim Instytutem Antropologii. W 2014 roku KNE PAN był współorganizatorem wystawy *Potomkowie Kolberga. Etnologia w XXI wieku*, która była pokazywana w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Wrocławiu i Szczecinie. Komitet uczestniczył czynnie we wszystkich uroczystościach jubileuszowych etnologicznych i antropologicznych ośrodków akademickich w Polsce.

Spoleczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu: Komitet Nauk Etnologicznych PAN od początku swego istnienia realizował cele zawarte w statucie, spośród których jednym z najistotniejszych było działanie na rzecz integracji środowiska polskich etnologów i antropologów oraz rozwoju dyscypliny. Komitet w każdej kadencji dbał o pozycję reprezentowanej dyscypliny. U początków istnienia KNE PAN podjęto starania o wyodrębnienie etnologii spośród nauk socjologicznych. W ostatnich latach, po utworzeniu

dyscypliny „nauki o kulturze i religii” Komitet zabiegał o przywrócenie etnologii statusu dyscypliny samodzielnej. Od 2018 roku KNE PAN kierował – w imieniu całego środowiska polskich etnologów i antropologów – do MEiN liczne pisma, listy, memoranda i apele w sprawie bezzasadności likwidacji samodzielności etnologii jako dyscypliny. W efekcie tych działań w 2022 roku MEiN – mocą Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych – powołało nową dyscyplinę „etnologia i antropologia kulturowa”.

Komitet brał czynny udział w szeregu inicjatyw podejmowanych w środowisku naukowym, jak np. debatach Porozumienia Komitetów Nauk Humanistycznych ws. przeciwdziałania marginalizacji humanistyki polskiej czy środowiskowych dyskusjach o zmianach w parametryzacji czasopism (2017–2021). W gronie członków KNE PAN dokonywane były znaczące ekspertyzy m.in. dotycząca nowych programów kształcenia etnologów i antropologów w Polsce; dotycząca zmian w punktacji czasopism i kryteriów oceny wydawnictw naukowych.

KNE PAN ściśle współpracuje z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym. Współpraca ta została sformalizowana umową zobowiązującą obie strony do podejmowania wspólnych inicjatyw służących realizacji celów naukowych (konferencje, publikacje, działania sekcji PTL) i popularyzatorskich (animowanie takiej działalności poprzez Pracownię Edukacji Otwierającej). Te same cele łączyły Komitet z fundacją Polski Instytut Antropologii. Działania Komitetu doprowadziły do przekazania Etnograficznej Biblioteki Cyfrowej, powstałej z inicjatywy tej fundacji, Polskiemu Towarzystwu Ludoznawczemu. KNE PAN patronuje działaniom Instytutu im. Oskara Kolberga, przede wszystkim wydawaniu *Dzieł wszystkich O. Kolberga*.

KNE pełni funkcję Komitetu Narodowego; reprezentuje środowisko polskich antropologów na kongresach i międzynarodowych konferencjach. Czynne w nich uczestnictwo potwierdzają przygotowywane przez Komitet publikacje kongresowe (10 tomów). KNE współpracuje stale z IUAES.

Przygotowali: dr Sebastian Latocha, dr hab. prof. UŁ Katarzyna Kaniowska

Komitet Nauk Filozoficznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania: 1952, a następnie: 1969.

Krótką historia komitetu:

Komitet Nauk Filozoficznych PAN istniał od początku działania Akademii. Jego losy w pierwszych dekadach były jednak zmienne. Powołany 25 maja 1952 r. – działał cztery lata, pod przewodnictwem Adama Schaffa. Po rozwiązaniu go w 1956 r. przez kolejne cztery lata filozofowie nie byli reprezentowani w ramach żadnego komitetu PAN. W 1960 r. utworzono Komitet Nauk Filozoficznych i Socjologicznych, znów pod przewodnictwem Schaffa. W 1968 r. i ten komitet został rozwiązany, co według W. Marciszewskiego wiązało się z krytyką partyjną wieloletniego przewodniczącego²⁵. Rok później ponownie powołano Komitet Nauk Filozoficznych z Janem Legowiczem jako przewodniczącym.

Aż do upadku komunizmu kolejni przewodniczący (Marek Fritzhand, Zbigniew Kuderowicz) byli osobami popieranymi przez władze PRL, z małym wyjątkiem w latach 1981–1983. Wówczas, po fali strajków, na stanowisko to powołano Barbarę Skargę, która ponownie objęła je w 1990 r., zaczynając nową epokę w dziejach komitetu. Następnymi przewodniczącymi byli: Jerzy Pelc, Ryszard Wójcicki, Andrzej Grzegorzczak, Tadeusz Gadacz, Adam Grobler, Piotr Gutowski.

Barbara Skarga. Fot. Mariusz Kubik

---

²⁵ W. Marciszewski, *Komitet Nauk Filozoficznych PAN 1952-2001*, calculemus.org, URL: www.calculemus.org/knf/01/lat50knf.pdf, s. 1.

Jerzy Pelc

Andrzej Grzegorzczak

Jeszcze w latach 70. ub. wieku z inicjatywy KNF wznowiono organizację Polskich Zjazdów Filozoficznych. Pierwszy odbył się w 1977 r. w Lublinie, drugi – w 1987 r. w Krakowie. Pierwszy zjazd po upadku komunizmu – zorganizowany w 1995 r. w Toruniu – uznawany jest za w pełni reprezentatywny dla środowiska filozofów polskich. Tradycja zjazdów kontynuowana jest po dzień dzisiejszy. Na początku lat 90. KNF reaktywował też wydawanie „Przeglądu Filozoficznego”.

Przez ostatnie trzy dekady KNF umacniał się jako reprezentacja środowiska filozofów w Polsce, tworząc forum do dyskusji nad najistotniejszymi wyzwaniami, wyrażając stanowiska w istotnych dla dyscypliny kwestiach oraz wspierając ważne inicjatywy.

Zakres działania komitetu:

- 1) integracja polskiego środowiska filozoficznego;
- 2) podwyższanie poziomu badań naukowych w zakresie filozofii i akcentowanie znaczenia uczciwości naukowej;
- 3) dbanie o podwyższanie poziomu kształcenia filozoficznego;
- 4) zwiększenia udziału filozofii w edukacji na różnych poziomach i w dyskursie publicznym;
- 5) nawiązywanie i podtrzymanie współpracy naukowej polskich filozofów z filozofami z zagranicy;
- 6) promocja polskiej myśli filozoficznej;
- 7) monitorowanie zmian w systemie szkolnictwa w Polsce;
- 8) monitorowanie systemów punktowania publikacji naukowych w Polsce;
- 9) monitorowanie systemu ewaluacji działalności naukowej w dyscyplinie filozofia.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet Nauk Filozoficznych PAN pełni funkcję komitetu narodowego do spraw współpracy z Międzynarodową Unią Historii i Filozofii Nauki – Sekcja Metodologii i Filozofii Nauki. Od 2021 r. reprezentantem PAN w Unii jest prof. dr hab. Krzysztof Wójtowicz.

Przewodniczący komitetu: prof. dr hab. Joanna Odrowąż-Sypniewska, Wydział Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego

wiceprzewodniczący: dr hab. Marcin Miłkowski, dr hab. Artur Szutta

Skład osobowy komitetu bieżącej kadencji:

- 1) prof. dr hab. Anna Brożek (członek Akademii Młodych Uczonych do 2021 r.), Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0003-1807-7631](https://orcid.org/0000-0003-1807-7631)
- 2) prof. dr hab. Adam Chmielewski, Uniwersytet Wrocławski, ORCID: [0000-0001-6001-5309](https://orcid.org/0000-0001-6001-5309)
- 3) prof. dr hab. Arkadiusz Chrudzimski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: [0000-0001-6924-1839](https://orcid.org/0000-0001-6924-1839)
- 4) prof. dr hab. Włodzimierz Galewicz (członek PAN), Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: [0000-0002-7936-8101](https://orcid.org/0000-0002-7936-8101)
- 5) prof. dr hab. Adam Grobler, Uniwersytet Opolski, ORCID: [0000-0002-3400-4494](https://orcid.org/0000-0002-3400-4494)
- 6) prof. dr hab. Adam Grzeliński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ORCID: [0000-0002-4007-6507](https://orcid.org/0000-0002-4007-6507)
- 7) prof. dr hab. Piotr Gutowski (członek Prezydium KNF), Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, ORCID: 0000-0002-9105-4973
- 8) dr hab. Tomasz Homa, Akademia Ignatianum w Krakowie, ORCID: [0000-0002-4430-2591](https://orcid.org/0000-0002-4430-2591)
- 9) prof. dr hab. Elżbieta Jung, Uniwersytet Łódzki, ORCID: [0000-0003-3792-9799](https://orcid.org/0000-0003-3792-9799)
- 10) dr hab. Janusz Kaczmarek, Uniwersytet Łódzki, ORCID: [0000-0002-6634-1401](https://orcid.org/0000-0002-6634-1401)
- 11) dr hab. Andrzej Maciej Kaniowski, Uniwersytet Łódzki, ORCID: [0000-0003-1452-2670](https://orcid.org/0000-0003-1452-2670)
- 12) prof. dr hab. Paweł Kawalec, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, ORCID: 0000-0001-7618-8298
- 13) prof. dr hab. Ryszard Kleszcz, Uniwersytet Łódzki, ORCID: [0000-0002-4618-6598](https://orcid.org/0000-0002-4618-6598)
- 14) prof. dr hab. Roman Kubicki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: [0000-0001-5446-8336](https://orcid.org/0000-0001-5446-8336)
- 15) prof. dr hab. Dariusz Łukasiewicz (członek Prezydium KNF), Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, ORCID: [0000-0003-1786-0149](https://orcid.org/0000-0003-1786-0149)
- 16) prof. dr hab. Paweł Łuków, Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0002-6873-6853](https://orcid.org/0000-0002-6873-6853)
- 17) prof. dr hab. Justyna Miklaszewska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: [0000-0003-2982-5594](https://orcid.org/0000-0003-2982-5594)

- 18) dr hab. Marcin Miłkowski (wiceprzewodniczący KNF, przewodniczący Komisji ds. badań w zakresie filozofii i ich upowszechniania), Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, ORCID: [0000-0001-7646-5742](https://orcid.org/0000-0001-7646-5742)
  - 19) prof. dr hab. Roman Murawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: [0000-0002-2392-4869](https://orcid.org/0000-0002-2392-4869)
  - 20) prof. dr hab. Tereza Obolevich, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, ORCID: 0000-0002-6834-6142
  - 21) prof. dr hab. Joanna Odrowąż-Sypniewska (przewodnicząca KNF), Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0001-7838-5666](https://orcid.org/0000-0001-7838-5666)
  - 22) prof. dr hab. Wojciech Sady, ORCID: [0000-0002-7873-6988](https://orcid.org/0000-0002-7873-6988)
  - 23) prof. dr hab. Andrzej Szahaj, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ORCID: [0000-0003-2039-7896](https://orcid.org/0000-0003-2039-7896)
  - 24) prof. dr hab. Tadeusz Szubka, Stefan Uniwersytet Szczeciński, ORCID: [0000-0002-8560-2785](https://orcid.org/0000-0002-8560-2785)
  - 25) dr hab. Artur Szutta (wiceprzewodniczący KNF, przewodniczący Komisji ds. kształcenia w zakresie filozofii i etyki), Uniwersytet Gdański, ORCID: [0000-0002-1062-4808](https://orcid.org/0000-0002-1062-4808)
  - 26) dr hab. Adam Świeżyński, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, ORCID: [0000-0003-0430-4530](https://orcid.org/0000-0003-0430-4530)
  - 27) prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, ORCID: [0000-0003-3670-7254](https://orcid.org/0000-0003-3670-7254)
  - 28) dr hab. Monika Walczak, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, ORCID: [0000-0002-8424-1543](https://orcid.org/0000-0002-8424-1543)
  - 29) prof. dr hab. Jan Woleński (członek rzeczywisty PAN), Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, ORCID: [0000-0001-7676-7839](https://orcid.org/0000-0001-7676-7839), https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Wole%C5%84ski
  - 30) prof. dr hab. Krzysztof Wójtowicz, Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0001-7897-3011](https://orcid.org/0000-0001-7897-3011)
  - 31) prof. dr hab. Renata Ziemińska (członek Prezydium KNF), Uniwersytet Szczeciński, ORCID: [0000-0002-4403-0987](https://orcid.org/0000-0002-4403-0987)
- Członek honorowy: prof. dr hab. Jacek Hołówka, Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0003-0775-2320](https://orcid.org/0000-0003-0775-2320)

Sekretarz: dr Marcin Trepczyński, Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0003-0612-2597](https://orcid.org/0000-0003-0612-2597); do czerwca 2021: dr Marcin Będkowski, Uniwersytet Warszawski, ORCID: 0000-0002-2787-9487

Osoby do kontaktu z KNF: prof. Joanna Odrowąż-Sypniewska, j.odrowaz@uw.edu.pl;
dr Marcin Trepczyński, m.trepczynski@uw.edu.pl

Struktura organizacyjna komitetu:

- 1) Prezydium KNF,
- 2) Komisja ds. badań w zakresie filozofii i ich upowszechniania,
- 3) Komisja ds. kształcenia w zakresie filozofii i etyki

Nagrody przyznawane przez komitet:

KNF nie przyznaje nagród, lecz proponuje kandydatów do Nagrody Naukowej im. Tadeusza Kotarbińskiego. W ostatnim roku nagrodę tę otrzymał zgłoszony przez KNF dr Marek Pokropski.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

- 1) Działalność w zakresie integrowania środowiska filozoficznego oraz tworzenia forum do debaty:
  - a. zorganizowane przez KNF spotkanie z dziekanami wydziałów filozoficznych i dyrektorami instytutów filozoficznych (23 kwietnia 2013) poświęcone omówieniu aktualnych problemów związanych z naszą dyscypliną, w tym zwłaszcza sposobów postępowania wobec postępującej marginalizacji filozofii w naszych uczelniach wynikającej m.in. ze zmian w polskim szkolnictwie wyższym po wprowadzeniu Krajowych Ram Kwalifikacji;
  - b. zorganizowanie przez KNF spotkanie z redaktorami naczelnymi polskich filozoficznych czasopism naukowych (1 października 2021 r.) poświęcone zasadom punktacji czasopism; KNF zorganizował je w reakcji na zapowiedź Ministra Edukacji i Nauki z 1 września 2021 r. dotyczącą kolejnej tury podnoszenia punktacji polskim czasopismom naukowym. Na propozycję odpowiedziała znaczna większość redakcji; w spotkaniu wzięli udział

przedstawiciele 25 czasopism. Uczestnicy spotkania dyskutowali rozwiązania dotyczące punktacji czasopism, wskazując wady i zalety różnych rozwiązań, a także stwierdzili, że sprawiedliwe zasady punktacji powinien zaproponować KNF;

- c. dyskusje na posiedzeniach plenarnych – należy zaznaczyć, że ważnym forum do debaty są i były również same posiedzenia KNF, na których jego członkowie, reprezentujący różne uczelnie, żywo dyskutowali bieżące problemy (takie jak np. zasady punktacji publikacji, zasady finansowania działalności naukowej i relacje z władzami, sytuacja związana z rekrutacją na kierunki filozoficzne, zasady ewaluacji działalności naukowej w zakresie dyscypliny filozofia itp.), dzieląc się doświadczeniami i konfrontując różne punkty widzenia.

2) Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:

- a. wnioski z dokonanej przez KNF PAN analizy zasad ewaluacji działalności naukowej w latach 2017–2021 w zakresie dyscypliny filozofia – przekazane Wydziałowi I PAN na prośbę prof. T. Schramma (5.12.2022);
- b. wnioski z analizy warunków prowadzenia studiów podyplomowych uprawniających do nauczania etyki w szkołach, przekazane Ministrowi Edukacji i Nauki w formie apelu o zmiany w prawie (31.10.2022 r.);
- c. stanowisko po dokonaniu analizy zmiany punktacji czasopism opublikowanej 9.02.2021 r. wyrażone w formie sprzeciwu z uzasadnieniem – przekazane do wiadomości publicznej;
- d. aktywna rola KNF PAN w ewaluacji czasopism filozoficznych: 1) powołanie zespołu pod przewodnictwem prof. Krzysztofa Wójtowicza ds. ewaluacji czasopism; 2) rekomendacja dla MNiSW w zakresie punktacji czasopism przygotowana przez ww. zespół; 3) delegowanie przedstawicieli do pracującego przy MNiSW zespołu ds. czasopism, który przygotował punktację dla dyscypliny filozofia zgodnie z wymogami aktualnej ustawy.

3) Działalność w zakresie edukacji:

- a. działania mające na celu wprowadzenie przedmiotu filozofia w zakresie podstawowym do szkół średnich, będące wyrazem ponad 20-letnich starań środowiska filozoficznego, zakończone sukcesem KNF (za

kadencji prof. Piotra Gutowskiego) w postaci wprowadzenia w szkołach średnich filozofii w zakresie podstawowym jako jednego z przedmiotów do wyboru w klasie I (obok muzyki, plastyki oraz języka łacińskiego i kultury antycznej), co przełożyło się na obecność filozofii w co trzeciej szkole średniej.

4) Działalność wydawnicza:

- a. wydawanie czasopisma naukowego „Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria”;
- b. kontynuowanie serii „Biblioteka Współczesnych Filozofów” (we współpracy z Uniwersytetem Warszawskim i Wydawnictwem Naukowym PWN, w ramach grantu NPRH).

5) Konferencje naukowe:

- a. współorganizowanie Polskich Zjazdów Filozoficznych (dotąd odbyło się 11, XII zjazd odbędzie się w dniach 11–16.09.2023 r. na Uniwersytecie Łódzkim);
- b. współorganizowanie corocznych konferencji naukowych poświęconych tradycji filozoficznej Szkoły Lwowsko-Warszawskiej;
- c. współorganizacja innych ważnych dla środowiska konferencji naukowych (np. 6th Philosophy of Language and Mind Conference, Warszawa, 15–17 września 2022 r.).

6) Działalność popularyzatorska:

- a. współpraca z czasopismem popularnonaukowym „Filozofuj”;
- b. opublikowanie serii wywiadów z nestorami filozofii polskiej (https://knf.pan.pl/?page_id=230);
- c. prowadzenie strony internetowej KNF z bieżącymi informacjami na temat działania komitetu i ważnych dla środowiska spraw.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu

KNF PAN postrzega swoją rolę wobec społeczeństwa w kategoriach służby dobru wspólnemu. Stąd komitet podejmuje ważne inicjatywy, jak np. w przypadku apelu do Ministra Edukacji i Nauki ws. zapewnienia odpowiedniej jakości studiów podyplomowych uprawniających do nauczania etyki. Pomimo to postrzegany jest w środowisku jako jego

reprezentant, co potwierdzają prośby o zabranie stanowiska lub zajęcie się daną sprawą kierowane przez filozofów z różnych polskich ośrodków..

Choć komitet nie zabiega o rozgłos, informacje publikowane na jego stronie internetowej są dostrzegane przez środowisko, a czasem przekazywane dalej przez inne media, dzięki czemu lepiej dociera on ze swoim przekazem. Oto kilka przykładów z ostatnich lat, wskazujących na różne formy funkcjonowania oświadczeń i stanowisk oraz działań KNF w sferze medialnej:

- 1) informacja podana na portalu „Filozofia.pl” (27.02.2021): *KNF: Sprzeciw wobec trybu wprowadzania zmian w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów konferencyjnych* (<https://www.filozofia.pl/2021/02/27/knf-sprzeciw-wobec-trybu-wprowadzania-zmian-w-wykazie-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-konferencyjnych/>);
- 2) informacja na stronie Rady Dyscypliny Filozofia Uniwersytetu Jagiellońskiego dot. jednogłośniego poparcia Rady (udzielnego 11.03.2021) dla sprzeciwu KNF PAN wobec trybu wprowadzania zmian w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów konferencyjnych (<https://rd-filozofia.nauka.uj.edu.pl/>).
- 3) oświadczenie KNF ws. niepokojących zapowiedzi polityków, opublikowane przez Uniwersytet w Białymstoku (26.11.2020; <https://soc.uwb.edu.pl/stanowiska-instytucji-akademickich-w-sprawach-publicznych/oswiadczenie-komitetu-nauk-filozoficznych-pan-9.html>);
- 4) informacja podana na portalu miesięcznika „Wobec” na temat wspólnej uchwały komitetów PAN, w tym KNF (19.06.2022): *Wokół powołania Akademii Kopernikańskiej* (<https://miesiecznik-wobec.pl/wokol-powolania-akademii-kopernikanskiej/>); podobna informacja dot. wspólnej uchwały ws. „Programu Kopernikańskiego”, opublikowana przez Gazetę SGH: <https://gazeta.sgh.waw.pl/komunikaty/wspolna-uchwala-komitetow-naukowych-i-problemowych-wydzialu-i-pan-w-sprawie-projektu-ustawy-o-narodowym-programie-kopernikanskim>);
- 5) wywiad z prof. K. Brzechczynem na portalu „Kultura Poznań” nt. organizacji X Polskiego Zjazdu Filozoficznego, w którym wspomina o KNF jako współinicjatorze

i współorganizatorze tego wydarzenia (4.09.2015): *Blżej zrozumienia* (<https://kultura.poznan.pl/mim/kultura/news/blzej-zrozumienia,84824.html>).

Komitet Nauk Historycznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Komitet Nauk Historycznych PAN powstał na mocy uchwały Prezydium PAN nr 6/59 z dnia 5 maja 1959 r. Komitet, w którego skład wchodziłi najwybitniejsi przedstawiciele nauki historycznej w Polsce, stanowił centrum jej organizacji i jej reprezentację wobec władz państwowych w ówczesnych warunkach nadzoru politycznego i centralizacji zarządzania. W tej roli zajmował się m.in. takimi zagadnieniami jak polityka wydawnicza czy planowanie wielkich przedsięwzięć naukowych (np. udział w Kongresach Nauki Polskiej czy w kongresach międzynarodowych, centralne programy badawcze). Ta działalność była realizowana przede wszystkim przez jego Prezydium, obradujące z reguły raz w miesiącu.

W obecnych, znacznie zmienionych warunkach Komitet Nauk Historycznych, utracił swoje dawne funkcje zarządzające, pozostaje ogólnopolską reprezentacją polskiej nauki historycznej, wybieraną w głosowaniu przez wszystkich pracowników naukowych posiadających wyższy stopień naukowy. Jego działalność wyraża się głównie poprzez oddolną działalność naukową, mającą charakter samoorganizacji środowiskowej, obok dominującej formuły badań prowadzonych, w tym w formie grantowej, w poszczególnych ośrodkach naukowych (uczelniach, instytutach badawczych). Ta forma bieżącej aktywności realizowana jest przez komisje Komitetu (patrz niżej) w postaci posiedzeń naukowych, a nieraz wieloletniego cyklu konferencji naukowych – np. doroczna międzynarodowa konferencja Komisji Lituanistycznej została w 2022 r. zorganizowana po raz trzydziesty pierwszy. Niektóre komisje współpracują z organizacjami międzynarodowymi – w ten sposób KNH pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Komisją Studiów Sławistycznych (Commission Internationale des Études Historiques Slaves, CIEHS, <http://www.cish.org/index.php/fr/membres/organismes-internationaux/commission-internationale-des-etudes-historiques-slaves/>), Międzynarodową Komisją Historii Wojskowej (International Commission of Military History, CIHM <http://www.icmh.info/>), Międzynarodową Radą Numizmatyczną (International Numismatic Council, CIN <http://www.inc-cin.org/>) i Międzynarodową Federacją Badań Historii Kobiet (International Federation for Research in Women's History, IFRWH <https://www.ifrwh.com/>). Sam

Komitet Nauk Historycznych PAN wchodzi w skład Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych, powszechnie określanego skrótem jego nazwy francuskiej: CISH (Comité International des Sciences Historiques), który tworzą narodowe komitety historyczne.

Innym zadaniem KNH jest spełnianie jego roli opiniodawczej, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Polskiej Akademii Nauk. Z ubolewaniem stwierdzić trzeba, że możliwości eksperckie Komitetu nie są spożytkowywane przez kierowanie do niego zamówień w tym względzie, np. przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w sprawie nauczania historii w szkołach. Opinie takie formułowane są natomiast z własnej inicjatywy w postaci uchwał Komitetu Nauk Historycznych, które odnoszą się także do spraw istotnych dla całości życia naukowego w Polsce.

Komitet Nauk Historycznych realizuje ponadto inne zadania wynikające z regulacji prawnych związanych z działaniem Polskiej Akademii Nauk, takie jak opiniowanie kandydatów w wyborach członków PAN czy wysuwanie publikacji do nagród Wydziału I PAN w dziedzinie historii im. Joachima Lelewela i w dziedzinie historii kultury.

Komitet Nauk Historycznych jest wydawcą półrocznika „Wiadomości Numizmatyczne”, powstałego w 1957 r., którego redaktorem jest obecnie prof. IAiE PAN dr hab. Mateusz Bogucki, jak też istniejącego od 1967 r. rocznika „Przeszłość Demograficzna Polski. Materiały i Studia”, którego redaktorem jest obecnie prof. USz dr hab. Dariusz Chojecki.

Przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych:

Stanisław Arnold	1959 – 1969
Stefan Kieniewicz	1969 – 1983
Jerzy Topolski	1984 – 1989
Marian Biskup	1990 - 1998
Roman Wapiński	1999 - 2002
Janusz Żarnowski	2003 – 2011
Krzysztof Mikulski	2012 – 2016

Od 2016 r. przewodniczącym Komitetu Nauk Historycznych PAN jest prof. dr hab. Tomasz Schramm, Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (obecnie profesor emerytowany)

Skład Komitetu Nauk Historycznych w kadencji rozpoczętej 3 marca 2020 r.:

(Ustawa o Polskiej Akademii Nauk, art. 35, ust. 6: „Kadencja komitetu naukowego i jego organów trwa 4 lata i rozpoczyna się od dnia pierwszego zebrania w nowo wybranym składzie.”)

Członkowie PAN i AMU:

1. Prof. dr hab. Ewa DOMAŃSKA (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
2. Prof. dr hab. Andrzej FRISZKE (Instytut Studiów Politycznych PAN)
3. Dr hab. Adrian JUSUPOVIĆ (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
4. Prof. dr hab. Antoni SUŁEK (Uniwersytet Warszawski)
5. Prof. dr hab. Michał TYMOWSKI (Uniwersytet Warszawski)

Członkowie z wyboru:

1. Prof. dr hab. Zbigniew ANUSIK (Uniwersytet Łódzki)
2. Prof. dr hab. Teresa CHYNCZEWSKA-HENNEL (Uniwersytet w Białymstoku)
3. Prof. UŚ dr hab. Bożena CZWOJDRAK (Uniwersytet Śląski w Katowicach)
4. Prof. dr hab. Bogusław DYBAŚ (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
5. Prof. dr hab. Małgorzata KARPIŃSKA (Uniwersytet Warszawski)
6. Prof. dr hab. Norbert KASPAREK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
7. Prof. dr hab. Jarosław Jerzy KITA (Uniwersytet Łódzki)
8. Dr hab. Barbara KLICH-KLUCZEWSKA (Uniwersytet Jagielloński)
9. Prof. dr hab. Jarosław KŁACZKOW (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
10. Prof. UAM dr hab. Danuta KONIECZKA-ŚLIWIŃSKA (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
11. Prof. dr hab. Wojciech KRIEGSEISEN (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
12. Prof. dr hab. Cezary KUKLO (Uniwersytet w Białymstoku)
13. Prof. dr hab. Dariusz KUPISZ (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
14. Prof. dr hab. Anna LANDAU-CZAJKA (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
15. Prof. dr hab. Krzysztof A. MAKOWSKI (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

16. Prof. dr hab. Krzysztof MIKULSKI (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
17. Prof. dr hab. Beata MOŻEJKO (Uniwersytet Gdański)
18. Prof. dr hab. Jan Andrzej POMORSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
19. Prof. dr hab. Andrzej Wojciech RACHUBA (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
20. Prof. dr hab. Tomasz SCHRAMM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
21. Prof. IH PAN dr hab. Katarzyna SIERAKOWSKA (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
22. Prof. IAiE dr hab. Urszula SOWINA (Instytut Archeologii i Etnologii PAN)
23. Prof. dr hab. Jerzy SPERKA (Uniwersytet Śląski w Katowicach)
24. Prof. dr hab. Łukasz Tomasz SROKA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)
25. Prof. dr hab. Dariusz STOLA (Instytut Studiów Politycznych PAN)
26. Prof. dr hab. Wojciech TYGIELSKI (Uniwersytet Warszawski)
27. Prof. IH PAN dr hab. Tomasz WIŚLICZ-IWAŃCZYK (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN)
28. Prof. dr hab. Rafał WNUK (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie)

29. Prof. dr hab. Beata WOJCIECHOWSKA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
30. Prof. dr hab. Joanna WOJDON (Uniwersytet Wrocławski)

Specjaliści:

1. Prof. IAiE PAN dr hab. Mateusz BOGUCKI (Instytut Archeologii i Etnologii PAN)
2. Prof. dr hab. Wojciech IWAŃCZAK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
3. Prof. dr hab. Maria JUDA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
4. Prof. UJ dr hab. Zenon PIECH (Uniwersytet Jagielloński)
5. Dr Paweł PIETRZYK (Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych)
6. Prof. dr hab. Andrzej J. ZAKRZEWSKI (Uniwersytet Warszawski)

Komisje Komitetu Nauk Historycznych

Nazwa	Przewodniczący / Przewodnicząca
Komisja Dydaktyki Historii	Prof. UAM dr hab. Danuta Konieczka-Śliwińska
Komisja Historii Czech i Stosunków Polsko-Czeskich	Prof. dr hab. Wojciech Iwańczak
Komisja Historii Kobiet	Prof. IH PAN Katarzyna Sierakowska
Komisja Historii Kultury Książki	Prof. dr hab. Maria Juda
Komisja Historii Miast	Prof. IAiE PAN dr hab. Urszula Sowina
Komisja Historii Struktur Demograficznych i Społecznych Czesław Kukło	Prof. dr hab.
Komisja Historii Wojskowości	Prof. dr hab. Norbert Kasperek
Komisja Historii w Przestrzeni Publicznej	Prof. UW r dr hab. Joanna Wojdon
Komisja Lituanistyczna Zakrzewski	Prof. dr hab. Andrzej J.
Komisja Nauk Pomocniczych Historii i Edytorstwa Piech	Prof. UJ dr hab. Zenon
Komisja Studiów Numizmatycznych	Prof. IAiE PAN dr hab. Mariusz Bogucki
Komisja Studiów Słowiańskich i Wschodnioeuropejskich Czwojdrak	Prof. UŚ dr hab. Bożena
Komisja Teorii i Historii Historiografii oraz Metodologii Historii	Prof. dr hab. Ewa Domańska

Komitet wysuwa kandydatury do nagród Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN w dziedzinie historii im. Joachima Lelewela i w dziedzinie historii kultury. W ostatnich latach nagrody te zostały przyznane:

Nagroda w dziedzinie historii im. Joachima Lelewela:

w 2020 r. – prof. dr hab. Bożenie Popiołek za publikację *Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich*

w 2017 r. – dr. Jerzemu Kaliszukowi za publikację *Codices deperditi. Średniowieczne rękopisy łacińskie Biblioteki Narodowej utracone w czasie II wojny światowej*

Nagroda w dziedzinie historii kultury:

w 2022 r. – prof. dr hab. Tomaszowi Kizwalterowi za publikację *Polska nowoczesność. Genealogia*.

Komitet Nauk Historycznych należy, jak wspomniano wyżej, do tej kategorii, których działalność wyraża się w pierwszym rzędzie przez prowadzoną przez jego poszczególne komisje oddolną działalność naukową, mającą charakter samoorganizacji środowiskowej. Wyraża się ona zarówno organizowaniem wewnętrznych posiedzeń komisji których łączna liczba sięga kilkudziesięciu rocznie, jak też konferencji, w tym międzynarodowych (niekiedy wspomaganych dofinansowaniami ze środków DUN, z reguły w wysokości kilku do kilkunastu tys. złotych), aż po organizację udziału w kongresach światowych. Przykładem tego ostatniego w 2022 r. jest zorganizowanie przez Komisję Historii Wojskowości, wspólnie z Instytutem Historii Uniwersytetu Opolskiego, XLVII Kongresu Międzynarodowej Komisji Historii Wojskowości czy przez Komisję Historii Kobiet panelu w ramach XXIII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych (Poznań, 21-27.08.2022). Liczba znaczących konferencji w ostatnich latach to: 2022 – 9, 2021 – 9, 2020 – 3

Szczególnym i wyjątkowym osiągnięciem Komitetu Nauk Historycznych było zorganizowanie wspomnianego już XXIII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych (<https://ichs2020poznan.pl/pl>). Kongresy, z których pierwszy miał miejsce w 1900 r., odbywają się od blisko stu lat pod firmą Do tej pory tylko w pięciu przypadkach razy kongresy odbywały się dwukrotnie w tym samym kraju. Stało się tak w przypadku Polski: po VII Kongresie, który miał miejsce w Warszawie w 1933 r., organizacja XXIII Kongresu powierzona została przez CISH Komitetowi Nauk Historycznych PAN i wskazanemu przezeń ośrodkowi poznańskiemu, co było znaczącym wyrazem uznania dla polskiej historiografii. Przewodniczący KNH PAN był z urzędu współprzewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Kongresu, wraz z urzędującym rektorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Doprowadzenie do skutku tego wielkiego przedsięwzięcia napotkało na bezprecedensowe trudności spowodowane w pierwszym rzędzie przez pandemię Covid-19, która spowodowała jego dwuletnie opóźnienie. Mimo że jego postać była zmieniona w stosunku do pierwotnych założeń, Kongres który odbył się w Poznaniu w dniach 21-27 sierpnia 2022 r. zyskał bardzo pochlebne oceny jego uczestników.

Przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych PAN, Prof. dr hab. Tomasz Schramm

Komitet Nauk o Finansach

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: 2007

Komitet został utworzony z inicjatywy i dzięki staraniom prof. dr hab. Andrzeja Gospodarowicza i był odpowiedzią na potrzeby środowiska akademickiego. Jednym z pierwszych działań Komitetu było podjęcie prac nad powołaniem odrębnej dyscypliny finanse. Dzięki staraniom Komitetu w 2010 r. powołano w ramach nauk ekonomicznych dyscyplinę finanse, przekształconą następnie w dyscyplinę ekonomia i finanse. Od 2008 r. Komitet organizuje konkursy na wyróżniające prace stanowiące wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie finansów. Do 2015 r. laureatom przyznawana była nagroda Komitetu, zaś od 2016 r. jest to nagroda Prezesa PAN. W latach 2009-2019 Komitet wydawał czasopismo naukowe „Finanse”, którego misją było wspomaganie rozwoju badań naukowych m.in. poprzez prezentację nowych ujęć teoretycznych oraz rozwijanie i propagowanie wiedzy z zakresu finansów. W 2020 r. czasopismo zostało przekształcone w cykl monografii „Finanse”, które są wydawane corocznie i cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem i prestiżem w środowisku naukowym. Pod patronatem Komitetu powstało także wiele monografii naukowych, na aktualne tematy związane ze światem finansów.

Obecnie Komitet prowadzi działalność w zakresie problematyki mieszczącej się w dyscyplinie naukowej finanse, a do jego głównych zadań należą:

- analiza i ocena stanu nauki oraz wypowiedzanie się w sprawach polityki naukowej państwa,
- badania i studia w zakresie nauk o finansach,
- opracowanie standardów i opiniowanie programów nauczania w obszarze finansów,
- opracowanie ekspertyz i opinii naukowych w obszarze finansów,
- współdziałanie w upowszechnianiu wyników badań oraz prac naukowych w dyscyplinie ekonomia i finanse,
- ocena i wypowiedzanie się w sprawach poziomu i potrzeb wydawnictw i czasopism naukowych w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse oraz prowadzenie działalności wydawniczej,

- udzielanie rekomendacji podręcznikom i monografiom naukowym o tematyce finansowej.

adres www <https://knfpan.pan.pl/>

Zakres działania komitetu:

finanse publiczne, finanse przedsiębiorstw, finanse gospodarstw domowych, rynek finansowy, sektor bankowy, rynek kapitałowy, sektor ubezpieczeniowy

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Członkowie Komitetu biorą aktywny udział w pracach wielu instytucji i organizacji międzynarodowych, w tym m.in.:

- Asia Pacific Risk and Insurance Association,
- European Banking Authority Banking Stakeholder Group,
- European Finance Association,
- Görres-Gesellschaft zur Pflege der Wissenschaft,
- International Academy of Financial Consumers,
- International Insurance Society,
- Research Gate,
- Risk, Banking and Finance Society.

Ponadto członkowie Komitetu uczestniczyli w opracowywaniu polskich stanowisk do dokumentów konsultacyjnych międzynarodowych instytucji (m.in. Financial Stability Board, United Nations Environment Programme - Finance Initiative oraz Komisji Europejskiej).

Przewodnicząca komitetu:

Prof. dr hab. Małgorzata Zaleska – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, członek korespondent PAN

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

- Prof. dr hab. Andrzej Gospodarowicz – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu - Honorowy Przewodniczący (ORCID: 0000-0003-1074-8357)

- Prof. dr hab. Małgorzata Zaleska – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, członek korespondent PAN - Przewodnicząca (ORCID: 0000-0003-3963-7298)
- Prof. dr hab. Leszek Dziawgo – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu - Zastępca Przewodniczącej (ORCID: 0000-0003-3666-7651)
- Dr hab. Jan Koleśnik, prof. SGH – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie - Zastępca Przewodniczącej, Sekretarz Komitetu (ORCID: 0000-0003-2182-5645)
- Prof. dr hab. Stanisław Flejterski – Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu - członek Prezydium (ORCID: 0000-0002-7057-1541)
- Prof. dr hab. Stanisław Owsiak – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie - członek Prezydium (ORCID: 0000-0002-6542-1127)
- Dr hab. Krzysztof Waliszewski, prof. UEP – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu - członek Prezydium (ORCID: 0000-0003-4239-5875)
- Prof. dr hab. Aurelia Bielawska – Uniwersytet Szczeciński (ORCID: 0000-0002-7815-0530)
- Dr hab. Teresa Czerwińska, prof. UW – Uniwersytet Warszawski (ORCID: 0000-0002-6503-3458)
- Prof. dr hab. Wiesław Dębski – Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie (ORCID: 0000-0002-4689-5837)
- Prof. dr hab. Beata Filipiak – Uniwersytet Szczeciński (ORCID: 0000-0002-5480-5264)
- Prof. dr hab. Jerzy Gajdka – Uniwersytet Łódzki (ORCID: 0000-0003-1870-3129)
- Prof. dr Stanisław Gomułka – członek korespondent PAN (ORCID: 0000-0002-6718-0988)
- Dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. SGH – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (ORCID: 0000-0001-5011-3247)
- Prof. dr hab. Janina Harasim – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (ORCID: 0000-0001-5244-2319)
- Dr hab. Aneta Hryckiewicz-Gontarczyk, prof. ALK – Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie (ORCID: 0000-0002-2546-1829)
- Prof. dr hab. Małgorzata Iwanicz-Drozdowska – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (ORCID: 0000-0002-8490-5178)

- Prof. dr hab. inż. Dorota Korenik – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (ORCID: 0000-0002-8418-2571)
- Prof. dr hab. Jacek Lisowski – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu (ORCID: 0000-0002-2390-7356)
- Prof. dr hab. Teresa Lubińska – Uniwersytet Szczeciński (ORCID: 0000-0002-3572-8283)
- Dr hab. Kamilla Marchewka-Bartkowiak, prof. UEP – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu (ORCID: 0000-0001-5703-4189)
- Prof. dr hab. Monika Marcinkowska – Uniwersytet Łódzki (ORCID: 0000-0002-3494-9834)
- Dr hab. Paweł Niedziółka, prof. SGH – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (ORCID: 0000-0002-1659-7310)
- Prof. dr hab. Jerzy Nowakowski
- Dr hab. Małgorzata Olszak, prof. UW – Uniwersytet Warszawski (ORCID: 0000-0001-8920-5309)
- Prof. dr hab. Leszek Patrzalek – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (ORCID: 0000-0002-2323-2731)
- Prof. dr hab. Irena Pyka – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (ORCID: 0000-0001-5524-3550)
- Prof. dr hab. Maria Sierpińska – Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie (ORCID: 0000-0002-5371-6008)
- Dr hab. Jolanta Szolno-Koguc, prof. UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (ORCID: 0000-0003-4745-0001)
- Prof. dr hab. Adam Szyszka – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (ORCID: 0000-0003-3196-5967)
- Prof. dr hab. Jerzy Węclawski – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (ORCID: 0000-0003-0870-5083)
- Prof. dr hab. Magdalena Ziolo – Uniwersytet Szczeciński (ORCID: 0000-0003-4136-046X)
- Prof. dr hab. Marian Żukowski – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie (ORCID: 0000-0001-5724-4952)

e-mail do kontaktu z Komitetem: jkoles@sgh.waw.pl

Struktura organizacyjna komitetu:

Organami Komitetu są Przewodniczący Komitetu oraz Prezydium Komitetu. W chwili obecnej nie zostały wyodrębnione żadne wewnętrzne jednostki organizacyjne Komitetu (komisje, sekcje czy zespoły zadaniowe).

Nagrody przyznawane przez komitet:

Od 2008 r. Komitet organizuje konkursy na wyróżniające prace stanowiące wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie finansów. Do 2015 r. laureatom przyznawana była nagroda Komitetu, zaś od 2016 r. jest to nagroda Prezesa PAN. W ostatnich 10 latach takie nagrody otrzymali:

2013 Katarzyna Perez za monografię pt. *Efektywność funduszy inwestycyjnych, Podejście techniczne i fundamentalne,*

2014 Krzysztof Jackowicz za monografię pt. *Czynniki polityczne w bankowości. Ujęcie empiryczne,*

2015 Andrzej Rzońca za monografię pt. *Kryzys banków centralnych. Skutki stopy procentowej bliskiej zera,*

2016 Konrad Raczkowski, Marian Noga, Jarosław Klepacki za monografię pt. *Zarządzanie ryzykiem w polskim systemie finansowym,*

2017 Krzysztof Waliszewski za monografię pt. *Model doradztwa w obszarze finansów osobistych w Polsce na tle doświadczeń międzynarodowych,*

2018 Dariusz Urban za monografię pt. *Państwowe fundusze majątkowe. Pomiędzy krajową gospodarką a globalnymi rynkami finansowymi,*

2019 Tomasz Potocki za monografię pt. *Determinanty wyborów finansowych w gospodarstwach domowych o niskich dochodach,*

2020-2021 Magdalena Ziolo za monografię pt. *Finanse zrównoważone. Rozwój. Ryzyko. Rynek,*

2022 Małgorzata Pawłowska za monografię pt. *Kredyt w zmieniającej się strukturze rynkowej sektora bankowego. Nowe techniki, nowe wyzwania.*

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:

Jednym z zadań Komitetu jest analiza i ocena stanu nauki oraz wypowiedanie się w sprawach polityki naukowej państwa, szczególnie kierunków rozwoju i priorytetów badawczych w dyscyplinie naukowej finans. Z tego też powodu Komitet uczestniczył w pracach związanych z opiniowaniem i wdrażaniem Konstytucji dla Nauki. W ramach tych prac m.in.:

- brał udział w procesie opiniowania projektu nowego Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce oraz projektów rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, w tym projektu rozporządzenia w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, zgłaszając szereg uwag i postulatów,
- zwrócił się z apelem do Parlamentu, Rządu, a w szczególności Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także organizacji przedstawicielskich i samorządowych środowiska akademickiego o podejmowanie inicjatyw i działań na rzecz zaprzestania systemowego pogarszania warunków kształcenia i rozwoju naukowego akademików zajmujących się finansami w ramach dyscypliny ekonomia i finans,
- przyjął wspólne stanowisko 19 komitetów naukowych Wydziału I PAN dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych”,
- przyjął wspólne stanowisko 24 komitetów naukowych i problemowych Wydziału I PAN w sprawie projektu ustawy o Akademii Kopernikańskiej.

W 2017 r. przedstawiciel Komitetu brał udział w pracach, utworzonego decyzją Prezydium PAN, Zespołu Ekspertyz 2017, którego celem było przygotowanie analiz dotyczących przemian realizowanych w Polsce. Ekspertyzy Zespołu miały umożliwić opracowanie stanowiska, które zostało zaprezentowane władzom PAN i zawierało precyzyjną, naukową charakterystykę zjawisk i tendencji skłaniających do postawienia fundamentalnych pytań dotyczących kondycji gospodarki i społeczeństwa, porządku prawnego i polskiej racji stanu, przyszłości Polski i jej miejsca w Europie.

Oprócz cyklu monografii „Finanse” (omówionego w kolejnym punkcie) pod patronatem Komitetu powstało także wiele monografii naukowych, na aktualne tematy związane ze światem finansów (m.in. *Wpływ COVID-19 na finanse. Polska perspektywa* pod red. Małgorzaty Zaleskiej), a także podręczników rekomendowanych dla studentów wyższych uczelni na kierunkach związanych z finansami. Były to m.in.:

- *Finanse agrobiznesu* pod red. Sławomira Juszczyka,
- *Świat bankowości* pod red. Małgorzaty Zaleskiej,
- *Ubezpieczenia* pod red. Wandy Ronka-Chmielowiec,
- *Komparatystyka finansów* Stanisława Flejterskiego i Jana K. Solarza,
- *Zarządzanie instytucjami kredytowymi* pod red. Andrzeja Gospodarowicza i Adama Nosowskiego.

- **Wydawane przez komitet czasopisma:**

W latach 2009-2019 Komitet wydawał czasopismo naukowe „Finanse”, którego misją było wspomaganie rozwoju badań naukowych m.in. poprzez prezentację nowych ujęć teoretycznych oraz rozwijanie i propagowanie wiedzy z zakresu finansów. Czasopismo wydawane było zarówno w formie papierowej, jak też elektronicznej i było ono indeksowane w bazach CEJSH, Indeks Copernicus, BazEkon, bazie publikacji Biblioteki Narodowej, Issuu, POL-Index oraz ICI Journals Master List.

<https://journals.pan.pl/finanse>

W 2020 r. czasopismo zostało przekształcone w cykl monografii „Finanse”, które są wydawane corocznie i cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem i prestiżem w środowisku naukowym. Do chwili obecnej w wydawnictwie PAN ukazały się dwie monografie:

Finanse publiczne pod red. Magdaleny Ziolo (2021)

<https://publikacje.pan.pl/book/140046/finanse-publiczne>

Finanse osobiste pod red. Krzysztofa Waliszewskiego (2022)

<https://publikacje.pan.pl/book/141254/finanse-osobiste>

W 2023 r. ukaże się monografia *Finanse samorządowe* pod red. Jolanty Szolno-Koguc.

- **Konferencje naukowe:**

Konferencje współorganizowane przez Komitet Nauk o Finansach PAN oraz objęte jego patronatem od lat podejmują ważne i aktualne zagadnienia kluczowe dla rozwoju

dyscypliny naukowej finanse. Celem konferencji jest wymiana doświadczeń, próba wskazania nowych obszarów badawczych oraz integracja środowiska naukowego. Przedmiotem referatów i wystąpień prezentowanych na tych konferencjach były kwestie związane z rynkiem finansowym i jego instytucjami oraz instrumentami, bankowością, w tym architekturą i regulacjami sieci bezpieczeństwa, a także polityką pieniężną, finansami publicznymi oraz osobistymi. Tematyka konferencji dotyczyła szerokiego spektrum aktualnych problemów gospodarczych i społecznych, w tym skutków pandemii COVID-19, jak też wielowątkowych skutków agresji Rosji na Ukrainę, w których istotną rolę odgrywają nauki o finansach. Efektem konferencji był nie tylko wzrost poziomu polskiej nauki w zakresie finansów, ale także identyfikacja nurtów i obszarów badawczych, w których powinny koncentrować się badania w horyzoncie najbliższych kilku lat.

W trakcie konferencji prezentowane były rezultaty badań naukowych prowadzonych w obszarze finansów, miała miejsce wymiana idei, pomysłów oraz doświadczeń dotyczących prac naukowych oraz podejmowanych problemów badawczych, a także prowadzona była dyskusja nad możliwościami praktycznej aplikacji omawianych zagadnień na rynku finansowym. Pokłosiem obrad prowadzonych w trakcie konferencji objętych patronatem Komitetu Nauk o Finansach była także identyfikacja nowych obszarów badań naukowych w zakresie finansów oraz wyzwań z nimi związanych. Ponadto w toku obrad konferencyjnych dokonano identyfikacji różnych zagrożeń związanych z funkcjonowaniem rynku finansowego oraz podjęta została próba wyznaczenia strategicznych kierunków rozwoju finansów w XXI wieku.

Istotnym rezultatem konferencji była także możliwość międzypokoleniowej wymiany myśli i poglądów oraz dzielenie się wiedzą i doświadczeniem pomiędzy wiodącymi ośrodkami naukowymi specjalizującymi się w dyscyplinie finanse.

- **Konferencje popularyzujące wiedzę:**

Większość konferencji współorganizowanych przez Komitet Nauk o Finansach PAN oraz objętych jego patronatem oprócz charakteru naukowego miało także wymiar popularyzujący wiedzę. Zakres merytoryczny konferencji obejmował bowiem m.in.:

- prezentację wyników badań poświęconych zagadnieniom zrównoważonego rozwoju w teorii i praktyce finansów (w tym kwestie finansowania transformacji energetycznej),

- dyskusję dotyczącą najważniejszych problemów i wyzwań finansów jednostek samorządu terytorialnego, zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i praktycznym (w tym kluczowych aspektów gospodarki finansowej podmiotów sektora samorządowego),
- wymianę myśli i doświadczeń naukowców oraz praktyków związanych z prowadzonymi badaniami nad rozwojem szeroko rozumianych inwestycji alternatywnych (zarówno z perspektywy uczestników, jak i regulatorów),
- prezentację wyników badań związanych z działalnością instytucji finansowych, instrumentami finansowymi oraz innymi obszarami rynku finansowego, ze szczególnym naciskiem na innowacje finansowe (analizy od strony teoretycznej oraz praktycznej).

Konferencje te stanowiły także okazję do spotkania i wymiany poglądów pomiędzy pracownikami naukowymi oraz praktykami gospodarczymi i przedstawicielami instytucji publicznych o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania systemu finansowego.

Spoleczny wymiar/oddziaływanie działalności komitetu:

Do ważnych zadań statutowych Komitetu należy dbanie o poziom dydaktyki w zakresie finansów w szkołach wyższych. W związku z tym Komitet był organizatorem pięciu konferencji dydaktycznych, których celem było wskazanie koniecznych zmian w formule prowadzenia studiów doktoranckich oraz dyskusja nad metodami innowacyjnego kształcenia doktorantów. W 2013 r. Komitet opracował także Efekty kształcenia dla kierunku studiów finanse (I i II stopień), które to zostały następnie zarekomendowane przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako wzorcowe.

Najnowszą inicjatywą Komitetu jest program mentoringowy skierowany do studentów szkół doktorskich, w ramach którego będą oni mogli uzyskać wsparcie od członków Komitetu nie tylko o charakterze merytorycznym, ale także w zakresie dobrych praktyk w prowadzeniu badań i pisaniu dysertacji doktorskich.

Komitet brał także udział w pracach nad reformą edukacji w Polsce, w tym nad nową podstawą programową. Komitet dwukrotnie przekazywał na ręce Ministra Edukacji Narodowej uwagi na temat zaproponowanych przez Ministerstwo podstaw programowych

z przedmiotu Podstawy Przedsiębiorczości dla liceów ogólnokształcących i techników, branżowych szkół I stopnia i II stopnia oraz dla szkół policealnych.

W ramach popularyzacji wiedzy o finansach w społeczeństwie Komitet wystąpił z inicjatywą stworzenia serii poradników „Finanse osobiste dla niewtajemniczonych”, dedykowanych klientom instytucji finansowych. Dzięki staraniom i zaangażowaniu członków Komitetu dotychczas opublikowane zostały dwie pozycje tego cyklu - *Bankowość bez tajemnic* pod red. Małgorzaty Zaleskiej oraz *Rynek kapitałowy bez tajemnic* pod red. Leszka Dziawgo. Celem poradników jest przedstawienie, w sposób prosty i rzetelny, podstawowych informacji, które powinien znać klient współczesnej instytucji finansowej. Ważną częścią poradników są także informacje odnoszące się do bezpiecznego lokowania pieniędzy oraz zaciągania kredytów i pożyczek, a także korzystania z bankowości elektronicznej.

Ważną formą działalności Komitetu w zakresie upowszechniania i promowania nauki o finansach są liczne wypowiedzi członków Komitetu w mediach (TV, radio, prasa, Internet), które dotyczą kluczowych aspektów bankowości oraz rynków finansowych. W obecnej kadencji Komitetu ukazało się kilkadziesiąt wypowiedzi przewodniczącej Komitetu w mediach ogólnopolskich.

Komitet Nauk o Kulturze

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Komitet Nauk o Kulturze powstał w 2004 roku. Jest stałym organem Akademii przy Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN. Jego powołanie zwińczyło wieloletnią pracę polskich kulturoznawców skupionych w głównych ośrodkach akademickich nad integracją całego środowiska deklarującego przynależność do dyscypliny kulturoznawstwo. Powołanie Komitetu poprzedziło ukonstytuowanie się Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego oraz wpisanie kulturoznawstwa na listę dyscyplin naukowych. Pomimo tego, że trzon Komitetu w kolejnych kadencjach tworzyli kulturoznawcy, Komitet otwarty był na przedstawicieli innych nauk o kulturze (socjologów kultury, antropologów, slawistów, literaturoznawców, historyków, filmoznawców, teatrologów, medioznawców, itd.), którzy dołączali do Komitetu jako członkowie z wyboru lub członkowie PAN i Akademii Młodych Uczonych PAN.

KNoK jest jedyną o takim zasięgu i randze reprezentacją środowiska polskich kulturoznawców, wyodrębnioną w demokratycznych wyborach i na mocy Ustawy 2.0 legitymizującą się dyscyplinową odrębnością. Realizuje zadania badawcze oraz integracyjne środowiska naukowego w Polsce i za granicą, wynikające z merytorycznej specyfiki oraz bieżących potrzeb szeroko rozumianych badań kulturoznawczych w międzyobszarowym polu nauk humanistycznych i społecznych. Zadaniem KNoK jest umocnienie pozycji nauk o kulturze w obszarze humanistyki.

Komitet pełni funkcję ciała doradczego i opiniodawczego. Głównym zadaniem Komitetu jest reprezentowanie środowiska badaczy kultury w dyskusjach dotyczących sytuacji nauki i kultury w Polsce. W ostatnich latach członkowie KNoK brali udział w konsultacjach z MNiSW w sprawie listy dyscyplin naukowych przygotowywanej w resorcie. Przedstawiciele KNoK wzięli udział w pracach ministerialnego *Zespołu doradczego do spraw wykazów czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych*. Przedstawiciele KNoK uczestniczyli w roku 2018 i 2019 w pracach Komitetu Porozumiewawczego Humanistyki Polskiej. Znacząca grupa członków Komitetu wzięła udział w przygotowaniu oraz w obradach Nadzwyczajnego Kongresu Humanistyki Polskiej w Warszawie (styczeń 2019 r.).

Funkcje przewodniczących Komitetu w ostatnich 10 latach pełnili: w kadencji 2012- 2015 prof. dr hab. Wojciech Burszta (Uniwersytet SWPS), 2016-2019, prof. dr hab. Eugeniusz Wilk (UJ), 2020-2023 prof. dr hab. Ewa Rewers (UAM).

<http://www.knok.pan.pl>

Zakres działania Komitetu: opiniowanie, doradzanie, współpraca, opracowywanie standardów awansów naukowych, inicjowanie badań, działalność wydawnicza, współpraca z otoczeniem społecznym i kulturowym

Przewodnicząca Komitetu: prof. dr hab. Ewa Rewers, Instytut Kulturoznawstwa UAM

Skład osobowy Komitetu:

Prof. dr hab. Jerzy Axer, członek KNoK, afiliacja: Wydział „Artes Liberales” UW, członek rzeczywisty PAN, ORCID 0000-0001-9588-7940, strony www: [Jerzy Axer – Wikipedia, wolna encyklopedia](#), [Axer Jerzy | Wydział „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego](#)

Prof. dr hab., Dariusz Brzostek, członek Komisji ds. współpracy międzynarodowej KNoK, afiliacja: Instytut Nauk o Kulturze, UMK Toruń, ORCID: 0000-0001-8094-5159
strony www: <https://www.human.umk.pl/wydzial/pracownicy/?id=0416500>

Prof. dr hab. Ewa Domańska, członkini Kapituły Nagrody KNoK, czł. koresp. PAN, afiliacja: Wydział Historii UAM, czł. koresp. PAN, ORCID - 0000-0003-0875-976X, strony www: [Ewa Domańska – wiki - https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Doma%C5%84ska](#),

Strona pracownika na portalu Wydziału Historii UAM – <https://historia.amu.edu.pl/dla-pracownika/pracownicy/pracownicy-naukowo-dydaktyczni/ewa-domanska>

Prof. dr hab. Wojciech Dudzik, członek Komitetu, afiliacja: Instytut Kultury Polskiej, Wydział Polonistyki UW, ORCID - 0000-0002-0045-130, strony www: <https://ikp.uw.edu.pl/bio/prof-wojciech-dudzik/>

dr hab. prof. Uniwersytetu SWPS Mirosław Filiciak członek Komitetu, afiliacja: Uniwersytet SWPS, ORCID 0000-0003-1791-8881, strony www: <https://swps.pl/miroslaw-filiciak>

Prof. ucz. dr hab. Dorota Folga-Januszewska, członkini Komisji ds. wydawniczych KNoK, afiliacja: Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie; Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie; ICOM (International Council of Museums), ORCID 0000 0002 9865 3792, strony www: [Dorota Folga-Januszewska – Wikipedia, wolna encyklopedia](#), [Dorota Folga-Januszewska – Google Scholar](#)

Up2 to Europe: [Dorota Folga Januszewska European Institution Partner :: Up2Europe](#)

Identyfikacje badawcze: ISNI: 0000 0000 7830 0338, VIAF: 101833086,, LCCN: [n81045380](#),

GND: 1060757540, BnF: 12003731c,, SUDOC: 028144465, NKC: mub2016921955, NTA: 112435645, PLWABN: 9810662084505606; NUKAT: n96000792, LNB: 000225848,

WorldCat: [lccn-n81045380](#), Library of Congress US: [101833086 \(viaf.org\)](#)

Prof. dr hab. Grzegorz Godlewski, członek KNoK, afiliacja: Uniwersytet Warszawski, ORCID 0000-0002-7816-9223, strony www: <http://ikp.uw.edu.pl>

Prof. dr hab. Wiesław Godzic, członek Komisji ds. wydawniczych KNoK, afiliacja: prof. emeritus SWPS, ORCID DOI <http://doi.org/10.15633/9788374387675.17>, strony www: [Wiesław Godzic – Wikipedia, wolna encyklopedia](#), Godzic, Wiesław - Uniwersytet SWP

Dr hab. prof. U Ś Anna Anita Gomółka, członkini Komisji ds. nagród KNoK, afiliacja: Uniwersytet Śląski w Katowicach, ORCID 0000-0002-4773-9246, strony www: <https://us.edu.pl/institut/inok/osoby/anna-gomola/>, <https://orcid.org/0000-0002-4773-9246>, <https://www.researchgate.net/profile/Anna-Gomola>,

Prof. dr hab. Andrzej Gwóźdź, członek Prezydium KNoK, przewodniczący Komisji ds. wydawniczych, afiliacja: Uniwersytet Śląski w Katowicach, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4779-5942>, strony www: [Andrzej Gwóźdź – Instytut Nauk o Kulturze i Studiów](#)

Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (us.edu.pl), Andrzej Gwóźdź – Wikipedia, wolna encyklopedia

Dr hab, prof. UW Iwona Kurz, członkini Prezydium, afiliacja: Instytut Kultury Polskiej, Uniwersytet Warszawski, ORCID – <https://orcid.org/0000-0001-7180-8670>, strony www: Więcej: <https://ikp.uw.edu.pl/bio/dr-hab-iwona-kurz/> i <https://uw.academia.edu/IwonaKurz>

Prof. dr hab. Ryszard W. Kluszczyński, członek Komitetu, afiliacja: Uniwersytet Łódzki, ORCID 0000-0003-1073-9805, strony www: <https://unilodz.academia.edu/RyszardWKluszczyński>, <https://scholar.google.pl/citations?user=iwT8Z4MAAAAJ>, <https://son.uni.lodz.pl/info/author/UL8ccb98db0d7140b686ed48e6ade9eb4d/Person%2Bprofile%2B%25E2%2580%2593%2BRyszard%2BKluczy%25C5%2584ski%2B%25E2%2580%2593%2BUniwerstet%2B%25C5%2581%25C3%25B3dzki?r=publication&tab=publications&conversationPropagation=begin&sort=&lang=en&pn=1> <https://www.researchgate.net/profile/Ryszard-Kluszczyński>

Dr hab. prof. UW. Dorota Koczanowicz, członkini Komisji ds. społecznych KNoK, afiliacja: Uniwersytet Wrocławski, ORCID 0000-0001-9419-2573, strony www: <https://kulturoznawstwo.uni.wroc.pl/Instytut-Kulturoznawstwa/Zespol/Pracownicy/Dr-hab.-Dorota-Koczanowicz-prof.-UWr>

Profesor dr hab. Leszek Koczanowicz, członek Komisji ds. nagród KNoK, afiliacja: SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział nauk Humanistycznych, Katedra Kultury i Mediów, ORCID 0000-0002-4204-1674, strony www: <https://swps.pl/leszek-koczanowicz>

Prof. dr hab. Leszek Kolankiewicz, Przewodniczący Komisji ds. oceny przewodów naukowych i monitorowania uczelnianych Rad Dyscyplin w dyscyplinie nauki o kulturze i religii KNoK; członek Kapituły Nagrody Komitetu Nauk o Kulturze, afiliacja: Instytut Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, ORCID 0000-0002-8473-9341, strony www: <https://ikp.uw.edu.pl/bio/prof-dr-hab-leszek-kolankiewicz/> https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Kolankiewicz

Profesor dr hab. Ewa Kosowska, członkini Komitetu, afiliacja: Uniwersytet Śląski,

ORCID 0000-0003-4994-1517, strony www:

<https://scholar.google.pl/citations?user=yOdpRUMAAAAAJ&hl=pl>,

<https://www.researchgate.net/profile/Ewa-Kosowska>

<https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/person/view/5e7092e6878c28a04739ef83/current>

Prof. dr hab. Małgorzata Leyko, członkini Komisji ds. przewodów naukowych i monitorowania uczelnianych Rad Dyscyplin w dyscyplinie nauki o kulturze, afiliacja: Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, ORCID 0000-0002-9319-1322, strony www:

[Małgorzata Leyko \(lodz.pl\)](#), [Małgorzata Leyko :: Osoby :: Encyklopedia teatru polskiego](#)

Dr hab. prof. UJ Tomasz Majewski, wiceprzewodniczący KNoK PAN, członek [Komisji ds.](#)

[oceny przewodów naukowych i monitorowania uczelnianych Rad Dyscyplin w dyscyplinie](#)

[Nauki o Kulturze i Religii](#), afiliacja: Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki, Katedra

Antropologii Literatury i Badań Kulturowych, ORCID 0000-0003-0048-022X, strony

www : https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Wojciech_Majewski

https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=110315&_k=nbib7y

https://antropologia.polonistyka.uj.edu.pl/pl_PL/dr-hab.-tomasz-majewski-prof.-uj

<https://nck.pl/wydawnictwo/kultura-wspolczesna/redakcja-i-rada-naukowa>

Dr hab. prof. UAM Marianna Michałowska, członkini Komisji ds. wydawniczych KNoK,

afiliacja: Instytut Kulturoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ORCID:0000-

0003-4968-9710,

strony

www:

https://www.researchgate.net/profile/Marianna_Michalowska<https://amu.academia.edu/MariannaMichalowska>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marianna_Michałowska

Dr hab. prof. UJ Anna Nacher, zastępczyni przewodniczącej KNoK członkini Komisji ds.

wydawniczych, członkini Komisji ds. międzynarodowych, afiliacja: Instytut Sztuk

Audiowizualnych, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Jagielloński,

ORCID [0000-0002-3192-2724](#),

strona

www:

<https://film.uj.edu.pl/kadra/pracownicy/anna-nacher>

Prof. dr hab. Ryszard Nycz, członek Kapituły Nagrody KNoK oraz Komisji ds. oceny

przewodów naukowych i monitorowania uczelnianych Rad Dyscyplin w dyscyplinie nauki

o kulturze i religii KNoK, afiliacja: emer. prof. UJ i IBL PAN , członek KNoL PAN, czł.

rzeczyw PAN i czł. koresp. PAU, czł. RDN, ORCID : 0000-0003-2736-4675; strony www:

<https://antropologia.polonistyka.uj.edu.pl/>

Prof. dr hab. Jarosław Płuciennik, członek Komisji ds. międzynarodowych KNoK, członek Komisji ds. społecznych KNoK, afiliacja: Uniwersytet Łódzki, Instytut Kultury Współczesnej, Katedra Teorii Literatury, <https://orcid.org/0000-0001-6984-7734>
<https://jaroslawpluciennik.com/>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jaros%C5%82aw_P%C5%82uciennik

Prof. dr hab. Ewa Rewers, Przewodnicząca Komitetu Nauk o Kulturze PAN, afiliacja: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Kulturoznawstwa, ORCID - 0000-0001-8429-1412, [Ewa Rewers – Wikipedia, wolna encyklopedia](#), [Ewa Rewers | Instytut Kulturoznawstwa UAM w Poznaniu \(amu.edu.pl\)](#), [Publikacje osoby – Ewa Rewers – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza \(amu.edu.pl\)](#)

Dr hab. prof. UW Paweł Rodak, członek, członek Komisji ds. współpracy międzynarodowej KNoK PAN, afiliacja: Instytut Kultury Polskiej, Uniwersytet Warszawski, ORCID: 0000-0003-3538-4676, strony www: <https://ikp.uw.edu.pl/bio/dr-hab-pawel-rodak/>

Dr hab. Magdalena Saryusz-Wolska, Przewodnicząca Komisji ds. współpracy z zagranicą, afiliacja: Uniwersytet Łódzki / Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie, ORCID: 0000-0003-0383-4652, strony www: <https://www.dhi.waw.pl/pl/instytut/pracownicy/pracownicy-naukowi/magdalena-saryusz-wolska/>

Dr hab. prof. UAM Agata Skórzyńska, Przewodnicząca Komisji ds. społecznych KNoK, afiliacja: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Instytut Kulturoznawstwa, ORCID: 0000-0003-2529-1097, strony www: [Agata Skórzyńska | Społeczne Obiegi Wiedzy Akademickiej \(spoleczneobiegiwiedzy.pl\)](#),

Dr Monika Stobiecka, członkini, afiliacja: Wydział Artes Liberales Uniwersytet Warszawski, Akademia Młodych Uczonych PAN, ORCID: 0000-0003-3774-6159, strony www: <http://al.uw.edu.pl/kadra/stobiecka-monika/>

Dr hab. prof. UW. Renata Tańczuk, członkini Kapituły Nagrody KNoK, afiliacja: Instytut Kulturoznawstwa, Uniwersytet Wrocławski, ORCID: 0000-0002-9880-8846, strony www: [Renata Tanczuk / Pracownicy / Zespół / Instytut Kulturoznawstwa / Strona główna - Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych \(uni.wroc.pl\)](#)

Prof. dr hab. Anna Wieczorkiewicz, członkini, afiliacja: Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, ORCID 0000 0002 4497 8452, strony www: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/anna-wieczorkiewicz>

Prof. dr hab. Eugeniusz Wilk, członek Prezydium KNoK, Przewodniczący Kapituły Nagrody Komitetu Nauk o Kulturze PAN za wybitne osiągnięcia naukowe z zakresu kulturoznawstwa, afiliacja: emeritus, strony www: https://pl.wikipedia.org/wiki/Eugeniusz_Wilk

Prof. dr hab. Piotr Zawojski, członek Komitetu, afiliacja: Uniwersytet Śląski, <https://orcid.org/0000-0003-2291-0446>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Zawojski<http://www.zawojski.com/> <https://silesian.academia.edu/piotrzawojski>, <https://www.researchgate.net/profile/Piotr-Zawojski>

Prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, członek Komisji ds. nagród KNoK, afiliacja: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, <https://orcid.org/0000-0002-1770-777X>, strony www: https://www.ukw.edu.pl/pracownicy/strona/piotr_zwierzchowski/

Kontakt: Ewa Rewers: ewarew@amu.edu.pl

Franciszek Chwałczyk: franciszek.chwalczyk@amu.edu.pl

Struktura organizacyjna Komitetu:

W skład Komitetu wchodzi następujące komisje:

1. Komisja ds. wydawniczych,
2. Komisja ds. współpracy międzynarodowej
3. Komisja ds. oceny przewodów naukowych i monitorowania uczelnianych Rad Dyscyplin w dyscyplinie nauki o kulturze i religii,
4. Komisja ds. społecznych,
5. Komisja ds. nagród.

Nagrody przyznawane przez Komitet:

Komitet w kadencji 2020-2023 powołał Kapitułę Nagrody KNoK za najlepszy debiut książkowy w danym roku w konkursie im. Anny Zeidler-Janiszewskiej oraz za najlepszą książkę o tematyce kulturoznawczej wydaną w danym roku im. Wojciecha J. Burszty.

W ostatnich latach nagrody im. Anny Zeidler – Janiszewskiej otrzymały:

1. dr Monika Stobiecka za książkę pt. „Natura artefaktu, kultura eksponatu. Projekt krytycznego muzeum archeologicznego” (Wydawnictwo IBL, 2020);

2. dr Justyna Schollenberger za książkę pt. „Stworzenia Darwina. O granicy człowiek – zwierzę” (Wydawnictwo IBL PAN, 2020).
3. dr Katarzyna Szkaradnik za książkę pt. „Historia jako narracja i doświadczenie w tekstach Jana Szczepańskiego, Józefa Pilcha i Jana Wantuły” (Universitas, Kraków 2021).

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu:

Działalność ekspercka:

Ekspertyza 1: *Współpraca naukowa między instytutami prowadzącymi studia kulturoznawcze oraz miejskimi wydziałami i instytucjami kultury* – została wykonana w roku 2019 przez zespół kulturoznawców z UAM (pod kierunkiem prof. Ewy Rewers).

Projekt badań, których wyniki stały się podstawą oceny współpracy, o której mowa w tytule, zrodził się na gruncie współczesnej, skomplikowanej sytuacji, w jakiej znalazło się kulturoznawstwo jako kierunek badań i studiów, a przede wszystkim rozwijające je ośrodki badawcze w Polsce. Nie jest ona zasadniczo różna od tego, z czym zmagają się studia kulturowe na świecie²⁶ oraz inne badania o profilu społeczno-humanistycznym w Polsce. Sytuacja ta nabiera szczególnego znaczenia w kontekście nowej Ustawy o szkolnictwie wyższym, a w szczególności sformułowania nowych kryteriów ewaluacji jednostek naukowych oraz dorobku naukowego indywidualnych badaczy. Wyniki ekspertyzy należy zatem odczytywać przede wszystkim w świetle tzw. trzeciego kryterium ewaluacji dotyczącego współpracy z otoczeniem społecznym. Badaniem objęte zostały ośrodki akademickie prowadzące studia kulturoznawcze oraz miejskie wydziały kultury lub ich odpowiedniki w miastach akademickich, w których prowadzone są studia kulturoznawcze, a także miejskie instytucje kultury. Wyniki badań stały się podstawą do sformułowania diagnozy dotyczącej transmisji wiedzy prowadzącej od ośrodków badań i studiów do instytucji samorządowych i w przeciwnym kierunku – od instytucji samorządowych do ośrodków akademickich. Dodatkowo informacje te pozwoliły prześledzić kariery zawodowe absolwentów kulturoznawstwa oraz stymulującą funkcję uczelni (w zakresie kultury) w środowiskach miejskich. Raport został sfinansowany ze środków DUN PAN. Wyniki raportu były rozesłane do podmiotów uczestniczących w badaniu oraz do

---

²⁶ G. Hall, C. Birchall, *New Cultural Studies: Adventures in Theory*, The University of Georgia Press, Athens 2006.

ośrodków kulturoznawczych biorących udział w badaniu. Raport jest dostępny na stronie internetowej KNoK. <http://www.knok.pan.pl>

Ekspertyza 2. Do przeprowadzenia oceny stanu i potrzeb reprezentowanej dyscypliny (nauki o kulturze i religii) została powołana Komisja ds. oceny przewodów naukowych i monitorowania uczelnianych Rad Dyscyplin w dyscyplinie nauki o kulturze i religii. W 2022r. Komisja pod kierunkiem prof. dr hab. Leszka Kolankiewicza zebrała dane z 20 ośrodków naukowych w Polsce upoważnionych do prowadzenia przewodów i poddała je wnikliwej analizie. Sporządzony raport ukaże się na stronie KNoK, a przede wszystkim rozesłany zostanie do wszystkich jednostek biorących udział w badaniu. Stanowi on nie tylko źródło cennych informacji dotyczących awansów naukowych oraz kierunków aktualnie prowadzonych badań, lecz dostarcza twardych argumentów w burzliwej dyskusji dotyczącej ostatnich instytucjonalnych modyfikacji dokonanych w obszarze nauk o kulturze.

Ekspertyza 3. Do koordynacji prac monitorujących wpływ społeczny badań w zakresie kulturoznawstwa powstała Komisja ds. społecznych z udziałem badaczy i praktyków niebędących członkami Komitetu prowadzących badania w tym zakresie oraz reprezentujących znaczące instytucje kultury w Polsce. Komisja pod kierunkiem dr hab. prof. UAM Agaty Skórzyńskiej podjęła decyzję o opracowaniu dokumentu "Edukacja kulturowa w Polsce - diagnoza i wyzwania", zawierającego diagnozę stanu obecnego oraz rekomendacje dla działań w obszarze edukacji kulturowej dla dwóch sektorów: kultury, oświaty oraz nauki i szkolnictwa wyższego (przy czym oświata i szkolnictwo wyższe potraktowane są w opracowaniu odrębnie). Opracowana została baza wiedzy niezbędna do powstania dokumentu - baza raportów zawierających dane zastane do analizy. Obecnie opracowana jest struktura dokumentu. Opracowanie będzie gotowe do końca sierpnia 2023 roku, a jego treść w dalszych krokach ma podlegać dwustopniowym konsultacjom - z Komitetem Nauk o Kulturze PAN oraz z wybranymi instytucjami/organizacjami reprezentującymi każde z branych pod uwagę środowisk. Celem dokumentu jest przedstawienie kompleksowego obrazu stanu edukacji kulturowej oraz propozycji rozwiązań gremiom i instytucjom odpowiedzialnym za kształtowanie polityki kulturalnej i polityki

Wydawane przez Komitet czasopisma:

„Przegląd Kulturoznawczy”, wydawany przez Komitet Nauk o Kulturze PAN oraz przez Uniwersytet Jagielloński, jest czasopismem naukowym środowiska polskich kulturoznawców, reprezentującym główne ośrodki akademickie w Polsce, w których prowadzone są takie badania. Czasopismo zamieszcza artykuły badaczy polskich i zagranicznych z zakresu teorii, metodologii i filozofii kultury oraz teksty będące rezultatem badań empirycznych w zróżnicowanych obszarach kultury. „Przegląd Kulturoznawczy” kierowany jest nie tylko do akademickiego środowiska kulturoznawców, ale również do wszystkich humanistów zainteresowanych refleksją nad kulturą w Polsce i za granicą (kolejne numery anglojęzyczne czasopisma). W roku 2021 uruchomiono anglojęzyczną stronę czasopisma (w ramach ministerialnego grantu wsparcia dla czasopism naukowych). Czasopismo ma obecnie 70 pkt. na liście czasopism punktowanych. Jest indeksowane w bazach: ERIH+, EBSCO, ProQuest Central, MLA Database, CEJSH, CEEOL, Index Copernicus.

Wśród podejmowanych tematów znalazły się teksty poświęcone kwestiom badawczym z zakresu filozofii kultury i metodologii badań kulturoznawczych oraz rozprawy poświęcone istotnym przeobrażeniom, które dokonują się w kulturze artystycznej – w aktywności artystów w sposób oryginalny i twórczy korzystających z nowych technologii cyfrowych. Na szczególną uwagę zasługują artykuły poświęcone e-literaturze – w kontekście studiów nad grami komputerowymi oraz bioartem i kwestie statusu dzieł osadzonych w rzeczywistości cyfrowej. Ujawniają one przynależność do kręgu aktywności artystycznej mającej wyraźne związki z perspektywą nieantropocentryczną. Synergia, jaka powstaje między dziedzinami nauki, technologii i sztuki doprowadza w konsekwencji do ukonstytuowania się nowego paradygmatu na gruncie poszukiwań artystycznych i naukowych. W tym kontekście wyróżnić z pewnością należy bloki tekstów (autorów zagranicznych i polskich), które dotyczą mikrodyskursów posthumanistyki, zarządzania humanistycznego w antropocenie, błękitnej humanistyce, powrotowi futurystów. Ważne miejsce zajmują także rozważania poświęcone muzyce – w kontekście nowych możliwości zapisu i dystrybucji utworów muzycznych w dobie nowych mediów. Bloki tematyczne zrealizowano przy współpracy z redaktorami prowadzącymi spoza stałego składu redakcji, co pomogło poszerzyć grono współpracowników i czytelników pisma. Poszczególne numery czasopisma dostępne są w trybie open access pod adresem: <http://www.ejournals.eu/Przeglad-Kulturoznawczy/>

Komitet Nauk o Kulturze PAN był w ostatnich dziesięciu latach współorganizatorem:

1.II Zjazd Kulturoznawczy: „Więcej niż obraz. Współczesna kultura i jej badanie”, 19-21 IX. 2013 r. Przedmiotem dyskusji głównego nurtu obrad była rola obrazów w kulturze współczesnej oraz epistemologiczne i metodologiczne konsekwencje „zwrotu wizualnego”, jaki dokonał się w rzeczywistości kulturalnej oraz w humanistyce przełomu XX i XXI wieku.

2.III Zjazd Kulturoznawczy: „Kultury w ruchu. Migracje, transfery, epistemologie”, Poznań 21 – 23 IX 2017. Przedmiotem obrad Zjazdu był status nauk o kulturze w kontekście zjawisk współczesnego nomadyzmu i mobilności kulturowej.

3. IV Zjazd Kulturoznawczy: „Przyszłości kultury. Genealogie, imaginaria, działania”, Wrocław, 15-17.09.2022. Refleksja dotyczyła temporalności kultury i aksjologicznych przesłanek scenariuszy przyszłości, wyobrażeń jutra wyłaniających się z przeszłości i obecnych w teraźniejszości.

4. VI Światowy Kongres Polonistów: „Polonistyka na początku XXI wieku. Diagnozy. Koncepcje. Perspektywy”, 22- 15 VI 2016 r. Katowice. Podejmowane były kwestie badawcze istotne z punktu widzenia integracji polonistyki (polonistyka wśród nauk humanistycznych; polonistyka krajowa i zagraniczna – razem czy osobno; polonistyka uniwersalna i polonistyki lokalne).

5.Konferencja „Medycyna w filmie i teatrze”, 17-18 XI 2016 r. Warszawa. Patronat Komitetu Nauk o Kulturze. Organizatorzy: Wydział „Artes Liberales” UW i Warszawski Uniwersytet Medyczny. Konferencja poświęcona była szeroko rozumianym relacjom medycyny z filmem i teatrem. Problematyka ta nie była do tej pory podejmowana przez badaczy. Prezentowane referaty ujawniły istnienie frapujących powiązań kulturowych we wspomnianych obszarach.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Komitet przykłada we wszystkich swoich kadencjach dużą wagę do współpracy z otoczeniem społecznym badając transmisję wiedzy naukowej do instytucji kultury, samorządów, itp. oraz wpływ potrzeb tych jednostek na kierunki badań naukowych. Przedmiotem działań opiniotwórczych i eksperckich Komitetu są bowiem nie tylko zmiany zachodzące w obszarze nauki, lecz – równolegle – w obszarze kultury. W tym celu

powołana została Komisja ds. społecznych przy KNoK, w której skład wchodzi również wybitni badacze upowszechniania kultury i edukacji kulturalnej, a także przedstawiciele wybranych instytucji kultury. Wynikiem jej pracy są dwa raporty: <http://www.knok.pan.pl>

Komitet Nauk o Kulturze Antycznej

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powstania: 1952

Zakres działania komitetu: organizacja debat i dyskusji naukowych, działalność wydawnicza, opiniowanie projektów ustaw i dokumentów MEiN, współpraca międzynarodowa, organizacja konferencji.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Sekcja Bizantynologiczna KNoKA działa w charakterze komitetu narodowego jako Komitet ds. Współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Studiów Bizantyńskich (Association Internationale des Études Byzantines). Przewodniczącym komitetu ds. tej współpracy jest prof. Maciej Kokoszko. Jest on również członkiem zgromadzenia głównego AIEB jako reprezentant Polski.

Przewodniczący komitetu:

prof. dr hab. Kazimierz Iłski, UAM

SKŁAD KOMITETU

Prof. dr hab. Kazimierz Iłski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Przewodniczący)

iłsikaz@amu.edu.pl,

ORCID: [000-0001-9422-8548](https://orcid.org/000-0001-9422-8548)

<https://historia.amu.edu.pl/dla-pracownika/pracownicy/kazimierz-ilski>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Ilski,

Prof. dr hab. Jerzy Danielewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (członek honorowy)

j.danielewicz@gmx.net

ORCID: [0000-0002-6775-3563](https://orcid.org/0000-0002-6775-3563)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Danielewicz (filolog) [stan na rok 2012]

https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=en&user=T7vvZ9gAAAAJ

<https://ifk.amu.edu.pl/ifk/ifk/pracownicy/prof.-zw.-dr-hab.-jerzy-danielewicz>

Prof. dr hab. Adam Łajtar, Uniwersytet Warszawski (Wiceprzewodniczący),

a.lajtar@uw.edu.pl

ORCID: [0000-0003-3842-2180](https://orcid.org/0000-0003-3842-2180)

<https://uw.academia.edu/AdamLajtar>

Prof. dr hab. Krzysztof Narecki, Katolicki Uniwersytet Lubelski (Wiceprzewodniczący)

kngreka@kul.pl

ORCID: [0000-0003-0384-3698](https://orcid.org/0000-0003-0384-3698)

<https://pracownik.kul.pl/kngreka>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Narecki

Prof. dr hab. Jan Zabłocki, Uniwersytet Kardynała Stefana

Wyszyńskiego jan@zabloccy.pl, j.zablocki@uksw.edu.pl

ORCID: [0000-0001-5956-9339](https://orcid.org/0000-0001-5956-9339)

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Zab%C5%82ocki_\(prawnik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Zab%C5%82ocki_(prawnik))

Dr hab. Katarzyna Jażdżewska, Aarhus University (Sekretarz Naukowy)

kjazdzewska@gmail.com

ORCID: [0000-0003-4216-978X](https://orcid.org/0000-0003-4216-978X)

<https://au.academia.edu/KatarzynaJazdzewska>

Prof. dr hab. Jerzy Axer, Uniwersytet Warszawski (członek korespondent PAN)

axer@al.uw.edu.pl

ORCID: [0000-0001-9588-7940](https://orcid.org/0000-0001-9588-7940)

<http://al.uw.edu.pl/kadra/axer-jerzy/>

Dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza,

balbuza@amu.edu.pl

ORCID: [0000-0002-3105-3792](https://orcid.org/0000-0002-3105-3792)

<https://amu.academia.edu/KatarzynaBalbuza>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Katarzyna_Balbuza,

Prof. dr hab. Krystyna Bartol, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

krystynabartol@gmail.com

ORCID: [0000-0001-5810-1128](https://orcid.org/0000-0001-5810-1128)

<https://ifk.amu.edu.pl/ifk/ifk/pracownicy/prof.-zw.-dr-hab.-krystyna-bartol>

<https://www.ncn.gov.pl/o-ncn/rada-ncn/struktura-rady/krystyna-bartol>

https://scholar.google.com/citations?user=DTzSU_kAAAAJ&hl=pl

Dr hab. Krzysztof Bielawski, prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński

krzysztof.bielawski@uj.edu.pl

ORCID: [0000-0002-3369-9474](https://orcid.org/0000-0002-3369-9474)

<https://ifk.filg.uj.edu.pl/wykladowcy/krzysztof-bielawski>

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Bielawski_\(filolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Bielawski_(filolog))

Prof. dr hab. Jadwiga Czerwińska, Uniwersytet Łódzki jadwiga.czerwinska@interia.pl

ORCID: [0000-0001-5915-5806](https://orcid.org/0000-0001-5915-5806)

http://romanistyka.uni.lodz.pl/wp-content/uploads/jadwiga_czerwinskacv.pdf

<http://www.italianistyka.uni.lodz.pl/zaklad/zespol/prof-dr-hab-jadwiga-czerwinska/bio>

<https://www.uni.lodz.pl/pracownicy/jadwiga-czerwinska>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jadwiga_Czerwi%C5%84ska

Prof. dr hab. Agnieszka Dziuba, Katolicki Uniwersytet Lubelski dziubak@kul.lublin.pl

ORCID: [0000-0002-5069-1642](https://orcid.org/0000-0002-5069-1642)

<https://pracownik.kul.pl/agnieszka.dziuba>

Dr Karol Kłodziński, Uniwersytet Gdański (członek specjalista) karol.klodzinski@ug.edu.pl

ORCID: [0000-0002-4625-2874](https://orcid.org/0000-0002-4625-2874)

<https://ug.academia.edu/KarolK%C5%82odzi%C5%84ski>

Prof. dr hab. Maciej Kokoszko, Uniwersytet Łódzki mkokoszko@komandor.pl

ORCID: [0000-0002-9563-2902](https://orcid.org/0000-0002-9563-2902)

<http://www.historia.uni.lodz.pl/index.php/prof-dr-hab-maciej-kokoszko>

Dr Andrzej Kompa, Uniwersytet Łódzki (członek specjalista) andrzej.kompa@uni.lodz.pl

ORCID: [0000-0001-7284-6820](https://orcid.org/0000-0001-7284-6820)

<http://wydzfilhist.uni.lodz.pl/dr-andrzej-kompa/>

<http://www.historia.uni.lodz.pl/index.php/dr-andrzej-kompa>

Prof. dr hab. Kazimierz Korus, Uniwersytet Jagielloński kkorus@poczta.onet.pl

ORCID: [0000-0001-8540-6293](https://orcid.org/0000-0001-8540-6293)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Korus

Dr hab. Jan Kucharski, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski (członek specjalista)

jan.kucharski@us.edu.pl

ORCID: [0000-0003-3608-9548](https://orcid.org/0000-0003-3608-9548)

<https://silesian.academia.edu/JanekKucharski>

<https://us.edu.pl/instytut/il/osoby/janek-kucharski/>

Prof. dr hab. Ryszard Kulesza, Uniwersytet Warszawski r.kulesza@uw.edu.pl

ORCID: [0000-0003-3620-2627](https://orcid.org/0000-0003-3620-2627)

<http://ihuw.pl/instytut/o-instytucie/pracownicy/prof-dr-hab-ryszard-kulesza>

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Kulesza_\(historyk\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Kulesza_(historyk))

Dr hab. Jan Kwapisz, Uniwersytet Warszawski (członek specjalista)

jan.kwapisz@uw.edu.pl

ORCID: [0000-0002-1341-8145](https://orcid.org/0000-0002-1341-8145)

<http://ifk.uw.edu.pl/instytut/pracownicy/jan-kwapisz,16.html>

<https://uw.academia.edu/JanKwapisz>

Prof. dr hab. Adam Łukaszewicz, Uniwersytet Warszawski adlukasz@adm.uw.edu.pl

ORCID: [0000-0002-9952-0254](https://orcid.org/0000-0002-9952-0254)

<https://www.archeologia.uw.edu.pl/adam-lukaszewicz/>

<http://stowarzyszeniehistorykowstarozytnosci.edu.pl/portfolio/adam-lukaszewicz/>

Prof. dr hab. Gościwit Malinowski, Uniwersytet Wrocławski

gosciwit.malinowski@gmail.com

ORCID: [0000-0003-2159-4154](https://orcid.org/0000-0003-2159-4154)

<https://wroc.academia.edu/GosciwitMalinowski>

<http://www.isksio.uni.wroc.pl/instytut/struktura-instytutu/kierownictwo/dr-hab-gosciwit-malinowski-prof-uwr/>

<http://hellenopolonica.blogspot.com/?view=flipcard>

Prof. dr hab. Przemysław Marciniak, Uniwersytet Śląski przemyslaw.marciniak@us.edu.pl

ORCID: [0000-0002-4641-4095](https://orcid.org/0000-0002-4641-4095)

<https://www.silesian.academia.edu/Przemys%C5%82awMarciniak>

www.byzantium.pl

Prof. dr hab. Leszek Mrozewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza moesia@amu.edu.pl

ORCID: [0000-0002-4670-1959](https://orcid.org/0000-0002-4670-1959)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Mrozewicz

<https://amu.edu.pl/universytet/wyszukiwarka-pracownikow/osoba?id=10004372&alias=Leszek-Mrozewicz>

Ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, Uniwersytet im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

j.naumowicz@uksw.edu.pl

[ORCID: 0000-0002-9201-0235](https://orcid.org/0000-0002-9201-0235)

<https://independent.academia.edu/J%C3%B3zefNaumowicz>

https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Naumowicz

Prof. dr hab. Przemysław Nehring, Uniwersytet Mikołaja Kopernika nehringp@umk.pl

[ORCID: 0000-0001-6900-4323](https://orcid.org/0000-0001-6900-4323)

<https://www.human.umk.pl/wydzial/pracownicy/?id=7154970>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Przemys%C5%82aw_Nehring

Dr Krzysztof Nowak, Akademia Młodych Uczonych PAN krzysztof.nowak@ijp.pan.pl

[ORCID: 0000-0001-8492-9359](https://orcid.org/0000-0001-8492-9359)

<https://ijp.pan.pl/pracownicy/krzysztof-nowak/>

Prof. dr hab. Danuta Okoń, Uniwersytet Szczeciński danuta.okon@usz.edu.pl

[ORCID: 0000-0003-1173-7043](https://orcid.org/0000-0003-1173-7043)

<https://szczecin.academia.edu/DanutaOko%C5%84>

<https://his.usz.edu.pl/prof-dr-hab-danuta-okon/>

<https://orcid.org/0000-0003-1173-7043>

<http://interstudia.usz.edu.pl/prof-dr-hab-danuta-okon/>

Prof. dr hab. Szymon Olszaniec, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika so@umk.pl

[ORCID: 0000-0003-1980-2081](https://orcid.org/0000-0003-1980-2081)

<https://www.wnh.umk.pl/wydzial/pracownicy/?id=7557120>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Szymon_Olszaniec

<https://torun-pl.academia.edu/SzymonOlszaniec>

Prof. dr hab. Ewdoksia Papuci-Władyka, Uniwersytet Jagielloński e.papuci-wladyka@uj.edu.pl

[ORCID: 0000-0002-4533-2557](https://orcid.org/0000-0002-4533-2557)

<http://www.archeo.uj.edu.pl/>

<https://polisharchaeologyincyprus.com/en/home/>

<https://pcma.uw.edu.pl/o-nas/pracownicy/ewdoksia-papuci-wladyka/>

<https://jagiellonian.academia.edu/EwdoksiaPapuciWladyka>

Dr hab. Jakub Pigoń, prof. UWr, Uniwersytet Wrocławski jakub.pigon@uwr.edu.pl

[ORCID: 0000-0001-9272-7490](https://orcid.org/0000-0001-9272-7490)

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189540525>

<https://wroc.academia.edu/JakubPigon>

Prof. dr hab. Jerzy Styka, Uniwersytet Jagielloński jerzy.styka@uj.edu.pl

[0000-0002-4439-5417](https://orcid.org/0000-0002-4439-5417)

Prof. dr hab. Marian Szarmach, Uniwersytet Mikołaja Kopernika

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marian_Szarmach

Prof. dr hab. Mikołaj Szymański, Uniwersytet Warszawski, mikszyman@poczta.onet.pl

[ORCID: 0000-0001-6183-7849](https://orcid.org/0000-0001-6183-7849)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Miko%C5%82aj_Szyna%C5%84ski ,

<http://www.ifk.uw.edu.pl/instytut/pracownicy/mikolaj-szymanski,11.html>

Prof. dr hab. Elżbieta Wesołowska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

elwesolo@amu.edu.pl

[ORCID: 0000-0002-0056-8099](https://orcid.org/0000-0002-0056-8099)

https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_Weso%C5%82owska

<http://ifk.amu.edu.pl/ifk/ifk/pracownicy/prof.-zw.-dr-hab.-elbieta-wesoowska>

Dr hab. Marek Węcowski, prof. UW, Uniwersytet Warszawski m.wecowski@uw.edu.pl

[ORCID: 0000-0003-0298-0957](https://orcid.org/0000-0003-0298-0957)

<http://www.ihuw.pl/instytut/o-instytucie/pracownicy/dr-hab-prof-uczelni-marek-wecowski>

<http://historia.uw.edu.pl/personel/marek-wecowski/>

<https://uw.academia.edu/MarekWecowski>

Dr hab. Hubert Wolanin, prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński hwolanin@poczta.fm

[ORCID: 0000-0003-1512-2353](https://orcid.org/0000-0003-1512-2353)

<https://ifk.filg.uj.edu.pl/wykladowcy/hubert-wolanin>

<https://uj-pl.academia.edu/HubertWolanin>

Dr hab. Teresa Wolińska, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki teresa.wolinska@uni.lodz.pl,
t.wolinska@wp.pl

ORCID: [0000-0003-2927-8922](https://orcid.org/0000-0003-2927-8922)

<http://wydzfilhist.uni.lodz.pl/dr-hab-teresa-wolinska-prof-ul/>

<http://www.historia.uni.lodz.pl/index.php/dr-hab-teresa-wolinska-prof-ul>

<https://lodz.academia.edu/TeresaWoli%C5%84ska>

Dr Katarzyna Pietruczuk, Uniwersytet Warszawski (sekretarz techniczny)
k.pietruczuk@uw.edu.pl

ORCID: [0000-0002-9900-2342](https://orcid.org/0000-0002-9900-2342)

<http://www.ifk.uw.edu.pl/instytut/pracownicy/katarzyna-pietruczuk,48.html>

<https://independent.academia.edu/KatarzynaPietruczuk>

STRUKTURA KOMITETU:

Komisja ds. Nagród i Odznaczeń (Przewodniczący: prof. dr hab. Jerzy Styka; Członkowie: prof. dr hab. Jadwiga Czerwińska, prof. dr hab. Maciej Kokoszko, dr hab. Krzysztof Narecki, prof. KUL).

Komisja ds. Badań Naukowych i Kontaktów Międzynarodowych (Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Bielawski, prof. UJ; Członkowie: dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UA, dr hab. Gościwit Malinowski, prof. UW, prof. dr hab. Przemysław Marciniak, prof. dr hab. Danuta Okoń, dr hab. Marek Węcowski, prof. UW).

Komisja Wydawnicza (Przewodniczący: prof. dr hab. Ryszard Kulesza; Członkowie: dr hab. Krzysztof Bielawski, dr Andrzej Kompa, dr hab. Jan Kwapisz, prof. UJ, dr hab. Gościwit Malinowski, prof. UW, prof. dr hab. Leszek Mrozewicz, dr hab. Jakub Pigoń, prof. UW.)

Sekcja Archeologiczna (Przewodnicząca: prof. dr hab. Ewdoksia Papuci-Władyka; Członkowie: dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM; prof. dr hab. Adam Łajtar, prof. dr hab. Adam Łukaszewicz, prof. dr hab. Danuta Okoń, dr hab. Marek Węcowski.)

Sekcja Bizantynologiczna (Przewodniczący: prof. dr hab. Maciej Kokoszko; Członkowie: prof. dr hab. Kazimierz Iłski, dr Andrzej Kompa, prof. dr hab. Adam Łajtar, prof. dr hab.

Adam Łukaszewicz, prof. dr hab. Przemysław Marciniak, ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, prof. dr hab. Przemysław Nehring, prof. dr hab. Szymon Olszaniec, prof. dr hab. Teresa Wolińska.)

Sekcja Mediolatynistyki, Neolatynistyki i Recepcji Kultury Antycznej (Przewodnicząca: prof. dr hab. Agnieszka Dziuba; Członkowie: prof. dr hab. Jerzy Axer, dr Krzysztof Nowak, prof. dr hab. Mikołaj Szymański, prof. dr hab. Elżbieta Wesołowska.)

Sekcja Praw Antycznych (Przewodniczący: prof. dr hab. Jan Zabłocki; Członkowie: prof. dr hab. Kazimierz Iłski, prof. dr hab. Szymon Olszaniec.)

Nagrody przyznawane przez komitet: KNoKA co roku wyłania i zgłasza kandydatów do Nagród Naukowych Wydziału I PAN.

Rys Historyczny

Komitet Nauk o Kulturze Antycznej Polskiej Akademii Nauk powstał w 1952 roku jako jeden z jedenastu komitetów naukowych powołanych przy Wydziale I. W skład Komitetu weszli Bronisław Biliński, Ryszard Gansiniec, Adam Krokiewicz, Iza Małowist-Biezuńska, Kazimierz Michałowski, Tadeusz Sinko, Stefan Srebrny, Władysław Strzelecki, Wiktor Steffen i Rafał Taubenschlag. Funkcję przewodniczącego objął Kazimierz Kumaniecki.

W 1960 roku przeprowadzono reorganizację komitetów. Uznano, że komitety Orientalistyki, Nauk o Kulturze Antycznej oraz Neofilologiczny mają podobny charakter, i powołano w ich miejsce Komitet Nauk Filologicznych, składający się z trzech sekcji: Nauk o Kulturze Antycznej, Neofilologii i Orientalistycznej. Przewodniczącym Komitetu Nauk Filologicznych został Kazimierz Kumaniecki. Zmiana ta była krótkotrwała i w 1962 roku powrócono do stanu pierwotnego, powołując z powrotem trzy zlikwidowane komitety.

Kazimierz Kumaniecki pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej przez pierwsze dwadzieścia pięć lat jego istnienia. Po jego śmierci w czerwcu 1977 roku obowiązki przewodniczącego przejął jego zastępca, Józef Wolski. W kolejnych latach przewodniczącymi Komitetu byli: Jan Wikarjak (1978-1983), Jerzy Łanowski (1984-1989), Anna Sadurska (1990-1995), Witold Wołodkiewicz (1996-2002), Jerzy Danielewicz (2003-2011) Krystyna Bartol (2011-2019) oraz Kazimierz Iłski (2020-2023). Od początku istnienia Komitetu podstawową formę jego działalności stanowiły comiesięczne wykłady, których celem była integracja badaczy związanych z różnymi dyscyplinami zajmującymi się starożytnością. Komitet prowadził również wymianę

biblioteczną z zagranicą, reprezentował polskie środowisko naukowe w międzynarodowych gremiach, organizował konferencje naukowe i szkoleniowe, opiniował plany studiów na kierunkach filologia klasyczna i archeologia śródziemnomorska, oceniał działalność Polskiego Towarzystwa Filologicznego i regularnie dokonywał przeglądu badań prowadzonych w Polsce we wszystkich dyscyplinach wchodzących w skład nauk o kulturze antycznej.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu:

Działalność Wydawnicza i oddziaływanie społeczne - Wartecki bieg „Meandra”

Pisząc o znaczeniu i zasięgu oddziaływania „Meandra”, czasopisma poświęconego kulturze starożytnej, które jest najważniejszą publikacyjną reprezentacją Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN (dalej KNoKA), nie sposób nie zacząć od jego historii. Są bowiem w Polsce starsze czasopisma naukowe – na polu badań nad starożytnością trzeba wspomnieć ukazującą się od 1894 r. jako organ Polskiego Towarzystwa Filologicznego „Eos” – jednak heroiczne początki „Meandra” czynią go wydawnictwem wyjątkowym. Dwaj wybitni profesorowie – filolog klasyczny Kazimierz Kumaniecki oraz archeolog Kazimierz Michałowski – wspierani przez filolożkę Lidię Winniczuk rozmowy o konieczności powołania w wyzwolonej Polsce czasopisma poświęconego studiom nad starożytnością i jej recepcji, a zarazem przybliżającego te badania szerszemu gronu czytelników poczęli prowadzić jeszcze podczas hitlerowskiej okupacji²⁷. Do mitologii „Meandra” należy wspomnieć pierwsze spotkanie organizacyjnego jego redaktorów na gruzach Uniwersytetu Warszawskiego późnym latem 1945 r., w gruzach nie rozumianych metaforycznie (choć także), ale czysto fizycznie. Drugie spotkanie odbyło się wśród skrzyń z zabytkami w magazynach Muzeum Narodowego. Planowano wydanie pierwszego numeru jeszcze w r. 1945 w Warszawie, co miałyby oczywisty wyraz symboliczny, jednak trudności techniczne sprawiły, że ukazał się w styczniu 1946 r., a wydrukowano go w Krakowie, choć nakładem jeszcze nie znacjonalizowanej drukarni Trzaski, Everta i

---

²⁷ Początki „Meandra” wielokrotnie opisywano w okolicznościowych materiałach na jego łamach, zob. m.in. *Słowo wstępne*, Meander 1, 1946, s. 1–2; *Piętnasty rok „Meandra”* [z K. Kumanieckim, K. Michałowskim i L. Winniczuk rozmawia M. Grzesiowski], Meander 15, 1960, s. 71–76; L. Winniczuk, *Niełatwe początki i dalszy bieg „Meandra”*, Meander 35, 1980, s. 515–520; ead., *Archaeologorum Polonorum princeps* [o K. Michałowskim], Meander 36, 1981, s. 287–293; M. Grzesiowski, *Czterdziestolecie „Meandra”*, Meander 42, 1987, s. 49–54; id., *Prof. Lidia Winniczuk jako redaktor „Meandra”*, Meander 49, 1994, s. 429–438; J. Kwapisz, *Mieczysław Grzesiowski (1923–2017)*, Meander 72, 2017, s. 3–8. Zob. też następny przyp.

Michalskiego, szczytającej się na okładce tego pierwszego zeszytu siedzibą przy warszawskiej ul. Marszałkowskiej 51. Kronikarz odnotowuje jednak, że „Meander” narodził się *de facto* już w r. 1945. Lecz jego genezy należy szukać jeszcze wcześniej.

Pokażny ładunek semiotyczny, która pozwoli nam podsumowująco ująć te heroiczne początki, nosi właściwie sama nazwa „Meander” i jego charakterystyczna winieta. Otóż od pierwszego numeru na okładce „Meandra” widnieje charakterystyczny znak graficzny, zrośnięty z jego nazwą i ją właśnie ilustrujący. Autorem winiety jest Jerzy Hryniewiecki, architekt słynący zwłaszcza z udziału w projektowaniu już nieistniejącego Stadionu Dziesięciolecia oraz warszawskiego „Supersamu”, a z budowli wciąż stojących – katowickiego „Spodka”. Jeszcze u schyłku lat dwudziestych zaprojektował znany znak graficzny Ligi Ochrony Przyrody (ojcem architekta był współtwórca Ligi, przyrodnik Bolesław Hryniewiecki). Nie będzie chyba błędem przypuszczenie, że Michałowski zawarł z Hryniewieckim więzy znajomości w czasie wojny, gdy obaj byli więźniami znanego Oflagu II C Woldenberg, gdzie Michałowski, a pewnie i Hryniewiecki, prowadził ożywioną działalność edukacyjną. Czy tu pojawił się pomysł założenia nowego czasopisma? A może lepiej powiedzieć – kontynuacji działalności przedwojennej?

Winieta pierwszego numeru „Kwartalnika Klasycznego”, ostatniego numeru „Przeglądu Klasycznego” i winieta „Meandra”

O znaczeniu nazwy „Meandra” trochę bowiem napisano, jednak najważniejszy, a w każdym razie bardzo wymowny wydaje mi się trop wskazany dość przygodnie w zamieszczonym w pierwszym numerze pisma artykule Tadeusza Sinki, zatytułowanym po prostu *Dlaczego „Meander”*²⁸. Pojawia się tu sugestia – niby mimochodem, a jednak jakby dla udobitnienia podsunęta raz, a potem powtórzona (na s. 5 i 6) – że może redaktorzy zapatrzyli się na motyw zdobiący winiętę lwowskiego „Przeglądu Klasycznego” – a wcześniej, dodajmy, „Kwartalnika Klasycznego”, którego „Przegląd” był kontynuacją; oba pisma łączyła zresztą osoba redaktora, znanego badacza-starożytnika i niezwykle aktywnego organizatora studiów klasycznych, Ryszarda Gansińca²⁹. Choć znak graficzny „Meandra” nieco odbiega od owego wzoru, trudno się oprzeć wrażeniu, że tak właśnie jest – ten meander, a więc i sama nazwa, jest echem tamtych. Idea kontynuacji międzywojennego życia klasycznego w powojennej Polsce czasu odbudowy wydaje się tu niezwykle istotna. Jest to kontynuacja, ale przynosząca nowe treści, co zwiastuje nazwa bogata w znaczenia – a redakcja podsuwa we wspomnianym już *Słowie wstępnym* i takie, że „Meander jest [...] symbolem rzeki granicznej między Europą i Azją, między Zachodem i Wschodem”, co wszak alegorycznie ujmuje sytuację i rolę kultury klasycznej w znajdującej się w pierwszym okresie powojnia na rozstaju dróg Polsce.

Ważny w tym kontekście wydaje się sam charakter „Meandra”, upodabniający się pod wieloma względami do działalności Gansińca, prowadzonej w międzywojniu na łamach „Kwartalnika Klasycznego”, „Przeglądu Klasycznego”, a także „Filomaty” oraz wydawnictw związanych z tymi tytułami. Chodzi tu o takie uprawianie badań starożytniczych, które przy zachowaniu najwyższych standardów będzie atrakcyjne dla szerokich grup czytelników – zatem połączenie waloru naukowego i popularyzacyjnego. Trudno mówić nawet o jakiejś wymyślnej formule, bo ten eseistyczny model pisania o kulturze starożytnej jej znawcom przychodzi w gruncie rzeczy dość naturalnie, a powołanie nauczycielskie jest ważnym składnikiem tożsamości badacza antyku. Nie dziwi więc, że w

---

²⁸ Meander 1, 1946, s. 3–7; por. też J. Axer, *Vita magistra historiae. Dwie glosy do dziejów miesięcznika „Meander”*, Meander 64–67, 2009–2012, s. 348–357.

²⁹ Zob. A. Lewartowicz, „Przegląd Klasyczny”, Meander 69, 2014, s. 141–161.

sferze oddziaływania kultury klasycznej na świecie istnieją od lat czasopisma o profilu przypominającym ten, który od założenia charakteryzuje „Meandra”, a więc niestroniące od ambicji dotarcia do niespecjalistów, w szczególności szeroko definiowanej inteligencji, a w dużej mierze nauczycieli i uczniów szkół średnich: w Niemczech będzie to „Gymnasium”, we Włoszech – „Atene e Roma”, w Wielkiej Brytanii – „Greece & Rome”, w USA – „Classical World”, a w Polsce jeszcze i „Nowy Filomata”. Przy czym utarło się, że „Meander” jest na poziomie zaawansowania pośrednim między wydawanym pod egidą Polskiej Akademii Umiejętności „Nowym Filomata” a wspomnianą już, adresowaną do wyrobionych badaczy i drukującą obecnie artykuły wyłącznie w językach kongresowych oraz po łacinie „Eos” – więcej o tej formule „Meandra” niżej. Odnotujmy, że „Meander” w swoich pierwszych dekadach tak jak tytuły Gansińca obradzał w związane z sobą przedsięwzięcia wydawnicze: były to serie „Biblioteka Meandra”, „*Auctarium Maeandream*” oraz „Świat Starożytny”, a także bibliografia „Antyk w Polsce”. Co imponujące i w co trudno może być uwierzyć osobom znającym dzisiejsze realia wydawania czasopism naukowych, aż do lat dziewięćdziesiątych „Meander” był – przynajmniej formalnie, o czym więcej za chwilę – miesięcznikiem, dość cienkie zeszyty liczyły kilkadziesiąt stron każdy.

Jak się sprawiała tak obmyślana formuła „Meandra”? Z dzisiejszej perspektywy – znakomicie. Od pierwszych numerów łamy pisma gościły tuzów polskich badań starożytnych, a niekiedy i krajowej kultury, a redaktorzy – w szczególności Lidia Winniczuk, a potem Mieczysław Grzesiowski – skrzętnie odnotowywali liczne echa czytelnictwa „Meandra” w prasie codziennej czy dokumenty świadczące o tym, że czytelnikami pisma byli choćby luminarze rangi Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego albo Jana Parandowskiego. „Meander” był także lekturą oficjalnie rekomendowaną dla nauczycieli szkół i uczniów. Jego walor pedagogiczny objawiał się i w tym, że udostępniał łamy także autorom debiutującym, którzy zyskiwali w ten sposób cenne doświadczenie – z dzisiejszej perspektywy widać, że nieraz ci debiutanci sami stawali się ważnymi postaciami polskiego życia naukowego. Z drugiej strony, choć „Meander” od początku zamieszcza materiały wyłącznie w języku polskim, wyrobił sobie markę poza granicami naszego kraju, nie tylko w krajach Europy Wschodniej, ale i na Zachodzie. Jest indeksowany w czołowej starożytnej bibliografii „L'Année Philologique” i można znaleźć go w dobrych bibliotekach starożytnych, jak na przykład grezystyczno-latynistyczna

biblioteka Institute of Classical Studies w Londynie. Dzięki zamieszczanym od lat – choć nie od początku – streszczeniom łacińskim, a pewnie także dzięki rozległym talentom lingwistycznym filologów klasycznych bywa cytowany w pracach uczonych zagranicznych. Doświadczenie podpowiada, że właściwie nie ma poważnego uczonego-starożytnika z Zachodu, któremu nazwa „Meander” nic by nie mówiła.

Mimo to, gdy się przegląda zeszyty „Meandra” publikowane przez już przeszło 75 lat jego dziejów, widać dowody pewnej szamotaniny z historią, starć z trudnymi realiami wydawania czasopisma naukowego w zmieniających się, lecz zawsze wyboistych dziejach powojennych. Powracają deficyty papieru, trudności z pozyskaniem materiałów – owocujące apelami do autorów, a niekiedy ciekawymi akcjami, jak organizowane przez redakcję konkursy – chroniczne niedofinansowanie. Z biegiem dekad coraz częściej pojawiają się numery łączone, z początku rzadkie, choć chyba nie było roku, w którym ukazało się dwanaście zeszytów. W latach dziewięćdziesiątych jednak „Meander” staje się faktycznie dwumiesięcznikiem, co od 1996 r. zostaje usankcjonowane zmianą formuły na okładce. Mimo to i potem zdarzają się numery łączone. Czasem hamulec zaciąga Historia przez duże „H”: zawieszenie wydawania pisma w stanie wojennym zaowocowało odbijającym się czkawką przez następne trzydzieści lat opóźnieniem wydawniczym, swoje dołożyła najpierw zapaść lat osiemdziesiątych, potem trudna dekada odbudowy gospodarki w warunkach pookrągłostołowych. W sumie jest więc „Meander” lustrem dla kondycji humanistyki po zakończeniu drugiej wojny światowej, a w szczególności tego jej działu, który się zajmuje badaniem antyku. Takim lustrem, dodajmy, które jednak wszystko upiększa i ubarwia, bo taki jest urok zdystansowanego pisania o kulturze po pierwsze, a kulturze odległej starożytności w szczególności. Choć więc „Meander” lat stalinowskich czy gomułkowskich nie jest wolny od ech walki ideologicznej i serwitutów na rzecz obowiązujących nurtów (pseudo)humanistyki, zwykle wzbudzających tylko pobłażliwy uśmiech, czasem bolesne wspomnienie³⁰, to jednak zawsze więcej w nim historii starożytnej niż tej współczesnej. Nawet w najgorszych czasach pozostawał ostoją wielkiej kultury i na przekór swojej nazwie utrzymywał niepokretnie ów klasyczny kurs, wynikający z jej prawdziwego sensu.

---

³⁰ Zob. Axer, op. cit.

Najwyższa pora wspomnieć o tym, co spowodowało powstanie tego szkicu, to jest o miejscu „Meandra” w strukturach Polskiej Akademii Nauk. Widać już, że „Meander” jest starszy niż sama Akademia – a kiedy przejęła ona pieczę nad jego wydawaniem? Odpowiedź można znaleźć w wymienionych wyżej materiałach okolicznościowych³¹: początkowo periodyk finansowany był z subwencji na przemian Ministerstwa Oświaty i Ministerstwa Kultury, natomiast wśród wydawnictw PAN znalazł się w 1954 r., odtąd również na dekady pieczę nad sprawami druku przejęło PWN. Ta zmiana nijak nie odbiła się w ówczesnie publikowanych zeszytach i była może czysto techniczna; z pewnością nie bez znaczenia była pozycja Kazimierza Kumanieckiego – redaktora „Meandra” aż do śmierci w 1977 r. – w strukturach PAN i nowo powołanego Komitetu Nauk o Kulturze, na którego czele stał od początku. Dopiero od rocznika 1965 na okładce „Meandra” pojawia się informacja, która widnieje tam do dziś: o KNoKA jako wydawcy pisma.

Tak wyglądały początki, gdy „Meander” zyskał swą kulturowaną przez dekady, ulegającą subtelnej ewolucji tożsamość. Zasadniczy kurs nie zmieniał się, jak się zdaje, mimo zmian w redakcji. Po śmierci Kumanieckiego w r. 1977 i Michałowskiego 1 stycznia 1981 r. ster dzierżyła aż do śmierci ich bliska współpracowniczka, Lidia Winniczuk. Po jej śmierci w r. 1993 posadę redaktorki naczelnej objęła nie związana wcześniej z „Meandrem” Anna Komornicka, jednak trzeba powiedzieć, że jest bliskim współpracownikiem i sekretarzem redakcji aż do r. 2004, gdy wspólnie ustąpili ze swoich funkcji, pozostawał Mieczysław Grzesiowski, który był ważnym współpracownikiem pisma już od lat pięćdziesiątych. Widać więc, że hasło kontynuacji jest leitmotiwem w dziejach „Meandra”.

Spróbujmy powiedzieć kilka słów o aktualnej sytuacji „Meandra” i jego oddziaływaniu. Można przyjąć, że obecny etap w historii pisma rozpoczął się z r. 2005, gdy funkcję redaktora naczelnego objął filolog klasyczny Mikołaj Szymański. Od r. 2021 pełni ją piszący te słowa, któremu wcześniej red. Szymański powierzył funkcję sekretarza. Ważną postacią „Meandra” jest historyk Adam Ziółkowski (w redakcji o 2005 r.), dopełnia ją obecnie jako sekretarz redakcji Helena Teleżyńska. Co istotne, kolorowe zeszyty „Meandra” – kolorowe i jeśli chodzi o tradycyjne zróżnicowanie treści, i dosłownie, bo zmienna barwa okładek od lat jest dodatkowym wyróżnikiem pisma – ukazują się teraz co roku, po krótkich i nieskutecznych eksperymentach z formą kwartalnika oraz po

---

³¹ Zob. wyżej, przyp. 1.

naprawczym epizodzie w postaci numeru łączonego za lata 2009–2012. Roczники są publikowane regularnie i terminowo, a certyfikatem jakości formalnej jest obecność „Meandra” w bazie ERIH PLUS oraz na liście czasopism Ministerstwa Nauki i Edukacji (z liczbą 70 pkt.). Najnowszym krokiem czyniącym zadość wymogom współczesności było odświeżenie szaty graficznej, co umożliwi łatwiejsze indeksowanie zawartości „Meandra” w elektronicznych bazach danych i ułatwi funkcjonowanie poszczególnych materiałów jako autonomicznych plików – „Meander” jest bowiem obecnie dostępny nie tylko na papierze (w tej formie w rzeczywistości można go znaleźć wyłącznie w bibliotekach, bo nie trafia do sprzedaży), ale także w wersji zdigitalizowanej. Pełnotekstową zawartość można czytać w wolnym dostępie w Czytelni Czasopism PAN na stronie <https://journals.pan.pl/meander/>.

Jaki jest ten „Meander” *anno Domini* MMXXII? Na pewno wierny pierwotnej formule periodyku, który nie przekracza pewnego poziomu techniczności i stara się być przystępny nie tylko dla specjalistów, ale też wszystkich osób zainteresowanych odkrywaniem kultury klasycznej. Trzeba jednak powiedzieć, że jest zarazem rasowym czasopismem naukowym, spełniającym wszystkie wymogi stawiane poważnym publikacjom na polu humanistyki: artykuły naukowe oraz przekłady tekstów starożytnych czy nowołacińskich są zaopatrzone w pełny aparat naukowy, w tym nie tylko tradycyjne streszczenia łacińskie, ale również angielskie (obecnie także polskie). Ważną rolę redakcja przypisuje działowi recenzji, a treści niemające charakteru *stricte* naukowego, jak wspomnienia, sprawozdania, materiały z dziejów historii badań starożytnych w Polsce, a nawet utwory literackie – treści, dodajmy, które w oczach wielu czytelników stanowią o tożsamości pisma – są oddzielone w osobnej sekcji na końcu każdego zeszytu. Wszystko to sprawia, że pozostając wierny oryginalnemu zamysłowi dzisiejszy „Meander” – w zgodzie z linią nakreśloną przez swojego wydawcę, czyli KNoKA – jest nieco wyraźniej niż w pierwszych numerach nakierowany na odbiorcę fachowego. Wciąż można znaleźć na łamach „Meandra” zarówno publikacje uznanych, doświadczonych badaczy, w tym sporadycznie uczonych zagranicznych, których prace ukazują się w polskim tłumaczeniu, jak i debiutantów oraz autorów rozpoczynających pracę naukową. Jest to forum, które umożliwia kontakt z najnowszymi trendami badań starożytnych, ważną funkcją jest uprzystępnianie nowo publikowanych lub mało znanych tekstów greckich i łacińskich. Formuła rocznika umożliwia niezbędną dbałość o jakość zamieszczanych treści –

zasadniczo lokujących się na nieco wyższym poziomie skomplikowania i wyspecjalizowania niż w czasach, gdy „Meander” rodził się jako miesięcznik.

Czasy, gdy akademickie czasopismo klasyczne ukazywało się comiesięcznie i trafiało do niezwykle obszernej grupy czytelników, budzą nostalgię. Były to jednak czasy, kiedy poświęcone takiej tematyce wykłady profesorów-starożytników potrafiły przyciągnąć tłumy i bywały biletowane – ten rodzaj entuzjazmu dla obcowania z humanistyką uniwersytecką jest już chyba z różnych względów rzeczą przeszłości. W warunkach cyfrowego świata przed „Meandrem” – z jego formułą czasopisma wprawdzie naukowego i gwarantującego zachowanie najwyższej badawczej jakości, ale uprzywilejowanego dla szerszego grona osób zainteresowanych kulturą świata antycznego, co jest przecież tematem o wielkim ładunku atrakcyjności – otworzyły się ciekawe perspektywy. Można liczyć, że dzięki dostępności w internetowej formule *open access* „Meander” nie tylko trafia do grona swoich zwykłych czytelników, ale też znajduje nowych. Niejako przedłużeniem obecności „Meandra” w Internecie jest jego strona na portalu Facebook, gdzie między prezentacją nowych numerów ukazują się treści związane z pismem i poruszaną w nim tematyką. Obserwują tę stronę przeszło dwa tysiące osób, co czyni ją jedną z popularniejszych polskich grup starożytnicznych na Facebooku. Jest to wskaźnik potencjału „Meandra”, w przedstawianiu kultury antyku i jej recepcji udanie oscylującego między specjalistycznością a chęcią dotarcia do szerszej rzeszy odbiorców, między wymogami formy papierowej a możliwościami mediów elektronicznych, między tradycją a innowacyjnością.

Konferencje

W roku 2014 we współpracy z IFK UW Komitet zorganizował konferencję naukową, *Fragments, Holes, and Wholes: Reconstructing the Ancient World in Theory and Practice*, z udziałem kilkunastu gości zagranicznych; w czasie konferencji wygłoszono 35 referatów. Sukcesem wydawniczym było opublikowanie w roku 2017 w prestiżowej serii *Journal of Juristic Papyrology Supplements* recenzowanego tomu pokonferencyjnego (pod red. T. Derdy, J. Hilder, J. Kwapisz). Należy podkreślić, że w wyniku konferencji udało się doprowadzić do prawdziwie interdyscyplinarnego spotkania przedstawicieli różnych dziedzin: badaczy literatury greckiej i rzymskiej, językoznawców, badaczy filozofii antycznej, prawników-romanistów, archeologów, historyków i papirologów. Efektem była oryginalna, interdyscyplinarna dyskusja nad zagadnieniem fragmentaryczności świata

starożytnego i możliwościami jego rekonstrukcji. Zostały gruntownie przedstawione ważne nowoczesne projekty zbiorowe, poświęcone badaniom nad fragmentami literatury starożytnej, w szczególności prace nad edycją fragmentów historyków starożytnych w ramach projektu „Brill's New Jacoby”. Poruszono najbardziej aktualne zagadnienia, przyciągające obecnie uwagę świata naukowego i szerszej publiczności – m.in. referat o nowo odkrytym papirusie z utworami Safony przedstawił wydawca tego papirusu, Dirk Obbink z Oksfordu.

Ta sama idea propagowania osiągnięć naukowców z Polski w świecie i kontynuowania kontaktów z naukowcami z zagranicy przyświecała pomysłowi zorganizowania (we współpracy KNoKA z IFK UW i IFK UAM) międzynarodowej konferencji *The Presence of Plotinus: the Self, Contemplation and Spiritual Exercise in the Enneads*, która po perturbacjach związanych z wybuchem pandemii odbyła się ostatecznie w formie zdalnej w czerwcu 2021. Konferencja zapełniła istotną lukę w badaniach nad praktycznym wymiarem filozofii Plotyna. Na podstawie wygłoszonych wykładów i referatów prof. M. Stróżyński przygotował wstępną propozycję monografii wieloautorskiej, którą skierował do prestiżowego wydawnictwa naukowego. Uczestnicy obrad zwracali uwagę na wysoki poziom wygłoszonych referatów i dyskusji. Poprzez swój międzynarodowy wymiar, konferencja przyczyniła się do rozwoju współpracy między badaczami z Polski i zagranicy.

Sekcja Bizantynologiczna KNoKA wzięła aktywny udział w przygotowaniu 24th International Congress of Byzantine Studies, 22-27 sierpnia 2022, w Wenecji i Padwie. Główny organizator kongresu – Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Bizantyńskich (AIEB) – jest jedyną ogólnoświatową organizacją, zrzeszającą bizantynistów zajmujących się okresem od IV do XVI/XVII w. w ramach ok. 10 dyscyplin naukowych. W jej skład wchodzi obecnie 39 komitetów narodowych, w tym Sekcja Bizantynologiczna KNoKA. W kongresie wzięło udział około 1350 uczonych. Polscy uczeni (reprezentujący Sekcję Bizantynologiczną KNoKA PAN i Komitet Bizantynologiczny PTH) przygotowali w edycji 2022 trzy sesje okrągłych stolików:

1. *Byzantine Ecosystems: society and environment in the Eastern Mediterranean, 300-1500 CE*
2. *Guarding the frontier or trading on the border: The borders of the Byzantine Commonwealth and their function*

3. *Christian Nubia as a bridge between Byzantium and Africa*

Spoleczna misja KNoKA

Wspólnym mianownikiem działań KNoKA na przestrzeni lat była troska o utrzymanie i wzmocnienie wywodzącego się z antyku i stanowiącego niezwykle ważny składnik kultury europejskiej ideału *humanitas*, rozumianego jako dowartościowanie wykształcenia, wiedzy i postaw społecznych odwołujących się do wzorców klasycznych i kultury grecko-rzymskiej, ale także do kolejnych „renesansów” antycznego dziedzictwa. Ideał ten wymaga obecnie szczególnie mocnego wyakcentowania ze względu na tendencje technicystyczne, które próbują zdominować dyskurs społeczny, w tym akademicki. Wymaga to nieustannego zabiegania o umocowanie działań badawczych i edukacyjnych w europejskiej tradycji intelektualnej, przy czym należy podkreślić, że sięganie do tej tradycji nie ma na celu abstrahowania od współczesnych kontekstów kulturowych i politycznych, lecz spojrzenie na nie z szerszej perspektywy, uwzględniającej zmieniające się hierarchie i paradygmaty.

Opracowali: Dr hab. Katarzyna Jażdżewska, Aarhus University; dr hab. Jan Kwapisz, UW; dr Katarzyna Pietruczuk, UW; prof. dr hab. Kazimierz Iłski, UAM

Komitet Nauk o Literaturze

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Komitet Nauk o Literaturze PAN reprezentuje środowisko polskich badaczy literatury i filologów. W ciągu ponad 50-letniej historii zmieniał nazwę, strukturę oraz zakres działania. Obecnie informacje o aktywności Komitetu dostępne są na stronie: <https://knol.pan.pl/pl/>

Komitet został powołany do życia w ramach struktury organizacyjnej Polskiej Akademii Nauk jako Komitet Nauk o Literaturze 26 marca 1960 roku. Zgodnie z założeniami, przyjął rolę ciała doradczego i opiniodawczego. Od początku pole jego działania obejmowało:

- integrowanie środowiska badaczy literatury, stymulowanie współpracy naukowej między ośrodkami polonistycznymi w kraju i za granicą
- formułowanie i wyrażanie opinii w sprawach dotyczących rozwoju nauk filologicznych
- zagadnienia dydaktyki polonistycznej na poziomie szkolnictwa podstawowego i średniego, w tym ocenę programów nauczania języka polskiego oraz podręczników szkolnych
- zagadnienia dydaktyki uniwersyteckiej, w tym programów kształcenia nauczycieli
- organizację, współorganizację i opiekę merytoryczną nad życiem naukowym, w tym nad kongresami, konferencjami i sesjami naukowymi
- opiniowanie kandydatów na członków Polskiej Akademii Nauk oraz kandydatów do nagród naukowych.

W toku działalności, wraz ze zmianami w sferze polityki pociągającymi za sobą reorganizację życia naukowego, obszar prac komitetu także ulegał zmianom. Pojawiały się nowe zadania i nowe formy aktywności, dla odmiany niektóre zagadnienia traciły aktualność. Obecnie, oprócz wyżej wymienionych zadań, KNoL zajmuje się również:

- formułowaniem opinii na temat zasad ewaluacji działalności naukowej ośrodków badawczych i dydaktycznych oraz zasad oceny pracowników naukowych
- formułowaniem opinii i stanowisk na temat punktacji wydawnictw i czasopism naukowych
- współpracą z innymi komitetami naukowymi PAN w zakresie organizacji życia naukowego, wyrażania opinii na temat polityki naukowej państwa
- opiniowaniem dokumentów, projektów ustaw i przepisów dotyczących działalności naukowej
- przygotowaniem rekomendacji do Literackiej Nagrody Nobla.

Komitet podejmuje także działania doraźne wynikające z bieżących potrzeb – wyraża opinie i stanowiska, bierze udział w konsultacjach i prekonsultacjach ogłaszanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, formułuje apele w sprawach o dużym znaczeniu społecznym.

W historii Komitetu Nauk o Literaturze można wyróżnić kilka etapów³². Pierwszy trwał od 1961 do roku 1969. Doszło wtedy do wypracowania formy organizacyjnej komitetu oraz doprecyzowania metod i zakresu pracy. W pierwszej kadencji (1960-1962) przewodniczącym został wybrany prof. Julian Krzyżanowski i funkcję tę pełnił do roku 1969. W skład komitetu wchodziło od 40 do 50 osób, w tym członkowie PAN, wybitni przedstawiciele filologii polskiej, filologii słowiańskich oraz neofilologii pracujący w uniwersytetach i wyższych szkołach pedagogicznych, oraz w Instytucie Badań Literackich PAN, Bibliotece Narodowej, Muzeum im. A. Mickiewicza, a także reprezentanci odpowiednich departamentów Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz wydawnictw naukowych. Zgodnie z zasadą centralizacji polityki naukowej, Komitet zajmował się formułowaniem syntetycznej oceny stanu literaturoznawstwa polskiego oraz długofalowego planu rozwoju dyscypliny.

Pierwszy etap działalności KNoL zakończył się blisko półtoraroczną przerwą, trwającą do kwietnia 1970 roku. W pierwszej kadencji po wznowieniu działalności, Przewodniczącą komitetu została prof. dr hab. Janina Kulczycka Saloni. W marcu 1971 roku, do każdej z komisji Komitetu zostali wprowadzeni przedstawiciele Ministerstwa Obrony Narodowej³³. Dotyczyło to wszystkich komitetów naukowych PAN. W związku ze zmianami organizacyjnymi, w tym ograniczeniem składu liczebnego (z 75 do 49 członków) i zakresu działania do zagadnień związanych z badaniami nad literaturą polską, 25 listopada 1971 Prezydium KNoL wystąpiło do Wydziału I PAN z propozycją zmiany nazwy na Komitet Nauk o Literaturze Polskiej (KNoLP)³⁴. Została ona oficjalnie zaakceptowana 11 kwietnia 1972 r. i funkcjonowała od początku kolejnej kadencji (1972-1974), kiedy to funkcję Przewodniczącego objął prof. Henryk Markiewicz. Sprawował ją do roku 1990. W ciągu

---

³² E. Warzenica-Zalewska, *Z działalności placówek polonistycznych w XXX leciu PRL. Komitet Nauk o Literaturze*, „Biuletyn Polonistyczny” 1974, nr 17/54, s. 6

³³ Archiwum IBL PAN, Pismo sekretarza Wydziału I Nauk Społecznych, Józefa Chałasińskiego, Sygn. 279/3 Organizacja Komitetu. Korespondencja w sprawach składu osobowego, 1970-1981.

³⁴ Archiwum IBL PAN, List do Wydziału I PAN, Sygn. 279/3 Organizacja Komitetu...

lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych prace KNoLP koncentrowały się w obdarzonych dużą samodzielnością komisjach problemowych, a komitet jako całość zajmował się między innymi realizacją problemów węzłowych dotyczących literatury polskiej, określeniem najważniejszych kierunków rozwoju literaturoznawstwa i filologii polskiej, co miało służyć jako podstawa dla centralnego planowania państwowego w sferze nauki³⁵. W październiku 1980 roku Prezydium Komitetu wystosowało dokument zatytułowany „Postulaty KNoLP i informacje o kierunkach podjętych przez KNoLP prac”. Osadzony w klimacie społecznym początków ruchu „Solidarności” odnosił się do powszechnych wówczas żądań praworządności, demokracji i pełnej informacji. Podkreślał w sposób szczególny potrzebę autonomii nauki, ograniczenia cenzury oraz zniesienia przewagi decyzji administracyjnych i autokratycznych metod w zarządzaniu nauką³⁶.

W latach 1991-1998 Przewodniczącą KNoLP była prof. Alina Nowicka-Jeżowa. Komitet funkcjonował już w nowych warunkach społecznych i politycznych, a przedmiotem jego szczególnego zainteresowania była sytuacja studiów polonistycznych poza granicami kraju, zarówno na Zachodzie, jak i na Wschodzie. W dniach 4-6 września 1998 pod patronatem KNoLP odbył się w Warszawie Pierwszy Kongres Polonistyki Zagranicznej, podczas którego zainaugurowano działanie Międzynarodowego Komitetu Studiów Polonistycznych (6 września 1998 r.). Komitet podejmował także problem kształcenia naukowo-dydaktycznej kadry polonistycznej oraz pozycji nauki o literaturze wśród innych dyscyplin humanistycznych.

Od 1999 r. do 2006 funkcję Przewodniczącej pełniła prof. Małgorzata Książek-Czerwińska. Za jej kadencji Wydział I PAN wystąpił z inicjatywą połączenia KNoLP z Komitetem Neofilologicznym i powrotu do dawnej nazwy: Komitet Nauk o Literaturze. Mimo wątpliwości, jakie budziła perspektywa zmniejszenia się liczby polonistów w połączonym Komitecie, propozycja ta została przyjęta³⁷.

---

³⁵E. Warzenica-Zalewska, *Komitet Nauk o Literaturze Polskiej, Sprawozdanie z działalności w kadencji 1978-1980, przedłużonej do 30 czerwca 1981* „Biuletyn Polonistyczny” 1982, nr 24/4, s. 14.

³⁶ Ibidem, s. 11.

³⁷ Protokół z zebrania plenarnego członków KNoLP w dniu 3. XII. 2002 r. (prywatne archiwum prof. Aliny Nowickiej-Jeżowej).

W 2007 roku funkcję Przewodniczącego KNoL objął prof. Krzysztof Kłosiński i sprawował ją do roku 2020. W latach tych Komitet wielokrotnie zabierał głos w kwestiach wynikających z kolejnych zmian w polityce naukowej państwa oraz formułował stanowiska odnośnie projektów reformy edukacji szkolnej i szkolnictwa wyższego. Szczególną uwagę zwracano na problem parametryzacji wydawnictw i czasopism naukowych z zakresu humanistyki oraz ogólnie – pozycji literaturoznawstwa i nauk humanistycznych w stosunku do nauk ścisłych i stosowanych. Komitet podejmował także współpracę z innymi komitetami PAN oraz inicjatywami społecznymi takimi jak Komitet Kryzysowy Humanistyki Polskiej. W 2013 roku KNoL był wśród współinicjatorów I Kongresu Dydaktyki Polonistycznej (Kraków, 20-23 listopada 2013). Kongres stał się wydarzeniem cyklicznym. W kadencji 2020-2023 Przewodniczącą Komitetu Nauk o Literaturze jest prof. Anna Łebkowska z Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (ORCID: 0000-0002-3954-5388). Funkcję jej zastępców sprawują prof. Danuta Ulicka z Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego (ORCID:0000-0001-6638-6661) oraz prof. Paweł Zajas z Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (ORCID: 0000-0001-6041-297X). Prezydium Komitetu tworzą prof. Małgorzata Mikołajczak z Uniwersytetu Zielonogórskiego (ORCID: 0000-0002-7570-581X), prof. Paweł Próchniak z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN, w Krakowie (ORCID: 0000-0002-2003-7236) oraz prof. Józef Olejniczak z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (ORCID: 0000-0002-6831-5100).

Ponadto w skład KNoL wchodzi:

Jego honorowa przewodnicząca prof. Małgorzata Książek-Czermińska (Uniwersytet Gdański, ORCID: 0000-0001-8951-0426)

prof. Monika Adamczyk-Garbowska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ORCID: 0000-0002-9829-4363)

prof. Arkadiusz Bałajewski (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ORCID: 0000-0002-3945-6983)

dr hab. Tomasz Bilczewski (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0002-1220-5383)

dr hab. Tomasz Bocheński (Uniwersytet Łódzki, ORCID: 0000-0003-1704-3456)

prof. Włodzimierz Bolecki (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0003-3235-9571)

dr hab. Wojciech Browarny (Uniwersytet Wrocławski, ORCID: 0000-0002-4829-2351)

prof. dr hab. Tomasz Chachulski (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0001-7449-8022)

dr hab. Zbigniew Chojnowski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ORCID: 0000-0001-5679-2199)

prof. Marcin Cieński (Uniwersytet Wrocławski, ORCID: 0000-0003-3437-5428)

prof. Anna Czabanowska-Wróbel (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0002-4382-366X)

dr hab. Jarosław Fazan (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0002-4760-9740)

prof. Hanna Gosk (Uniwersytet Warszawski, ORCID: 0000-0002-9336-6989)

prof. Magdalena Horodecka (specjalistka, Uniwersytet Gdański, ORCID: 0000-0001-5557-9492)

prof. Inga Iwasiów (Uniwersytet Szczeciński, ORCID: 0000-0002-5090-1961)

prof. Anna Janus-Sitarz (specjalistka, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0003-2730-7048)

dr hab. Daniel Kalinowski (specjalista, Akademia Pomorska w Słupsku, ORCID: 0000-0002-5179-0642)

prof. Marian Kisiel (Uniwersytet Śląski w Katowicach, ORCID: 0000-0002-6752-2407)

prof. Krzysztof Adam Kłosiński (Uniwersytet Śląski w Katowicach, ORCID: 0000-0002-5541-1865)

dr hab. Elżbieta Konończuk (specjalistka, Uniwersytet w Białymstoku, ORCID: 0000-0002-9544-6595)

dr hab. Zbigniew Józef Kopeć (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0003-4351-1137)

prof. Katarzyna Kuczyńska-Koschany (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0002-1671-2278)

prof. Michał Kuziak (Uniwersytet Warszawski, ORCID: 0000-0002-7926-5268)

prof. Anna Legeżyńska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0001-7068-3685)

prof. Jarosław Mariusz Ławski (Uniwersytet w Białymstoku, ORCID: 0000-0002-1167-5041)

prof. Anna Nasiłowska - Rek (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0002-6171-5662)

prof. Ewa Paczoska (Uniwersytet Warszawski, ORCID: 0000-0001-6815-2359)

prof. Jacek Popiel (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0002-8790-2757)

prof. Eugenia Prokop-Janiec (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0003-0703-3959)

prof. Maria Prussak (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0003-1432-8368)

dr hab. Magdalena Rabizo-Birek (Uniwersytet Rzeszowski, ORCID: 0000-0002-9696-4095)

prof. Wacław Rapak (specjalista, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0003-1441-8187)

prof. Andrzej Skrendo (specjalista, Uniwersytet Szczeciński, ORCID: 0000-0002-7402-2048)

prof. Andrzej Tyszczyk (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, ORCID: 0000-0002-9574-9078)

prof. Piotr Urbański (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0002-4418-2243).

W składzie Komitetu znaleźli się także członkowie Polskiej Akademii Nauk:

prof. Grażyna Borkowska (Instytut Badań Literackich PAN, ORCID: 0000-0002-6281-4566)

prof. Michał Głowiński (Instytut Badań Literackich PAN)

prof. Radosław Grześkowiak (Uniwersytet Gdański, ORCID: 0000-0002-6160-9982)

prof. Ryszard Nycz (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: 0000-0003-2736-4675)

prof. Hubert Orłowski (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0003-2998-8801).

W kadencji 2020-2023 KNoL koncentruje się wokół zagadnień reformy nauki i szkolnictwa wyższego, zasad parametryzacji wydawnictw i czasopism naukowych, oraz ewaluacji działalności naukowej. Zabiera głos w sprawach ważnych dla środowiska naukowego humanistów, takich jak sytuacja młodych naukowców, pozycja języka polskiego w systemie składania wniosków grantowych. Odpowiadając na bieżące potrzeby, Komitet nie tylko zajął stanowisko, ale i wystosował sformułowany w wielu

językach apel w sprawie agresji rosyjskiej na Ukrainę, dyskutował nad formami pomocy dla naukowców i studentów z Ukrainy.

Jako reprezentacja polskich badań nad literaturą, KNoL utrzymuje kontakty z zagranicznymi instytucjami i organizacjami naukowymi. Zostały one zapoczątkowane podczas pierwszej kadencji Komitetu, w roku 1963, kiedy to podjął się on zadania reprezentowania polskich literaturoznawców na V Międzynarodowym Kongresie Sławistów w Sofii³⁸. W 1973 roku Komitet współpracował z polskim Komitetem Organizacyjnym VII Międzynarodowego Kongresu Sławistów w Warszawie. Na początku lat osiemdziesiątych Komisja do spraw Komparatystyki i Polonistyki za granicą współpracowała z International Comparative Literature Association (AIRC) w ramach projektu wydawniczego w cyklu „Histoire comparée des littératures des langues européennes”. Wymiana międzynarodowa opierała się jednak przede wszystkim na kontaktach prywatnych członków Komitetu³⁹. Obecnie kontakty międzynarodowe utrzymują poszczególne komisje KNoL, a ich ważnym forum są cykliczne kongresy skupiające zagranicznych badaczy literatury polskiej.

Od momentu powstania, w pracach KNoL ważną rolę odgrywały komisje. Ich liczba i zakres działania zmieniały się w zależności od aktualnych potrzeb. Po raz pierwszy zostały powołane w 1970 roku, po wznowieniu działalności Komitetu. Były to: Komisja Literatury Współczesnej, Komisja Literatury Epok Dawnych, Komisja do Spraw Dydaktyki i Nauki w Szkołach Wyższych, Komisja do Spraw Kadry Naukowej i Planowania jej Rozwoju. W kadencji 1972-1974 funkcjonowały: Komisja do spraw Ogólnego Planu Badań nad Literaturą Polską, Komisja Wydawnicza, Komisja do spraw Organizacji Badań nad Polskim Życiem Literackim, Komisja do spraw Koordynacji Badań nad Życiem i Twórczością S. Żeromskiego oraz Komisja do spraw Sesji Metodologicznej Polonistów. W kadencji 1978-1980, oprócz kontynuującej działalność Komisji Wydawniczej powołano Komisję Programowo-Dydaktyczną, Komisję do spraw Komparatystyki i Polonistyki za granicą, oraz Komisję Edytorsko-Tekstologiczną. W 1982 r. powołana została nowa Komisja do Badania Dziejów Polskiej Nauki o Literaturze. W latach 1996-1998 prace Komitetu prowadzone były w stałych komisjach: Komisji Nauki o Literaturze, Komisji do spraw

---

³⁸ E. Warzenica-Zalewska, *Z działalności placówek polonistycznych...*, s. 9.

³⁹ E. Warzenica-Zalewska, *Komitet Nauk o Literaturze Polskiej, Sprawozdanie z działalności w kadencji 1978-1980...*, s.4.

Edukacji Szkolnej i Akademickiej, Komisji Edytorstwa i Dokumentacji, Komisji Wydawniczej, Komisji do Dziejów Nauki o Literaturze⁴⁰.

W obecnej kadencji (2020-2023) funkcjonuje pięć komisji, w tym nowo powołana podczas plenarnego posiedzenia Komitetu 19 maja 2020 Komisja do spraw Dydaktyki Uniwersyteckiej. Przewodniczącą Komisji Edukacji jest prof. Anna Janus-Sitarz, a w jej skład wchodzi prof. Katarzyna Kuczyńska-Koschany oraz prof. Tomasz Chachulski. Komisja bierze udział w organizacji cyklicznych Kongresów Dydaktyki Polonistycznej, opiniuje programy nauczania języka polskiego na poziomie szkolnictwa podstawowego i średniego. Przewodniczącą nowo powołanej Komisji do spraw Dydaktyki Uniwersyteckiej została prof. Danuta Ulicka. W skład komisji weszli: prof. Andrzej Tyszczyk, prof. Hanna Gosk, prof. Marian Kisiel, prof. Tomasz Chachulski oraz prof. Magdalena Rabizo-Birek. Powołanie komisji wynikało z potrzeby skoncentrowania się na problemach dydaktyki uniwersyteckiej, w tym przede wszystkim kształcenia nauczycieli. Komisja Polonistyk Światowych działa pod przewodnictwem prof. Tomasza Chachulskiego, a pozostałymi jej członkami zostali prof. Małgorzata Mikołajczak, prof. Eugenia Prokop Janiec, prof. Marcin Cieński oraz dr hab. Tomasz Bilczewski prof. UJ. Komisja współorganizuje cykliczny Światowy Kongres Polonistów, utrzymuje kontakty z wydziałami polonistyki poza granicami kraju, uczestniczy w pracach nad portalem „Geopolonistyka” prowadzonym przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Polonistycznych i „Biuletyn Polonistyczny”. Funkcję przewodniczącego Komisji Wydawniczej sprawuje prof. Paweł Próchniak, a w jej skład wchodzi ponadto prof. Anna Czabanowska-Wróbel i prof. Paweł Zajas. Oprócz wydawania serii „Rozprawy Literackie” i „Rozprawy w sieci” Komisja zajmuje się pracami organizacyjnymi i koncepcyjnymi dotyczącymi moderowania i rozbudowy platformy internetowej stronypoezji.pl. W Komisji do spraw Nagród, pod przewodnictwem prof. Ewy Paczoskiej działają prof. dr hab. Ryszard Nycz oraz prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński. W latach 2021-2022 Komisja obradowała nad regulaminem oraz organizacją Nagrody KNoL PAN za wybitne osiągnięcie naukowe z zakresu literaturoznawstwa.

---

⁴⁰ Projekt działalności Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej PAN na lata 1996-1998 (prywatne archiwum prof. Aliny Nowickiej-Jeżowej).

Komitet Nauk o Literaturze do tej pory nie przyznawał własnej nagrody. Formułował natomiast rekomendacje do Nagrody im. Aleksandra Brücknera. W lutym 2023 roku został przyjęty regulamin Nagrody KNoL dla pierwszych wydań prac naukowych z zakresu literaturoznawstwa opublikowanych w roku poprzedzającym rok ogłoszenia danej edycji konkursu. Będzie ona przyznawana w następujących kategoriach: nagroda za najlepszą monografię z zakresu literaturoznawstwa, za najlepszy debiut książkowy z zakresu literaturoznawstwa oraz za najlepszą pracę edytorską, słownikową.

Komitet Nauk o Literaturze ma znaczące osiągnięcia w działalności na rzecz polskiego literaturoznawstwa oraz całego środowiska naukowego. Ich charakter był różny na przestrzeni dziejów Komitetu, w zależności od jego zmieniających się kompetencji i zakresu działania, a także od możliwości wpływania na życie naukowe i politykę państwa wobec nauki. Tym niemniej, można je pogrupować wokół najważniejszych kategorii i wymienić najważniejsze.

Działalność ekspercka:

- ocena działalności towarzystw naukowych (lub sekcji naukowych) zajmujących się sprawami literatury i życia literackiego – 1971 r.
- ocena realizacji uchwał II Kongresu Nauki Polskiej (19 marca 1979 r.) oraz nawiązujące do niej opracowanie "Postulatów KNoLP i informacji o kierunkach podjętych przez KNoLP prac" (17 IX 1980)
- oceny działalności czasopism naukowych: „Pamiętnika Literackiego”, „Ruchu Literackiego”, „Tekstów”, „Polonistyki”, „Przeglądu Humanistycznego”, „Zagadnień Rodzajów Literackich”, „Prac Polonistycznych”, „Kwartalnika Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego”, „Biuletynu Polonistycznego”, „Rocznika Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza (grudzień 1978- styczeń 1980),
- włączenie się KNoL w prace zespołu do spraw parametryzacji czasopism humanistycznych i społecznych, powołanego pod kierunkiem prof. Krzysztofa Mikulskiego, przewodniczącego Komitetu Nauk Historycznych (marzec 2013)
- Opinia o projekcie podstawy programowej języka polskiego do liceum ogólnokształcącego i technikum, (22 maja 2017 r.),
- Opinia o projekcie podstawy programowej do języka polskiego, (8 stycznia 2017 r.),

- Ocena działalności Instytutu Badań Literackich PAN w latach 2017-2020- przeprowadzona z upoważnienia Przewodniczącego Rady Kuratorów Wydziału I PAN prof. Ryszarda Nycza.

Organizacja i współorganizacja kongresów naukowych i zjazdów istotnych dla środowiska badaczy literatury:

- od 2013 roku KNoL współorganizuje kolejne Kongresy Dydaktyki Polonistycznej. Do tej pory odbyły się następujące kongresy:

I Kongres Dydaktyki Polonistycznej „Polonistyka dziś – kształcenie dla jutra. Diagnozy i perspektywy” (Kraków, 20-23 listopada 2013),

II Kongres Dydaktyki Polonistycznej „Edukacja *polonistyczna* jako zobowiązanie. Powszechność i elitarność polonistyki, (18-21 listopada 2015 r., Katowice),

III Kongres Dydaktyki Polonistycznej- „Polonistyka i świat wartości. Edukacja polonistyczna jako wartość”, (22-25 listopada 2017 r., Lublin),

IV Kongres Dydaktyki Polonistycznej "Lekcja POLSKI(ego) – praktyki edukacyjne wobec niepokojów XXI wieku", (20 - 23 listopada 2019 r., Poznań)

V Kongres Dydaktyki Polonistycznej „Kultura Solidarności w przestrzeni edukacyjnej”, (19-22 października 2022 r., Gdańsk)

- KNoL współorganizuje kolejne kongresy skupiające zagranicznych badaczy literatury polskiej:

I Kongres Polonistyki Zagranicznej „Polonistyka na świecie” (4-6 września 1998 r, Warszawa),

II Kongres Polonistyki Zagranicznej (28 czerwca - 1 lipca 2001 r., Gdańsk),

III Kongres Polonistyki Zagranicznej „Literatura, kultura i język polski w kontekstach i kontaktach światowych”, (9-10 czerwca 2006 r., Poznań),

IV Kongres Polonistyki Zagranicznej „Polonistyka bez granic”, (9-11 października 2008 r., Kraków),

V Kongres Polonistyki Zagranicznej „Polonistyka wobec wyzwań współczesności”, (10-13 lipca 2012 r., Opole)

VI Światowy Kongres Polonistów „Polonistyka na początku XXI wieku. Diagnozy. Koncepcje. Perspektywy”, (22-25 czerwca 2016 r., Katowice)

VII Światowy Kongres Polonistów *Polonistyka światowa – archiwa i współczesność* (w formule zdalnej, 20-23 października 2021 r. Wrocław). Strona internetowa : <http://kongrespolonistow2020.uni.wroc.pl/>

- KNoL współorganizuje ogólnokrajowe Zjazdy Polonistów:

Między innymi: Zjazd Polonistów „Polonistyka *tu i teraz*. Krajobraz po zmianie” (Warszawa 23-25 marca 2022): <https://zjazdpolonistow2022.polon.uw.edu.pl/>

Organizacja, współorganizacja i patronat nad sesjami i konferencjami naukowymi dotyczącymi zagadnień kluczowych dla nauki o literaturze, o charakterze rocznicowym bądź upamiętniającym:

- współorganizacja wraz z Instytutem Badań Literackich PAN „Roku Sienkiewiczowskiego” i towarzyszących mu sesji naukowych – 1966 r.,

- organizacja razem z Instytutem Badań Literackich PAN sesji „60 lat literaturoznawstwa polonistycznego” w 60 -lecie odzyskania przez Polskę niepodległości (4 listopada 1978)

- organizacja razem z WSP w Krakowie konferencji "Teoria i praktyka nauczania literatury w szkołach wyższych"(22-24 XI 1979)

- organizacja, przy współudziale KUL konferencji poświęconej kryteriom oceniania prac naukowych oraz problemom kształcenia i awansów kadry naukowo-dydaktycznej na uczelniach (19-21 listopada 1997 r.)

-współorganizacja międzynarodowej konferencji „Płeć, pokolenia, komunizm w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej: koncepcje, dyskursy, praktyki”, (16-18 listopada 2017, Warszawa)

- współorganizacja konferencji „Polonistyki w Europie Środkowo-Wschodniej – teraźniejszość i perspektywy rozwoju”, (20-21 listopada 2018, Warszawa)

- organizacja panelu dyskusyjnego „W stronę nowej podstawy programowej języka polskiego” przez Komisję Edukacji KNoL (19 IV 2021 r.)

Wprawdzie Komitet Nauk o Literaturze kieruje swoją działalność przede wszystkim do środowiska naukowego, ma ona szerszy społeczny oddźwięk. W okresie przed 1989 rokiem taki wymiar miały wielkie rocznicowe konferencje i wydarzenia popularyzujące naukę, takie jak obchody Roku Sienkiewiczowskiego w 1966 roku, czy udział w II Kongresie Nauki Polskiej w 1979 r. Obecnie największy oddźwięk mają działania Komitetu związane z opiniowaniem kolejnych projektów reformy nauki i szkolnictwa wyższego,

projektów zmian w programach nauczania języka polskiego oraz te, które są reakcją na bieżące wydarzenia. Komitet uczestniczył w formułowaniu wspólnych apeli i opinii, popierał wnioski i uchwały innych komitetów PAN, , takich jak np. apelu w obronie Stowarzyszenia „Memoriał” (Uchwała KNoL PAN 1/2022). W 2022 r. szerokim echem odbił się w mediach „Apel Komitetu Nauk o Literaturze PAN w związku z możliwymi skutkami rosyjskiej agresji wobec Ukrainy”

(<https://knol.pan.pl/images/apel%20knol%20pan%20w%20sprawie%20badczy%20i%20studentow%20z%20ukrainy.pdf>). W związku z rekomendowaniem Serhija Żadana do Literackiej Nagrody Nobla członkowie KNoL udzielali wypowiedzi w mediach.

Kolejne Kongresy Dydaktyki Polonistycznej są okazją do wymiany poglądów i zapoznaniem się przez szerokie grono uczestników (przed wszystkim nauczycieli języka polskiego, przedstawicieli instytucji edukacyjnych i kulturalnych) z najnowszymi koncepcjami dotyczącymi nauczania języka i literatury polskiej.

Komitet nie ogranicza się w swoich działaniach do spraw literaturoznawstwa, w sferze jego zainteresowań leżą problemy polskiej humanistyki. W związku z tym, że w coraz większym stopniu platformą działań Komitetu staje się przestrzeń internetu, ich zasięg oddziaływania rośnie i wykracza poza wąskie środowisko naukowe.

Opracowanie: Anna Łebkowska, Katarzyna Stańczak-Wiślicz

Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

www.knopips.pan.pl; e-mail: komitet.knopips.gmail.com

HISTORIA KOMITETU sięga 1974 roku: na mocy uchwały nr 10 Prezydium PAN, z dnia 9 lipca 1974 r., utworzono Komitet Problemów Pracy i Polityki Społecznej, przemianowany w 1999 roku na Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej.

Inicjatorami i pierwszymi przewodniczącymi Komitetu byli wybitni profesorowie: [prof. Alojzy Melich](#) (przewodniczący w latach 1974-1989), [prof. Antoni Rajkiewicz](#) (1990-1995, a w latach 1996-2021 - honorowy przewodniczący Komitetu) i [prof. Jan Danecki](#) (1996-1998), autorytety, których zaangażowanie (m.in. działalność w komitetach problemowych PAN) oraz dorobek naukowy jest szeroko znany. Zarówno Oni, jak i kolejni przewodniczący KNoPiPS ([prof. Stanisława Borkowska](#) (1999-2006), [prof. Józef Orczyk](#) (2007-2014), [prof. Zenon Wiśniewski](#) (2016-2019) odegrali decydującą rolę w wyznaczaniu kierunku działalności i dokonaniach Komitetu.

Komitet szczególną uwagę przykłada do społecznego kontekstu zjawisk i procesów ekonomicznych, podkreślając użyteczność nauk społecznych dla praktyki i zabierając głos w najważniejszych wydarzeniach społeczno-gospodarczych minionego półwiecza, jednocześnie integrując środowisko naukowe wokół głównych wyzwań rozwojowych świata nauki i praktyki. Z najważniejszych działań warto przypomnieć, że to Komitet zaproponował zapis dotyczący praw ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych obywateli do nowej (1994 r.) Konstytucji RP. Włączył się też w przygotowanie głównych reform transformacji ustrojowej, zabierając głos w sprawie reformy systemu emerytalno-rentowego, przeciwdziałania bezrobociu, zmian Kodeksu pracy czy systemu świadczeń rodzinnych. Przekazał władzom publicznym stanowiska dotyczące m.in. sytuacji demograficznej i wynikających z niej wniosków dla polityki społecznej i gospodarczej kraju, partycypacji załóg w zarządzaniu przedsiębiorstwem, prawa do płacy godziwej, reformy ubezpieczeń społecznych, idei świadczeń gwarantowanych, promocji zatrudnienia i zmniejszania bezrobocia, deregulacji rynku pracy, a w obszarze działań na rzecz rozwoju

i promocji nauki złożył m.in. wnioski i opinie dot. programów nauczania polityki społecznej w szkołach wyższych, reformy szkolnictwa wyższego czy ministerialnego wykazu dziedzin i dyscyplin naukowych.

Zakres działania komitetu obejmuje rozwój nauk o pracy i polityce społecznej, a w szczególności ugruntowanie ich podstaw teoretycznych i metodologicznych, inicjowanie nowych kierunków badań ważnych z punktu rozwoju nauk i przydatnych dla praktyki społeczno-gospodarczej kraju oraz rozwój kadry naukowej, integracja środowiska naukowego i stymulowanie myśli naukowej w ramach reprezentowanych dyscyplin.

KNoPiPS angażuje się także we wspólne działania komitetów naukowych Wydziału I PAN: wyraża swoje opinie i wspiera wspólne uchwały komitetów, w tym np. dotyczące reformy instytucji nauki w Polsce (propozycja utworzenia Akademii Kopernikańskiej), zasad powoływania ciał reprezentujących naukę w instytucjach publicznych, ewaluacji nauki, oceny czasopism z obszaru nauk społecznych czy resortowego wykazu dziedzin i dyscyplin naukowych.

Szczegółowe zadania i formy działania KNoPiPS zostały określone w jego [Regulaminie](#).

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA KNoPiPS realizowana jest poprzez przynależność jego członków do organizacji naukowych o zasięgu ponadnarodowym, dzięki którym następuje wymiana informacji i doświadczeń. Ponadto członkami o statusie ekspertów w KNoPiPS są pracownicy Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego, którzy m.in. informują na posiedzeniach seminaryjnych o bieżących działaniach instytucji unijnych w obszarze pracy i polityki społecznej. Te aktualne informacje są kluczowe dla podejmowania przez Komitet działań wskazujących kierunki badań naukowych, opiniowania dokumentów i programów oraz organizowania konferencji i debat naukowych; dla aktualności podejmowanych problemów. Pozwalają bowiem na uwzględnienie nie tylko krajowego, jak i unijnego kontekstu polityki społecznej, polityki rynku pracy, zarządzania zasobami pracy, ale też polityki naukowej czy edukacyjnej.

SKŁAD OSOBOWY KOMITETU (stan w dniu 1.01.2023)

Przewodniczącą KNoPiPS w kadencji 2020-2023 jest

[prof. dr hab. Gertruda Uścińska](#).

- Prezydium:

Przewodnicząca: [prof. dr hab. Gertruda Uścińska](#)

Zastępcy: [prof. dr hab. Marek Bednarski](#),

[dr hab. Mirosław Grewiński](#), prof. WSP im. J. Korczaka w Warszawie

Członkowie:

[dr hab. Anna Organiściak-Krzykowska](#), (prof. UW-M w Olsztynie

[prof. dr hab. Aleksy Poczowski](#), UE Kraków

[prof. dr hab. Zenon Wiśniewski](#), UMK Toruń

- członkowie Komitetu:

[prof. dr hab. Stanisława Borkowska](#) - członek Honorowy Komitetu

1. [dr hab. Łukasz Arendt](#), UŁ
2. [prof. dr hab. Julian Auleytner](#), Uczelnia Korczaka
3. [dr hab. ks Janusz Balicki](#), prof. UKSW (ekspert)
4. [prof. dr hab. Piotr Błędowski](#), SGH
5. [dr Elżbieta Bojanowska](#) (ekspert)
6. [Marzena Brauhoff](#) (ekspert)
7. [prof. dr hab. Juliusz Gardawski](#), SGH
8. [dr Dorota Głogosz](#) (ekspert – sekretarz naukowy Komitetu)
9. [prof. dr hab. Stanisława Golinowska](#)

10. [prof. dr hab. Zdzisława Janowska](#)
11. [prof. dr hab. Marta Juchnowicz](#)
12. [dr Paweł Kaleta](#) (ekspert)
13. [dr hab. Marcin Kawiński](#) (ekspert)
14. [dr hab. Wiesław Koczur](#), prof. UE
15. [prof. dr hab. Adam Kurzynowski](#)
16. [prof. dr hab. Eugeniusz Kwiatkowski](#)
17. [dr Lucyna Machol-Zajda](#) (ekspert)
18. [dr hab. inż. Dominika Malchar-Michalska](#), prof. UO (ekspert)
19. [dr hab. Piotr Michoń](#), prof. UEP
20. [dr hab. Alicja Miś](#), prof. UEK
21. [prof. dr hab. Józef Orczyk](#)
22. [prof. dr hab. Krzysztof Piątek](#), UMK Toruń
23. [dr hab. Andrzej Rączaszek](#), prof. UE
24. [dr hab. Cecylia Sadowska-Snarska](#), profesor ANS w Łomży
25. [prof. dr hab. Barbara Szatur-Jaworska](#)
26. [prof. dr hab. Tadeusz Szumlicz](#)
27. [prof. dr hab. Małgorzata Szyłko-Skoczny](#)
28. [prof. dr hab. Bogusława Elżbieta Urbaniak](#)
29. [dr hab. Justyna Wiktorowicz](#), prof. UŁ (ekspert)
30. [prof. dr hab. Janusz Witkowski](#)
31. [dr hab. Jan Wojtyła](#) (ekspert)
32. [dr hab. Agata Zagórska](#), prof. UO
33. [dr hab. Cezary Żołędowski](#), prof. UW
34. [prof. dr hab. Maciej Żukowski](#).

STRUKTURA ORGANIZACYJNA KOMITETU

KNoPiPS działa przede wszystkim w formie zebrań plenarnych - które zawsze mają strukturę dwuczłonową: debata merytoryczna i sprawy organizacyjne – oraz posiedzeń prezydium, na których omawiane są sprawy bieżące; zarówno te wynikające z realizacji planu działań, jak i sprawy pilne, wymagające szybkiego podejmowania decyzji.

W strukturze Komitetu działają też dwie stałe sekcje:

1. Sekcja Regionalnych Badań Społecznych KNoPiPS (przewodnicząca: prof. Agata Zagórska, UO) z siedzibą w Państwowym Instytucie Naukowym - Instytucie Śląskim w Opolu, działa od 1999 roku. Sekcja skupia członków Komitetu z trzech uczelni Śląska (Uniwersytet Opolski, oraz Uniwersytety Ekonomiczne w Katowicach i Wrocławiu), którzy z zespołami naukowców i praktyków z tego regionu realizują wspólne projekty badawcze, przygotowują materiały diagnostyczne, organizują konferencje i debaty naukowe ściśle związane z praktycznymi aspektami regionalnej polityki społecznej i polityki rynku pracy. Współpracują przy tym z urzędami pracy, oddziałami GUS, ZUS, PTE, z uczelniami i jednostkami samorządu terytorialnego.
2. Sekcja Młodych (kierownik: prof. Cecylia Sadowska-Snarska, ANS w Łomży), której celem jest integracja wielopokoleniowego środowiska naukowego polityków społecznych, promocja dorobku młodych uczonych, tworzenie warunków do międzygeneracyjnej wymiany informacji i myśli naukowej. Działalność ta, realizowana z wykorzystaniem kontaktów ze studenckimi kołami naukowymi, daje młodym adeptom nauki możliwości prezentowania swojego dorobku na konferencjach, seminariach, debatach organizowanych przez KNoPiPS, wsparcie w organizowaniu seminariów naukowych inicjowanych przez koła naukowe, promowanie najlepszych publikacji naukowych w corocznym konkursie KNoPiPS.

NAGRODY PRYZNAWANE PRZEZ KOMITET

W strukturze Komitetu funkcjonuje 8-osobowa Kapituła [Medalu im. Wacława Szuberta](#), przyznawanego od 1999 r. do 2015 r. przez Komitet, a od 2016 r. przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk. Nadawany on jest za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauk o pracy i polityce społecznej oraz za osiągnięcia praktyczne w tych dziedzinach. Przez ponad 20 lat Medalem uhonorowano ponad [50 osobistości](#) życia naukowego i społeczno-gospodarczego.

W każdej kadencji KNoPiPS powołuje Komisję Konkursową, która prowadzi corocznie (od 2000 r.) [konkurs na najlepszą publikację naukową i dydaktyczną z obszaru pracy, polityki społecznej i zsl](#), cieszący się ogromnym zainteresowaniem w uczelniach i

instytutach naukowych w całym kraju. W przypadku prac naukowo-badawczych podstawą oceny jest aktualność przedstawionych treści i ich znaczenie dla rozwoju dyscypliny naukowej oraz praktyki społeczno-gospodarczej, oryginalność problemu i celu pracy, dorobek teoretyczny zawarty w pracy oraz poprawność metodyczna pracy, zakres i skala badań, a także szczególna wartość materiału empirycznego (teoriopoznawcza i aplikacyjna). Publikacje dydaktyczne oceniane są także pod względem aktualności przedstawionych treści, a ponadto ze względu na wartość dydaktyczną (zestaw pytań, testy itp.) oraz możliwość szerokiego zastosowania podręcznika. W 2022 r. konkurs był rozstrzygnięty po raz dwudziesty.

[Wykaz nagrodzonych autorów](#) i ich prac udostępniony jest na stronie internetowej Komitetu.

OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH OSIĄGNIĘĆ KOMITETU

DZIAŁALNOŚĆ EKSPERCKA W KADENCJI 2020-2023⁴¹:

Wśród różnych form aktywności eksperckiej w KNoPiPS duży zakres mają działania doradcze.

- Specyfiką eksperckich zadań KNoPiPS jest ustawowo uregulowany obowiązek obecności przedstawicieli nauki w radach rynku pracy, których – jako kandydatów do tej funkcji – Komitet proponuje i opiniuje. Jako eksperci, mają oni wpływ na programy, decyzje i działania rad zatrudnienia zarówno na poziomie kraju, jak też województw i powiatów. Takie same zadania realizuje przedstawiciel Komitetu w Wielkopolskim Laboratorium Rynku Pracy w Poznaniu.

- Na wniosek dyrektorów Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej KNoPiPS desygnuje swoich członków do Regionalnych Rad Ekonomii Społecznej i Regionalnych Rad Pożytku Publicznego oraz opiniuje kandydatów do tych struktur.

---

⁴¹ Komitet naukowy PAN nie posiada osobowości prawnej. Z tego powodu wielokrotnie przedstawiciele różnych instytucji zwracali się do KNoPiPS tylko o rekomendowanie osób, którym dana instytucja składała ofertę/zamówienie na przygotowanie ekspertyzy czy opinii. Nie są to więc opracowania Komitetu, a jedynie autorstwa osoby z afiliacją KNoPiPS. W bieżącej kadencji w tym trybie przygotowana została m.in. ekspertyza: „Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” dla Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, opinia pn. „Uwagi dotyczące Rekomendacji krajowych w zakresie wdrażania strategii deinstytucjonalizacji i uruchamiania stabilnych fundamentów do dalszego rozwoju usług społecznych i udziału w nich na zasadach partnerskich sektora pozarządowego” na zlecenie WRZOS, raport „Zielone kompetencje i Miejsca pracy w Polsce w perspektywie 2030 roku” na zlecenie Konfederacji Lewiatan;

- Wśród statutowych zadań komitetów naukowych PAN są m.in. działania na rzecz wspierania rozwoju nauk; w przypadku KNoPiPS – nauk o pracy i polityce społecznej oraz zarządzaniu zasobami ludzkimi. Jedną z form takich działań są opinie i stanowiska przekazywane do resortu nauki, dotyczące ważkich, aktualnych problemów obszaru funkcjonowania komitetu. Dotyczyły one programów nauczania polityki społecznej w wyższych uczelniach, kształcenia specjalistów pracy socjalnej, a w bieżącej kadencji (2020-23) wydzielenia polityki społecznej i pracy socjalnej jako odrębnej dyscypliny nauk społecznych (2022 r.) oraz stanowisko dotyczące kryteriów oceny i punktacji czasopism naukowych z obszaru nauk społecznych; w tym polityki społecznej i rynku pracy (2021 r.). Wsparł też – podejmując uchwałę – stanowiska innych komitetów naukowych (nauk demograficznych, nauk prawnych) oraz PAN i Wydziału I PAN dotyczących opinii nt. propozycji MEiN dotyczącej utworzenia Narodowego Programu Kopernikańskiego, procedury ewaluacji jednostek naukowych, oceny czasopism, składu ciał kolegialnych reprezentujących środowisko naukowe oraz uzasadnienia dla zakresu przedmiotowego wykazów dziedzin i dyscyplin naukowych.

- Szczególną formą działalności eksperckiej KNoPiPS jest organizowanie i współorganizowanie konferencji poświęconych aktualnym problemom pracy i polityki społecznej, adresowanych do przedstawicieli administracji publicznej, przedstawicieli organizacji pracowników i pracodawców oraz sektora pozarządowego (np. cykl corocznych konferencji poświęconych aktualnym problemom rynku pracy i ubezpieczeń, organizowanych we współpracy z uczelniami, urzędami administracji rządowej i samorządowej, z aktywnym udziałem w debacie także sponsorów; w tym przedstawicieli przedsiębiorstw, agencji pracy, firm asekuracyjnych, placówek medycznych, organizacji pozarządowych i in). Od 2020 r. konferencje dotyczą różnych aspektów (w tym skutków społecznych) rozwijania Gospodarki 4.0 (zob. więcej w punkcie dot. konferencji). Ponadto członkowie KNoPiPS byli ekspertami polityki ludnościowej na poziomie regionalnym w cyklu konferencji współorganizowanych z Rządową Radą Ludnościową w ramach III Kongresu Demograficznego. Włączeniu KNoPiPS w działania kolejnych [Kongresów](#) (w latach 2002, 2012, 2022) towarzyszy zaangażowanie – na zaproszenie Rządowej Rady Ludnościowej - w [organizację regionalnych konferencji](#) poświęconych diagnozowaniu problemów demograficznych i poszukiwaniu optymalnych działań, które mogą na poziomie regionów odpowiadać m.in. na skutki starzenia się społeczeństwa, migracji,

zmian we wzorcach życia rodzinnego i modelu rodziny. Konferencje adresowane są do szerokiego odbiorcy, są więc też formą realizacji misji społecznej odpowiedzialności nauki. Uczestnikami są m.in. przedstawiciele lokalnych władz rządowych i samorządowych, ale też organizacji reprezentujących lokalne społeczności. Członkowie KNoPiPS występują na tych konferencjach zarówno jako eksperci-referenci, ale też - m.in. udzielając wywiadów dla telewizji, radia, prasy, publikując informacje dla powszechnego odbiorcy w mediach społecznościowych - jako propagatorzy wiedzy o specyfice procesów demograficznych regionów. Rezultatem tych konferencji są [publikacje pokonferencyjne wydawane przez Rządową Radę Ludnościową](#), których współredaktorami i autorami są także członkowie KNoPiPS.

KONFERENCJE NAUKOWE

1. Od 39 lat KNoPiPS współorganizuje z krajowymi uczelniami i instytutami naukowymi coroczne ogólnopolskie konferencje polityków społecznych - jedyne tego typu wydarzenia, cieszące się wysokim prestiżem w środowisku, umożliwiające integrację badaczy i praktyków z całego kraju. Dostarczają okazji do bezpośredniej wymiany myśli, popularyzacji osiągnięć jednostek naukowych, projektowania wspólnych działań – w tym badań, opinii, stanowisk - osobom reprezentującym liczną, ale na co dzień rozproszoną społeczność badaczy i dydaktyków. Jest to też forum wsparcia karier młodych adeptów nauki, którzy mają możliwość przedstawienia i poddania rezultatów pracy ocenie ze strony autorytetów naukowych w swojej dziedzinie.

2. Komitet współorganizuje cykl konferencji naukowych „Praca i polityka społeczna w zmieniającej się rzeczywistości”. Do roku 2020 tematyka wystąpień i debat koncentrowała się wokół relacji między rynkiem pracy i zabezpieczeniem społecznym (głównie ubezpieczeniem). Od 2020 r. kontekstem przedstawianych i omawianych problemów naukowych jest rozwój Gospodarki 4.0. Oprócz pracowników nauki w spotkaniach tych aktywnie (jako referenci i paneliści) uczestniczą także praktycy, reprezentujący – w zależności od głównej problematyki konferencji - urzędy pracy, samorządy lokalne, ośrodki pomocy społecznej, regionalne ośrodki polityki społecznej, placówki edukacyjne, związki zawodowe, organizacje reprezentujące pracodawców czy organizacje III sektora. Wartością dodaną tego cyklu konferencji jest konfrontacji nauki z praktyką.

Także w tym cyklu konferencji przewidziane jest miejsce do prezentacji dorobku młodych naukowców.

3. KNoPiPS jest współorganizatorem (razem z Instytutem Nauk Ekonomicznych PAN, Komitetem Nauk Ekonomicznych PAN, Komitetem Nauk o Zarządzaniu PAN i Komitetem Nauk o Finansach PAN, Komitetem Statystyki i Ekonometrii PAN, Komitetem Nauk Demograficznych, Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” oraz Polskim Towarzystwem Ekonomicznym) konferencji w cyklu [Ewolucja Nauk Ekonomicznych](#). Dotychczas odbyły się dwie takie konferencje. Pierwsza dotyczyła relacji między naukami ekonomicznymi i innymi dziedzinami nauk, natomiast drugą poświęcono wpływowi pandemii COVID-19 na życie społeczno-gospodarcze. Konferencje wpisują się w nurt szerszej dyskusji na temat zjawisk kryzysowych we współczesnej gospodarce oraz nauce. Planowana jest kontynuacja tego przedsięwzięcia.

3. Tradycyjnie, posiedzenia plenarne KNoPiPS zawsze – oprócz części tzw. roboczej, poświęcanej sprawom organizacyjnym - mają część merytoryczną. Na organizowanych raz w roku posiedzeniach uroczystych, zwykle związanych z wręczeniem Medalu im. prof. Wacława Szuberta i nagród dla laureatów Konkursu KNoPiPS na najlepsze publikacje naukowe z obszaru pracy, polityki społecznej i zż, jubileuszy naukowych członków Komitetu, referentem jest osoba z tego grona. W bieżącej kadencji KNoPiPS w wystąpieniach tych i następujących po nich dyskusji podejmowano m.in. problemy aktywności osób starszych i oceny rządowej polityki senioralnej, rynku pracy cudzoziemców w Polsce, segmentacji rynku pracy, wyzwań dla systemu emerytalnego. Obecność w gronie Komitetu zarówno polityków społecznych, socjologów, demografów, jak i ekonomistów pozwala na debatę uwzględniającą wielowymiarowe uwarunkowania omawianych zjawisk i procesów.

Oprócz konferencji i debat KNoPiPS organizuje także *seminaria*, cieszące się dużym zainteresowaniem zarówno środowiska naukowego, jak i praktyków (administracja publiczna, NGOs, związki zawodowe, organizacje pracodawców). Formuła dyskusji seminaryjnych (w formie spotkań hybrydowych, dających szersze możliwości uczestnictwa niż spotkania stacjonarne) daje możliwość szybkiego reagowania na najbardziej aktualne wydarzenia życia społeczno-gospodarczego. Na tych gorących forach dyskutowano w bieżącej kadencji Komitetu m.in. o polityce społecznej i polityce rynku pracy oraz skuteczności rządowych tarcz antykryzysowych w warunkach pandemii

COVID19 (seminaria, organizowane m.in. z PTE i ambasadą Niemiec oraz Fundacją F. Eberta; z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, resortem gospodarki, Polską Fundacją Przedsiębiorczości, a także z PTPS i ZUS), o aktualnych pracach Komisji Europejskiej w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i procesach migracji zarobkowej (współorganizatorzy: ZUS we współpracy z Dyrektoriatem Generalnym ds. Zatrudnienia KE), o programie rządowym *Polski Ład* (wspólne przedsięwzięcie z Komitetem Nauk o Finansach i Polskim Instytutem Ekonomicznym), o pomocy dla uchodźców wojennych z Ukrainy (we współpracy z Polskim Towarzystwem Polityki Społecznej i ZUS).

SPÓŁECZNY WYMIAR DZIAŁALNOŚCI KOMITETU

W działalności KNoPiPS kapitalne znaczenie ma relacja między nauką i praktyką oraz popularyzacja wiedzy naukowej. W pierwszym przypadku praktyczny wymiar nauki realizowany jest głównie przez obecność członków komitetu (jako ustawowych przedstawicieli środowiska naukowego) w ciałach doradczych administracji publicznej (rady rynku pracy, rady działalności pożytku publicznego).

Kolejną formą działań na rzecz popularyzacji nauki jest obecność Komitetu w radach programowych i wśród członków jury olimpiad tematycznych dla uczniów szkół średnich: Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i Olimpiady „Warto wiedzieć więcej o ubezpieczeniach społecznych”.

Popularyzacji nauki służy też nominowanie osób zasłużonych szczególnie dla polityki społecznej – [naukowców i praktyków](#) – do wyróżnienia Medalem im prof. Wacława Szuberta.

Członkowie Komitetu udzielają wywiadów w prasie, radiu i telewizji oraz mediach społecznościowych nt. różnych aspektów polityki społecznej, zsl i polityki rynku pracy, przekazując - w sposób dostępny dla szerokiego odbiorcy - informacje nt. aktualnych problemów i wydarzeń z obszaru działania KNoPiPS. Aktualnie najczęściej wypowiedzi te dotyczą procesów demograficznych, ubezpieczeń społecznych i skutków wojny w Ukrainie⁴².

---

⁴² Zob. np. *Ekonomiści: brak spójnej policy mix*, Rzeczpospolita z 22.04.2022; *Perspektywy emerytalne Polaków*; www.mojeppk.pl [1.02.2023]; *Dlaczego w Białymstoku zarabia się mniej i czy to się zmieni?* - <https://plus.poranny.pl/dlaczego-w-bialymstoku-zarabia-sie-mniej-i-czy-to-sie-zmieni/ar/12110224>

Komitet Nauk Orientalistycznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: 1952.

Komitet Orientalistyczny (taka była pierwotna nazwa Komitetu) został powołany uchwałą Prezydium PAN na posiedzeniu w dniu 4 lipca 1952 roku. Pierwszy skład Komitetu stanowili profesorowie: Ananiasz Zajączkowski, UW (turkolog, karaimista) – przewodniczący, Stefan Strelcyn, UW (semitolog, etiopolog) – wiceprzewodniczący; członkowie: Janusz Chmielewski, UW (sinolog, językoznawca), Witold Jabłoński, UW (sinolog) (zm. 1957), Marian Lewicki, UJ/UW (mongolista, altaista) (zm. 1955), Tadeusz Lewicki, UJ (arabista), Kazimierz Michałowski, UW (archeolog), członek Akademii, Rudolf Ranozek, UW (hetytolog, asyriolog). W kolejnych latach w skład Komitetu weszli profesorowie: Jerzy Kuryłowicz, UJ (językoznawca), członek Akademii, oraz Eugeniusz Słuszkiewicz, UMK/UW (indolog, armenista).

Z inicjatywy Komitetu Orientalistycznego 15 grudnia 1953 r. (uchwałą Sekretariatu Naukowego Prezydium Akademii z 7 listopada 1953 r.) powołano Zakład Orientalistyki PAN. Kierownikiem Zakładu został prof. Ananiasz Zajączkowski, a jego zastępcą prof. Stefan Strelcyn. W skład Zakładu wchodziły trzy pracownice: 1. rękopisów orientalnych, 2. leksykografii, 3. słownika chińsko-polskiego; później dodano 4. pracownię dokumentacji. Zakład posiadał pokaźną bibliotekę. Zakład Orientalistyki został zlikwidowany z dniem 31 marca 1969 r. (uchwałą Prezydium PAN nr. 3/69 z dnia 18 lutego 1969 r.).

W okresie 1960-1961, w wyniku reorganizacji struktury PAN, Komitet Orientalistyczny został przekształcony w Sekcję Orientalistyczną Komitetu Nauk Filologicznych. W styczniu 1962 roku Prezydium PAN powołało Komitet, teraz pod nową nazwą – Komitet Nauk Orientalistycznych (KNO).

Działalność Komitetu została zawieszona w okresie od grudnia 1965 r. do sierpnia 1970 r. Prezydium Akademii uchwałą z 24 sierpnia 1970 roku reaktywowało Komitet, który działa odtąd nieprzerwanie. Komitet odbywa regularne posiedzenia, organizuje konferencje,

---

[1.02.2023]; *O polityce senioralnej w Łomży*- [https://podlaskisenior.pl/o-polityce-senioralnej-w-lomzy/\[1.02.2023\];](https://podlaskisenior.pl/o-polityce-senioralnej-w-lomzy/[1.02.2023];)

wydaje czasopismo „Rocznik Orientalistyczny / Yearbook of Oriental Studies” oraz serię monografii „Prace Orientalistyczne”.

- Przewodniczący Komitetu Nauk Orientalistycznych Polskiej Akademii Nauk od 1952:

Ananiasz Zajązkowski (1903-1970)	1952-1965	czł. rzeczywisty PAN ⁴³
Tadeusz Lewicki (1906-1992)	1970-1984 (od 1984 Honorowy Przewodniczący)	czł. rzeczywisty PAN
Witold Tyloch (1927-1990)	1984-1989	
Maciej Popko (1936-2014)	1990-1992	
Mieczysław J. Künstler (1933-2007)	1993-2006	
Marek Mejor	2007-2019	czł. koresp. PAN (od 2020)
Piotr Taracha	od 2020	

Dane adresowe: kno@pan.pl

Komitet Nauk Orientalistycznych PAN

Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

tel. (22) 55 20 513

Zakres działania komitetu:

Orientalistyka: języki, literatura, historia, religia, filozofia, kultura, sztuka ludów Azji i Afryki, od czasów najdawniejszych po współczesność.⁴⁴

⁴³ Prof. Ananiasz Zajązkowski, orientalista, znalazł się w pierwszym składzie członków Polskiej Akademii Nauk, powołanym 9 kwietnia 1952 roku.

⁴⁴ J. Chmielewski, „Orientalistyka tradycyjna i nietradycyjna” [w:] *Nowe specjalności w nauce współczesnej*. Materiały z posiedzeń Konwersatorium Naukoznawczego Polskiej Akademii Nauk. Ossolineum, Wrocław 1977, s. 34: „Istotą nauk orientalistycznych stanowią badania źródłowe, tj. oparte na bezpośrednim wykorzystaniu oryginalnych źródeł orientalnych właściwych danemu zagadnieniu oraz na krytycznym zużytkowaniu tego, co rodzima nauka orientalna zdołała dokonać w danym zakresie (w niektórych krajach orientalnych istnieją dawne i bogate tradycje badań nad własną kulturą, a współcześnie uprawia się takie badania niemal we wszystkich krajach Wschodu)”.

M.M. Dziekan, „Orientalistyka między ‘tradycyjną’ filologią a potrzebami współczesności. W poszukiwaniu metodologii orientalistyki”, *Przegląd Orientalistyczny* Nr 1–2, 2014, s. 3: „Orientalistyka jest nauką obejmującą swoim zainteresowaniem wiele dziedzin (literaturoznawstwo, językoznawstwo, historia, religioznawstwo) – ten

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Orientalistyka jest nauką na wskroś interdyscyplinarną i międzynarodową. Komitet Nauk Orientalistycznych organizuje cyklicznie konferencje międzynarodowe, w których biorą udział uczeni z różnych ośrodków akademickich z całego świata. Referaty są publikowane w „Roczniku Orientalistycznym”, czasopiśmie o międzynarodowym zasięgu, lub w serii „Prace Orientalistyczne”, wydawanych przez Komitet. Wielu członków KNO należy do rad naukowych międzynarodowych instytucji i towarzystw naukowych, a także zasiada w kolegiach redakcyjnych i radach naukowych czasopism zagranicznych i krajowych. Ponadto członkowie Komitetu utrzymują indywidualne kontakty międzynarodowe, zgodnie ze swoją specjalizacją.

Przewodniczący komitetu:

prof. dr hab. Piotr Taracha, UW, dziekan Wydziału Orientalistycznego;
<https://orcid.org/0000-0003-4246-2281>

Skład osobowy komitetu (kadencja 2019-2022)⁴⁵:

- prezydium:

Przewodniczący – prof. dr hab. Piotr Taracha

Zastępca, Sekretarz – dr hab. Agata Bareja-Starzyńska, prof. UW; <https://orcid.org/0000-0003-4022-6226> ; kontakt: "Agata Bareja-Starzyńska" a.bareja-starzynska@uw.edu.pl

Zastępca – prof. zw. dr hab. Marek M. Dziekan, UŁ; <https://orcid.org/0000-0003-0291-2997>

prof. dr hab. Katarzyna Pachniak, UW; <https://orcid.org/0000-0001-5597-6877>

prof. zw. dr hab. Ewa Siemienieć-Gołaś, UJ; <https://orcid.org/0000-0003-2454-7409>

---

aspekt można określić jako jej wewnętrzny podział ‘pionowy’. Wewnętrzny podział ‘poziomy’ to funkcjonowanie w obrębie tej dyscypliny samodzielnych dziedzin – np. japonistyki, arabistyki, iranistyki, turkologii, sinologii, czasem łączących się ze sobą na podstawie czynników innych niż język, np. islamistyka czy buddologia.”

⁴⁵ <https://kno.pan.pl/pl-pl/skad>. Dnia 23.08.2021 zmarł prof. zw. dr hab. Edward Tryjarski (1923-2021), członek honorowy KNO, nestor orientalistów polskich, emerytowany profesor Instytutu Historii Kultury Materialnej (Instytutu Archeologii i Etnologii) Polskiej Akademii Nauk: <https://kno.pan.pl/pl-pl/nekrologi/405-profesor-edward-tryjarski>.

dr hab. Krzysztof Stroński, prof. UAM; <https://orcid.org/0000-0001-8951-8516>

- członkowie:

1. Dr hab. Arkadiusz Jabłoński, prof. UAM; <https://orcid.org/0000-0001-8081-2217>
2. Prof. zw. dr hab. Jerzy Bańczerowski, Wyższa Szkoła Języków Obcych im. Samuela Bogumiła Lindego w Poznaniu; prof. em. UAM;
3. Dr hab. Agata Bareja-Starzyńska, prof. UW; czł. prezydium
4. Prof. dr hab. Marzenna Czerniak-Drożdżowicz, UJ; <https://orcid.org/0000-0002-2720-7146>
5. Prof. zw. dr hab. Marek Dziekan, UŁ; czł. prezydium
6. Prof. zw. dr hab. Elżbieta Górską, UJ; <https://orcid.org/0000-0001-7639-2352>
7. Dr hab. Marcin Grodzki, prof. UW; <https://orcid.org/0000-0002-6744-1332>
8. Prof. zw. dr hab. Hassan Jamsheer, UŁ; <https://orcid.org/0000-0001-5369-2790>
9. Prof. zw. dr hab. Henryk Jankowski, UAM; <https://orcid.org/0000-0003-2576-1204>
10. Prof. dr hab. Dariusz Kołodziejczyk, IH PAN; <https://orcid.org/0000-0002-8841-1749>
11. Dr hab. Izabela Kończak, prof. UŁ; <https://orcid.org/0000-0001-9309-7697>
12. Prof. zw. dr hab. Krzysztof Kościelniak, UJ; <https://orcid.org/0000-0002-3915-335X>
13. Prof. dr hab. Anna Krasnowolska, UJ; <https://orcid.org/0000-0001-8777-6503>
14. Prof. zw. dr hab. Alfred Majewicz, UMK; prof. em. UAM;
15. Dr hab. Halina Marlewicz, prof. UJ; <https://orcid.org/0000-0002-6424-8844>
16. Prof. zw. dr hab. Marek Mejor, UW; członek korespondent PAN; <https://orcid.org/0000-0001-7353-3818>
17. Prof. zw. dr hab. Barbara Michalak-Pikulska, UJ; <https://orcid.org/0000-0002-7020-8021>
18. Dr hab. Michał Moch, prof. UKW / IKŚiO PAN; <https://orcid.org/0000-0001-6877-0624>
19. Prof. dr hab. Piotr Muchowski, UAM; <https://orcid.org/0000-0002-2515-2997>
20. Prof. zw. dr hab. Karol Myśliwiec, IKŚiO PAN; członek rzeczywisty PAN; <https://orcid.org/0000-0001-8950-5707>
21. Dr hab. Agata Nalborczyk, prof. UW; <https://orcid.org/0000-0002-1280-5338>
22. Prof. dr hab. Katarzyna Pachniak, UW; czł. prezydium
23. Prof. dr hab. Tomasz Polański, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach;
24. Prof. zw. dr hab. Jadwiga Pstrusińska, prof. em. UW;

25. Prof. zw. dr hab. Ewa Siemieniec-Golaś, UJ; czł. prezydium
26. Dr hab. Krzysztof Stroński, prof. UAM; czł. prezydium
27. Prof. dr hab. Lidia Sudyka, UJ; <https://orcid.org/0000-0002-7014-8241>
28. Prof. dr hab. Piotr Taracha, UW; przewodniczący
29. Dr hab. Marta Woźniak-Bobińska, prof. UŁ; <https://orcid.org/0000-0003-2695-047X>
30. Dr hab. Ewa Zajdler, prof. UJ; <https://orcid.org/0000-0002-2640-9029>
31. Prof. zw. dr hab. Jerzy Zdanowski, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego; <https://orcid.org/0000-0002-6878-0432>
32. Prof. dr hab. Estera Żeromska, UAM; <https://orcid.org/0000-0002-2106-2118>

Struktura organizacyjna komitetu:

Komitet nie posiada komisji, sekcji lub zespołów.

Nagrody przyznawane przez komitet:

Komitet Nauk Orientalistycznych mając na względzie wspieranie młodej kadry naukowej przyznaje od 2021 roku Nagrodę Honorową za wyróżniające się rozprawy doktorskie (<https://kno.pan.pl/pl-pl/nagroda-kno>). Nagroda przyznawana jest corocznie za najwybitniejszą rozprawę doktorską o tematyce związanej z Orientem, obronioną w roku poprzedzającym jej przyznanie:

2021 – laureatką została dr Magdalena Krzyżanowska z UAM za rozprawę pt.: „Epistemic Modality in Amharic” (promotor: prof. dr hab. Jerzy Bańczerowski);

2022 – laureatem został dr Filip Ruciński z UW za rozprawę pt.: „Aspekty filozofii języka u Abhinawagupty na podstawie *Paratrisikawiwarany* i tekstów pokrewnych, z nawiązaniem do literatury gramatycznej” (promotor: prof. dr hab. Piotr Balcerowicz).

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

Do najważniejszych osiągnięć Komitetu należy organizacja cyklicznych konferencji międzynarodowych (od 2008 – 11 konferencji), publikacja serii monografii „Prace Orientalistyczne”, a także wydawanie tomów "Rocznika Orientalistycznego", jednego z najważniejszych międzynarodowych czasopism orientalistycznych na świecie, mającego

ponad stuletnią tradycję. Na regularnie się odbywających posiedzeniach Komitetu wygłaszane są referaty naukowe.⁴⁶

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

W serii monografii „Prace Orientalistyczne” pod red. prof. Alfreda F. Majewicza do chwili obecnej ukazało się 45 tomów⁴⁷. Tytuły tomów 40-45 wydanych w latach 2005–2022 ukazują różnorodność tematyki:

- T. 40: Künstler, Mieczysław Jerzy, *Selected papers in Chinese linguistics* / Red. Alfred F. Majewicz. Polska Akademia Nauk, Komitet Nauk Orientalistycznych. Poznań: Wydawnictwo Oficyna, 2005.
- T. 41: Wei-Ching Wu, *Zhuangzi's Liberated Journey of transcending life and death: research of Zhuangzi's view on life and death and his idea of the Liberated Journey: studies*. Red. Alfred F. Majewicz. Polish Academy of Sciences. Committee for Oriental Studies. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa, 2006.
- T. 42: Chmielewski, Janusz, *Language and logic in ancient China : collected papers on the Chinese language and logic* / Janusz Chmielewski ; ed. by Marek Mejor ; Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Orientalistycznych. Warszawa : Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Orientalistycznych, 2009.
- T. 43: Tryjarski, Edward, *Armeno-Kipchak studies : collected papers* / Edward Tryjarski ; ed. by Marek Mejor, Agata Bareja-Starzyńska ; Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Orientalistycznych. Warszawa : Dom Wydawniczy Elipsa, 2017.
- T. 44: *Challenges of Interdisciplinary and Multidisciplinary Approach. New Horizons in Oriental Studies*, red. A. Bareja-Starzyńska; Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Orientalistycznych. Warszawa : Dom Wydawniczy Elipsa, 2021.
- t. 45: *Oriental Studies: Global and Local Perspectives*. Edited by Agata Bareja-Starzyńska. Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Orientalistycznych. Warszawa : Dom Wydawniczy Elipsa, 2022.

---

⁴⁶ <https://kno.pan.pl/pl-pl/zebrania-naukowe>; zob. też *Komitet Nauk Orientalistycznych Polskiej Akademii Nauk: spis referatów wygłoszonych na posiedzeniach naukowych 1952-2012* / oprac. Maria Kozłowska. Warszawa : "eMKa", 2012.

⁴⁷ <https://kno.pan.pl/pl-pl/prace-orientalistyczne-seria/67-spis-tomow-serii-qprace-orientalistyczneq>

W serii „Historyczno-socjologiczne Monografie Krajów Afryki” ukazały się dwa tomy (1976, 1978).⁴⁸

Ponadto poza seriami ukazało się 11 tomów (1964-2014) o zróżnicowanej tematyce.⁴⁹

W 2022 podjęto prace redakcyjne nad Biuletynem KNO PAN, który będzie zawierać teksty referatów naukowych prezentowanych podczas posiedzeń plenarnych KNO PAN.⁵⁰

- **Wydawane przez Komitet czasopisma**

Komitet wydaje czasopismo "Rocznik Orientalistyczny / Yearbook of Oriental Studies"⁵¹, red. nac. prof. dr hab. Marek M. Dziekan. Rok zał. 1914. Czasopismo (ISSN 0080-3545) o zasięgu międzynarodowym, znajduje się w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych MEiN: 70 punktów. W lutym 2023 ukazał się t. LXXV, nr 2 (2022). W "Roczniku Orientalistycznym" publikowane są artykuły naukowe w językach kongresowych, referaty wygłoszone na konferencjach międzynarodowych, recenzje książek. Stosownie do okoliczności wydawane są tomy dla uhonorowania wybitnych uczonych orientalistów polskich ("księgi pamiątkowe").⁵²

Wolny dostęp: <http://journals.pan.pl/ro> .

Tomy archiwalne I–XIV: <https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/publication/110434#structure>

- W dniu 9 czerwca 2014 r. odbyło się uroczyste posiedzenie Komitetu Nauk Orientalistycznych z okazji stulecia czasopisma "Rocznik Orientalistyczny" (1914-2014). Podczas sesji naukowej nakreślono historię czasopisma oraz zaprezentowano inne czasopisma orientalistyczne wydawane w Polsce. Referaty zostały wydane w formie książkowej.⁵³ Tom przedstawia szeroką panoramę czasopism poświęconych zagadnieniom orientalistyki.

- **Konferencje naukowe**

---

⁴⁸ <https://kno.pan.pl/pl-pl/historyczno-socjologiczne-monografie-krajow-afryki-seria/68-spis-tomow-serii-ghistoryczno-socjologiczne-monografie-krajow-afrykiq>

⁴⁹ <https://kno.pan.pl/pl-pl/inne-publicacje-kno>.

⁵⁰ Pierwsza edycja Biuletynu jest dostępna na stronie <https://kno.pan.pl/pl-pl/biuletyn-kno-pan>

⁵¹ <https://kno.pan.pl/pl-pl/rocznik-orientalistyczny/345-informacja-o-czasopismie-information-about-journal>

⁵² <https://kno.pan.pl/pl-pl/rocznik-orientalistyczny/65-spis-tomow-qrocznika-orientalistycznegoq>

⁵³ *Czasopisma orientalistyczne w Polsce : studia i materiały dla uczczenia stulecia "Rocznika Orientalistycznego" 1914-2014* / redakcja naukowa Marek M. Dziekan i Marek Mejor. Polskie Towarzystwo Orientalistyczne, Komitet Nauk Orientalistycznych PAN, Warszawa 2014. Zob. <https://kno.pan.pl/pl-pl/rocznik-orientalistyczny/346-rocznik-orientalistyczny-1914-2014>

Wykaz konferencji międzynarodowych organizowanych przez Komitet (we współpracy z innymi instytucjami) cyklicznie od 2008:

- 1st International Conference of Oriental Studies: "55 lat Komitetu Orientalistyki PAN (1952-2007)", 8-9 grudnia 2008 Warszawa;
- 2nd International Conference of Oriental Studies: „Oriental Studies – Past and Present”, 22-23 listopada, 2010 Warszawa;
- 3rd International Conference of Oriental Studies: „Exploring Languages and Cultures of Asia. Professor Władysław Kotwicz in Memoriam”, 15-17 listopada 2012, Kraków;
- 4th International Conference of Oriental Studies: „Manuscript and Book Cultures in Asia and Africa”, 24-25 listopada 2014, Warszawa;
- 5th International Conference of Oriental Studies: „Concepts, Methods, Challenges and Perspectives”, 17-18 października 2016, Warszawa;
- 6th International Conference of Oriental Studies: „Rare, Forgotten and Endangered Languages and Literatures”, 14-16 listopada 2017, Warszawa;
- 7th International Conference of Oriental Studies: „Collections of Texts and Artefacts”, 22-24 października 2018, Kraków;
- 8th International Conference of Oriental Studies: “Challenges of Interdisciplinary and Multidisciplinary Approach”, 25-26 listopada 2019, Warszawa;
- 9th International Conference: „New Horizons in Oriental Studies”, 8-9 grudnia 2020, Warszawa;
- 10th International Conference of Oriental Studies: “Global and Local Perspectives”, 15-16 listopada 2021, Warszawa;
- 11th International Conference of Oriental Studies: “Current Trends in Oriental Studies / Współczesne trendy orientalistyki”, 21-23 listopada 2022, Warszawa.⁵⁴ – Konferencja z okazji 70-lecia Komitetu Nauk Orientalistycznych. Prof. Marek Mejor wygłosił referat „Seventy Years of the Committee of Oriental Studies (KNO) of the Polish Academy of Sciences (1952–2022)”.
- **Konferencje popularyzujące wiedzę**

---

⁵⁴ Współorganizatorzy konferencji: Wydział Orientalistyczny UW, Polskie Towarzystwo Orientalistyczne, Fundacja Karaimskie Dziedzictwo.

Konferencje zorganizowane wspólnie z Polskim Towarzystwem Orientalistycznym i Wydziałem Orientalistycznym UW:

- I Ogólnopolska Konferencja Orientalistyczna „Orientalistyka a potrzeby współczesności – tematy, perspektywy, metodologie”, 14-15 października 2013 r., Uniwersytet Warszawski.
- II Ogólnopolska Konferencja Orientalistyczna „W poszukiwaniu tożsamości narodowej, religijnej i kulturowej w krajach Azji i Afryki”, Warszawa, 20-21.X.2014, Uniwersytet Warszawski.

Ponadto członkowie KNO biorą czynny udział w imprezach popularyzujących wiedzę o kulturach Azji i Afryki w ramach swoich macierzystych uczelni lub pod egidą Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Dnia 26 stycznia 2019 r. odbył się w Warszawie Nadzwyczajny Kongres Humanistyki Polskiej, zwołany z inicjatywy przewodniczących komitetów z zakresu nauk humanistycznych PAN, pod przewodnictwem prof. dr hab. Krzysztofa Mikulskiego, prezesa Polskiego Towarzystwa Historycznego, członka Komitetu Nauk Historycznych PAN. W organizacji Kongresu wziął czynny udział prof. dr hab. Marek Mejor, przewodniczący Komitetu Nauk Orientalistycznych. Prof. M. Mejor wszedł w skład Stałego Komitetu Porozumiewawczego Humanistyki Polskiej.⁵⁵

Komitet Nauk Orientalistycznych ściśle współpracuje⁵⁶ z Wydziałem (dawniej: Instytutem) Orientalistycznym Uniwersytetu Warszawskiego⁵⁷, a także z instytutami orientalistycznymi uniwersytetów w Krakowie i Poznaniu, z ośrodkami orientalistycznymi uniwersytetów w Łodzi, Wrocławiu, Toruniu, z Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie oraz z innymi instytucjami naukowymi i muzealnymi zajmującymi się problematyką Azji i Afryki.

Członkowie Komitetu Nauk Orientalistycznych są profesorami uniwersyteckimi i w ramach swoich obowiązków dydaktycznych mają możliwość szerzenia wiedzy o językach i kulturach Azji i Afryki a także sprawowania opieki nad studenckimi kołami naukowymi.

---

⁵⁵ <http://pth.net.pl/nadzwyczajny-kongres-humanistyki-polskiej/sklad-stalego-komitetu-porozumiewawczego-humanistyki-polskiej>

⁵⁶ Zob. <https://kno.pan.pl/pl-pl/osrodki-orientalistyczne-w-polsce-nauka>

⁵⁷ <http://orient.uw.edu.pl/>

Szczególnie żywa współpraca łączy Komitet z Polskim Towarzystwem Orientalistycznym (zał. 1922)⁵⁸. Organizowane są wspólne sesje naukowe, członkowie Komitetu są w większości członkami PTO, którego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy o ludach, językach i kulturach Azji i Afryki.

Opracował: Marek Mejer (współpraca: Agata Bareja-Starzyńska)

---

⁵⁸ <http://pto.orient.uw.edu.pl/>

Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia

Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania Polskiej Akademii Nauk został powołany uchwałą Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 03 czerwca 1969 roku. Jego podstawowym zadaniem zapisanym w uchwale było ... „inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i kontrolowanie badań z zakresu nauki o organizacji produkcji dóbr i usług oraz zarządzania”.

W początkowym okresie działania Komitetu w jego składzie przeważali reprezentanci głównie zajmujący się organizacją produkcji. Wynikało to z kilku powodów, m.in. z tego, że wiedza ta głównie rozwijana była w Polsce na uczelniach technicznych, w środowiskach inżynierów, uwarunkowań politycznych polegających na dyskryminacji tej wiedzy w sensie badawczym (badań podstawowych), a podkreślenia jej walorów o charakterze stosowalnym w postaci wprowadzania różnego rodzaju jej przejawów jako rozwiązań postępu techniczno-organizacyjnego. Z czasem – począwszy od roku 1970 roku – w związku m.in. większym otwarciem Polski na międzynarodową współpracę gospodarczą i naukową z krajami Europy Zachodniej i USA, – wyodrębniono w strukturze nauczania na polskich uczelniach technicznych kierunek kształcenia pod nazwą „organizacja i zarządzanie” oraz na uczelniach ekonomicznych i wydziałach ekonomicznych uniwersytetów pod nazwą „organizacja pracy i zarządzanie”, a także utworzono nowe jednostki dydaktyczno-badawczych w postaci instytutów. Działania te, zaowocowały poszerzeniem składu Komitetu o reprezentantów innych kształtujących się w Polsce dyscyplin i specjalności z zakresu szeroko rozumianej dziedziny organizacja i zarządzanie. W następnych kadencjach w skład Komitetu powołano reprezentantów m.in.: teorii systemów, informacji i sterowania, teorii podejmowania decyzji, teorii programowania, badań operacyjnych i analizy systemowej organizacji, a następnie psychologii kierowania, socjologii organizacji, zarządzania zasobami ludzkimi w organizacjach, zarządzania strategicznego czy technik organizatorskich i kierowniczych, a także metodologii nauk organizacji i zarządzania. W trzeciej kadencji 1975-1977 skład Komitetu wzrósł do 75 członków, w tym kilku przedstawicieli resortów gospodarczych. W następnych kadencjach skład ograniczono do 50 i 40 członków, ale reprezentacja dyscyplinowa/subdyscyplinowa

została zachowana. Obecnie (kadencja 2020-2024) Komitet działa w składzie 40 członków; w tym 38 członków z wyboru, 2 członków korespondentów PAN (w tym Wiceprezes PAN) oraz honorowy przewodniczący KNOiZ PAN). W trakcie kadencji 2 profesorów zmarło.

Zakres działania komitetu

Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania PAN odpowiada za rozwój dyscypliny naukowej pod nazwą nauki o zarządzaniu i jakości oraz za integrację związanego z dyscypliną środowiska naukowego.

Misją Komitetu jest stymulowanie rozwoju nauk organizacji i zarządzania w Polsce oraz promowanie w innych środowiskach naukowych i w praktyce osiągnięć z zakresu zarządzania oraz ich twórców.

W latach 2000-2024, program działania Komitetu, podporządkowany został jego tożsamości i misji. Wyrażają one postulat, a zarazem dążenie do integrowania oraz stymulowania rozwoju środowisk i ludzi reprezentujących nauki o zarządzaniu w Polsce, a także promowania w praktyce nowoczesnej wiedzy, umiejętności organizatorskich i kierowniczych, ponadto promowanie wśród innych środowisk naukowych, praktyki i społeczeństwa osiągnięć polskiej myśli z zakresu zarządzania oraz jej twórców.

Biorąc pod uwagę zasadę ciągłości w działaniu i kierowaniu, wyrażającą wolę niezmienniania tego co wartościowe, dobre i utrwalone w świadomości środowiska, kierunki działania, strategiczne przedsięwzięcia i sposoby ich realizacji, kierownictwo Komitetu od roku 2000 lokalizuje w obszarach, do których należą:

- reprezentowanie środowiska nauki o zarządzaniu wobec innych nauk, rządu, stowarzyszeń, uczelni wyższych i szeroko rozumianej opinii publicznej,
- podnoszenie poziomu nauki o zarządzaniu i stymulowanie podnoszenia poziomu naukowego instytucji i ludzi tworzących środowisko nauk o zarządzaniu
- zwiększanie otwarcia Komitetu na środowisko młodych pracowników nauki, środowiska lokalne i praktyków, a także przedstawicieli innych dziedzin i dyscyplin naukowych zajmujących się problematyką nauk o zarządzaniu, lub pochodną,
- integracja środowiska nauki o zarządzaniu,
- internacjonalizacja działalności Komitetu.

Pragniemy wspierać integrację środowiska nauk o zarządzaniu w Polsce nie tylko na płaszczyźnie zasiadania reprezentantów różnych środowisk naukowych w Komitecie i jego prezydium, ale poprzez wspólne podejmowanie przedsięwzięć z zakresu badań naukowych, publikacji, wymiany informacji naukowej, doskonalenia metod nauczania i upowszechniania wiedzy z zakresu organizacji i zarządzania, m.in. poprzez rekomendowanie wspólnych przedsięwzięć badawczych i dydaktycznych oraz naukowych, podejmowanych wspólnie przez kilka ośrodków. W tym zakresie wiele zrobione w poprzednich kadencjach Komitetu. Stąd sprawdzone formy działania pragniemy utrzymać i rozwijać. Do tych form integracji środowiska, które dobrze spełniają swoje zadanie zaliczamy:

- Organizowanie co dwa lata Szkoły Letniej Organizacji i Zarządzania, uważamy, że winny je organizować ośrodki mniej znane, forma ta pozwoli na ich aktywizację i poznanie dorobku przez inne ośrodki,
- Organizowanie spotkań plenarnych Komitetu w ośrodkach mniej znanych (sesje wyjazdowe). Przyczyni się to do ich aktywizacji i przybliżaniu środowisku całej Polski ich osiągnięć. W ramach tych spotkań środowiskowych regionalnych, uczestniczyliby nie tylko przedstawiciele środowiska naukowego, ale też przedstawiciele biznesu i władz regionalnych,
- Organizowanie/współorganizowanie konferencji naukowych. W szczególności stworzenie listy kilku szczególnie - w ocenie Komitetu - ważnych środowiskowo konferencji,
- Coroczne organizowanie środowiskowych spotkań dyskusyjnych na wybrany temat, skierowane do profesorów zajmujących się problematyką nauk o zarządzaniu i jakości, członków Komitetu, w celu rozparzenia ważnych problemów teoretycznych i praktycznych stojących przed dyscypliną.
- Utrzymanie działalności Kapituły Medalu im. Profesora Tadeusza Kotarbińskiego,
- Działalność wydawnicza Komitetu w postaci kwartalnika „Organizacja i Kierownictwo”.

Uważamy za celowe kontynuowanie takich form integracji środowiska nauk o zarządzaniu, jak:

- Zachęcanie do wspólnych - podejmowanych ze środków NCN, NCBiR i innych - badań nad ważnymi problemami z zakresu zarządzania, przez przedstawicieli różnych ośrodków regionalnych, a koordynowanych przez Komitet,
- Zachęcanie do podejmowania we współpracy z ośrodkami naukowymi Polski i krajów europejskich badań międzynarodowych, w których Komitet mógłby pełnić funkcję koordynatora oraz zapewnić obsługę formalną przedsięwzięcia,
- Inicjowanie i patronowanie corocznym konferencjom „katedr zarządzania” w Polsce. Tego typu robocze spotkania są organizowane przez wiele środowisk naukowych i są dobrą okazją do wymiany doświadczeń oraz wzajemnego poznania się środowiska,
- Utrzymanie funkcjonowania komisji konkursowej w zakresie przyznawania corocznych nagród i wyróżnień Komitetu dotyczących najlepszej książki, pracy habilitacyjnej i pracy doktorskiej „roku” z zakresu nauk o zarządzaniu, oraz konkursu im. Prof. R. Krupskiego dla najlepszych prac doktorskich w zakresie zarządzania strategicznego. Zachęcamy do tworzenia pod egidą Komitetu innych konkurów upamiętniających dokonani innych znanych przedstawicieli naszego środowiska.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet od roku 2011 (wspólnie z prof. prof. † J. Teczek, a obecnie prof. P. Bułą, przy wsparciu zespołu pracowników Katedry Zarządzania Międzynarodowego UE w Krakowie), intensywnie propaguje kontakty międzynarodowe i polską myśl zarządzania w świecie poprzez organizację *Konferencji Polskich Profesorów Zarządzania* we współpracy z zagranicznymi uczelniami i ich profesorami na ich terenie. Dotychczas odbyło się 11 tego typu konferencji: w Uniwersytecie w Grenadzie w Hiszpanii, w Gumilyov Eurasian National University (GENU) Astana w Kazachstanie, w Uniwersytecie Stellenbosch w Republika Południowej Afryki, w Akademii Ekonomicznej w Kiszyniowie w Mołdawii, w Caucasus International University w Tbilisi w Gruzji, Saint-Petersburg State University of Economics w Sankt Petersburg, w Rosji, oraz King Sigismund University w Budapeszcie, Budapest Business School, oraz Budapest Metropolitan University, na Węgrzech, Uniwersytecie Bankowym we Lwowie na Ukrainie, AESE Business School w Lizbonie, w Portugalii, University of St. Gallen oraz St. Gallen Integrated int Business School, w St Gallen I

Zurichu w Szwajcarii. Udział w nich wzięło ponad 430 polskich profesorów i doktorów oraz podobna liczba pracowników uczelni goszczących. Kolejna konferencja planowana jest na rok 2023.

Wiceprzewodniczącą PAN, członek Komitetu, prof. dr hab. Dariusz Jemielniak od 2016 roku pracuje jako faculty associate Berkman-Klein Center for Internet and Society na Uniwersytecie Harvarda. Prof. dr hab. Ewa Bojar w 2011 roku została Senior Ekspertem w organizacji Asia-Pacific CEO Association Worldwide (APECO) a od 2017 roku pełni funkcję V-ce Prezydenta COPE (Congres of Political Economist International). Prof. dr hab. Jacek Otto jest członkiem Międzynarodowej Sieci badawczej ERECO-PGV, Międzynarodowej Grupy Naukowo-Badawczej ODYSSEE. Prof. dr hab. Seweryn Spałek należy do Rady Dyrektorów Société Européenne pour la Formation des Ingénieurs (SEFI).

Przewodniczącą komitetu: prof. dr hab. Wojciech Dyduch, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Przewodniczącą honorowy komitetu: Prof. dr hab. dr h.c. multi Bogdan Nogalski, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku

Skład osobowy komitetu:

Zastępcy przewodniczącego:

- prof. dr hab. Ewa Stańczyk-Hugiet, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
- dr hab., prof. SGH Piotr Wachowiak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Członkowie prezydium:

- prof. dr hab. Kazimierz Krzakiewicz, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- prof. dr hab. inż. Agnieszka Zakrzewska-Bielawska, Politechnika Łódzka

Sekretarz: dr Albert Tomaszewski, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Skład Komitetu:

- dr hab. Ewa Bogacz-Wojtanowska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- prof. dr hab. Ewa Bojar, Politechnika Lubelska
- dr hab. Piotr Buła, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- prof. dr hab. Szymon Cyfert, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- prof. dr hab. Wojciech Czakon, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- dr hab. Tomasz Piotr Czaplą, Uniwersytet Łódzki

- prof. dr hab. Wojciech Dyduch, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- dr hab. Katarzyna Gadomska-Lila, Uniwersytet Szczeciński
- prof. dr hab. Beata Glinka, Uniwersytet Warszawski
- prof. dr hab. Aldona Glińska-Noweś, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- dr hab. Sylwester Gregorczyk, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- prof. dr hab. Piotr Jedynek, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- prof. dr hab. Dariusz Jemielniak, Wiceprzewodniczący PAN, Akademia Leona Koźmińskiego
- prof. dr hab. Jan Jeżak, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. Andrzej Kaleta, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
- prof. dr hab. Jarosław Karpacz, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
- dr hab. Krzysztof Krukowski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- prof. dr hab. Kazimierz Krzakiewicz, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- prof. dr hab. Dominika Latusek-Jurczak, Akademia Leona Koźmińskiego
- dr hab. Rafał Mrówka, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- prof. dr hab. Bogdan Nogalski, Wyższa Szkoła Bankowa z siedzibą w Gdańsku
- prof. dr hab. inż. Celina M. Olszak, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- prof. dr hab. Jacek Otto, Politechnika Łódzka
- dr hab. Jacek Pasieczny, Uniwersytet Warszawski
- prof. dr hab. Maria Romanowska, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie
- prof. dr hab. Agnieszka Sitko-Lutek, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- prof. dr hab. Agnieszka Sopińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- prof. dr hab. inż. Seweryn Spałek, Politechnika Śląska
- prof. dr hab. Ewa Stańczyk-Hugiet, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
- prof. dr hab. Agnieszka Szpitter, Uniwersytet Gdański
- prof. dr hab. Maciej Urbaniak, Uniwersytet Łódzki
- dr hab. Piotr Wachowiak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- dr hab. Zygmunt Waśkowski, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
- prof. dr hab. Jan W. Wiktor, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- dr hab. Hanna Włodarkiewicz-Klimek, Politechnika Poznańska
- prof. dr hab. Czesław Zając, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

- prof. dr hab. inż. Agnieszka Zakrzewska-Bielawska, Politechnika Łódzka
- prof. dr hab. Maciej Zastempowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- dr hab. Bernard Ziębicki, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

https://knoiz.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=43&lang=pl

Struktura organizacyjna komitetu: Komisja Wydawnictw Naukowych, Komisja Nagród, Komisja Konkursu na pracę z zarządzania strategicznego im. Prof. Rafała Krupskiego, Komisja Wyborcza, Zespół ewaluacyjny, Komisja ds. współpracy z otoczeniem, Komisja ds. badań i analiz, Kapituła Medalu im. Prof. Kotarbińskiego, Kolegium Redakcyjne Kwartalnika *Organizacja i Kierowanie*.

Nagrody przyznawane przez komitet:

- 1) Komitet w celu propagowania zasad *tzw. dobrej roboty* ustanowił Medal im. Tadeusza Kotarbińskiego. W dotychczasowym okresie Kapituła Medalu przeprowadziła 13 edycji. Kapitułę w obecnej kadencji tworzą: Prof. Jerzy Duszyński – Przewodniczący, prof. Wojciech Dyduch – Zastępca Przewodniczącego, dyrektor Mieczysław Grabianowski – Sekretarz, prof. Ewa Bojar, prof. Beata Glinka, prof. Aldona Glińska-Neweś, prof. Andrzej Kaleta, prof. Kazimierz Krzakiewicz, prof. Bogdan Nogalski, prof. Maria Romanowska, prof. Jan Wiktor. W skład Kapituły wchodzi dwóch członków spoza Komitetu.
- 2) Z kolei w celu propagowania dorobku polskiej myśli zarządzania Komitet ogłasza dwa konkursy. Pierwszy ukierunkowany jest na wyłonienie w postępowaniu konkursowym najbardziej wartościowych publikowanych osiągnięć naukowych z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości i realizowany jest poprzez Komisję ds. Nagród i Wyróżnień Prac Naukowych. W dotychczasowym okresie, począwszy od roku 1972, Komitet przeprowadził 13 edycji tego konkursu. Obecnie Komitet ogłosił nabór na 14 edycję konkursu na prace naukowe powstałe w latach 202101022 w kategoriach: *prace doktorskie, monografie naukowe jednoautorskie, monografie naukowe wieloautorskie, podręczniki*. Warunki konkursu udostępnione zostały na stronie internetowej Komitetu oraz czasopismach Przegląd Organizacji i kwartalniku Organizacja i Kierowanie PAN. Komisja Nagród w obecnej kadencji działa w składzie: Prof. Szymon Cyfert – Przewodniczący, Prof. Beata Glinka, Prof.

Czesław Zając, Prof. Jarosław Karpacz, Prof. Maciej Zastempowski, Prof. Seweryn Spałek i , Prof. Bernard Ziębicki.

- 3) Drugi z konkursów jest dedykowany uczczeniu dorobku i sylwetki prof. dr hab. Rafała Krupskiego i obejmuje postępowanie konkursowe na najlepsze prace doktorskie z zakresu zarządzania strategicznego. Dotychczas przeprowadzono 2 edycje tego konkursu. Na trzecia edycję konkursu Komitet w roku 2023 ogłosił nabór.
- 4) W przygotowaniu są konkursy na najlepsze prace poświęcone uczczeniu pamięci prof. prof. W.M. Grudzewskiego i I. Hejduk (obszar zarządzania wiedzą i technologią) oraz prof. J. Teczek (obszar zarządzania logistycznego i międzynarodowego).
- 5) Komitet nadaje wybitnym i zasłużonym postaciom życia naukowego związanego z dyscypliną nauki o zarządzaniu w kraju i za granicą godność honorowego członka Komitetu. Godność tę otrzymali m.in. Horst Albach, profesor Uniwersytetu w Bonn, Claude Martin, profesor Uniwersytetu w Grenoble, Erich Frese, profesor Uniwersytetu w Kolonii. Aktualnie z polskich uczonych godność tę posiada prof. Bogdan Nogalski.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu: rekomendujemy ich wypunktowanie i opisanie każdego punktu oddzielnie z uwzględnieniem następujących kategorii:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

Komitet podejmuje działania eksperckie przez swoich członków. Wiceprzewodniczący Komitetu, prof. Piotr Wachowiak jest Przewodniczącym Rady ds. Przedsiębiorczości przy Prezydencie RP., członkiem Rady ds. Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Innowacji przy Prezydencie RP. Przewodniczący KNOiZ, prof. Wojciech Dyduch jest przedstawicielem w Komisji Nadzoru Finansowego oraz Radzie Doskonałości Naukowej; prof. Szymon Cyfert i prof. Wojciech Czakon są członkami RDN.

- **Wydawane przez Komitet czasopisma**

Komitet wspólnie ze Szkołą Główną Handlową wydaje – w języku polskim i angielskim czasopismo pn. *Kwartalnik Organizacja i Kierowanie*.

(<https://ssl-kolegia.sgh.waw.pl/pl/KZiF/czasopisma/oik/Strony/default.aspx>)

- **Konferencje naukowe**

Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania PAN działa aktywnie na polu upowszechniania wiedzy z dyscypliny poprzez organizację oraz wspieranie konferencji naukowych i innych wydarzeń integrujących środowisko badaczy nauk o zarządzaniu i jakości. Komitet regularnie organizuje Szkołę Letnią Zarządzania, której celem jest pogłębienie dyskusji o metodach badań, wynikach ich zastosowania oraz najnowszych trendach i wyzwaniach w naszej dyscyplinie. Komitet obejmuje również patronatem konferencje organizowane przez polskie środowisko naukowców.

Organizowane konferencje:

- Szkoła Letnia Zarządzania (organizowana co dwa lata, zrealizowano 21 edycji)

<https://slz.ue.wroc.pl;>

https://knoiz.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=75&catid=44&Itemid=50&lang=en

Konferencje popularyzujące wiedzę

- Konferencja "Problemy zarządzania w świecie SMART". (18-20 maja 2022 r.)
- VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Przedsiębiorczość w XXI wieku. (21-22 października 2021 r., Warszawa)
- XI Zjazd Katedr Zarządzania Zasobami Ludzkimi "*Tożsamość ZZL w nowej przestrzeni fizycznej i społecznej*". (27-28 września 2021 r., Lublin).
- X konferencja zagraniczna dla polskich profesorów nauk organizacji i zarządzania, 11-15 września 2021 r., Lizbona, Portugalia.
- IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Współczesne Koncepcje Zarządzania Publicznego”, 27-28 października 2021 r.

Komitet na rzecz środowiska w okresie swojej działalności, zrealizował 21 edycji Szkoły Letniej OiZ. W ostatnich trzech edycjach (2014 – organizator UE w Poznaniu, prof. prof. K. Krzakiewicz i Sz. Cyfert; 2016 – organizator UE we Wrocławiu, prof. prof. E. Stańczyk-Hugiet, J. Niemczyk, 2018 – organizator UJ w Krakowie i UE w Katowicach, prof. prof. W. Czakon i W. Dyduch), czy 2021 – organizator SGH w Warszawie i UŁ w Łodzi, dr hab. P. Wachowiak, prof. SGH i dr hab. T. Czapła, prof. UŁ), łącznie udział wzięło ok. 1200 młodych i samodzielnych pracowników naukowych reprezentujących środowisko naukowe związane z dyscypliną nauki o zarządzaniu i jakości. 22 edycję w roku 2023 wspólnie przygotowują zespoły UE we Wrocławiu i PŁ w Łodzi kierowane przez prof. prof. A. Kaletę i E. Stańczyk-Hugiet oraz prof. A. Zakrzewska-Bielawska.

Komitet w każdej kadencji aktywnie uczestniczy w rozwoju środowiska i budowaniu wśród niego kontaktów i relacji naukowych poprzez udział członków KNOiZ PAN w Radach Naukowych konferencji, a także udzielenie w ostatnich dwóch kadencjach 38 patronatów naukowych nad konferencjami i seminariami naukowymi organizowanymi przez różne ośrodki naukowe. Udział w nich wzięło ponad 3600 pracowników naukowo – dydaktycznych o zróżnicowanym statusie naukowym. Konferencje te miały również na celu nie tylko doskonalenie metodyki prowadzenia prac naukowych ale także wymianę myśli i dyskusję. Pełniły też rolę inspirującą a także integrującą środowisko, stwarzając możliwości spotkań młodych pracowników nauki z naszej dyscypliny z kluczowymi postaciami środowiska.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

1. Medal im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego

W ramach trzynastu edycji Medalu jego laureatami – jako ludzie dobrej roboty - byli m.in. William Gates, Jerzy Giedroyc, Jerzy Owsiak, Zbigniew Religa, Andrzej Wajda, Krzysztof Penderecki, Krystyna Janda, Anna Dymna, Agnieszka Holland, Ewa Błaszczyk oraz Adam Nawalka. W ramach trzynastu edycji Medalu wyróżniono także wybitnych przedstawicieli polskiej, współczesnej myśli zarządzania. Wyróżnienie to otrzymali m.in. prof. prof. Andrzej K. Koźmiński, Jerzy Trzcieniecki, Bogdan Wawrzyniak, Leszek Krzyżanowski, Stefan Kwiatkowski, Witold Kieżun, Jerzy Rokita, Wojciech Gasparski, Zofia Mikołajczyk, Ber Haus, Ryszard Tadeusiewicz, Stanisław Sudoł oraz Bogdan Nogalski.

2. Propozycje dla MEiN

Komitet zainicjował opracowanie i przekazanie do MNiSW propozycji dotyczących rozwoju czasopism z dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, a także propozycje zmian w ewaluacji jednostek. Komitet włącza się również w inicjatywy Komitetów PAN dotyczące poparcia wspólnego stanowiska dotyczącego wydawnictw i rozwoju czasopism, ewaluacji, nowelizacji ustaw, a także aktywnie bierze udział w konsultacjach społecznych.

3. Udział członków Komitetu w organach eksperckich

Członkowie Komitetu aktywnie uczestniczą w pracach organów eksperckich z wyboru, m. in. w międzynarodowych: Asia-Pacific CEO Association Wordwile (APECO), COPE (Congres of Political Economist International), sieci badawczych ERECO-PGV, ODYSSEE, Société Européenne pour la Formation des Ingénieurs (SEFI) jak i krajowych:

Rada ds. Przedsiębiorczości przy Prezydencie RP., Komisji Nadzoru Finansowego oraz Radzie Doskonałości Naukowej; Radzie ds. Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Innowacji przy Prezydencie RP.

Uważamy, że głównym zamierzeniem Komitetu na najbliższe lata powinno być kontynuowanie ogólnoodrodowskiej dyskusji nad stanem nauk o zarządzaniu w Polsce, kierunkami ich rozwoju oraz kierunkami zmian w paradygmatach nauk o zarządzaniu i jakości, adekwatnych do zmieniającej się rzeczywistości. Środowisko naukowe związane z naukami o zarządzaniu i jakości jest bardzo liczne. Szacujemy jego liczbę na co najmniej 16 tys. osób zajmujących się zarządzaniem i jakością. Jest to środowisko, którego potrzeby rozwojowe stanowiąc winny główny i szczególny obiekt zainteresowań Komitetu.

Z okazji 54 rocznicy istnienia Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania PAN, życzymy Komitetowi obecnej i kolejnych kadencji powodzenia w skutecznej pracy na rzecz polskiego, licznego już środowiska nauk o zarządzaniu i jakości, w skutecznej realizacji misji, jaką jest integrowanie i rozwój środowisk i ludzi reprezentujących nauki o zarządzaniu i o jakości oraz promowanie nowoczesnej wiedzy i umiejętności organizatorskich i kierowniczych, a także o jakości, w szczególności sukcesu w staraniach o przywrócenie naukom o zarządzaniu statusu samodzielnej dziedziny nauki.

Prof. dr hab. dr h.c. multi Bogdan Nogalski, Honorowy Przewodniczący KNOiZ PAN, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, <https://orcid.org/0000-0003-0262-8355>;

Prof. dr hab. Wojciech Dyduch, Przewodniczący KNOiZ PAN, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, <https://orcid.org/0000-0003-1090-5690>

Komitet Nauk o Sztuce

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Historia. Komitet Nauk o Sztuce⁵⁹ powstał w 1960 roku z przekształcenia istniejącego od 1952 roku Komitetu Historii i Teorii Sztuki PAN⁶⁰. Zgodnie z koncepcjami swego pierwszego przewodniczącego prof. Juliusza Starzyńskiego (funkcję pełnił w latach 1960-1972) miał on stanowić platformę łączącą przedstawicieli historii sztuki, muzykologii, teatrologii, później także filmoznawstwa i konserwatorstwa (jako dyscypliny naukowej). Po ostatniej regulacji wykazu dziedzin i dyscyplin naukowych w skład Komitetu wchodzi uczeni reprezentujący cztery pierwsze specjalności, gdyż konserwatorstwo przypisane zostało do dziedziny sztuki. W latach 1972-1988 przewodniczącym KNoS był światowej sławy historyk sztuki prof. Jan Białostocki i to za jego czasów Komitet działał najprężniej, będąc wówczas właściwie jedyną – poza Stowarzyszeniem Historyków Sztuki – ogólnopolską platformą wymiany naukowej. Prowadzono wówczas nie tylko działalność ekspercką, ale też organizowano ważne ogólnopolskie i międzynarodowe sesje naukowe oraz odczyty badaczy z całego kraju.

Zakres działania komitetu: opiniowanie aktów prawnych, opiniowanie kandydatów na członków PAN, opiniowanie wniosków o nagrody Wydziału I PAN, ocena dyscypliny nauki o sztuce, przyznawanie Nagrody KNoS, działalność naukowa (odczyty i konferencje naukowe).

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. współpracy z Międzynarodowym Komitetem Historii Sztuki (CIHA)⁶¹.

Przewodniczący komitetu: prof. dr hab. Wojciech Bałus, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

---

⁵⁹ <https://knos.pan.pl/pl/>

⁶⁰ Jan Białostocki, *Komitet Nauk o Sztuce 1952-1977*, „Rocznik Historii Sztuki” 13, 1981, s. 202-205.

⁶¹ <https://knos.pan.pl/pl/narodowy-komitet-historii-sztuki>

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

1. Prof. dr hab. Wojciech Bałus (Uniwersytet Jagielloński)
2. Dr hab. Andrzej Betlej, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)
3. Dr hab. Irena Bieńkowska (Uniwersytet Warszawski)
4. Dr hab. Stanisław Czekalski, prof. UAM ((Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
5. Dr hab. Łucja Demby, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)
6. Dr hab. Rafał Eysymontt, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)
7. Dr hab. Paweł Gancarczyk, prof. IS PAN (Instytut Sztuki PAN)
8. Dr hab. Piotr Gryglewski, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)
9. Dr hab. Mikołaj Jazdon, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
10. Dr hab. Tomasz Jeż, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)
11. Prof. dr hab. Grażyna Jurkowlaniec (Uniwersytet Warszawski)
12. Prof. dr hab. Piotr Juskiewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
13. Dr hab. Romuald Kaczmarek, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)
14. Prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz (Uniwersytet Warszawski)
15. Prof. dr hab. Andrzej Koziół (Uniwersytet Wrocławski)
16. Prof. dr hab. Lechosław Lameński (Katolicki Uniwersytet Lubelski, prof. em.)
17. Dr hab. Arkadiusz Lewicki, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)
18. Dr hab. Iwona Lindstedt, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)
19. Prof. dr hab. Krzysztof Loska (Uniwersytet Jagielloński)
20. Dr hab. Michał Mencfel, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
21. Prof. dr hab. Katarzyna Elżbieta Mikocka-Rachuba (Instytut Sztuki PAN)
22. Prof. dr hab. Grzegorz Niziołek (Uniwersytet Jagielloński)
23. Prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska (Uniwersytet Gdański)
24. Dr hab. Szymon Paczkowski, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)
25. Prof. dr hab. Remigiusz Pośpiech (Uniwersytet Wrocławski)
26. Dr hab. Gabriela Świtek, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)
27. Dr hab. Jacek Tylicki, prof. UMK (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu)
28. Prof. dr hab. Marek Walczak UJ (Uniwersytet Jagielloński)
29. Dr hab. inż. Agnieszka Zabłocka-Kos, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)
30. Prof. dr hab. Tadeusz J. Żuchowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Członkowie PAN wchodzący w skład Komitetu

1. Prof. dr hab. Stanisław Mossakowski (Instytut Sztuki PAN w Warszawie)
2. Prof. dr hab. Andrzej Rottermund (Zamek Królewski w Warszawie, prof. em.)
3. Prof. dr hab. Piotr Skubiszewski (Uniwersytet Warszawski, prof. em.)
4. Prof. dr hab. Elżbieta Witkowska-Zaremba (Instytut Sztuki PAN w Warszawie)

Członkowie-specjaliści

1. Dr hab. Katarzyna Fazan, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)
2. Dr hab. Barbara Głębińska-Giza, prof. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
3. Dr hab. Justyna Humięcka-Jakubowska, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
4. Dr hab. Konrad Klejsa, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)
5. Dr hab. Krzysztof Kornacki, prof. UG (Uniwersytet Gdański)
6. Prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski (Uniwersytet Gdański)
7. Dr hab. Rafał Makąła, prof. UG (Uniwersytet Gdański)
8. Dr hab. Ewa Partyga, prof. IS PAN (Instytut Sztuki PAN w Warszawie)
9. Dr Ewelina Twardoch-Raś (Uniwersytet Jagielloński)
10. Prof. dr hab. Małgorzata Woźna-Stankiewicz (Uniwersytet Jagielloński, prof. em.)

Nagrody przyznawane przez komitet: Komitet przyznaje roczną nagrodę za cztery najlepsze monografie w zakresie: historii sztuki, muzykologii, teatrologii i filmoznawstwa, opublikowane w roku poprzedzającym przyznanie nagrody. Nagroda ma charakter honorowy (dyplom)⁶².

Najważniejsze osiągnięcia komitetu:

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów: Komitet z racji swej specyfiki nie przygotowuje zamawianych ekspertyz, gdyż w obszarze jego kompetencji takie działania nie są podejmowane. Natomiast prowadzi aktywną działalność w zakresie opiniowania

---

⁶² <https://knos.pan.pl/pl/konkurs>

przedstawianych mu aktów prawnych. W ostatnich latach wielokrotnie dyskutowano nad zmianami w prawie o szkolnictwie wyższym i nauce, zasadach oceny parametrycznej jednostek naukowych, punktacji dorobku w dziedzinie nauk humanistycznych. Komitet z własnej inicjatywy występował w sprawie podniesienia punktacji ważnych czasopism z zakresu nauk o sztuce oraz dokonał oceny ewaluacji jednostek naukowych przeprowadzonej w 2022 roku. Wnioski z dyskusji na temat ewaluacji zostały przekazane zespołowi koordynacyjnemu komitetów Wydziału I PAN i stanowiły element dyskusji nad wspólnym stanowiskiem komitetów naukowych i problemowych Wydziału.

Wydawane przez komitet czasopisma: Komitet wydaje od początku swego istnienia „Rocznik Historii Sztuki” (przejęty wraz z tytułem po Komitecie Historii i Teorii Sztuki PAN). Ukazało się dotychczas 47 tomów tego czasopisma. Jest ono publikowane zarówno w wersji drukowanej, jak i online w otwartym dostępie na stronie PAN oraz Uniwersytetu w Heidelbergu⁶³.

Konferencje naukowe: komitet w ciągu swego istnienia organizował szereg ważnych konferencji. W latach siedemdziesiątych największe znaczenie miał cykl interdyscyplinarnych spotkań „Sztuka i ideologia”, złożony z czterech sesji, poświęconych kolejno: wiekowi XIII (1971), wiekowi XIV (1973), wiekowi XV (1976) i renesansowi (1973). Z nowszych projektów wskazać trzeba na współorganizowaną wraz z Instytutem Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2018 roku ogólnopolską konferencję *Oprawa artystyczna świąt i uroczystości w Polsce i z Polską związanych do roku 1939*. KNoS angażował się też w organizowanie lub współorganizowanie przedsięwzięć międzynarodowych. Wspomnieć trzeba o sesji na temat relacji polsko-włoskich w okresie baroku, zorganizowanej wspólnie z wenecką Fondazione Cini w 1984 roku, sympozjum belgijsko-polskim *Artistic Exchange between South Netherlands and Polish Kingdom in 17th Century* (2000); międzynarodowym sympozjum interdyscyplinarnym *Mit Orfeusza. Inspiracje i reinterpretacje w europejskiej tradycji artystycznej* (2001), a ostatnio o sesji *Image, History, Memory* (2017), współorganizowanej z Instytutem Europejska Sieć Pamięć i Solidarność oraz o *NECS 2019. Structures and Voices. Storytelling in Post-Digital Times*, spotkaniu filmoznawców na Uniwersytecie Gdańskim i w Gdyńskiej Szkole Filmowej w ramach działań European Network for Cinema nad Media Studies (NECS).

---

⁶³ <https://journals.pan.pl/rhs> ; <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/rhs>

Spoleczny wymiar działalności komitetu: Komitet stara się reagować na ważne lub negatywne wydarzenia. W ubiegłym roku poparł stanowisko środowiska naukowego w sprawie agresji Rosji na Ukrainę. W ciągu lat swego istnienia zabierał też głos w istotnych kwestiach związanych z kulturą. Członkowie Komitetu aktywnie uczestniczyli w pamiętnym Kongresie Kultury Polskiej w grudniu 1981 roku. Podczas obrad referat wygłosił prof. Mieczysław Porębski, a prof. Jan Białostocki stał na czele Komitetu Organizacyjnego⁶⁴. Komitet krytycznie oceniał działania dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie w roku 2019, protestował przeciwko zwalnianiu przez niego zasłużonych pracowników i włączył się w działania zmierzające do zmiany osoby na tym stanowisku oraz, co przyniosło zamierzony efekt. W 2022 roku przedstawił jednoznacznie negatywne stanowisko – wysłane m.in. Prezydentowi i Premierowi RP – w sprawie projektu ustawy o przekazaniu władzom Węgier kodeksu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* należącego do zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu⁶⁵.

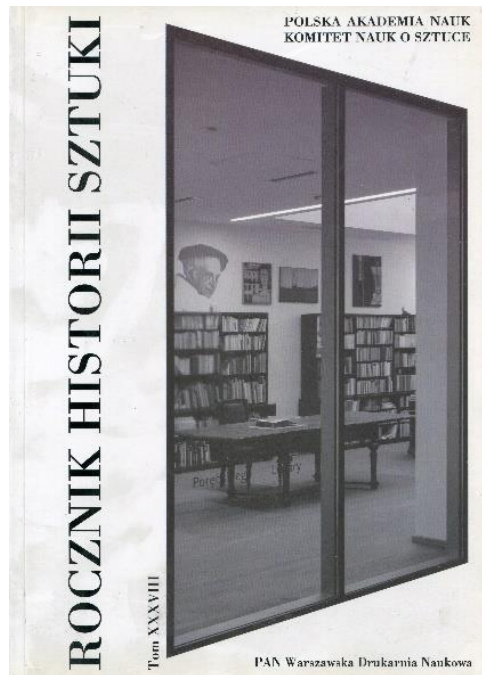
Prof. Wojciech Bałus, przewodniczący Komitetu Nauk o Sztuce PAN
w obecnej kadencji (fot. Michał Gmitruk)

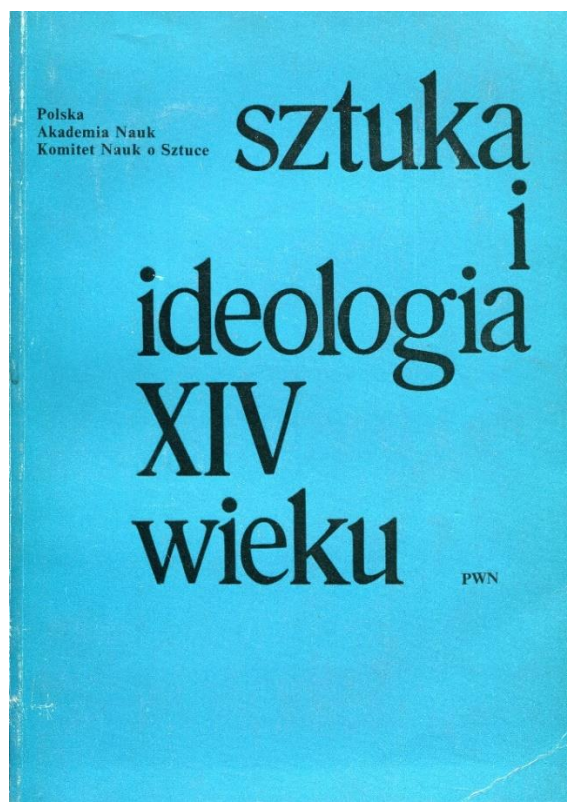
⁶⁴ Maria Poprzęcka, *Przerwane obrady. Profesor Jan Białostocki jako przewodniczący Kongresu Kultury Polskiej w 1981 roku*, w: *Ars longa. Prace dedykowane pamięci profesora Jana Białostockiego*, red. Maria Poprzęcka, Warszawa 1999, s. 85-95.

⁶⁵ <https://knos.pan.pl/pl/aktualnoci?start=5#>

Rocznik Historii Sztuki – czasopismo wydawane przez Komitet Nauk o Sztuce od początku jego istnienia

Sztuka i ideologia XIII wieku – opublikowany w 1975 roku tom z cyklu konferencji organizowanych przez Komitet Nauk o Sztuce

Pierwsze po pandemii stacjonarne posiedzenie Komitetu Nauk o Sztuce, Warszawa PKiN, 28 października 2022 roku (fot. Ewelina Twardoch-Raś)

Komitet Nauk Pedagogicznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu. Komitet został powołany w 1953 roku. Od momentu powołania Komitetu Nauk Pedagogicznych jego zadania koncentrowały się na: analizowaniu i ocenie rozwoju nauk pedagogicznych, rozważaniu istotnych problemów pedagogiki, organizowaniu sesji i konferencji naukowych oraz upowszechnianiu wyników badań naukowych, inicjowaniu i rozwijaniu współpracy z zagranicznymi organizacjami i ośrodkami naukowymi, przeprowadzaniu ocen stanu i potrzeb nauk pedagogicznych oraz instytucji naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek nadzorujących te instytucje, przygotowywaniu ekspertyz naukowych, diagnozowaniu stanu oświaty, kształceniu kadr akademickich i oświatowych w dziedzinie pedagogiki, ocenianiu poczynąń reformatorskich w systemie edukacji narodowej, opracowywaniu nowych koncepcji i propozycji rozwiązań modelowych dotyczących oświaty, kształcenia i doskonalenia kadr naukowych w dziedzinie pedagogiki oraz kształcenia nauczycieli.

Osobą szczególnie zasłużoną dla rozwoju nauk pedagogicznych i powołania Komitetu oraz jego pierwszym Przewodniczącym był prof. Bogdan Suchodolski (w latach 1953-1973). Przewodniczącymi Komitetu Nauk Pedagogicznych byli kolejno: prof. Wincenty Okoń (1973-1984), prof. Heliodor Muszyński (1984-1993), prof. Tadeusz Lewowicki (1993-2007), prof. Stefan M. Kwiatkowski (2007-2010), prof. Bogusław Śliwerski (2011-2019). W kadencji 2020-2023 funkcję Przewodniczącej pełni prof. Agnieszka Cybal-Michalska.
LINK: [KNP PAN](#).

Zakres działania komitetu:

- opracowywanie i przedstawianie opinii, ocen, ekspertyz naukowych i stanowisk w sprawach kluczowych dla rozwoju nauk pedagogicznych, środowiska naukowego i oświatowego;
- poddawanie analizie zjawisk istotnych dla przyszłości nauk pedagogicznych (szczególnie kierunków rozwoju i priorytetów badawczych w zakresie nauk pedagogicznych), polityki naukowej państwa, problemów szkolnictwa wyższego;

- upowszechniania wyników badań i prac naukowych z zakresu nauk pedagogicznych, we wprowadzaniu ich do życia społecznego i kulturalnego, między innymi przez organizowanie w tym celu dyskusji środowiskowych;
- ocena programów kształcenia na kierunkach pedagogicznych w szkołach wyższych oraz wypowiedzianie się w sprawach kształcenia kadr naukowych;
- współpraca ze środowiskiem naukowym: uczelnie, komitety i instytuty naukowe PAN oraz inne instytucje naukowo-badawcze.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy (NANP).

Skład osobowy Komitetu:

Przewodnicząca KNP:

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

Zdjęcie: archiwum prywatne.

prof. dr hab. Agnieszka CYBAL-MICHALSKA - przewodnicząca Sekcji ds. Pedagogiki Młodzieży KNP, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; ORCID: 0000-0001-7470-1473; https://pl.wikipedia.org/wiki/Agnieszka_Cybal-Michalska

Honorowy Przewodniczący KNP:

prof. dr hab. dr h.c. multi Tadeusz LEWOWICKI - Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Śląski - *professor emeritus*; ORCID: 0000-0002-0676-9896; https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Lewowicki

Wiceprzewodniczący KNP:

- prof. dr hab. dr h.c. multi Stefan M. KWIATKOWSKI - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Pracy KNP, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie; ORCID: 0000-0001-6312-2732;

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefan_Micha%C5%82_Kwiatkowski

- prof. dr hab. Mirosław J. SZYMAŃSKI - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Szkoły KNP, przewodniczący Komisji ds. Nagród, Patronatów i Konkursów KNP, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie; 0000-0002-0545-5990

Prezydium KNP:

- prof. dr hab. Barbara KROMOLICKA – przewodnicząca Komisji ds. Polityki Szkolnictwa Wyższego i Ewaluacji Osiągnięć Naukowych KNP, z-ca przewodniczącej Sekcji Pedagogiki Społecznej KNP, Uniwersytet Szczeciński; ORCID 0000-0002-1831-6623; https://pl.wikipedia.org/wiki/Barbara_Kromolicka#Dorobek_naukowy

- prof. dr hab. Jerzy NIKITOROWICZ - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej, Uniwersytet w Białymstoku; ORCID: 0000-0003-4371-8322 https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Nikitorowicz

- prof. dr hab. Marzenna ZAORSKA - przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP, sekretarz naukowa KNP, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie; ORCID: 0000-0003-4867-770X; https://pl.wikipedia.org/wiki/Marzenna_Zaorska

Członkinie i Członkowie KNP:

- prof. dr hab. Maria CZEREPANIAK-WALCZAK – przewodnicząca Komisji ds. Rozwoju Młodych Naukowców KNP, Uniwersytet Szczeciński - *professor emeritus*; ORCID: 0000-0002-7565-5904; https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Czerepaniak-Walczak

- prof. dr hab. Zenon GAJDZICA – z-ca przewodniczącej Komisji ds. Rozwoju Młodych Naukowców KNP, z-ca przewodniczącej Komisji ds. rozwoju młodych naukowców, Uniwersytet Śląski; ORCID: 0000-0002-6329-411X; https://pl.wikipedia.org/wiki/Zenon_Gajdzica

- prof. DSW. dr hab. Bogusława Dorota GOŁĘBNIAK – przewodnicząca Zespołu zadaniowego ds. wypracowania alternatywnych - wobec obowiązkowych egzaminów zewnętrznych - metod oceniania uczniów KNP, z-ca przewodniczącej Sekcji Pedeutologii KNP; Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu; ORCID: 0000-0002-6163-5208;
- prof. dr hab. Agnieszka GROMKOWSKA-MELOSIK - przewodnicząca Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KNP, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; ORCID: 0000-0002-6303-0384;
- prof. dr hab. Ewa JAROSZ - Uniwersytet Śląski; z-ca przewodniczącej Sekcji Pedagogiki Społecznej KNP, ORCID: 0000-0002-3207-0148;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Jarosz
- prof. dr hab. Dorota KLUS-STANIŃSKA - Uniwersytet Gdański; ORCID: 0000-0002-0430-3776;
- prof. dr hab. Marek KONOPCZYŃSKI - z-ca przewodniczącego Sekcji Pedagogiki Resocjalizacyjnej KNP, Uniwersytet w Białymstoku; ORCID: 0000-0003-4483-9361;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Konopczy%C5%84ski
- prof. UZ. dr hab. Mirosław KOWALSKI - przewodniczący Sekcji Teorii Wychowania KNP, przewodniczący Komisji ds. Informacji KNP, sekretarz techniczno-organizacyjny KNP, Uniwersytet Zielonogórski; ORCID: 0000-0003-2960-8258;
- prof. dr hab. Amadeusz KRAUSE - Uniwersytet Gdański; ORCID: 0000-0001-9892-951X;
- prof. dr hab. Dariusz KUBINOWSKI - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Sztuki KNP, - Akademia Pomorska w Słupsku; ORCID: 0000-0001-8472-3457;
- prof. dr hab. dr h.c. multi, czł. rzecz. PAN Zbigniew KWIECIŃSKI - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu - *professor emeritus*; ORCID: 0000 0002 4993 5072;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Kwieciński
- prof. dr hab. Roman LEPPERT - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Ogólnej KNP, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; ORCID: 0000-0002-4809-5163;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman_Leppert
- prof. dr hab. dr h.c. multi Zbyszko MELOSIK - przewodniczący Komisji ds. Wspierania Doktorantów i Habilitantów KNP; przewodniczący Sekcji Kultury Popularnej KNP; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; ORCID: 0000-0002-7802-3152

- ks. prof. dr hab. Marian NOWAK - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Chrześcijańskiej KNP, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; ORCID: 0000-0001-6957-9979;
  - prof. dr hab. Mirosława NOWAK-DZIEMIANOWICZ – przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Krytycznej KNP, przewodnicząca Komisji ds. Polityki Oświatowej KNP, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej; ORCID: 0000-0003-1148-1340;
  - prof. UZ dr hab. Inetta NOWOSAD – z-ca przewodniczącego Sekcji Pedagogiki Szkoły KNP, Uniwersytet Zielonogórski; ORCID: 0000-0002-3739-7844;
  - prof. dr hab. Tadeusz PILCH; Uniwersytet Warszawski - *professor emeritus*; ORCID: 0000 0003 1562 1689
  - prof. dr hab. Andrzej RADZIEWICZ-WINNICKI; Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Zielonogórski - *professor emeritus*; ORCID: 0000-0001-6227-8700;
https://po.Wikipedia.org/wiki/Andrzej_Radziewicz-Winnicki
  - prof. dr hab. Krzysztof RUBACHA - przewodniczący Komisji ds. Czasopism i Wydawnictw KNP, przewodniczący Sekcji Metodologii Badań Pedagogicznych KNP, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; ORCID: 0000-0002-7447-6736;
  - prof. dr hab. Barbara SMOLIŃSKA-THEISS - przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Społecznej KNP, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie;
  - prof. dr hab. Mirosław SOBECKI - Uniwersytet w Białymstoku; ORCID: 0000-0003-2127-1275; https://pl.wikipedia.org/wiki/Miros%C5%82aw_Sobecki
  - prof. dr hab. Jolanta SZEMPRUCH - przewodnicząca Sekcji Pedagogiki KNP, Uniwersytet Rzeszowski; ORCID: 0000-0002-3739-3288;
  - prof. dr hab. Władysława SZULAKIEWICZ - przewodnicząca Sekcji Historii Pedagogiki KNP, Akademia Ignatianum w Krakowie; ORCID: 0000-0001-8614-2955;
  - prof. APS dr hab. Maciej TANASZ - przewodniczący Sekcji Pedagogiki Medialnej KNP, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie; ORCID: 0000-0001-5700-7148;
  - prof. dr hab. Danuta URBANIAK-ZAJĄC - Uniwersytet Łódzki; 0000-0001-7031-744X;
- Specjaliści i Specjalistki KNP:

- prof. dr hab. Wiesław AMBROZIK – przewodniczący Sekcji Pedagogiki Resocjalizacyjnej KNP, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; ORCID: 0000-0003-3780-7310; https://pl.wikipedia.org/wiki/Wies%C5%82aw_Ambrozik
- prof. dr hab. Józefa BAŁACHOWICZ – przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Elementarnej KNP, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie; ORCID: 0000-0001-6208-8042;
- prof. UwB dr hab. Wioletta DANILEWICZ – Uniwersytet w Białymstoku; ORCID: 0000-0002-7049-4216;
- prof. dr hab. Ryszard GERLACH – przewodniczący Sekcji Andragogiki KNP, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; ORCID: 0000-0002-0669-589X;
- prof. dr hab. Elżbieta KOWALSKA-DUBAS – przewodnicząca Sekcji Gerontologii KNP, Uniwersytet Łódzki; ORCID 0000-0002-7803-3369;
- prof. dr hab. Renata NOWAKOWSKA-SIUTA – przewodnicząca Zespołu ds. Międzynarodowych Badań Porównawczych, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie; ORCID: 0000-0001-7227-6127; https://pl.wikipedia.org/wiki/Renata_Nowakowska-Siuta
- prof. dr hab. Magdalena PIORUNEK – przewodnicząca Sekcji Poradnictwa Pedagogicznego KNP, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; ORCID 0000-0002-3076-5800; https://pl.wikipedia.org/wiki/Magdalena_Piorunek
- prof. dr hab. Ewa OGRODZKA-MAZUR – Uniwersytet Śląski w Katowicach; ORCID: 0000-0001-9990-6176;
- prof. UAM dr hab. Jacek PYŻALSKI – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; <https://orcid.org/0000-0001-5817-276X>; www.jacekpyzalski.pl
  - prof. dr hab. Ewa SYREK – Uniwersytet Śląski w Katowicach; ORCID: 0000-0002-9560-627X_

Struktura organizacyjna komitetu

Komisje KNP PAN:

- Komisja ds. Nagród, Patronatów i Konkursów; Komisja ds. Czasopism i Wydawnictw; Komisja ds. Polityki Oświatowej; Komisja ds. Polityki Szkolnictwa Wyższego i Ewaluacji Osiągnięć Naukowych; Komisja ds. Rozwoju Młodych

Naukowców; Komisja ds. Informacji; Komisja ds. Wspierania Doktorantów i Habilitantów; Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej.

Sekcje KNP PAN:

- Sekcja Andragogiki; Sekcja Edukacji Elementarnej; Sekcja Gerontologii; Sekcja Historii Pedagogiki; Sekcja Kultury Popularnej; Sekcja Metodologii Badań Pedagogicznych; Sekcja Pedagogiki Chrześcijańskiej; Sekcja Pedagogiki Krytycznej; Sekcja Pedagogiki Kultury i Edukacji Międzykulturowej; Sekcja Pedagogiki Medialnej; Sekcja Pedagogiki Młodzieży; Sekcja Pedagogiki Ogólnej; Sekcja Pedagogiki Pracy; Sekcja Pedagogiki Resocjalizacyjnej; Sekcja Pedagogiki Specjalnej; Sekcja Pedagogiki Społecznej; Sekcja Pedagogiki Szkoły; Sekcja Pedagogiki Sztuki; Sekcja Pedeutologii; Sekcja Poradnictwa Pedagogicznego; Sekcja Teorii Wychowania.

Zespoły KNP PAN:

- Zespół zadaniowy ds. wypracowania alternatywnych - wobec obowiązkowych egzaminów zewnętrznych - metod oceniania uczniów; Zespół ds. międzynarodowych badań porównawczych.

Nagrody i odznaki przyznawane przez Komitet. Komitet przyznaje *Odznaki KNP PAN* (odznaka brązowa, srebrna i złota) oraz *Medal Za Zasługi Dla Rozwoju Polskiej Pedagogiki*. Medale otrzymali (w nawiasie, rok nadania): prof. dr hab. Irena Wojnar (2016); prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska (2016); prof. dr hab. Ewa Marynowicz-Hetka (2016); prof. dr hab. Eugenia Potulicka (2016); prof. dr hab. Zygmunt Wiatrowski (2016); prof. dr hab. Józef Górniewicz (2016); prof. dr hab. Alicja Kargulowa (2017); prof. dr hab. Karol Paznański (2017); prof. dr hab. Bogdan Szczepankowski (2017); prof. dr hab. Jerzy Niemiec (2017); prof. dr hab. Maria Jakowicka (2019); prof. dr hab. Olga Czerniawska (2019); prof. dr hab. Andrzej Jaczewski (2019); prof. dr hab. Maria Dudzikowa (2019); prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński (2021); prof. dr hab. Mirosław J. Szymański (2021); prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki (2022); prof. dr hab. Bogusław Śliwerski (2023); prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski (2023); prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak (2023); prof. dr hab. Tadeusz Pilch (2023).

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów. KNP PAN wypowiadał się w sprawach polityki naukowej państwa, problemów szkolnictwa wyższego, promowania dobrych praktyk dotyczących jakości badań, dydaktyki oraz etycznych aspektów aktywności naukowej. Opracowywał i przedstawiał stanowiska, opinie, oceny, ekspertyzy naukowe i stanowiska w sprawach kluczowych dla rozwoju nauk pedagogicznych, środowiska naukowego i oświatowego adresowane do m.in.: Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Edukacji i Nauki, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Pełnomocnika Rządu Ds. Osób Niepełnosprawnych. Członkinie i Członkowie byli zapraszani z głosem eksperckim na posiedzenia Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, Podkomisji stałej do spraw nauki i szkolnictwa wyższego, Zespołu ds. Nauczycieli, Nauczycielek i Osób Pracujących w Oświacie⁶⁶.

Działalność ekspercka a dotycząca m.in. połączenia zdiagnozowanego stanu praktyki edukacyjnej z propozycjami zmian i modernizacji wybranych jej obszarów, została ujęta w publikacji pod redakcją naukową Stefana M. Kwiatkowskiego o tytule *Współczesne problemy pedagogiki. W kierunku integracji teorii z praktyką*, Warszawa 2021. Autorzy rozdziałów, Członkinie i Członkowie Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (w kilku przypadkach, wraz ze swoimi współpracownikami) przedstawili własne rozważania/opracowania w układzie: diagnoza – kierunki zmian i modernizacji – niezbędne warunki realizacyjne. Rozszerzyli przy tym pole namysłu o diagnozę i perspektywy rozwoju wybranych subdyscyplin pedagogicznych. W rezultacie powstała wielowątkowa ekspertyza (o charakterze interdyscyplinarnym) wybranych obszarów rzeczywistości dotyczącej teorii pedagogicznych i praktyki edukacyjnej również oparta na pogłębionej analizie stanu oraz doświadczeń (w tym międzynarodowych).

Monografie wydawane pod patronatem KNP PAN. Serie wydawnicze:

1) Kultura Szkoły (7 monografii): M. Czerepaniak-Walczak, *Proces emancypacji kultury szkoły*, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, ss. 264; B. Śliwerski, *Kultura rywalizacji i współpracy w szkole*, Wolters Kluwer, Warszawa 2022, ss. 379; R. Nawrocki, *Kultura demokracji w szkole*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021, ss. 264; M. Dudzikowa, S. Jaskulska (red.), *Twierdza. Szkoła w metaforze militarnej. Co w zamian?* Wolters Kluwer,

---

⁶⁶ Wykaz stanowisk, opinii – na stronie Komitetu:

https://knped.pan.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=47&Itemid=182

Warszawa 2016, ss. 504; B. Śliwerski, *Meblowanie szkolnej demokracji*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017, ss. 380; A. Korzeniecka-Bondar, Z. Gajdzica, *Czasoprzestrzeń szkoły. Co warto wiedzieć o czasie i przestrzeni szkoły*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021, ss. 336; A. Babicka-Wirkus, *Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, ss. 320.

2) Pałace Problemy Edukacji i Pedagogiki (7 podręczników akademickich)⁶⁷: M. Dudzikowa, K. Knasiecka-Falbińska (red.), *Sprawcy i/lub ofiary działań pozornych w edukacji szkolnej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013, ss. 502; M. Czerepaniak-Walczak (red.), *Fabryki dyplomów czy universitas?* Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013, ss. 364; H. Kwiatkowska (red.), *Uczłowieczyć komunikację. Nauczyciel wobec ucznia w przestrzeni szkolnej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015, ss. 555; D. Klus-Stańska (red.), *(Anty)edukacja wczesnoszkolna*, Wyd. II, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015, ss. 494; Z. Gajdzica (red.), *Człowiek z niepełnosprawnością w rezerwacie przestrzeni publicznej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013, ss. 400; B. Śliwerski, A. Murzyn, *Irlandia Zielona Wyspa międzykulturowej oraz egalitarnej edukacji i opieki*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2020, ss. 224; J. Nikitorowicz (red.), *Patriotyzm i nacjonalizm. Ku jakiej tożsamości kulturowej?* Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013, ss. 496;

3) Pedagogika Nauce i Praktyce (21 monografii – podręczników akademickich)⁶⁸: Cz. Kupisiewicz, *Dydaktyka. Podręcznik akademicki*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012, ss. 358; Cz. Kupisiewicz, *Z dziejów teorii i praktyki wychowania. Podręcznik akademicki*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012, ss. 322; B. Śliwerski, *Pedagogika ogólna. Podstawowe prawidłowości*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyd. III, Kraków 2020, ss. 384; M.J. Szymański, *Socjologia edukacji. Podręcznik akademicki*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyd. II, Kraków 2021, ss. 220; J. Szempruch, *Pedeutologia. Studium teoretyczno-pragmatyczne*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013, ss. 386; E. Wysocka, *Diagnostyka pedagogiczna – nowe obszary i rozwiązania metodologiczne*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013, ss. 268; B. Siemieniecki, *Pedagogika kognitywistyczna*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013,

⁶⁷

https://www.impulsoficyna.com.pl/index.php?fc=module&module=leoproductsearch&controller=productsearch&cate=&search_query=fabryki+dyplom%C3%B3w

⁶⁸ <https://www.impulsoficyna.com.pl/monografie-i-podreczniki-akademickie/1524-seria-monografii-i-podrecznikow-akademickich-pedagogika-nauce-i-praktyce.html>

ss. 242; R. Nowakowska-Siuta, *Pedagogika porównawcza. Problemy, stan badań i perspektywy rozwoju*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2014, ss. 344; M. Konopczyński, *Pedagogika resocjalizacyjna. W stronę działań kreujących*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyd. II, Kraków 2015, ss. 208; A. Murzyn, *Współczesna filozofia edukacji*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015, ss. 296; M. Cichosz, *Pedagogika społeczna. Zarys problematyki*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyd. II, Kraków 2020, ss. 208. B. Śliwerski, *Edukacja (w) polityce. Polityka (w) edukacji. Inspiracje do badań polityki oświatowej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015, ss. 676. I. Chrzanowska, *Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyd. IV, Kraków 2021, ss. 804; W. Ambrozik, *Pedagogika resocjalizacyjna. W stronę uspołecznienia systemu oddziaływań*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2016, ss. 224; B. Śliwerski, *Habilitacja. Diagnoza. Procedury. Etyka. Postulaty*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2017, ss. 344; J. Nikitorowicz, *Etnopedagogika w kontekście wielokulturowości i ustawicznie kształtującej się tożsamości*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyd. II, Kraków 2018, ss. 342; I. Nowosad, *Kultura szkoły w rozwoju szkoły*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2019, ss. 300; D. Siemieniecka, B. Siemieniecki, *Teorie kształcenia w świecie cyfrowym*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2019, ss. 316; R. Schulz, *Całość i struktura jako kategorie systemowego oglądu edukacji*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2020, ss. 234; D. Benner, *Zarys ogólnej dydaktyki nauki. Podstawy i orientacje dla kształcenia nauczycieli, nauczania i badań edukacyjnych*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2021, ss. 424; K. Maliszewski, D. Stępkowski, B. Śliwerski, *Istota, sens i uwarunkowania (wy)kształcenia*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2019, ss. 208.

4) Monografia ekspercka: S. M. Kwiatkowski (red.), *Współczesne problemy pedagogiki. W kierunku integracji teorii z praktyką*, Warszawa 2021.

Czasopisma wydawane pod patronatem Komitetu (11 czasopism): Rocznik Pedagogiczny; Studia Pedagogiczne; Studia z Teorii Wychowania; Resocjalizacja Polska; Biuletyn Historii Wychowania; Przegląd Pedagogiczny; Paedagogia Christiana; Chowanna; Forum Pedagogiczne; Horyzonty Wychowania; Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN.

Konferencje naukowe. Komitet Nauk Pedagogicznych współorganizuje / udziela patronatu naukowego konferencjom międzynarodowym i krajowym. Dla przykładu, w latach 2020-2023 współtworzył 48 przedsięwzięć naukowych, w tym: 27 międzynarodowych, 21 - o charakterze ogólnopolskim⁶⁹.

KNP PAN organizuje Letnie Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej (w roku 2022 odbyła się XXXV edycja Szkoły). Letnie Szkoły są inicjatywą wyróżniającą się na tle innych przedsięwzięć naukowych (konferencji, warsztatów i szkół letnich) adresowanych do młodych adeptów nauk pedagogicznych. Zgodnie z ideą i zasadami LSMP w polu zainteresowania jest interdyscyplinarne podejście do podjętego zagadnienia, analizowanie go i interpretowanie z wielu perspektyw teoretycznych i praxis, z uwzględnieniem szerokiego horyzontu temporalnego, aksjologicznego i metodologicznego (np. tematem przewodnim jubileuszowej Szkoły była *Pedagogika i edukacja w wkiświecie; o zmianie/zmianach kultury edukacji w środowisku cyfrowym - jak je badać, opisywać i interpretować*).

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu. Komitet Nauk Pedagogicznych PAN przyczynia się do integracji środowiska naukowego pedagogów/pedagożek i podtrzymywania świadomości społecznego znaczenia pedagogiki jako nauki oraz społecznej odpowiedzialności pedagogów/pedagożek. Komitet Nauk Pedagogicznych jako samorządna reprezentacja pedagogów i pedagożek polskich opracowuje ekspertyzy naukowe, diagnozuje istotne problemy edukacji i pedagogiki oraz zabiera głos w sprawach istotnych dla nauki, oświaty, kultury. i rozwoju polskiego społeczeństwa. Tym samym w aktualnej kadencji na bieżąco uczestniczy w konsultacjach i obradach Komisji Sejmowych na temat projektu Ustawy o zmianie Ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, wyraźnie akcentując, że dobro dziecka jest wartością chronioną konstytucyjnie, edukacja jest najważniejszym, wspólnym dobrem wszystkich obywateli, a prawo oświatowe nie powinno podważać podstaw demokratycznego ładu i autonomii szkoły. Komitet Nauk Pedagogicznych opracowuje koncepcje i propozycje rozwiązań modelowych dotyczących oświaty, kształcenia i doskonalenia kadr naukowych w

---

⁶⁹ Wykaz konferencji na stronie Komitetu:

https://knped.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=251:konferencje-pod-patronatem-knp-pan-2020-rok&catid=56&Itemid=199

dziedzinie pedagogiki oraz kształcenia nauczycieli, oceniania poczynania reformatorskie w systemie edukacji oraz diagnozuje stanu oświaty.

KNP PAN współpracuje z Narodową Akademią Nauk Pedagogicznych Ukrainy (NANP, *НАН України: Головна сторінка*⁷⁰) w ramach: cyklicznego organizowania / współorganizowania konferencji naukowych, obrad (w tym otwartych posiedzeń Komitetu z Prezydium NANP Ukrainy); wypowiedzenia się w sprawach promowanie dobrych praktyk dotyczących jakości badań, dydaktyki oraz etycznych aspektów aktywności naukowej; analizowania aktualnych problemów edukacyjno-społecznych warunkowanych wojną w Ukrainie (w czasie obrad XI Zjazdu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w Poznaniu; m.in.: panel zjazdowy: *Edukacja w czasach wojny*) oraz podejmowania działań mających na celu odbudowanie ukraińskiej nauki i edukacji w przyszłości.

---

⁷⁰ <https://www.nas.gov.ua/ua/pages/default.aspx> - Narodowa Akademia Nauk Ukrainy.

Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych Polskiej Akademii Nauk od chwili swego powstania w 1990 roku stanowi jedyną, uniwersalną płaszczyznę dyskusji o stanie dyscypliny „archeologia” w Polsce. Troska o jej rozwój we wszystkich aspektach – naukowym, ochrony dziedzictwa archeologicznego, edukacyjnym (muzealnym) – była zawsze obecna w działaniach podejmowanych przez kolejne kadencje. Ogrom spraw zmuszał jednak do selekcji najważniejszych problemów, które charakteryzowały poszczególne lata działalności. Na samym wstępie trzeba także zaznaczyć, że w czasie 33 lat działalności Komitetu polska archeologia uległa wielkim przemianom. Ich źródłem był nie tylko postęp badawczy wraz z coraz więcej znaczącą interdyscyplinarnością, nowymi metodami, ale przede wszystkim zmiany strukturalne i organizacyjne. Ich miarą może być prawie całkowite dziś skomercjalizowanie badań archeologicznych prowadzonych w trybie ratowniczym. W okresie tych zmian ranga Komitetu jeszcze bardziej wzrosła. W dalszej części postaramy się przedstawić te wszystkie problemy bardziej systematycznie i szczegółowo.

Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN został powołany w 1990 r. "jako samorządna, ogólnopolska reprezentacja archeologii pradziejowej i starożytnej oraz średniowiecza i czasów nowożytnych wraz z dyscyplinami z nimi współpracującymi. Powstał na fali zmian obejmujących również naukę polską. Inicjatorami jego utworzenia byli profesorowie Witold Hensel i Stanisław Tabaczyński, członkowie Polskiej Akademii Nauk"⁷¹. Struktura wewnętrzna Komitetu w ogólnych ramach pozostawała niezmienna. Obok prezydiów, czuwających nad całością zadań, funkcjonowały komisje merytoryczne i zespoły zadaniowe. To właśnie one odpowiadały za aktywności w zakresie poszczególnych problemów merytorycznych i organizacyjnych środowiska archeologicznego.

---

⁷¹ Lech J., *Od redaktora*, s. 7, w: *Archeologia na progu III tysiąclecia*, Warszawa 2001.

Tabela I. Zestawienie kadencji Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych i składy prezydiów.

Kadencja	Przewodniczący	Wiceprzewodniczący	Sekretarz Naukowy	Członkowie Prezydium
I 1990- 1992	Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN	Prof. dr hab. Andrzej Nadolski	Doc. dr hab. Teresa Węgrzynowicz	Prof. dr hab. Karol Myśliwiec Prof. dr hab. Jan Machnik
II 1993- 1995	Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN	Prof. dr hab. Bolesław Ginter	Prof. dr hab. Jacek Lech	Prof. dr hab. Bogusław Gediga Prof. dr hab. Lech Krzyżaniak
III 1996- 1998	Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN	Prof. dr hab. Bolesław Ginter	Prof. dr hab. Jan Dąbrowski	Prof. dr hab. Lech Krzyżaniak Prof. dr hab. Lech Leciejewicz, ...
IV 1999- 2002	Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN	Prof. dr hab. Michał Kobusiewicz	Prof. dr hab. Jacek Lech	Prof. dr hab. Bogusław Gediga Prof. dr hab. Marek Gedl
V 2003- 2006	Prof. dr hab. Jacek Lech Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN – Honorowy Przewodniczący	Prof. dr hab. Michał Kobusiewicz	Doc. dr hab. Marek Dulnicz	Prof. dr hab. Piotr Bieliński Prof. dr hab. Bolesław Ginter
VI 2007- 2010	Prof. dr hab. Jan Machnik	Prof. dr hab. Bolesław Ginter	Doc. dr hab. Zofia Sulgustowska	Prof. dr hab. Piotr Bieliński

	Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN – Honorowy Przewodniczący			Doc. dr hab. Marek Dulicz (do 06.06.2010 r.) Prof. dr hab. Przemysław Urbańczyk (od 30.06.2010 r.)
VII 2011-2014	Prof. dr hab. Bogusław Gediga Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN – Honorowy Przewodniczący	Prof. dr hab. Marzena Szmyt Prof. dr hab. Michał Parczewski Prof. dr hab. Jan Chochorowski	Dr hab. Joanna Kalaga	Prof. dr hab. Bolesław Ginter Prof. dr hab. Andrzej Buko Prof. dr hab. Danuta Minta-Tworzowska Prof. dr hab. Krzysztof Ciałowicz
VIII 2015-2019	Prof. dr hab. Bogusław Gediga Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN – Honorowy Przewodniczący	Prof. dr hab. Sylwester Czopek Prof. dr hab. Paweł Valde-Nowak	Prof. dr hab. Lucyna Domańska	Prof. dr hab. Andrzej Buko Prof. dr hab. Krzysztof Ciałowicz Prof. dr hab. Jerzy Maik Prof. dr hab. Danuta Minta-Tworzowska Prof. dr hab. Marzena Szmyt
IX 2020-2023	Prof. dr hab. Sylwester Czopek	Prof. dr hab. Paweł Valde-Nowak	Dr Jolanta Sadowska-Topór	Prof. dr hab. Piotr Bieliński

	Prof. dr hab. Stanisław Tabaczyński, czł. rzecz. PAN - Honorowy Przewodniczący do 28.11.2020 r. Prof. dr hab. Bogusław Gediga - Honorowy Przewodniczący od 02.06.2021 r. do 18.10.2022 r.			Prof. dr hab. Krzysztof Ciałowicz Prof. dr hab. Marian Rębkowski Prof. dr hab. Marzena Szmyt
--	--	--	--	--

Tabela II. Stan liczebny i struktura wewnętrzna oraz niektóre formy aktywności Komitetu Nauk Pra-i Protohistorycznych

Kadencja	Liczba członków	Liczba komisji	Liczba zespołów zadaniowych	Liczba konferencji i sympozyjów	Liczba publikacji
I 1990-1992	37	5 (jedna z nich z 4 sekcjami)	-	1	1 (we współpracy)
II 1993-1995	37	6	-	5	3 (w tym 1 we współpracy)
III 1996-1998	37	8	-	7	5 (w tym 3 we współpracy)
IV 1999-2002	38	4	-	8	5 (w tym 1 we współpracy)
V 2003-2006	31	5	-	16	5 (w tym 4 we współpracy)
VI 2007-2010	34	6	1	12	6 (w tym 4 we współpracy)

VII 2011-2014	39	-	7	15	2 (we współpracy)
VIII 2015-2019	33	-	8	13	3 (we współpracy)
IX 2020-2023	34	4	4	5	-

Zadania Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych były realizowane poprzez komisje merytoryczne, a także zespoły zadaniowe. W bieżącej, IX kadencji dokonano formalnego rozdzielenia zadań. Komisjom przypisano kwestie merytoryczne (naukowe), a w gestii zespołów zadaniowych (ds.: rozwoju dyscypliny archeologia, ochrony i popularyzacji dziedzictwa archeologicznego; kształcenia kadr naukowych; współpracy międzynarodowej) pozostawiono kompetencje wynikające z konieczności podejmowania działań organizatorskich i opiniujących. Całość zadań można podzielić na kilka zasadniczych grup. To właśnie według nich spróbujemy zwrócić uwagę na naszą aktywność i specyfikę.

Nauka

Komitet w sferze nauki podejmował ważne zagadnienia merytoryczne poprzez działalność swoich komisji. Oprócz członków Komitetu aktywnością wykazywały się osoby zapraszane do współpracy, pochodzące z wielu ośrodków krajowych. Tak tworzyły się programowe, wieloosobowe zespoły, które realizowały wybrany, określony program naukowy. Pokłosiem były wydawane przez Komitet publikacje (tabela II), ze sztanदारową serią „Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych. Prace”. Wydano w niej 6 obszernych, wieloautorskich tomów⁷². Komitetowi redakcyjnemu przewodził prof. dr hab. Janusz Krzysztof Kozłowski, a redaktorem serii był prof. dr hab. Jacek Lech. Wielka szkoda, że w ostatnich latach zaprzestano publikowania kolejnych tomów, a powodem były trudności finansowe. Wiele ważnych dla polskiej archeologii publikacji ukazało się we

⁷² Tom I - *Erazm Majewski i warszawska szkoła prehistoryczna na początku XX wieku*, red. S.K. Kozłowski, J. Lech, Warszawa 1996; tom II - *Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, red. J. Lech, D. Piotrowska, Warszawa 1997; tom III - V. *Gordon Childe i archeologia w XX wieku*, red. J. Lech, F.M. Stępniewski, Warszawa 1999; tom IV - *kultury archeologiczne a rzeczywistość dziejowa*, red. S. Tabaczyński, Warszawa 2000; tom V - *Wielkie cmentarzyska z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, red. M. Gedl, Warszawa 2002; tom VI - *Pół wieku z dziejów archeologii polskiej (1939-1989)*, red. J. Lech, Warszawa 2007.

współpracy z innymi instytucjami, będąc odpowiedzią właśnie na kłopoty materialne. Merytorycznym wkładem był zazwyczaj dorobek komisji Komitetu, a proces wydawniczy należał do strony zewnętrznej. Sztandarową, wydaną tak pozycją, jest liczące 1330 stron fundamentalne opracowanie przygotowane przez Komisję Antropologii Pradziejów i Średniowiecza, a wydane przez Wydawnictwo Poznańskie.⁷³ Jej wydanie było możliwe dzięki pomocy finansowej Komisji Europejskiej (Program Kultura 2007-2013). Podobną drogę (tym razem jednak bez środków europejskich) wykorzystwała Komisja Epoki Brązu i Wczesnej Epoki Żelaza publikując swój dorobek w Wydawnictwie Uniwersytetu Jagiellońskiego⁷⁴.

Ożywioną działalność w formie seminariów, konferencji i spotkań (w tym także otwartych na zewnątrz) prowadziło bardzo wiele komisji. Zajmowały się one m.in. dziejami badań archeologicznych, metodologią i metodyką ich prowadzenia, źródłoznawstwem. Osobną grupę stanowią komisje, które zajmowały się (i czynią to nadal) określonymi epokami lub okresami (np. komisje: schyłku neolitu i początków epoki brązu; epoki brązu i wczesnej epoki żelaza; schyłku starożytności; wczesnego średniowiecza i nowożytności; archeologii historycznej) a także szerszymi z punktu widzenia chronologii i obszaru problemami (np. komisje: antropologii pradziejów i średniowiecza; badań pograniczy kulturowych; archeologii trójmorza neolitu i epoki brązu; początków cywilizacji na Bliskim Wschodzie i północno-wschodniej Afryce; archeologii Nowego Świata; archeologii nauk nordystycznych; archeologii słowiańskiej).

Do działań z zakresu Nauki wypada zaliczyć ważną inicjatywę - „Laur Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych Polskiej Akademii Nauk”. Jest on przyznawany (od 2018 roku) przez Prezesa PAN na wniosek kapituły powołanej przez Komitet, a formą nagrody jest statuetka z brązu i dyplom. Laurem nagradzane są wybitne publikacje archeologiczne. Konkurs ma charakter otwarty, a więc również wypełnia istotną rolę integracyjną. Spotkania naukowe mają zawsze charakter otwarty, co dotyczy zarówno tych organizowanych w Warszawie, jak i wielu poza nią. W takich przypadkach trudno je przeceniać, bowiem obok celów naukowych bardzo ważny był też aspekt integracyjny. Podobnie można traktować najnowszą inicjatywę „Doktorski Start”. Zainaugurowano ją w roku 2021, w czasie

---

⁷³ Tabaczyński S., Marciniak A., Cyngot D., Zalewska A. (red.), *Przeszłość Społeczna. Próba konceptualizacji*, Poznań 2012.

⁷⁴ Blajer W. (red.), *Z badań nad osadnictwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Europie Środkowej*, Kraków 2006.

„wykluczenia pandemicznego”, a jej celem było powołanie platformy zdalnej prezentacji najlepszych doktoratów obronionych na polskich uczelniach.

Ochrona dziedzictwa archeologicznego

Podstawową formą działalności w tym zakresie była aktywność komisji/zespołów zadaniowych zajmujących się właśnie problematyką ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Działały one w każdej kadencji Komitetu. Bardzo ważnym zagadnieniem, które absorbowало całe środowisko archeologów były (i są nadal) problemy ochrony pola górniczego i neolitycznej kopalni krzemienia pasiastego w Krzemionkach, pow. ostrowiecki. Podejmowano, po wielu dyskusjach, spotkaniach i wizytach terenowych, stanowiska Komitetu kierowane do zarządzających dobrami kultury, akcentując rangę miejsca uznanego w roku 1994 za pomnik historii, a w 2019 wpisanego na listę światowego dziedzictwa UNESCO jako Krzemionkowski Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego. Można zaznaczyć, że w dążeniu do tego ostatniego wyróżnienia Komitet miał swój pewien udział.

Dużą aktywnością wykazał się Komitet także w okresie, w którym rozpoczynały się wieloletnie badania ratownicze związane z programami inwestycyjnymi (np. budowa dróg i autostrad). Odbyło się wiele dyskusji na forum komisji/zespołów, a także zebrań plenarnych Komitetu poświęconych metodyce badań oraz przedstawiania wybranych ich wyników. Wykopaliska te diametralnie zmieniły postrzeganie polskiej archeologii, także w sensie organizacyjnym. Powstało wiele firm komercyjnych, które przyjęły za swoje zadania właśnie badania ratownicze. Wywoływały one czasami kontrowersje formułowane wokół metodyki, a nawet rzetelności badawczej. Opinie i reakcje Komitetu były wówczas ostre, zgodne z linią przyjętych wcześniej regulacji i zaleceń.

Odrębną sferą było opiniowanie aktów prawnych dotyczących ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego.

Integracja i działalność na rzecz środowiska

W 1994 roku powołany zespół ds. autooceny dyscypliny dokonał przeglądu polskiej archeologii w różnych aspektach (podstawą były m.in. badania ankietowe), a wyniki

końcowego raportu zostały bardzo szybko opublikowane⁷⁵. Jego uzupełnieniem była broszura z 2001 roku zatytułowana *Archeologia na progu III tysiąclecia*⁷⁶. Podobny charakter miały prace powołanego w 2001 roku zespołu ds. sformułowania zasad i norm etycznych, które zostały zebrane i opublikowane w broszurze *Polskie czasopisma archeologiczne na tle europejskim. Materiały konferencyjne oraz informacje i dokumenty Komitetu jako Zbiór zasad i norm etycznych środowiska archeologów w Polsce*, rozesłanej w 2003 roku do wszystkich zainteresowanych jednostek. Rok później powołano zespół ds. rankingu czasopism archeologicznych. W kolejnych latach tę działalność kontynuowano. W 2010 r. Komitet przygotował ocenę stanu archeologii w Polsce na tle międzynarodowym. W tym celu przygotowano ankietę, którą rozesłano w latach 2005-2009 do samodzielnych pracowników naukowych archeologii w Polsce oraz do dyrektorów muzeów archeologicznych. Stan polskiej archeologii po roku 1945 na tle archeologii europejskiej i światowej omawiano także podczas cyklu spotkań-konferencji organizowanych w VIII kadencji.

Działaniem na rzecz środowiska można także określić kwestie związane z kształceniem archeologów. Już w roku 1993 utworzono Komisję Dydaktyki i Programów Uniwersyteckich. W kolejnych latach ciągle monitorowano kwestie związane z dydaktyką akademicką. Był to bowiem czas zmiany modelu kształcenia (studia licencjackie i magisterskie), pojawiania się wielu nowych subdyscyplin, tzw. archeologii komercyjnej oraz coraz wyraźniejszego wyodrębniania się „specjalności” archeologów jako badaczy terenowych, zajmujących się nauką, popularyzacją i edukacją archeologiczną oraz czuwających nad ochroną dziedzictwa archeologicznego. Ten szeroki i nowy zakres rozumienia archeologii wymuszał kontakty z powstającymi „nowymi” organizacjami, jak np. Stowarzyszeniem Naukowym Archeologów Polskich (SNAP).

Trzeba także zaznaczyć bardzo dobrą współpracę z Instytutem Archeologii i Etnologii PAN. Jego gościnne mury od samego początku są Komitetowi bardzo przyjazne, co zawsze owocowało wzajemną pomocą i naukową współpracą.

---

⁷⁵ Lech J. (red.), *Ocena stanu archeologii w Polsce. Materiały informacyjne*, Warszawa 1994.

⁷⁶ Lech J. (red.), *Archeologia na progu III tysiąclecia*, Warszawa 2001.

Kontakt z organizacjami międzynarodowymi

Zgodnie z pismem Prezesa PAN, Komitet już w swojej pierwszej kadencji przejął w 1991 r. funkcję Komitetu Narodowego Międzynarodowej Unii Nauk Pre- i Protohistorycznych (UISPP), stając się jedyną jednostką w polskiej archeologii upoważnioną do tego typu kontaktów. W 2013 roku odbyło się w Jabłonnej współorganizowane przez Komitet i Instytut Archeologii i Etnologii PAN wyjazdowe posiedzenie Komitetu Wykonawczego UISPP. Wzięło w nim udział 35 osób, w tym 5 z Polski. Głównym celem tego posiedzenia było przygotowanie kolejnego Kongresu Unii zaplanowanego na 2014 r. oraz omówienie bieżących spraw. Stało się także okazją do zaprezentowania aktualnych problemów polskiej archeologii.

W 1995 roku została powołana Komisja Archeologii Słowiańskiej, której celem miało być koordynowanie badań polskich i międzynarodowych nad wczesnośredniowieczną Słowiańszczyzną. Miała też stanowić forum wymiany doświadczeń, a także pełnić funkcję Komitetu Krajowego innej organizacji - Międzynarodowej Unii Archeologii Słowiańskiej (MUAS).

Aktywność każdej organizacji, a jest nią przecież Komitet, tworzą ludzie. To właśnie im należy poświęcić kilka uwag. Na długiej liście członków KNPiP w latach 1990-2023 znajdują się 94 osoby. Przez wszystkie kadencje byli obecni: ŚP. prof. dr hab. Bogusław Gediga, ŚP. prof. dr hab. Romuald Schild, ŚP. prof. Stanisław Tabaczyński, prof. dr hab. Michał Kobusiewicz i prof. dra hab. Stanisław Suchodolski. W ośmiu kadencjach w komitecie zasiadał prof. Janusz Kruk, w siedmiu profesorowie: Bolesław Ginter, Leszek Kajzer, Janusz Krzysztof Kozłowski i Michał Parczewski, a w sześciu profesorowie: Piotr Bieliński, Andrzej Buko, Zbigniew Bukowski, Jan Dąbrowski, Jacek Lech, Lech Leciejewicz. Pozostali profesorowie byli (i są) członkami Komitetu od 5 do 1 kadencji. Wybory do tego szacownego gremium były zawsze ważnym wydarzeniem dla całego środowiska archeologicznego. Zazwyczaj wybierano osoby cieszące się uznaniem, a nawet autorytetem, aby mieć pewność, że gremium to będzie podejmowało decyzje zgodne z interesem polskiej archeologii. Członkostwo w Komitecie zawsze traktowano jako wyróżnienie, a nawet wyznacznik naukowego i organizacyjnego, środowiskowego prestiżu. Zdecydowaną większość wybranych osób stanowili pracownicy uniwersytetów i jednostek Polskiej Akademii Nauk, ale byli wśród nich także muzealnicy.

Podsumowując 33-letnią działalność Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN wypada zwrócić uwagę na kilka ważnych kwestii. Przede wszystkim trzeba podkreślić, że Komitet dobrze wpisał się w strukturę, a nawet tradycję polskiej archeologii. Nie pozostawał nigdy na uboczu, wobec tego, co było istotne dla środowiska archeologów polskich. Był aktywny zarówno wtedy, gdy należało przyjąć określoną postawę dla dobra polskiej archeologii i archeologów, jak też rozwiązać jakiś problem lub zaproponować model działania w reakcji na ciągle zmieniające się warunki zewnętrzne.

Opracowanie: Sylwester Czopek, Jolanta Sadowska-Topór

Komitet Nauk Prawnych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia

Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk (dalej: KNP PAN lub Komitet)⁷⁷ powołany został w 1952 roku. Od początku istnienia Komitet monitoruje i analizuje zmiany zachodzące w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne. Dotychczasowa, bardzo bogata, aktywność Komitetu zawsze nierozzerwalnie związana była z kondycją kraju oraz struktur międzynarodowych, do których Polska należy. Uwaga ta dotyczy szczególnie ostatnich dwóch kadencji KNP, które przebiegały w sytuacji osuwania się demokracji w Polsce. Komitet stara się każdorazowo reagować na zmiany, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację prawną jednostek lub funkcjonowanie państwa. Komitet od początku swojej działalności stanowi forum łączące przedstawicieli nauk prawnych z różnych ośrodków akademickich w Polsce.

Zakres działania KNP PAN

Z pewnością skalę aktywności, rozłożenie akcentów, a także technika działania każdego z komitetów naukowych zależy każdorazowo od jego składu osobowego, który jest zmienny i w pewnym sensie nieprzewidywalny, zwłaszcza wobec rosnącej ilości osób ze stopniem dr hab., co ma miejsce w naukach prawnych.

Do zadań Komitetu należy przede wszystkim podejmowanie działań służących rozwojowi dyscypliny naukowej reprezentowanej przez Komitet oraz wykorzystanie zdobytych osiągnięć dla dobra państwa. W szczególności są to: analiza i ocena stanu nauki oraz wypowiedanie się w sprawach polityki naukowej państwa, szczególnie kierunków rozwoju i priorytetów badawczych w dyscyplinie nauk prawnych; współdziałanie z organami rządowymi, w szczególności z ministerstwami i Radą Doskonałości Naukowej - w sprawach dotyczących ocen stanu, poziomu, priorytetów badawczych i kierunków rozwoju nauk prawnych; inicjowanie badań, tworzenia i rozwoju placówek naukowych oraz ocena programów badawczych i zakresu działania instytucji naukowych; współdziałanie w

---

⁷⁷ Strona Komitetu stanowi bogatą bazę informacji o składzie, posiedzeniach i ich tematyce oraz innych działaniach KNP w kadencji 2020-2023, zob.: <https://knp.pan.pl/>

upowszechnianiu wyników badań i prac naukowych oraz wprowadzaniu do praktyki społecznej i gospodarczej rezultatów badań w dyscyplinie nauk prawnych, organizowanie w tym celu między innymi dyskusji i konferencji naukowych; opracowywanie, na zlecenie organów rządowych, władz Polskiej Akademii Nauk i z własnej inicjatywy, ekspertyz oraz doradztwo naukowe i przedstawianie opinii naukowych w sprawach objętych zakresem działania Komitetu i zagadnień szczególnie ważnych dla życia publicznego oraz społeczno-gospodarczego i kulturalnego rozwoju kraju; ocena i wypowiedanie się w sprawach poziomu i potrzeb wydawnictw naukowych w zakresie nauk prawnych oraz prowadzenie działalności wydawniczej. Do szeroko zakrojonego wachlarza zadań KNP należy także strefa nauczania prawa, w tym analiza i ocena programów nauczania, wypowiedanie się w sprawach kształcenia kadr naukowych oraz prowadzenie działań aktywizujących udział w życiu naukowym kraju i zapewniających rozwój młodej kadry naukowej; inicjowanie i prowadzenie współpracy z międzynarodowymi i zagranicznymi organizacjami i ośrodkami naukowymi oraz pełnienie, zgodnie z Uchwałą Prezydium PAN, funkcji komitetu narodowego ds. współpracy z międzynarodowymi organizacjami naukowymi w dyscyplinie reprezentowanej przez Komitet; powoływanie sekcji krajowych międzynarodowych unii i stowarzyszeń naukowych; opiniowanie kandydatów na członków korespondentów PAN z zakresu dyscypliny nauk prawnych; zgłaszanie i opiniowanie wniosków do nagród naukowych oraz współpraca ze specjalistycznymi towarzystwami naukowymi z zakresu nauk prawnych.

Przewodniczący KNP PAN w kadencji 2020-2023: prof. dr hab. Robert Grzeszczak (Uniwersytet Warszawski), prawnik, profesor nauk społecznych, wykładowca, związany jest z Wydziałem Prawa i Administracji UW, gdzie jest kierownikiem Centrum badań Ustroju Unii Europejskiej, przewodniczący Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Prawne UE (2021-2024), ekspert Team Europe Direct Polska, członek m.in. Społecznej Komisji Kodyfikacyjnej, członek Academia Europea (London).

Zastępca i Zastępczyni przewodniczącego: Prof. dr hab. Jacek Barcik (Uniwersytet Śląski), Prof. INP PAN dr hab. Karolina Wierczyńska (Uniwersytet Gdański)

Członkinie i Członkowie Prezydium: Prof. dr hab. Irena Rzeplińska (Instytut Nauk Prawnych PAN), Prof. dr hab. Anna Wyrozumska (Uniwersytet Łódzki), Prof. dr hab. Marek Zubik (Uniwersytet Warszawski)

Przewodniczący KNP PAN poprzednich kadencji, to: w latach 2011-2015 prof. Mirosław Wyrzykowski (Uniwersytet Warszawski), w latach 2015-2019 prof. Marek Zubik (Uniwersytet Warszawski).

Skład osobowy Komitetu kadencji 2020-2023:

prof. dr hab. Barcik Jacek – Uniwersytet Śląski

prof. dr hab. Biernat Stanisław – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. prof. UW Brzozowski Wojciech – Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Chmaj Marek – Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

prof. dr hab. Chojnicka Krystyna – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. prof. UJ Ćwiąkowski Zbigniew – Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Dajczak Wojciech – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

prof. dr hab. Grzeszczak Robert – Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Izdebski Hubert – Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

dr hab. prof. INP PAN Klaus Witold – Instytut Nauk Prawnych PAN

prof. dr hab. Kmiecik Zbigniew – Uniwersytet Łódzki

dr hab. prof. UW Krzan Bartłomiej – Uniwersytet Wrocławski

ks. prof. dr hab. Longchamps de Bérier Franciszek – Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Łętowska Ewa – Polska Akademia Nauk

dr hab. prof. UW Piotrowski Ryszard – Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Pisuliński Jerzy – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. prof. UJ Raglewski Janusz – Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Rzeplińska Irena – Instytut Nauk Prawnych PAN

prof. dr hab. Sakowicz Andrzej – Uniwersytet w Białymstoku

prof. dr hab. Sitek Bronisław Włodzimierz – Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

prof. dr hab. Skotnicki Krzysztof – Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Smolak Marek – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

prof. dr hab. Szymt Andrzej – Uniwersytet Gdański

prof. dr hab. Szwarc Monika – Instytut Nauk Prawnych PAN

dr hab. prof. UŁ Ujazdowski Kazimierz Michał – Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Waltoś Stanisław – Uniwersytet Jagielloński

dr hab. prof. INP PAN Wierczyńska Karolina – Instytut Nauk Prawnych PAN

dr hab. prof. UG Wierczyński Grzegorz – Uniwersytet Gdański

prof. dr hab. Witkowski Zbigniew – Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. Wróbel Andrzej – Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie

prof. dr hab. Wyrozumska Anna – Uniwersytet Łódzki

dr hab. prof. UW Wyrzykowski Mirosław – Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Zajadło Jerzy – Uniwersytet Gdański

prof. dr hab. Załucki Mariusz – Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

prof. dr hab. Zubik Marek – Uniwersytet Warszawski

Asystentem KNP PAN w kadencji 2020-2023 jest dr Maciej Ferenc.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk aktywnie uczestniczy we wszystkich sprawach dot. reprezentowanej przez siebie dyscypliny tj. nauk prawnych. Wszelkie działania KNP PAN konsultowane są na forum jego Prezydium, jak i całego Komitetu. Wyrazem tego są liczne uchwały, stanowiska oraz inne dokumenty podejmowane przez odpowiednie gremia Komitetu (zamieszczone na stronie internetowej KNP). Dla zobrazowania Komitet w ostatnich dziesięciu latach działalności przyjął liczne stanowiska i uchwały, dla zobrazowania: w sprawie stanowiska w przedmiocie list prawniczych czasopism naukowych i punktowej ich oceny z 10.02.2012 r.; nr 1/2015 dot. naruszeń Konstytucji RP; nr 1/2017 dot. zmian ustrojowych w RP; nr 3/2017 dot. sprzeciwu wobec różnego rodzaju zmian m.in. założeń ustaw o SN czy zmian Ordynacji Wyborczej; nr 1/2019 dot. listy naukowych czasopism prawniczych; nr 1/2020 krytycznie odnoszącą się do ograniczeń praw i wolności wprowadzonych w związku z pandemią COVID19; nr 6/2020 w sprawie przeciwdziałania mowie nienawiści wobec osób nieheteroseksualnych i etyce pracowników naukowych; nr 9/2020 w sprawie nagannych praktyk przy sporządzaniu wykazu wydawnictw naukowych; nr 10/2020 krytycznie odnoszącą się do sposobu działania MNiSW w zakresie dokonania oceny wydawnictw naukowych i w której zwrócono uwagę na konieczność uwzględniania w procesie dokonywania oceny wydawnictw i czasopism komitety naukowe PAN; nr 01/2021 dot. wykazu i punktacji czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych; nr 03/2021 dot. zamiaru opracowania nowego wykazu czasopism

naukowych; nr 05/2021 w sprawie przyjęcia uwag do projektu zmiany ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (wraz z załącznikiem); Stanowisko Prezydium KNP PAN w sprawie zmian w wykazie czasopism naukowych; Stanowisko nr 03/2022 Prezydium KNP w sprawie potępienia agresji Fed. Rosyjskiej na Ukrainę; nr 01/2022 wzywająca do podjęcia rzeczywistych działań zmierzających do zakończenia kryzysu praworządności w Polsce; nr 04/2022 dot. sytuacji na pograniczu polsko-białoruskim⁷⁸.

Komitet podjął liczne inicjatywy na forum wszystkich Komitetów Naukowych i Problemowych PAN I Wydziału, czego efektem było przyjęcie m.in.: Wspólnej Uchwały Komitetów Naukowych i Problemowych Wydziału I PAN dot. projektu ustawy o Akademii Kopernikańskiej; Wspólnej Uchwały Komitetów Naukowych i Problemowych Wydziału I PAN w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim; Opinii KNP PAN w sprawie projektu rozporządzenia „Rozwój czasopism naukowych” z 11.01.2021 r. wraz z listą poparcia 21 Komitetów Naukowych Wydziału I PAN.

W ramach kadencji 2020-2023 KNP PAN działają także dwa Zespoły powołane do bieżącego monitorowania ważnych kwestii dla reprezentowanego środowiska naukowego tj. Zespół do spraw Punktacji Czasopism Naukowych Zespół do spraw Awansów Naukowych. W ramach międzynarodowej eksperckiej aktywności KNP PAN należy wskazać, że jest przy nim akredytowana Sekcja Polska AIDP (L'Association Internationale de Droit Penal, Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawa Karnego), której przedstawicielami Polski w organach wykonawczych i prezydium organizacji są: prof. dr hab. P. Wiliński (Przewodniczący Grupy Polskiej AIDP) oraz prof. ALK dr hab. A. Błachnio-Parzych (Członek Zarządu Grupy Polskiej AIDP). Działalność Sekcji Polskiej AIDP w 2022 r. skupiła się m.in. na prowadzeniu analiz oraz badań dot. zbrodni popełnianych wskutek agresji rosyjskiej na Ukrainę.

- **Wydawane przez Komitet czasopisma**

Z Komitetem Nauk Prawnych PAN związane są dwa czasopisma naukowe z zakresu nauk prawnych, tj. Państwo i Prawo oraz anglojęzyczny Polish Yearbook of International Law.

---

⁷⁸ Wszystkie dokumenty, które zostały wymienione w niniejszym artykule dostępne są na stronie Internetowej KNP PAN: www.knp.pan.pl Strona Internetowa została podzielona na liczne zakładki takie jak np. „Wykaz podjętych dokumentów KNP PAN podjętych w 2020 r.”; „Wykaz podjętych dokumentów KNP PAN podjętych w 2021 r.”; „Wykaz podjętych dokumentów KNP PAN podjętych w 2022 r.”; „Wykaz podjętych dokumentów KNP PAN podjętych w 2023 r.”

I. Państwo i Prawo (PiP) – jest miesięcznikiem założonym w 1946 r. i jest drugim najstarszym polskim prawniczym czasopismem naukowym, afiliowanym przy Komitecie Nauk Prawnych PAN, a wydawcą jest Wolters Kluwer Polska⁷⁹. Redaktor Naczelny „Państwa i Prawa” oraz Komitet Redakcyjny powoływani są na kadencję przez Dziekana Wydziału I – Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk na wniosek Komitetu Nauk Prawnych PAN, z grona prawników wybitnych i zasłużonych dla polskiej nauki oraz praktyki prawa. Funkcję Redaktora Naczelnego pełnili dotąd wybitni polscy prawnicy: prof. Stanisław Ehrlich (1946–1967), prof. Sylwester Zawadzki (1967–1981), prof. Leszek Kubicki (1981–2012) oraz prof. Andrzej Wróbel (od 2012 r.). W skład Komitetu Redakcyjnego wchodzi (stan na 2023 rok) prof. E. Bagińska (UG), prof. W. Brzozowski (UW), prof. R. Hauser (UAM), prof. K. Kmiecik (UŁ), prof. D. Kornobis-Romanowska (UWr.), prof. M. Zubik (UW). Od 2016 r. sekretarzem redakcji jest dr Michał Ziółkowski.

Misją czasopisma jest przede wszystkim publikacja najistotniejszych, analitycznych i oryginalnych artykułów naukowych zarówno w obszarze prawa publicznego, jak i prywatnego. Podobnie jak najstarsze zagraniczne periodyki prawnicze, Państwo i Prawo należy do grupy czasopism obejmujących swym zakresem tematycznym wszystkie gałęzie prawa. Celem PiP jest jednak publikacja artykułów zawierających nowe ustalenia i wnoszących wkład w rozwój filozofii, teorii i dogmatyki prawa. Sprzyjają temu ugruntowany w środowisku akademickim profil czasopisma oraz wysokie wymagania stawiane autorom przez recenzentów PiP. Od ponad 50. lat czasopismo wspiera zarówno młodych, jak i doświadczonych naukowców, organizując doroczny konkurs na najlepsze rozprawy doktorskie i habilitacyjne. Niemniej istotnym elementem misji czasopisma jest popularyzacja nauki. W tym celu – z mojej inicjatywy – co roku organizowane są debaty i wykład „Państwa i Prawa”, w których uczestniczą prelegenci oraz słuchacze z krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich.

W PiP publikowane są wyłącznie materiały o charakterze oryginalnych opracowań naukowych z dziedziny nauk prawnych. Każdy materiał publikowany w PiP jest recenzowany zgodnie z zasadą podwójnej ślepej recenzji. Językiem publikacji jest: polski, angielski, francuski lub niemiecki. Publikowane artykuły należą do jednych z najczęściej

---

⁷⁹ <https://www.wolterskluwer.com/pl-pl/solutions/czasopisma/panstwo-i-prawo>

cytowanych tekstów w innych czasopismach prawniczych, monografiach oraz orzecznictwie. Tylko w latach 2020-2022 na łamach PiP toczyła się dyskusja o niekonstytucyjności reform w polskim sądownictwie, kryzysie praworządności w Polsce, wojnie w Ukrainie, wyroku aborcyjnym TK, reformie systemu awansów i ewaluacji działalności naukowej. Istotnym elementem działalności PiP jest bliska współpraca merytoryczna z Komitetem Nauk Prawnych PAN. W PiP publikowane są bowiem referaty z posiedzeń oraz konferencji KNP PAN. W przeszłości na łamach PiP toczyły się podstawowe dyskusje o problemach powstających w związku z wejściem w życie i obowiązywaniem Konstytucji z 1952 r., Małej Konstytucji z 1992 r. oraz obowiązującej Konstytucji z 1997 r. „Państwo i Prawo” od lat 70-tych było też miejscem dyskusji akademickiej o reformach procesowego i materialnego prawa karnego, administracyjnego i cywilnego. Niektóre z dyskusji i polemik, toczonych na łamach PiP, wymiennie wpłynęły na zmianę kierunku orzecznictwa, a także dały początek kolejnym reformom polskiego ustawodawstwa. W latach 90. do stale pojawiających się w czasopiśmie zagadnień dołączyły kwestie europejskie. To na łamach PiP publikowano artykuły o prawnych warunkach i konsekwencjach przystąpienia oraz członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Autorami artykułów są najwybitniejsi krajowi i zagraniczni naukowcy oraz eksperci, w tym sędziowie.

Czasopismo jest ujęte w międzynarodowej bazie European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH+). „Państwo i Prawo” jest dostępne w licznych bibliotekach uniwersyteckich na całym świecie, w tym m.in. w bibliotekach Instytutu Maxa Plancka dla Prawa Publicznego Porównawczego i Prawa Międzynarodowego w Heidelbergu, Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego we Florencji, Uniwersytetu Wiedeńskiego, Uniwersytetu Columbia, czy też Wydziału Prawa Uniwersytetu Yale, a także w The British Library.

II. Polish Yearbook of International Law (PYIL) jest wydawane przez Komitet Nauk Prawnych PAN wspólnie z Instytutem Nauk Prawnych PAN od 2013 roku⁸⁰. Jest to czasopismo naukowe specjalizujące się w międzynarodowym prawie publicznym i prawie europejskim. Istniejący od lat 60. XX wieku rocznik jest jednym z najważniejszych miejsc dyskursu naukowego z zagranicznym odbiorcą, ponieważ podejmuje najważniejsze

---

⁸⁰ <https://journals.pan.pl/pyil>

problemy pojawiające się w prawie międzynarodowym w obszarze Europy Środkowo Wschodniej i przybliża problemy tego regionu. W ostatnich dekadach w centrum uwagi były relacje Polski z RFN, w tym problematyka reparacji i kształtu granic, kwestia rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie, problem kryzysu praworządności i wzrastania tendencji autorytarnych w obszarze europejskim, a także wyzwania, jakie współczesne kryzysy (kryzys ekonomiczny czy spowodowany pandemią COVID-19) stawiają przed państwami w zakresie ochrony praw człowieka.

Rocznik cieszy się uznaniem zagranicznych i polskich naukowców, zarówno ze względu na jego jakość naukową, jak i niezależność procesu recenzyjnego. O jego wartości świadczy chociażby fakt, że odwołują się do niego zagraniczne instytucje, został zacytowany m.in. w orzeczeniu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS, *Germany v. Italy: Grece intervening*, wyrok z 3.02.2012 r., par. 168). Jednymi z pośrednich wyznaczników jego międzynarodowej rangi są bazy, w których czasopismo jest indeksowane. Są to między innymi: Scopus, Web of Sciences (w ramach zbioru Emerging Sources Citation Index), EBSCO Essentials, ERIH PLUS, oraz CEJSH; w wymiarze pełnotekstowym zostało ono także włączone do najważniejszych międzynarodowych prawniczych baz publikacji naukowych takich jak Westlaw, HeinOnline czy też LexisNexis. W ramach Prezydium KNP PAN powoływany jest także skład Sądu Konkursowego „Państwa i Prawa” na najlepsze prace habilitacyjne i doktorskie z dziedziny nauk prawnych.

- **Konferencje naukowe**

Komitet Nauk Prawnych organizuje wydarzenia naukowe, które cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem wśród Przedstawicieli środowiska naukowego. Do najważniejszych z nich należą następujące konferencje KNP PAN: *Eksperti i ekspertyzy w procesie decyzyjnym* (20.12.2012 r.); *Dwa lata obowiązywania nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym (analiza postlegislacyjna)* (14.11.2013 r.); *Wolność odrodzona – wolność zagrożona* (4.12.2014 r.); *Konstytucja III Rzeczypospolitej Polskiej w dwudziestolecie jej wejścia w życie* (17.10.2017 r.); *100-lecie odrodzenia państwa i prawodawstwa polskiego* (29.11.2018 r.); *Dylematy postępowania w sprawach awansów naukowych, czy*

Konferencja naukowa nt. *Kultury prawnej w Polsce a.d. 2022*⁸¹. Co więcej KNP PAN podejmuje liczne próby publikowania przyjętych uchwał, zarówno w czasopiśmie prawniczym jak np. *Państwo i Prawo*, *Europejski Przegląd Sądowy* czy forach związanych z prawem tj. m.in. *Pawo.pl*, *monitorkonstytucyjny.pl* oraz w mediach krajowych i lokalnych.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu

Komitet Nauk Prawnych PAN jest kolegium działającym w obszarze jednej z najstarszych i tradycyjnych dyscyplin akademickich, jakimi są nauki prawne. Komitet jest ważnym i jedynym konsorcjum środowiska uczonych – prawników wszystkich specjalności i z różnych, geograficznie, miejsc Polski; zabiera głos, formułuje stanowiska, organizuje konferencje; jest jedyną tak różnorodną platformą prawników i ich opinii, o niekwestionowanym autorytecie.

Komitet Nauk Prawnych PAN odgrywa ważną rolę jako ciało często inicjujące i koordynujące inicjatywy między komitetami I Wydziału PAN, zwłaszcza w kadencji 2020-2023. Aktywności Komitetu skorelowane są z rozwojem i zmianami w strukturach państwa w ogóle, w tym także dotyczących badań i nauki z zakresu nauk prawnych. Najważniejsze aktywności KNP PAN dotyczą takich spraw jak np. obrony niezależności i integralności PAN, ochrony sądownictwa i państwa prawnego, wolności wyborów, wolności nauki i badań, a także jakości badań naukowych i polityki państwa w tym zakresie. Aktywności te będą szczególnie istotne w kolejnej kadencji Komitetu, ze względu na wyniki wyborów parlamentarnych w 2023 r., będą to albo aktywizujące działania naprawcze, albo też pogłębi się potrzebę oceny i wskazywania niekonstytucyjnych i nieprawidłowych działań polityczno-prawnych. Dotyczy to m.in. działania zespołu ministerialnego ds. opracowania reformy PAN, oraz podjęcia działalności przez Akademię Kopernikańską, a także szeregu zmian niekonstytucyjnych w Polsce, których lista jest niestety bardzo długa i rozbudowywana.

KNP jest konfrontowany – czemu wychodzi naprzeciw - z potrzebą dynamicznej i pogłębionej reakcji i podejmowaniem różnorodnych działań, służących rozwojowi dyscypliny nauk prawnych dla dobra państwa, które od pewnego czasu staje w coraz trudniejszej sytuacji demontażu państwa prawnego. W efekcie, kadencje KNP

---

⁸¹ <https://knp.pan.pl/index.php/konferencje>

przypadające na okres poważnego kryzysu praworządności w Polsce, to szereg czynności oceniających krytycznie działania rządu i władzy legislacyjnej czy Trybunału Konstytucyjnego.

Zadaniem KNP PAN, jak była o tym wcześniej mowa, jest szeroka analiza i ocena stanu nauki oraz wypowiedzianie się w sprawach polityki naukowej państwa, szczególnie kierunków rozwoju i priorytetów badawczych w dyscyplinie nauk prawnych. Należy wierzyć w możliwość przywrócenia form współpracy z organami rządowymi, w sprawach dotyczących ocen stanu, poziomu, priorytetów badawczych i kierunków rozwoju dyscypliny reprezentowanej przez Komitet.

Działania Komitetu są szeroko komentowane i w efekcie wywierają wpływ na środowisko naukowe i na społeczeństwo. Odniesienia i wskazania na uchwały, stanowiska i opinie KNP PAN w kadencji 2020-2023 znajdowały się bardzo często w mediach, dla zobrazowania: Monitorze Konstytucyjnym⁸², Rzeczpospolitej⁸³, Głos nauczycielski⁸⁴, portale Prawo.pl, Konstytucyjny.pl⁸⁵, Gazeta Wyborcza⁸⁶, Polityka⁸⁷, telewizje TVN i Polsat, liczne czasopisma naukowe⁸⁸, Archiwum Osiatyńskiego⁸⁹, Forum Akademickie⁹⁰, Oko Press⁹¹, Poznańskie Centrum Praw Człowieka⁹², Stowarzyszenie Prokuratorów "Lex super omnia"⁹³, a także na stronach większości wydziałów prawa polskich uniwersytetów (UAM, UWr., UW, UJ, UMK i wiele innych)⁹⁴.

---

⁸² <https://monitorkonstytucyjny.eu/archiwa/tag/komitet-nauk-prawnych-pan>

⁸³ <https://www.rp.pl/sady-i-trybunaly/art35867211-komitet-nauk-prawnych-pan-wzywa-do-zakonczenia-kryzysu-praworzadnosci-w-polsce>

⁸⁴ <https://glos.pl/srodowisko-naukowe-reaguje-na-zmiany-w-punktacji-czasopism-naukowych-oswiadczenie-pan-krasp-i-krepuz>

⁸⁵ <https://www.prawo.pl/student/lista-czasopism-naukowych-komitet-nauk-prawnych-pan-krytykuje,506475.html>; <https://konstytucyjny.pl/tag/komitet-nauk-prawnych-polskiej-akademii-nauk/>

⁸⁶ <https://wyborcza.pl/7,162657,27680844,rozstrzygniecie-trybunalu-konstytucyjnego-stawia-polske-poz.html>

⁸⁷ <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1642179,1,komitet-nauk-prawnych-pan-krytykuje-niedemokratyczne-zmiany-ustrojowe.read>

⁸⁸ <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/rpeis/article/view/27627/>

⁸⁹ <https://archiwumosiатыnskiego.pl/archiwum/uchwala-nr-01-2021-komitetu-nauk-prawnych-pan-w-sprawie-wykazu-i-punktacji-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych/>

⁹⁰ <https://forumakademickie.pl/sprawy-nauki/stanowisko-komitetu-nauk-prawnych-pan-w-sprawie-wykazu-czasopism/>

⁹¹ <https://oko.press/akt-niezgodny-z-prawem-komitet-nauk-prawnych-pan-protestuje-ws-wykazu-czasopism-czarnka>

⁹² <http://www.phrc.pl/list-pracownikow-phrc-do-rektora-kul-ws-wypowiedzi-dr-hab-p-czarnka/>

⁹³ <https://lexso.org.pl/2017/03/03/stanowisko-komitetu-nauk-prawnych-polskiej-akademii-nauk-z-dnia-2-marca-2017-r-w-sprawie-aktualnej-sytuacji-w-kraju/>

⁹⁴ <https://prawo.uni.wroc.pl/node/46074> , <https://www.law.umk.pl/wiadomosci/?id=19506> , <https://prawo.ug.edu.pl/news/68133/uchwala-komitetu-nauk-prawnych-pan-w-sprawie-projektow-ustawy-osadzie-najwyzszym-i-innych-ustaw> , <https://www.wpia.uw.edu.pl/pl/aktualnosci/uchwala-knp-pan-wzywajaca-do-podjecia-rzeczywistych-dzialan-zmierzajacych-do-zakonczenia-kryzysu-praworzadnosci>

Przewodniczący KNP PAN informuje także dziekanów oraz prodziekanów Wydziałów Prawa w Polsce, a także przewodniczących Rad Naukowych Dyscyplin o najważniejszych kwestiach poruszanych w ramach danego posiedzenia plenarnego KNP.

Opracowanie: Prof. dr hab. Robert Grzeszczak, dr Maciej Ferenc

Komitet Nauk Teologicznych

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Komitet Nauk Teologicznych PAN powstał w 2003 r. Mimo stosunkowo krótkiej historii może poszczycić się sporym dorobkiem naukowym oraz działaniem na rzecz społeczeństwa, których potwierdzeniem są konferencje naukowe inicjowane przez komitet i objęte jego patronatem, debaty prowadzone w uczelniach wyższych w stolicy, jak również regularnie ukazujące się czasopismo „Studia Nauk Teologicznych PAN” założone w 2006 r.

Rok powstania komitetu i krótka historia

W 2023 roku komitet obchodzi 20. rocznicę powstania. Spotkanie grupy inicjującej utworzenie komitetu odbyło się 10 lutego 2003 r. w Warszawie. Zebraniu przewodniczyła prof. dr hab. Irena E. Kotowska – zastępca przewodniczącego Wydziału I PAN. Ustalono, że komitet będzie liczył 30 osób. Komitet jest częścią Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych.

22 maja 2003 r. dokonano wyboru przewodniczącego komitetu, którym został ks. prof. dr hab. Marian Rusecki, który pełnił tę funkcję do 2011 r. W kolejnych dwóch kadencjach przewodniczącym komitetu był ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola. Od 2020 r. funkcję tę pełni ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina.

Do 2020 r., kiedy ogłoszono restrykcje w związku z wybuchem pandemii, posiedzenia komitetu odbywały się dwa razy w roku: wiosną i jesienią w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. Tylko wyjątkowo spotykano się poza Pałacem Kultury, np. na Wydziałach Teologicznych Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie czy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Posiedzenia poza Pałacem Kultury związane były z konferencjami naukowymi organizowanymi przez komitet.

Zakres działania komitetu

Członkowie komitetu zajmują się oceną oraz inicjowaniem badań naukowych dotyczących zarówno wiary religijnej jako ważnego zjawiska w ludzkim świecie, jak i badań dotyczących

istotnych treści ludzkich przekonań religijnych oraz ich uzasadnień, zaliczanych w tradycji europejskiej do dyscypliny zwanej teologią.

Przewodniczący komitetu: Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina⁹⁵

Skład osobowy i struktura organizacyjna komitetu:

PREZYDIUM:

Przewodniczący: Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina

Zastępcy przewodniczącego: P. dr hab. Kalina Wojciechowska, prof. ChAT,
Ks. dr hab. Sławomir Nowosad, prof. KUL

Członkowie: Ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz, Ks. prof. dr hab. Krzysztof Gózdź,
Ks. prof. dr hab. Marian Machinek

Kadencja 2020-2023

1. Ks. dr hab. Bartosz Adamczewski, prof. UKSW
2. Ks. prof. dr hab. Arkadiusz Baron
3. Ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz
4. Ks. prof. dr hab. Józef Budniak
5. O. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk
6. Ks. dr hab. Andrzej Draguła, prof. US
7. Ks. prof. dr hab. Bogdan Ferdek
8. Ks. dr hab. Konrad Józef Glombik, prof. UO
9. Ks. prof. dr hab. Krzysztof Gózdź
10. Bp dr hab. Marcin Hintz, prof. ChAT
11. Ks. prof. dr hab. Józef Kulisz
12. Ks. dr hab. Krystian Kałuża, prof. UO
13. Ks. dr hab. Jan Klinkowski, prof. PWT
14. Ks. prof. dr hab. Dariusz Kotecki
15. Ks. prof. dr hab. Janusz Kręcidło
16. Ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski

---

⁹⁵ Rektor Akademii Katolickiej w Warszawie, przewodniczący Kolegium Dziekanów Wydziałów Teologicznych w Polsce, sekretarz Rady Naukowej KEP. Kontakt: sekretariat@akademikatolicka.pl

17. Ks. prof. dr hab. Marian Machinek
18. Ks. prof. dr hab. Artur Malina
19. O. prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski
20. Ks. dr hab. Sławomir Nowosad, prof. KUL
21. Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina
22. Ks. dr hab. Rajmund Porada, prof. UO
23. P. dr hab. Monika Przybysz, prof. UKSW
24. P. prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz
25. Ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński
26. Ks. prof. dr hab. Piotr Antoni Tomasik
27. Ks. prof. dr hab. Henryk Józef Witczyk
28. P. dr hab. Kalina Wojciechowska, prof. ChAT
29. P. prof. dr hab. Michał Wojciechowski
30. Ks. prof. dr hab. Andrzej Żądło

Nagrody przyznawane przez komitet

Od 2015 r. komitet ogłaszał konkurs o tytuł „Książka Roku”. Inicjatywa ta wywołała spore zainteresowanie wśród teologów.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

Na posiedzeniach zajmowano się sprawami organizacyjnymi, jednak ich zasadniczym punktem były debaty wokół jakiegoś ważnego i aktualnego problemu teologicznego i jego społecznego oddziaływania. Zwykle do dyskusji wprowadzały przynajmniej dwa referaty wygłaszane często przez członków Komitetu, ale też przez zaproszonych gości, specjalizujących się w zaplanowanej do omówienia problematyce, co pozwalało na dialog między naukami.

Do takich zagadnień należało rozumienie i aspekty chrześcijańskiej wiary. Dysputa na ten temat poprzedzona została wystąpieniami: biskupa luterańskiego dr. hab. M. Hintza, prof. ChAT, oraz księży profesorów H. Seweryniaka, K. Góździa i P. Jaskóły.

Jedno z posiedzeń w 2015 r. poświęcone zostało katolickiej teologii judaizmu. Z kolei debatę na temat teologii J. Ratzingera/Benedykta XVI poprzedziły referaty ks. prof. dr hab. Waldemara Chrostowskiego, ks. prof. dr hab. Krzysztofa Góździa i ks. prof. dr hab.

Jerzego Szymika. W. Chrostowski zatytułował swój wykład: „Chryologiczny dynamizm Starego Testamentu w ujęciu Józefa Ratzingera/Benedykta XVI”. Prelegent zauważył, że Benedykt XVI wniósł znaczący wkład w teologiczne uzasadnienie i doprecyzowanie relacji Kościoła z Żydami i judaizmem. Referat K. Góździa nosił tytuł: „Czas a wieczność”. Prelegent, odwołując się do pism J. Ratzingera, zauważył, że człowiek jako istota cielesno-duchowa związany jest z czasem i wiecznością, ale na różny sposób. Czas jest niejako wyznacznikiem jego ziemskiego istnienia, jego czasowości. Wieczność zaś nie jest czymś w rodzaju nowej czasowości, np. *aevum*, albo nie-czasu w przeciwieństwie do czasu, lecz jest życiem człowieka w Chrystusie, trwaniem w Osobie Zmartwychwstałego. J. Szymik wygłosił referat pt.: „Teologia według J. Ratzingera/Benedykta XVI. Rozumienie, natura, sens”. Jak zauważył, pytanie o teologię to w istocie pytanie o poznawczą rolę wiary, wzajemną relację wiary i rozumu oraz kulturowe, społeczne i egzystencjalne skutki przyjęcia bądź wykluczenia wiary w procesie poznawczym (naukowym). Rozwijając się w przestrzeni myślenia, teologia poszukuje argumentów rozumowych na rzecz Boskich odpowiedzi na egzystencjalne pytania. Po wygłoszonych referatach nastąpiła dyskusja. Podejmowano m.in. kwestię „słabej” pneumatologii w teologii Ratzingera/Benedykta XVI, ewolucji jego teologicznego myślenia, rozumienia teologii jako takiej, zwłaszcza jej spekulatywnego („myślącego”) charakteru oraz procesu hellenizacji, a także zagadnień związanych z dialogiem katolicko-żydowskim.

W ramach konwersatorium nt. transhumanizmu wprowadzenia do dyskusji w formie referatów dokonali: ks. dr hab. Arkadiusz Baron, prof. UPJPII, ks. prof. dr hab. Józef Kulisz i ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz.

Cechą charakterystyczną spotkań jest dyskusja, która pozwala podzielić się refleksjami oraz argumentami odnośnie do poruszanych zagadnień, dzięki czemu sfera teorii przenoszona jest w przestrzeń praktyki.

Konferencje naukowe

Komitet Nauk Teologicznych PAN angażował się w organizowanie konferencji naukowych. Konferencje naukowe, które inicjował i którym patronował, przyczyniały się do promocji i rozwoju badań teologicznych, a także interdyscyplinarnych i poszerzania współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Poniżej wymienione zostaną i krótko scharakteryzowane tylko niektóre z tych konferencji.

„Status błędu w filozofii i teologii” (Uniwersytet Wrocławski, Instytut Filozofii, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 7.03.2013) to tytuł konferencji, która stała się okazją do dialogu filozoficzno-teologicznego w kwestii popełniania błędów w poznaniu filozoficznym i teologicznym. O ile stosunkowo łatwo wykazać błędność procedur sformalizowanych, czyli ewidentnego wykraczania poza reguły logiki formalnej, matematyki, czy też ogólne ustalenia, wynikające z praw naukowych, to jednak ogromny obszar humanistyki, niepodlegającej formalizacji, nie poddaje się takiej kwalifikacji.

Przedmiotem międzynarodowej konferencji naukowej „Wiara w poszukiwaniu zrozumienia” (Wydział Teologiczny UO, Opole, 8-9.05.2013) były dociekania nad zastosowaniem hermeneutyki w różnych obszarach badań teologicznych: w biblistyce, teologii pastoralnej, moralnej, prawie kanonicznym czy też dydaktyce religii.

Konferencja „Sekularyzm – Wiara – Ewangelizacja” Wydział Teologiczny (UAM, Poznań, 8.11.2013) przyniosła szerszą refleksję nad rozumieniem sekularyzmu i stanowiskiem teologii, wobec tego rozwijającego się współcześnie fenomenu. Ważne okazało się zaprezentowanie teologii sekularyzacji w kontekście sekularyzmu.

Kontynuacją dyskusji nad ważnymi dla współczesnego chrześcijaństwa fenomenami sekularyzmu i sekularyzacji była międzynarodowa konferencja „Teologia między sekularyzacją, sekularyzmem i wielokulturowością” (UKSW Warszawa, 21.01.2014). Teolodzy z Polski podjęli dialog z reprezentantami środowisk teologicznych Włoch, Niemiec, Belgii, Holandii i Austrii. Referaty pokazały różnice i punkty zbieżne w spojrzeniu teologów z różnych krajów europejskich na te fenomeny.

Interdyscyplinarna konferencja „Mistyka Śląska. Status poznania mistycznego w filozofii i teologii” (Instytut Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 25.09.2014) była zagłębieniem się w twórczość związanych ze Śląskiem wybitnych teologów, poetów i mistyków Jakuba Böhme, Edyty Stein, Anioła Ślązaka, Dietricha Bonhoeffera, Ludwiga von Zinzendorfa.

Konferencja „Jezus Chrystus ten sam na wieki? Współczesne kontrowersje chrystologiczne” (PWT Wrocław, 22-23.05.2015) była zaprezentowaniem panoramy współczesnych inspirujących do dyskusji koncepcji chrystologicznych. Kontrowersyjne ujęcia chrystologii obecne w myśli Jona Sobriny, Edwarda Schillebeeckxa, Rezy Aslana czy Leszka Kołakowskiego przedstawione zostały na tle mieszczących się w tradycyjnej

chrystologii poglądów Jeana Gallota, Jana Pawła II, J. Ratzingera/Benedykta XVI, a także nauczania Soboru Chalcedońskiego.

„Kościół i pokój” (Polska Akademia Nauk Stacja Naukowa w Rzymie, Vicolo Doria 2, Palazzo Doria, 4-5.02.2016) – pod takim tytułem odbyła się międzynarodowa konferencja, która wskazała na silne zakorzenienie idei pokoju w chrześcijańskim objawieniu i tradycji. Dla czyniących pokój Ewangelia ma obietnice błogosławieństwa. W nowszych czasach szczególnego znaczenia nabrało nauczanie Kościoła i teologów w kontekście II wojny światowej, m.in. w Niemczech i Polsce, wskazujące na konieczności przyjmowania i wcielania w życie społeczne Bożego daru pokoju.

Międzynarodowa konferencja „Miłosierdzie w nauczaniu i praktyce kościelnej” (Wydział Teologiczny UPJP II w Krakowie, 28.04.2016) była inspirowana Rokiem Miłosierdzia i skupiła się na analizie bogactwa aspektów miłosierdzia. Zasadnicza konkluzja zmierzała jednak do podkreślenia szczególnego znaczenia miłosierdzia w wymiarze społecznym, zawierając postulat ożywienia posługi charytatywnej Kościoła w Polsce.

Konferencja „Filozofia i teologia na Uniwersytecie Wrocławskim. Perspektywy poznawcze, znaczenie, oddziaływanie” (Instytut Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, 29.09-1.10.2016) służyła refleksji nad związkiem filozofii z teologią w naukowym środowisku Uniwersytetu Wrocławskiego. Konferencja dowiodła, że filozofia i teologia na mapie kultury Wrocławia w przeszłości odgrywały znaczącą rolę i w istotny sposób wpłynęły na kształtowanie się dziedzictwa kulturowego tego miasta.

„*Amoris laetitia*. Ewolucja czy rewolucja w nauczaniu Kościoła katolickiego o małżeństwie?” (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 24.11.2016) – tak zatytułowana międzynarodowa konferencja miała na celu podjęcie refleksji nad zmianą paradygmatu w teologii i wskazanie nowych obszarów duszpasterskich. Paradygmat miłosierdzia wyklucza bezduszne, niekontekstualne i bezwzględne stosowanie litery prawa. Mimo polaryzacji stanowisk w poruszanych na konferencji kwestiach, odpowiedź na tytułowe pytanie brzmi następująco: *Amoris laetitia* stanowi wyraz ewolucji w nauczaniu Kościoła katolickiego o małżeństwie, gdyż nawiązuje do nauczania poprzedników papieża Franciszka, ale jednocześnie zawiera nowe elementy.

„Hermeneutyczne dziedzictwo Reformacji” (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, 10-11.05.2017) – tak zatytułowana międzynarodowa konferencja naukowa została zorganizowana z okazji obchodów 500-lecia Reformacji. Referenci dawali wyraz przekonaniu, że Reformacja była wydarzeniem ważnym nie tylko dla historii Kościoła zachodniego, a w szczególności Kościołów ewangelickich, ale odmieniła całych zachodni świat. Europa i świat Zachodu bez Reformacji byłyby inne. Miała ona znaczący wpływ na teologię, filozofię czy szerzej – na kulturę w ogóle, a nawet na życie społeczne i gospodarcze.

Konferencja „Oblicza Krzyża” (Wydział Teologiczny UKSW, Warszawa 21.10.2017) poświęcona była teologii i pobożności staurologiczno-pasyjnej. Analizowano od strony biblijnej temat drogi krzyżowej Jezusa w ujęciu ewangelii synoptycznych, wskazując na szereg niuansów w przekazie Ewangelistów, które tworzą spójną całość i współistnieją w pobożności pasyjnej wiernych. W historycznej perspektywie podkreślono rolę krzyża jako istotnego i trwałego symbolu w publicznej przestrzeni. Na uwagę zasługuje zwłaszcza hagiologiczna interpretacja obecności krzyża w przestrzeni kultury, która pozwala wielu osobom „uczyć się” cierpienia. Z tej perspektywy patrząc, krzyż Jezusa Chrystusa znajduje także swoje „miejsce” w religiach niechrześcijańskich.

Celem konferencji „Chrystologie w perspektywie ekumenicznej” (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, 17-18.11.2017) była analiza konfesyjnie zróżnicowanych chrystologii, rozwijanych przez teologów tak historycznych, jak i współczesnych, by na tej podstawie sformułować syntetyzujące ujęcia. W referatach zaprezentowano chrystologię J. Chryzostoma, M. Lutra, J. Wesleya, J. Böhmego, N.L. von Zinzendorfa, W. Jägera, J. Ratzingera/Benedykta XVI, A. Nossola.

Konferencja „Kościół wobec pluralizmu w życiu społecznym. Dialog czy konflikt?” (Wydział Teologiczny UMK Toruń, 10-12.06.2018) koncentrowała się na fundamentalnej zasadzie, że dialog powinien toczyć się w prawdzie i z pełnym szacunkiem do drugiego człowieka. Istotne jest także miejsce dialogu w misji Kościoła. Wymaga on od chrześcijan konkretnych postaw wobec świata – głoszenia Ewangelii i szacunku wobec godności człowieka.

Projekt interdyscyplinarnej dyskusji między pracownikami służby zdrowia, szczególnie anestezjologami, geriatrami i pracownikami oddziałów opieki paliatywnej a filozofami, etykami, teologami oraz prawnikami, dotycząca medyczno-etycznych problemów związanych z oświadczeniami pacjenta *pro futuro* legł u podstaw

zorganizowania konferencji „Oświadczenie pacjenta pro futuro jako problem medyczny, etyczny, teologiczny i prawny” (Wydział Teologii UWM Olsztyn, 23-24.10.2018). Prelegenci wskazywali, że prawo pacjenta do samostanowienia należy do standardów etycznych we współczesnej medycynie. Bez jego zgody, poprzedzonej uzyskaniem adekwatnej informacji, lekarz nie może podjąć żadnych działań terapeutycznych. To jednak, co jest oczywiste na poziomie zasady ogólnej, może być bardzo skomplikowane w przypadku konkretnego chorego.

Ukazanie znaczenia dialogu międzyreligijnego jako jednej z podstawowych form łagodzenia konfliktów oraz budowania mostów porozumienia było zamierzeniem organizatorów konferencji „Kościół katolicki w dialogu z religiami. Od współzawodnictwa do współpracy” (Wydział Teologiczny UKSW Warszawa, 25.01.2019). Kwestia ta jest o tyle istotną, że coraz częściej pojawia się postulat zastąpienia dialogu międzyreligijnego dialogiem międzykulturowym. Główną konkluzją, wynikającą z prezentowanych referatów było stwierdzenie, że nie ma religii bez kultury, ani kultury bez religii. Autentyczny dialog nie zakłada zdystansowania się względem własnej wiary i własnych przekonań religijnych, lecz gotowość do ich krytycznej rewizji w świetle innych tradycji religijnych i światopoglądowych. Tego rodzaju gotowość do wzajemnego uczenia się siebie i od siebie jest jednak możliwa tylko wtedy, jeśli uzna się, że wszyscy zmierzają do jednej prawdy, która jest „polifoniczna” i „politropiczna”.

Konferencja „Filozofia i teologia wobec współczesnych ideologii” (Instytut Filozofii UW, 24-26.09.2019) koncentrowała się na refleksji nad kwestią ideologii i próbie jej zdefiniowania. Ideologia jest przedmiotem bogatej refleksji, zwłaszcza w tzw. szkole frankfurckiej. Czołowym przedstawicielem tej szkoły zajmującym się ideologią jest Karl Mannheim (1893–1947). W szczegółowych rozważaniach podejmowano m.in. takie aspekty tytułowego zagadnienia: cynizm ideologii, religia a ideologia, nauka a ideologia, relatywizm jako współczesna ideologia, ideologia „zielonego nowego ładu”, ideologizacja nauki w nowym ateizmie, ideologia konsumpcjonizmu, ideologia sukcesu a chrześcijańska koncepcja zbawienia, ponowoczesność jako ideologia.

Czas pandemii utrudnił organizację konferencji naukowych. Wraz z Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie komitet zorganizował dwudniowe sympozjum „Kościół i człowiek”. Wśród zagadnień poruszono temat roli kobiet we wspólnocie, przebóstwienie w myśli prawosławnej, antropologię św. Pawła czy humanistyczne wizje renesansu i

kartezjanizmu. Kolejnym przedsięwzięciem była ogólnopolska konferencja naukowa „Kościoł w dobie koronawirusa. Aspekt teologiczno-praktyczny” na Uniwersytecie Szczecińskim.

W 2022 roku dziewiętnastu prelegentów z kraju i zza granicy skupiło się wokół tematu „Kościoł i Eucharystia”. Profesorowie z 13 ośrodków naukowych poruszyli nadprzyrodzony wymiar Bosko-ludzkiej wspólnoty, zauważając, że Eucharystia tworzy Kościół, a ci którzy ją przyjmują, są ściślej zjednoczeni z Chrystusem, a tym samym Chrystus łączy ich ze wszystkimi wiernymi w jedno Ciało, czyli w Kościół.

Spółeczny wymiar działalności komitetu

W historii myśli ludzka teologia jako odrębna dyscyplina wiedzy miała swój niezwykły wkład w rozwój człowieka, społeczeństwa i rozumienia świata. Mając świadomość jej wzniosłej roli, członkowie komitetu nauk teologicznych PAN postanowili organizować cykliczne debaty o nazwie „Pro tempore. Dialog nauk”⁹⁶. Jest to główna forma działalności upowszechniającej i promującej naukę. Papież Franciszek proponuje teologom przyjęcie postawy, która nie tylko nie boi się trudnych pytań, ale w jakimś sensie te pytania prowokuje, poszukując prawdy i wychodząc naprzeciw zagubionemu człowiekowi. W jednym z przemówień zwrócił uwagę, że „nauczanie i studiowanie teologii oznacza życie na pewnej granicy, gdzie Ewangelia spotyka się z potrzebami ludzi, którym trzeba ją głosić w sposób zrozumiały i znaczący. (...) Waszym miejscem refleksji niech będą granice. (...) Także dobrzy teolodzy, jak i dobrzy pasterze, mają zapach ludu i ulicy, i swoją refleksją leczą jak oliwą i winem rany ludzi”⁹⁷. Ta myśl przyświeca członkom komitetu.

Do tej pory odbyło się dziesięć interdyscyplinarnych debat. W ten sposób komitet nauk teologicznych Polskiej Akademii Nauk wraz z Akademią Katolicką w Warszawie inicjuje rozmowy na tematy ważne. Ważne na dziś i na jutro. „Pro tempore et pro futuro”. Mówiąc „nauka”, mamy często na myśli badania, eksperymenty, publikacje, wykłady. Istnieje jeszcze inna forma uprawiania nauki. Jest nią rozmowa, dialog, debata, które zapisują się w świadomości, w sercu, w jakiś sposób odciskają się w człowieku.

---

⁹⁶ Wszystkie debaty są dostępne online na stronie: <https://protempore.mkw.pl/>

⁹⁷ Franciszek, Lettera del Santo Padre Francesco al Gran Cancelliere della “Pontificia Universidad Católica Argentina” nel Centesimo Anniversario della Facoltà di Teologia, Watykan 3 marca 2015, <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2015/03/09/0173/00387.html> (dostęp 02 stycznia 2023r.).

Od października 2022 roku zmieniona została forma debat. Nie są one prowadzone już jedynie online – co było spowodowane przez okoliczności związane z pandemią. Uczelnie warszawskie otworzyły swoje aule i sale, aby wspólnie prowadzić naukowy dyskurs odnośnie do istotnych problemów interdyscyplinarnych. Dzięki temu znacząco wzrosła liczba uczestników i słuchaczy. Każda debata jest transmitowana na żywo i dostępna w Internecie.

W maju 2022 roku w gmachu Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi odbyło się uroczyste posiedzenie członków komitetu, na które byli zaproszeni także rektorzy uczelni warszawskich oraz dziekani wydziałów teologicznych w Polsce. Integrowanie środowisk i tworzenie platformy do spotkania jest ważną misją komitetu. W czasie posiedzenia odbyła się debata naukowa pt: „Człowieka zmagania o przyszłość. Nauka, kultura, wiara”⁹⁸. Celem tej debaty było podjęcie refleksji i poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób przedstawiciele współczesnej nauki, kultury i religii powinni uczestniczyć w kształtowaniu przyszłości człowieka i przyszłości świata. Wydarzenie to zainaugurowało czterodniowy Warszawski Festiwal Teologiczny.

Wydaje się, że cechą charakterystyczną misji komitetu jest łączenie przedstawicieli różnych dziedzin i ośrodków naukowych we wspólnym poszukiwaniu prawdy. Członkowie komitetu wypełniają tę misję, wychodząc na zewnątrz, jak również pracując od wewnątrz – to znaczy formując i kształtując samych siebie. Dlatego podczas spotkań i oficjalnych posiedzeń wygłaszane są wykłady, mające na celu ubogacić profesorów zebranych w tym gremium. Znamienne jest, że podczas takich spotkań pojawiają się postulaty konieczności współpracy środowiska teologicznego z przedstawicielami innych dziedzin naukowych. Podczas jednego z posiedzeń zaproszony przez przewodniczącego specjalista z obszaru IT, dr Andrzej Mleczo, wygłosił wykład: „Sztuczna Inteligencja – szanse i zagrożenia”. Prelegent ukazał historyczny aspekt ludzkich pragnień, by stworzyć coś sztucznego, jakąś lepszą wersję siebie i skonfrontował te pragnienia ze stanem obecnym. Zrobił to na podstawie ośmiu obszarów, ukazując szanse i zagrożenia płynące z rozwoju sztucznej inteligencji. Wśród omawianych kwestii znalazły się: pamięć, obliczenia, inteligencja, świadomość, wyobraźnia, myślenie, samoświadomość oraz wrażliwość. Dr Mleczo wskazał, że komputery niekiedy sprawiają wrażenie, że „tworzą coś nowego”, jednak ich

---

⁹⁸ Spotkanie do obejrzenia: <https://www.youtube.com/watch?v=iO20ePQHmY>

„działanie” jest efektem analizy danych wyjściowych wprowadzonych uprzednio przez człowieka. Sztuczna inteligencja służy człowiekowi między innymi poprzez rozpoznawanie mowy, pisma czy obrazu, w diagnostyce medycznej, w różnego rodzaju systemach eksperckich czy poprzez algorytmy pozwalające omijać korki. Wśród zagrożeń dr Mleczek wskazał przede wszystkim dwa aspekty – transhumanizm, przekraczanie natury człowieka i całej jego kondycji oraz rodzące się problemy moralne, wynikające z postępu technologicznego, jak choćby próba demokratyzacji wyzwań moralnych. W konkluzji prelegent zwrócił uwagę na konieczność współpracy środowiska teologicznego i filozoficznego z inżynierami działów IT.

Ważną inicjatywą podjętą już na pierwszych spotkaniach było utworzenie nowego pisma, które byłoby naukowym organem komitetu. Pismo zatytułowane „Studia Nauk Teologicznych PAN” powstało w 2006 r. Pierwszym redaktorem został ks. prof. Marian Rusecki. Po jego niespodziewanej śmierci w 2012 r. redagowaniem czasopisma zajął się ks. prof. dr hab. Marian Machonek. Dotąd ukazało się 17 numerów⁹⁹. Członkowie komitetu dbają w ten sposób o formację intelektualną, poruszając w piśmie aktualne problemy na styku różnych dziedzin teologii, filozofii i dyscyplin pokrewnych.

Świat się zmienia, zmieniają się okoliczności i możliwości technologiczne, jednak fundamentalne ludzkie pytania pozostają niezmiennie. W dokumentach II Soboru Watykańskiego można przeczytać: „W takim stanie rzeczy świat dzisiejszy okazuje się zarazem mocny i słaby, zdolny do najlepszego i do najgorszego; stoi bowiem przed nim otworem droga do wolności i do niewolnictwa, do postępu i cofania się, do braterstwa i nienawiści. Poza tym człowiek staje się świadomy tego, że jego zadaniem jest pokierować należycie siłami, które sam wzbudził, a które mogą go zmiążyć lub też służyć mu. Dlatego zadaje sobie pytania”¹⁰⁰. Współczesna teologia, w tym przedstawiciele komitetu nauk teologicznych PAN, pragną szukać odpowiedzi na te pytania i prezentować je zarówno w gremiach naukowych, jak i w społeczeństwie.

ks. Krzysztof Pawlina

ks. Tadeusz Dola

---

⁹⁹ Z treścią artykułów można zapoznać się na stronie: <https://czasopisma.kul.pl/index.php/snt/>

¹⁰⁰ Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, nr 9.

Posiedzenie Prezydium Komitetu Nauk Teologicznych PAN kadencji 2020-2023. Fot. A. Rujner

Komitet Słowianoznawstwa

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: Komitet Słowianoznawstwa PAN przy Wydziale I Polskiej Akademii Nauk został powołany w dniu 4 lipca 1952 r. jako Komitet Sławistyki i Rusycystyki, od 29 kwietnia 1957 r. istnieje z obecną nazwą.

Przewodniczącymi Komitetu były osoby szczególnie zasłużone dla rozwoju polskiej sławistyki. Pierwszym przewodniczącym był Profesor Tadeusz Lehr-Spławiński, m.in. dwukrotnie rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, następnie zaś równie ważni dla polskiej i europejskiej humanistyki, Prof. Prof. Julian Krzyżanowski, Witold Hensel, Zdzisław Stieber, Janusz Siatkowski, Lucjan Suchanek, Leszek Moszyński, Ewa Rzetelska-Feleszko, Małgorzata Korytkowska, Piotr Fast. Honorowym przewodniczącym był Zdzisław Stieber, a od 2001 roku jest Janusz Siatkowski. Obecnie funkcję przewodniczącego pełni Profesor Zbigniew Greń.

Komitet ma charakter interdyscyplinarny, skupiając przedstawicieli szeregu dyscyplin naukowych rozwijających wiedzę o Słowiańszczyźnie: językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, historii, zwłaszcza wczesnej Słowiańszczyzny, archeologii, etnologii i etnografii, historii sztuki, folklorystyki. Głównymi kierunkami reprezentowanymi w Komitecie były językoznawstwo, historia literatury i dawna kultura Słowian. Owocem współpracy uczonych z tych dziedzin są monumentalne dzieła, wyjątkowe w sławistyce światowej (zob. niżej).

Komitet prowadzi bieżącą działalność wydawniczą, jest wydawcą serii wydawniczych i dwóch znanych w świecie czasopism sławistycznych (zob. niżej). Z inspiracji Komitetu wiele prac sławistycznych ukazało się nakładem takich renomowanych wydawnictw jak PWN, Ossolineum, PIW, Wiedza Powszechna.

Komitet Słowianoznawstwa ściśle współpracuje z Międzynarodowym Komitetem Sławistów (International Committee of Slavists, ICS), pełniąc funkcję Komitetu Narodowego do spraw Współpracy z ICS. Przewodniczący Komitetu jest z urzędu członkiem ICS.

W ostatnim czasie na znaczeniu zyskują formy zdalnego i szybkiego obiegu informacji z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji. Pierwszym krokiem w tym

kierunku było, oprócz regularnie prowadzonej strony internetowej, uruchomienie strony [Facebooka](#) Komitetu. Zob. <https://komslow.pan.pl/historia-komitetu>

Zakres działania komitetu: słowianoznawstwo / slawistyka, filologia słowiańska, językoznawstwo słowiańskie, literaturoznawstwo słowiańskie, kulturoznawstwo słowiańskie, wczesna historia Słowian, archeologia słowiańska, etnogeneza Słowian, etnolingwistyka słowiańska

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet Słowianoznawstwa pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Komitetem Sławistów (International Committee of Slavists, ICS).

ICS jest najważniejszą organizacją slawistyczną na świecie, skupiającą krajowe organizacje slawistyczne z 41 państw z wszystkich kontynentów. Tradycje ICS sięgają 1929 roku, kiedy to miał miejsce pierwszy Międzynarodowy Kongres Sławistów w Pradze czeskiej. Na kongresie w Belgradzie w 1955 roku powołano do życia Międzynarodowy Komitet Sławistów (ICS) jako organizację ogólnoswiatową. ICS ma za zadanie organizację kongresów w cyklu 5-letnim, oprócz tego sprawuje pieczę nad międzynarodowymi komisjami problemowymi, których jest obecnie 41. Udział w pracach ICS i afiliowanych przy nim komisji zapewnia stały udział polskich slawistów w międzynarodowym życiu naukowym, z pełnią korzyści w tym zakresie. Nie dotyczy to jedynie członków Komitetu Słowianoznawstwa, ale rozciąga się na wszystkich slawistów, w tym i generacje najmłodsze. Niemalże udział ma w tym slawistyka rozwijana w ramach instytutów Polskiej Akademii Nauk, zwłaszcza Instytutu Sławistyki PAN. Warto zauważyć, że polska slawistyka należy do przodujących w świecie, co wyraża się i w tym, że zapewniła sobie drugi co do wielkości (po Rosji) limit udziału referentów w Kongresach. Znaczący jest też udział bloków tematycznych, organizowanych przez polskich slawistów.

Obecnie prace ICS koncentrują się na przygotowaniu kolejnego, XVII Międzynarodowego Kongresu Sławistów w Paryżu. Kongres miał się odbyć w 2023 roku, lecz w związku z wojną w Ukrainie na posiedzeniu plenarnym ICS przegłosowano jego przeniesienie na rok 2025.

Aktualna Strona ICS, w związku z organizacją XVII Międzynarodowego Kongresu Sławistów, to: <https://mks-paris.sciencesconf.org/>

Na stronie Komitetu Słowianoznawstwa do spraw związanych z Kongresem odsyła zakładka:

<https://komslow.pan.pl/miedzynarodowy-kongres-slawistow-2023>

Przewodniczący komitetu: Prof. dr hab. Zbigniew Greń, Uniwersytet Warszawski, Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Prof. dr hab. Mieczysław Balowski, członek, AFILIACJA: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0002-5301-9819, WWW: <http://slavic.amu.edu.pl/sylwetki-pracownikow/mieczyslaw-balowski-2/>, EMAIL: balowski@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Adam Bezwiński, członek, AFILIACJA: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego; Wydział Humanistyczny; Instytut Neofilologii i Lingwistyki Stosowanej (prof. emeritus), ORCID: brak, www: brak, EMAIL: bezwinski@poczta.onet.pl

Prof. dr hab. Joanna Czaplńska, członkini Prezydium, AFILIACJA: Uniwersytet Opolski, Wydział Filologiczny, Instytut Nauk o Literaturze, ORCID: 0000-0003-2126-8017, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Joanna_Czapli%C5%84ska, EMAIL: jczaplinska@uni.opole.pl

Prof. dr hab. Feliks Czyżewski, wiceprzewodniczący Komitetu, AFILIACJA: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; Wydział Humanistyczny; Instytut Filologii Słowiańskiej (prof. emeritus), ORCID: 0000-0003-0899-1972, WWW: https://www.ltn.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=413&catid=64, EMAIL: feliks.czyzewski@mail.umcs.pl

Dr hab. Andrzej Dudek, prof. ucz., członek, AFILIACJA: Uniwersytet Jagielloński, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych, Instytut Rosji i Europy Wschodniej, ORCID: 0000-0002-0265-5233, WWW: <https://rosjoznawstwo.uj.edu.pl/pracownicy/dudek-andrzej>, EMAIL: andrzej.dudek@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Piotr Fast, członek, AFILIACJA: Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, Instytut Literaturoznawstwa, ORCID: 0000-0002-4158-671X, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Fast, EMAIL: piotr.fast@us.edu.pl

Prof. dr hab. Stanisław Gajda, członek rzeczywisty PAN (zm. 2022), AFILIACJA: Uniwersytet Opolski, Wydział Filologiczny, ORCID: 0000-0002-2288-9723, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Gajda, EMAIL: -

Dr hab. Anna Gawarecka, prof. ucz., członkini, AFILIACJA: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0002-0930-0064, WWW: <http://slavic.amu.edu.pl/sylwetki-pracownikow/anna-gawarecka-2/>, EMAIL: agawar@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Dorota Gil, członkini, AFILIACJA: Uniwersytet Jagielloński; Wydział Filologiczny; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0002-2231-5308, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Dorota_Gil; <https://ifs.filg.uj.edu.pl/dorota-gil>, EMAIL: dorota.gil@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, członkini, AFILIACJA: Instytut Sławistyki PAN // Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej (prof. emerita), ORCID: 0000-0003-3804-4845, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Joanna_Goszczy%C5%84ska; <https://ispan.waw.pl/default/pracownik/joanna-goszczyńska/>, EMAIL: joanna.goszczyńska@ispan.waw.pl

Prof. dr hab. Zbigniew Greń, przewodniczący Komitetu, AFILIACJA: Uniwersytet Warszawski; Wydział Polonistyki; Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej, ORCID: 0000-0002-2851-2505, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Gre%C5%84; <http://slawistyka.uw.edu.pl/pl/instytut/jednostki-i-pracownicy/zaklad-jezykow-i-kultur-slowianskich/zbigniew-gren/>, EMAIL: zbigniew.gren@uw.edu.pl

Prof. dr hab. Ryszard Grzesik, członek, AFILIACJA: Instytut Sławistyki PAN, ORCID: 0000-0001-7887-6895, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Grzesik; <https://ispan.waw.pl/default/pracownik/ryszard-grzesik/>, EMAIL: ryszard.grzesik@ispan.waw.pl

dr hab. Adrian Jusupović, prof. inst., członek Akademii Młodych Uczonych PAN, AFILIACJA: Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, ORCID: 0000-0001-7734-0001, WWW: <https://ihpan.edu.pl/pracownicy/135-adrian-jusupovic/>, EMAIL: ajusupovicster@gmail.com

Prof. dr hab. Bronisław Kodzis, członek, AFILIACJA: Uniwersytet Opolski; Wydział Filologiczny; Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej (prof. emeritus), ORCID: 0000-0001-9474-880X, www: brak, EMAIL: b.kodzis@interia.pl

Dr hab. Ewa Grażyna Komisaruk, prof. ucz., członkini, AFILIACJA: Uniwersytet Wrocławski; Wydział Filologiczny; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0002-2572-3550, WWW: <https://www.ifs.uni.wroc.pl/pracownicy/40-komisaruk-ewa>, EMAIL: ewa.komisaruk@uwr.edu.pl

Prof. dr hab. Ewa Komorowska, członkini, AFILIACJA: Uniwersytet Szczeciński; Instytut Językoznawstwa, ORCID: 0000-0002-8089-4440, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Komorowska, EMAIL: ekomorowska@post.pl

Prof. dr hab. Małgorzata Korytkowska, członkini Prezydium, AFILIACJA: Instytut Slavistyki Polskiej Akademii Nauk (prof. emerita), ORCID: 0000-0003-3887-4822, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82gorzata_Korytkowska, EMAIL: mal_kor@wp.pl

Prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz, członek, AFILIACJA: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0003-0676-9841, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Lewaszkiewicz; <https://dialektologia.amu.edu.pl/prof-dr-hab-tadeusz-lewaszkiewicz/>, EMAIL: lewtad@interia.pl

Prof. dr hab. Roman Lewicki, członek, AFILIACJA: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; Wydział Filologiczny; Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa, ORCID: 0000-0002-6580-5796, WWW: <https://www.umcs.pl/pl/addres-book-employee,1563,pl.html>, EMAIL: olaro@vp.pl

Dr hab. Izabela Lis-Wielgosz, prof. ucz., członkini, AFILIACJA: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0001-8612-1118, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Izabela_Lis-Wielgosz; <http://slavic.amu.edu.pl/sylwetki-pracownikow/izabela-lis-wielgosz-2/>, EMAIL: izalisek@go2.pl

Prof. dr hab. Izabella Malej, członkini, AFILIACJA: Uniwersytet Wrocławski; Wydział Filologiczny; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0002-9219-3131, WWW:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Izabella_Malej; <https://www.ifs.uni.wroc.pl/pracownicy/44-malej-izabella>, EMAIL: izabella.malej@uwr.edu.pl

Prof. dr hab. Lech Miodyński, wiceprzewodniczący Komitetu, AFILIACJA: Uniwersytet Śląski w Katowicach; Wydział Humanistyczny; Instytut Literaturoznawstwa, ORCID: 0000-0003-2053-2277, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Lech_Miody%C5%84ski; <https://us.edu.pl/instytut/inok/osoby/lech-miodynski/>, EMAIL: lemi8@wp.pl

Dr hab. Lilla Janina Moroz-Grzelak, prof. inst., członkini, AFILIACJA: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0001-5176-2804, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Lilla_Janina_Moroz-Grzelak, EMAIL: lilla.moroz-grzelak@ispan.waw.pl

Prof. dr hab. Dorota Krystyna Rembiszewska, członkini, AFILIACJA: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0003-0339-0879, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Dorota_Krystyna_Rembiszewska; <https://ispan.waw.pl/default/pracownik/dorota-krystyna-rembiszewska/>, EMAIL: dorota.rembiszewska@wp.pl; dorota.rembiszewska@ispan.waw.pl

Prof. dr hab. Milica Semków, członkini, AFILICJA: Uniwersytet Wrocławski; Wydział Filologiczny; Instytut Filologii Słowiańskiej (prof. emerita), ORCID: 0000-0001-7201-5111, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Milica_Semk%C3%B3w; <https://ifs.uni.wroc.pl/o-instytucie-2/pracownicy-emerytowani-2/72-semkow-milica>, EMAIL: milica.semkow@gmail.com

Prof. dr hab. Janusz Siatkowski, honorowy przewodniczący Komitetu, AFILIACJA: Uniwersytet Warszawski; Wydział Polonistyki; Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej (prof. emeritus), ORCID: 0000-0003-4362-9426, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Siatkowski; <http://slawistyka.uw.edu.pl/pl/instytut/jednostki-i-pracownicy/zaklad-jezykow-i-kultur-slowianskich/janusz-siatkowski/>, EMAIL: janusz.siatkowski@wp.pl

Dr hab. Andrzej Sitarski, prof. ucz., członek, AFILIACJA: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Wydział Neofilologii; Instytut Filologii Wschodniosłowiańskich (prof. emeritus), ORCID: 0000-0003-3938-047X, WWW: <http://nauka-polska.opi.org.pl/dhtml/raporty/ludzieNauki?rtype=opis&objectId=31890&lang=pl>, EMAIL: andrzej-sitarski@wp.pl

Dr hab. Jan Sokołowski, prof. ucz., członek, AFILIACJA: Uniwersytet Wrocławski; Wydział Filologiczny; Instytut Filologii Słowiańskiej (prof. emeritus), ORCID: 0000-0002-2074-1565, WWW: <https://www.ifs.uni.wroc.pl/pracownicy/pracownicy-emerytowani/69-sokolowski-jan>, EMAIL: jansokol44@gmail.com

Prof. dr hab. Lucjan Suchanek, członek honorowy, AFILIACJA: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu // Uniwersytet Jagielloński (prof. emeritus), ORCID: 0000-0002-7739-3987, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Lucjan_Suchanek, EMAIL: l.suchanek@upcpoczta.pl

Dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybow, prof. inst., członkini, AFILIACJA: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ORCID: 0000-0003-3930-2084, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Gra%C5%BCyna_Szwat-Gy%C5%82ybow; <https://ispan.waw.pl/default/pracownik/grazyna-szwat-gylybowa/>, EMAIL: gszwat@ispan.waw.pl

Prof. dr hab. Hanna Taborska (Popowska-Taborska) (zm. 2022), członkini honorowa, AFILIACJA: Instytut Slawistyki PAN (prof. emerita), ORCID: 0000-0001-7718-8505, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Hanna_Popowska-Taborska, EMAIL: -

Dr hab. Krzysztof Wrocławski, prof. ucz. (zm. 2022), członek, AFILIACJA: Uniwersytet Warszawski; Wydział Polonistyki; Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej (prof. emeritus), ORCID: brak, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Wroc%C5%82awski; <http://slawistyka.uw.edu.pl/pl/instytut/jednostki-i-pracownicy/zaklad-literatur-i-kultur-slowianskich/krzysztof-wroclawski/>, EMAIL: -

Prof. dr hab. Bogusław Zieliński, członek Prezydium, AFILIACJA: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej; Instytut Filologii Słowiańskiej, ORCID: 0000-0002-1214-7064, WWW: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogus%C5%82aw_Zieli%C5%84ski; <http://slavic.amu.edu.pl/sylwetki-pracownikow/boguslaw-zielinski-2/>, EMAIL: zielbog@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Bogusław Żyłko, członek, AFILIACJA: Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi; Wydział Humanistyczny, ORCID: 0000-0003-4605-0719, www: <https://www.ahe.lodz.pl/dydaktyk/9085/prof-zw-dr-hab-boguslaw-zylko>, EMAIL: b.j.zylko@gmail.com

Struktura organizacyjna komitetu: W ramach Komitetu w każdej kadencji powoływane są Komisje doraźne, pracujące w cyklu pięcioletnim, w związku z procedurą wyłaniania składu polskiej delegacji na kolejne Międzynarodowe Kongresy Słowistów. Są to: (1) Komisja Językoznawcza, (2) Komisja Literaturoznawczo-Kulturoznawcza

Nagrody przyznawane przez komitet: Komitet nie przyznaje własnych nagród, natomiast wnioskuje każdorazowo w momencie ogłoszenia konkursu przez Wydział I PAN do nagród: (1) literatury i filologii im. Aleksandra Brücknera, (2) językoznawstwa im. Kazimierza Nitscha.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:**

Najważniejsze publikacje, o fundamentalnym dla sławistyki znaczeniu:

1. *Słownik starożytności słowiańskich : encyklopedyczny zarys kultury Słowian od czasów najdawniejszych do schyłku wieku XII*, pod red. W. Kowalenki, G. Labudy i Z. Stiebera, od t. 4 pod red. G. Labudy i Z. Stiebera, a od t. 7 cz. 2 pod red. G. Labudy i A. Gąsiorowskiego, t. 1–8, 1961–1996, (jedyne w skali światowej zarys dziejów i kultury dawnych Słowian, opracowywany przez ponad stu polskich i zagranicznych badaczy); <https://rcin.org.pl/dlibra/publication/6771>

2. *Atlas językowy kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich*, opracowany pod kierunkiem Z. Stiebera, od z. 7 pod kierunkiem H. Popowskiej-Taborskiej, z. 1–15, 1964–1978 (mający kluczowe znaczenie dla języka i kultury narodowej, a także dla szerszych badań sławistycznych);

3. *Lud białoruski na Rusi Litewskiej: materiały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877-1905* (wydawnictwo zawierające teksty folklorystyczne zebrane przez M. Federowskiego, 8-tomową edycję, rozpoczętą przez PAU w 1897 r., zakończono w roku 1981); <https://polona.pl/item/lud-bialoruski-na-rusi-litewskiej-materyaly-do-etnografii-slowianskiej-zgromadzone-w,NDkyMzqx/1/#info:metadata>

4. Seria wydawnicza „Monografie Sławistyczne”. Ukazały się 53 tomy, we współpracy z Wydawnictwem „Ossolineum”. Są to głównie publikacje z zakresu językoznawstwa, dotyczące zagadnień poszczególnych języków słowiańskich, w tym i w ujęciu porównawczym, oraz języka prasłowiańskiego. W ramach serii znalazły się również, choć

w mniejszym zakresie, studia poświęcone historii literatur słowiańskich: starszych i nowszych literatur słowiańskich, dziejów polsko-słowiańskich związków literackich i kulturowych, edycje zabytków piśmiennictwa słowiańskiego w przekładach na język polski, prace folklorystyczne. W wyborze: <https://rcin.org.pl/>

5. Seria wydawnicza „Z polskich studiów slawistycznych”. Ukazuje się w cyklu pięcioletnim, zawiera referaty polskiej delegacji na Międzynarodowe Kongresy Sławistyczne, zgodnie z wymogami organizacyjnymi Kongresów. Każda seria składa się z dwóch tomów, prezentujących referaty w tomie 1-szym z literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, w tomie 2-im, z językoznawstwa. Ostatnia, 13 seria, ukazała się w 2018 roku na Kongres w Belgradzie, seria 14 zostanie przygotowana na XVII Kongres w Paryżu (przeniesiony z roku 2023 na 2025, w związku z agresją Rosji na Ukrainę). Ostatnia seria: <https://www.ibuk.pl/fiszka/196576/z-polskich-studiow-slawistycznych.html>

6. „Współcześni slawiści polscy”, pod red. E. Małek i M. Korytkowskiej, Warszawa 2000. Słownik-informator, o funkcji integracyjnej dla całego środowiska slawistycznego. Drugie wydanie słownika winno już mieć formę elektroniczną, na stronie Komitetu.

- **Wydawane przez Komitet czasopisma:**

1. „Rocznik Sławistyczny”, ukazujący się od 1908 roku – 40 pkt. na liście ministerialnej. Redaktor naczelny: dr hab. Jan Sokołowski, prof. UW, sekretarz redakcji: dr Iwona Łuczaków, Adres redakcji: Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Poczтовая 9, 53-313 Wrocław, Telefon: (+48 71) 37-54-566; Fax: (+48 71) 37-54-577, E-mail: rocznik.slawistyczny@uni.wroc.pl. Dostęp otwarty: <https://journals.pan.pl/rslaw>

2. „Slavia Orientalis” (kwartalnik), ukazujący się z innym tytułem od 1952 roku – 40 pkt. na liście ministerialnej.

Redaktor naczelny: dr hab. Andrzej Dudek, prof. UJ, sekretarz redakcji: dr Bartłomiej Brązkiewicz, Adres redakcji: Instytut Rosji i Europy Wschodniej Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Władysława Reymonta 4, 30-059 Kraków, E-mail: slavia-orientalis@uj.edu.pl. Dostęp otwarty: <https://journals.pan.pl/slo>

W przeszłości Komitet był też wydawcą czasopism: „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” (do tomu 30 – 1993, potem w Instytucie Sławistyki PAN) i „Pamiętnik Słowiański” (tytuł zawieszony).

- **Konferencje naukowe:**

1. Międzynarodowe Kongresy Sławistów – w cyklu pięcioletnim. Dużym osiągnięciem Komitetu było zorganizowanie VII Międzynarodowego Kongresu Sławistów w Warszawie w 1973 r. (ok. 3000 uczestników) i XII Międzynarodowego Kongresu Sławistów w Krakowie w 1998 r. (ponad 1200 uczestników).

2. Komitet rozpoczął również współpracę ze środowiskiem historyków zajmujących się Słowiańszczyzną, współorganizując konferencję międzynarodową w ramach cyklu „The Worlds of Slavs”.

3. Komitet wszedł do grona współorganizatorów II Kongresu Czechoznawstwa Polskiego i Polonoznawstwa Czeskiego Opole – Praga 2023. Jest to również kongres cykliczny, interdyscyplinarny, współorganizowany przez kilka instytucji naukowych (uniwersytetów i towarzystw naukowych), pod patronatem przedstawicielstw dyplomatycznych krajów objętych badaniami.

4. Do tradycji Komitetu należało też organizowanie dyskusji i konferencji naukowych wspólnie z Uniwersytetem Jagiellońskim i z Polską Akademią Umiejętności.

- **Działania popularyzujące wiedzę sławistyczną:**

Celom popularyzatorskim służy przede wszystkim powstała w bieżącej kadencji strona Komitetu na Facebooku. Oprócz umieszczanych na bieżąco informacji o aktywnościach w ramach Komitetu strona ta prezentuje wszelkie istotne informacje dotyczące środowiska sławistycznego w Polsce, spełniając tym samym funkcje integracyjne i społeczne.

Między innymi to tam umieszczono informację interesującą dla szerszego kręgu odbiorców, o artykule opublikowanym w czasopiśmie Komitetu, to jest w „Roczniku Sławistycznym” (nr 70:2021), prezentującym odkrycie z zakresu paleografii słoweńskiej, które spotkało się z wielkim odzewem w mediach słoweńskich (w telewizji i radiu) i w świecie naukowym.

Spółeczny wymiar działalności komitetu:

Spółeczny wymiar działalności komitetu obejmuje z jednej strony udział w dyskusjach na temat kondycji i organizacji nauk humanistycznych, z drugiej zaś wymiar środowiskowy działalności Komitetu.

Komitet Słowianoznawstwa włącza się każdorazowo w dyskusję toczoną w sprawach nurtujących polską naukę, zwłaszcza polską humanistykę. Konkretnym efektem są uchwały przyjmowane na posiedzeniach plenarnych i udostępniane na stronie

internetowej: <https://komslow.pan.pl/uchwaly-komiteu>. Są to również wspólne uchwały komitetów Wydziału I PAN.

Komitet jest reprezentantem slawistycznych środowisk naukowych w całej Polsce, rozproszonych w kilkunastu ośrodkach uniwersyteckich i w PAN, w różnych układach organizacyjnych, realizujących różne programy dydaktyczne i badawcze. Daje więc możliwość wspólnej platformy dla całej polskiej slawistyki. Jest również reprezentantem polskiej slawistyki w międzynarodowym ruchu naukowym, slawistycznym, o blisko stuletniej tradycji (zob. wyżej). W roku 2022 rola polskiej slawistyki w obliczu agresji Rosji na Ukrainę wzrosła bardzo wyraźnie. Komitet Słowianoznawstwa PAN jako Komitet Narodowy jednoznacznie poparł stanowisko Ukraińskiego Komitetu Slawistów w sprawie sankcji w stosunku do rosyjskich i białoruskich instytucji slawistycznych, zarówno na posiedzeniach plenarnych ICS, jak też przekazując oficjalne stanowisko na forum ICS (upubliczniając je jednocześnie na stronie internetowej Komitetu):

<https://komslow.pan.pl/images/statement%20of%20the%20pnc%20of%20sl.pdf>

Działalność Komitetu jest na bieżąco relacjonowana na stronie internetowej <https://komslow.pan.pl/>.

Istotną rolę spełnia również uruchomiona w bieżącej kadencji strona facebookowa, jako najłatwiejszy i najszybszy sposób dotarcia do szerszego grona odbiorców. Na stronie tej są relacjonowane nie tylko wydarzenia dotyczące Komitetu, ale wszelkie istotne fakty dotyczące slawistyki polskiej. <https://www.facebook.com/people/Komitet-S%C5%82owianoznawstwa-PAN/100063488705310/>

Komitet Socjologii

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia

Komitet powstał w 1969 roku (wcześniej funkcjonował Komitet Nauk Filozoficznych i Socjologicznych PAN). Pierwszym przewodniczącym był prof. Władysław Markiewicz (1969-1972), a następnie: prof. Antonina Kłoskowska (1973-1981), prof. Stefan Nowakowski (1981-1984), prof. Andrzej Kwilecki (1984-1986), prof. Władysław Kwaśniewicz (1987-1989), prof. Marek Ziółkowski (1990-1992), prof. Jerzy Szacki (1993-1995), prof. Piotr Sztompka (1996-2003), prof. Andrzej Kojder (2004-2012), prof. Krzysztof Frysztański (2012-2020), a w latach 2020-2023 prof. Cezary Obracht-Prondzyński. Dodatkowo honorowymi przewodniczącymi byli: w latach 1975-1980 Józef Chałasiński, 1984-1989 Stefan Nowakowski, w latach 1993-1995 – Jan Szczepański, a w latach 2008-2012 Członkiem Honorowym Komitetu był Andrzej Kwilecki.

Zakres działania komitetu

Zadaniem Komitetu jest reprezentacja środowiska socjologicznego, inicjowanie badań i upowszechnianie ich wyników oraz zachęcanie do wprowadzania ich do praktyki społecznej. Ponadto opracowywanie ekspertyz i opinii naukowych oraz inicjowanie debaty naukowo-merytorycznej, poświęconej różnorodnym podstawowym i aplikacyjnym zagadnieniom społecznym.

Przewodniczący komitetu

prof. Cezary Obracht-Prondzyński (2020-2023)

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Prof. dr hab. Henryk Domański, Członek KS PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, ORCID 0000-0001-5078-5027, https://pl.wikipedia.org/wiki/Henryk_Doma%C5%84ski, <https://ifispan.pl/members/hdomanskifispan-waw-pl/>, e-mail: hdomansk@ifispan.edu.pl

Prof. dr hab. Rafał Drozdowski – Zastępca Przewodniczącego, Wydział Socjologii UAM, <https://orcid.org/0000-0001-7830-896X>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Rafa%C5%82_Drozdowski,

<https://socjologia.amu.edu.pl/pracownicy/47-pracownicy-naukowi/70-zaklad-teorii-i-badan-praktyk-spoecznych/3-rafal-drozdowski>, e-mail: rafdrozd@amu.edu.pl,
rafal.drozdowski@publicprofits.pl

Prof. dr hab. Maria Flis, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UJ, <https://orcid.org/0000-0001-5586-2351>, <https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/mariaflis>, e-mail: maria.flis@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Krzysztof Frysztacki, Członek KS PAN, profesor emerytowany, Instytut Socjologii UJ, <https://orcid.org/0000-0001-6832-6021>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Frysztacki,
<https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/krzysztoffrysztacki>, e-mail:
krzysztof.frysztacki@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Elżbieta Hałas, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UW,
<https://orcid.org/0000-0001-6021-3110>, <https://ws.uw.edu.pl/zespol/halas-elzbieta/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_Ha%C5%82as, e-mail: ehalas@uw.edu.pl

Dr hab. Honorata Jakubowska, prof. UAM, Członkini KS PAN, Wydział Socjologii UAM,
<https://orcid.org/0000-0002-5781-4297>, <https://socjologia.amu.edu.pl/pracownicy/47-pracownicy-naukowi/72-zaklad-socjologii-jednostki-i-relacji-spoecznych/31-honorata-jakubowska>, e-mail: honorata@amu.edu.pl,

Prof. dr hab. Dariusz Jemielniak - czł. koresp. PAN, Akademia Leona Koźmińskiego,
<https://orcid.org/0000-0002-3745-7931>,
<https://www.kozminski.edu.pl/pl/spolecznosc/wizytowka/prof-dr-hab-dariusz-jemielniak>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Dariusz_Jemielniak, e-mail: darekj@kozminski.edu.pl,
darekj@alk.edu.pl

Dr hab. Michał Kaczmarczyk, prof. UG, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UG,
<https://orcid.org/0000-0003-0828-7272>,
https://wns.ug.edu.pl/pracownik/1241/michal_kaczmarczyk,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Roch_Kaczmarczyk, e-mail:
wmsmka@ug.edu.pl

Dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UMK,
<https://orcid.org/0000-0002-2857-7894>,
<https://www.wfins.umk.pl/wydzial/pracownicy/?id=8738320>, e-mail: arekarwa@umk.pl

Prof. dr hab. Krzysztof Konecki, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UŁ,
<https://orcid.org/0000-0002-7370-3490>,
<http://instytutsocjologii.uni.lodz.pl/pracownicy/konecki-krzysztof/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Konecki, e-mail: krzysztof.konecki@uni.lodz.pl

Prof. dr hab. Andrzej Koźmiński - czł. koresp. PAN, Akademia Leona Koźmińskiego,
<https://orcid.org/0000-0001-7499-3699>,
<https://www.kozminski.edu.pl/pl/spolecznosc/wizytowka/prof-andrzej-k-kozminski>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Ko%C5%BAmi%C5%84ski, e-mail:
kozmin@kozminski.edu.pl

Prof. dr hab. Marek Marian Kucia, Członek Prezydium KS PAN, Instytut Socjologii UJ,
<https://orcid.org/0000-0003-0116-7841>,
<https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/marekkucia>, e-
mail: marek.kucia@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Zbigniew Kurcz, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UWr,
<https://orcid.org/0000-0003-2725-7327>, [https://www.socjologia.uni.wroc.pl/prof-dr-hab-](https://www.socjologia.uni.wroc.pl/prof-dr-hab-Zbigniew-Kurcz)
[Zbigniew-Kurcz](https://www.socjologia.uni.wroc.pl/prof-dr-hab-Zbigniew-Kurcz), https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Kurcz, e-mail:
zbyszek.kurcz@wp.pl

Prof. dr hab. Dominika Latusek-Jurczak - czł. AMU PAN, Akademia Leona
Koźmińskiego, <https://orcid.org/0000-0003-3317-0084>,
<https://www.kozminski.edu.pl/pl/spolecznosc/wizytowka/prof-dominika-latusek-jurczak>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Dominika_Latusek-Jurczak, e-mail:
latusek@kozminski.edu.pl

Dr hab. Sławomir Grzegorz Łodziński, prof. UW, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UW,
<https://orcid.org/0000-0002-7484-8659>, [https://ws.uw.edu.pl/zespol/lodzinski-slawomir-](https://ws.uw.edu.pl/zespol/lodzinski-slawomir-2/)
[2/](https://ws.uw.edu.pl/zespol/lodzinski-slawomir-2/), https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C5%82awomir_%C5%81odzi%C5%84ski, e-mail:
s.lodzinski@uw.edu.pl

Prof. dr hab. Mirosława Marody - czł. rzecz. PAN, Instytut Socjologii UW,
<https://orcid.org/0000-0002-8448-9522>, <http://iss.uw.edu.pl/mirosława-marody/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Miros%C5%82awa_Marody, e-mail: marodymi@is.uw.edu.pl

Prof. dr hab. Janusz Mucha, Członek KS PAN, Instytut Socjologii Uwb,
<https://orcid.org/0000-0002-7795-1053>, <https://soc.uwb.edu.pl/instytut-is/katedry->

[zaklady/zaklad-socjologii-kultury/prof-dr-hab-janusz-mucha](#),

https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Mucha, e-mail: [jmucha@post.pl](mailto:jmuch@post.pl)

Dr hab. Tomasz Nawrocki, prof. UŚ, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UŚ,

<https://orcid.org/0000-0001-5988-8006>, <https://us.edu.pl/instytut/is/nawrocki-tomasz/>,

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Nawrocki_\(socjolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Nawrocki_(socjolog)), e-mail:

tomasz.nawrocki@us.edu.pl

Dr hab. Marcjanna Nóżka, prof. UJ, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UJ,

<https://orcid.org/0000-0003-2637-760X>,

<https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/marcjannanozka>, e-

mail: marcjanna.nozka@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński - Przewodniczący KS PAN, Instytut Socjologii

UG, <https://orcid.org/0000-0002-7425-333X>,

https://wns.ug.edu.pl/pracownik/2165/cezary_obracht-prondzynski, e-

mail: cezaryop01@gmail.com

Dr hab. Krzysztof Podemski, prof. UAM, Członek KS PAN, Wydział Socjologii UAM,

<https://orcid.org/0000-0003-3449-8698>, [https://socjologia.amu.edu.pl/pracownicy/26-](https://socjologia.amu.edu.pl/pracownicy/26-krzysztof-podemski)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Podemski, e-mail:

podemski@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Jacek Raciborski – Członek Prezydium KS PAN, [https://orcid.org/0000-](https://orcid.org/0000-0002-4598-9647)

[0002-4598-9647](https://ws.uw.edu.pl/zespol/raciborski-jacek/), Instytut Socjologii UW, <https://ws.uw.edu.pl/zespol/raciborski-jacek/>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jacek_Raciborski, e-mail: RaciborskiJ@is.uw.edu.pl

Dr hab. Dorota Rancew-Sikora, prof. UG, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UG,

<https://orcid.org/0000-0002-0608-9136>,

https://wns.ug.edu.pl/pracownik/2441/dorota_rancew-sikora, e-mail: [dorota.rancew-](mailto:dorota.rancew-sikora@ug.edu.pl)

sikora@ug.edu.pl

Prof. dr hab. Andrzej Rychard - czł. koresp. PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN,

<https://orcid.org/0000-0002-5215-0989>, <https://ifispan.pl/members/arychardcss-edu-pl/>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Rychard, e-mail: arychard@ifispan.edu.pl

Prof. dr hab. Krystyna Slany, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UJ,

<https://orcid.org/0000-0002-1339-3689>,

<https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/krystynaslany>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Slany, e-mail: krystyna.slany@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Kazimierz M. Słomczyński, Członek KS KPAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, <https://orcid.org/0000-0001-7704-0885>,
<https://ifispan.pl/members/kslomczyifispan-waw-pl/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_M._S%C5%82omczy%C5%84ski, e-mail:
slomczynski.1@osu.edu

Prof. dr hab. Antoni Sulek - czł. koresp. PAN, Instytut Socjologii UW,
<https://orcid.org/0000-0003-2758-5240>, <https://ws.uw.edu.pl/zespol/sulek-antoni/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Su%C5%82ek, e-mail: suleka@is.uw.edu.pl

Prof. dr hab. Krystyna Szafranec – Członkini Prezydium KS PAN, Instytut Socjologii UMK, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Szafranec

Prof. dr hab. Tomasz Szlendak – Zastępca Przewodniczącego KS PAN, Instytut Socjologii UMK, <https://orcid.org/0000-0002-6385-6194>,
<https://www.wfins.umk.pl/wydzial/pracownicy/?id=9469340>, e-mail: szlendak@umk.pl

Prof. dr hab. Marek Szczepański - czł. koresp. PAN, Instytut Socjologii UŚ,
<https://orcid.org/0000-0002-1084-8211>, <https://us.edu.pl/instytut/is/marek-szczepanski/>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Szczepa%C5%84ski, e-mail:
marek.s.szczepanski@us.edu.pl

Prof. dr hab. Piotr Sztompka - czł. rzecz. PAN, profesor emerytowany, Instytut Socjologii UJ, <https://orcid.org/0000-0001-6693-412X>,
<https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/piotrsztompka>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Sztompka, e-mail: piotr.sztompka@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Anna Śliz, Członkini KS PAN, SGGW, <https://orcid.org/0000-0001-9112-3409>, <https://www.sggw.edu.pl/?pracownicy=anna-sliz>, e-mail: anna_sliz@sggw.edu.pl

Prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UŚ,
<https://orcid.org/0000-0002-8459-5114>, <https://us.edu.pl/instytut/is/wojciech-swiatkiewicz/>,
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_%C5%9Awi%C4%85tkiewicz_\(socjolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_%C5%9Awi%C4%85tkiewicz_(socjolog)), e-mail:
wojciech.swiatkiewicz@us.edu.pl

Prof. dr hab. Kazimiera Maria Wódz, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UŚ,
<https://orcid.org/0000-0002-0677-6622>, <https://us.edu.pl/instytut/is/kazimiera-wodz/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimiera_W%C3%B3dz, e-mail: kazimiera.wodz@us.edu.pl

Prof. dr hab. Tomasz Zarycki, Członek KS PAN, Instytut Studiów Społecznych UW,
<https://orcid.org/0000-0003-2330-4499>, <http://iss.uw.edu.pl/tomasz-zarycki/>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Zarycki, e-mail: t.zarycki@uw.edu.pl

Dr hab. Maria Jolanta Zielińska, prof.UZ, Członkini KS PAN, Instytut Socjologii UZ,
<https://orcid.org/0000-0003-2708-2774>, <https://pers.uz.zgora.pl/pracownik-3330>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_Jolanta_Zieli%C5%84ska, e-mail:
M.Zielinska@is.uz.zgora.pl

Prof. dr hab. Marek Ziółkowski, Członek KS PAN, Wydział Socjologii UAM,
<https://orcid.org/0000-0002-6367-3566>, <https://socjologia.amu.edu.pl/pracownicy/47-pracownicy-naukowi/64-pracownicy-emerytowani/44-marek-ziolkowski>,
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Zi%C3%B3%C5%82kowski_\(socjolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Zi%C3%B3%C5%82kowski_(socjolog)), e-mail:
mziolkowski@amu.edu.pl

Dr hab. Andrzej Zybertowicz, prof. UMK, Członek KS PAN, Instytut Socjologii UMK,
<https://orcid.org/0000-0003-3867-4417>,
<http://www.bezpieczenstwo.umk.pl/?mod=tf&id=kontakt>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Zybertowicz, e-mail: zybertowicz@poczta.fm

e-mail osób do kontaktu z Komitetem:

prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński, e-mail: cezaryop01@gmail.com

dr Magdalena Lemańczyk – m.lemanczyk@isppan.waw.pl

Struktura organizacyjna komitetu: KS PAN nie posiada aktualnie wyodrębnionych struktur, ale we wcześniejszych okresach powoływano niekiedy odrębne komisje i zespoły zadaniowe.

Nagrody przyznawane przez komitet:

Nagroda im. Ludwika Krzywickiego przyznawana jest za wybitną i twórczą pracę naukową opublikowaną nie wcześniej niż w ciągu 4 lat poprzedzających przyznanie nagrody.

W ostatnich latach takie nagrody otrzymali:

Jan Winczorek, 2022 (*Dostęp do prawa. Ujęcie socjologiczne*, Warszawa 2019)

Mikołaj Lewicki, 2019 (*Społeczne życie hipoteki*, Warszawa 2019)

Iwona Jakubowska-Branicka, 2016 (*Hate Narratives. Language as a Tool of Intolerance*, Peter Lang, 2016)

Lech Nijakowski, 2013 (*Rozkosz zemsty. Socjologia historyczna mobilizacji ludobójczej*, Warszawa 2013)

Krzysztof Czekaj, 2010 (*Socjologia szkoły chicagowskiej i jej recepcja w Polsce*, Katowice 2007)

Michał Kaczmarczyk, 2007 (*Wstęp do socjologicznej teorii własności*, Warszawa 2006)

Maria Jarosz, 2004 (*Władza, przywileje, korupcja*, Warszawa 2004)

Przez szereg lat Komitet również występował z wnioskami bądź je opiniował o nagrodę Prezesa Rady Ministrów czy też Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dzięki temu wielu wybitnych uczonych różnych pokoleń takie wyróżnienie otrzymało.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

Specyfiką prac Komitetu Socjologii PAN w minionych latach było organizowanie prac nad przygotowaniem ekspertyz, które w istocie były rozbudowanymi monografiami, podejmującymi kluczowe problemy związane z funkcjonowaniem społeczeństwa polskiego. Pod auspicjami i z inicjatywy Komitetu powstały następujące publikacje:

*Utopie kobiet. 100 lat praw wyborczych kobiet (1918-2018)*¹⁰¹, (red.) Krystyna Słany, Justyna Struzik, Magdalena Ślusarczyk, Beata Kowalska, Marta Warat, Ewa Krzaklewska, Ewelina Ciaputa, Anna Ratecka, Agnieszka Król, Polska Akademia Nauk Komitet Socjologii, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019, ss. 354.

Transgraniczność w perspektywie socjologicznej X. Europa – Podzielona wspólnota?, (red.) Maria Zielińska, Dorota Szaban, Beata Trzop, LTN, Zielona Góra 2018, ss. 389.

*Re-Imagining the City. Municipality and Urbanity Today from a Sociological Perspective*¹⁰², (red.) Marta Smagacz-Poziemska, Krzysztof Frysztacki, Andrzej Bukowski, Polska Akademia Nauk Komitet Socjologii, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017, ss. 352.

Przemiany kulturowe we współczesnej Polsce. Ramy, właściwości, epizody, (red.) Joanna Kurczewska, Wyd. IFiS PAN, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2016, ss. 691.

Szkolnictwo wyższe, uniwersytet, kształcenie akademickie w obliczu koniecznej zmiany. Ekspertyza Komitetu Socjologii Polskiej Akademii Nauk, (red.) Marek S. Szczepański,

---

¹⁰¹ <https://wuj.pl/ksiazka/utopie-kobiet>.

¹⁰² [https://www.wuj.pl/page,produkt,prodid,3101,strona,Re Imagining the City,katid,332.html](https://www.wuj.pl/page,produkt,prodid,3101,strona,Re%20Imagining%20the%20City,katid,332.html)

Krystyna Szafraniec, Anna Śliz, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2015, ss. 365.

Głosy w sprawie interdyscyplinarności. Socjologowie, filozofowie i inni o pojęciach, podejściach i swych doświadczeniach, (red.) Joanna Kurczewska, Magda Lejzerowicz, Wyd. IFiS PAN, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2014, ss. 334.

Jedna Polska? Dawne i nowe zróżnicowania społeczne, (red. Andrzej Kojder), Wydawnictwo WAM, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2006, ss. 584.

*Polska początku XXI wieku: przemiany kulturowe i cywilizacyjne*¹⁰³, (red.) Krzysztof Frysztacki i Piotr Sztompka, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa 2012, ss. 501.

Kondycja moralna społeczeństwa polskiego, (red.) Janusz Mariański, Wydawnictwo WAM, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Kraków 2002, s. 531.

Spółeczeństwo polskie w perspektywie członkostwa w Unii Europejskiej, (red.) Janusz Mucha, Wyd. IFiS PAN, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1999, ss. 235.

Stan i perspektywy socjologii polskiej, (red.) Andrzej Kwilecki, Kazimierz Doktor, Komitet Nauk Socjologicznych Polska Akademia Nauk, PWN, Warszawa 1988, ss. 177

Z całą pewnością jednak największym osiągnięciem naukowym, zrealizowanym z inicjatywy i pod auspicjami Komitetu było przygotowanie i wydanie *Encyklopedii socjologii*, która do dzisiaj stanowi najważniejsze kompendium wiedzy o naszej dyscyplinie. Inicjatorem i szefem Komitetu Redakcyjnego (którego skład ulegał zmianie) był prof. Władysław Kwaśniewicz. Decyzję o rozpoczęciu prac Komitet podjął w końcu 1991 r., po kilku miesiącach zatwierdzono wykaz haseł oraz autorów, a ich prace i proces recenzowania trwały do 1997 r. Łącznie ukazało się sześć tomów:

Encyklopedia socjologii, t. 1: A-J, (red.) Władysław Kwaśniewicz i in., Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Oficyna Naukowa, Warszawa 1998.

Encyklopedia socjologii, t. 2: K-N, (red.) Władysław Kwaśniewicz i in., Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Oficyna Naukowa, Warszawa 1999.

Encyklopedia socjologii, t. 3: O-R, (red.) Władysław Kwaśniewicz i in., Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Oficyna Naukowa, Warszawa 2000.

---

¹⁰³ <https://eki.pl/show.php?id=PAN013>.

Encyklopedia socjologii, t. 4: S-Ż, (red.) Władysław Kwaśniewicz i in., Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Oficyna Naukowa, Warszawa 2000.

Encyklopedia socjologii. Suplement, (red.) Władysław Kwaśniewicz i in., Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Oficyna Naukowa, Warszawa 2005.

Encyklopedia socjologii. Indeksy, (red.) Baltaziuk Maria, Pajestka-Kojder Ewa, Komitet Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Oficyna Naukowa, Warszawa 2007.

Jak napisano na stronie wydawnictwa: „*Encyklopedia socjologii jest pomyślana jako kompendium ważniejszych zagadnień podejmowanych współcześnie przez socjologię, ze szczególnym uwypukleniem problemów żywych w polskim środowisku socjologicznym. Dzieło to jest adresowane do profesjonalnych socjologów, przedstawicieli innych nauk społecznych, nauczycieli, profesjonalnych i nieprofesjonalnych organizatorów życia społecznego, publicystów i – co nie mniej ważne – do rzeszy słuchaczy uniwersyteckich studiów socjologicznych, a także wszystkich innych czytelników zainteresowanych socjologią nie ze względów profesjonalnych, lecz powodowanych bezinteresowną ciekawością poznawczą*”¹⁰⁴.

Wydawane przez Komitet czasopisma

Kwartalnik „Kultura i Społeczeństwo” jest wydawany nieprzerwanie od 1957 r. Redaktorami byli Józef Chałasiński (1957-1959 i 1967-1979), Stefan Żółkiewski (1960-1966), Antonina Kłoskowska (1983-2001), Elżbieta Tarkowska (2001-2016) oraz Andrzej Piotrowski (2016-2019). Obecnie funkcję tę pełni Piotr Kwiatkowski. Pismo jest umieszczone na liście czasopism Ministra Edukacji i Nauki (aktualna liczba punktów: 70). Współwydawcą obok KS PAN jest Instytut Studiów Politycznych PAN. Czasopismo publikuje artykuły uznanych specjalistów oraz wyniki prac młodych uczonych, rozprawy teoretyczne i rezultaty badań naukowych z zakresu problematyki nauk społecznych i antropologii kulturowej. Stara się też komentować bieżące wydarzenia naukowe¹⁰⁵.

Kwartalnik „Studia Socjologiczne” wydawany jest nieprzerwanie od 1961 roku. Pierwszymi redaktorami naczelnymi byli Zygmunt Bauman (1961-68) i Władysław Markiewicz (1968-91). Później tę funkcję pełnili m.in. Henryk Domański, Janusz Mucha, a od kilkunastu lat Jacek Wasilewski. Obecnie kwartalnik wyceniany jest na 70 punktów wedle MEiN. Skład

¹⁰⁴ <https://oficyna-naukowa.com.pl/pl/p/Encyklopedia-socjologii%2C-t.-1-A-J/145>

¹⁰⁵ <http://www.kulturaispoleczenstwo.pl/>

redakcji i Rady Redakcyjnej zapewnia reprezentację różnych środowisk akademickich (krajowych i zagranicznych) a także rozmaitych subdyscyplin socjologicznych i podejść metodologicznych. „Studia Socjologiczne” publikują teksty w języku polskim i angielskim. Zespół stałych recenzentów jest zróżnicowany i modyfikowany co 2-3 lata. Są to wybitni uczeni z polskich i zagranicznych uniwersytetów. Wszystkie artykuły od 1990 roku dostępne są w całości – *open access* – na stronie internetowej kwartalnika¹⁰⁶. Teksty sprzed 1990 roku są sygnalizowane tytułami i abstraktami. Pełne teksty od 2010 roku umieszczone są także na www.czasopisma.pan.pl¹⁰⁷.

Konferencje naukowe¹⁰⁸

Przywołane powyżej publikacje w wielu przypadkach były efektem konferencji, a tych pod auspicjami i z inicjatywy Komitetu odbyło się bardzo dużo. Tylko z ostatnich dziesięciu lat można tytułem przykładu przywołać kilka następujących:

- Ogólnopolska Konferencja *Spoleczne doświadczenie pandemii w perspektywie badań jakościowych*, współorganizatorzy: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Komitet Socjologii PAN, Wydział Humanistyczny Akademii Górniczo-Hutniczej, 14.10.2022 r., Warszawa
- Międzynarodowa Konferencja *Urgent Issues of Europe: Interdisciplinary, Intersectoral, and International Viewpoint*, współorganizatorzy: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Komitet Socjologii PAN, 6-8.10.2022 r., Warszawa
- Międzynarodowa Konferencja *Harmonized longitudinal data on social structure: Polish research in a cross-national perspective*, współorganizatorzy: Komitet Socjologii PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, 1-2.12.2021, Warszawa¹⁰⁹
- *Studia nad pamięcią w Polsce i o Polsce. II Polska Konferencja Pamięcioznawcza*, współorganizatorzy: Komitet Socjologii PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Socjologii UW, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 05.12.2019-07.12.2019, Warszawa.
- Międzynarodowa konferencja: Max Planck Partner Group Kick-Off Conference: *Contested Futures and Temporalities of Capitalism*, współorganizatorzy: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Komitet Socjologii PAN, 15.02.2018-16.02.2018, Warszawa.

¹⁰⁶ <https://www.studiasocjologiczne.pl/>

¹⁰⁷ <http://journals.pan.pl/dLibra>

¹⁰⁸ https://kspan.pan.pl/?page_id=16

¹⁰⁹ <https://polpan.org/pl/konferencja-polpan-1-2-grudnia-2021-r/>

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Kobiece utopie w działaniu. 100 lat praw wyborczych kobiet (28.XI.1918-28.XI.2018)*. Organizatorzy: Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Komitet Socjologii PAN. Kraków, dn. 21.09.2018-22.09.2018.

- Od 2012 r. realizowana jest cykliczna konferencja *Metodologiczne inspiracje: Badanie ilościowe w naukach społecznych*. Odkonferencja się pięć edycji, a ostatnia miała miejsce w 2022 r. Przedsięwzięcie to, finansowane jest od początku przez Komitet Socjologii PAN i Instytut Filozofii i Socjologii PAN, a merytoryczną i organizacyjną pieczę nad przebiegiem konferencji sprawują pracownicy IFiS: Henryk Domański, Dariusz Przybysz, Katarzyna Wyrzykowska, Kinga Zawadzka i Zbigniew Karpiński. Konferencja ma na celu wymianę doświadczeń dotyczących badań ilościowych w naukach społecznych. Wiąże się to między innymi z: (1) rozwojem trafnych i rzetelnych narzędzi pomiarowych i konstrukcją wskaźników, (2) trudnościami w realizacji badań sondażowych (m.in. malejący odsetek respondentów), (3) wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi statystycznych i analitycznych do modelowania zjawisk społecznych, (4) specyfiką realizacji badań porównawczych — w wymiarze międzynarodowym i z perspektywy zmian w czasie. Poza IFiS PAN i KS PAN, stałymi uczestnikami konferencji są wydziały Uniwersytetu Warszawskiego (Wydział Socjologii, Wydział Polonistyki, Wydział Nauk Ekonomicznych, Ośrodek Badań nad Migracjami), Instytut Socjologii UJ, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Instytut Socjologii UAM, Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Badań Edukacyjnych, Szkoła Główna Handlowa, Instytut Socjologii UMCS w Lublinie, Uniwersytet Łódzki, Akademia Pedagogiki Specjalnej. Występowali też prelegenci z zagranicznych ośrodków (m.in. Utrecht University i University of Oslo).

- X Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej. Europa – Podzielona wspólnota?* Organizatorzy: Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego i Komitet Socjologii PAN. Łagów – Zielona Góra, 20-22 września 2017¹¹⁰.

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Qualitative Methods and Research Technologies*, współorganizatorzy: Katedra Socjologii Organizacji i Zarządzania UŁ,

---

¹¹⁰ <http://kspan.pan.pl/wp-content/uploads/2017/07/Program-Konferencji-Łagów-20-22-wrzesnia-2017.pdf>; [Program Konferencji Łagów 20 – 22 września 2017.](#)

Komitet Socjologii PAN, European Sociological Association, 31.08.2016-03.09.2016, Kraków.

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Metodologiczne inspiracje 2016: Badanie ilościowe w naukach społecznych – wyzwania i problemy*, współorganizatorzy: Komitet Socjologii PAN, Instytut Socjologii i Filozofii PAN, 28.09.2016-30.09.2016, Jabłonna.

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Władza i socjologia w Polsce: zależności i inspiracje*, 23.04.2015-24.04.2015, Organizatorzy konferencji: Instytut Socjologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Komitet Socjologii PAN¹¹¹.

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa i Warsztaty *Polish Panel Survey, POLPAN 1988-2013: A Cross-National Perspective - Conference and Workshop*, współorganizatorzy: Komitet Socjologii PAN, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, 19.03.2014, Warszawa.

- Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe *Transdyscyplinarne Sympozjum Badań Jakościowych*, współorganizatorzy: Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytet Łódzki, Komitet Socjologii PAN, 10.06.2013-12.06.2013, Łódź.

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa i Warsztaty *Nationalism and Conflict: Interdisciplinary Methodological Approaches*¹¹² (Multilevel Modeling of Survey Data from European Countries: Conference and Workshop), współorganizatorzy: The Committee on Sociology, PAS, Institute of Philosophy and Sociology, PAS, Mershon Center for International Security Studies, Ohio State University (USA), Department of Political Science, OSU, Department of Sociology, OSU, 10.12.2012-15.12. 2012, Warszawa.

- Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Polska w czasach niepewności: modernizacja instytucji i problem pokoleń*, współorganizatorzy: Instytut Socjologii UW, Komitet Socjologii PAN, Warszawa, 30.11.2012.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Jednym z kluczowych zadań Komitetu jest systematyczne organizowanie dyskusji nad stanem socjologii polskiej i formułowanie rekomendacji w tym względzie. Przykładem mogą być konferencje, których efektem są publikacje przywołane powyżej – z 1988 r. *Stan*

---

¹¹¹ <https://www.umk.pl/badania/konferencje/app/?task=conference&action=one&id=1405>.

¹¹² Informacje nt. konferencji pochodzą ze strony: <http://nationalismandconflict.wordpress.com> (odczyt: 13.01.2013 r.)

i perspektywy socjologii polskiej oraz z 2012, traktująca jednak problem znacznie szerzej - *Szkolnictwo wyższe, uniwersytet, kształcenie akademickie w obliczu koniecznej zmiany*. Ostatni przykład to panel Komitetu Socjologii PAN pt. *Czy pokolenia zmieniają polską socjologię?* w ramach XVIII Zjazdu Socjologicznego w Warszawie¹¹³. Spotkanie poświęcone zostało pamięci tragicznie zmarłej prof. Krystyny Szafraniec – członkini Prezydium KS PAN, pomysłodawczyni i organizatorki panelu. Odbył się on 15 września 2022 r., w SGGW. Uczestniczki i uczestnicy dyskusji to: prof. Jerzy Wiatr, prof. Marek Ziółkowski, prof. Przemysław Sadura, dr Agata Dziuban, dr Justyna Struzik. Moderował debatę prof. Cezary Obracht-Prondzyński.

Komitet też zarówno w mijającej kadencji, jak i wcześniej zabierał głos w ważnych sprawach społecznych i publicznych, wykraczających także poza problemy środowiska akademickiego. Z ostatnich lat można przywołać przykładowo¹¹⁴:

- stanowisko Prezydium Komitetu Socjologii PAN z dnia 26.02.2022 r. w sprawie agresji na Ukrainę¹¹⁵
- uchwałę w sprawie zmiany zasad funkcjonowania oświaty publicznej prowadzonej w językach mniejszości w Polsce, z dnia 22.02.2022 r. (uchwałę tę poparły m.in. Komitet Nauk o Kulturze PAN, Komitet Nauk o Literaturze PAN, Komitet Nauk Orientalistycznych PAN, Komitet Nauk Prawnych PAN i in., a dodatkowo pod tym stanowiskiem podpisało się szereg badaczy o uznanej pozycji w środowisku naukowym, zaś duże grono osób, także ze świata akademickiego, złożyło swój podpis pod petycją¹¹⁶).
- stanowisko w sprawie znowelizowanego wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych z dnia 1.03.2021 r. (wyziliśmy swój sprzeciw wobec sposobu dokonania tej aktualizacji)
- stanowisko w sprawie wypowiedzi Ministra Edukacji i Nauki dr hab. Przemysława Czarnka z dnia 17.11.2020 r., które godziły w zasadę autonomii instytucji naukowych.
- stanowisko Prezydium Komitetu Socjologii PAN w sprawie decyzji Trybunału Konstytucyjnego, skutkującej nie tylko radykalnym ograniczeniem praw kobiet, lecz

---

¹¹³ <https://zjazdpts.pl/wydarzenia-specjalne/>

¹¹⁴ Info w zakładce inicjatywy, opinie i stanowiska https://kspan.pan.pl/?page_id=18

¹¹⁵ <https://pts.org.pl/stanowisko-zg-pts-w-sprawie-najazdu-rosji-na-ukraine/>.

¹¹⁶

https://www.petycjeonline.com/protest_rodowiska_akademickiego_przeciwko_obciciu_przez_parlament_rp_dotacji_na_edukacji_mniejszosci_narodowych_i_etnicznych_oraz_nauk_jzyka_regionalnego.

również pogłębianiem podziałów społecznych i wywołaniem masowych protestów oraz aktualnej sytuacji w kraju z dnia 30.10.2020 r.

- stanowisko Prezydium Komitetu Socjologii PAN dotyczące działań prokuratury ograniczających autonomię uczelni z dnia 5.06.2020 r.

- stanowisko Prezydium KS PAN w związku z uchwałą parlamentu węgierskiego i zagrożeniem zamknięcia Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego w Budapeszcie (2017 r.).

- stanowisko Komitetu Socjologii Polskiej Akademii Nauk w sprawie niektórych habilitacji uzyskiwanych za granicą z dnia 7.11.2012 roku.

Komitet Socjologii PAN od wielu lat obejmuje honorowym patronatem Kongres Młodej Socjologii, którego organizatorem są Koła Naukowe Studentów i Studentek Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kongres stanowi ogólnopolską, cykliczną konferencję, będącą forum wymiany wiedzy i doświadczeń młodych badaczy – studentów i doktorantów, przedstawicieli nauk społecznych i humanistycznych z różnych ośrodków akademickich w Polsce. Co roku przez dwa dni wygłaszanych jest kilkadziesiąt referatów w pięciu sesjach tematycznych¹¹⁷.

---

¹¹⁷ <https://kms.confer.uj.edu.pl/>

Komitet Statystyki i Ekonometrii

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu: 1972

Krótką historia:

19.02.1957 – powołanie Komisji Ekonometrii przy Wydziale I PAN, przewodniczący – doc.

Henryk Greniewski

11.04.1972 – powołanie Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN

Przewodniczący w kolejnych kadencjach:

1972-1974 – Prof. Wiesław Sadowski

1975-1977 – Prof. Wiesław Sadowski

1978-1980 – Prof. Wiesław Sadowski

1981-1983 – Prof. Władysław Welfe

1984-1986 – Prof. Wiesław Sadowski

1987-1989 – Prof. Wiesław Sadowski

1990-1992 – Prof. Wiesław Sadowski

1993-1995 – Prof. Aleksander Zeliaś

1996-1998 – Prof. Aleksander Zeliaś

1999-2002 – Prof. Aleksander Zeliaś

2003-2006 – Prof. Aleksander Zeliaś

2007-2011 – Prof. Andrzej Barczak

2012-2015 – Prof. Jacek Osiewalski

2016-2019 – Prof. Krzysztof Jajuga

2020-2023 – Prof. Krzysztof Jajuga

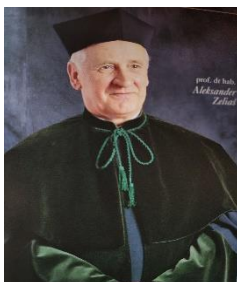
1993-2010 – Honorowy Przewodniczący – Prof. Wiesław Sadowski

Wiesław Sadowski

Władysław Welfe

Aleksander Zeliaś

Andrzej Barczak

Jacek Osiewalski

Zakres działania komitetu:

Ekonometria, statystyka, badania operacyjne, ekonomia matematyczna, analiza danych

Przewodniczący komitetu:

Prof. dr hab. Krzysztof Jajuga, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Dr hab. Jacek Batóg, prof. US – Uniwersytet Szczeciński

0000-0003-1413-7692

Prof. dr hab. Czesław Domański – Uniwersytet Łódzki

0000-0001-6144-6231

Prof. dr hab. Józef Dziechciarz – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

0000-0002-5261-0578

Prof. dr hab. Piotr Fiszedler – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

0000-0002-9777-2239

Prof. dr hab. Jan Gajda

Prof. dr hab. Eugeniusz Gatnar – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

0000-0003-2909-439X

Prof. dr hab. Marek Gruszczyński – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

0000-0001-8946-0713

Prof. dr hab. Krzysztof Jajuga – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

0000-0002-5624-6929

Prof. dr hab. Bogumił Kamiński – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

0000-0002-0678-282X

Prof. dr hab. Tadeusz Kufel – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

0000-0002-3200-9355

Prof. dr hab. Paweł Miłobędzki – Uniwersytet Gdański
0000-0002-5756-4128

Prof. dr hab. Jacek Osiewalski – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
0000-0002-6710-6825

Prof. dr hab. Magdalena Osińska – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
0000-0002-9796-2892

Dr hab. Anna Pajor, prof. UEK – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
0000-0001-5643-0649

Prof. dr hab. Emil Panek – Uniwersytet Zielonogórski
0000-0002-7950-1689

Dr hab. Monika Papież, prof. UEK – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
0000-0003-3597-2080

Dr hab. Mateusz Pipień, prof. UEK – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
0000-0003-1007-3871

Prof. dr hab. Józef Pociecha – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
0000-0003-3140-481X

Prof. dr hab. Ewa Roszkowska – Politechnika Białostocka
0000-0003-2249-7217

Dr Dominik Rozkrut – Uniwersytet Szczeciński, Główny Urząd Statystyczny
0000-0002-0949-8605

Prof. dr hab. Andrzej Sokołowski – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
0000-0002-2787-6665

Prof. dr hab. Józef Stawicki – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
0000-0002-5974-6216

Prof. dr hab. Danuta Strahl – Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
0000-0001-5036-5823

Prof. dr hab. Tomasz Szapiro – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
0000-0002-5083-2695

Prof. dr hab. Mirosław Szreder – Uniwersytet Gdański
0000-0002-7597-0816

Prof. dr hab. Waldemar Tarczyński – Uniwersytet Szczeciński
0000-0003-0499-7680

Prof. dr hab. Tadeusz Trzaskalik – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

0000-0001-5581-0922

Prof. dr hab. Grażyna Anastazja Trzpiot – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

0000-0002-5129-5764

Prof. dr hab. Marek Walesiak – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

0000-0003-0922-2323

Prof. dr hab. Aleksander Welfe, czł. rzecz. PAN – Uniwersytet Łódzki

0000-0002-9925-3432

Prof. dr hab. inż. Rafał Weron – Politechnika Wrocławska

0000-0003-1619-5239

Prof. dr hab. Janusz Leszek Wywiat – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

0000-0002-3392-1688

Struktura organizacyjna komitetu

Komisja ds. Nauki:

Przewodniczący: Prof. dr hab. Bogumił Kamiński

Zastępca przewodniczącego: Prof. dr hab. Paweł Miłobędzki

Członkowie:

Prof. dr hab. Magdalena Osińska

Dr hab. Monika Papież, prof. UEK

Prof. dr hab. Tomasz Szapiro

Prof. dr hab. inż. Rafał Weron

Komisja ds. Dydaktyki:

Przewodniczący: Prof. dr hab. Tadeusz Kufel

Zastępca przewodniczącego: Dr hab. Jacek Batóg, prof. US

Członkowie:

Dr hab. Anna Pajor, prof. UEK

Prof. dr hab. Ewa Roszkowska

Prof. dr hab. Danuta Strahl

Prof. dr hab. Grażyna Trzpiot

Sekcja Badań Operacyjnych:

Przewodniczący: Prof. dr hab. Bogumił Kamiński

Zastępca przewodniczącego: Prof. dr hab. Paweł Miłobędzki

Członkowie:

Prof. dr hab. Jan Gajda

Prof. dr hab. Bogumił Kamiński

Prof. dr hab. Józef Stawicki

Prof. dr hab. Tomasz Szapiro

Prof. dr hab. inż. Rafał Weron

Najważniejsze osiągnięcia komitetu

Czasopismo wydawane przez Komitet: Przegląd Statystyczny – Statistical Review

Konferencje naukowe objęte patronatem Komitetu:

- Macromodels
- Wielowymiarowa Analiza Statystyczna
- Konferencja im. Prof. Zeliasia – Modelowanie i Prognozowanie Zjawisk Społeczno-Gospodarczych
- Dynamiczne Modele Ekonometryczne
- Metody i Zastosowania Badań Operacyjnych
- Klasyfikacja i Analiza Danych – Teoria i Zastosowania
- Mikroekonometria w Teorii i Praktyce
- Warsztaty Doktorskie z zakresu Ekonometrii i Statystyki

Główne działania Komitetu:

- analiza i ocena stanu nauki w zakresie subdyscyplin reprezentowanych w Komitecie;
- ocena programów dydaktycznych w zakresie metod ilościowych na studiach ekonomicznych;
- współdziałanie w upowszechnianiu wyników badań i prac naukowych oraz wprowadzaniu do praktyki społecznej i gospodarczej rezultatów badań w dyscyplinach reprezentowanych w Komitecie;
- prowadzenie działań zapewniających rozwój młodej kadry naukowej.

Komitet Badań nad Migracjami

Komitet Problemowy przy Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania Komitetu i krótka historia: W 1970 roku powołany został przez PAN Komitet Badania Problematyki Polonii Zagranicznej. Komitet ten, rozszerzając pole swych pierwotnych zainteresowań o badania przeszłości oraz teraźniejszości emigracji z ziem polskich i konsekwencji tych procesów dla formowania się zbiorowości polonijnych, zmienił swoją nazwę na Komitet Badań nad Migracjami Ludności i Polonią. W 2011 roku decyzją Prezydium PAN (Uchwała 35/2011 z d. 1 lipca 2011) powołany został Komitet Badań nad Migracjami jako komitet problemowy przy Wydziale I Polskiej Akademii Nauk.

Strona internetowa: <https://kbnm.pan.pl>

Zakres działania komitetu: migracje międzynarodowe, diaspora polska, migracje wewnętrzne, społeczności imigranckie w Polsce, integracja migrantów, polityka migracyjna i integracyjna, przyczyny i konsekwencje migracji, stosunki etniczne

Przewodniczący komitetu w kadencji 20019-2022 r.: prof. dr hab. Janusz Mucha

Skład osobowy komitetu:

Dr hab., prof. ucz. Jan Brzozowski, Uniwersytet Jagielloński, <https://orcid.org/0000-0001-8517-3485>

Prof. dr hab. Henryk Chałupczak, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, <https://orcid.org/0000-0002-9164-085X>

Dr hab., prof. ucz. Maciej Duszczyk, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-1299-7448>

Dr hab., prof. ucz. Agata Górny, Przewodnicząca sekcji badań nad współczesnymi migracjami z Polski, członkini Prezydium, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-5293-1611>

Dr hab., prof. ucz. Aleksandra Grzymała-Kazłowska, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0001-5032-428X>

Prof. dr hab. Halina Grzymała- Moszczyńska, Akademia Ignatianum, <https://orcid.org/0000-0003-2751-3204>

Dr hab., prof. ucz. Anna Horolets, członkini Prezydium, Uniwersytet Warszawski,
<https://orcid.org/0000-0001-9193-6338>

Prof. dr hab. Krzysztof Jaskułowski, Uniwersytet SWPS, <https://orcid.org/0000-0002-8061-0110>

Prof. dr hab. Romuald Jończy, Przewodniczący sekcji migracji wewnętrznych i badań regionalnych, członek Prezydium, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,
<https://orcid.org/0000-0003-4186-1117>

Dr hab., prof. ucz. Paweł Kaczmarczyk, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-7415-0701>

Dr hab., prof. ucz. Witold Klaus, INP PAN, <https://orcid.org/0000-0003-2306-1140>

Dr Łukasz Krzyżowski, AGH w Krakowie, University of Western Australia,
<https://orcid.org/0000-0002-3108-779X>

Prof. dr hab. Marcin Kula, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-5161-5027>

Dr hab. Magdalena Lesińska, Sekretarz komitetu, członkini Prezydium, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-7520-3895>

Dr hab., prof. ucz. Sławomir Łodziński, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-7484-8659>

Dr Kamil Łuczaj, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie,
<https://orcid.org/0000-0002-1603-3259>

Dr hab. Magdalena Łukasiuk, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-7076-3703>

Dr hab., prof. ucz. Wojciech Łukowski, Uniwersytet Warszawski,
<https://wnpism.uw.edu.pl/pracownicy/lukowski-wojciech/>

Dr Agnieszka Małek, Uniwersytet Jagielloński, <https://orcid.org/0000-0002-0985-6088>

Dr hab., prof. ucz. Anna Mazurkiewicz, Uniwersytet Gdański, <https://orcid.org/0000-0002-6599-2755>

Prof. dr hab. Janusz Mucha, Przewodniczący Komitetu, członek Prezydium, Uniwersytet w Białymstoku, <https://orcid.org/0000-0002-7795-1053>

Dr hab., prof. ucz. Dariusz Niedźwiedzki, członek Prezydium, Uniwersytet Jagielloński,
<https://europeistyka.uj.edu.pl/pracownicy/dariusz-niedzwiedzki>

Dr hab. Michał Nowosielski, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0001-7383-4872>

Prof. dr hab. Marek Okólski, Honorowy Przewodniczący komitetu, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0001-7167-1731>

Prof. dr hab. Dorota Praszalowicz, Uniwersytet Jagielloński, <https://orcid.org/0000-0003-2473-9646>

Prof. dr hab. Krystyna Romaniszyn, Uniwersytet Jagielloński, <https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/krystynaromaniszyn>

Dr hab., prof. ucz. Jacek Schmidt, członek Prezydium, Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://etnologia.amu.edu.pl/pracownik/prof-uam-dr-hab-jacek-schmidt/>

Prof. dr hab. Krystyna Slany, Przewodnicząca sekcji badań nad współczesnymi migracjami z Polski, członkini Prezydium, Uniwersytet Jagielloński, <https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/krystynaslany>

Dr hab., prof. ucz. Brygida Solga, członkini Prezydium, Politechnika Opolska, <https://orcid.org/0000-0002-5097-9339>

Prof. dr hab. Dariusz Stola, ISP PAN, <https://orcid.org/0000-0002-7735-7193>

Prof. dr hab. Przemysław Śleszyński, IGiPZ PAN, <https://orcid.org/0000-0002-1369-6129>

Dr hab., prof. ucz. Magdalena Ślusarczyk, Uniwersytet Jagielloński, <https://socjologia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/magdalenaslusarczyk>

Dr Agnieszka Trąbka, Uniwersytet Jagielloński, <https://orcid.org/0000-0003-4813-4916>

Prof. dr hab. Adam Walaszek, Uniwersytet Jagielloński, <https://iaisp.uj.edu.pl/walaszek-adam>

Prof. dr hab. Joanna Wojdon, Przewodnicząca sekcji badań nad diasporą polską, członkini Prezydium, Uniwersytet Wrocławski, <https://orcid.org/0000-0003-2681-1226>

Prof. dr hab. Andrzej Posern-Zieliński, Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0003-1249-8478>

Struktura organizacyjna komitetu:

W ramach Komitetu Badań nad Migracjami PAN działają cztery sekcje:

Sekcja badań nad współczesnymi migracjami z Polski

Sekcja badań nad diasporą polską

Sekcja badań nad imigracją do Polski

Sekcja migracji wewnętrznych i badań regionalnych

Nagrody przyznawane przez Komitet:

Komitet jest patronem konkursu im. Joanny Matejko dla autorów najlepszych prac magisterskich i rozpraw doktorskich dotyczących tematyki migracji międzynarodowych z i do Polski oraz polskiej diaspory. Kapitułę konkursu tworzą członkinie i członkowie Komitetu: prof. dr hab. Marek Okólski (Przewodniczący Kapituły), prof. dr hab. Dorota Prasałowicz, prof. dr hab. Krystyna Słany, prof. dr hab. Dariusz Stola, dr hab. Magdalena Lesińska, prof. dr hab. Joanna Wojdon, dr hab., prof. ucz. Jacek Schmidt, dr hab., prof. ucz. Brygida Solga, dr hab., prof. ucz. Paweł Kaczmarczyk, dr Łukasz Krzyżowski.

Nagroda jest przyznawana od 2018 roku, a jej laureatami zostali:

2018

dr Joanna Kulpińska (Uniwersytet Jagielloński), najlepsza rozprawa doktorska: *Wzory zamorskich migracji wiejskich. Ciągłość i zmiana zachowań migracyjnych na przestrzeni stulecia (pocz. XX wieku – pocz. XXI wieku), na przykładzie podkarpackiej Babicy.*

dr Justyna Sarnowska (Uniwersytet SWPS), wyróżniona rozprawa doktorska: *Socjalizacyjna rola migracji międzynarodowych w procesie wchodzenia na rynek pracy.*

dr Zofia Trębacz (Uniwersytet Łódzki), wyróżniona rozprawa doktorska: *Nie tylko Palestyna. Polskie plany emigracyjne wobec Żydów, 1935–1939.*

mgr Gabriela Gałęcka (Uniwersytet Gdański), najlepsza praca magisterska: *Język – Religia – Tożsamość. Społeczność polonijna w Paragwaju.*

mgr Marta Kluszczyńska (UAM w Poznaniu), wyróżniona praca magisterska: *Integracja „uczniń cudzoziemskiego”. Teorie i praktyki kadry pedagogicznej na przykładzie szkół podstawowych Poznania i Grenady.*

2019

mgr Julia Bednarek (Uniwersytet Warszawski), najlepsza praca magisterska: *Odtwarzanie Innego: mieszkańcy i mieszkanki Białej Podlaskiej o cudzoziemcach.*

mgr Olga Wanicka (Uniwersytet Warszawski), najlepsza praca magisterska: *Wychodzenie z wiktyimizacji osób dotkniętych handlem ludźmi. Analiza przypadków cudzoziemskich ofiar zidentyfikowanych w Polsce.*

2020

dr Anita Brzozowska (Uniwersytet Warszawski), najlepsza rozprawa doktorska: *Małżeństwa mieszane a struktura społeczna i integracja imigrantów. Przypadek małżeństw polsko-ukraińskich w Polsce.*

dr Stella Strzemecka (Uniwersytet Jagielloński), wyróżniona rozprawa doktorska *Uwarunkowania procesu adaptacji dzieci polskich migrantów. Na przykładzie badań w Norwegii.*

mgr Irena Teleżyńska (Uniwersytet Warszawski), najlepsza praca magisterska: *PANY. Relacje polsko-ukraińskie w soczewce migracji zarobkowej. Ujęcie (post)kolonialne.*

mgr Hayman Rashid (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), wyróżniona praca magisterska: *Autoetnograficzna restorspekcja emigracji z Bliskiego Wschodu do Europy.*

Najważniejsze osiągnięcia Komitetu:

- **Działalność ekspercka**

Komitet zabiera głos w debacie publicznej dotyczącej kwestii związanych z procesami migracyjnymi. Do takich w ostatnich latach należał kryzys humanitarny na granicy polsko-białoruskiej oraz debata publiczna dotycząca uchodźców w Polsce czy napływ uchodźców z terytorium Ukrainy związany z agresją rosyjską na ten kraj w lutym 2022. Komitet wypowiadał się także na temat dokumentu rządowego „Polityka migracyjna Polski” oraz działań i wypowiedzi ministra Edukacji i Nauki. Lista stanowisk i oświadczeń Komitetu ostatniej kadencji obejmuje:

Apel KBnM PAN "Do Przyjaciół Ukraińców, Rosjan i Białorusinów, mieszkających w Polsce i do nich przybywających" (2022),
https://kbnm.pan.pl/images/KBnM_PAN_Apel_marzec_2022_PL.pdf

[List otwarty do UNHCR](#) (2021)

Stanowisko Komitetu Badań nad Migracjami PAN w sprawie sytuacji migracyjnej na granicy polsko-białoruskiej (2021),
https://kbnm.pan.pl/images/Stanowisko_KBnM_granica_PL_BY_2021.pdf

Oświadczenie Komitetu Badań nad Migracjami PAN dotyczące deklaracji i działań pana Ministra Edukacji i Nauki (2020),
https://kbnm.pan.pl/images/KBnM_PAN_Oswiadczenie_11112020.pdf

Stanowisko Komitetu Badań nad Migracjami PAN w sprawie dokumentu „Polityka migracyjna *Polski* (2019),

https://kbnm.pan.pl/images/Stanowisko_KBnM_Polska_polityka_migracyjna_03072019.pdf

Oświadczenie Komitetu Badań nad Migracjami PAN na temat debaty publicznej nad problematyką uchodźczą w Polsce (2019),

https://kbnm.pan.pl/images/O%C5%9Bwiadczenie_KBnM_PAN.pdf

- **Czasopisma wydawane przez Komitet**

Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny, <http://www.ejournals.eu/Studia-Migracyjne/>.

Kwartalnik wydawany był do roku 2017 przez Komitet Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk, a od roku 2018 przez Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Polską Akademię Umiejętności. Pod tym tytułem, pismo kontynuuje tradycje *Przeglądu Polonijnego*, który ukazał się po raz pierwszy w 1975 roku z inicjatywy ówczesnego Komitetu Badania Polonii PAN.

Central and Eastern European Migration Review, <http://www.ceemr.uw.edu.pl/>. To międzynarodowe czasopismo wydawane jest przez Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego i Polską Akademię Nauk jako ogólnodostępne czasopismo internetowe. Materiały prezentowane w czasopiśmie to oryginalne artykuły naukowe i raporty z badań. Priorytetowo traktowane są badania dotyczące perspektywy regionu Europy Środkowo Wschodniej oraz analizy porównawcze.

- **Konferencje naukowe**

Jednym z podstawowych zadań Komitetu są *działania na rzecz integracji środowiska polskich badaczy i badaczek migracji i stosunków etnicznych*. Celowi temu służy organizacja dorocznych konferencji naukowych, które są największym tego typu wydarzeniem integrującym polskich badaczy i badaczki migracji pracujących na uczelniach i innych centrach badawczych w kraju i zagranicą. W 2022 roku odbyła się już jedenasta konferencja organizowana przez Komitet. Wydarzenie planowane w 2023 roku odbędzie się na Uniwersytecie w Białymstoku, tytuł przewodni to *Migracje w obliczu wielkich zmian społecznych - wyzwania dla teorii i praktyki*. Pełna lista dotychczasowych konferencji jest następująca:

XI Doroczna Konferencja KBnM PAN, 21-23 września 2022, Uniwersytet Łódzki:
Migracje w dobie kryzysów społecznych, <https://www.uni.lodz.pl/kbnmlodz2022>

X Doroczna Konferencja KBnM PAN, 16-18 września 2021, Uniwersytet Gdański:
Pogranicze. Zmiana i kontynuacja w obliczu spotkań z odmiennością,
<https://kbnmgdansk2021.ug.edu.pl/>

IX Doroczna Konferencja KBnM PAN, 18-20 listopada 2020, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie:
Procesy migracyjne: wyzwania w zakresie integracji społeczno-kulturowej i ekonomicznej, https://kbnm.pan.pl/images/Program-IX-e-Konferencji-KBnM-PAN_2020.pdf

VIII Doroczna Konferencja KBnM PAN, 10-11 września 2019, Uniwersytet Wrocławski,
Migracje w przestrzeni publicznej,
https://kbnm.pan.pl/images/Program_VIII_Konferencji_KBnM_PAN.pdf

VII Doroczna Konferencja KBnM PAN, 20-21 września 2018, Uniwersytet Opolski,
Regionalny wymiar procesów migracyjnych,
https://kbnm.pan.pl/images/Program_konferencji_Opole_2018.pdf

VI Doroczna Konferencja KBnM PAN, 14-15 września 2017, UMCS w Lublinie, *Polityka migracyjna w obliczu współczesnych wyzwań: teoria i praktyka*,
https://kbnm.pan.pl/images/Konferencja_Lublin_2017_Program_szczeg%C3%B3w%82owy.pdf

V Doroczna Konferencja KBnM PAN, 26-27 września 2016, Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu: *Europa w obliczu wielkich migracji. Nowe wyzwania społeczne, kulturowe i polityczne w XXI wieku*, https://kbnm.pan.pl/images/program_konferencji_-_FINAL_1.pdf

IV Doroczna Konferencja KBnM PAN, 3-4 czerwca 2016, Uniwersytet Jagielloński,
Troubling Times for Europe? Families, Migration and Politics,
https://kbnm.pan.pl/images/Final_Conference_Programm_Troubling_Times.pdf

III Doroczna Konferencja KBnM PAN, 14-15 października 2015, Uniwersytet Zielonogórski, *Migracje w XXI wieku – wybór, konieczność czy przymus*

II Doroczna Konferencja KBnM PAN, 28-29 listopada 2013, Uniwersytet Jagielloński,
Polscy migranci w Europie,
https://kbnm.pan.pl/images/pdf/Polscy_migranci_w_Europie_PROGRAM.pdf

I Doroczna Konferencja KBnM PAN, 15-16 listopada 2012, Uniwersytet Warszawski,
Spoleczne i kulturowe skutki migracji z Polski na przełomie wieków,

https://kbnm.pan.pl/images/Konferencja_KBnM_PAN_2012_program.pdf

- **Konferencje popularyzujące wiedzę:**

Dorocznym konferencjom Komitetu towarzyszą warsztaty przeznaczone były dla młodych badaczy i badaczek (głównie studentów i doktorantów), którzy chcą pogłębiać swą wiedzę i kompetencje metodologiczne w zakresie analiz zjawisk metodologicznych. Warsztaty mają na celu wsparcie i rozwój młodej kadry, reprezentującej różne dyscypliny i różnorodne instytucje naukowe. Nabór uczestników i uczestniczek jest otwarty, udział w warsztatach jest bezpłatny, a zajęcia prowadzone są przez członkinie i członków Komitetu, w ścisłej współpracy z instytucjami akademickimi zajmującymi się migracjami.

Przykładem są warsztaty zorganizowane podczas konferencji KBnM PAN w 2022 roku. Program obejmował: Warsztat I. Metoda autobiograficznego wywiadu narracyjnego w badaniu procesów migracyjnych/uchodźstwa; Warsztat II. Analiza statystyczna migracji z wykorzystaniem dostępnych baz danych, Warsztat III. Metody audiowizualne w badaniach migracji.

Spoleczny wymiar działalności komitetu:

- **Ekspertyzy**

Romuald Jończy (2022). *Migracje edukacyjne „na studia”. Skala, kierunki, trwałość i konsekwencje dla rozwoju ekonomiczno- społecznego Polski.*

https://kbnm.pan.pl/images/Ekspertyza_KBnM_PAN_2022_Romuald_Jon%CC%81czy.pdf

Dariusz Niedźwiedzki, Jacek Schmidt, Maciej Stępka, Przemysław Tacik (2021).

Strzeżone ośrodki dla cudzoziemców w Polsce jako kultura organizacyjna. Analizy prawne, politologiczne. socjologiczne i antropologiczne.

https://kbnm.pan.pl/images/Ekspertyza_KBnM_PAN_2021_Wymiary_zaanga%C5%BCowania_migrant%C3%B3w_z_Polski.pdf

Michał Nowosielski (2021). *Wymiary zaangażowania migrantów z Polski za granicą.*

https://kbnm.pan.pl/images/Ekspertyza_KBnM_PAN_2021_Wymiary_zaanga%C5%BCowania_migrant%C3%B3w_z_Polski.pdf

Anna Horolets, Magdalena Lesińska, Marek Okólski (redakcja naukowa) (2018). *Raport o stanie badań nad migracjami w Polsce po 1989 roku*,

https://kbnm.pan.pl/images/Raport_o_stanie_bada%C5%84_nad_migracjami_w_Polsce_po_1989_roku.pdf

Agata Górny, Halina Grzymała-Moszczyńska, Witold Klaus, Sławomir Łodziński (2017). *Uchodźcy w Polsce*.

https://kbnm.pan.pl/images/KBnM_PAN_ekspertyza_Uchod%C5%BAcy_w_Polsce.pdf

Krystyna Slany, Magdalena Ślusarczyk, Paula Pustułka (2017). *Polskie rodziny transnarodowe: dzieci, rodzice, instytucje i więzi z krajem*.

https://kbnm.pan.pl/images/Ekspertyza_KBnM_Polskie_rodziny_transnarodowe.pdf

Krystyna Slany, Brygida Solga (red.) (2014). *Společne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski*.

https://kbnm.pan.pl/images/Raport_KBnM_PAN_Spo%C5%82eczne_skutki_poakcesyjnych_migracji_ludno%C5%9Bci_Polski.pdf

Michał Garapich, Dorota Praszalowicz (2014). *Wpływ najnowszej polskiej diaspory na społeczeństwo polskie - aspekty społeczne i kulturowe*.

https://kbnm.pan.pl/images/pdf/Ekspertyza_KBnM_PAN_2014_Garapich_Prasza%C5%82owicz.pdf

Jan Brzozowski, Paweł Kaczmarczyk (2014). *Konsekwencje migracji poakcesyjnych z Polski dla kompetencji zawodowych i kulturowych polskiego społeczeństwa*.

https://kbnm.pan.pl/images/Brzozowski_Kaczmarczyk_ekspertyza_KBnM_PAN.pdf

Romuald Jończy (2014). *Ekonomiczno-społeczne skutki współczesnych migracji w wymiarze regionalnym na przykładzie regionu opolskiego*.

https://kbnm.pan.pl/images/Jonczy_ekspertyza.pdf

Krystyna Slany, Magdalena Ślusarczyk, Łukasz Krzyżowski (2014). *Wpływ współczesnych migracji Polaków na przemiany więzi społecznych, relacje w rodzinie i relacje międzygeneracyjne*.

https://kbnm.pan.pl/images/pdf/Krystyna_Slany_ekspertyza.pdf

Aleksandra Grzymała-Kazłowska, Halina Grzymała-Moszczyńska (2012). *Repatrianci z Kazachstanu. Charakterystyka i główne problemy adaptacyjne*.

https://kbnm.pan.pl/images/Repatrianci_raport_KBnM_fin.pdf

- **Monografie**

Magdalena Lesińska, Krystyna Slany, Brygida Solga, Marek Okólski (red.) (2014).

Dekada członkostwa Polski w UE. Społeczne skutki emigracji Polaków po 2004 roku.

Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Romuald Jończy (2015). *Ekonomiczno-społeczne skutki współczesnych migracji w*

wymiarze regionalnym - na przykładzie regionu opolskiego. Opole: Wydawnictwo Instytut

Śląski.

Komitet Naukoznawstwa

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia:

Komitet Naukoznawstwa został powołany w 1967 r. w wyniku przekształcenia działającej od 1963 r. przy Prezydium PAN Komisji Naukoznawczej, utworzonej z inicjatywy Tadeusza Kotarbińskiego. Zachowano wprowadzoną przez Floriana Znanieckiego (1925) nazwę „naukoznawstwo” na określenie specyficznej humanistycznej nauki empirycznej badającej wiedzę naukową w jej aspekcie dynamicznym, jak i prowadzące do niej czynności poznawcze. Rozwijany w latach 30. XX w. projekt, głównie przez F. Znanieckiego (1935) oraz Marię i Stanisława Ossowskich (1935) zaowocował w skali międzynarodowej utworzeniem **polskiej specjalności badawczej** i planami powołania Instytutu Naukoznawczego. Wydarzenia wojenne, a po wojnie także polityczne zatrzymały te plany, dopiero powołanie Komitetu Naukoznawstwa w części je zrekompensowało. Działanie **Komitetu Naukoznawstwa przy Prezydium PAN (do 2007 r.)**, a następnie w strukturach **Wydziału I PAN** oddaje jego ponaddiscyplinowy charakter wedle modelu polskich klasyków naukoznawstwa. Ze względu na skupienie przedstawicieli różnych dziedzin i dyscyplin naukowych Komitet Naukoznawstwa niezmiennie posiada status kompetencyjny do wyznaczania interdyscyplinarnej metodologii badań i ekspertyz, koncentrując się na krytycznych czynnikach we współczesnym uprawianiu nauki oraz upowszechnieniu dorobku polskiego i światowego naukoznawstwa. (więcej zob.: Kawalec, Żegleń 2010)

Zakres działania komitetu, słowa kluczowe:

Metodologia i filozofia nauki, (w tym badań interdyscyplinarnych), naukometria, tradycja naukoznawcza, ethos naukowy, ewaluacja badań naukowych, polityka naukowa i innowacyjna, wizualizacja nauki, komunikowanie o nauce.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

- 1) Współpraca polsko-francuska, szczególnie z CNRS - Centre National de la Recherche Scientifique, z którym w ramach współpracy przygotowano redakcję dwóch zeszytów

Zagadnień Naukoznawstwa z. 3 i z. 4 (2019), traktowanych, jako zeszyty specjalne przygotowane z okazji Polsko-Francuskiego Roku Nauki w 2019 roku,

- 2) EHEA - European Higher Education oraz Area ERA - European Research Area
- 3) IGLO - Informal Group of Research and Technological Development (RTD) Liaison Offices - Science Policy Research Unit,
- 4) Europe HE & R Consulting - Higher Education and Research Consulting

Przewodniczący Komitetu Naukoznawstwa PAN

	Prof.dr hab. Urszula Żgleń Uniwersytet Mikołaja Kopernika Toruń Kadencje: 2007-2010 2011-2014		Prof.dr hab. Paweł Kawalec Katolicki Uniwersytet Lubelski JP II Kadencja: 2015-2018		Prof.dr hab. Ewa Okoń- Horodyńska Uniwersytet Jagielloński Kadencja: 2019-22
---	--	---	---	---	--

Skład osobowy komitetu w kadencji 2019-22:

<https://naukoznaw.pan.pl/images/dokumenty/sklad-2019-2022.pdf>

Komitet Naukoznawstwa (KN) liczy 34 osoby, reprezentujące w analizowanym okresie w zdecydowanej większości wyższe uczelnie, (w poprzednich kadencjach również członków rzeczywistych i korespondentów PAN), ale też jednostki PAN (2 osoby) oraz autorytety spoza struktur PAN, jak Narodowe Centrum Nauki, Komitet Polityki Naukowej, HE&R Consulting, Rada Polityki Pieniężnej, Departament Innowacji i Promocji MEiN oraz Ośrodek Przetwarzania Informacji. Wykaz składu osobowego Komitetu z afiliacją, funkcjami w Komitecie ORCID ID:

1. dr hab. Krzysztof Abriszewski, prof. UMK — Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Instytut Nauk o Kulturze, (0000-0003-1467-6936)
2. dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK — Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Instytut Socjologii (0000-0003-1467-6936)
3. dr hab. Ireneusz Białecki— Uniwersytet Warszawski, profesor emerytowany
4. dr hab. Beata Czarnacka-Chrobot, prof. SGH — Szkoła Główna Handlowa, Instytut Informatyki i Gospodarki Cyfrowej /0000-0002-4305-6202/
5. dr Olaf Gajl— Ośrodek Przetwarzania Informacji — Państwowy Instytut Badawczy, Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii

6. prof. dr hab. Wojciech Gasparski— Akademia Leona Koźmińskiego, profesor emerytowany, 0000-0002-0286-9303 CZŁONEK HONOROWY PREZYDIUM KOMITETU
7. prof. dr hab. Jarosław Górniak— Uniwersytet Jagielloński; Wydział Filozoficzny,
8. dr hab. Łukasz Hardt, prof. UW — Uniwersytet Warszawski, Wydział Nauk Ekonomicznych /0000-0001-6542-5833/
9. dr hab. Julita Jabłecka-Pryślopska— Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, profesor emerytowany /0000-0001-5876-8977/
10. prof. dr hab. Janusz Hołyst— Politechnika Warszawska, Pracownia Fizyki w Ekonomii i Naukach Społecznych /0000-0003-2645-0037/
11. dr Nina Kancewicz-Hoffman— HE&R Consulting, Consultant in Higher Education and Research /0000-4158-4976/
12. dr Marcin Kardas— Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania [/0000-0002-4810-1025/](#)
13. prof. dr hab. Paweł Kawalec— Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Filozofii, /0000-0001-7618-8298/ PRZEWODNICZĄCY SEKCJI METODOLOGII NAUKI, CZŁONEK PREZYDIUM
14. dr hab. Przemysław Kisiel, prof. UEK — Uniwersytet Ekonomiczny, Instytut Politologii Socjologii i Filozofii, Kraków, /0000-0002-4144-8878/. PRZEWODNICZĄCY SEKCJI ETHOSU I TRADYCJI NAUKOWEJ, CZŁONEK PREZYDIUM
15. prof. dr hab. Michał Kokowski— Instytut Historii Nauki PAN, Komisja Historii Nauki PAU /0000-0002-5389-9051/.
16. dr hab. Sebastian Kołodziejczyk, prof. UJ — Uniwersytet Jagielloński, Instytut Filozofii : /0000-0001-6780-4773/.
17. prof. dr hab. inż. Andrzej Kraśniewski— Politechnika Warszawska; Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich [/0000-0002-3733-5010/](#)
18. dr hab. Emanuel Kulczycki— Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Filozofii /0000-0001-6530-3609/
19. dr hab. inż. Krzysztof Leja, prof. PG, Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska / 0000-0001-5594-2204/
20. dr Marcin Liana— Zastępca Dyrektora NCN, Kraków

21. prof. dr hab. Zofia Barbara Liberda— Uniwersytet Warszawski; Wydział Nauk Ekonomicznych, /0000-0003-3925-3876/. W-CE PRZEWODNICZĄCA I CZŁONKINI PREZYDIUM
22. prof. dr hab. Aleksander Manterys— Instytut Studiów Politycznych PAN, / 0000-0002-9456-3714/
23. dr hab. Maria Nawojczyk, prof. AGH — Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Humanistyczny, / 0000-0003-4754-206/
24. prof. dr hab. Ewa Okoń-Horodyńska— Uniwersytet Jagielloński, Instytut Ekonomii, Finansów i Zarządzania, /0000-0002-2548-254X, 0000-0003-4313-5207 /, PRZEWODNICZĄCA I CZŁONKINI PREZYDIUM
25. dr hab. Agnieszka Olechnicka— Uniwersytet Warszawski; Instytut Ameryk i Europy, dyrektorka EUROREG, [/0000-0001-5525-636X/](#)
26. dr hab. Wiesława Osińska— Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii, /0000-0002-1306-7832 /
27. prof. dr hab. Grażyna Praweńska-Skrzypek— Uniwersytet Jagielloński, Instytut Spraw Publicznych, CZŁONKINI PREZYDIUM, / 0000-0002-5314-1910/
28. prof. dr hab. Marta Skalska-Zlat— Uniwersytet Wrocławski, profesor emerytowany
29. prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata— Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii, PRZEWODNICZĄCA SEKCJI NAUKOMETRII, CZŁONKINI PREZYDIUM, / 0000-0002-4511-4701 /
30. prof. dr hab. Marzena Świgoń — Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, [/0000-0003-3600-8349/](#)
31. dr Jacek Urbaniec— /000-0001-5157-888x/, Uniwersytet Jagielloński, Centrum Zdalnego Nauczania, SEKRETARZ KOMITETU, CZŁONEK PREZYDIUM
32. dr hab. Joanna Wolszczak-Derlacz, prof. PG — Politechnika Gdańska, Wydział Zarządzania i Ekonomii, / [0000-0002-2605-0474/](#)
33. dr hab. Anna Zachorowska-Mazurkiewicz— Uniwersytet Jagielloński, Instytut Ekonomii, Finansów i Zarządzania, /0000-0002-7895-6243/
34. dr hab. Marcelina Zuber— Uniwersytet Wrocławski, Instytut Socjologii /0000-0003-1258-1933/
35. prof. dr hab. Urszula M. Żegleń— Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Katedra Kognitywistyki, [/0000-0003-3855-3615/](#)

36. CZŁONKINI PREZYDIUM, REDAKTOR NACZELNA KWARTALNIKA „ZAGANIENIA NAUKOZNAWSTWA”

Struktura organizacyjna komitetu:

Do struktury organizacyjnej Komitetu Naukoznawstwa należą: Przewodniczący, jego zastępcy, Sekretarz, Prezydium Komitetu oraz Sekcje Komitetu, których celem jest działalność badawcza i upowszechniająca naukę w zakresie przedmiotu Naukoznawstwo. W KN działają:

Sekcja Polityki Naukowej i Innowacyjnej, której badania koncentrują się głównie:

- I. W zakresie polityki naukowej – na zagadnieniach dotyczących podstaw prawnych i instytucjonalnych funkcjonowania nauki w układzie krajowym i międzynarodowym, monitorowania reform nauki, ewaluacji efektów działalności naukowej, podstaw prawnych tej działalności i komercjalizacji wyników badań, zarządzania nauką, z wykorzystaniem znanych i opracowywanych w KN metod badawczych, funkcjonowania i współpracy z organizacjami wspierania nauki, jak np. NCN i NCBiR, Departament Strategii MEiN, Komitet Polityki Naukowej, OPI, Polskie Towarzystwo Informatyki Naukowej, Polskie Towarzystwo Kognitywistyczne, ([https://naukoznawstwo/pan.pl](https://naukoznawstwo.pan.pl))
- II. W zakresie polityki innowacyjnej – podejmowane są prace badawcze dotyczące możliwości i barier współpracy nauki z przemysłem, szukania systemowych rozwiązań w zakresie działalności naukowej z podmiotami gospodarczymi w ramach narodowych i regionalnych systemów innowacji, wspierania rozwoju wynalazców i innowatorów, działań edukacyjnych i szkoleniowych w zakresie inżynierii kreatywności), wzmocnienia roli nauki w procesie ewolucji polityki inteligentnych specjalizacji, regionów uczących się, biegunów wzrostu, itp. w Unii Europejskiej, jako źródła wzrostu innowacyjności polskich regionów.

Sekcja Metodologii Nauk, przedmiotem jej zainteresowania są współczesne rozwiązania w dziedzinie metodologii oraz filozofii nauki, jak i podstaw teoretycznych naukoznawstwa. Dotyczy to metod ilościowych, jakościowych oraz tzw. mieszanych.

Prace sekcji koncentrują się w szczególności na trzech filarach badań:

- I. W zakresie metod ilościowych badania obejmują możliwości wykorzystania dużych baz danych i przeprowadzania w oparciu o nie studiów z wykorzystaniem analiz sieciowych. Wyniki badań z zastosowaniem tego podejścia wykorzystano w procesie umiędzynarodowienia „Zagadnień Naukoznawstwa” wydawanych przez Komitet.
- II. Wykorzystanie nowoczesnych metod jakościowych w badaniach naukoznawczych zaprezentowano w postaci identyfikacji podstaw teoretycznych niezbędnych do zrozumienia różnych rodzajów dobrowolnej współpracy w ramach społeczności akademickiej. Wyniki badań pokazują, że wspólnoty praktyków stanowią skuteczny środek współpracy dzięki stymulacji procesów twórczych, indywidualnemu rozwojowi naukowców i korzyściom uzyskanym przez instytucje.
- III. Obszar zainteresowań metodami mieszanymi, które w jednym procesie badawczym integrują ilościowy i jakościowy plan badań (przegląd metod mieszanych w naukoznawstwie) zmaterializował się w rozwijaniu pojęcia „rutyn badawczych”, zastosowanych na przykład do badań rewolucyjnych odkryć we współczesnej biologii molekularnej, w wielu procesach chorobotwórczych, np. onkogenezie.

Generalnie badania te pozwalają na wizualizację nauki i jej znaczenia dla wykrycia nowych tendencji w rozwoju nauki czy poszczególnych jej dziedzin i dyscyplin, miejsca nauki w społeczeństwie i kulturze czy teorii i praktyki kształcenia naukoznawczego.

Sekcja Naukometrii niezmiennie dąży do realizacji takich zadań badawczych jak:

- wypracowanie i weryfikacja miar oceny stopnia upowszechnienia dorobku publikacyjnego;
- monitorowanie i ocena wpływu reformy nauki i szkolnictwa wyższego na stopień umiędzynarodowienia polskich czasopism naukowych;
- naukometryczna analiza rozwoju i kierunków badań naukoznawczych w Polsce;
- metody mapowania nauki i zarządzania informacją w nauce.

Sekcja Ethosu i Tradycji Naukowej, koncentruje swe prace badawcze przede wszystkim na refleksji nad ideą Uniwersytetu w XXI wieku (w szczególności określenie miejsca, roli i zadania Uniwersytetu we współczesnym życiu naukowym oraz w przestrzeni publicznej) i

w konsekwencji na kondycji współczesnego życia naukowego, w kontekście stosowania bądź podważania zasad ethosu nauki. Przyjmując tę perspektywę przyglądano się współczesnym zjawiskom i procesom kształtującym codzienne zachowania uczonych w Polsce, które w wielu przypadkach wywołują korozję wiarygodności współczesnych autorytetów naukowych, co wymaga podjęcia trudu tworzenia nowych możliwości podnoszenia standardów etycznych w Polsce. Bierze się przy tym pod uwagę nie tylko tendencje o charakterze globalnym, które wpływają na funkcjonowanie środowisk badawczych i akademickich w świecie nauki, ale również konsekwencje zmian prawnych, czy szerzej instytucjonalizacji nauki, które wyznaczają ramy dla działań naukowych i determinują zachowania uczonych w Polsce oraz skutkują nieadekwatną do potrzeb formułą komunikacji społecznej.

Nagrody przyznawane przez Komitet:

- Patronat KNPAN dla XV Międzynarodowego FORUM pn. *Informacja - Wiedza - Innowacje w Europejskiej Przestrzeni Badawczej*, 18-19 wrzesień 2019 r., Kraków
- Patronat KNPAN dla XIII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Kognitywistycznego, 23-26 sierpnia 2021 r.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu (A-D):

A. Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:

- Istotną z punktu widzenia idei interdyscyplinarnej działalności KNPAN jest Ekspertyza Komitetu pt.: *„Ewaluacja w procesie tworzenia i realizacji polityki naukowej i innowacyjnej”*, red. Grażyna Praweńska-Skrzypek, Warszawa 2017 r. ISBN: 978-83-63305-46-8.

Spis treści:

R1. Ewaluacja – teoria i metodologia – Paweł Kawalec

R2. Ewaluacja nauki – Jan Kozłowski

R3. Ewaluacja polityki innowacji -Ewa Okoń-Horodyńska

R4. Główne nurty krytyki ewaluacji polityki naukowej i innowacyjnej oraz sposoby jej doskonalenia na przykładzie wybranych krajów- Grażyna Praweńska-Skrzypek, Justyna Maciąg.

Zakończenie i rekomendacje.

Celem ekspertyzy jest wykazanie, w świetle badań polityki naukowej i innowacyjnej, jaką funkcję pełni współcześnie ewaluacja w procesie realizacji tych polityk, jakie przynosi korzyści oraz jakie generuje zagrożenia dla rozwoju nauki oraz innowacji a także, pokazanie, jak przydatnym narzędziem mogłaby ona być. Wykazano, jak duże zagrożenie stanowi ewaluacja dla jakości badań, rozwoju nauki i innowacji, zmian stylu pracy naukowej i statusu badacza. Zaprezentowano w ekspertyzie właściwą do osiągnięcia celu rzetelnej ewaluacji metodykę prac oraz doświadczenia innych krajów w systemowym podejściu do ewaluacji.

- Ekspertyza Prof. E. Kulczyckiego, członka KNPAN oraz współzałożyciela i reprezentanta The Helsinki Initiative on Multilingualism in Scholary Communication w *trwającej reformie systemu oceny badań naukowych z wezwaniem do wielojęzyczności*, a opublikowana została przez Radę Unii Europejskiej w finalnym dokumencie pt. Council conclusions on “Research assessment and implementation of Open Science” (luty 2022). Link do dokumentu: <https://www.consilium.europa.eu/media/56958/st10126-en22.pdf>
- Prof. A. Olechnicka, przewodnicząca Sekcji Polityki Naukowej i Innowacyjnej, ekspertyza pt. *”Rola nauki w procesie ewolucji polityki inteligentnych specjalizacji w UE, jako źródła wzrostu innowacyjności w polskich regionach”* - w dostępie otwartym, we współpracy ze stałym partnerem EUROREG (naukoznaw.pan.pl, 2019)
- Prof. A. Olechnicka, projekt ekspercki: *„Analiza zasobów, aktywności i osiągnięć jednostek naukowych w Polsce w dziedzinie tworzenia i rozwoju technologii”* zrealizowany przez konsorcjum: Laboratorium Badań Naukoznawczych EUROREG UW i Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy w ramach zamówienia realizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju i Technologii. Zidentyfikowano technologie rozwijające się w ostatnich latach w ponadprzeciętny sposób w skali światowej. Wyboru technologii dokonano na podstawie danych patentowych (z bazy PATSTAT). Przeanalizowano zgłoszenia patentowe z lat 2010–2019 na poziomie podklasy Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej.
- Prof. P. Kisiel, przewodniczący Sekcji Ethosu i Tradycji Naukowej, ekspertyza pt.: *”Opracowanie strategii związanej z równym dostępem do prowadzenia działalności badawczej bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację*

seksualną i inne". Ekspertyza służyła do przygotowania „Planu równości płci w UEK”, będącego realizacją jednego z celów strategii Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (wprowadzona Zarządzeniem Rektora UEK w dniu 19 lipca 2022r (nr r.0211.47.2022).

- Dr Nina Kancewicz-Hoffman, członkini KNPAN – realizuje stałe prace eksperckie w Grupie Doradczej Horyzont Europa Klaster 2 ‘Kultura, kreatywność i inkluzywne społeczeństwo’ – Krajowy Punkt Kontaktowy UE.
- Prof. Ewa Okoń-Horodyńska, przewodnicząca Komitetu, realizuje stałe prace eksperckie w Polskim Towarzystwie Oceny Technologii -*Technology Assessement* z wykorzystaniem metodyki sekcji polityki naukowej i innowacyjnej oraz sekcji metodologii nauk KNPAN,

B. Wydawane przez Komitet czasopisma

Komitet Naukoznawstwa PAN wykreował i prowadził wydawnictwo następujących prac badawczych:

- 1) „Zagadnienia Naukoznawstwa”, kwartalnik wydawany od 1965 r. w formule międzynarodowej, z artykułami polskimi oraz obcojęzycznymi (głównie w francuskim, angielskim i niemieckim), aktualnie znajduje się na liście MEiN
- 2) “Science of Science. An International Journal of Studies on Scientific Reasoning and Scientific Enterprise”, pismo wydawne było w latach 1980-1990
- 3) „Projektowanie i Systemy: Zagadnienia metodologiczne nauk praktycznych”, seria wydawana była pod auspicjami KNPAN w latach 1978-2003.

C. Konferencje naukowe

- 1) „*Finansowanie projektów badawczych w Polsce. Teoria i praktyka*”, 19.10.2012, Kraków, Międzynarodowe Centrum Kultury, (współorganizacja z NCN), z referatem gościnnym dyrektora ERC Pablo Amora. Konferencja zorganizowana z inicjatywy Sekcji Polityki Naukowej zgromadziła ponad 200 uczestników, przedstawicieli środowisk akademickich oraz instytucji naukowych w Polsce i Europie. Miała charakter otwartej debaty podejmującej problemy związane z systemem finansowania nauki w Polsce oraz oceną projektów badawczych w formie *per review*. (<http://www.ncn.gov.pl/aktualności/2012-10-25-posumowanie-konferencji>)

- 2) „*Etyka w badaniach naukowych i szkolnictwie wyższym*”, 5-6. 11. 2012, Toruń UMK (współpraca merytoryczna z KNPAN, Komitetem Etyki w Nauce), konferencja ogólnopolska, podczas której sformułowano postulaty w sprawie zintegrowanych działań prowadzących do eliminowania ze środowiska naukowego zjawisk naruszających zasady etyki nauki.
- 3) „*Alternative metrics or tailored metrics*”, (<http://knowscape.org/event/alternative-metrics-tailored-metrics/>), COST-KNOWeSCAPE, 9-10.11.2016, Warszawa. Koordynacja merytoryczna konferencji przez KN. Odnotowano udział w konferencji najwybitniejszych światowych specjalistów d/s oceny metrycznej i analizy scientometrycznej, m.in. Kevin Boyack (The Map of Science) oraz Loet Leydesdorff (The Triple Helix), a także członków grupy badawczej COST – KNOWeSCAPE. Zaprezentowano wyniki badań (przeprowadzone na dużych próbach tekstów, 10-40 mln), dotyczące nowości w ocenie parametrycznej wyników prac w zakresie humanistyki, a także strategię kształtowania relacji gospodarki i nauki oraz kariery pracowników naukowych w nauce i gospodarce.
- 4) Ogólnopolska konferencja „*Zarządzane nauką*”, Lublin 8 listopada 2008 oraz 20-22 listopada 2009, połączona z Posiedzeniem Plenarnym Komitetu Naukoznawstwa PAN; Lublin 21 listopada (https://www.kul.pl/zarzadzanie-nauka,art_16168.html)
- 5) „*Asercje i refutacje. Konwencjonalizm i jego dziedzictwo filozoficzne*”; współorganizatorzy: Komitet Naukoznawstwa PAN oraz Komitet Nauk Filozoficznych PAN; Warszawa 1 grudnia 2009 materiały z konferencji zostały opublikowane w czasopiśmie *Ruch Filozoficzny* T. 67, nr 1 (2010)
- 6) The International Workshop “*A New Organon. Science Studies in Poland between the Wars*”, the Institute of Advanced Study at the University of Konstanz, Konstanz, 20–21.02.2015, KN odpowiadał za przygotowanie prestiżowej monografii poświęconej polskiej tradycji naukoznawczej: *A New Organon Science Studies in Interwar Poland*, (red. F. Cain, B. Kleeberg, Mohr Siebeck 2023), DOI 10.1628/978-3-16-154989-2.
- 7) Współdział w przygotowaniu oraz bezpośrednio uczestnictwo KNPAN w „*The IGLO Spring reception 2015: About the link between ERA and EHEA*”, Przedstawicielstwo PAN w Brukseli, Bruksela, 5.05.2015r.
- 8) „*The Tradition of Science Studies in Poland and Abroad*” - seminarium naukoznawcze zorganizowane przez KN, z cyklu „Nauka a społeczeństwo” wraz z obchodami

jubileuszu 80-lecia prof. W. Gasparskiego, przewodniczącego Komitetu w latach 1993-2002, twórcypierwszej w Polsce Pracowni Metodologii Projektowania, 23-24.11.2016, Warszawa. (<http://naukoznaw.pan.pl/index.php/40-uncategorised/157-seminarium-24112016>). Podczas seminarium dokonano syntetycznej charakterystyki dorobku tradycji naukoznawczej w Polsce w perspektywie komparatystycznej z najważniejszym ośrodkiem zagranicznym w Europie, jakim jest SPRU. W drugiej części „Perspektywy i przyszłość badań naukoznawczych w Polsce”, wskazano na najważniejsze wyzwania naukoznawstwa wobec zmian społecznych, ekonomicznych i prawnych. Materiały zostały opublikowane w *Zagadnieniach Naukoznawstwa* (zeszyt 2, 2017).

Zdjęcie z Seminarium naukoznawczego z cyklu „Nauka i społeczeństwo” wraz z Jubilatem, prof. Wojciechem Gasparskim (w środku pomiędzy prof. Tino Airaksinenem i prof. Wiliamem Outhwaitem), 24. 11. 2016. <https://pan.pl/blog/zmarl-prof-wojciech-gasparski/>

9) „Dziedzictwo klasyków naukoznawstwa w świetle najnowszych trendów metodologicznych”, zaprezentowano, jako udział KN PAN podczas „X Zjazdu Filozoficznego”, Poznań, Symposium Specjalne 18.09.2015. Podsumowanie tradycji 50-lecia czasopisma „Zagadnienia Naukoznawstwa”. Materiały zostały opublikowane w ZN tom 52 nr 1 (<https://journals.pan.pl/zn/104586?language=pl>)

10) Specjalne wydarzenie z udziałem KN w Sesji pt. *"Polskie czasopisma naukowe z dyscyplin: historia i filozofia nauki oraz naukoznawstwo - aktualne wyzwania"* (Kraków, 25.06.2019, PAU). Cele: a) zorganizowanie spotkania redaktorów polskich czasopism z dyscyplin: "historia i filozofia nauki" oraz "naukoznawstwo" (to pierwsze w historii tego typu wydarzenie); b) przeprowadzenie dyskusji na temat zwiększenia cytowań tego rodzaju czasopism; c) wypracowanie dokumentu w sprawie czasopism z dyscyplin:

"historia i filozofia nauki" oraz "naukoznawstwo" , który przesłano do KEN z poparciem Prezydium Komitetu Naukoznawstwa PAN i dwóch komisji naukowych PAU.

- 11) „*Wydawnictwo naukowe w XXI wieku – jak technologie cyfrowe zmieniają komunikację naukową*”, Warszawa 9 listopada 2022, Komisja ds. Wydawnictw Naukowych przy KRASP, KNPAN – partner merytoryczny, konferencja w systemie mieszanym,
- 12) „*Nauka, etyka, media*”, Warszawa, 2-3 grudnia 2022 r., współorganizator (wraz z Komitetem Etyki w Nauce oraz Komitetem Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach PAN. Była to najważniejsza konferencja dotycząca tej tematyki w Polsce w roku 2022, a także przejaw nowej formuły współpracy komitetów problemowych i naukowych w PAN, przy czym dyskusja nad odpowiedzialnością ludzi nauki za informacje naukowe obecne w sferze publicznej oraz za wpływ, jaki wywiera na nią przekazywana informacja i stosowane w tym celu technologie problematyką została zapoczątkowana właśnie w Komitecie Naukoznawstwa PAN (17.06.2021 posiedzenie z udziałem wiceministra edukacji i nauki W.Bernackiego oraz kontynuowana na listopadowym posiedzeniu Komitetu Naukoznawstwa w panelu „Instrumentalizacja nauki i jej konsekwencje w komunikowaniu społecznym”).

D. Konferencje popularyzujące wiedzę:

- 1) Ogólnopolskie konferencje „*Dni Innowacji*” odbywające się w latach 2013–2015, organizowane przez studenckie Międzywydziałowe Koło Innowacji KUL wsparcia organizacyjnego a także opieki merytorycznej i honorowy patronatu udzielał Komitet Naukoznawstwa PAN
- 2) Cykl wykładów otwartych pt. „*Social Responsibility and Science in Innovation Economy*”, 2012-2015, Lublin KUL .(współudział – Sekcja Metodologii Nauki KNPAN w organizacji oraz publikacji monografii w 2015 r.)
- 3) Udział przedstawicieli Sekcji polityki naukowej i innowacyjnej KN PAN w Festiwalu Nauki i Sztuki (16-18 maja 2019, Rynek Główny w Krakowie), który odbywał się pod hasłem „*Przyszłość w nauce. Nauka w przyszłości*”. Udział w panelu dyskusyjnym dot. Realizacji Regionalnych Strategii Innowacji, głównie strategii inteligentnych specjalizacji i udziału uczelni w tym przedsięwzięciu (wykorzystanie wiedzy eksperckiej Prof.A.Olechnickiej i prof. E.Okoń-Horodyńskiej)

- 4) Udział przewodniczącej KN PAN w XXXI Forum Ekonomicznym w *Karpaczu „Europa w obliczu nowych wyzwań”*, 6-8 września 2022 r. z prezentacją wyników badań prof. J.Kozłowskiego przedstawionych na posiedzeniu KNPAN, 12.11.2020 – pt. „Zmiany klimatu czy uda się uniknąć katastrofy”, jak również prac prowadzonych w sekcji Polityka naukowa i innowacyjna KNPAN, w panelu :”Ekonomia a ekologia– innowacyjne rozwiązania”

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

- 1) „Ewaluacja w procesie tworzenia i realizacji polityki naukowej i innowacyjnej” (2017). Praca ta wykazuje, w jaki sposób i jakie mogą być efekty skupienia przez KNPAN przedstawicieli różnorodnych dziedzin i dyscyplin naukowych w organizowanych dyskusjach, konferencjach. Okazało się, iż problemy naukoznawstwa są istotne dla wszystkich dziedzin nauk, dlatego to właśnie w Komitecie Naukoznawstwa możliwe było zidentyfikowanie zagrożeń, krytycznych elementów i czynników współczesnej nauki, jak również uprawiania działalności naukowej (internacjonalizacji, interdyscyplinarności, instytucjonalizacji – zwłaszcza w formie projektyzacji, konkurencyjnego finansowania badań, ewaluacji działalności naukowej). Kwestie te osiągnęły masę krytyczną szczególnie w ostatnich kadencjach, bowiem przypadły one na nasilenie reform systemu zarządzania nauką i jej finansowania, co wymagało wyjątkowo mocnego skupienia się na współczesnych problemach naukoznawstwa. Na fali reform polityki naukowej pojawiły się bowiem kwestie w sposób szczególny wymagające uwagi, co podjęto w KN, takie, jak istota i zagrożenia związane z ewaluacją działalności naukowej i innowacyjnej. Podając przykłady - bardziej zaawansowanych w przeobrażeniach i doświadczonych w doskonaleniu - systemów ewaluacji nauki, pokazywaliśmy krytyczne elementy tych polityk właśnie w cytowanej publikacji- raporcie przekazując ją decydentom na różnych poziomach zarządzania działalnością naukową (od Ministerstwa po rektorów). Rezultaty badań przeprowadzonych na etapie przygotowywania tej książki członkowie Komitetu prezentowali także w artykułach naukowych (Prawelska-Skrzypek 2020) oraz na licznych konferencjach środowiskowych, (np. Lumen, współorganizowana przez Konferencję Rektorów Polskich 2017).

- 2) W 2022, jako kontynuację prac eksperckich zawartych w Pracy „Ewaluacja w procesie tworzenia i realizacji polityki naukowej i innowacyjnej”, w KN podjęto refleksję nad instrumentalnym wykorzystywaniem nauki przez polityków, sektor gospodarczy, media. Zorganizowano panel dyskusyjny (prowadzony przez prof. G. Prawełską-Skrzypek), „Instrumentalizacja nauki i jej konsekwencje w komunikowaniu społecznym”, w którym udział wzięli: Dr Joanna Hołda (nauki prawne, UMCS), Prof. dr hab. Janusz Hołyst (fizyka statystyczna oraz jej interdyscyplinarne zastosowania, PW), Dr hab. Maria Nawojczyk, prof. AGH (socjologia i ekonometria, AGH), Prof. dr hab. Marzena Świgoń (badania mediów, komunikacja naukowa, UWM), Dr hab. Marcelina Zuber (socjologia kultury, socjologia nauki, UW).
- 3) Problem instrumentalizacji nauki i szerzej produktów nauki podnoszony był też przez Prezydium KN PAN (jako współorganizatora) na II Ogólnopolskiej konferencji Komisji ds. Wydawnictw Naukowych przy KRASP pt. „Wydawnictwo naukowe w XXI wieku – jak technologie cyfrowe zmieniają komunikację naukową” w panelu dyskusyjnym, pt. „W jakich obszarach państwo powinno wspierać działalność wydawnictw naukowych?”, (22.09.2022), w którym uczestniczyli członkowie KN a prowadzonym przez przewodniczącą KN PAN Prof. Ewę Okoń-Horodyńską (www.krasp.org.pl;Okoń-Horodynska_moderator_2022.pdf)
- 4) W ramach społecznego oddziaływania na otoczenie badań prowadzonych przez Komitet podjęto współpracę KN z Naukową Radą Statystyczną przy Prezesie GUS. W wyniku wspólnych dyskusji ustalono, iż co prawda metody badań naukowych i badań statystycznych statystyki publicznej różnią się, jednak wyniki badań w obu obszarach są komplementarne. Statystyka publiczna zbiera i opracowuje dane o społeczeństwie wykorzystując sprawozdawczość podmiotów gospodarczych i instytucjonalnych oraz badania ankietowe osób, a także korzysta z danych administracyjnych i satelitarnych oraz z bazy Scopus dla danych bibliometrycznych. Dla imputacji brakujących danych, statystyka publiczna stosuje naukowe metody modelowania i regresji. Naukowcy z wielu dziedzin nauki współpracują z GUS w tworzeniu i ocenie nowoczesnych metod badań statystycznych. W ramach współpracy środowisk naukowych ze statystyką, z inicjatywy profesor Zofii Barbary Liberdy, Wiceprzewodniczącej Komitetu Naukoznawstwa (oraz członkini Naukowej Rady Statystycznej), odbyło się wspólne posiedzenie Komitetu Naukoznawstwa PAN i Naukowej Rady Statystycznej GUS w

dniu 2.12.2021. Ze strony Komitetu, profesor UAM Emanuel Kulczycki wygłosił referat pt. „Metody liczenia publikacji w krajowych systemach finansowania nauki opartych na wynikach”. Profesor Kulczycki wykazał, jaki wpływ na krajowe systemy ewaluacji nauki mają różne metody liczenia publikacji naukowych (całościowa, kompletna, ułamkowa i pierwiastkowa). Prezes GUS, dr Dominik Rozkrut przedstawił referat pt. „Współpraca GUS ze środowiskiem naukowym”, w którym potwierdził możliwość dostępu dla badaczy do nieidentyfikowalnych jednostkowych danych na Stanowisku Naukowiec. Zapowiedział intensyfikację współpracy ze środowiskiem naukowym w różnych formach (np. partnerstwa, staży dla doktorantów) oraz tworzenie sieci współpracy GUS, uczelni wyższych, komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk, ministerstw i urzędów centralnych oraz jednostek samorządu terytorialnego.

(https://krakus.czn.uj.edu.pl/pluginfile.php/81943/mod_resource/content/0/Protokol%20PAN-GUS%2002-12-2021.pdf)

Spółeczny wymiar działalności KNPAN można określić także poprzez tematykę i społeczny odzew prowadzonych debat w różnych środowiskach (aktorzy społeczni reprezentujący naukę, edukację, gospodarkę, NGO-sy, itp.). Komitet Naukoznawstwa nieustająco upowszechnia w swych publikacjach, debatach, konferencjach tezy o szczególnym obowiązku prawdomówności spoczywającym na ludziach nauki i mediów o granicach wolności słowa i prawie jednostki do ochrony przed niechcianą informacją i hejtem. Przykładami mogą być następujące debaty koordynowane przez Komitet Naukoznawstwa:

- *Higher education in the light of contemporary tendencies in science and educational politics*, 20.05.2014. Wystąpienie prof. Jacquesa Dubucsa, dyrektora Departamentu Nauk Humanistycznych i Społecznych we Francuskim Ministerstwie Badań i Szkolnictwa Wyższego.
- *Rola uczonego w debacie publicznej*, 13.11.2014, współorganizacja z Komitetem Etyki w Nauce
- *Etyczne aspekty rankingów w nauce*, 13.11.2014, jak wyżej. Publikacja obydwu debat: Debaty komitetów problemowych Wydziału I. Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN: Komitetu Etyki w Nauce i Komitetu Naukoznawstwa, *Nauka* 1 (2015), 93-126.

- *Paradoks społecznego wpływu nauki?*, 18.03.2016, z udziałem przedstawicieli najważniejszych agent mających wpływ na rozwój i oddziaływanie społeczne nauki (MNiSW, KRASP, NCN, PAU, Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych, HE&R Consulting,
- *Analiza zasobów, aktywności i osiągnięć jednostek naukowych w Polsce w dziedzinie tworzenia i rozwoju technologii zrealizowanego przez konsorcjum: Laboratorium Badań Naukoznawczych EUROREG UW i Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy w ramach zamówienia realizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju i Technologii*, Prof. A. Olechnicka, wykonawczynie projektu. Punktem wyjścia dla niniejszego raportu była identyfikacja technologii rozwijających się w ostatnich latach w ponadprzeciętny sposób w skali światowej. Wyboru technologii dokonano na podstawie danych patentowych (z bazy PATSTAT). Przeanalizowano zgłoszenia patentowe z lat 2010–2019 na poziomie podklasy Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej.

Oddziaływanie KNPAN na środowisko zewnętrzne, to także opiniowanie przesyłanych do Komitetu dokumentów rządowych czy parlamentarnych dotyczących edukacji i nauki a także współpracy nauk z przemysłem czy opieka nad młodymi naukowcami. Przykładami takich aktywności są:

- Wyrażenie opinii w sprawie projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw i projektu założeń do ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu nauki oraz niektórych innych ustaw, Pismo skierowane do Pani Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbary Kudryckiej, 28.01.2013
- Opieka merytoryczna nad działalnością Międzywydziałowego Koła Innowacji KUL (2012–2016), m.in., wraz z sesją Nauka-innowacje-dyfuzja, w które swoje badania przedstawili młodzi adepci nauki i doktoranci
- Konsultowanie dokumentów MEiN (dawniej MNiSW) i udział w formułowaniu uchwał wspólnych komitetów PAN (naukoznawstwo.pan.pl)
- Opiniowanie dokumentu Polityka Naukowa Państwa - w tworzenie opinii Komitetu Naukoznawstwa zaangażowani byli członkowie Sekcji: prof. Ireneusz Biłdecki, prof. Włodzisław Duch, dr Nina Kancewicz-Hoffman i prof. Przemysław Kisiel.

- Opiniowanie Rozporządzenia MEiN z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych” z dnia 12/01/2021, zaangażowani byli członkowie sekcji: prof. Ireneusz Białecki, prof. Włodzisław Duch i prof. Michał Kokowski.

Aktywność KNPAN w społecznym oddziaływaniu na otoczenie dokonuje się poprzez stałą współpracę Komitetu i jego członków z organizacjami społeczno-ekonomicznymi, naukowymi i politycznymi, poniżej zaprezentowano przykłady odpowiedzialności KN w tej kwestii:

- Prof. Zofia Barbara Liberda, Zastępczyni Przewodniczącej Komitetu, w imieniu Komitetu koordynuje współpracę z GUS w kwestii oceny tworzenia przez GUS statystyki dotyczącej nauki i innowacji oraz jej wykorzystania dla ewaluacji działalności naukowej i innowacyjnej.
- Współpraca z Centralną Komisją do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych odbywała się za pośrednictwem Prof. G. Prawelskiej-Skrzypek, członkini Prezydium Komitetu.
- Współpraca z Urzędem Marszałkowskim WM w kwestii przygotowania i realizacji Regionalnych Strategii Innowacji i Strategii *Smart Specializations* w Małopolsce a także Strategii Inteligentnych Miast w Polsce, z Radą Innowacji Społecznych oraz ze Stowarzyszeniem POLART w zakresie popularyzacji nauki w działalności artystycznej jest koordynowana przez Prof. E. Okoń-Horodyńską Przewodniczącą Komitetu, za tę działalność przyznano jej odznakę Honoris Gratia przez Prezydenta Miasta Krakowa.
- Współpraca z Narodowym Centrum Nauki, NCBiR, Centralną Komisją, Departamentem Strategii MEiN jest koordynowana przez prof. Pawła Kawalca, członka Prezydium Komitetu
- Współpraca z Polskim Towarzystwem Kognitywistycznym jest koordynowana przez prof. Urszulę Żegleń, członkinię Prezydium Komitetu
- Współpraca z Polską Akademią Umiejętności jest koordynowana przez Prof. M.Kokowskiego, członka Komitetu Naukoznawstwa

Publikacje (wybrane):

- 1) Cain F., Kleeberg B., Siebeck M., red. (2023), *A New Organon Science Studies in Interwar Poland*, DOI 10.1628/978-3-16-154989-2.

- 2) Engels, T.C.E., Kulczycki, E. (eds.), *Handbook on Research Assessment in the Social Sciences*, Edward Elgar Publishing, 2022 (544 pages).<https://www.e-elgar.com/shop/gbp/handbook-on-research-assessment-in-the-social-sciences-9781800372542.html>
- 3) Kawalec P. (2008), *Zarządzanie nauką*, Lublin, ISBN: 9788361671008.
- 4) Kawalec P. (2009), *Naukoznawstwo i ewaluacja w procesie kształcenia pracowników sektora B+R*, Lublin, ISBN: 9788361671084.
- 5) Kawalec P. (2009), *Słownik terminów naukoznawczych: teoretyczne podstawy naukoznawstwa*, Lublin.
- 6) Kawalec P. (2011), *Podstawy naukoznawstwa. Skrypt dla studentów studiów licencjackich*, t.1., Lublin, ISBN: 978-83-7702-289-4
- 7) Kawalec P. (2011), *Podstawy naukoznawstwa. Skrypt dla studentów studiów magisterskich*, t.2., Lublin, ISBN: 978-83-7702-290-0.
- 8) Kawalec P., Żegleń U. (2010), *Stan badań w zakresie naukoznawstwa w Polsce*, w: M. Grabianowski (red.), *Refleksje nad stanem wybranych obszarów nauki w Polsce w ocenie Zespołów Integracyjnych i Integracyjno-Eksperymentalnych PAN*, Polska Akademia Nauk, Warszawa, s. 27-49.[\(full-text pdf\)](#)
- 9) Kisilowska-Szurmińska, M., Świgoń, M., Głowacka, E. (2022). The use of Academia.edu, ResearchGate, Google Scholar, Scopus, and Publons among the Polish researchers of social communication and media sciences. *Przegląd Biblioteczny*, 2
- 10) Krzeski, J., Szadkowski, K., & Kulczycki, E. (2022). *Creating evaluative homogeneity: Experience of constructing a national journal ranking. Research Evaluation*, DOI: 10.1093/reseval/rvac011 [\[PDF\]](#)
- 11) Kulczycki, E., Huang, Y., Zuccala, A. A., Engels, T. C. E., Ferrara, A., Guns, R., Pölönen, J., Sivertsen, G., Taşkın, Z., & Zhang, L. (2022). Uses of the Journal Impact Factor in national journal rankings in China and Europe. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, asi.24706. DOI: 10.1002/asi.24706 [\[Link\]](#)
- 12) Kulczycki, E., Hołowiecki, M., Taşkın, Z., & Doğan, G. (2022). Questionable conferences and presenters from top-ranked universities. *Journal of Information Science*. DOI: 10.1177/01655515221087674 [\[PDF\]](#)

- 13) Taşkın, Z., Taşkın, A., Doğan, G., & Kulczycki, E. (2022). Factors affecting time to publication in information science. *Scientometrics*. DOI: 10.1007/s11192-022-04296-8 [\[PDF\]](#)
- 14) Kulczycki, E. (2022). Open Science, Research Assessment and HSS (Humanities and Social Sciences). *Open Science European Conference. Proceedings of the Paris Open Science European Conference: OSEC 2022*. OpenEdition Press. DOI:10.4000/books.oep.15829
- 15) Mreła A., Osińska V., Sokolov O. (2022) Fuzzy logic in knowledge dissemination due to citation trees. Contribution to discipline vector. *Bulletin of the Polish Academy of Sciences Technical Sciences*, Vol. 70(4), 2022. DOI: 10.24425/bpasts.2022.141988.
- 16) Ossowska M. i Ossowski S. (1935), *Nauka o nauce*, w: *Nauka Polska* t.20, 1-12
- 17) [Prawelska-Skrzypek G., red. \(2017\), *Ewaluacja w procesie tworzenia i realizacji polityki naukowej i innowacyjnej*, Warszawa ISBN: 978-83-63305-46-8.](#)
- 18) [Prawelska-Skrzypek G., \(2020\), *Academic Autonomy in the Contemporary University*, *Journal of Intercultural Management*, Vol. 12, 3, September 2020, pp. 2-20, \(DOI: 10.2478/joim-2020-0042\).](#)
- 19) [Świgoń, M., Głowacka, E., & Kisilowska-Szurmińska, M. \(2022\),](#) Academia.edu, Research Gate, Google Scholar, Scopus i Publons (Web of Science) – szczegółowa analiza obecności reprezentantów nauk o komunikacji społecznej i mediach. *Media - Kultura - Komunikacja Społeczna*, (18). <https://doi.org/10.31648/mkks.7182>
- 20) Znaniecki F., (1925), *Przedmiot i zadania nauki o wiedzy*, [w:] *Nauka Polska* nr 5, 1-78
- 21) Znaniecki F. (1935), *Ludzie terażniejsi a cywilizacja przyszłości*, Książnica Atlas, Lwów-Warszawa

Dane do kontaktu: Prof. Ewa Okoń-Horodyńska ewa.okon-horodynska@uj.edu.pl (605367848); Prof. Agnieszka Olechnicka a.olechnicka@uw.edu.pl (888835842)

Komitet Problemowy Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach

Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: Komitet został utworzony 19 stycznia 2021 roku (Uchwała Prezydium PAN nr 1/2021) jako wyraz docenienia autonomii nowo powołanej dyscypliny i społecznego znaczenia badań mediów.

Zakres działania komitetu: nauki o komunikacji społecznej i mediach, bibliologia i informatologia, kognitywistyka, nauki o poznaniu, socjologia mediów, edukacja medialna.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet wystąpił z inicjatywą wspólnych badań statusu dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach w Europie.

Przewodnicząca komitetu

2021-2022: prof. dr hab. Iwona Hofman

Skład osobowy komitetu w kadencji np. 2021-2022:

Prezydium: prof. dr hab. Iwona Hofman – przewodnicząca; prof. dr hab. Stanisław Jędrzejewski – zastępca przewodniczącej; prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas – zastępczyni przewodniczącej; prof. dr hab. Bogusława Dobek-Ostrowska – członkini;

prof. dr hab. Wiesław Władysław – członek; prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek – członkini;

Pozostali członkowie: prof. dr hab. Janusz Adamowski; dr hab. Dominik Batorski; dr hab. Marek Chyliński, prof. UO; dr hab. Wojciech Cwalina, prof. UMCS; dr hab. Marek Czyżewski, prof. UŁ; dr hab. Olga Dąbrowska-Cendrowska, prof. UJK; prof. dr hab. Bogusława Dobek-Ostrowska; prof. dr hab. Dariusz Doliński; dr hab. Urszula Doliwa, prof. UWM; ks. prof. dr hab. Michał Drożdż; prof. dr hab. Michael Fleicher; prof. dr hab. Małgorzata Fuszara; dr hab. Sławomir Gawroński, prof. WSliZ; prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas; prof. dr hab. Grażyna Habrajska; prof. dr hab. Iwona Hofman; prof. dr hab. Dariusz Jemielniak; prof. dr hab. Marek Jeziński; prof. dr hab. Stanisław Jędrzejewski; dr hab. Mariusz Kolczyński, prof. UŚ; dr hab. Emanuel Kulczycki, prof. UAM; dr hab. Arkadiusz Lewicki, prof. UW; dr hab. Małgorzata Łosiewicz, prof. UG; prof. dr hab. Tomasz Mielczarek; dr hab. Maria Nowina-Konopka, prof. UJ; prof. dr hab. Jerzy Olędzki; dr hab. Szymon Ossowski, prof. UAM; prof. dr hab. Wiktor Pepliński; prof. dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz; dr hab. Radosław Sajna-Kunowsky, prof. UKW; prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas; ks. dr hab. Krzysztof Stępnik, prof. UKSW; prof. dr hab. Krzysztof Stępnik; dr hab. Justyna Szulich-Kaluża, prof. KUL; prof. dr hab. Wiesław Władysław; prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek; prof. dr hab. Grażyna Wrona;
Dr Wojciech Maguś – pełniący obowiązki sekretarza Komitetu.

Struktura organizacyjna komitetu: W Komitecie nie powołano formalnie komisji i sekcji. Ze względu na początki działalności Komitetu, członkowie Komitetu zgłaszali się do wykonywania zadań, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi i kompetencjami. Zespoły powołane do realizacji zadań Komitetu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach PAN: 1. Opracowanie raportu - bilansu otwarcia dla nowego paradygmatu dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach (ewolucja przedmiotu badań, mapa sieci badawczych krajowych i zagranicznych, pozycjonowanie czasopism naukowych, kierunki badań i dydaktyki, współpraca z towarzystwami naukowymi); 2. Przygotowanie analizy wartości informacji jako problemu edukacji medialnej (świadomego uczestnictwa w procesach komunikacji społecznej, kształcenia kompetencji odbiorczych w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego); 3. Przeprowadzenie oceny zmian w systemie medialnym w Polsce w płaszczyznach: prawa i etyki mediów, teorii systemów medialnych,

polityzacji mediów, deprofesjonalizacji; 4. Przygotowanie rekomendacji w zakresie wykorzystania mediów cyfrowych w badaniach i komunikacji naukowej oraz edukacji. Ze względu na szeroki zakres prac Komitetu zostali powołani dodatkowo eksperci: prof. dr hab. Igora Borkowskiego, dr hab. Leszka Gęsiaka, prof. dr hab. Jerzego Gołuchowskiego, prof. dr hab. Jerzego Jastrzębskiego, prof. dr hab. Andrzeja Staniszewskiego.

Udział w pracach komitetu młodych badawczy: Młodzi badacze z różnych zespołów i ośrodków akademickich brali udział w opracowaniu ankiet dotyczących statusu dyscypliny oraz uczestniczyli w konferencjach naukowych z samodzielnymi wystąpieniami. Zaplanowano nawiązanie współpracy z Forum Młodych Medioznawców i Komunikologów PTKS.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

W okresie dwóch lat funkcjonowania Komitetu realizowane były zadania wynikające z harmonogramu pracy, przyjętego podczas posiedzenia plenarnego 8 czerwca 2021 roku. Harmonogram ten jest spójny z regulaminem pracy Komitetu. Wyniki pracy zespołów zadaniowych były prezentowane zgodnie z harmonogramem podczas posiedzeń plenarnych Komitetu a także omawiane podczas środowiskowych konferencji medioznawczych i VI Kongresu PTKS.

Szczególnie podkreślić należy duże zainteresowanie wynikami prac zespołu powołanego do realizacji zadania 1. tj. opracowania raportu – bilansu otwarcia dla nowego paradygmatu dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Raport ten ma kluczowe znaczenie dla określenia statusu nowej dyscypliny powstałej z połączenia trzech klasyfikowanych przed 2018 rokiem. Wyniki raportu pozwalają prognozować kierunki badawcze i dydaktyczne dyscypliny w kontekście ewaluacji jednostek.

Zadanie 2. polegające na analizie wartości informacji jako problemu edukacji medialnej zostało zrealizowane przez wykłady ekspertów i dyskusje przeprowadzone podczas posiedzeń plenarnych Komitetu. Głównym przedmiotem ustaleń był zakres dezinformacji w sytuacjach kryzysowych np. pandemii, wojen informacyjnych. Tej problematyce poświęcone były wykłady prof. T. Gobana-Klasa i prof. J. Krefta oraz prezentacje wyników projektów naukowych podczas seminarium „Znaczenie edukacji medialnej w walce z dezinformacją”.

Realizacja zadania 3. miała specyficzny charakter ze względu na szeroki zakres analizowanych problemów dotyczących oceny zmian w systemie medialnym w Polsce. Należy podkreślić, że na podstawie ankiet środowiskowych, problem określony w zdaniu 3. należy do najczęściej badanych w ośrodkach medioznawczych w Polsce. W ramach realizacji zadania odbywały się dodatkowe spotkania zespołu, które zaowocowały opracowaniem siedmiu studiów oraz przyjęciem przez Komitet Oświadczenia.

Zagadnienia szczegółowe opracowane przez zespół były prezentowane podczas konferencji podsumowującej prace Komitetu 9 listopada 2022 roku – www.konferencja.pan.pl/komunikacja-spooleczna. Podczas konferencji wygłoszono 12 wystąpień, odbyły się 2 dyskusje oraz omówiono wyniki badań ankietowych w formie raportu. Wszystkie wystąpienia dotyczyły zadań wyznaczonych do wykonania przez Komitet Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach w latach 2021-2022. Z punktu widzenia dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach najważniejszy był raport, skierowany niejako do wewnątrz, bo obrazujący mapę ośrodków badawczych i dydaktycznych w Polsce w okresie do zakończenia ewaluacji jednostek. Na podstawie raportu stwierdzić można, że największymi problemami jednostek są niska punktacja czasopism przypisanych do dyscypliny, mała efektywność pozyskiwania środków w drodze krajowych konkursów naukowych, płynność kryteriów oceny. Jednocześnie, widoczny jest dynamiczny rozwój dyscypliny, którą reprezentuje już ponad tysiąc badaczy (według złożonych deklaracji), w tym blisko połowę stanowią doktorzy. Realizacja zadania pozwoliła także na określenie kierunków pracy jednostek oraz określenie potencjału jednostek, które przystąpią do ewaluacji po raz pierwszy w kolejnym okresie oceny. Referaty wygłoszone podczas konferencji miały związek z problemami badawczymi najczęściej podejmowanymi we wszystkich ośrodkach. Zagadnienia wartości informacji, dezinformacji, weryfikacji wiedzy, komunikacji naukowej okazały się wektorami o specjalnym, społecznym wymiarze dyscypliny; wręcz argumentami przemawiającymi za społeczną użytecznością badań. Znaczenie dyscypliny można więc postrzegać przez pryzmat kształcenia kompetencji w zakresie odróżniania informacji i manipulacji w różnych sferach i formach przekazu. W czasie dyskusji podnoszono wartość edukacji medialnej oraz nowych mediów wykorzystywanych w komunikacji naukowej. Duży blok problemowy dotyczył kwestii zmian w systemie medialnym w Polsce w związku z rolą mediów publicznych, upolitycznieniem mediów, mediatyzacją polityki, deprofesjonalizacją zawodu dziennikarza. Zdiagnozowano

problemy wyczerpania misji mediów publicznych, ograniczenia funkcji mediów do informacji i zabawy, a także zaniżenia standardów etyki zawodowej. Konferencja pomogła wyróżnić nisze badawcze, które w przyszłości mogą być zadaniami Komitetu, m.in. komunikacja a dystrybucja wiedzy, analiza postaw odbiorców i użytkowników mediów w kontekście nadmiaru informacji i baniek informacyjnych.

Zadanie 4. zostało zrealizowane przez cykl seminariów i rozmów z ekspertami definiującymi różne aspekty wykorzystania mediów cyfrowych w badaniach, komunikacji naukowej i edukacji.

Cykl rozmów o mediach cyfrowych publikowanych w radio i na stronach internetowych. Wywiady przeprowadzono z następującymi osobami: prof. dr hab. Iwoną Hofman o znaczeniu Komitetu Problemowego Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach PAN i roli mediów cyfrowych w pracach Komitetu; dr. hab. Dominikiem Batorskim o roli mediów cyfrowych w badaniach naukowych i o zmieniających się sposobach docierania do informacji – 2 odcinki; prof. dr hab. Małgorzata Fuszara o roli mediów cyfrowych w walce o obecności kobiet i tematu praw kobiet w mediach cyfrowych – 2 odcinki; dr. hab. Radosławem Sajną-Kunowskim, prof. UKW o wykorzystaniu mediów cyfrowych do badań genealogicznych. Wywiady były emitowane na antenie Radia UWM FM w okresie od października 2021 do października 2022 w audycji Mediofon, prowadzonej przez dr hab. Urszulę Doliwę, prof. UWM oraz dr Martę Więckiewicz-Archacką. Są one dostępne również w formie podcastów na stronie Radia UWM FM.

Zestawienie aktywności Komitetu pozwala zaobserwować następujące prawidłowości: ścisły związek pomiędzy wynikami raportu diagnozującego stan dyscypliny a frekwencją badawczą problemów podjętych w trakcie realizacji zadań, ważne oddziaływanie środowiskowe i społeczne rekomendowanych rozwiązań w zadaniach 2, 3, 4. Ponadto problematyka zadań była omawiana podczas konferencji, seminariów i szkoleń naukowych oraz popularyzujących naukę. Zakres podjętych problemów umożliwił także współpracę z Radą Towarzystw Naukowych i Radą Upowszechniania Nauki przy organizacji konferencji „Komunikacja w nauce. Komunikowanie wiedzy. Rola towarzystw naukowych”. W drugiej części konferencji, eksperci Komitetu przeprowadzili analizę i szkolenia w zakresie obsługi stron internetowych.

Ważną część pracy Komitetu stanowią oświadczenia i stanowiska podejmowane w istotnych społecznie i naukowo kwestiach. Konsultacje projektów tych dokumentów

prowadzone pomiędzy komitetami stanowiły wartość dodaną, gdyż uświadamiały zbieżność problemów niezależnie od dyscyplin naukowych. Specjalnym dowodem tej wspólnoty była współorganizacja konferencji przez Komitety: Etyki w Nauce, Naukoznawstwa, Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach – www.konferencja.pan.pl/nauka-etyka-media.

Społeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Członkowie Komitetu brali udział jako eksperci w prezentacji i dyskusji nad społecznym projektem reformy mediów publicznych, autorstwa m.in. prof. Stanisława Jędrzejewskiego (wiceprzewodniczącego Komitetu), która odbyła się podczas posiedzenia Senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu w dniu 4 października 2022 roku.

Treści publikowane w podcastach na temat dezinformacji wzbudziły duże zainteresowanie odbiorców z różnych środowisk. Planowane jest przygotowanie scenariuszy lekcji w ramach Laboratoriów Przyszłości.

Prezentacja wyników pracy Komitetu i wspólne organizowanie konferencji z innymi komitetami PAN zapoczątkowały dyskusje nad jakością komunikacji naukowej.

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Komitet Biologii Molekularnej Komórki

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Rok powołania komitetu i krótka historia

Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN powołano w roku 2016, po reorganizacji komitetów PAN i rozwiązaniu części z nich, m. in. Komitetu Biochemii i Biofizyki, Komitetu Cytobiologii, czy Komitetu Mikrobiologii. Komitet przejął zakresy działania tych komitetów oraz poszerzył go o nowe aktywności wynikające z powołania w swój wkład członków reprezentujących inne dziedziny nauki (szczegóły na stronie <https://kmbmk.pan.pl/pl-pl/>)

Zakres działania Komitetu: Komórki prokariotyczne, komórki eukariotyczne, wirusy, biochemia, biofizyka, mikrobiologia, biologia komórki, biologia molekularna

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet pełni funkcję Komitetu Naukowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią ds. Biochemii i Biologii Molekularnej - International Union of Biochemistry and Molecular Biology (IUBMB) oraz z Międzynarodową Unią ds. Biofizyki Podstawowej i Stosowanej - International Union for Pure and Applied Biophysics (IUPAB) (odpowiednio: <https://iubmb.org/> oraz <https://iupab.org/>)

Przewodniczący komitetu:

Prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn, Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii, Katedra Biologii Molekularnej, ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Przewodniczący:

prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn - Uniwersytet Gdański, <https://orcid.org/0000-0003-4042-7466>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Grzegorz_Węgrzyn

Zastępcy przewodniczącego:

prof. dr hab. Jarosław Dziadek - Instytut Biologii Medycznej PAN, <https://orcid.org/0000-0003-1427-884X>

prof. dr hab. Zofia Szweykowska-Kulińska - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0003-0032-469X>

Członkowie Prezydium:

prof. dr hab. Wiesław Gruszecki - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, <https://orcid.org/0000-0002-8245-3913>

prof. dr hab. Przemysław Wojtaszek - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0002-4484-1536>

Członek Prezydium, sekretarz naukowy:

dr hab. Beata Szostakowska - Gdański Uniwersytet Medyczny, <https://orcid.org/0000-0003-2738-3753>

Honorowy Przewodniczący Komitetu:

prof. dr hab. Włodzimierz Korohoda – Uniwersytet Jagielloński (honorowy przewodniczący Komitetu Cytobiologii PAN, który to komitet został rozwiązany w 2016 r., a jego zakres działalności wszedł w zakres działalności Komitetu Biologii Molekularnej Komórki PAN)

Członkowie:

prof. dr hab. Ryszard Adamiak, - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, <https://orcid.org/0000-0001-8914-9618>

prof. dr hab. Anna Ajduk - Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-7262-1370>

prof. dr hab. Jan Barciszewski - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, <https://orcid.org/0000-0001-7766-5594>

prof. dr hab. Grzegorz Bartosz - Uniwersytet Rzeszowski, <https://orcid.org/0000-0002-0347-0740>

prof. dr hab. Barbara Bilińska - Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Janusz Błasiak - Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0001-9539-9584>

dr hab. Joanna Boncela, prof. IBM PAN - Instytut Biologii Medycznej PAN, <https://orcid.org/0000-0001-8419-7012>

prof. dr hab. Agnieszka Chacińska - Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych PAN, <https://orcid.org/0000-0002-2832-2568>

prof. dr hab. Maria Anna Ciemerych-Litwinienko - Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0003-0387-4179>

prof. dr hab. Krzysztof Dołowy - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
<https://orcid.org/0000-0003-3673-0542>

prof. dr hab. Andrzej Dziembowski – Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i
Komórkowej w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0001-8492-7572>

dr hab. Maciej Figiel, prof. ICHB - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN,
<https://orcid.org/0000-0003-3961-4635>

prof. dr hab. Anna Filipek - Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN,
<https://orcid.org/0000-0001-9484-9555>

prof. dr hab. Iwona Jadwiga Fijałkowska - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
<https://orcid.org/0000-0002-5307-4332>

prof. dr hab. Beata Hasiów-Jaroszewska - Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut
Badawczy, <https://orcid.org/0000-0002-8267-023X>

prof. dr hab. Maksim Ionov, prof. UŁ - Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0001-7227-6864>

prof. dr hab. Leszek Kaczmarek - Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN,
<https://orcid.org/0000-0002-7207-3490>

prof. dr hab. Elżbieta Kierzek - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, <https://orcid.org/0000-0002-5563-003X>

prof. dr hab. Barbara Klajnert-Maculewicz - Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0003-3459-8947>

dr Jacek Kolanowski - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, <https://orcid.org/0000-0002-6779-4736>

prof. dr hab. Joanna Stefania Kruszewska - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
<https://orcid.org/0000-0003-2012-7781>

dr hab. Magdalena Krzymowska, prof. IBB PAN - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
<https://orcid.org/0000-0001-9016-9165>

dr hab. Marta Lenartowska, prof. UMK - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

prof. dr hab. Katarzyna Nałęcz - Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN,
<https://orcid.org/0000-0002-9928-890X>

dr hab. Marta Olejniczak, prof. ICHB PAN - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN,
<https://orcid.org/0000-0001-8471-6302>

prof. dr hab. Maria Jolanta Rędownicz - Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, <https://orcid.org/0000-0001-5834-471X>

prof. dr hab. Antoni Różalski - Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0001-6247-5202>

dr hab. Beata Sadowska, prof. UŁ - Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0001-6383-3972>

prof. dr hab. Joanna Saluk - Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab. Kazimierz Strzałka - Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Adam Szewczyk - Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, <https://orcid.org/0000-0001-5519-260X>

prof. dr hab. Marek Tchórzewski - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, <https://orcid.org/0000-0002-0718-4223>

prof. dr hab. Piotr Węgleński - Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Alicja Węgrzyn - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, <https://orcid.org/0000-0002-3073-2814>

prof. dr hab. Elżbieta Wyroba - Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN
Członkowie specjalści:

dr hab. Piotr Bednarczyk, prof. SGGW - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0002-7125-0715>

prof. dr hab. Krzysztof Sobczak - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0001-8352-9812>

prof. dr hab. Artur Jarmołowski - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0002-1073-146X>

dr hab. Dorota Nowak, prof. UWr - Uniwersytet Wrocławski, <https://orcid.org/0000-0002-6426-1686>

dr hab. Joanna Hildebrand - Uniwersytet Wrocławski, <https://orcid.org/0000-0002-2371-1062>

prof. dr hab. Zbigniew Madeja - Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Joanna Kufel - Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0001-6810-2749>

dr hab. Anna Lass, prof. GUMed - Gdański Uniwersytet Medyczny, <https://orcid.org/0000-0002-5885-9868>

dr hab. Krzysztof Zienkiewicz, prof. – UMK - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
<https://orcid.org/0000-0002-8525-9569>

Osoby do kontaktu:

Przewodniczący: prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn

Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk

email: grzegorz.wegrzyn@ug.edu.pl

Sekretarz: dr hab. Beata Szostakowska

Wydział Nauk o Zdrowiu z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej, Gdański
Uniwersytet Medyczny, ul. Powstania Styczniowego 9B, 81-519 Gdynia

email: beata.szostakowska@gumed.edu.pl

Starszy specjalista ds. administracji mgr Agnieszka Kołodziejska

Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk

email: agnieszka.kolodziejska@ug.edu.pl

Struktura organizacyjna komitetu:

Prezydium (Przewodniczący, dwóch zastępców przewodniczącego, trzech członków
Prezydium w tym Sekretarz naukowy)

Członkowie - 51 osób, w tym: 9 członków Polskiej Akademii Nauk (2 członków
rzeczywistych, 7 członków korespondentów), 2 członków AMU, 30 członków i 9 członków
specjalistów

Nagrody przyznawane przez Komitet Biologii Molekularnej Komórki

KBMK przyznaje dwie nagrody w postaci dyplomów:

1. Nagroda im. prof. Kazimierza Bassalika za najlepsze prace z zakresu mikrobiologii
wykonane w polskich laboratoriach (ustanowiona przez Komitet Mikrobiologii PAN
i kontynuowana przez KBMK PAN)

Od początku istnienia komitetu nagrodę taką otrzymali:

Za rok 2015:

Nagroda:

Wawrzycka Aleksandra, Gross Marta, Wasążnik Anna, Konieczny Igor za artykuł „Plasmid replication initiator interactions with origin 13-mers and polymerase subunits contribute to strand-specific replisome assembly” PROCEEDINGS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE UNITED STATES OF AMERICA 2015; 112: E4188-E4196

Dwa równorzędne wyróżnienia:

Donczew Rafał, Makowski Łukasz, Jaworski Paweł, Bezulska Martyna, Nowaczyk Małgorzata, Zakrzewska-Czerwińska Jolanta, Zawilak-Pawlik Anna za artykuł „[The atypical response regulator HP1021 controls formation of the Helicobacter pylori replication initiation complex](#)” MOLECULAR MICROBIOLOGY 2015; 95: 297-312

Hodyra-Stefaniak Katarzyna, Miernikiewicz Paulina, Drapała Jarosław, Drab Marek, Jonczyk-Matysiak Ewa, Lecion Dorota, Kaźmierczak Zuzanna, Beta Weronika, Majewska Joanna, Harhala Marek, Bubak Barbara, Kłopot Anna, Górski Andrzej, Dąbrowska Krystyna za artykuł „[Mammalian Host-Versus-Phage immune response determines phage fate in vivo](#)” SCIENTIFIC REPORTS 2015; 5: 14802

Za rok 2016:

Nagroda:

Monika Rezulak, Izabela Borsuk, Iwona Mruk za artykuł „[Natural C-independent expression of restriction endonuclease in a C protein-associated restriction-modification system](#)” NUCLEIC ACIDS RESEARCH 2016; 44: 2646-2660

Dwa równorzędne wyróżnienia:

Dariusz Nowicki, Olga Rodzik, Anna Herman-Antosiewicz za artykuł „[Isothiocyanates as effective agents against enterohemorrhagic Escherichia coli: insight to the mode of action](#)” Scientific Reports 2016; 6: 30627

Małgorzata Sierant, Grażyna Leszczyńska, Klaudia Sadowska, Agnieszka Dziergowska, Michał Różański, Elżbieta Socacka, Barbara Nawrot za artykuł „[S-Geranyl-2-thiouridine wobble nucleosides of bacterial tRNAs; chemical and enzymatic synthesis of S-geranylated-RNAs and their physicochemical characterization](#)” NUCLEIC ACIDS RESEARCH 2016; 44: 10986-10998

Za rok 2017:

Nagroda:

Joanna Holowka, Damian Trojanowski, Katarzyna Ginda, Bartosz Wojtas, Bartłomiej Gielniewski, Dagmara Jakimowicz, Jolanta Zakrzewska-Czerwinska za artykuł „HupB Is a Bacterial Nucleoid-Associated Protein with an Indispensable Eukaryotic-Like Tail” mBIO 2017; 8: e01272-17

Dwa równorzędne wyróżnienia:

Katarzyna Bury, Katarzyna Wegrzyn, Igor Konieczny za artykuł „Handcuffing reversal is facilitated by proteases and replication initiator monomers” NUCLEIC ACIDS RESEARCH 2017; 45: 3953-3966

Agnieszka Strzalka, Marcin J. Szafran, Terence Strick, Dagmara Jakimowicz za artykuł [„C-terminal lysine repeats in Streptomyces topoisomerase I stabilize the enzyme-DNA complex and confer high enzyme processivity”](#) NUCLEIC ACIDS RESEARCH 2017; 45: 11908-11924

Za rok 2018:

Nagroda:

Aleksandra Milewska, Eveline Kindler, Philip Vkovski, Sławomir Żegleń, Marek Ochman, Volker Thiel, Zenon Rajfur, Krzysztof Pyrc za artykuł [„APOBEC3-mediated restriction of RNA virus replication”](#) SCIENTIFIC REPORTS 2018; 8: 5960

Wyróżnienie:

Daria Augustyniak, Rafał Seredyński, Siobhán McClean, Justyna Roszkowiak, Bartosz Roszniowski, Darren L Smith, Zuzanna Drulis-Kawa, Paweł Mackiewicz za artykuł [„Virulence factors of Moraxella catarrhalis outer membrane vesicles are major targets for cross-reactive antibodies and have adapted during evolution”](#) SCIENTIFIC REPORTS 2018; 8: 4955

Za rok 2019:

Nagroda:

Paulina Bierwagen, Kamil Szpotkowski, Mariusz Jaskolski, Anna Urbanowicz za artykuł [„Borrelia outer surface protein C is capable of human fibrinogen binding”](#) FEBS JOURNAL 2019; 286: 2415-2428

Dwa równorzędne wyróżnienia:

Alessandro Negri, Marcin Jąkałski, Aleksandra Szczuka, Leszek P. Pryszcz, Iwona Mruk za artykuł „[Transcriptome analyses of cells carrying the Type II Csp231I restriction-modification system reveal cross-talk between two unrelated transcription factors: C protein and the Rac prophage repressor](#)” NUCLEIC ACIDS RESEARCH 2019; 47: 9542-9556

Damian Trojanowski, Marta Kołodziej, Joanna Hołówka, Rolf Müller, Jolanta Zakrzewska Czerwińska za artykuł „[Watching DNA Replication Inhibitors in Action: Exploiting Time-Lapse Microfluidic Microscopy as a Tool for Target-Drug Interaction Studies in Mycobacterium](#)” ANTIMICROBIAL AGENTS AND CHEMOTHERAPY 2019; 63: e00739-19

Za rok 2020:

Nagroda:

Aleksandra Milewska, Katherine Falkowski, Magdalena Kulczycka, Ewa Bielecka, Antonina Naskalska, Paweł Mak, Adam Lesner, Marek Ochman, Maciej Urlik, Elftherios Diamandis, Ioannis Prassas, Jan Potempa, Tomasz Kantyka, Krzysztof Pyrcz za artykuł „[Kallikrein 13 serves as a priming protease during infection by the human coronavirus HKU1](#)” Science Signalling 2020; 13: eaba9902

Wyróżnienie:

Beata Zalewska-Piątek, Marcin Olszewski, Tomasz Lipniacki, Sławomir Błoński, Miłosz Wieczór, Piotr Bruździak, Anna Skwarska, Bogdan Nowicki, Stella Nowicki, Rafał Piątek za artykuł „[A shear stress micromodel of urinary tract infection by the Escherichia coli producing Dr adhesin](#)” PLoS Pathogens 2020;16:e1008247.

Za rok 2021:

Nagroda:

Marcin J Szafran, Tomasz Małecki, Agnieszka Strzałka, Katarzyna Pawlikiewicz, Julia Duława, Anna Zarek, Agnieszka Kois-Ostrowska, Kim C Findlay, Tung B K Le, Dagmara Jakimowicz za artykuł „[Spatial rearrangement of the Streptomyces venezuelae linear chromosome during sporogenic development](#)” Nature Communications 2021;12: 5222

Dwa równorzędne wyróżnienia:

Agnieszka Tudek, Paweł S Krawczyk, Seweryn Mroczek, Rafał Tomecki, Matti Turtola, Katarzyna Matylla-Kulińska, Torben Heick Jensen, Andrzej Dziembowski za artykuł [„Global view on the metabolism of RNA poly\(A\) tails in yeast *Saccharomyces cerevisiae*”](#) Nature Communications 2021;12: 4951

Karolina Jarzaniak, Joanna Banasiak, Tomasz Jamruszka, Aleksandra Pawela, Martin Di Donato, Ondřej Novák, Markus Geisler, Michał Jasiński za artykuł [„Early stages of legume-rhizobia symbiosis are controlled by ABCG-mediated transport of active cytokinins”](#) Nature Plants 2021;7: 428-436

2. Nagroda im. prof. Włodzimierza Krzyżosiaka za najlepsze prace doświadczalne w zakresie badań nad kwasami nukleinowymi wykonaną w polskim laboratorium (ustanowiona w roku 2020)

Od początku istnienia komitetu nagrodę taką otrzymali:

Za rok 2020:

Nagroda:

Susheel Sagar Bhat, Dawid Bielewicz, Tomasz Gulanicz, Zsuzsanna Bodi, Xiang Yu, Stephen J Anderson, Łukasz Szewc, Mateusz Bajczyk, Jakub Dolata, Natalia Grzelak, Dariusz J Smoliński, Brian D Gregory, Rupert G Fray, Artur Jarmołowski, Zofia Szweykowska-Kulińska za artykuł „mRNA adenosine methylase (MTA) deposits m6A on pri-miRNAs to modulate miRNA biogenesis in *Arabidopsis thaliana*” Proc Natl Acad Sci U S A. 2020; 117: 21785-21795

Dwa równorzędne wyróżnienia:

Paweł J. Sikorski, Marcin Warmiński, Dorota Kubacka, Tomasz Ratajczak, Dominika Nowis, Joanna Kowalska, Jacek Jemielity za artykuł „The identity and methylation status of the first transcribed nucleotide in eukaryotic mRNA 5' cap modulates protein expression in living cells” Nucleic Acids Research 2020; 48:1607-1626

Paweł Trzaskoma, Błażej Ruszczycki, Byoungkoo Lee, Katarzyna K Pels, Katarzyna Krawczyk, Grzegorz Bokota, Andrzej A Szczepankiewicz, Jesse Aaron, Agnieszka Walczak, Małgorzata A Śliwińska, Adriana Magalska, Michał Kadlof, Artur Wolny, Zofia Parteka, Sebastian Arabasz, Magdalena Kiss-Arabasz, Dariusz Plewczyński, Yijun Ruan, Grzegorz Wilczyński za artykuł „Ultrastructural visualisation of 3D chromatin folding using

volume electron microscopy and DNA in situ hybridisation” Nature Communications 2020; 11: 2120

Za rok 2021:

Nagroda:

Magdalena Derbis, Emre Kul, Daria Niewiadomska, Michał Sekrecki, Agnieszka Piasecka, Katarzyna Taylor, Renate K Hukema, Oliver Stork, Krzysztof Sobczak za artykuł „Short antisense oligonucleotides alleviate the pleiotropic toxicity of RNA harboring expanded CGG repeats” Nature Communications 2021; 12: 1265.

Wyróżnienie:

Agnieszka Tudek, Paweł S Krawczyk, Seweryn Mroczek, Rafał Tomecki, Matti Turtola, Katarzyna Matylla-Kulińska, Torben Heick Jensen, Andrzej Dziembowski za artykuł „Global view on the metabolism of RNA poly(A) tails in yeast *Saccharomyces cerevisiae*” Nature Communications 2021; 12: 4951

KBMK PAN przyznaje także Medal im. prof. Leona Marchlewskiego za wybitny wkład w rozwój biologii molekularnej, biologii komórki, biochemii i biofizyki. Przyznawanie Medalu komitet przejął po Komitecie Biochemii i Biofizyki PAN.

Od początku istnienia komitetu Medal otrzymali:

prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn za rok 2015

prof. dr hab. Agnieszka Chacińska za rok 2016

prof. dr hab. Barbara Nawrot za rok 2018

prof. dr hab. Piotr P. Stępień za rok 2019

prof. dr hab. Magdalena Rakowska-Boguta za rok 2021

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

Komitet brał czynny udział w dyskusjach dotyczących rozwoju nauki w Polsce, w szczególności w zakresie biologii molekularnej i biologii komórki. Uchwały Komitetu i listy do instytucji, w tym Narodowego Centrum Nauki i Ministerstwa Edukacji i Nauki odegrały ważną rolę w działaniach mających na celu podwyższanie poziomu badań naukowych w Polsce. Na dyskusje podczas posiedzeń Komitetu zaproszeni byli przewodniczący i

członkowie Komitetu Badań Naukowych. Komitet podejmował i upubliczniał uchwały m.in. w sprawie zmiany punktacji czasopism będących na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki na potrzeby ewaluacji jednostek naukowych (https://kbnk.pan.pl/images/uchwaly/Uchwaa_2_2021.pdf), a także w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopenikańskim (<https://kbnk.pan.pl/images/uchwaly/7.pdf>).

- **Konferencje naukowe:**

2016:

1. X Parnas Conference „Molecules in the Living Cell and Innovative Medicine”-Young Scientist Forum, 10-12.07.2016, Wrocław. Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Biochemiczne, współorganizatorzy: Uniwersytet Wrocławski , Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN
2. „Future of aging”, 23-24.09.2016, Warszawa. Organizatorzy: Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Biological Section of International Association of Gerontology and Geriatrics-European Region (IAGG-ER), Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN
3. RNA Alternative Splicing 2016, 4th Post-Eurasnet Symposium, 28-30.09.2016, Poznań. Organizatorzy: Instytut Biologii Molekularnej i Biotechnologii, Wydział Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; KNOW – Poznańskie Konsorcjum RNA, Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN
4. Mitochondrion 2016 „Frontiers in Mitochondrial Research” To Celebrate Lech Wojtczak 90th Anniversary, 29.11.2016, Warszawa. Organizatorzy: Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Współorganizator: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN

2017:

1. 13th International Congress of Polish Neuroscience Society; Symposium „Brain ageing and rejuvenation”; 28-31.08.2017. Organizator: Polskie Towarzystwo Badań Układu Nerwowego, współorganizator: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN
2. IV edycja Ogólnopolskich Warsztatów „Mikrobiologia w Ochronie Zdrowia i Środowiska” – MIKROBIOT 2017; 19-21.09.2017. Łódź. Organizatorzy: Instytut Mikrobiologii, Biotechnologii i Immunologii, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

Uniwersytetu Łódzkiego. Współorganizatorzy: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN; Komitet Biotechnologii PAN; Instytut Biologii Medycznej PAN w Łodzi; Polskie Towarzystwo Mikrobiologów.

3. 5th European Joint Theoretical/Experimental Meeting on Membranes; 6-8.12.2017. Kraków. Organizatorzy: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN; Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego

2018:

1. International Conference "Biomedical theories of aging. In memory of Tomasz Biliński"; 21-22.06.2018. Rzeszów. Organizatorzy: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN, Uniwersytet Rzeszowski
2. 9th Central European Genome Stability and Dynamics Meeting; 13-14.09.2018. Warszawa. Organizatorzy: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN
3. 4th Congress of Baltic Microbiologists; 10-12.09.2018. Gdańsk. Organizatorzy: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN, Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

2019:

1. 14th International Congress of the Polish Neuroscience Society, „The role of Arc/Arg3.1 in neuronal plasticity” 28-30.08.2019 Katowice. Organizatorzy: Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN, Polskie Towarzystwo Badań Układu Nerwowego (PTBUN)
2. 8th International Weigl Conference pt. "Human welfare, cancers, systemic and infectious diseases. Microorganisms in industrial and medical biotechnology" 26-28.06.2019 Łódź. Organizatorzy: Instytut Biologii Medycznej PAN, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN

2020, 2021, 2022 – nie było organizowanych konferencji z powodu pandemii.

- **Konferencje popularyzujące wiedzę**

Komitet organizował wykłady popularyzujące wiedzę z zakresu działań komitetu. Wykłady te wygłaszane były głównie przez gości zaproszonych na posiedzenia plenarne oraz laureatów nagród i wyróżnień przyznawanych przez komitet.

Spółeczny wymiar / oddźwięk działalności komitetu:

Komitet zajmował stanowiska związane w ważnymi społecznie działaniami dotyczącymi badań naukowych oraz wykorzystania ich wyników. Między innymi, Komitet podejmował i upubliczniał uchwały i stanowiska w następujących sprawach:

rozpowszechnianych nieprawdziwych informacji o szczepionkach przeciw COVID-19 oraz testach PCR wykrywających SARS-CoV-2

(https://kbmk.pan.pl/images/pdf/Uchwaa_1_2021_Komitetu_Biologii_Molekularnej_Komrki.pdf), ataku wojsk rosyjskich na niezależne państwo – Ukrainę

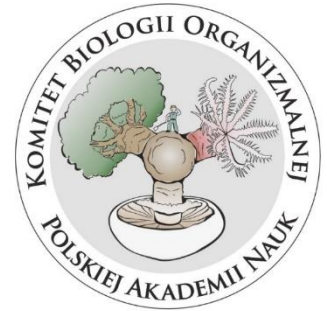
(https://kbmk.pan.pl/images/uchwaly/uchwala_kbmk_07.03.22.pdf), zgłoszenia wniosku dotyczącego zawieszenia członkostwa Federacji Rosyjskiej w Międzynarodowej Unii Biochemii i Biologii Molekularnej (IUBMB)

(https://kbmk.pan.pl/images/uchwaly/uchwala%20nr%202_2022.pdf), zgłoszenia wniosku dotyczącego zawieszenia członkostwa Federacji Rosyjskiej w Międzynarodowej Unii Biofizyki Podstawowej i Stosowanej (IUPAB)

(https://kbmk.pan.pl/images/uchwaly/uchwala%20nr%203_2022.pdf)

Komitet Biologii Organizmalnej

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Logo Nagrody Komitetu Biologii Organizmalnej PAN
(autor prof. dr hab. Jarosław Stolarski)

Rok powołania komitetu i krótka historia

Komitet Biologii Organizmalnej (KBO) powołano uchwałą Zgromadzenia Ogólnego PAN dnia 3 grudnia 2015 r. KBO powstał w wyniku reorganizacji struktury Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN polegającej na redukcji liczby komitetów z 25 do 9. W swojej działalności nawiązuje do tradycji pięciu komitetów funkcjonujących w latach 1952-2015, tj. Komitetu Antropologii, Komitetu Botaniki, Komitetu Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin, Komitetu Parazytologii i Komitetu Zoologii.

Pierwsza kadencja rozpoczęła się 15 maja 2016 r. I posiedzenie plenarne prowadził prof. dr hab. Leszek Kaczmarek, dziekan Wydziału II. W skład Komitetu wchodziło 48 osób, w tym 11 pracowników PAN i 37 przedstawicieli szkół wyższych. Pierwszym przewodniczącym został wybrany prof. dr hab. Bogdan Jackowiak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Funkcję zastępców pełnili: prof. dr hab. Jadwiga Charzewska z Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie, prof. dr hab. Janusz Markowski z Uniwersytetu Łódzkiego i prof. UW dr hab. Marcin Popiołek z Uniwersytetu Wrocławskiego. Sekretarzem został wybrany prof. UAM dr hab. Zbigniew Celka, z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W skład prezydium wchodził: prof. dr hab. Joachim Cieślík z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. dr hab. Dariusz L. Szlachetko z Uniwersytetu Gdańskiego i dr hab. Grzegorz Worobiec z Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie. Ostatnie (VIII) posiedzenie plenarne odbyło się 6 listopada 2019 r.

Trwająca obecnie druga kadencja rozpoczęła się 18 maja 2020 r. Posiedzeniu plenarnemu przewodniczyła prof. dr hab. Katarzyna Turnau, dziekan Wydziału II. Tego dnia dokonano wyboru władz komitetu i podjęto decyzję dotyczącą jego struktury wewnętrznej.

Zakres działania komitetu

biologia organizmu, mikroorganizmy, rośliny, zwierzęta, grzyby, człowiek, interakcje

Przewodniczący

prof. dr hab. Bogdan Jackowiak, Zakład Botaniki Systematycznej i Środowiskowej,
Instytut Biologii Środowiska, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w
Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0003-1684-7380>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogdan_Jackowiak

Zastępcy przewodniczącego

prof. dr hab. Barbara Ewa Tokarska-Guzik, Zespół Botaniki i Ochrony Przyrody, Instytut
Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk Przyrodniczych,
Uniwersytet Śląski w Katowicach, <https://orcid.org/0000-0002-4058-1220>

prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska, zastępca przewodniczącego Komitetu, Katedra
Antropologii, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki,
<https://orcid.org/0000-0003-1001-7319>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Elżbieta_Żądzińska

Sekretarz

dr hab. Zbigniew Celka, prof. UAM, Zakład Botaniki Systematycznej i Środowiskowej,
Instytut Biologii Środowiska, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w
Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0002-5344-8939>

Członkowie Prezydium

prof. dr hab. Barbara Godzik, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN, Kraków,
<https://orcid.org/0000-0003-0953-9697>

prof. dr hab. Sławomir Koziół, Zakład Antropologii, Instytut Immunologii i Terapii
Doświadczalnej im. L. Hirszfelda PAN we Wrocławiu, <https://orcid.org/0000-0002-0584-4427>

Członkowie Honorowi

prof. dr. hab. Jan Krzymański, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy

prof. dr. hab. Czesław Tarkowski, Instytut Genetyki i Hodowli Roślin, Wydział Rolniczy Akademii Rolniczej w Lublinie,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Czes%C5%82aw_Tarkowski

prof. dr. hab. Tomasz Wodzicki, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Wodzicki

Członkowie Polskiej Akademii Nauk będący członkami komitetu

czł. koresp. PAN, prof. dr hab. Marek Konarzewski, prezes PAN (2023-2026), Zakład Ekologii Zwierząt, Uniwersytet w Białymstoku, [https://orcid.org/0000-0001-7428-](https://orcid.org/0000-0001-7428-6521)

[6521](https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Konarzewski), https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Konarzewski

czł. koresp. PAN, prof. dr hab. Henryk Okarma, Zakład Ochrony Fauny, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, <https://orcid.org/0000-0002-8912-3546>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Henryk_Okarma

czł. rzecz. PAN, prof. dr hab. Marian Saniewski, Zakład Fizjologii i Morfogenezy Roślin Ozdobnych, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marian_Saniewski

czł. rzecz. PAN, prof. dr hab. Katarzyna Turnau, dziekan Wydziału II (2020-2023), Instytut Nauk o Środowisku, Wydział Biologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków,

<https://orcid.org/0000-0002-8875-0978>,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Katarzyna_Turnau

Członkowie komitetu pochodzący z wyboru

dr hab. Maciej Bartos, prof. UŁ, Katedra Badania Różnorodności Biologicznej, Dydaktyki i Bioedukacji, Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0002-0667-2348>

dr hab. Piotr Bębas, prof. UW, Zakład Fizjologii Zwierząt, Instytut Biologii Funkcjonalnej i Ekologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0003-2956-5892>

prof. dr hab. Joachim Cieślik, Instytut Biologii i Ewolucji Człowieka, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

dr hab. Łucja Fostowicz-Frelik, prof. IP PAN, Zakład Paleobiologii Ewolucyjnej, Instytut Paleobiologii im. Romana Kozłowskiego PAN, Warszawa, <https://orcid.org/0000-0002-1266-1178>

dr hab. Joanna Izdebska, prof. UG, Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański, <https://orcid.org/0000-0001-6464-2713>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Joanna_Izdebska

prof. dr hab. Leszek Jerzak, Katedra Ochrony Przyrody, Instytut Nauk Biologicznych, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Zielonogórski, <https://orcid.org/0000-0001-5332-279X>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Jerzak

dr hab. Halina Kołodziej, prof. UP, Katedra Antropologii, Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, <https://orcid.org/0000-0002-1048-5684>

dr hab. Monika Łopuszańska-Dawid, prof. AWF, Zakład Antropologii i Promocji Zdrowia, Katedra Nauk Biomedycznych, Wydział Wychowania Fizycznego, Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0002-3533-5754>

prof. dr hab. Martin Kukwa, Katedra Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański, <https://orcid.org/0000-0003-1560-909X>

prof. dr hab. Anna Mikuła, Polska Akademia Nauk Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie, <https://orcid.org/0000-0002-6846-3090>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Anna_Mikuła

dr hab. Hanna Mizgajska-Wiktor, prof. AWF, Zakład Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji, Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0001-8244-5799>

dr hab. Marcin Piątek, prof. IB PAN, Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie, <https://orcid.org/0000-0002-4968-2861>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Marcin_Piątek

prof. dr hab. Małgorzata Maria Posmyk, Katedra Ekofizjologii Roślin, Instytut Biologii Eksperymentalnej, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0002-3147-6250>

dr hab. Leszek Rolbiecki, prof. UG, Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii,
Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański, <https://orcid.org/0000-0002-0178-3452>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Rolbiecki

prof. dr hab. Elżbieta Romanowska, Zakład Molekularnej Fizjologii Roślin, Instytut Biologii
Środowiskowej, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-7359-0537>

dr hab. Małgorzata Ruszkiewicz-Michalska, prof. UŁ, Katedra Algologii i Mykologii,
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0001-8901-0552>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82gorzata_Ruszkiewicz-Michalska

dr hab. Cezary Sempruch, prof. UP-H, Instytut Nauk Biologicznych, Uniwersytet
Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, <https://orcid.org/0000-0002-6389-1766>,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Cezary_Sempruch

prof. dr hab. Jarosław Stolarski, Zakład Paleobiologii Ewolucyjnej, Instytut Paleobiologii
im. Romana Kozłowskiego PAN, Warszawa, <https://orcid.org/0000-0003-0994-6823>

dr hab. Piotr Szkudlarz, prof. UAM, Zakład Botaniki Systematycznej i Środowiskowej,
Instytut Biologii Środowiska, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w
Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0002-4915-2721>

prof. dr hab. Krzysztof Szostek, Instytut Nauk Biologicznych, Uniwersytet Kardynała
Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0001-7815-928X>

dr hab. Anita Szwed, prof. UAM, Instytut Biologii i Ewolucji Człowieka, Wydział Biologii,
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0001-7516-5019>

dr hab. Justyna Wiland-Szymańska, prof. UAM, Zakład Botaniki Systematycznej i
Środowiskowej, Instytut Biologii Środowiska, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0002-1916-7201>

prof. dr hab. Konrad Marcei Wołowski, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN,
Kraków, <https://orcid.org/0000-0001-8298-7731>

dr hab. Grzegorz Worobiec, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN w Krakowie,
<https://orcid.org/0000-0002-2916-9905>

Członkowie komitetu powołani jako specjaliści

dr hab. Anna Biedunkiewicz, Katedra Mikrobiologii i Mykologii, Wydział Biologii i Biotechnologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, <https://orcid.org/0000-0003-3498-7432>

prof. dr hab. Michał Jasiński, Zakład Fizjologii Molekularnej Roślin, Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu, <https://orcid.org/0000-0003-0904-5873>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Michał_Jasiński

dr hab. Andrzej Kaim, prof. IP PAN, Zakład Paleobiologii Ewolucyjnej, Instytut Paleobiologii PAN w Warszawie, <https://orcid.org/0000-0001-6186-5356>

dr hab. Marta Kolanowska, prof. UŁ, Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, <https://orcid.org/0000-0001-5347-5403>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Marta_Kolanowska

dr hab. Piotr Mleczko, prof. UJ, Zakład Taksonomii, Fitogeografii i Paleobotaniki, Instytut Botaniki, Wydział Biologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, <https://orcid.org/0000-0001-9463-1089>

prof. dr hab. Ireneusz Ślesak, Zakład Biologii Stresu, Instytut Fizjologii Roślin im. Franciszka Górskiego PAN, Kraków, <https://orcid.org/0000-0003-3040-4228>

dr Piotr Tykarski, specjalista, Zakład Ekologii, Instytut Biologii Funkcjonalnej i Ekologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0003-3259-8273>

dr hab. Marta Wrzosek, prof. UW, Ogród Botaniczny, Uniwersytet Warszawski, <https://orcid.org/0000-0002-5871-5020>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Marta_Wrzosek

Struktura organizacyjna komitetu

W skład Komitetu wchodzi 4 sekcje:

- Sekcja Antropologii, przewodnicząca: dr hab. Anita Szwed, prof. UAM, 7 członków
- Sekcja Botaniki, przewodnicząca: prof. dr hab. Barbara Ewa Tokarska-Guzik, 10 członków
- Sekcja Mykologii, przewodnicząca: dr hab. Małgorzata Ruszkiewicz-Michalska, prof. UŁ, 6 członków
- Sekcja Zoologii, przewodniczący: prof. dr hab. Jarosław Stolarski, 9 członków.

Kapituła nagrody za najlepszy debiut naukowy w zakresie biologii organizmu

Dziekan: prof. dr hab. Barbara Godzik

Sekretarz: dr hab. Zbigniew Celka, prof. UAM

Członkowie: prof. dr hab. Małgorzata Maria Posmyk, prof. dr hab. Jarosław Stolarski, prof. dr hab. Krzysztof Szostek

Nagrody przyznawane przez komitet

Od 2021 roku Komitet Biologii Organizmalnej przyznaje nagrodę za najlepszy debiut naukowy w zakresie biologii organizmu.

Laureatem I edycji został mgr inż. Jacek Dołęga z Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie za pracę pod tytułem „*The size and shape of parasitic larvae of naiads (Unionidae) are not dependent on female size*” autorstwa Adam M. Ćmiel, Jacek Dołęga, David C. Aldridge, Anna Lipińska, Feng Tang, Katarzyna Zając, Manuel Lopes Lima & Tadeusz Zając opublikowaną w 2021 r. w *Scientific Reports*. Nagrodę wręczono 7 października 2022 r. podczas specjalnego posiedzenia plenarnego¹¹⁸.

W 2023 r. laureatem II edycji został Quadri Agbolade Anibaba z Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku za pracę pod tytułem „*Predicted range shifts of invasive giant hogweed (Heracleum mantegazzianum) in Europe*” autorstwa Quadri A. Anibaba, Marcin K. Dyderski, Andrzej M. Jagodziński opublikowaną w 2022 r. w *Science of The Total Environment*. Nagrodę wręczono 25 kwietnia 2023 r. podczas posiedzenia plenarnego KBO118.

Działalność komitetu

KBO, w swojej krótkiej gdyż zaledwie kilkuletniej działalności, skoncentrował się na integracji środowisk naukowych i badaczy reprezentujących tak zróżnicowane specjalności jak antropologia fizyczna, botanika, fizjologia, mykologia, parazytologia i zoologia. Zważywszy na to, że przedstawiciele tych specjalności byli przez kilkadziesiąt lat zaangażowani w pracę komitetów, które nie utrzymywały stałych i szczególnie bliskich relacji, nie było to zadanie łatwe. Tym niemniej udało się podjąć działania w dość szerokim zakresie, dotyczące w szczególności: analizy i oceny systemu nauki i szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na niższych poziomach edukacji, ochrony środowiska, a także promocji i ochrony zdrowia. Poprzez formułowane propozycje i opinie starano się wpłynąć na decyzje podejmowane w tych obszarach funkcjonowania państwa i społeczeństwa.

---

¹¹⁸ <http://kbopan.home.amu.edu.pl/index.php?i=promocja>

Stanowiska i opinie komitetu

- o Opinia w sprawie kwalifikacji prawnej ludzkich szczątków pochodzących z okresów historycznych i przedhistorycznych, które znajdują się w depozytach jednostek naukowych związanych z dziedziną antropologii biologicznej i, które są wydobywane na bieżąco w trakcie prac wykopaliskowych oraz rozdziału kompetencji do prowadzenia badań nad szczątkami ludzkimi.

Komitet Biologii Organizmalnej (Seksja Antropologiczna) z Polskim Towarzystwem Antropologicznym i Komisją Antropologii PAU wystąpił z pismem do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o pomoc w uregulowaniu dostępu do materiałów kostnych pomiędzy antropologami i archeologami. Minister NiSW skierował pismo do Ministerstwa Zdrowia. Na prośbę Ministra Zdrowia wnioskodawcy przygotowali i przesłali propozycję zmian zapisów w stosownej ustawie.

- o Stanowisko Komitetu Biologii Organizmalnej PAN w sprawie projektu Ustawy 2.0. Kopię stanowiska skierowanego do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przesłano na adres Dziekana Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN¹¹⁹.

Podstawowe tezy stanowiska Komitetu Biologii Organizmalnej PAN w sprawie projektu Ustawy 2.0 zostały opublikowane na łamach Forum Akademickiego (Uczelnie bez Wydziałów, Jackowiak B., FA 03/2018)¹²⁰.

- o Stanowisko Komitetu Biologii Organizmalnej PAN wyrażające sprzeciw środowiska naukowego wobec nowych regulacji zatrudniania na stanowisku typu post-doc w projektach badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki. Pismo zostało skierowane do Rady Narodowej Centrum Nauki w Krakowie¹²¹.

- o Opinia Komitetu Biologii Organizmalnej PAN wyrażająca zaniepokojenie brakiem naboru wniosków dedykowanych finansowaniu rozwoju polskich czasopism naukowych indeksowanych w międzynarodowych bazach (np. Scopus, Web of Science, DOAJ) skierowana do Ministra Edukacji i Nauki. W dokumencie zwrócono

---

¹¹⁹<http://kbopan.home.amu.edu.pl/archiwum/KomitetBiologiiOrganizmalnej/pliki/Stanowisko%20Komitetu%20Biologii%20Organizmalnej%20Polskiej%20Akademii%20Nauk%20w%20sprawie%20projektu%20Ustawy%202.0.pdf>

¹²⁰ <https://prenumeruj.forumakademickie.pl/fa/2018/03/uczelnie-bez-wydzialow/>

¹²¹ http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/KBO_NCN_sprzeciw.pdf

również uwagę na konieczność wdrożenia stabilnej polityki, sprzyjającej rozwojowi czasopism wydawanych przez polskich wydawców¹²².

- o Opinia Komitetu Biologii Organizmalnej wspierająca stanowisko Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych z dnia 18. 03. 2022 roku w sprawie miejsca przedmiotów przyrodniczych w kształceniu uczniów szkół podstawowych¹²³.
- o Opinia Komitetu Biologii Organizmalnej PAN w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134). Opinię przesłano na adres Dziekana Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN¹²⁴.
- o Okolicznościowy adres Komitetu Biologii Organizmalnej PAN z okazji jubileuszu 100-lecia działalności Polskiego Towarzystwa Botanicznego¹²⁵ i ogłoszonego przez Senat RP Roku Botaniki¹²⁶¹²⁷.
- o Wniosek Komitetu Biologii Organizmalnej PAN o wprowadzenie zasad przypisywania punktów w krajowym systemie punktacji czasopism na podstawie wskaźników stosowanych w międzynarodowych bazach danych, w szczególności w naukowej bazie danych Scopus i na platformie Web of Knowledge oraz zasady publikowania powyższych wskaźników w łączności z wykazem czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Wniosek przesłano do Komitetu Ewaluacji Nauki¹²⁸.
- o Stanowisko Komitetu Biologii Organizmalnej PAN na rzecz poprawy stanu nauki w Polsce, a w szczególności o podjęcie natychmiastowych działań zabezpieczających środki finansowe w ustawie budżetowej na 2024 rok, które zagwarantują funkcjonowanie Narodowego Centrum Nauki na poziomie zabezpieczającym finansowanie co najmniej 30% projektów badawczych zgłaszanych do konkursów¹²⁹.

Książki, monografie, materiały konferencyjne wydane z udziałem Komitetu Biologii Organizmalnej

¹²² http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/KBO_pismo%20w%20sprawie%20czasopism.pdf

¹²³ <http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/Opinia%20KBO%20w%20sprawie%20stanowiskoa%20PSNPP2.pdf>

¹²⁴ <http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/Opinia%20Komitetu%20Biologii%20Organizmalnej%20PAN4.pdf>

¹²⁵ <http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/Uchwa%C5%82a%20nr%209%20KBO.pdf>

¹²⁶ <https://pbsociety.org.pl/default/rok-botaniki-2022/>

¹²⁷ <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,14333,patroni-roku-2022.html>

¹²⁸ <http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/Uchwa%C5%82a%20nr%2012%20KBO.pdf>

¹²⁹ <http://kbopan.home.amu.edu.pl/pliki/Uchwa%C5%82a%20nr%2013%20KBO.pdf>

KBO nie wydaje własnego czasopisma natomiast udzielił wsparcia wydawnictwom książkowym i monograficznym, zarówno w zakresie dofinansowania przez Wydział II jak i udział naukowy w przygotowaniu niektórych wydawnictw.

- *Wielowymiarowość badań biodemograficznych i związki z innymi naukami*. Kozieł, S. (Redakcja naukowa) XVII Warsztaty antropologiczne im. Profesora Janusza Charzewskiego. Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej Polskiej Akademii Nauk, Polskie Towarzystwo Antropologiczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016, 89pp, ISBN 978-83-8088-439-7, e-ISBN 978-83-8088-440-3.
- *Mineralizacja tkanki kostnej i jej uwarunkowania w różnych etapach ontogenezy*. Łopuszańska-Dawid, M.; Kopiczko, A.; Charzewska, J. (Redakcja naukowa). XVII Warsztaty antropologiczne im. Profesora Janusza Charzewskiego. Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej Polskiej Akademii Nauk, Polskie Towarzystwo Antropologiczne. Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Studia i Monografie, 2018 154, 57pp
- Binkiewicz, B. *Rośliny naczyniowe Beskidu Śląskiego [Vascular plants of the Silesian Beskid Mts.]*. Polska Akademia Nauk–Komitet Biologii Organizmalnej, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Warszawa-Kraków, 2017, 294pp. ISBN 978-83-940615-2-4.
- Jaźwa, M.; Stadnicka-Futoma, A. *Flora roślin naczyniowych Podgórze Rzeszowskiego [The vascular plants flora of the Rzeszów Foothills]*. Polska Akademia Nauk–Komitet Biologii Organizmalnej, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Warszawa-Kraków, 2017, 453pp. ISBN 978-83-940615-4-3.
- Kozłowska-Kozak, K. *Rośliny naczyniowe Południowej Części Zlewni Solinki (Bieszczady Zachodnie) [Vascular plants of the southern part of the Solinka River catchment area (the Western Bieszczady Mts.)]*. Polska Akademia Nauk–Komitet Biologii Organizmalnej, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Warszawa-Kraków, 2017, 300pp. ISBN 978-83-940615-1-7.
- Stawowczyk, K. *Flora roślin naczyniowych pasma Radziejowej w Beskidzie Sądeckim [The vascular plants flora of the Radziejowa Range (Beskid Sądecki Mts.)]*. Polska Akademia Nauk–Komitet Biologii Organizmalnej, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Warszawa-Kraków, 2017, 409pp. ISBN 978-83-940615-5-5.

- Trojecka-Brzezińska, A. *Flora roślin naczyniowych wschodniej części Wzgórz Opoczyńskich (Wyżyna Małopolska) [Vascular plants flora of the eastern part of the Opoczyńskie Hills (Małopolska Upland)]*. Polska Akademia Nauk–Komitet Biologii Organizmalnej, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Warszawa-Kraków, 2017, 397pp. ISBN 978-83-940615-6-2.
- Vončina, G. *Młaki Eutroficzne Polskich Karpat [Eutrophic fens in the Polish Carpathians]*. Polska Akademia Nauk–Komitet Biologii Organizmalnej, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Warszawa-Kraków, 2017, 94 pp. ISBN 978-83-940615-3-1.
- The Polish Aerobiological Symposium “Pollen grains, fungal spores and their allergens: from molecular to geoinformatic analysis”, *Biodiv. Res. Conserv. Supplement 2*, 2017, 54pp.
- The Polish Aerobiological Symposium „XIV Days of Pollen Allergy in Kraków”, *Biodiv. Res. Conserv. Supplement 3*, 2018, 60pp.

Konferencje naukowe – współorganizacja lub patronat

KBO i jego przedstawiciele patronowali lub współorganizowali zjazdy, konferencje, seminaria i warsztaty naukowe najczęściej w ramach współpracy z towarzystwami naukowymi, takimi jak: Polskie Towarzystwo Antropologiczne, Polskie Towarzystwo Botaniczne, Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne i Polskie Towarzystwo Parazytologiczne. Warto zwrócić uwagę na wsparcie udzielone wydarzeniom cyklicznym, takim jak „Warsztaty Antropologiczne im. Profesora Janusza Charzewskiego” oraz nowym inicjatywom, np. Seminarium Sekcji Taksonomii Roślin Naczyniowych Polskiego Towarzystwa Botanicznego.

KBO sprawował patronat nad następującymi wydarzeniami naukowymi:

- XLVI Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, Szczecin, 13-15.09.2017;
- 6th International Orchid Workshop, Patronat KBO razem z Faculty of Biology and Chemistry, Institute of Biology, Ministry of Science and Higher Education, President of the Białystok City Tadeusz Truskolaski, European Orchid Conservation Center, Orchid Specialist Group, Suwałki Landscape Park, Biebrza National Park, Białowieża National Park. Białystok, 28.05-1.06.2018;

- 58. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego „Botanika bez granic”, Patronat honorowy Przewodniczącego KBO PAN prof. dr. hab. Bogdana Jackowiaka wraz z: Dr Jarosławem Gowinem, Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prof. dr. hab. Jerzym Duszyńskim, Prezesem Polskiej Akademii Nauk, Witoldem Kozłowskim, Marszałkiem Województwa Małopolskiego, Prof. dr. hab. Jackiem Majchrowskim, Prezydentem Miasta Krakowa, Prof. dr. hab. Kazimierzem Karolczakiem, JM Rektorem Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Prof. dr. hab. Wojciechem Nowakiem, JM Rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Prof. dr. hab. inż. Włodzimierzem Sady, JM Rektorem Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, 1-7.07.2019 r., Kraków;
- 59. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego „Amor plantarum nos unit”, Przewodniczący KBO prof. dr. hab. Bogdana Jackowiak w Komitecie Honorowym Zjazdu, 26.06.-03.07.2022 r., Warszawa.

KBO był współorganizatorem następujących wydarzeń naukowych:

- Flora & Funga Pomeranica, the Third Symposium on Flora, Fungi, Vegetation and Landscape of Pomerania. Współorganizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Uniwersytetem Szczecińskim, Uniwersytetem Gdańskim i Polskim Towarzystwem Botanicznym 13-15.09.2017 r., Szczecin;
- I Seminarium Sekcji Taksonomii Roślin Naczyniowych Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Sekcją Taksonomii Roślin Naczyniowych PTB, 11-13.07.2017, Małkocin k. Stargardu;
- II Seminarium Sekcji Taksonomii Roślin Naczyniowych Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Patronat Komitetu Biologii Organizmalnej razem z Polskim Towarzystwem Botanicznym 10-12.07.2018 r., ogród botaniczny w Korycinach koło Grodziska;
- III Seminarium Sekcji Taksonomii Roślin Naczyniowych PTB, Patronat Sekcja Botaniki KBO PAN, 07-09.07.2020, Wołosate, Bieszczady, Sekcja Botaniki KBO PAN;
- IV Seminarium Sekcji Taksonomii Roślin Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Swolszewice Małe, 12-17 lipca 2021 r., Sekcja Botaniki KBO PAN;

- Webinarium „Rośliny inwazyjne, niebezpieczne i niepożądane”, Uczestnictwo Prof. dr hab. Barbary Tokarskiej-Guzik 10.05.2021 r. (zdalnie);
- VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Szata roślinna łąk w procesie przemian” pt. „Użytki zielone ostoją gatunków rzadkich”, Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy, UMK w Toruniu, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Stowarzyszeniem Edukacji Ekologicznej i Łowieckiej „Dąb” w Turzynie. 6-8.09.2017 r. Turzyn;
- XVII Warsztaty Antropologiczne im. Profesora Janusza Charzewskiego. Warsztaty Biodemograficzne pt. „Wielowymiarowość badań biodemograficznych i związki z innymi naukami”. Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Polskim Towarzystwem Antropologicznym. Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 18 listopada 2016 r.;
- XVII Warsztaty Antropologiczne im. Janusza Charzewskiego pt. „Mineralizacja tkanki kostnej i jej uwarunkowania w różnych etapach ontogenezy”, Komitet Biologii Organizmalnej razem z Zakładem Antropologii i Promocji Zdrowia Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, 7.12.2018 r., Warszawa
- XVIII Warsztaty Antropologiczne im. Profesora Janusza Charzewskiego, temat przewodni „Antropologia w obliczu starzejącego się społeczeństwa – biologiczne przejawy procesów starzenia się”. 3 grudzień 2021 r. (zdalnie);
- Ogólnopolskie Sympozjum Aerobiologiczne „Ziarna pyłku i zarodniki grzybów oraz ich alergeny: od badań molekularnych do analiz geoinformacyjnych”, Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Sekcją Aerobiologiczną Polskiego Towarzystwa Botanicznego, UAM w Poznaniu, Polską Siecią Aerobiologiczną, Poznańskim Konsorcjum RNA, UMCS Lublin, Linegal Chemicals, Eppendorf Poland, 2.06.2017, Poznań;
- XIV Dni Alergii Pyłkowej, Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Instytutem Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Ogrodem Botanicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Oddziałem Małopolskim Polskiego Towarzystwa Alergologicznego, Sekcją Aerobiologiczną Polskiego Towarzystwa Botanicznego,

Polską Siecią Aerobiologiczną, Polskim Towarzystwem Zwalczenia Chorób Alergicznych, Kraków, 18-19.05.2018 r.;

- 57. Dzień Kliniczny Parazytologii Lekarskiej, nt. „Choroby pasożytnicze i grzybice – aktualny problem zdrowia publicznego”, Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej razem z Polskim Towarzystwem Parazytologicznym ŁO, Zespołem Parazytologii i Mykologii, Katedrą Biologii i Parazytologii Lekarskiej, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Łódź, 15.06.2018 r.;
- Warsztaty „Zastosowanie mikroskopii konfokalnej w badaniach mikrobiologicznych, biotechnologicznych, mykologicznych i parazytologicznych”. Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Uniwersytetem Łódzkim, 3.02.2017 Łódź
- Konferencja Dzień Kliniczny Parazytologii Lekarskiej, Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Polskim Towarzystwem Parazytologicznym i Uniwersytetem Medycznym w Łodzi, 2.06.2017, Łódź;
- Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego, Organizatorzy: Komitet Biologii Organizmalnej PAN wspólnie z Polskim Towarzystwem Fitopatologicznym i Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, 13-15.09.2017, Olsztyn.
- Popularyzacja wiedzy

Przedstawiciele KBO regularnie uczestniczą w ogólnopolskich wydarzeniach służących upowszechnianiu wiedzy przyrodniczej, m.in. w Fascynującym Dniu Roślin, Nocy Naukowców, Nocy Biologów. W 2022 roku, w związku z „Rokiem Botaniki” ogłoszonym przez Senat RP, ukazały się na łamach „Forum Akademickiego” (nr 29, z. 4, 2022) dwa obszernie wywiady promujące wiedzę o roślinach: z przewodniczącym KBO prof. dr. hab. Bogdanem Jackowiakiem pt. „Botanika trzyma się mocno”¹³⁰ oraz członkiem KBO prof. UŁ dr hab. Martą Kolanowską pt. „W storczykowym raj”¹³¹.

Opracowanie: Bogdan Jackowiak i Zbigniew Celka

---

¹³⁰ <https://miesiecznik.forumakademickie.pl/czasopisma/fa-4-2022/botanika-trzyma-sie-mocno%e2%80%a9/>

¹³¹ <https://miesiecznik.forumakademickie.pl/czasopisma/fa-4-2022/w-storczykowym-raj%e2%80%a9/>

Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Rok powołania komitetu i krótka historia: 2016. Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN kontynuuje tradycję poprzednich komitetów PAN, przede wszystkim Komitetu Ekologii, Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej oraz Komitetu Ochrony Przyrody. Strona WWW: <https://kbsie.pan.pl/pl/>. Komitet ma także swój profil na Facebooku.

Zakres działania komitetu: biologia środowiskowa – biologia ewolucyjna – ekologia – ochrona przyrody i środowiska – antropologia

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN nie prowadzi obecnie działalności we współpracy z instytucjami międzynarodowymi.

Przewodniczący komitetu: prof. dr hab. Krzysztof Spalik, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii, Instytut Biologii Ewolucyjnej, ul. Ilji Miecznikowa 1, 02-096 Warszawa, e-mail: k.spalik@uw.edu.pl

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

- prof. dr hab. Jerzy Bańbura, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. Wiesław Bogdanowicz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
- dr hab. Przemysław Chylarecki, Muzeum i Instytut Zoologii PAN (członek prezydium)
- prof. dr hab. Mariusz Cichoń, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- dr hab. Mirosława Dabert, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- prof. dr hab. Michał Grabowski, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. inż. Bogdan Jaroszewicz, Uniwersytet Warszawski
- dr hab. Łukasz Kajtoch, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
- prof. dr hab. Marek Konarzewski, Uniwersytet w Białymstoku, czł. kor. PAN
- prof. dr hab. Paweł Koteja, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- dr hab. Wiktor Kotowski, Uniwersytet Warszawski
- prof. dr hab. Rafał Kowalczyk, Instytut Biologii Ssaków PAN (zastępca przewodniczącego)

- prof. dr hab. Jan Kozłowski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, czł. rzecz. PAN
- dr hab. Paulina Kramarz, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- dr hab. Tomasz Mazgajski, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
- dr hab. Piotr Minias, Uniwersytet Łódzki (sekretarz)
- dr hab. inż. Robert Mysłajek, Uniwersytet Warszawski
- prof. dr hab. Henryk Okarma, Instytut Ochrony Przyrody PAN, czł. koresp. PAN
- dr hab. Anna Orczewska, Uniwersytet Śląski w Katowicach (członkini prezydium)
- dr hab. Zofia Prokop, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- prof. dr hab. Jack Radwan, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, czł. koresp. PAN
- dr hab. Michał Ronikier, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN
- prof. dr hab. Joanna Rutkowska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (zastępczyni przewodniczącego)
- prof. dr hab. Leszek Rychlik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- prof. dr hab. Krzysztof Spalik, Uniwersytet Warszawski (przewodniczący)
- prof. dr hab. inż. Jerzy Szwagrzyk, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
- prof. dr hab. Jacek M. Szymura, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- prof. dr hab. Jan R.E. Taylor, Uniwersytet w Białymstoku
- prof. dr hab. Werner Ulrich, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- prof. dr hab. Piotr Węgleński, Uniwersytet Warszawski, czł. rzecz. PAN
- prof. dr hab. Mieczysław Wolsan, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
- prof. dr hab. Jan M. Wójcik, Instytut Biologii Ssaków PAN
- prof. dr hab. Maciej Zalewski, Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii PAN
- dr hab. Karol Zub, Instytut Biologii Ssaków PAN
- dr hab. Rafał Zwolak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Kontakt: sekretarz komitetu, dr hab. Piotr Minias, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, ul. Banacha 1/3, 90-237 Łódź, e-mail: piotr.minias@biol.uni.lodz.pl

Struktura organizacyjna komitetu: komitet nie ma wewnętrznej struktury organizacyjnej.

Nagrody przyznawane przez komitet: w roku 2022 ustanowiony został medal im. prof. Ludwika Tomiałowicza, będący nagrodą Komitetu Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN dla osób zasłużonych dla badań i ochrony różnorodności biologicznej w Polsce. W szczególności medal przyznawany jest za działania z zakresu nauki obywatelskiej, tzn. zwiększające udział społeczeństwa w badaniach różnorodności biologicznej Polski, lub za działania społeczne na rzecz ochrony przyrody w Polsce, tzn. pozostające poza zakresem obowiązków służbowych wyróżnionej osoby.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

- **Działalność ekspercka:** w ciągu dwóch kadencji (2016-2023) Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN sformułował i upowszechnił ponad 20 stanowisk, opinii i apeli wynikających ze specyfiki działania Komitetu, w tym związanych z szeroko rozumianą ochroną przyrody, w szczególności z ochroną najcenniejszych przyrodniczo obszarów kraju, a także z kształceniem w zakresie nauk przyrodniczych oraz kształtowaniem polityki i rozwiązań w zakresie prowadzenia badań z dziedziny nauk biologicznych:
  - stanowisko w sprawie przerwania kadencji Państwowej Rady Ochrony Przyrody (23.05.2016);
  - opinia na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o organizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz niektórych innych ustaw (25.07.2016);
  - opinia na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (29.07.2016);
  - stanowisko w sprawie planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce (17.10.2016);
  - stanowisko w sprawie podstawy programowej z biologii w klasach V-VIII szkoły podstawowej (08.12.2016);
  - petycja w sprawie zmian ustaw dotyczących zarządzania zasobami przyrodniczymi (22.12.2016);
  - opinia na temat propozycji zmian w dwóch rozporządzeniach Ministra Środowiska dotyczących sporządzania planów ochrony dla obszarów Natura 2000 oraz sporządzania planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (20.04.2017);

- list otwarty do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie debaty naukowej na temat Puszczy Białowieskiej (28.06.2107);
- stanowisko w sprawie zniesienia moratorium na odstrzał łośia (2.10.2017);
- list do Ministra Środowiska w sprawie nasadzeń planowanych w Puszczy Białowieskiej (24.05.2108);
- opinia w sprawie projektu ustawy o gatunkach obcych (31.08.2018);
- wsparcie dla Narodowej Strategii Ochrony Owadów Zapyłających (26.09.2018);
- opinia w sprawie ochrony własności intelektualnej w trakcie procedowania wniosków składanych do Lokalnych Komisji Etycznych (14.07.2020);
- opinia dotycząca regulacji zatrudniania na stanowiskach typu post-doc w projektach badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki (23.07.2020);
- opinia w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (20.08.2020);
- opinia w sprawie zmiany granic Świętokrzyskiego Parku Narodowego (16.10.2020 oraz 20.05.2021);
- opinia w sprawie raportu European Academies' Science Advisory Council: Rutkowska, J. (2021). Refleksja nad raportem „Towards a sustainable future: transformative change and post-COVID-19 priorities” Panelu Sterującego ds. Środowiska EASAC. Nauka, 1:125-127.
- opinia w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych” (15.01.2021);
- apel do Ministerstwa Klimatu i Środowiska o podjęcie działań w celu zachowania najcenniejszych przyrodniczo lasów Puszczy Karpackiej (25.03.2021);
- stanowisko w sprawie ochrony starodrzewów (18.06.2021);
- opinia w sprawie projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych ze specjalnym przeznaczeniem gruntów leśnych (01.08.2021);
- opinia w sprawie projektu ustawy o parkach narodowych w wersji z dnia 26 stycznia 2022 r (18.02.2022);

- wsparcie dla apelu Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych dotyczącego egzaminu ósmoklasisty (06.04.2022);
- stanowisko w sprawie ochrony Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO „Białowieża Forest” (26.09.2022);
- opinia w sprawie projektu rozporządzenia Ministerstwa Edukacji i Nauki zmieniającego współczynniki kosztochłonności dyscyplin naukowych (17.02.2023).
- **Konferencje naukowe:** najważniejszym dorocznym przedsięwzięciem organizowanym przez Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN jest *Polish Evolutionary Conference* (PEC). PEC jest platformą wymiany wiedzy i doświadczenia oraz forum do dyskusji dla szerokiego grona naukowców reprezentujących różne specjalności w dziedzinach biologii ewolucyjnej i środowiskowej. Celem konferencji jest:
  - przegląd i upowszechnianie najnowszych polskich osiągnięć naukowych z zakresu biologii ewolucyjnej;
  - integracja krajowego środowiska naukowego;
  - nawiązanie i zacieśnienie współpracy międzynarodowej w zakresie badań ewolucyjnych.

W PEC udział bierze zazwyczaj ponad sto osób. Są to zarówno doświadczeni badacze, jak i liczne grono studentów i doktorantów. Konferencja ma charakter krajowy, ale od swojej pierwszej edycji prowadzona jest w języku angielskim, co umożliwia udział obcokrajowców pracujących naukowo w Polsce oraz znakomitych gości z zagranicznych ośrodków w charakterze prelegentów plenarnych.

Polish Evolutionary Conference jest kontynuacją Warsztatów Biologii Ewolucyjnej i Tematów Pokrewnych, inicjatywy profesora Adama Łomnickiego, wieloletniego przewodniczącego Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej. W latach 1996–2012 warsztaty te odbyły się 57 razy, zwykle w Warszawie. Były znakomitą okazją do naukowej integracji ewolucjonistów reprezentujących ośrodki naukowe z całej Polski. W latach 2013–2016 konferencja PEC była współorganizowana przez Komitet Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN, a od 2017 roku przez Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN. Główny wysiłek organizacyjny danej konferencji spada na lokalnych organizatorów.

Edycje *Polish Evolutionary Conference* (rok – instytucja - główny organizator/ka):

2013 – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie – prof. dr hab. Jan Kozłowski;
2014 – Uniwersytet Łódzki – prof. dr hab. Jerzy Bańbura;
2015 – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – prof. dr hab. Jacek Radwan;
2016 – Uniwersytet w Białymstoku – prof. dr hab. Marek Konarzewski;
2017 – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – dr hab. Michał Wojciechowski;
2018 – Uniwersytet Warszawski – dr hab. Marta Szulkin;
2019 – Uniwersytet Gdański – dr hab. Katarzyna Wojczulanis-Jakubas;
2022 – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – dr hab. Michał Wojciechowski;
2023 – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie – dr Edyta Sadowska.

Spółeczny wymiar/oddźwięk komitetu: komitet – za pomocą mediów społecznościowych – upowszechnia swoje stanowiska, zwłaszcza w sprawach interesujących opinię publiczną. Wielokrotnie wypowiadał się w sprawie ochrony lasów naturalnych, zwłaszcza Puszczy Białowieskiej oraz Puszczy Karpackiej. W 2017 r. członkowie Komitetu wzięli czynny udział w konferencji „Managing bark beetle outbreak in Białowieża Primeval Forest” zorganizowanej przez Polską Akademię Nauk, a dotyczącej kornika drukarza w Puszy Białowieskiej. Natomiast w 2022 r. Komitet współorganizował debatę dotyczącą szeroko dyskutowanego w ostatnich latach zagadnienia pogodzenia funkcji gospodarczej lasów z koniecznością ich ochrony na terenie całego kraju. Na stronie na Facebooku zamieszczane są kopie stanowisk Komitetu dotyczących spraw ochrony środowiska i nauczania przedmiotów przyrodniczych oraz posty popularnonaukowe. Stronę śledzi ponad 2800 osób.

Komitet Biotechnologii

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Rok powołania KB PAN i krótka historia

W 1989 r., z inicjatywy prof. Włodzimierza Ostrowskiego (prezes Oddziału PAN w Krakowie), powołano KB przy Prezydium PAN. Zakres merytoryczny prac KB obejmował innowacyjne techniki inżynierii genetycznej otwierające zupełnie nowe możliwości w zakresie produkcji żywności, leków i diagnostyki medycznej oraz produkcji przemysłowej. Przewodnictwo Komitetu przejął w 1998r. prof. Andrzej Zabza (Politechnika Wrocławska), który wprowadził KB PAN do International Center for Genetic Engineering and Technology). Kolejnym przewodniczącym KB PAN (2006-2011) był prof. Wojciech Stec, czł. rzecz. PAN ([Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN](#) w Łodzi) a następnie w roku 2011 prof. Stanisław Bielecki (Politechnika Łódzka), po nim w 2012 r. prof. Stefan Malepszy (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego), Warszawa). W latach 2012 – 2020 przewodniczącym KB PAN był prof. Tomasz Twardowski (Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, Poznań), a w 2020 r. przewodnictwo objęła prof. Ewa Łojkowska (Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego). W 2019 r. decyzją Prezydium PAN Komitet Biotechnologii został włączony do struktury Wydziału. II Nauk Biologicznych PAN.

W pracach KB PAN szczególne znaczenie miały działania prezentujące czym jest i do czego zmierza biotechnologia. Opracowywano, między innymi, stanowisko w sprawie genetycznie zmodyfikowanych organizmów (GMO), współpracowano z organami państwowymi przy tworzeniu ustawy „O GMO”, wypracowywano stanowisko w sprawie terapii eksperymentalnych z wykorzystaniem komórek macierzystych, inicjowano tworzenie kierunku studiów *biotechnologia* na różnych uczelniach oraz upowszechniania wiedzy z zakresu bioekonomii cyrkularnej.

Sukcesem KB PAN było ustanowienie, rozporządzeniem MEiN w październiku 2022 r., dyscypliny *biotechnologia* w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych. KB PAN prowadził w tym kierunku intensywne starania od początku 2020 roku.

Zakres działania KB PAN

Czerwona biotechnologia (*ang. red biotechnology*) to biotechnologia, której głównym obszarem zainteresowania jest służba zdrowia.

Zielona biotechnologia (*ang. green biotechnology*), nazywana też agrobiotechnologią, zajmuje się aspektami związanymi z rolnictwem, rozwiązaniami stosowanymi w celach spożywczych i niespożywczych.

Biała biotechnologia (*ang. white biotechnology*) to biotechnologia zajmująca się wykorzystaniem systemów biologicznych w przemyśle i ochronie środowiska.

Niebieska biotechnologia (*ang. blue biotechnology*) obejmuje szeroko rozumianą problematykę biotechnologii wód, tj. jezior, rzek, mórz i oceanów.

Fioletowa biotechnologia (*ang. violet biotechnology*) - zajmuje się zagadnieniami społecznymi, takimi jak akceptacja żywności GM, problemami prawnymi w tym legislacją, ochroną własności intelektualnej, jak również zagadnieniami filozoficznymi i etycznymi.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet Biotechnologii pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z European Federation of Biotechnology, EFB (Europejska Federacja Biotechnologii) oraz stowarzyszeniem European Sustainable Agriculture Through Genome Editing, EU SAGE (Zrównoważony Rozwój Europejskiego Rolnictwa poprzez Edycję Genomu).

- 1) European Federation of Biotechnology (EFB), Europejska Federacja Biotechnologii <http://www.efbiotechnology.org/>
- prof. T. Twardowski w latach 1996-2022 członek Prezydium EFB; 2010–2020 wiceprzewodniczący Bioeconomy Section. Od roku 2022 członkinią Prezydium EFB i współprzewodniczącą Environmental Biotechnology Section jest prof. J. Surmacz-Górska.
- 2) European Sustainable Agriculture Through Genome Editing (EU-SAGE), <https://www.eu-sage.eu/>; przedstawicielami KB PAN są: prof. E. Łojkowska i prof. M. Filipecki.
- 3) All European Academies (ALLEA) - prof. Tomasz Twardowski w latach 1992-2022 członek Permanent Working Group Intellectual Property Rights (ALLEA IPR) <https://allea.org/intellectual-property-rights/>

Dr hab. Marlena Pecyna, prof. UJ. jest przedstawicielem KB PAN w ALLEA IPR od roku 2023.

Prof. Marcin Filipecki jest członkiem ALLEA Permanent Working Group Intellectual Property Rights on New Genomic Techniques (ALLEA IPR-NGT).

<https://www.isaaa.org/kc/cropbiotechupdate/ged/article/default.asp?ID=19944>

- 4) Prof. dr hab. Ewa Łojkowska została powołana na ekspertkę w Programie RE-IMAGING EUROPE – TASK FORCE on Sustainable Agriculture & Innovation (<https://reimagine-europa.eu/re-imagine-europa-announces-task-force-on-sustainable-agriculture-and-innovation>).

Przewodnicząca KB PAN (2020-2023)

Prof. dr hab. Ewa ŁOJKOWSKA, Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG i GUMed
ORCID 0000-0001-8640-2307, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_%C5%81ojkowska

Honorowy Przewodniczący KB PAN, członek Prezydium - Prof. dr hab. Tomasz
TWARDOWSKI - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, Poznań, ORCID [0000-0001-9153-6561](https://orcid.org/0000-0001-9153-6561), https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Twardowski

Zastępca przewodniczącego - Prof. dr hab. Józef DULAK – Wydział Biochemii, Biofizyki i
Biotechnologii, UJ ORCID: [0000-0001-5687-0839](https://orcid.org/0000-0001-5687-0839),
https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Dulak

Zastępca przewodniczącego - Prof. dr hab. Marcin FILIPECKI - Szkoła Główna
Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie ORCID [0000-0003-4107-2484](https://orcid.org/0000-0003-4107-2484)

Sekretarz - Prof. dr hab. Marcin ŁUKASZEWICZ, Wydział Biotechnologii, Uniwersytet
Wrocławski ORCID [0000-0002-1453-8376](https://orcid.org/0000-0002-1453-8376) ,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Marcin_Łukaszewicz

Członkini Prezydium - Prof. dr hab. Barbara NAWROT– Centrum Badań Molekularnych i
Makromolekularnych PAN w Łodzi ORCID [0000-0002-4084-4334](https://orcid.org/0000-0002-4084-4334),
<https://www.cbmm.lodz.pl/jednostki/zaklad-chemii-bioorganicznej/>

Skład osobowy KB PAN w kadencji 2020-2023

CZŁONKOWIE PAN

Czł. rzecz. PAN Włodzimierz BEDNARSKI - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

<https://upwr.edu.pl/uczelnia/o-uczelni/historia-i-misja-uczelni/doktorzy-honoris-causa/prof-wlodzimierz-bednarski-58.html>

Czł. koresp. Prof. dr hab. Marek FIGLEROWICZ - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu, ORCID: [0000-0002-6392-0192](https://orcid.org/0000-0002-6392-0192),

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Figlerowicz

Czł. koresp. PAN Grzegorz WĘGRZYN - Uniwersytet Gdański w Gdańsku,

ORCID: [0000-0003-4042-7466](https://orcid.org/0000-0003-4042-7466): https://pl.wikipedia.org/wiki/Grzegorz_Węgrzyn

Czł. koresp. PAN Kazimierz STRZAŁKA - Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, □

ORCID: [0000-0002-8367-4865](https://orcid.org/0000-0002-8367-4865), https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Strzałka

Czł. koresp. PAN Zofia SZWEYKOWSKA-KULIŃSKA – Uniwersytet Adama Mickiewicza, w Poznaniu, ORCID [0000-0003-0032-469X](https://orcid.org/0000-0003-0032-469X),

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zofia_Szweykowska-Kulińska

CZŁONKOWIE

Prof. dr hab. Wojciech BIAŁAS – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, ORCID: [0000-0002-6095-3167](https://orcid.org/0000-0002-6095-3167)

Prof. dr hab. Jacek BIELECKI - Uniwersytet Warszawski, ORCID: [0000-0001-6533-2282](https://orcid.org/0000-0001-6533-2282)

Prof. dr hab. Stanisław BIELECKI - Politechnika Łódzka, ORCID: [0000-0003-2089-8623](https://orcid.org/0000-0003-2089-8623)
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Bielecki_\(chemik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Bielecki_(chemik))

Prof. dr hab. Krystyna BIENKOWSKA-SZWECZYK - Międzyuczelniany Wydział

Biotechnologii UG-GUMed, Gdańsk, ORCID: [0000-0003-3650-2902](https://orcid.org/0000-0003-3650-2902),

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krystyna_Bieñkowska-Szewczyk

Prof. dr hab. inż. Janusz BORATYŃSKI- Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej

PAN im. Ludwika Hirszfelda we Wrocławiu, ORCID: [0000-0001-5072-1162](https://orcid.org/0000-0001-5072-1162)

Prof. dr hab. Jerzy DŁUGOŃSKI - Uniwersytet Łódzki ORCID [0000-0002-2075-5967](https://orcid.org/0000-0002-2075-5967)

Prof. dr hab. Katarzyna HRYNKIEWICZ - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ORCID [0000-0002-6606-685X](https://orcid.org/0000-0002-6606-685X)

Prof. dr hab. Andrzej KONONOWICZ - Uniwersytet Łódzki ORCID [0000-0001-9950-5102](https://orcid.org/0000-0001-9950-5102)

Prof. dr hab. Maria KOZIOŁKIEWICZ - Politechnika Łódzka ORCID [0000-0003-4628-4566](https://orcid.org/0000-0003-4628-4566)

Prof. dr hab. Adam KRĘŻEL - Uniwersytet Wrocławski ORCID [0000-0001-9252-5784](https://orcid.org/0000-0001-9252-5784)

Prof. dr hab. Magdalena KRÓL - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
https://pl.wikipedia.org/wiki/Magdalena_Kr%C3%B3l

Prof. dr hab. Katarzyna LISOWSKA - Uniwersytet Łódzki, ORCID [0000-0001-6395-570X](https://orcid.org/0000-0001-6395-570X)

Prof. dr hab. Małgorzata ŁOBOCKA - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie
ORCID [0000-0003-0679-5193](https://orcid.org/0000-0003-0679-5193)

Dr hab. Magdalena ŁUCZAK, prof. IChB - Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w
Poznaniu ORCID [0000-0002-2182-5699](https://orcid.org/0000-0002-2182-5699)

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Magdalena_%C5%81uczak_\(biolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Magdalena_%C5%81uczak_(biolog))

dr hab. Robert MALINOWSKI, prof. IGR - Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu
ORCID [0000-0001-5199-877X](https://orcid.org/0000-0001-5199-877X)

dr hab. Andrzej MAZUR, prof. UMCS - Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w
Lublinie, ORCID: [0000-0002-3503-7642](https://orcid.org/0000-0002-3503-7642), <https://www.umcs.pl/pl/adres-book-employee,1752,pl.html>

Prof. dr hab. Korneliusz MIKSCH - Politechnika Śląska w Gliwicach ORCID [0000-0002-2192-8647](https://orcid.org/0000-0002-2192-8647)

Mgr inż. Kazimierz MURZYN - Klaster Life Science, Kraków

Prof. dr hab. Anna NADOLSKA-ORCZYK - Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w
Radzikowie ORCID [0000-0001-6127-3860](https://orcid.org/0000-0001-6127-3860)

Dr hab. Aleksandra OBREPALSKA-STĘPLEWSKA, prof. IOR – Instytut Ochrony Roślin
PIB w Poznaniu ORCID [0000-0002-0314-8110](https://orcid.org/0000-0002-0314-8110)

Prof. dr hab. Waclaw ORCZYK - Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w Radzikowie
ORCID: [0000-0001-6127-3860](https://orcid.org/0000-0001-6127-3860)

dr hab. Marlena PECYNA, prof. UJ – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: [0000-0001-5093-5486](https://orcid.org/0000-0001-5093-5486), https://pl.wikipedia.org/wiki/Marlena_Pecyna

Prof. dr hab. Zofia PIOTROWSKA-SEGET – Uniwersytet Śląski w Katowicach ORCID:
<https://orcid.org/0000-0002-9039-2268>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Zofia_Piotrowska-Seget

Prof. dr hab. Tomasz PNIEWSKI – Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu ORCID
[0000-0002-5754-483X](https://orcid.org/0000-0002-5754-483X)

Prof. dr hab. Monika RAKOCZY-TROJANOWSKA - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie ORCID [0000-0001-6891-0471](https://orcid.org/0000-0001-6891-0471)

Prof. dr hab. Waldemar Roman RYMOWICZ - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, ORCID [0000-0002-9021-4349](https://orcid.org/0000-0002-9021-4349) , https://pl.wikipedia.org/wiki/Waldemar_Rymowicz

Prof. dr hab. Agnieszka SIRKO - Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie ORCID [0000-0002-5205-2924](https://orcid.org/0000-0002-5205-2924)

Prof. dr hab. Anna SKORUPSKA - Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie ORCID [0000-0003-2894-1198](https://orcid.org/0000-0003-2894-1198)

dr Sławomir SOWA - Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w Radzikowie ORCID [0000-0002-7633-6729](https://orcid.org/0000-0002-7633-6729)

Prof. dr hab. Joanna SURMACZ-GÓRSKA - Politechnika Śląska w Gliwicach ORCID: [0000-0002-1805-2189](https://orcid.org/0000-0002-1805-2189), <https://www.polsl.pl/rie7/pracownicy/joanna-surmacz-gorska/>

Prof. dr hab. Maciej WNUK – Uniwersytet Rzeszowski, ORCID [0000-0002-8518-6670](https://orcid.org/0000-0002-8518-6670), www.researchgate.net/profile/Maciej-Wnuk-2

Prof. dr hab. Janusz ZIMNY - Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w Radzikowie ORCID [0000-0002-1521-0874](https://orcid.org/0000-0002-1521-0874)

Dr Tomasz ZIMNY – Instytut Nauk Prawnych PAN w Warszawie ORCID [0000-0002-9823-909X](https://orcid.org/0000-0002-9823-909X)

Struktura organizacyjna:

- Sekcja Analizy Instrumentalnej– przewodniczący prof. Jerzy Długoński; liczba członków – 5; 3 osoby nie są członkami KB PAN
- Sekcja Biogospodarki - przewodniczący prof. Stanisław Bielecki; liczba członków – 8; 4 osoby nie są członkami KB PAN;
- Sekcja Biotechnologii Medycznej i Etyki - przewodniczący prof. Józef Dulak; liczba członków – 9; 4 osoby nie są członkami KB PAN;
- Sekcja Biotechnologia Roślin – przewodniczący dr hab. Robert Malinowski; liczba członków – 9;
- Sekcja Biotechnologia Środowiskowej - przewodnicząca prof. Joanna Surmacz-Górska; liczba członków – 10; 3 osoby nie są członkami KB PAN;

- o Sekcja Biotechnologicznego Wykorzystania Mikroorganizmów - przewodnicząca prof. Małgorzata Łobocka; liczba członków – 7; 1 osoba nie jest członkiem KB PAN.

Nagrody przyznawane przez Komitet jakie:

1. Nagroda Komitetu Biotechnologii im. Profesora Wacława Szybalskiego przyznawana corocznie od roku 2013 r. za najlepszą publikację opublikowaną w czasopiśmie międzynarodowym przez młodego badacza; nagroda finansowana przez Fundację Profesora Wacława Szybalskiego (FPWS).

<https://kbiotech.pan.pl/pl/nagroda-im-prof-wacawa-szybalskiego>

2. Nagroda AgroBioTop przyznawana od 2017 r. ma na celu wyróżnianie młodych uczonych, których uznane osiągnięcie z zakresu biotechnologii przyczyniło się do rozwoju nauk rolniczych i wnosi wybitny wkład w rozwój rolnictwa; nagroda finansowana przez firmę BAYER.

<https://kbiotech.pan.pl/pl/nagroda-agrobiotop>

3. Nagroda za najlepszą pracę opublikowaną w kwartalniku BioTechnologia; przyznawana od 2013 r.; finansowana przez (FPWS)

Opis najważniejszych osiągnięć KB PAN:

- Wydawane przez Komitet czasopisma, ,

Kwartalnik: *Biotechnologia*, 1989 – 2010 (vol. 1 do vol 91); Redaktor naczelny prof. dr hab. Tomasz Twardowski; kwartalnik w języku polskim.

Kwartalnik: *BioTechnologia Journal of Biotechnology, Computational Biology and Bionanotechnology*, ISSN: 0860-7796, od 2011 (vol. 92), Redaktor naczelny prof. dr hab. Marek Figlerowicz; <http://www.biotechnologia-journal.org/>

Kwartalnik w języku angielskim, wydawane w formie elektronicznej [open access] i w wersji papierowej

W Radzie redakcyjnej zasiadają naukowcy z zagranicznych placówek naukowych: Michael GIERSIG (Freie University Berlin Berlin, Germany), Thomas HAERTLE (Institut National de la Recherche Agronomique, Nantes, France), Hieronim JAKUBOWSKI (International Center for Public Health, Newark, USA), Ina KOCH (Johann Wolfgang Goethe University Frankfurt/Main, Germany), Jacek KRÓL (Institute of Molecular and Clinical

Ophthalmology Basel Basel, Switzerland), Marek NAPIERAŁA (University of Alabama School of Medicine Birmingham, USA), Jan A. RAFALSKI (E.I. Du Pont de Nemours & Co. Wilmington, USA), Clemens RICHERT (University of Stuttgart Stuttgart, Germany), Ned C. SEEMAN (New York University New York, USA).

- Konferencje naukowe,

Kongres EUROBIOTECH, organizowany co dwa lata w Krakowie od roku 2004

<https://www.eurobiotech.krakow.pl/gb/>. KB PAN jest organizatorem naukowym Kongresu.

W Kongresie zorganizowanym w roku 2022 uczestniczyło ponad 200 osób biorących udział w obradach na terenie centrum EXPO Targi w Krakowie. Dodatkowo kilkadziesiąt osób w brało udział w otwartych sesjach online. Wygłoszono 8 referatów plenarnych, 35 referatów sesyjnych i 29 komunikatów ustnych. Poza sesjami stricte naukowymi odbyły się dwie sesje otwarte z dyskusjami panelowymi.

- a. Pierwsza sesja online zatytułowana „Terapie komórkowe i genetyczne: aspekty naukowe, medyczne, prawne i etyczne” była poprowadzona przez prof. Romualda Zabielskiego, a głos zabrali w niej profesorowie: M. Anna Ciemerych-Litwinienko, J. Dulak, M. Pecyna, D. Śladowski, T. Twardowski i P. Trzonkowski. Sesja odbyła się w dniu 20.06.2022.
- b. Drugą sesję online zatytułowaną “COVID-19: drug development in the time of the pandemic”, moderowali profesorowie M. Kossowska i K. Pyrć, a prezentacje wygłosili profesorowie: K. Bieńkowska-Szewczyk (Gdańsk) - *Szczepionki przeciw Covid-19: historia sukcesu*, M. Sanak (Kraków) - *Profilaktyka czy terapia. Podsumowanie dwóch lat pandemii*, M. Figlerowicz (Poznań) - *Zmienność genetyczna podstawowym problemem diagnostyki i terapii chorób wirusowych*, A. Garlicki (Kraków) - *Leczenie farmakologiczne COVID-19*. Sesja odbyła się w dniu 22.06.2022.

- Konferencje popularyzujące

W dniu 25 listopada 2020 odbyło się zorganizowane przez KB PAN we współpracy z PAN webinarium online pt.: „Wyzwania i możliwości medycyny regeneracyjnej: raport EASAC-FEAM z polskiej perspektywy”; w webinarium uczestniczyło około 400 osób. Relacja z wykładów i dyskusji prowadzonych w trakcie webinarium została zamieszczona na str. www KB PAN. Wśród prowadzących i wykładowców byli także członkowie Komitetu

Biotechnologii PAN: prof. J. Dulak, prof. E. Łojkowska, prof. T. Twardowski, dr hab. M. Pecyna, prof. UJ. Zapis webinarium i wszystkie wykłady dostępne są na stronie PAN,

<https://konferencja.pan.pl/medycyna-regeneracyjna/>

<http://konferencja.pan.pl/medycyna-regeneracyjna/>

W ramach Kongresu EUROBIOTECH w dniu 16 czerwca 2021 roku odbyła się online otwarta sesja międzynarodowa na temat terapii komórkowych i komórek macierzystych.

W sesji uczestniczyło ponad 100 osób, a wykładowcami byli naukowcy z Polski, Finlandii, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii oraz Stanów Zjednoczonych. [https://eurobiotech.krakow.](https://eurobiotech.krakow.pl/gb/online.html)

[pl/gb/online.html](https://eurobiotech.krakow.pl/gb/online.html)

W następnym roku, w ramach zorganizowanego już tradycyjnie 8th Central European Congress of Life Sciences EUROBIOTECH (20-22.06.2022) KB PAN zorganizował otwartą sesję dotyczącą możliwości zastosowania komórek macierzystych w medycynie regeneracyjnej. Sesja była prowadzona w języku polskim i dostępna on-line dla wszystkich chętnych; uczestnicy nie wnosili żadnych opłat. W dyskusji, obok uczestników konferencji (łącznie ponad 200) przysłuchiwało się ponad 70 osób.

[https://kbiotech.pan.pl/images/pdfy/Aktualnosci/raport_konferencja_eurobiotech_2022.p](https://kbiotech.pan.pl/images/pdfy/Aktualnosci/raport_konferencja_eurobiotech_2022.pdf)
[df](https://kbiotech.pan.pl/images/pdfy/Aktualnosci/raport_konferencja_eurobiotech_2022.pdf)

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Komitet skupia się na biotechnologii i jej zastosowaniach dla zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki z wykorzystaniem elementów nauk pokrewnych, w tym biochemii, biofizyki, biologii molekularnej i komórkowej, biologii systemów, biologii syntetycznej, chemii bioorganicznej, genetyki, inżynierii genetycznej, mikrobiologii, inżynierii bioprosesowej. Do zadań Komitetu należy w szczególności promocja biotechnologii i podejmowanie inicjatyw służących jej rozwojowi.

Komitet współpracuje z międzynarodowymi i krajowymi organizacjami naukowymi. Zasadnicze znaczenie mają opinie opracowywane przez ekspertów Komitetu na temat:

- możliwości wykorzystania i technik otrzymywania organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO),
- regulacji polskich i europejskich dotyczących GMO,
- regulacji polskich i europejskich dotyczących możliwości wykorzystywania techniki edycji genomu u otrzymywaniu nowych odmian roślin użytkowych,

- możliwości wykorzystania i ograniczeń w zastosowaniu nowych terapii opartych o komórki macierzyste.

W roku 2015 Komitet przedstawił stanowisko w nowych technik inżynierii genetycznej¹³²

W roku 2017 przedstawił ekspertyzę: Biogospodarka, biotechnologia i nowe techniki inżynierii genetycznej- NOWOCZESNA BIOTECHNOLOGIA PODSTAWĄ BIOGOSPODARKI¹³³

Prof. Józef Dulak brał czynny udział w upowszechnianiu wiedzy na temat Raportu European Academies Science Advisory Council (EASAC) i Federation of European Academiae of Medicine (FEAM) zatytułowanego „Wyzwania i możliwości medycyny regeneracyjnej”, który został opublikowany 2 czerwca 2020 roku. Przedstawicielem PAN w EASAC był prof. Romuald Zabielski, wiceprezes PAN w latach 2018-2022. Tłumaczenie raportu jest dostępne na stronie PAN - <https://informacje.pan.pl/informacje/materialy-dla-prasy/3026-akademie-nauk-ostzegaja-przed-cudownymi-terapiami-komorkami-macierzystymi>

W roku 2022 członkowie KB PAN byli współorganizatorami konferencji „Nowe Techniki Genomowe – regulacje prawne w hodowli roślin”¹³⁴ Głównym organizatorem konferencji był prof. M. Filipecki; konferencja była organizowana przez Wydział Biotechnologii SGGW. Członkowie Komitetu przygotowywali wydawnictwa popularno-naukowe jak np. „*Sto pytań*” oraz dydaktyczne; ostatnio podręcznik „*Biotechnologia drobnoustrojów w laboratorium i w praktyce*” i wersja angielska „[*Microbial biotechnology in the laboratory and practice*](#)”

Członkowie KB PAN prof. J. Dulak i M. Pecyna uczestniczyli w wypracowaniu stanowiska Zespołu ekspertów do spraw terapii komórkowych i komórek macierzystych Naczelnej Rady Lekarskiej ws. komercyjnego oferowania zabiegów z wykorzystaniem komórek określanych jako macierzyste, w tym przeprowadzanych w ramach medycznych eksperymentów leczniczych. Opublikowany został również artykuł w Gazecie lekarskiej: <https://gazetalekarska.pl/?p=66701>

---

¹³² Stanowisko w sprawie nowych technik inżynierii genetycznej

¹³³ Biogospodarka, biotechnologia i nowe techniki inżynierii genetycznej-NOWOCZESNA BIOTECHNOLOGIA PODSTAWĄ BIOGOSPODARKI¹³³

¹³⁴ Konferencji „Nowe Techniki Genomowe – regulacje prawne w hodowli roślin”

Kontynuowana jest współpraca z Naczelną Radą Lekarską. Efektem współpracy było przygotowanie i przyjęcie stanowiska 8 kwietnia 2022 r. w sprawie terapii komórkowych i komórek macierzystych. W przygotowaniu tego stanowiska, opracowanego przez zespół NRL, kluczową rolę odegrał prof. Józef Dulak. Nowa Naczelna Rada Lekarska po wyborach działa od czerwca 2022. Do nowego zespołu NRL zostały zaproszone dwie osoby z KB PAN: J. Dulak i M. Pecyna. Emisja radiowego serialu dokumentalnego pt. „Eksperyment” autorstwa redaktora Michała Janczury (wyróżnionego nagrodą Grand Press 2022), w którym opinie przedstawiali prof. J. Dulak oraz prof. Marlena Pecyna przyczyniła się do nowego stanowiska Ministerstwa co do wprowadzenia zmian w ustawodawstwie polegających na zakazie pobierania opłat za leczenie w ramach eksperymentów medycznych.

W roku 2022 opublikowana zostały dwa artykuły autorstwa Marleny Pecyny i Józefa Dulaka” (2022); 1. *„Pojęcie produktu leczniczego terapii zaawansowanej – wyjątku szpitalnego w prawie unijnym a regulacja prawa polskiego na przykładzie terapii z wykorzystaniem komórek macierzystych”* Europejski Przegląd Sądowy Vol 11 (206) <https://www.profinfo.pl/sklep/europejski-przeglad-sadowy,7252,r,2022,nr,11.html>) oraz 2: *„Odpowiedzialność za stosowanie produktu leczniczego terapii zaawansowanej – wyjątku szpitalnego w ramach tzw. terapii eksperymentalnej z wykorzystaniem komórek macierzystych - Kwartalniku Prawa Prywatnego – rok XXXI, z.4, s. 629-682, 2022*

Prof. Józef Dulak uczestniczył w pracach Zespołu ekspertów do spraw terapii komórkowych i komórek macierzystych powołanego uchwałą Nr 63/21/P-Viii Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 14 maja 2021 r. Prof. Józef Dulak i prof. Marlena Pecyna zostali powołani w lipcu 2022 roku do nowego zespołu NRL.

Dane adresowe do korespondencji:

Prof. dr hab. Ewa Łojkowska

Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG-GUMed, Gdańsk

ul. Abrahama 58

80-307 Gdańsk

Ewa.lojkowska@ug.edu.pl

Tel. 58 5236345

Tel kom. 725 991 070

Komitet Nauk Agronomicznych

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Komitet Nauk Agronomicznych działa od roku 2016.

Zakres działania Komitetu: uprawa roślin, ochrona roślin, biotechnologia, inżynieria, agrofizyka, mikrobiologia rolnicza, ekonomia.

Przewodniczący Komitetu Nauk Agronomicznych PAN

Prof. dr hab. inż. Dariusz Grzebelus

Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w
Krakowie

Wydział Biotechnologii i Ogrodnictwa
Katedra Biologii Roślin i Biotechnologii

Skład osobowy Komitetu:

Prezydium KNA PAN (2020 – 2023)

prof. dr hab. inż. Dariusz Grzebelus – Przewodniczący

Uniwersytet Rolniczy im. H Kołłątaja w Krakowie

<https://orcid.org/0000-0001-6999-913X>

prof. dr hab. Artur Zdunek - Zastępca Przewodniczącego

Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0001-9395-1486>

prof. dr hab. inż. Mariusz Matyka – Zastępca Przewodniczącego

Instytut Gleboznawstwa i Uprawy Roślin - PIB w Puławach

<https://orcid.org/0000-0001-6269-1175>

prof. dr hab. inż. Joanna Puławska - Sekretarz

Instytut Ogrodnictwa – PIB w Skierniewicach

<https://orcid.org/0000-0001-5327-1056>

Prof. dr hab. Ewa Zimnoch-Guzowska – Członek Prezydium KNA

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie

<https://orcid.org/0000-0002-1994-8665>

Dr hab. inż. Małgorzata Szczepanek – Członek Prezydium KNA

Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

<https://orcid.org/0000-0003-1354-5627>

Członkowie KNA PAN

Członek rzeczywisty PAN prof. dr hab. Marian Saniewski - Instytut Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach

Członek korespondent PAN prof. dr hab. Małgorzata Mańka – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Członek korespondent PAN prof. dr hab. Cezary Sławiński - Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

Członek Akademii Młodych Uczonych PAN dr hab. Justyna Cybulska - Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

Prof. dr hab. Andrzej Bieganowski - Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0002-3571-3241>

Prof. dr hab. Andrzej Blecharczyk - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

<https://orcid.org/0000-0002-8688-3136x>

Dr hab. inż. Maja Boczkowska - Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie

<https://orcid.org/0000-0001-8691-410X>

Dr hab. inż. Marek Bury - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

<https://orcid.org/0000-0002-8486-058x>

Dr hab. inż. Kazimierz Chmura, prof. UPW - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

<https://orcid.org/0000-0002-0625-2028>

Prof. dr hab. Józef Chojnicki - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

<https://orcid.org/0000-0001-7719-4331>

Prof. dr hab. Ryszard Dębicki - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0003-0024-0816>

Prof. dr hab. inż. Bohdan Dobrzański - Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0002-3860-5297>

Prof. dr hab. Magdalena Frąc - Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0001-9437-3139>

Prof. dr hab. Katarzyna Glińska-Lewczuk - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

<https://orcid.org/0000-0002-7845-6353>

Prof. dr hab. inż. Małgorzata Jędryczka – Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu

<https://orcid.org/0000-0001-8583-0772>

Dr hab. inż. Włodzimierz Kanownik - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

<https://orcid.org/0000-0003-4848-326X>

Prof. dr hab. Arkadiusz Kosmala - Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu

<https://orcid.org/0000-0002-1760-1334>

Prof. dr hab. Paweł Krajewski - Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu

<https://orcid.org/0000-0001-5318-9896>

Prof. dr hab. inż. Anna Kryszak - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

<https://orcid.org/0000-0002-2630-0103>

Dr hab. Justyna Lema-Rumińska - Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

<https://orcid.org/0000-0003-1741-806X>

Dr hab. Agnieszka Marasek-Ciołakowska - Instytut Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach

<https://orcid.org/0000-0001-9349-2566>

Dr hab. Agnieszka Nawrocka - Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie

<https://orcid.org/0000-0001-8618-2092>

Dr hab. Małgorzata Podwyszyńska - Instytut Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach

<https://orcid.org/0000-0003-3005-4053>

Prof. dr hab. inż. Marcin Rapacz - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

<https://orcid.org/0000-0003-1071-1159>

Dr hab. inż. Roman Rolbiecki - Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

<https://orcid.org/0000-0001-6230-4227>

Prof. dr hab. Jan Rozbicki - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

<https://orcid.org/0000-0001-5412-4621>

Dr hab. inż. Stefan Stojalowski - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

<https://orcid.org/0000-0002-2666-9090>

Dr hab. inż. Magdalena Szczechyńska-Hebda - Instytut Fizjologii Roślin im. Franciszka Górskiego PAN w Krakowie

<https://orcid.org/0000-0002-6041-6521>

Dr hab. Krzysztof Treder - Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie

<https://orcid.org/0000-0002-8764-0574>

Kontakt z Komitetem Nauk Agronomicznych PAN: d.grzebelus@urk.edu.pl

Najważniejsze osiągnięcia KNA

Obecne działanie Komitetu Nauk Agronomicznych PAN koncentruje się wokół takich zagadnień jak:

- wpływ globalnych zmian klimatycznych na rolnictwo;
- wytwarzanie odżywczych i bezpiecznych produktów rolnych, w tym niskonakładowych i ekologicznych;
- ochrona środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej;
- zrównoważone rolnictwo.

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

W latach 2020 – 2022, Komitet opracował cztery Stanowiska:

- „Stanowisko Komitetu Nauk Agronomicznych przy II Wydziale PAN w sprawie podjęcia działań koniecznych do ograniczania negatywnych skutków suszy dla produkcji rolniczej w Polsce”, z lipca 2020 r.

https://kna.pan.pl/images/susza_projekt_KNA_.pdf

- „Stanowisko Komitetu Nauk Agronomicznych PAN w sprawie nowoczesnego fenotypowania roślin”, z kwietnia 2021 r.

https://kna.pan.pl/images/Stanowisko_KNA_-_fenotypowanie.pdf

- Stanowisko Komitetu Nauk Agronomicznych II Wydziału Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN w sprawie przedstawionego przez Pełnomocnika Rządu ds. Centralnego Portu Komunikacyjnego planu przejęcia nieruchomości Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin–Państwowego Instytutu Badawczego (IHAR-PIB) w Radzikowie oraz Oddziału Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego (ITP) w Kłodzku na potrzeby Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK)”, z kwietnia 2021 r.

https://kna.pan.pl/images/Stanowisko_KNA_PAN_w_sprawie_CPK_FINAL-1.jpg

- „Stanowisko Komisji ds. Czasopism Komitetu Nauk Agronomicznych, Oddział II Wydziału Nauk Biologicznych i Rolniczych, Polska Akademia Nauk”, z lutego 2022 r.

<https://kna.pan.pl/images/stanowisko%20zespolu%20ds.%20czasopism.pdf>

W stanowisku, dotyczącym podjęcia działań dla ograniczania skutków suszy, KNA postuluje podjęcie Krajowego Programu Dostosowania Rolnictwa do Zmian Klimatycznych, który uwzględniałby wieloaspektowe podejście do walki ze skutkami suszy i ocieplenia klimatu w Polsce oraz prowadziłby do zabezpieczenia niezbędnych zasobów wody w produkcji rolniczej. Aby ograniczyć uciążliwość występowania suszy w produkcji rolniczej Komitet zaproponował następujące działania:

- Budowę nowych zbiorników retencyjnych, które przyczynią się do łagodzenia fali powodziowej, a także do zwiększenia retencji wodnej, ze szczególnym uwzględnieniem spowolnienia odpływu wody przez poprawę retencji siedliskowej. Elementem tych działań może być dofinansowanie planów zagospodarowania przestrzennego gmin pod kątem wyznaczenia terenów zalewowych i obiektów małej retencji wodnej oraz zwiększenie wsparcia budżetowego na odtworzenie urządzeń hydrotechnicznych umożliwiających gromadzenie wody na poziomie zlewni.
- Usprawnienie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej, między innymi przez wykorzystanie metod teledetekcji, oraz udostępnianie informacji na temat postępowania suszy rolnikom.
- Promowanie uprawy konserwującej oraz ograniczenie wykorzystania słomy do celów energetycznych. Ważnym działaniem jest również utrzymywanie okrywy zimowej gleby np. w postaci upraw ozimych, międzyplonów, pozostawienie ścierniska, mulczowanie.
- Dostarczanie materiałów szkoleniowych i edukacja rolników, aby zachęcić ich do stosowania zabiegów agrotechnicznych oraz większego zróżnicowania upraw dla zapobiegania efektom suszy.
- Opracowanie strategii selekcji gatunków i odmian roślin tolerancyjnych na suszę, na podstawie multidyscyplinarnej współpracy naukowej, w tym badań z wykorzystaniem metod molekularnych oraz fenotypowania roślin.
- Adaptacja i dobór odmian roślin o zwiększonej tolerancji na suszę i podwyższoną temperaturę do warunków środowiska i poziomu niedoboru wody w różnych regionach kraju.

- Stworzenie platformy współpracy obejmującej szerokie kręgi interesariuszy np.: naukowców, firmy hodowlane, związki producentów, organizacje konsumenckie.

Stanowisko KNA w sprawie nowoczesnego fenotypowania roślin wspiera dążenia i pokazuje zasadność utworzenia krajowej infrastruktury do badań fenomicznych, która jest niezbędnym warunkiem realizacji projektów badawczych i rozwojowych w strategicznych programach wsparcia sektora rolnictwa i przetwórstwa płodów rolnych. Aparatura do fenotypowania roślin ułatwia badanie bioróżnorodności roślin i ich zdolności adaptacyjnych do zmieniających się warunków klimatycznych, a uzyskane wyniki przyspieszą transfer know-how do krajowej hodowli roślin i zwiększą efektywność procesów selekcji prowadzących do pojawiania się na rynku nasiennym nowych odmian o oczekiwanych parametrach. Komitet wyraził opinię, że konieczny jest wzrost zainteresowania dysponentów funduszy R&D zamiarami inwestycyjnymi poszczególnych jednostek oraz planami nawiązania krajowej współpracy w zakresie fenotypowania roślin, ze względu na koszt tego przedsięwzięcia. W Stanowisku Komitet zwrócił również uwagę na znaczący udział ww. infrastruktury w aktywnej współpracy międzynarodowej polskich naukowców, w obszarze nowoczesnych badań związanych z rozwojem rolnictwa.

Kolejne Stanowisko KNA dotyczy opinii Komitetu na temat planu przejęcia nieruchomości IHAR-PIB w Radzikowie oraz ITP w Kłudzienku na potrzeby Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK). Plan przejęcia nieruchomości obejmuje 490 ha gruntów ornych o wysokiej klasie bonitacyjnej ziem rolniczych wraz z budynkami i całą infrastrukturą IHAR-PIB w Radzikowie, który jest największym instytutem rolniczym w Polsce, oraz 90 ha ziem rolniczych wraz z budynkami Oddziału ITP w Kłudzienku. Komitet wyraża się zdecydowanie przeciw przejęciu ww. obiektów, motywując swoje stanowisko utratą wysoko wyspecjalizowanych laboratoriów, infrastruktury naukowo-badawczej, zasobów genowych zabezpieczających bioróżnorodność roślin uprawnych w Polsce (jeden z większych banków genów w Europie, przechowujący ponad 76 tys. obiektów), a także stratą wysokiej klasy kadry naukowej. Efektem może być załamanie realizacji prac badawczych i projektów, osłabienie strategicznego dla gospodarki kraju zaplecza naukowego i eksperckiego, co może spowodować zagrożenie dla krajowego bezpieczeństwa żywnościowego. Komitet wyraził również zaniepokojenie zachwianiem wizerunku międzynarodowego Instytutów i reprezentacji Polski na poziomie Europejskim w

badaniach na rzecz rolnictwa. Szczególnie IHAR-PIB prowadzi liczne projekty międzynarodowe w ramach programów i strategii unijnych.

W 2022 r., Komisja ds. Czasopism Komitetu Nauk Agronomicznych, opracowała Stanowisko dotyczące oceny funkcjonowania polskich czasopism związanych z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo. Na podstawie wyników ankiety uzyskanej od 36 polskich czasopism oraz dyskusji podczas zebrania Członków KNA, Komisja ds. Czasopism sformułowała następujące wnioski:

- Czasopisma polskie, przypisane do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, to w większości kwartalniki, wydawane w wersji papierowej i elektronicznej lub tylko elektronicznej. Wszystkie czasopisma są indeksowane w bazach danych, większość z nich znajduje się na liście czasopism punktowanych MEiN, ale nie posiada IF. Wszystkie prowadzą politykę otwartego dostępu.

- Na liście czasopism punktowanych MEiN, czasopisma polskie nie zawsze są prawidłowo doszacowane pod względem przyznanej liczby punktów, w stosunku do odpowiedników międzynarodowych, co prowadzi do ich marginalizacji. Zaniżona punktacja czasopism, szczególnie tych z IF, sprawia, że zmniejsza się liczba przesyłanych artykułów, w tym artykułów krajowych. W takiej sytuacji trudno jest utrzymać wysoki poziom czasopisma.

- Rady Wydawnicze czasopism wskazują na brak systemowego wsparcia dla czasopism. Głównie jest problem z pozyskaniem środków finansowych.

- Przeszkodą w realizowaniu racjonalnej polityki wydawniczej jest brak długoterminowych wytycznych ministerialnych dotyczących kryteriów oceny czasopism. Dotyczy to wszystkich

czasopism, zarówno tych z IF, jak i tych bez przyznanych punktów ministerialnych. Postulat transparentności systemu oceny dotyczy też czasopism międzynarodowych, ujętych w bazach międzynarodowych Scopus i WoS,

- Z problemami borykają się również czasopisma branżowe, które stanowią bezpośredni transfer wiedzy naukowej do szeroko rozumianej praktyki gospodarczej.

- Komisja podkreśliła potrzebę ustalenia długofalowej i transparentnej polityki wspierania czasopism. Polskie czasopisma z IF stają się coraz mniej konkurencyjne do czasopism zagranicznych.

Wydawane przez KNA czasopisma

- Journal of Plant Protection Research (<http://journals.pan.pl/jwld>)

JPPR jest czasopismem wydawanym wspólnie z Instytutem Ochrony Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym. Jest to kwartalnik publikujący oryginalne prace naukowe w języku angielskim, uwzględniające różne aspekty ochrony roślin przed patogenami, szkodnikami i chwastami. Rocznie do redakcji przysyłane jest około 200 – 300 artykułów. Dzięki starannej weryfikacji w kolejnych zeszytach publikowane są najwartościowsze merytorycznie prace. Rocznie w JPPR ukazują się ok. 50 artykułów. Redakcja dokłada wszelkich starań, aby publikowane prace wyróżniały się innowacyjnością. Na liście punktowanych czasopism Ministerstwa Edukacji i Nauki JPPR znajduje się w kategorii 40-punktowej.

- Journal of Water and Land Development (<https://www.itp.edu.pl/JWLD>)

JWLD jest czasopismem wydawanym wspólnie z Instytutem Technologiczno-Przyrodniczym w Falentach. Jest to kwartalnik publikujący oryginalne prace naukowe i przeglądowe w języku angielskim, dotyczące inżynierii i kształtowania środowiska rolniczego, gospodarki wodnej na terenach wiejskich i ochrony zasobów wodnych oraz funkcji przyrodniczych i gospodarczych użytków zielonych. Rocznie wydawane są cztery zeszyty, w których publikowane jest ponad 100 artykułów naukowych, w większości autorów zagranicznych. Artykuły w wersji elektronicznej zamieszczane są na stronie internetowej ITP i w czytelni czasopism PAN. Na liście punktowanych czasopism Ministerstwa Edukacji i Nauki czasopismo JWLD znajduje się w kategorii 40-punktowej.

Konferencje naukowe

Komitet Nauk Agronomicznych PAN, w ramach swojej działalności, organizuje lub angażuje się w organizację licznych konferencji naukowych i seminariów, związanych z zakresem działania Komitetu. W latach 2020 – 2022 większość spotkań odbywała się w trybie on-line ze względu na pandemię wywołaną wirusem COVID-19.

W 2021 r. Komitet zorganizował seminarium pt. „Horyzont Europa - wprowadzenie do nowego programu ramowego oraz priorytetów badawczych w ramach klastra nr 6", na które zaproszono przedstawicieli Polish Science Contact Agency PolSCA z Brukseli. Wygłoszone referaty dotyczyły programu Horyzont Europa – zagadnień zebranych w klastrze nr 6, związanych z żywnością, biogospodarką, zasobami naturalnymi, rolnictwem i środowiskiem. Kolejne seminarium, które odbyło w tym roku, poruszało

zagadnienia środowiskowych i prawnych aspektów suszy w odniesieniu do środowiska glebowego. Wygłoszono cztery referaty na temat retencji wodnej i technik oceny stresu wodnego w glebach, klimatycznych i antropogenicznych uwarunkowań przemian gleb organicznych, roli pożytecznych mikroorganizmów w ograniczaniu skutków suszy, a także na temat obszarów z ograniczeniami naturalnymi w Polsce. Z kolei w Lublinie odbyły się Warsztaty dla Młodych Badaczy, ukierunkowane na doskonalenie metod pracy młodych naukowców i ich umiejętności prezentacji wyników badań, a także tworzenie powiązań sieciowych młodych badaczy z różnych ośrodków naukowych. Warsztaty te zostały zaplanowane jako wydarzenie cykliczne.

W roku 2022 kontynuowano współpracę z Biurem PolSCA, w ramach której odbyły się dwie konferencje w trybie on-line pt. „Benefits and challenges of participation in co-funded partnerships” oraz “Matchmaking event for Cluster 6 of Horizon Europe”. W 2022 r. odbyły się również dwie konferencje naukowe, przeniesione z 2020 r.: Konferencja Europejskiego Stowarzyszenia Badaczy Ziemiaka EAPR oraz Konferencja Naukowa „Nowoczesne spojrzenie na fitopatologię”. Międzynarodowa Konferencja EAPR obejmowała 16 sesji tematycznych, a uczestniczyło w niej 210 naukowców z całego świata. Na konferencję fitopatologiczną, zorganizowaną przez poznański oddział PTFiT, Instytut Genetyki PAN przy współpracy KNA, zgłosiło się 140 osób. W czasie obrad prezentowano wystąpienia dotyczące m.in. badań genetycznych w zakresie fitopatologii, mikrobiomu glebowego, mykoryzy oraz endofitów.

Informacje o wszystkich wydarzeniach, także udostępnione prezentacje z konferencji i seminariów, zamieszczane są na stronie internetowej KNA PAN (<https://kna.pan.pl>).

Konferencje popularyzujące wiedzę

W ramach działalności popularyzującej wiedzę, Komitet Nauk Agronomicznych wraz z Komitetem Nauk Zootechnicznych i Akwakultury oraz Komitetem Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu, zorganizowali seminarium dotyczące rolnictwa regeneracyjnego, które zostało zainspirowane opublikowaniem w kwietniu 2022 r. raportu pt. „Rolnictwo regeneracyjne w Europie”. Seminarium składało się z dwóch sesji, z których pierwsza obejmowała dwa wystąpienia współtwórców Raportu: prof. Thomasa Elmqvista ze Szwecji i prof. dr. hab. Piotra Tryjanowskiego z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz wykład nt. współczesnej hodowli zwierząt, przedstawiony przez dr. Krzysztofa Jażdżewskiego, Zastępcę Głównego Lekarza Weterynarii. W kolejnej części Seminarium

zorganizowano panel dyskusyjny, w którym wzięli udział wiceprezes PAN – prof. Romuald Zabielski, Przewodniczący Komitetów PAN, prelegenci zaproszeni goście z instytutów i uczelni rolniczych w Polsce. Do dyskusji panelowej włączali się uczestnicy stacjonarni spotkania oraz uczestnicy on-line (czat). Dyskutowano nad potencjalnymi konsekwencjami wdrażania raportu. W seminarium, stacjonarnie i on-line, uczestniczyło ok. 100 osób.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Ekspertskie opracowania przygotowane przez Komitet Nauk Agronomicznych zostały również szerzej upowszechnione. Postulaty wyrażone w stanowisku Komitetu w sprawie podjęcia działań koniecznych do ograniczania negatywnych skutków suszy dla produkcji rolniczej w Polsce zostały w formie popularnej przedstawione w artykule zamieszczonym w czasopiśmie TopAgrar (<https://www.topagrar.pl/articles/aktualnosci-branzowe-uprawa/jak-ograniczyc-skutki-suszy/>) w lipcu 2021. Artykuł podsumowujący debatę na temat rolnictwa regeneracyjnego, pod tytułem: „Rolnictwo regeneracyjne – koncepcja zrównoważonej produkcji żywności oraz poprawy agroekosystemów”, opracowany przez zespół autorów w składzie Magdalena Frąc, Mariusz Matyka, Jan Rozbicki i Piotr Tryjanowski, został opublikowany w kwartalniku Nauka (zeszyt 4/22; <http://www.nauka-pan.pl/index.php/nauka/article/view/990>). Komitet jest obecny w mediach społecznościowych (<https://www.facebook.com/people/Komitet-Nauk-Agronomicznych-PAN/100063882380630/>), promując wydarzenia istotne dla obszaru wiedzy obejmującego rolnictwo, ogrodnictwo i pokrewne dyscypliny naukowe.

Komitet Nauk Leśnych i Technologii Drewna

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

KNLiTD powołano w 2016 roku z połączenia Komitetu Nauk Leśnych istniejącego od 1956 roku oraz Komitetu Technologii Drewna istniejącego od 1961 roku (<https://www.knlitd.pan.pl/pl/kalendarium-knlitd-pan2>)

Zakres działania Komitetu: całokształt problematyki nauk leśnych z uwzględnieniem wielostronnych funkcji lasu i ochrony środowiska oraz szeroko pojętym drzewnictwem obejmującym zarówno różnorodne technologie jego przerobu jak również konserwację zabytków drewnianych.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Leśnych Organizacji Badawczych - IUFRO (<https://www.iufro.org/>) oraz Komitetu Narodowego ds. Europejskiego Instytutu Leśnego – EFI (<https://efi.int/>). Członkowie Komitetu pełnią funkcje w strukturach tych instytucji (12 naukowców pełniło rolę koordynatorów grup roboczych w 9 dywizjach IUFRO, ponadto przedstawiciel Komitetu jest zastępcą audytora EFI), a także w ciałach konsultacyjnych Unii Europejskiej ONZ i FAO oraz wielu towarzystwach naukowych.

Przewodniczący Komitetu: prof. dr hab. inż. Tomasz Zawila-Niedźwiecki

Skład osobowy Komitetu:

1. Prof. dr hab. Piotr Borysiuk – członek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0002-7508-9359
2. Prof. dr hab. Bogdan Brzeziecki - członek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0001-5786-3075

3. Prof. dr hab. Paweł Chmielarz – członek, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, 0000-0003-3280-3353
4. Dr hab. Janusz Czerepko – członek, Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie Starym, 0000-0002-7485-0134
5. Dr hab. Dariusz Danielewicz – członek, Politechnika Łódzka, 0000-0003-4703-5051
6. Dr inż. Janusz Dawidziuk – członek, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
7. Prof. dr hab. Dorota Dobrowolska – członek, Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie Starym, 0000-0002-5794-7452
8. Prof. dr hab. Ewa Maria Dobrowolska – sekretarz, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0003-4176-6005
9. Dr hab. Beata Doczekalska – członek, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 0000-0002-1750-0437
10. Prof. dr hab. Stanisław Drozdowski – członek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0002-1253-7281
11. Dr hab. Andrzej Fojutowski - Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny – zmarł 2022
12. Mgr inż. Andrzej Gajewski – członek, STEICO CEE
13. Dr hab. Anna Gazda – członek Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, 0000-0001-9806-1159
14. Prof. dr hab. Marian Jędrzej Giertych – członek, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, 0000-0001-5578-9545
15. Prof. dr hab. Wojciech Grodzki – członek Prezydium, Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie Starym, 0000-0003-0623-752X
16. Prof. dr hab. Andrzej Grzywacz – członek, członek rzeczywisty PAN
17. Prof. dr hab. Grzegorz Iszkuło – członek, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, 0000-0003-2067-729X
18. Prof. dr hab. Andrzej Mariusz Jagodziński – członek, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, 0000-0001-6899-0985
19. Dr hab. Zbigniew Karaszewski – członek Prezydium, przewodniczący KN EFI, Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny, 0000-0001-8037-021X
20. Dr hab. Paweł Krzysztof Kozakiewicz – członek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0002-2285-2912

21. Prof. dr hab. Jan Kozłowski – członek, członek rzeczywisty PAN, 0000-0002-7084-2030
22. Prof. dr hab. Krzysztof Krajewski – członek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0001-8716-1488
23. Dr hab. Tomasz Leski – członek, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, 0000-0003-4167-5015
24. Prof. dr hab. Piotr Łakomy – członek, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 0000-0002-1510-6217
25. Dr inż. Monika Małecka – członek, sekretariat KNLiTD, 0000-0001-7824-0053
26. Prof. dr hab. Małgorzata Mańka – członek, członek rzeczywisty PAN, 0000-0002-2052-2733
27. Prof. dr hab. Stanisław Miścicki – członek, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0002-0252-5121
28. Prof. dr hab. Jerzy Modrzyński – członek, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 0000-0002-9358-1398
29. Prof. dr hab. Wiesław Olek – członek, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 0000-0003-0051-4696
30. Dr hab. Maciej Pach – członek, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, 0000-0002-9833-867X
31. Prof. dr hab. Piotr Paschalis-Jakubowicz – członek, 0000-0001-7638-3536
32. Prof. dr hab. Marcin Pietrzykowski – członek, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, 0000000169308730
33. Prof. dr hab. Włodzimierz Prądzyński - członek
34. Prof. dr hab. Ewa Ratajczak – z-ca przewodniczącego, Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny, 0000-0003-2470-2384
35. Prof. dr hab. Maria Rudawska – członek, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, 0000-0002-8103-5269
36. Prof. dr hab. Maciej Skorupski – przewodniczący KN IUFRO, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 0000-0001-6752-3576
37. Prof. dr hab. Jarosław Socha – z-ca przewodniczącego, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, 0000-0002-9568-5764

38. Dr hab. Krzysztof Stereńczak - Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie Starym, 0000-0002-9556-0144

39. Dr hab. Janusz Szewczyk - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, 0000-0002-5925-5855

40. Prof. dr hab. Jadwiga Zabielska-Matejuk - Sieć Badawcza Łukasiewicz - Poznański Instytut Technologiczny

41. Prof. dr hab. Michał Zasada - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 0000-0002-4881-296X

42. Prof. dr hab. Tomasz Zawila-Niedźwiecki - przewodniczący, 0000-0002-0807-8238

43. Prof. dr hab. Magdalena Zborowska - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 0000-0003-3028-5134

Struktura organizacyjna Komitetu:

PREZYDIUM:

Przewodniczący: Prof. dr hab. Tomasz Zawila-Niedźwiecki

Zastępcy Przewodniczącego: Prof. dr hab. Ewa Ratajczak, prof. dr hab. Jarosław Socha

Sekretarz: Prof. dr hab. Ewa Dobrowolska

Członkowie Prezydium: Prof. dr hab. Wojciech Grodzki, Dr hab. Zbigniew Karaszewski

Przewodniczący Komitetu Narodowego ds. IUFRO – Międzynarodowej Unii Leśnych Organizacji Badawczych: Prof. dr hab. Maciej Skorupski

Przewodniczący Komitetu Narodowego ds. EFI – Europejskiego Instytutu Leśnego: Dr hab. Zbigniew Karaszewski

Redaktor Naczelna Folia Forestalia Polonica Series A Forestry: Dr hab. Małgorzata Sułkowska, prof. IBL

Komisja ds. nagród za najlepszą pracę naukową: Prof. dr hab. Ewa Dobrowolska – przewodnicząca, członkowie: prof. dr hab. Dorota Dobrowolska, dr hab. Anna Gazda, dr hab. Grzegorz Iszkuło, prof. dr hab. Włodzimierz Prądyński

Komisja ds. nagród za najlepszą pracę doktorską: Prof. dr hab. Stanisław Miścicki – przewodniczący, Prof. dr hab. Maciej Skorupski – sekretarz, członkowie: dr hab. Andrzej Fojutowski, prof. dr hab. Andrzej Jagodziński, dr hab. Krzysztof Stereńczak

Komisja ds. Medalu im. Jerzego Ważnego, przyznawanego wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem Mykologów Budownictwa: Prof. dr hab. Tomasz Zawila-Niedźwiecki –

przewodniczący, członkowie: prof. dr hab. inż. Wojciech Skowroński, prof. dr hab. inż. Krzysztof Matkowski, prof. dr hab. inż. Ewa Dobrowolska, prof. dr hab. inż. Maciej Skorupski, prof. dr hab. inż. Paweł K. Kozakiewicz

W ostatnich latach nagrody KNLiTD otrzymali:

Dr Antoni Zięba – Tatrzański Park Narodowy

Dr Dominika Janiszewska – Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny

prof. dr hab. Ewelina Ratajczak i dr hab. Ewa Kalemba – Instytut Dendrologii PAN w Kórniku

dr Sylwia Budzyńska – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

prof. dr hab. Andrzej M. Jagodziński, dr hab. Marcin K. Dyderski, prof. ID PAN i dr inż. Paweł Horodecki Instytut Dendrologii PAN

dr inż. Anna Ilek - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

prof. Wojciech Skowroński - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

prof. Ewa Dobrowolska – SGGW w Warszawie

prof. dr hab. inż. Zofia Żakowska – Politechnika Łódzka

mgr. inż. Piotr Kozarski – SGGW w Warszawie

prof. Krzysztof Jan Krajewski - SGGW w Warszawie

prof. Małgorzata Piotrowska - Politechnika Łódzka.

Najważniejsze osiągnięcia Komitetu:

- Działalność ekspercka:

W latach 2020-2021 Członkowie Komitetu przygotowali 41 opinii i 39 ekspertyz. Dotyczyły one szerokiego zakresu zagadnień łączących się z inteligentnymi specjalizacjami rozwijającymi biogospodarkę leśno-drzewną, wdrażającymi nowe produkty i technologie przetwarzania odpadów drzewnych, wpływającymi na poprawę jakości życia społeczeństwa. Za najważniejsze uznać należy:

- Stanowisko KNLiTD PAN w sprawie Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 ([Stanowisko_KNLiTD-strategia_ochrony_bioroznor.pdf.pdf \(pan.pl\)](#))
- Udział w opracowaniu studialnym Zespołu Ekspertcko-Konsultacyjnego Krajowego Sekretariatu Zasobów Naturalnych, Ochrony Środowiska i

Leśnictwa NSZZ „Solidarność” dotyczącym strategii bioróżnorodności i leśnej UE

(https://knlitd.pan.pl/images/stories/pliki/Opracowanie_studialne_ws_strategii_bio_2030_skutki_spoleczno_gospodarcze.pdf)

- Udział w konsultacjach KE dot. monitoringu lasów i planów strategicznych wymienionych w Unijnej Strategii Leśnej 2030
- Rekomendacje do projektu Polityki Naukowej Państwa (<https://knlitd.pan.pl/pl/stanowiska-i-opinie-knlitd/1199-rekomendacje-knlitd-do-projektu-dokumentu-polityka-naukowa-panstwa>)
- Zaproszone wykłady nt. Konsekwencji Strategii UE dla leśnictwa np. EU-DFWR, Berlin 2021, Berlin 2023, konferencja krajów bałtyckich, Wilno, 29 listopada 2022 (<https://www.youtube.com/watch?v=YYSWNqCuz6k>)
- Ratajczak E. (2020). Koordynowanie procesu konsultacji (z członkami Polskiej Platformy Technologicznej Sektora Leśno-Drzewnego PTSL-D oraz m.in. Dept. Innowacji Ministerstwa Rozwoju, Dept. Leśnictwa i Łowiectwa Ministerstwa Środowiska, Dept. Odnawialnych Źródeł Energii Ministerstwa Klimatu, PGL Lasy Państwowe) i przekazanie stanowiska Polski w sprawie priorytetów w sferze badań i innowacji w polskim sektorze leśno-drzewnym ujętych przez Europejską Platformę Technologiczną Sektora Leśno-Drzewnego (Forest-based Sector Technology Platform - FTP) w programie strategicznym Strategic Research&Innovation Agenda SIRA 2030.
- Ratajczak E. (2020). Przygotowanie opinii dotyczącej studium: UNECE/FAO Forest Sector Outlook Study (jako członek Zespołu Specjalistów ds. Prognoz Sektora Leśno-Drzewnego (Team of Specialist on Forest Sector Outlook UNECE/FAO) oraz udział w posiedzeniu on-line tego gremium.
- Ratajczak E. (2020). Działania w ramach prekonsultacji Ministerstwa Edukacji i Nauki dotyczące uwzględnienia w dokumencie „Polityka Naukowa Państwa” - leśnictwa w priorytecie obejmującym przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz przemysłu drzewnego w zakresie pojęcia „biogospodarka”.

- Ratajczak E.: 10.03.21 - Udział w badaniu eksperckim pt. Smart Panel II skierowanym do przedstawicieli nauki działających w obszarach poszczególnych Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, pilotowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości - jako część wspólnego przedsięwzięcia PARP i Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii - projektu pozakonkursowego POIR Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji. Celem badań (w formie ankiet internetowych) była ekspercka weryfikacja potencjału KIS. [udział E. Ratajczak w obszarze KIS2 „Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego”].
- Ratajczak E.: „The development of legally binding EU nature restoration targets: a key commitment of the EU Biodiversity Strategy for 2030”.
- Ratajczak E.: Opinia ekspercka dot. gospodarki odpadami drzewnymi w Polsce – zamieszczona w Catalogue on international and national classifications for post-consumer wood waste in the UNECE region” dla United Nations Economic Commission for Europe Food and Agriculture Organization of the United Nations UNECE/FAO Forestry and Timber Section link: <https://unece.org/forestry-timber/documents/2021/03/informal-documents/draft-catalogue-wood-waste-classifications> (Polska - s. 73 luty 2021) oraz przekazana Ministerstwu Klimatu i Środowiska – Dep Leśnictwa (20.04.2021). Opinia stanowiła bazę/punkt wyjścia do dyskusji w skali międzynarodowej o potencjalnej budowie wspólnej, zunifikowanej klasyfikacji odpadów drzewnych w kontekście gospodarki cyrkulacyjnej (obiegu zamkniętego);
- Ratajczak E.: Opinia nt “Circularity concepts in forest-based industries” dla United Nations Economic Commission for Europe Food and Agriculture Organization of the United Nations UNECE/FAO Forestry and Timber Section [luty 2021];
- Ratajczak E. 2020. Opinie eksperckie wyrażone w badaniach ankietowych w ramach międzynarodowego projektu H2020 BASAJAUN pt. "Tworzenie trwałych związków między obszarami wiejskimi i miejskimi poprzez cyrkulacyjne i innowacyjne łańcuchy wartości w budownictwie

drewnianym” („Building A SustainAble Joint between rurAl and Urban Areas Through Circular and Innovative Wood Construction Value Chains, Horyzont 2020, projekt nr 862942

(<https://www.itd.poznan.pl/pl/aktualnosci/projekt-basajaun>).

- Ratajczak E. (2020). Weryfikacja i współdziałanie w formułowaniu finalnej wersji analizy SWOT dla łańcucha leśno-drewnnego w Polsce - w projekcie ROSEWOOD 4.0 „Regionalna sieć Unii Europejskiej na rzecz zrównoważonej mobilizacji drewna i cyfryzacji leśnictwa”
<https://cordis.europa.eu/project/id/862681>.
- Ratajczak E. (2020). Opracowanie elementu analizy/raportu o sytuacji w Polsce dot. COVID-19 i jego wpływie na leśnictwo i sektor drzewny oraz środkach łagodzących kryzys (wykorzystane w 2020 Country market statement; unece.org/forests/market-statements-2020) .
- Ratajczak E. (2020). Opinia dot. wpływu pandemii na zrównoważony rozwój leśnictwa i sektorów powiązanych w Polsce - dla Forum Narodów Zjednoczonych ds. Lasów (UNFF – United Nations Forum on Forests).
- Ratajczak E. (2020). Opinia dotycząca oceny edukacji leśnej w świecie prowadzonej przez Międzynarodową Unię Leśnych Organizacji Badawczych (IUFRO), a realizowanych w projekcie ONZ/FAO i finansowanego przez rząd Niemiec w imieniu partnerów FAO i International Tropical Timber Organization - ITTO.
- Czasopisma:
  - KNLiTD wspólnie z Instytutem Badawczym Leśnictwa wydaje angielskojęzyczny kwartalnik "Folia Forestalia Polonica" (pierwszy numer ukazał się 1 stycznia 1957 roku), który jest indeksowany przez Copernicus oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i od 2023 roku będzie posiadał IF (<https://www.ibles.pl/web/ffp> oraz https://knlitd.pan.pl/images/stories/pliki/Sulkowska_Warszawa_spotkanie_KL_PAN_FFP_25.04.2022.pdf).
- Konferencje naukowe:

- IUFRO 4.02.05 "Breaking dimensions and resolutions of forest remote sensing data" - The 3rd Workshop SIG on Forestry, Kraków, 15-16.09.2016
- Konferencja „Fire save use of bio-based building products”, Poznań, 29-30.08.2016 r.
- 2nd International Scientific Conference “Reforestation Challenges- Opportunities for sustainable development in a degraded forestry environment”, Kraków, 27-29.06.2016
- Sesja” “Remote Sensing in Carbon Balance Evaluation and Monitoring” (session number 187) w ramach Kongresu IUFRO, 22.09.2017
- 1st International Scientific Conference Hydrology in Natural and Anthropogenic Environments (Hydro2018), 4-7.09.2018,
- https://hydro.urk.edu.pl/zasoby/179/Hydrology_in_natural_and_anthropogenic_environments.pdf
- Central and Eastern European Conference on Health and the Environment, 10-14.06.2018, UR Kraków
- IV meeting of the European Cooperation Network INTEGRATE, 15-17 April 2019, Toruń
- 4th International Conference on Wood Composites and Modification and Machining, September 4 - 6, 2019, Kościelisko-Kiry, Poland.
- Międzynarodowa Konferencja dot. konsekwencji wprowadzenia unijnych strategii bioróżnorodności i leśnej, Warszawa, 8.10.2021 + on-line (<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/miedzynarodowa-konferencja-na-temat-strategii-bioroznorodnosci-2030>)
- Debata PAN „Przyszłość i funkcje lasów w kontekście zmian klimatycznych i ochrony bioróżnorodności" w dniu 3 .11.2021 r. w Pałacu Staszica + on-line – zorganizowana wspólnie z Komitetem Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN (<https://informacje.pan.pl/index.php/informacje/materialy-dla-prasy/3481-komitety-pan-wspolnie-o-unijnej-strategii-na-rzecz-bioroznorodnosci-2030>)
- „Drzewa i lasy w zmieniającym się środowisku”, Kórnik-Poznań, współorganizowana przez Instytut Dendrologii PAN, Komitet Nauk Leśnych

i Technologii Drewna PAN, Oddziału PAN w Poznaniu; pod patronatem: Ministra Klimatu i Środowiska, Prezesa Polskiej Akademii Nauk, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (11-13.10.2021)

(https://knlitd.pan.pl/images/stories/pliki/Tomaszewski_Jagodzinski_red_2021_Materia%C5%82y_konferencyjne.pdf)

- Konferencje popularyzujące wiedzę
  - IV Ogólnopolska Konferencja Kół Naukowych "Osiągnięcia Młodych Naukowców"
  - XXX Konferencja WTD SGGW „Drewno materiał XXI wieku”, Rogów, 15-16.11.2016 r.
  - Rekultywacja Terenów Przemysłowych, Kraków-Belchatów, 5-6.06.2017
  - Konferencja “Drewno-Nauka-Gospodarka”, Poznań, 16-17.10.2017
  - XI ogólnopolska konferencja z cyklu Ekologia humanistyczna pt. „Las dla człowieka-człowiek dla lasu”, 12.04.2018, UKSW Warszawa
  - 2 Konferencja Naukowa „Biologia i Ekologia Roślin Drzewiastych”, 11-15.06.2018, Kórnik-Poznań
  - O ochronie oraz użytkowaniu zasobów naturalnych, puszczech, lasach i ich mieszkańcach Szczecinek 2019
  - Woda w lesie i metody jej retencjonowania, Goraj, 2.11.2021
  -

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu

Komitet Nauk Leśnych i Technologii Drewna PAN oraz jego przedstawiciele biorą udział w gremiach Unii Europejskiej oraz krajowych (zespoły ekspertów, rady i konsultacje prowadzone przez Kancelarię Prezydenta oraz Premiera RP, ministerstwa, ONZ, FAO, Komisję Europejską, a także opinie dotyczące bieżących spraw dotyczących nauki i gospodarki wyrażane z własnej inicjatywy). Najważniejsze z nich, to:

- Stanowisko KNLiTD PAN w sprawie Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030
(https://knlitd.pan.pl/images/stories/pliki/Stnowisko_KNLiTD-strategia_ochrony_bioroznor.pdf.pdf)
- Udział w opracowaniu studium Zespołu Ekspertcko-Konsultacyjnego Krajowego Sekretariatu Zasobów Naturalnych, Ochrony Środowiska i

Leśnictwa NSZZ „Solidarność” dotyczącym strategii bioróżnorodności i leśnej UE

(https://knlitd.pan.pl/images/stories/pliki/Opracowanie_studialne_ws_strategii_bio_2030_skutki_spoeczno_gospodarcze.pdf)

- Udział w konsultacjach KE dot. monitoringu lasów i planów strategicznych wymienionych w Unijnej Strategii Leśnej 2030
- Rekomendacje do projektu Polityki Naukowej Państwa
(<https://knlitd.pan.pl/pl/stanowiska-i-opinie-knlitd/1199-rekomendacje-knlitd-do-projektu-dokumentu-polityka-naukowa-panstwa>)
- Międzynarodowa Konferencja dot. konsekwencji wprowadzenia unijnych strategii bioróżnorodności i leśnej, Warszawa, 8.10.2021 + on-line
(<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/miedzynarodowa-konferencja-na-temat-strategii-bioroznorodnosci-2030>)
- Debata PAN „Przyszłość i funkcje lasów w kontekście zmian klimatycznych i ochrony bioróżnorodności” w dniu 3.11.2021 r. w Pałacu Staszica + on-line – zorganizowana wspólnie z Komitetem Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN (<https://informacje.pan.pl/index.php/informacje/materialy-dla-prasy/3481-komitety-pan-wspolnie-o-unijnej-strategii-na-rzecz-bioroznorodnosci-2030>)

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Rok powołania Komitetu i krótka historia: 1956

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN (wcześniej Komitet Technologii i Chemii Żywności, Komitet Nauk o Żywności) został powołany w 1956 roku i od tego czasu aktywnie wspiera rozwój dyscypliny technologii żywności i żywienia poprzez organizowanie konferencji naukowych (w tym także popularyzujących naukę), wydawanie różnorodnych publikacji, jak również formułowanie opinii i stanowisk Komitetu. Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu aktywnie działa na arenie krajowej oraz międzynarodowej, współpracując m.in. z polskimi towarzystwami naukowymi i instytucjami rządowymi, jak również m.in. z Międzynarodową Unią Nauki o Żywności i jej Technologii (IUFoST).

Szczegółowe informacje, dotyczące bieżącej działalności Komitetu dostępne są pod adresem: <https://knoziz.pan.pl/pl/>. Strona prowadzona jest zarówno w języku polskim, jak i angielskim.

Zakres działania Komitetu: technologia żywności i żywienia, mikrobiologia i biotechnologia żywności, chemia i biochemia żywności, fizyka i inżynieria żywności, analiza żywności, bezpieczeństwo żywności, żywienie człowieka.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Nauki o Żywności i jej Technologii (IUFoST), jest tzw. Adhering Body (AB) tej organizacji, które z prawem głosu bierze udział w Zgromadzeniach Ogólnych (General Assembly/Members Meeting) IUFoST.

The International Union of Food Science and Technology (IUFoST) jest organizacją globalną, działającą w obszarze nauki i technologii żywności o charakterze wspierającym i propagującym bezpieczeństwo żywności i żywnościowe na światowym rynku obrotu żywnością. Jest organizacją non-profit, skupiającą na zasadach dobrowolności narodowe organizacje/stowarzyszenia z obszaru nauk o żywności. Jest jedną z organizacji, która na prawach pełnego członkostwa należy do zrzeszającej globalne organizacje International Science Council (ISC), w której reprezentuje naukę i technologię żywności. Jest

organizacją opiniotwórczą, wspólnym głosem naukowców działających w nauce i technologii żywności. Misją IUFoST jest promowanie międzynarodowej współpracy i wymiany informacji oraz edukacja i szkolenie osób zawodowo związanych z nauką i technologią żywności.

Koordinatorem do spraw współpracy z IUFoST z ramienia Komitetu jest Prof. dr hab. Mariusz Piskula, czł. koresp. PAN, który po 4 latach pracy w Radzie Zarządzającej IUFoST (<http://iufost.org/structure>) został powołany do Nominations and Elections Committee IUFoST oraz został oddelegowany do reprezentowania tej organizacji w ISC – International Science Council, a w ramach tej organizacji do CODATA- Committee on Data.

Szczegółowe informacje dot. IUFoST dostępne są pod adresem: <https://iufost.org/>

Przewodniczący Komitetu: Prof. dr hab. Dorota Witrowa-Rajchert, czł. koresp. PAN

Skład osobowy Komitetu w bieżącej kadencji

Prof. dr hab. Ryszard AMAROWICZ – Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn

Prof. dr hab. Barbara Maria BARANIAK – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Prof. dr hab. inż. Agnieszka BARTOSZEK – Politechnika Gdańska

Prof. dr hab. Włodzimierz BEDNARSKI, czł. rzecz. PAN – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn

Dr inż. Magdalena DADAN – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Prof. dr hab. Małgorzata Rozalia DAREWICZ – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn

† Prof. dr hab. Zbigniew DUDA (czł. honor.) – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Aleksandra DUDA-CHODAK – Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja, Kraków

Prof. dr hab. Agnieszka FILIPIAK-FLORKIEWICZ – Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja, Kraków

Dr inż. Andrzej GANTNER (spec.) – Polska Federacja Producentów Żywności

Prof. dr hab. Urszula GAWLIK-DZIKI – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Dr inż. Adam GŁOWACKI (spec.) – Zentis Polska Sp. z o.o.

Prof. dr hab. Małgorzata Beata GNIEWOSZ – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Prof. dr hab. Anna GRAMZA-MICHAŁOWSKA – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Mgr inż. Zbigniew GROSZYK (spec.) – Spółdzielnia Mleczarska "Mlekoop"

Prof. dr hab. Waldemar GUSTAW – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Prof. dr hab. Stanisław GWIAZDA (spec.)

Dr hab. inż. Ewa JAKUBCZYK, prof. SGGW – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Prof. dr hab. Andrzej JARMOLUK – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Grażyna JAWORSKA – Uniwersytet Rzeszowski

Prof. dr hab. Henryk JELEŃ, czł. koresp. PAN – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Prof. dr hab. Lesław JUSZCZAK – Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja, Kraków;
Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Dr hab. Janusz KAPUŚNIAK, prof. UJD – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Prof. dr hab. Agnieszka Magdalena KITA – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Danuta KOŁOŻYŃ-KRAJEWSKA – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Prof. dr hab. Iwona KONOPKA – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn

Prof. dr hab. Halina KOZŁOWSKA (czł. honor.) – Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn

Dr hab. inż. Grażyna KRASNOWSKA, prof. UPWr – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Andrzej LENART – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Prof. dr hab. Waław LESZCZYŃSKI (czł. honor.) – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Władysław MIGDAŁ – Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja, Kraków

Prof. dr hab. Stanisław MLEKO – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Dr hab. inż. Małgorzata NOWACKA, prof. SGGW, czł. AMU PAN – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Dr hab. inż. Agnieszka NOWAK, prof. PŁ – Politechnika Łódzka

Dr inż. Krzysztof PAWIŃSKI (spec.) – Maspex

Dr hab. inż. Dorota PIASECKA-KWIATKOWSKA, prof. UPP – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Prof. dr hab. Mariusz PISKUŁA, czł. koresp. PAN – Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn

Prof. dr hab. Piotr PRZYBYŁOWSKI – Uniwersytet Morski w Gdyni

Prof. dr hab. Zdzisław E. SIKORSKI (czł. honor.) – Politechnika Gdańska

Prof. dr hab. Mirosław SŁOWIŃSKI – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Dr hab. Małgorzata SOBCZAK, prof. ZUT – Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

Prof. dr hab. Joanna STADNIK – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

† Prof. dr hab. Erwin WĄSOWICZ, czł. rzec. PAN – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
Inż. Bronisław WESOŁOWSKI (spec.) – Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego, Warszawa

Dr hab. inż. Artur WIKTOR, prof. SGGW, czł. AMU PAN - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Prof. dr hab. inż. Mariusz WITCZAK – Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja, Kraków

Prof. dr hab. Dorota Maria WITROWA-RAJCHERT, czł. koresp. PAN – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Prof. dr hab. Barbara WRÓBLEWSKA – Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn

Prof. dr hab. Dorota ŻYŻELEWICZ – Politechnika Łódzka

Struktura organizacyjna Komitetu:

Sekcja Analizy Żywności – Przew. Prof. dr hab. Henryk JELEŃ

Sekcja Bezpieczeństwa Żywności – Przew. Prof. dr hab. Danuta KOŁOŻYŃ-KRAJEWSKA

Sekcja Chemii i Biochemii Żywności – Przew. Prof. dr hab. Ryszard AMAROWICZ

Sekcja Fizyki i Inżynierii Żywności – Przew. Prof. dr hab. Andrzej LENART

Sekcja Mikrobiologii i Biotechnologii Żywności – Przew. Prof. dr hab. Małgorzata GNIEWOSZ

Sekcja Technologii Żywności – Przew. Prof. dr hab. Agnieszka KITA

Sekcja Żywienia Człowieka – Przew. Prof. dr hab. Małgorzata DAREWICZ

Sekcja ds. Rozwoju Młodej Kadry Naukowej – Przew. Prof. dr hab. Dorota ŻYŻELEWICZ

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN opublikował stanowiska/opinie, skierowane zarówno do specjalistów, jak również do społeczeństwa, mianowicie:

- Opinia Komitetu Nauk o Żywności PAN ws. postępu w technologii i nauce o białkach – 15.03.2013 r.

W opinii podkreślono, że białka zarówno roślinne, jak i zwierzęce odgrywają istotną rolę w żywieniu człowieka, ale w Polsce ich spożycie, często przekracza nawet 2-krotnie zalecaną wartość (czyli 0,8-2 g/kg masy na dobę). Spożywanie nadmiernych ilości białka może prowadzić do wielu chorób (osteoporoza, kwasica czy występowanie kamieni nerkowych). Podaż białka powinna zaspokajać potrzeby organizmów w odniesieniu do aminokwasów. Obecnie istotny jest trend zmierzający do poprawy wykorzystania i jakości białka, z uwzględnieniem aspektów technologicznych przez przemysł spożywczy.

- Opinia Komitetu Nauk o Żywności PAN dot. nanotechnologii w żywności i żywieniu – 15.12.2014 r.

W opinii podkreślono ogromny potencjał wykorzystania nanotechnologii w produkcji kontrolujących bezpieczeństwo i jakość żywności inteligentnych opakowań oraz nanokapsułek i nanoemulsji. Mogą one dostarczać wiele istotnych składników bioaktywnych, a jednocześnie możliwe jest uzyskanie produktów o obniżonej kaloryczności czy dodanych właściwościach funkcjonalnych. Z drugiej strony, nanocząsteczki łatwo mogą przenikać przez błony komórkowe i być akumulowane przez organy wewnętrzne. Dlatego też bardziej obiecującym, przyszłościowym rozwiązaniem wydaje się wykorzystanie nanosensorów oraz nanoopakowań do żywności, informujących o jakości i bezpieczeństwie zapakowanego produktu, niż bezpośrednie spożywanie nanoproduktów.

- Opinia Komitetu Nauk o Żywności PAN ws. postępu w nauce o sacharydach – 30.12.2014 r.

W opinii Komitetu należy zachować ostrożność zarówno w upowszechnianiu zamienników sacharozy, jak również nadmiernym spożywaniu produktów zawierających sacharydy, przy jednoczesnej eliminacji pozostałych składników żywności. Zalecanym sposobem żywienia jest akceptowanie diety urozmaiconej, przy zachowaniu kaloryczności posiłków odpowiedniej do wieku, płci, aktywności fizycznej czy stanu zdrowia. Działanie

producentów żywności powinno zmierzać do stopniowej zmiany nawyków konsumentów preferujących produkty słodkie, a nie jedynie oferowania słodkich zamienników sacharozy.

- Opinia dot. wpływu żywności i żywienia na mikrobiotę człowieka, wypracowana przez Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu oraz Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka podczas IX Konferencji z cyklu "Żywność, żywienie a zdrowie" - 23.11.2017 r.

W opinii przedstawiono aktualny stan wiedzy dotyczącej związku pomiędzy żywnością, żywieniem a mikrobiotą człowieka. Określono również rolę diety w kształtowaniu właściwego składu mikroflory jelitowej, wpływem na zdrowie ludzi oraz znaczeniem probiotyków i żywności probiotycznej w zapobieganiu chorobom. Podkreślono, że urozmaicona, zbilansowana dieta dostosowana do wieku i zapotrzebowania organizmu, zawierająca żywność o małym stopniu przetworzenia, obfitująca w warzywa i owoce oraz unikanie nadmiaru soli i żywności wysokoprzetworzonej, a także rozsądne stosowanie antybiotykoterapii, korzystnie wpływają na skład mikroflory (mikrobioty) jelitowej i w konsekwencji mogą zmniejszać ryzyko niektórych chorób.

- Opinia dot. znaczenia wody w przetwarzaniu żywności oraz w aspekcie żywieniowym, wypracowana przez Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu oraz Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka podczas X Konferencji z cyklu "Żywność, żywienie a zdrowie" - 7.11.2018 r.

Większość surowców roślinnych i zwierzęcych charakteryzuje się wysoką aktywnością wody, przy której dochodzi do rozwoju mikroorganizmów, a degradacja związków bioaktywnych czy reakcje enzymatyczne przebiegają z największą intensywnością. W celu przedłużenia trwałości żywności najczęściej usuwa się część wody z surowca na drodze m.in. zagęszczania czy suszenia. W ostatnich latach dużego znaczenia nabierają niekonwencjonalne technologie, które stopniowo zaczynają zastępować lub wspomagać klasyczne sposoby utrwalania żywności. W trakcie przechowywania suchych produktów może dojść do zbrylania, kurczenia, utraty chrupkości czy przyspieszeniem krystalizacji. Konieczny jest dobór rozwiązań technologicznych, aby ograniczyć m.in. migrację wody pomiędzy składnikami produktu, jak również określenie warunków przechowywania czy optymalnej zawartości wody w produkcie, które zagwarantują utrzymanie jakości suchych produktów przez długi czas.

- Opinia dot. aspektów technologicznych i żywieniowych związanych ze stosowaniem dodatków do żywności oraz materiałami opakowaniowymi, wypracowana przez Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu oraz Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka podczas XI Konferencji z cyklu "Żywność, żywienie a zdrowie" - 26.11.2019 r.

W opinii poruszono zagadnienia, dotyczące najnowszych rozwiązań technologicznych w zakresie wytwarzania materiałów opakowaniowych, stosowania dodatków do żywności, jak również ich wpływie na jakość produktu oraz zdrowie konsumentów. Zastosowanie mieszanek dodatków do żywności zamiast pojedynczego związku o podobnym działaniu, ze względu na występujące synergistyczne działanie, pozwala na zmniejszenie ich ilości dodawanej do produktu. Jednocześnie stosowane w przetwórstwie żywności substancje dodatkowe, obok leków i pestycydów, można zaliczyć do najlepiej przebadanych toksykologicznie substancji, z którymi styka się człowiek.

- Opinia dot. aspektów technologicznych i zdrowotnych stosowania niekonwencjonalnych i innowacyjnych technik, wypracowana przez Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu oraz Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka podczas XII Konferencji z cyklu "Żywność, żywienie a zdrowie" - 24.11.2020 r.

W opinii podkreślono wagę niekonwencjonalnych i innowacyjnych metod przetwarzania i utrwalania żywności, takich jak zimna plazma, ultradźwięki US oraz pulsacyjne pole elektryczne PEF. Zimna plazma, z uwagi na właściwości przeciwdrobnoustrojowe może znaleźć zastosowanie w żywności jako metoda jej sterylizacji. Stosowanie PEF i US sprzyja rozwojowi produkcji żywności wygodnej czy i o zaprojektowanych właściwościach. Obie te metody mogą być wykorzystane w procesach wspomagających suszenie (w tym liofilizację), odwadnianie, tłoczenie, zamrażanie czy ekstrakcję.

- Stanowisko Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka oraz Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu Polskiej Akademii Nauk w sprawie żywieniowych, zdrowotnych i technologicznych aspektów stosowania nutraceutyków - 26.04.2022 r.

W świetle najnowszych badań naukowych stwierdzono, iż błędne jest założenie, że nutraceutyki tworzone przez dodawanie do nich kolejnych witamin, składników mineralnych lub innych związków bioaktywnych będą miały korzystny wpływ na zdrowie konsumenta, a takie podejście może przynieść więcej szkody niż rzeczywistych korzyści.

W opinii podkreślono, iż mieszanina związków bioaktywnych może wykazywać działanie zupełnie inne, często nawet przeciwne do działania pojedynczych związków w niej zawartych.

- Opinia Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu PAN dotycząca projektu Ministra Edukacji i Nauki, przewidującego nowelizację rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie współczynników kosztochłonności (Dz. U. poz. 202) – 17.02.2023 r.

Komitet negatywnie ocenił pomysł zawężenia zakresu współczynników kosztochłonności do poziomu 1-2,5. Podkreślono, że nowelizacja rozporządzenia w sprawie współczynników kosztochłonności „faworyzuje” przede wszystkim dyscypliny o najniższej kosztochłonności, które proporcjonalnie uzyskują wyższe dofinansowanie, mimo niewspółmiernie niskich nakładów w zakresie kształcenia, jak i prowadzenia działalności naukowej. Etaty „techniczne” i „naukowo-techniczne” nie są uwzględniane w algorytmie podziału subwencji, a ich liczba jest zdecydowanie większa w jednostkach naukowych z dziedzin m.in. nauk rolniczych w porównaniu z jednostkami z nauk społecznych i humanistycznych. Komitet w sposób stanowczy zaapelował o zwiększenie współczynników kosztochłonności przypisanych dyscyplinie „technologia żywności i żywienia” z uwagi na ogromne znaczenie rozwoju tej dyscypliny dla polskiej gospodarki i społeczeństwa. W odniesieniu do innych dyscyplin prowadzących badania oraz kształcenie z wykorzystaniem podobnego sprzętu, dyscyplinie technologia żywności i żywienia zaproponowano niższy współczynnik kosztochłonności przy jednocześnie wyższych kosztach związanych m.in. z ponad 50-procentowym udziałem zajęć praktycznych oraz koniecznością prowadzenia prac przedwdrożeniowych, bez których nie byłby możliwy transfer wiedzy do gospodarki.

Pełne teksty opinii zostały opublikowane na stronie: <https://knoziz.pan.pl/pl/stanowiska-kno-pan>

Wydawane przez Komitet czasopisma

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN patronuje wydawanemu przez Instytut Rozrodu Zwierząt i Badania Żywności PAN, czasopismu Polish Journal of Food and Nutrition Sciences. Kwartalnik Polish Journal of Food and Nutrition Sciences od kilku lat indeksowany jest w wiodących bazach naukowych, takich jak Web of Sciences i Scopus. Jego współczynnik wpływu ogłoszony w 2022 r. wyniósł IF2021 = 2,736 (wg. Journal

Citation Reports). Od 2014 r. czasopismo indeksowane jest w bazie Journal Citation Reports, skupiającej najlepsze międzynarodowe periodyki, co świadczy o wysokiej randze czasopisma, której potwierdzeniem jest także przypisanie mu 100 punktów w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

Konferencje naukowe

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN wykazuje duże zaangażowanie w organizację szeregu sesji, konferencji i szkoleń naukowych. Wszystkie informacje o planowanych konferencjach publikowane są na bieżąco na stronie Komitetu:

<https://knoziz.pan.pl/pl/aktualnoci-i-wydarzenia/planowane-konferencje-i-szkolenia>

Wśród najważniejszych, cyklicznych wydarzeń naukowych wymienić można:

- Sesje Naukowe Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu PAN (dawniej Sesje Naukowe Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN, Sesje Komitetu Nauk o Żywności PAN) – cykliczne konferencje, których zostało zorganizowanych obecnie już 45. Są to sztanदारowe konferencje, w których organizację oraz wsparcie naukowe zapewnia Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN. Konferencja jest największym ogólnopolskim wydarzeniem naukowym dyscypliny technologia żywności i żywienia
- Sympozja Inżynierii Żywności – interdyscyplinarne konferencje organizowane co 2 lata przy wsparciu Sekcji Fizyki i Inżynierii Żywności Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu PAN
- Konferencje naukowe z cyklu „Żywność XXI wieku” – konferencje organizowane cyklicznie co 2 lata, zrzeszające naukowców z całej Polski zajmujących się naukami o żywności
- Konferencja Naukowa Młodych Badaczy "Bezpieczeństwo i jakość żywności” – konferencja skierowana do młodych naukowców, będących u progu kariery naukowej
- Symposium Naukowe “Bezpieczeństwo żywnościowe i żywności” – coroczna konferencja organizowana przez Sekcję Bezpieczeństwa Żywności Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu PAN
- Symposium Naukowe “Krokusowe” Probiotyki i prebiotyki w żywności – sympozja ukierunkowane na poszerzanie wiedzy w zakresie aspektów zastosowania w żywności probiotyków oraz prebiotyków

Konferencje popularyzujące wiedzę

Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu PAN, poczynawszy od 2009 roku, corocznie organizuje wspólnie z Komitetem Nauki o Żywieniu Człowieka PAN konferencję z cyklu „Żywność, żywienie a zdrowie”, na której gromadzą się nie tylko członkowie obu Komitetów, ale również zainteresowani naukowcy, przedstawiciele organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i jakość żywności, jak również osoby niezwiązane zawodowo z naukami o żywności i żywieniu. Świadczy to o dużym znaczeniu tychże konferencji w uświadamianiu i pogłębianiu wiedzy konsumentów. Obecni na konferencji producenci żywności mają możliwość poznania najnowszych rozwiązań technologicznych produkcji żywności oraz ich wpływu na zdrowie człowieka. Otwarty (bezpłatny) charakter konferencji umożliwia szeroki dostęp osób zainteresowanych aspektami związanym zarówno z przetwarzaniem surowców, produkcją żywności, ale również wiedzą dotyczącą żywienia człowieka. Niektóre z konferencji były organizowane on-line, co umożliwiło jeszcze szerszą dostępność prezentowanych zagadnień. Na stronie internetowej (<https://knoziz.pan.pl/pl/aktualnoci-i-wydarzenia/zorganizowane-konferencje>) znajdują się obecnie nagrania dwóch wykładów „Procesy fermentacyjne - rola i znaczenie technologii w kształtowaniu jakości produktów i napojów fermentowanych” oraz „Żywa żywność fermentowana – zdrowie w zasięgu ręki”, które były prezentowane na XIV konferencji organizowanej przez Komitety z cyklu „Żywność, żywienie a zdrowie” pt. „Żywność fermentowana - aspekty technologiczne, żywieniowe i zdrowotne” (16.11.2022).

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Komitet prowadzi działania, mające na celu budowanie wizerunku dyscypliny technologia żywności i żywienia, oferującej wartość dodaną gospodarce żywnościowej, w aspekcie podniesienia jej innowacyjności oraz dbałości o standardy żywności wysokiej jakości. Poprzez transfer wiedzy do społeczeństwa w ramach aktywności popularyzującej osiągnięcia naukowe z wykorzystaniem różnych form edukacji (np. Festiwal Nauki, Piknik Naukowy) Komitet dąży do przekazywania obiektywnej wiedzy z zakresu badań nad żywnością i żywieniem, oraz kształtowania prozdrowotnego stylu życia.

Cykliczna konferencja „Żywność, żywienie a zdrowie”, organizowana przez Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu oraz Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka PAN pełni rolę promującą nauki o żywności, gwarantującą wiedzę ekspercką różnym grupom społecznym oraz

inspirującą działania młodych naukowców. Prelekcje i dyskusja podczas konferencji pozwalają na wskazywanie priorytetów badań istotnych również społecznie. Na podstawie tych dyskusji wypracowano szereg stanowisk KNoŻC oraz KNoŻiŻ PAN dot. żywieniowych, zdrowotnych i technologicznych aspektów różnych trendów pojawiających się obecnie na rynku produktów spożywczych. Wśród wielu opinii stwierdzono, że należy upowszechniać wiedzę o nowych technologiach, aby społeczeństwo miało świadomość zalet oraz zagrożeń, jakie stwarza dla człowieka i środowiska wykorzystanie ich zdobyczy. Przykładami są opinie dotyczące wykorzystania nanotechnologii czy niekonwencjonalnych metod (zimna plazma, pulsacyjne pole elektryczne, ultradźwięki) w produkcji żywności. W opinii Komitetu wiedza o nowych technologiach powinna być rzetelna i sprawdzona, ponieważ brak jest informacji dotyczących skutków zdrowotnych wykorzystania osiągnięć np. nanotechnologii w produkcji żywności, jak też korzystania z nieżywnościowych produktów nanotechnologii w ogóle. W opiniach Komitetu zwracano również uwagę na prognozy, mówiące o znaczącym obniżeniu globalnej produkcji białka, prowadzące do niewystarczającej jego podaży w stosunku do potrzeb, wskazują na konieczność odzyskiwania białek i dodawania ich do wytwarzanych produktów. Takie działania przemysłu spożywczego powinny być bardzo ostrożne, gdyż nadal niejasny pozostaje wpływ suplementowania żywności bioaktywnymi peptydami na metabolizm człowieka. W jednej z opinii podkreślono, jak ważne znaczenie ma uświadamianie społeczeństwa o niekorzystnym wpływie np. zbyt wysokiego spożycia sacharydów, w tym przede wszystkim sacharozy i konieczności zmiany nawyków żywieniowych. W tym celu wskazane jest zaangażowanie zarówno naukowców, polityków oraz mediów, gdyż bez odpowiedniej edukacji społeczeństwa mniej słodka żywność nie zyska akceptacji konsumentów. W opinii Komitetu wskazano na niedostateczne uregulowanie rynku probiotyków w Polsce, co ułatwia wprowadzanie do obrotu preparatów o niewłaściwej jakości, np. zawierających mikroorganizmy bez wystarczająco potwierdzonych właściwości prozdrowotnych, niedostatecznie zidentyfikowane, w niewłaściwych ilościach.

Komitet jest zaangażowany w dyskusje środowiskowe na temat aktów prawnych, dotyczących badań naukowych oraz kształcenia, czego przykładem jest opinia, dotycząca projektu nowelizacji rozporządzenia w sprawie współczynników kosztocłonności.

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Rok powołania Komitetu i krótka historia

Komitet Nauk Zootechnicznych utworzony został w 1957 roku w ramach funkcjonującego Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych Polskiej Akademii Nauk. Zapleczem Komitetu w pierwszym okresie działalności były Komisja Hodowli Zwierząt i Komisja Gospodarki Paszowej i Żywienia Zwierząt, funkcjonujące w ramach ówczesnego Centralnego Instytutu Rolniczego, rozwiązane w 1955 roku. Dużą rolę w utworzeniu KNZ odegrał prof. Mieczysław Czaja - sekretarz naukowy Wydziału. Profesora wybrano pierwszym przewodniczącym Komitetu (1957-58). W kolejnych latach funkcję tę pełnili: prof. dr hab. Jan Kielanowski (1959-62), prof. dr hab. Franciszek Abgarowicz (1963-68), prof. dr Kazimierz Gawęcki (1969-71), prof. dr hab. Władysław Bielański (1972-74), prof. dr hab. Ewald Sasimowski (1975-77), prof. dr hab. Henryk Duniec (1978-80), prof. dr hab. Janusz Maciejowski (1981-83), prof. dr hab. Zbigniew Staliński (1984-89), prof. dr hab. Marian Budzyński (1990-2003), prof. dr hab. Dorota Jamroz (2004-10), prof. dr hab. Jan Jankowski (2011-14), prof. dr hab. Roman Niżnikowski (2015-19) i prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski (od 2020 r.). Od lat 60-tych Komitet był wydawcą Roczników Nauk Rolniczych serii B -Zootechnika oraz serii H – Rybactwo. Po transformacji ustrojowej, obydwa czasopisma, ze zmienionymi anglojęzycznymi tytułami, wydawane są odpowiednio przez Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN im. Jana Kielanowskiego w Jabłonie (<http://www.jafs.com.pl/>) oraz Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie (https://www.infish.com.pl/wydawnictwo/Archives/Arch_Fish_Pol.html). Od wielu lat Komitet aktywnie współpracuje z towarzystwami naukowymi, zarówno międzynarodowymi jak i krajowymi, biorąc udział w organizacji konferencji naukowych. Na mocy ówczesnych regulacji prawnych, KNZ prowadził ocenę jednostek naukowych PAN. Przygotował także wiele ocen eksperckich. W 2016 roku, w wyniku zmian strukturalnych Akademii, doszło do zmiany nazwy na Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury, co wiązało się także poszerzeniem zakresu działania.

Zakres działania Komitetu

- Analiza i ocena stanu nauki i edukacji zootechnicznej i rybackiej;
- Opiniowanie projektów aktów prawnych z zakresu uprawianej dyscypliny naukowej;
- Współpraca z organami administracji rządowej i samorządowej, towarzystwami naukowymi oraz związkami branżowymi i podmiotami gospodarczymi;
- Przyznawanie dorocznej nagrody za osiągnięcia badawcze lub podręcznik akademicki;
- Opiniowanie wniosków o nagrody Wydziału II oraz kandydatów na członków PAN;
- (Współ)organizacja konferencji naukowych i webinarów.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Od kilku dekad Komitet aktywnie współpracuje z Europejską Federacją Zootechniczną (<http://eaap.org>) oraz Światowym Stowarzyszeniem Wiedzy Drobiarskiej (<http://wpsa.com>), biorąc udział w organizacji kongresów i sympozjów naukowych, a także w pracach grup roboczych.

Przewodniczący Komitetu:

prof. dr hab. inż. Tomasz Szwaczkowski

Katedra Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt

Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Skład osobowy Komitetu:

Honorowa Przewodnicząca

Prof. dr hab. dr h.c. multi, Dorota Jamroz - Wrocław

Członkowie Honorowi

Prof. dr hab. dr h.c. Marian Budzyński – Lublin

Prof. dr hab. Julian Kamiński – Kraków

Prof. dr hab. Aleksandra Ziółcka – Jabłonna

Członkowie PAN

Prof. dr hab. Marek Świtoński, czł. rzecz. PAN - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,
Prof. dr hab. dr h.c. Adam Zięcik, czł. rzecz. PAN - Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań
Żywności PAN w Olsztynie,

Prof. dr hab. Jarosław Olav Horbańczuk, czł. koresp. PAN - Instytut Genetyki i
Biotechnologii Zwierząt PAN w Jastrzębcu.

Prof. dr hab. dr h.c. mult. Jan Jankowski, czł. koresp. PAN - Uniwersytet Warmińsko-
Mazurski w Olsztynie.

Prof. dr hab. Małgorzata Szumacher, czł. koresp. PAN - Uniwersytet Przyrodniczy
w Poznaniu.

Członkowie z wyboru

Prof. dr hab. inż. Emilia Bagnicka - Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN
w Jastrzębcu

Prof. dr hab. inż. Tomasz Daszkiewicz - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Prof. dr hab. inż. Krystyna Barbara Demska-Zakęś - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie

Prof. dr hab. inż. Wojciech Dobicki - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Dobrzański - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Eugeniusz Grela - Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Prof. dr hab. inż. Andrzej Gugolek - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Dr hab. inż. Aldona Kawęcka, prof. IZ - Instytut Zootechniki - PIB w Krakowie

Prof. dr hab. inż. Stanisław Tadeusz Kondracki - Uniwersytet Przyrodniczo-
Humanistyczny w Siedlcach

Prof. dr hab. inż. Dorota Kowalska - Instytut Zootechniki - PIB w Krakowie

Prof. dr hab. inż. Krystyna Koziec - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja
w Krakowie

Prof. dr hab. inż. Ewa Łukaszewicz - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Marek Łukaszewicz - Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN
w Jastrzębcu

Dr hab. inż. Monika Michalczuk, prof. SGGW - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

Prof. dr hab. Jan Miciński - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Prof. dr hab. dr h.c. Jan Niemiec - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

w Warszawie

Prof. dr hab. inż. Wanda Olech-Piasecka - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

Prof. dr hab. inż. Teresa Ostaszewska - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

Prof. dr hab. inż. Bogumiła Małgorzata Pilarczyk - Zachodniopomorski Uniwersytet
Technologiczny w Szczecinie

Prof. dr hab. inż. Adam Roman - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Prof. dr hab. Jacek Skomiał - Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt
im. Jana Kielanowskiego PAN w Jabłonie

Prof. dr hab. inż. Wiesław Skrzypczak - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny
w Szczecinie

Prof. dr hab. inż. Wiesław Sobotka - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Prof. dr hab. inż. Zofia Sokołowicz - Uniwersytet Rzeszowski

Prof. dr hab. inż. Tomasz Szwaczkowski - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Prof. dr hab. inż. Piotr Paweł Ślósarz - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Prof. dr hab. inż. Sylwester Świątkiewicz - Instytut Zootechniki - PIB w Krakowie

Prof. dr hab. Dorota Tomaszewska-Zaremba - Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt
im. Jana Kielanowskiego PAN w Jabłonie

Prof. dr hab. inż. Jerzy Wilde - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Prof. dr hab. inż. Anna Wójcik - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Specjaliści KNZiA

Dr Dorota Krencik – delegowana przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt

Dr hab. Jan Mazurkiewicz, prof. UPP - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Dr inż. Sebastian Michalak –delegowany przez Cargill Polska

Prof. dr hab. Roman Niżnikowski - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

Dr Ela Sawicka – delegowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Prof. dr hab. Maria Siwek-Gapińska – Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja
Śniadeckich w Bydgoszczy

Prof. dr hab. Brygida Ślaska - Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Dr hab. Agnieszka Tórz, prof. ZUT - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny

w Szczecinie

Dr inż. Anna Wiśniewska - delegowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Prof. dr hab. Zdzisław Zakęś – Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława

Sakowicza – PIB w Olsztynie

Uroczyste posiedzenie KNZiA, z udziałem także zaproszonych gości, w Pałacu Staszica w dniu 13 października 2022 r. (fot. A. Rostkowska).

Struktura organizacyjna Komitetu

- Komisja Akwakultury
- Komisja Dobrostanu Zwierząt i Jakości Produktów
- Komisja Genetyki i Hodowli
- Komisja Fizjologii i Żywienia
- Komisja ds. Nagrody Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury
- Komisja Promocji Zootechniki i Rybactwa
- Zespół ds. przygotowania raportu o stanie dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo w kontekście globalnych wyzwań

- Zespół ds. przygotowania raportu edukacji zootechnicznej i rybactwowej.

Nagrody przyznane przez Komitet

Od 2021 roku przyznawana jest coroczna nagroda indywidualna lub zespołowa KNZiA PAN za wybitne osiągnięcia naukowe o dużym potencjale wdrożeniowym lub za podręcznik akademicki, mieszczące się w zakresie dyscypliny zootechnika i rybactwo.

W 2021 roku nagrodę otrzymał zespół z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, w składzie: prof. dr hab. Damian Józefiak, prof. UPP dr hab. Jan Mazurkiewicz, dr inż. Agata Józefiak, dr inż. Mateusz Rawski, dr inż. Bartosz Kierończyk, mgr Zuzanna Mikołajczak i mgr inż. Natalia Homska za osiągnięcie badawcze pt. „Opracowanie technologii produkcji i wykorzystania w żywieniu zwierząt materiałów paszowych z owadów”.

Natomiast w 2022 roku nagrodą uhonorowani zostali: prof. dr hab. Dariusz Mikulski (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Katarzyna Ognik (UP w Lublinie), dr hab. Paweł Konieczka (UWM w Olsztynie), dr hab. Magdalena Krauze (UP w Lublinie), dr Anna Stępniewska (UP w Lublinie), dr Ewelina Cholewińska (UP w Lublinie), dr Bartłomiej Tykałowski (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBŻ PAN w Olsztynie) i prof. dr hab. Jerzy Juśkiewicz (IRZiBŻ PAN w Olsztynie) za osiągnięcie badawcze pt. „Antyoksydacyjne i immunostymulujące oddziaływanie zróżnicowanych poziomów i wzajemnego stosunku lizyny, argininy i metioniny w mieszankach dla indyków rzeźnych.”

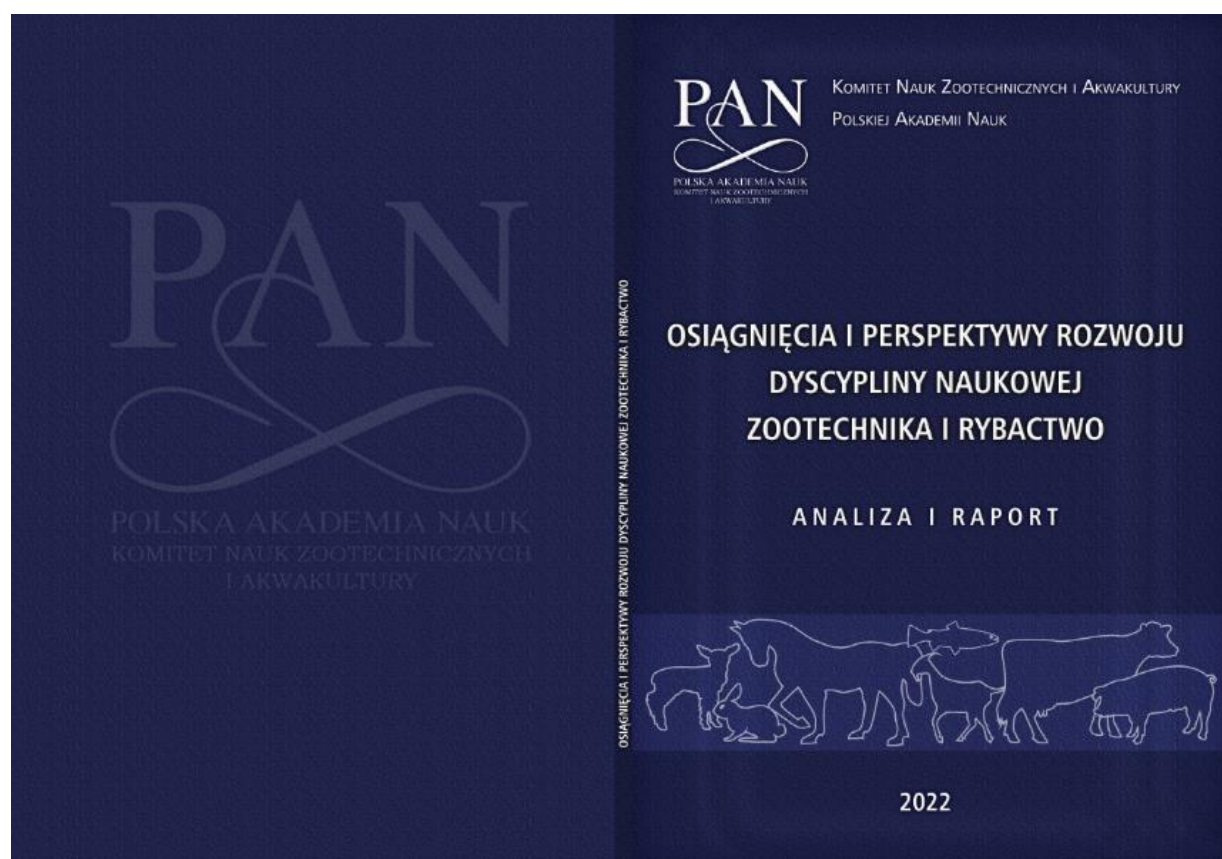
Dwukrotnie przyznane były również wyróżnienia. W 2021 roku wyróżnione zostało osiągnięcie: „Technologie pozwalające na istotne obniżenie emisji gazów cieplarnianych, azotu i fosforu do środowiska naturalnego bez negatywnego wpływu na wyniki produkcyjne drobiu”, którego autorami są: dr inż. Anna Arczewska-Włosek (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. Adam Cieślak (UP w Poznaniu), dr hab. Aleksandra Drażbo (UWM w Olsztynie), dr Karolina Ferenc (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Damian Józefiak (UP w Poznaniu), prof. IGBZ PAN dr hab. Artur Józwick (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Jerzy Juśkiewicz (IRZiBŻ PAN w Olsztynie), dr hab. Małgorzata Kasproicz-Potocka (UP w Poznaniu), dr inż. Bartosz Kierończyk (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Krzysztof Kozłowski (UWM w Olsztynie), dr hab. Andrzej Łozicki (SGGW w Warszawie), dr hab. Monika Łukasiewicz (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Dariusz Mikulski (UWM w Olsztynie), mgr Gao Min (UP w Poznaniu), prof. dr

hab. Katarzyna Ognik (UP w Lublinie), prof. dr hab. Ewa Sawosz (SGGW w Warszawie), dr Anna Stępniewska (UP w Lublinie), dr hab. Nina Strzałkowska (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Małgorzata Szumacher (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB w Krakowie), dr inż. Anita Zaworska-Zakrzewska (UP w Poznaniu) i prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBŻ PAN w Olsztynie). W 2022 roku wyróżnienie przyznane zostało zespołowi badawczemu z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie, w składzie: prof. dr hab. Andrzej Ciereszko, dr Sylwia Judycka, dr hab. Joanna Nynca, dr hab. Mariola Dietrich, dr hab. Daniel Źarski i mgr inż. Ewa Liszewska za osiągnięcie pt. „Opracowanie wystandaryzowanej metody kriokonserwacji nasienia ryb.”

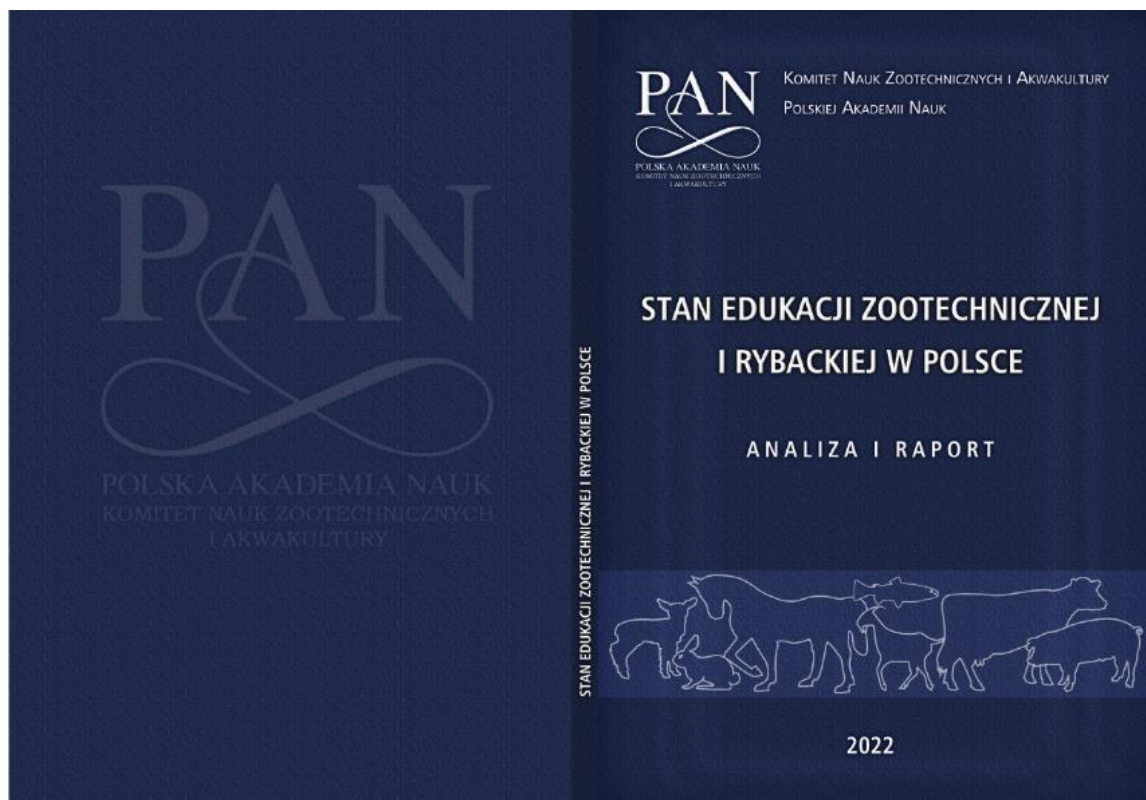
Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

W obecnej kadencji przygotowane zostały dwa raporty (<http://knz.pan.pl/pl/raporty>): Osiągnięcia i Perspektywy Rozwoju Dyscypliny Naukowej Zootechniki i Rybactwo – Raport i Analiza oraz Stan Edukacji Zootechnicznej i Rybackiej w Polsce – Raport i Analiza. <https://knz.pan.pl/pl/raporty>

Ważnym dokumentem jest rekomendacja dotycząca wprowadzenia ujednoczonego obowiązkowego programu nauczania przedmiotu „dobrostan zwierząt” na studiach I stopnia dla studentów zootechniki i kierunków pokrewnych. Komitet, wspólnie z innymi polskimi gremiami (Komitetem Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu, Polskim Towarzystwem Zootechnicznym im. Michała Oczapowskiego i Polskim Towarzystwem Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych), uczestniczy także w przygotowaniu „Światowej Konwencji Ochrony Zwierząt w Kontekście Zdrowia Publicznego, Dobrostanu Zwierząt i Środowiska”. Komitet patronuje opracowywaniu publikacji, m.in. renomowanego podręcznika akademickiego – Żywnienie Zwierząt i Paszoznawstwo pod redakcją prof. dr hab. Doroty Jamroz (UP we Wrocławiu) czy „Zalecenia żywieniowe i wartość pokarmowa pasz dla świń. Normy żywienia świń” pod redakcją prof. dr. hab. Eugeniusza Greli (UP w Lublinie) i prof. dr. hab. Jacka Skomiąła (IFiZZ PAN w Jabłonie).

Ponadto, przygotowanych zostało wiele ekspertyz i opinii projektów aktów prawnych, zarówno w ustawodawstwie polskim jak i Unii Europejskiej, zleczonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Edukacji i Nauki, bądź z własnej inicjatywy. Istotnymi przedsięwzięciami w ostatnich dekadach były:

- opracowanie standardów nauczania i jakości kształcenia dla kierunku zootechnika;

- ocena dyscyplin naukowych z zakresu nauk rolniczych;
- stanowisko w sprawie kategoryzacji jednostek naukowych;
- udział w kategoryzacji czasopism naukowych;
- ekspertyza dotycząca problemu „Rybnictwo, a kwestie wyżywienia i ochrony środowiska”;
- stanowisko w sprawie nowelizacji ustawy o ochronie zwierząt, a szczególnie uboju rytualnego.

Wydawane przez Komitet czasopisma

Od 2020 roku wydawany jest kwartalnik Biuletyn Informacyjny KNZiA, służący integracji środowiska. Ponadto, z okazji 65-lecie Komitetu została wydana okolicznościowa publikacja, obejmująca m.in. artykuły przeglądowe autorstwa uczonych polskich i zagranicznych.

Konferencje naukowe

Konferencje popularyzujące wiedzę

Największym przedsięwzięciem z tego zakresu były trzy edycje Kongresu Zootechniki Polskiej „Quo vadis Zootechniko?” (2018, 2021 i 2022 r), organizowane we współpracy z Polskim Towarzystwem Zootechnicznym im. Michała Oczapowskiego, odbywające się pod Honorowym Patronatem Prezydenta RP.

Komitet był także współorganizatorem trzech kongresów Europejskiej Federacji Zootechnicznej, które odbywały się w Warszawie w latach: 1975, 1998 i 2015.

W kalendarz cyklicznych spotkań naukowych wpisują się sesje naukowe, organizowane przez Komisję Fizjologii i Żywienia KNZiA (w przeszłości pod innymi nazwami). Do pandemicznej przerwy odbyło się 48 edycji, a kolejna planowana jest na 2023 rok.

Przedsięwzięciem realizowanym w 2022 roku we współpracy z Komitetem Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu oraz Komitetem Nauk Agronomicznych było seminarium dotyczącym rolnictwa regeneracyjnego. Wraz z Komitetem Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu zorganizowano Webinarium „Syntetyczna Żywność. Science czy fiction?”.

Ponadto Komitet brał udział w przygotowaniu warsztatów dla młodych adeptów nauki: „Studenci w Zootechnice i Akwakulturze – wyzwania i badania” (2022 r., Warszawa) oraz „Badania naukowe w czasie pandemii” (2022 r., Warszawa.).

Patronaty honorowe przewodniczącego i Komitetu

Przewodniczący i Komitet patronują zarówno wielu cyklicznym jak i okazjonalnym konferencjom zootechnicznym i rybackim, takim jak: Konferencja Naukowa „Środowisko - zwierzę - człowiek” połączona z obchodami 20-lecia czasopisma Acta Scientiarum Polonorum Zootechnica, (2021 r., Szczecin), Seminarium Naukowo-Technicznego „Chemistry for Agriculture” (2021 r., Karpacz), II Sympozjum Naukowe „Nauki o zwierzętach w praktyce hodowlanej i badaniach biomedycznych” (2021 r., Warszawa), Warsztaty Zootechniczne (2021 i 2022 r., Warszawa), Konferencja „Wylęgarnia” (2021 r., Darłówek; 2022 r., Karpacz), VI Zjazd Polskiego Towarzystwa Neuroendokrynologii (2022 r., Łódź), 25. Zjazd Hydrobiologów Polskich (2022 r., Łódź).

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu

Od wielu Komitet realizuje zadania o dużym wydzźwięku społecznym. Każda z trzech dotychczasowych edycji Kongresu Zootechniki Polskiej, bez względu na formę obrad, transmitowana była do szerokiego kręgu odbiorców, będąc wciąż dostępną na YouTube. Kongresowi towarzyszyły również liczne materiały promocyjne, zamieszczane na stronach internetowych w formie relacji. Formułę otwartego dostępu miały również organizowane seminaria i webinarium.

Opracowane w 2022 roku dwa raporty o stanie dyscypliny naukowej oraz edukacji opublikowane zostały na stronach internetowych KNZiA, a także przekazane do bibliotek uczelni i instytutów badawczych. Wersje papierowe obydwu publikacji zostały przesłane administracji rządowej, związkom branżowym oraz koncernom pracującym na rzecz zootechniki i rybactwa. Ponadto, raport o stanie edukacji zootechnicznej i rybackiej został przekazany centrom kształcenia rolniczego, podlegającym Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Jubileusz 65-lecia powstania Komitetu Nauk Zootechnicznych był inspiracją do przygotowania okolicznościowej publikacji, w której oprócz dokonań, przedstawione zostały krótkie artykuły naukowe, głównie o charakterze prognostycznym.

W bieżącej kadencji odbyły się dwie debaty. Pierwsza z nich z udziałem przedstawicieli uczelni dotyczyła problemów edukacji w czasie pandemii. W drugiej z debat uczestniczyli przewodniczący (lub przedstawiciele) towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej, Polskiego Towarzystwa Rybackiego, Polskiego Towarzystwa Genetycznego i Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

W ten nurt wpisują się również liczne publikacje afiliowane przez KNZiA, głównie o charakterze popularno-naukowym. W związku z toczącym się dyskursem w Polsce i w świecie dotyczącym przyszłości produkcji zwierzęcej i w tym kontekście dobrostanu zwierząt, obecnie przygotowywane publikacje koncentrują się w dużej mierze na tych zagadnieniach.

Od 2020 roku funkcję integracyjno-informacyjną środowiska, nie tylko o działalności Komitetu, pełni kwartalnik „Biuletyn Informacyjny KNZiA”. Oprócz relacji z bieżącymi wydarzeniami, w tym sprawozdań z działalności Komitetu, publikowane są tam tezy referatów prezentowanych podczas posiedzeń. Periodyk dystrybuowany jest w formie elektronicznej do jednostek naukowych i dydaktycznych (wydziałów uczelni, instytutów PAN oraz instytutów resortowych), w których prowadzone są studia z zakresu zootechniki i rybactwa lub realizowane są badania w tej dyscyplinie naukowej. Ponadto, wszystkie dotychczasowe numery dostępne są na stronach internetowych KNZiA (<https://knz.pan.pl/pl/biuletyn>).

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych

Komitet Narodowy

Rok powołania komitetu i krótka historia

Komitet został powołany w 2016 r. w wyniku połączenia Komitetu Biologii Rozrodu (utworzonego w 1981 r.) i Komitetu Nauk Weterynaryjnych (utworzonego w 1956 r.), kontynuując ich działalność.

Działający wcześniej tj. do 2015 r. Komitet Nauk Weterynaryjnych był kontynuatorem działalności Komisji Weterynaryjnej w Komitecie Nauk Rolniczych, która funkcjonowała w latach 1954-1956 pod przewodnictwem prof. dr. hab. Aleksandra Zakrzewskiego. Komitet Nauk Weterynaryjnych funkcjonował w Wydziale Nauk Rolniczych i Leśnych (1957-1997), w latach 1997-2012 w Wydziale Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych, a w latach 2012-2015 w II Wydziale Nauk Biologicznych i Rolniczych. Przewodniczącymi Komitetu byli kolejno: Prof. dr hab. Józef Kulczycki (1957-1968), Prof. dr hab. Abdon Stryszak (1969-1977), Prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński (1978-1989), Prof. dr hab. Wiesław Barej (1990-2000), Prof. dr hab. Zdzisław Gliński (2001-2003) i Prof. dr hab. Włodzimierz Kluciński (2003-2015).

Z kolei drugi włączony do działającego obecnie Komitet Rozrodu Zwierząt Użytkowych (później Biologii Rozrodu) został utworzony w 1981 r. Jego pierwszym przewodniczącym został prof. Władysław Bielański, zaś po jego śmierci w 1982 r. – prof. Tadeusz Krzymowski. Komitet istniał przez 10 kadencji, kiedy w wyniku reformy sieci komitetów naukowych PAN został połączony z Komitetem Nauk Weterynaryjnych. Prof. T. Krzymowski pełnił funkcję przewodniczącego do 1992 r., następnie zaś przejął ją na kilka kadencji prof. Jerzy Strzeżek (do 2006 r.). Kolejnymi przewodniczącymi byli prof. Luiza Dusza (2007-2011 r.) oraz prof. Tomasz Janowski (2012-2016 r.). Przez cały okres istnienia Komitet poszerzał swoją działalność na inne gatunki zwierząt i obszary nauki, integrując badania podstawowe i stosowane oraz praktykę kliniczną w zakresie biologii rozrodu wszystkich gatunków zwierząt użytkowych, towarzyszących, ozdobnych i laboratoryjnych oraz ludzi. W związku z tym w końcowym okresie swej aktywności Komitet nosił nazwę Komitet Biologii Rozrodu. Mimo że administracyjnie był związany z Wydziałem Nauk Biologicznych i Rolniczych, pełnił funkcję platformy wymiany problemów i myśli

naukowej z zakresu fizjologii i patologii rozrodu zwierząt i ludzi z obszaru nauk weterynaryjnych, medycznych, biologicznych i rolniczych. Komitet w różnych okresach działał przez liczne komisje merytoryczne oraz kilka zespołów zadaniowych.

Pierwszym Przewodniczącym połączonych komitetów, który działa pod aktualną nazwą jako Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu w latach 2016-2020 był prof. dr hab. dr hc Tomasz E. Janowski. Obecny przewodniczącym Komitetu w kadencji 2020-2024 jest prof. dr hab. Wojciech Niżański. Komitetowi Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu w 2021 r. powierzono funkcję Komitetu Narodowego.

<https://knwibr.pan.pl/pl/>

Zakres działania komitetu

Komitet analizuje aktualny stan oraz rozwój nauk weterynaryjnych oraz biologii rozrodu zwierząt i człowieka, inicjuje i koordynuje aktywność środowiskową w zakresie rozwoju reprezentowanych obszarów nauki, wytycza priorytetowe kierunki badań, inicjuje badania interdyscyplinarne w obrębie nauk weterynaryjnych i biologii rozrodu oraz we współpracy z dyscyplinami pokrewnymi, popularyzuje i upowszechnia osiągnięcia nauk weterynaryjnych, biologii rozrodu oraz problemy ochrony zdrowia zwierząt i ludzi, współpracuje z krajowymi i zagranicznymi organizacjami i towarzystwami naukowymi i zawodowymi.

Działania Komitetu obejmują następujące obszary naukowe oraz aktywności: budowa i funkcja organów i układów organizmów ssaków, ptaków i ryb wraz z aspektami komórkowymi i molekularnymi, patofizjologia i patologia weterynaryjna, diagnozowanie i leczenie chorób zakaźnych i niezakaźnych, prewencja i profilaktyka chorób, monitorowanie chorób zakaźnych i niezakaźnych w populacjach zwierzęcych, doskonalenie metod diagnostycznych oraz analiza zakaźnych i niezakaźnych przyczyn chorób zwierząt, higiena zwierząt rzeźnych i produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego, aspekty sanitarne produkcji i dystrybucji produktów pochodzenia zwierzęcego, higiena pasz i środków żywienia zwierząt, parazytologia, biotechnologia weterynaryjna, fizjologia żeńskiego i męskiego układu rozrodczego ssaków, ptaków i ryb, patologia, diagnostyka i terapia zaburzeń układu rozrodczego, biotechniki i biotechnologia rozrodu ludzi i zwierząt.

Biorąc pod uwagę zmiany ekonomiczne, środowiskowe oraz przełomowe zmiany prawne wynikające z reformy organizacji nauki i szkolnictwa wyższego, a także mając na względzie sytuację epidemiczną, Komitet stoi wobec wyzwań nieporównywalnych do występujących dotychczas. Podejmuje zatem wiele działań w taki sposób, aby stymulować postęp w reprezentowanym obszarze nauki, wbrew niecodziennym i niespodziewanym zmianom oraz utrudnieniom.

Priorytety i cele działań Komitetu: W zakresie działalności merytorycznej Komitet jest zaangażowany w patronat i współorganizację konferencji naukowych i seminariów oraz w aktywności wydawnicze w zakresie tematyki związanej z weterynarią i biologią rozrodu. W zakresie działalności edukacyjnej Komitet kładzie nacisk na stymulowanie środowiska do realizacji warsztatów i webinarów naukowych krajowych i międzynarodowych. W odniesieniu do aktywności popularyzacyjnej Komitet patronuje czasopismu Polish Journal of Veterinary Sciences. Strona internetowa Komitetu oraz strona FB jest redagowana w języku polskim i angielskim. Jest regularnie aktualizowana oraz ulepszana, stanowiąc platformę wymiany wiedzy i informacji o istotnych wydarzeniach związanych z nauką w reprezentowanym obszarze. Jednym z głównych zadań merytorycznych Komitetu jest monitorowanie stanu dyscypliny weterynaria i obszaru biologii rozrodu, realizowane poprzez prezentację tematyki badawczej prowadzonej przez poszczególne zespoły naukowe, prezentacje młodych naukowców oraz analizę naukometryczną stanu dyscypliny dokonywaną przez zespół doświadczonych naukowców. Niezwykle istotną częścią aktywności Komitetu jest opiniowanie środowiskowe aktów prawnych, w tym dotyczących wprowadzanej reformy szkolnictwa wyższego i aktualizacji listy czasopism MEiN. W opinii Komitetu, najważniejszymi i palącymi wyzwaniami stojącymi przed obszarem działań Komitetu w aspekcie merytorycznym są: 1. Bezpieczeństwo zdrowia publicznego oraz dobrostan, 2. Zmiany klimatyczne i powiązane z nimi zagrożenia epidemiczne i parazytologiczne, 3. Pogorszenie statusu zdrowotnego, płodności i zagrożenie istnienia wielu gatunków i ras zwierząt spowodowane rozwojem cywilizacji.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Na mocy Uchwały Prezydium Polskiej Akademii Nauk nr 28/2021 z dnia 21 września 2021 r. Komitetowi Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu (KNWiBR) PAN powierzono funkcję komitetu narodowego do spraw współpracy z European Veterinary Society for Small

Animal Reproduction (EVSSAR). Współpraca oparta jest o koordynację aktywności naukowych, edukacyjnych, patronat i współorganizację przedsięwzięć popularyzujących nauki weterynaryjne i rozród oraz organizację szkoleń naukowych i praktycznych oraz kongresów na poziomie europejskim. <https://www.evssar.org>

Komitet współpracuje z międzynarodowymi organizacjami naukowymi na poziomie instytucjonalnym oraz poprzez uczestnictwo reprezentantów KNWiBR w ich strukturach. KNWiBR PAN aktywnie współpracuje w tym znaczeniu m.in. z European Veterinary Society for Small Animal Reproduction (EVSSAR); European Veterinary Society for Domestic Animal Reproduction (ESDAR); International Conference on Pig Reproduction (ICPR); International Embryo Technology Society (IETS); World Small Animal Veterinary Association (WSAVA); FECAVA, FEEVA (Federation of European Equine Veterinary Associations), Equine Science Society (ESS), Advisory Board of Cat Diseases, International Society of Animal Genetics (ISAG).

Pełny skład Komitetu

Przewodniczący komitetu

prof. dr hab. Wojciech Niżański - *Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu*

Pozostali członkowie Prezydium

Zastępcy Przewodniczącego:

prof. dr hab. Dorota Zięba-Przybylska - *Uniwersytet Rolniczy w Krakowie*

prof. dr hab. Rajmund Sokół - *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie*

Sekretarz:

prof. dr hab. Renata Urban-Chmiel - *Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie*

Członkowie Prezydium:

prof. dr hab. Anna Chelmońska-Soyta - *Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu*

prof. dr hab. dr h.c. Tomasz Janowski - *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie*

Honorowy Przewodniczący:

prof. dr hab. Tadeusz Krzymowski, czł. rzecz. PAN - *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*

Skład osobowy Komitetu

1. prof. dr hab. Monika BUGNO-PONIEWIERSKA – *Uniwersytet Rolniczy, Kraków*

2. dr hab. Tomasz CENCEK, prof. PIW–PIB – *Państwowy Instytut Weterynaryjny – PIB, Puławy*
3. prof. dr hab. Anna Renata CHEŁMOŃSKA-SOYTA – *Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław*
4. dr hab. Anna CYWIŃSKA, prof. SGGW – *Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa*
5. prof. dr hab. Tadeusz FRYMUS – *Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa*
6. dr hab. Jakub Jacek GAWOR, prof. IP PAN – *Instytut Parazytologii im. Witolda Stefańskiego PAN, Warszawa*
7. prof. dr hab. Zbigniew GRĄDZKI – *Uniwersytet Przyrodniczy, Lublin*
8. dr hab. Małgorzata GRZESIAK – *Uniwersytet Jagielloński, Kraków;*
<https://orcid.org/0000-0002-2972-1755>
9. prof. dr hab. dr h.c. Tomasz JANOWSKI – *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*
10. prof. dr hab. Monika KACZMAREK – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*
11. prof. dr hab. Marta KANKOFER – *Uniwersytet Przyrodniczy, Lublin*
12. prof. dr hab. Andrzej KONCICKI – *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*
13. dr Andrzej KRUSZEWICZ – *Dyrektor Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego;* https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Kruszewicz
14. dr Michał KRZYSIAK – *Dyrektor Białowieskiego Parku Narodowego*
15. prof. dr hab. Jacek KUŹMAK – *Państwowy Instytut Weterynaryjny – PIB, Puławy*
16. prof. dr hab. Magdalena LARSKA – *Państwowy Instytut Weterynaryjny – PIB, Puławy*
17. prof. dr hab. Dorota LECHNIAK – *Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań*
18. lek. wet. Andrzej LISOWSKI – *Prezes Polskiego Stowarzyszenia Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt*
19. lek. wet. Jacek ŁUKASZEWICZ – *Prezes Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej*
20. prof. dr hab. Iwona MARKOWSKA-DANIEL – *Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa*

21. prof. dr hab. Bożena MOSKWA – *Instytut Parazytologii im. Witolda Stefańskiego PAN, Warszawa*
22. dr hab. inż. Maciej MURAWSKI, prof. UR – *Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja, Kraków*
23. prof. dr hab. Wojciech NIŻAŃSKI – *Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław*; <https://orcid.org/0000-0003-1056-0784>
24. prof. dr hab. Grażyna E. PTAK – *Instytut Zootechniki – PIB w Balicach*
25. prof. dr hab. Andrzej SECHMAN – *Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja, Kraków*; <https://orcid.org/0000-0002-8377-7100>
26. prof. dr hab. Dariusz Jan SKARŻYŃSKI – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*; <http://orcid.org/0000-0001-9537-3560>
27. prof. dr hab. Rajmund SOKÓŁ – *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*
28. prof. dr hab. Tadeusz STEFANIAK – *Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław*
29. prof. dr hab. Wojciech SZWEDA – *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*
30. prof. dr hab. Krzysztof TOMCZUK – *Uniwersytet Przyrodniczy, Lublin*
31. prof. dr hab. Jan Andrzej TWARDOŃ – *Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław*
32. prof. dr hab. Jan Mieczysław UDAŁA – *Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Szczecin*
33. prof. dr hab. Maciej UGORSKI – *Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław*
34. prof. dr hab. Renata URBAN-CHMIEL – *Uniwersytet Przyrodniczy, Lublin*; <https://orcid.org/0000-0001-8245-1646>
35. dr hab. Agnieszka WACŁAWIK, prof. IRZiBŻ PAN – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*
36. prof. dr hab. Alina WIELICZKO – *Uniwersytet Przyrodniczy, Wrocław PAN, Olsztyn*
37. prof. dr hab. Stanisław WINIARCZYK – *Uniwersytet Przyrodniczy, Lublin*
38. prof. dr hab. Grzegorz WOŹNIAKOWSKI – *Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń*
39. prof. dr hab. dr h.c. Marian TRUSZCZYŃSKI - *Państwowy Instytut Weterynaryjny – PIB, Puławy (zm. 8.06.2020)*
40. prof. dr hab. Sławomir ZDUŃCZYK – *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*
41. prof. dr hab. Dorota Anna ZIĘBA-PRZYBYLSKA – *Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja, Kraków*

42. prof. dr hab. Tadeusz KRZYMOWSKI, czł. rzecz. PAN – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*
43. prof. dr hab. Zygmunt PEJSAK, czł. rzecz. PAN – *Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej UJ-UR, Kraków*
44. prof. dr hab. Adam ZIĘCIK, czł. rzecz. PAN – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*
45. prof. dr hab. Andrzej CIERESZKO, czł. koresp. PAN – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*; https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Ciereszko
46. prof. dr hab. Jan KOTWICA, czł. koresp. PAN – *Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn*
47. prof. dr hab. Krzysztof W. NOWAK, czł. koresp. PAN – *Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań*; <http://kwnowak.pl/>
48. prof. dr hab. Marek ŚWITOŃSKI, czł. koresp. PAN – *Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań*
49. prof. dr hab. Romuald ZABIELSKI, czł. koresp. PAN – *Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa*;
<http://klinikakoni.sggw.pl/index.php/struktura-katedry/zaklad-rozrodu-zwierzat/dr-hab-edyta-juszczuk-kubiak/55>
50. prof. dr hab. Barbara BILIŃSKA, czł. koresp. PAN – *Uniwersytet Jagielloński, Kraków*
51. dr hab. Anna AJDUK, czł. AMU PAN – *Uniwersytet Warszawski, Warszawa*

Struktura organizacyjna komitetu

Praca Komitetu oparta jest o zespoły zadaniowe powoływane ad hoc do rozwiązywania określonego problemu lub opracowania stanowiska w oparciu o wiedzę merytoryczną poszczególnych jego członków w określonych specjalnościach. Skład Komitetu jest uzupełniony o 10-osobowe grono specjalistów reprezentujących nie tylko świat nauki, ale też specjalistów reprezentujących przemysł, związki hodowców, towarzystwa branżowe, Parki Narodowe, Ogrody Zoologiczne, ośrodki opiniotwórcze, Izbę Lekarsko-Weterynaryjną, środowiska ekologiczne i inne. Pracą Komitetu kieruje Przewodniczący oraz Prezydium. Honorowym Przewodniczącym Komitetu jest prof. dr hab. Tadeusz Krzymowski, czł. rzecz. PAN. W kadencji 2020-2024 utworzono kilka zespołów

zadaniowych, w tym ds. dialogu z Radą NCN, ds. restrukturyzacji PJVS, ds. oceny stanu dyscypliny, ds. Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, ds. wdrażania idei ABWet, ds. oceny Wniosków do nagród, ds. stanowisk na temat istotnych wydarzeń bieżących, ds. realizacji Interdyscyplinarnych Webinarów Komitetów PAN i inne.

Nagrody przyznawane przez komitet

Komitet opiniuje wnioski zgłaszane corocznie do Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN wniosków o Nagrodę Wydziału oraz o Medal im. Oczapowskiego. Komitet opiniuje ponadto kandydatów na członków korespondentów PAN.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

Koordinacja działań środowiskowych w wyodrębnieniu dziedziny nauk weterynaryjnych i dyscypliny weterynaria. KNWiBR uczestniczył i koordynował działania mające na celu wyłączenie weterynarii z dziedziny nauk rolniczych. Po konsultacjach środowiskowych Komitetu, z udziałem wydziałów weterynaryjnych, Dziekanów oraz Przewodniczącego Rady Doskonałości Naukowej Prof. Grzegorza Węgrzyna na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. „W sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych” (Dz. U. z dn. 27.10.2022 r. poz. 2202) została podjęta decyzja o wyodrębnieniu samodzielnej dziedziny nauk weterynaryjnych wraz z dyscypliną weterynaria. (poniżej link do rozporządzenia). Jest to rozwiązanie korzystne i daje nadzieję na przypisanie specyficznych i przystających do weterynarii wag kryteriów ewaluacji dostosowanych do nauk weterynaryjnych.

<https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000220201.pdf>

Dyskusja środowiskowa dotycząca kosztochłonności działalności badawczej i dydaktycznej. Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN zainicjował dialog krajowego środowiska weterynaryjnego na temat projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie współczynników kosztochłonności z dnia 6 lutego 2023 r. W efekcie tych działań wypracowano wspólne stanowisko środowiskowe, czego efektem jest opracowanie szeregu opinii i wniosków skierowanych do MEiN przez PAN, KNWiBR, przedstawicieli wydziałów weterynaryjnych oraz przez Izbę Lekarsko-Weterynaryjną.

Dialog KNWiBR z Radą Narodowego Centrum Nauki. Niski sukces projektowy weterynarii i w pewnym zakresie obszaru biologii rozrodu skłonił KNWiBR do rozpoczęcia dialogu z Radą Narodowego Centrum Nauki, którego celem jest zapoznanie NCN z zaistniałą sytuacją, zwrócenie uwagi na specyfikę reprezentowanego obszaru badań oraz wspólne poszukiwanie możliwości wyjścia z impasu grożącego załamaniem rozwoju naukowej dyscypliny. Zaproponowane przez Komitet stanowisko i list do Rady NCN uzyskały pełną aprobatę całego środowiska weterynaryjnego, reprezentowanego przez wszystkie krajowe weterynaryjne ośrodki naukowe. Koordynowany i prowadzony przez Komitet dialog jest kontynuowany a jego wstępnym ukoronowaniem stało się spotkanie Komitet-NCN, na którym wypracowano mapę drogową wspólnych działań NCN-KNWiBR PAN przybliżających rozwój doskonałości naukowej w dyscyplinie.

<https://knwibr.pan.pl/pl/dialog-z-rada-ncn>

Efektywne stanowisko KNWiBR PAN wnioskujące poszerzenie zakresu Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS) o tematykę dotyczącą obszarów z zakresu weterynarii. W efekcie wspólnych działań członków Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN, a także przyjętego w dniu 22.05.2022r stanowiska na temat opracowania zmian w zakresie możliwości poszerzenia Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS) o tematykę dotyczącą obszarów z zakresu weterynarii przyjęte na lata 2023-27 obszary KIS zostały zmodyfikowane częściowo o tematykę weterynaryjną. Poszerzono obszar KIS 2. INNOWACYJNE TECHNOLOGIE, PROCESY I PRODUKTY SEKTORA ROLNO-SPOŻYWCZEGO I LEŚNO-DRZEWNEGO. IV. TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROŚLINNEJ I ZWIERZĘCEJ poprzez uwzględnienie obszarów: Innowacyjne metody pozwalające na poprawę dobrostanu i ochronę zdrowia zwierząt. Metody żywienia i systemy utrzymania zwierząt wpływające korzystnie na wartość odżywczą i walory prozdrowotne produktów pochodzenia zwierzęcego, m.in. zwiększające produktywność i zmniejszające uciążliwość dla środowiska z uwzględnieniem dobrostanu zwierząt. Automatyka doju i roboty udojowe. Zwiększenie efektywności zapylania z wykorzystaniem owadów zapylających, w tym trzmieli i pszczoł samotnic. Metody poprawy stanu higienicznego oraz zdrowotnego zwierząt użytkowych i gospodarstw hodowlanych.

<https://knwibr.pan.pl/images/Stanowisko%204.pdf>

Restrukturyzacja i przemiany z inicjatywy Komitetu w Polish Journal of Veterinary Sciences i opinia KNWiBR PAN na temat opracowania zmian w zakresie rozwoju i zmian czasopisma

z 22.06.2022 r. W związku z koniecznością wprowadzenia zmian w zakresie dalszego funkcjonowania czasopisma Polish Journal of Veterinary Sciences (PJVS), którego Polska Akademia Nauk jest współwłaścicielem w 50% została przygotowana przez KNWiBR PAN opinia zawierająca podjęcie działań komitetu oraz kolegium redakcyjnego PJVS do konsekwentnego poszerzania liczby członków edytorów o członków zagranicznych, powołanie redaktorów działowych, zwiększanie udziału recenzentów zagranicznych i zmniejszanie udziału recenzentów krajowych, zapraszanie autorów o uznanym dorobku do publikacji przeglądowych, wdrożenie nowego elektronicznego systemu zarządzania manuskryptami, wydawanie czasopisma w wersji on-line, a także rozważenie możliwości podpisania umowy z międzynarodowymi wydawnictwami jak Elsevier czy Springer.

W opinii komitetu istotnym działaniem jest aktualizacja i podpisanie nowej umowy pomiędzy PAN a Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, co wynika ze zmian jakie wynikają z nowej ustawy o Polskiej Akademii Nauk.

Członkowie Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN są zdania, iż dalszy rozwój czasopisma możliwy jest po wprowadzeniu nowych rozwiązań włączając w to również zmianę tytułu czasopisma, co niewątpliwie przyczyni się do zwiększenia zasięgu naukowego.

<https://knwibr.pan.pl/images/Opinia%202.pdf>

Ocena ciągła i monitorowanie stanu dyscypliny weterynarii i obszaru biologii rozrodu. Prowadzona jest przez kolejne kadencje Komitetu. W Kadencji 2020-2024 ocenę przeprowadzono po raz pierwszy nie w oparciu o dane zebrane z poszczególnych ośrodków a syntetycznie, w oparciu o bazy danych dostępnych w internecie na platformach Web of Science i SCOPUS. Powołani zostali przez Przewodniczącego Komitetu prof. Niżańskiego dwaj niezależni eksperci do przeprowadzenia w/w oceny - autorytety o nieposzlakowanej reputacji naukowej: prof. dr hab. Jan Kotwica – ocena biologii rozrodu oraz prof. dr hab. Maciej Ugorski – ocena weterynarii. W obecnej kadencji ocena prowadzona jest zatem w oparciu o wskaźniki naukometryczne, a forma udostępnienia wyników pracy nie ma charakteru monografii a opracowana jest w formie prezentacji komputerowej. Wyniki monitorowania stanu dyscypliny dyskutowane są podczas kolejnych Zebrań Plenarnych KNWiBR PAN i przedstawiane na stronie internetowej. Eksperti przeanalizowali wiele tysięcy danych naukometrycznych i sięgnęli do 25 lat wstecz w strukturę publikacyjną przedstawicieli reprezentowanego obszaru

nauki. Wyniki ich pracy są niezwykle interesujące i stanowią celną diagnozę bolączek i słabych punktów aktywności naukowej dyscypliny, co może stanowić silny fundament w poszukiwaniu kierunków wzmocnienia naukowego środowiska w przyszłości. Słabe strony aktywności naukowych dyscypliny powiązane są zarówno przyczynowo, jak i skutkowo z niskim sukcesem projektowym NCN a w szczególności z bardzo małą liczbą realizowanych projektów z funduszy europejskich. Brak dopływu finansów na naukę powoduje dalsze osłabianie wydajności naukowej dyscypliny i nie jest dobrym prognozą. Stąd intensywne działania Komitetu na tym polu w porozumieniu z Radą NCN. Na uwagę zasługuje struktura publikacyjna przedstawicieli dyscypliny weterynaria. Większość publikacji w ostatnich 25 latach opublikowana została w czasopiśmie krajowym. W ostatnich 5 latach nastąpił lawinowy wzrost liczby publikacji w czasopiśmie zagranicznych, lecz niepokojący jest ogromny udział w tym wzroście publikacji w nowych wydawnictwach, w odniesieniu do których wyrażane są coraz częściej zastrzeżenia dotyczące praktyk wydawniczych. Bolączki naszej aktywności to stosunkowo niska cytowalność, niska rozpoznawalność i duży współczynnik autocytoowań. Istnieje potrzeba bardziej intensywnego publikowania w czasopiśmie Q1. Obecny system punktacji ministerialnej czasopiśmi nie sprzyja ustaleniu optymalnej i racjonalnej strategii publikacyjnej. Progres publikacyjny naszej dyscypliny w ostatnich latach jest faktem, lecz w zestawieniu z wieloma dyscyplinami postęp ten jest niestety zdecydowanie zbyt mało dynamiczny. Oboje eksperci wskazali na jeden niezwykle pozytywny symptom zauważalny w przeprowadzonej diagnozie: sukces projektowy i publikacyjny jest bardziej obiecujący wśród naukowców młodego pokolenia.

Wydawane przez Komitet czasopisma

Czasopismo Polish Journal of Veterinary Sciences (PJVS) jest wydawane przez PAN oraz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. PJVS jest organem Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN.

<http://www.uwm.edu.pl/pjvsci>

Komitet jest inicjatorem i aktywnym uczestnikiem restrukturyzacji i czynności reorganizacyjnych PJVS rozpoczętych 2022 r podczas Zebrania Plenarnego KNWiBR PAN. Powołano w tym celu grupę roboczą Komitetu oraz grupę wspólną PAN-UWM.

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu w 2021 r. patronuje, nadzoruje merytorycznie i bierze udział w finansowaniu druku w ramach DUN uzupełnionej i poprawionej wersji anglojęzycznej podręcznika dotyczącego statusu zdrowotnego żubrów pt.: "Kompendium ochrony zdrowia żubra (Bison Bonasus)" Białawieski Park Narodowy oraz wydawnictwo Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Celem szerszego dotarcia do środowisk naukowych zreorganizowano stronę internetową komitetu, a zwiększając aktywność KNWiBR w mediach społecznościowych utworzono stronę KNWiBR PAN na Facebooku.

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100083196879523>

W ramach funkcjonowania strony internetowej i Facebook utworzono kalendarium konferencji i kongresów organizowanych pod patronatem KNWiBR PAN.

<https://knwibr.pan.pl/pl/kalendarium>

Konferencje naukowe i popularyzujące wiedzę

Wieloletnią tradycją Komitetu jest organizowanie podczas Zebrań Plenarnych wykładów głoszonych przez wyróżniających się naukowców młodego pokolenia, reprezentantów poszczególnych ośrodków naukowych. Podczas obrad Komitetu wygłaszane są ponadto wykłady na temat palących współczesnych problemów naukowych o ważnych wydźwięku społecznym. Nagrania wykładów są dostępne od 2021 r. na stronie Komitetu.

<https://knwibr.pan.pl/pl/wyklady>

Przykłady wykładów plenarnych wygłoszonych w ostatnich latach:

prof. Marta Wójcik UP Lublin: Modyfikacje układu monocytarno/makrofagowego w przebiegu procesów hepatokarcinogenezy u zwierząt i ludzi

prof. Aleksandra Pawlak UP Wrocław: Jak pies może pomóc w znalezieniu leku na raka? - aktualne osiągnięcia onkologii weterynaryjnej i porównawczej

dr Anna Rapacz-Leonard z UWM w Olsztynie: Nowe spojrzenie na problem zatrzymania błon płodowych u kłaczy

prof. dr hab. Zygmunt Pejsak, czł. Rzeczywistego PAN: Zakażenia koronawirusowe u zwierząt - wiedza, zwalczanie i zdobycze naukowe weterynarii

dr hab. Piotr Pawlak: With a little help from my friends..., czyli o grze zespołowej w kształtowaniu potencjału rozwojowego oocytów i zarodków in vitro

prof. dr hab. Zygmunt Pejsak, czł. Rzeczywistego PAN: Koronawirusy, temat znany w weterynarii od dziesięcioleci

Komitet współorganizuje wiele przedsięwzięć weterynaryjnym o charakterze naukowym i naukowo-branżowym o zasięgu międzynarodowym. Komitet obejmuje patronatem najważniejsze kongresy organizowane przez krajowych naukowców i dotyczące obszaru biologii rozrodu oraz dyscypliny weterynaria.

Patronat nad Zjazdami Towarzystwa Biologii Rozrodu, w tym w ostatnim czasie IX Zjazd Towarzystwa Biologii Rozrodu (TBR). Konferencja ze względu na COVID-19, została przeniesiona na 2-4 września 2021r i była organizowana przez Poznański oddział TBR. Wzięło w niej udział 145 uczestników, przesłano 123 streszczenia ze strony polskiej oraz gości zagranicznych, odbyła się jedna sesja plenarna, 6 sesji tematycznych oraz 2 mini-sympozja.

Patronat nad Kongresami Polskiego Towarzystwa nauk Weterynaryjnych (PTNW). W dniach 26-27 listopada odbył się XVI Kongres PTNW w formie hybrydowej, którego głównym organizatorem była SGGW w Warszawie, przy współpracy zarządu PTNW pod patronatem KNWiBR PAN. W ramach kongresu zorganizowano 17 sesji tematycznych a w obradach wzięło udział ponad 400 osób, średnio w sesjach ponad 40 osób. Wygłoszono ponad 300 referatów, a wykład inauguracyjny wysłuchało ponad 500 osób. Patronat nad kongresem objął Rektor SGGW Warszawa, a całość ceremonii otwarcia i zamknięcia kongresu była również transmitowana przez kanały ogólne SGGW.

Współorganizacja oraz patronat nad innymi konferencjami naukowymi i naukowo-branżowymi

W dniach 21-22 października 2022 roku w Sopocie odbyła się kaszubsko-pomorska konferencja naukowa organizowana przez Gdański Oddział Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych i Kaszubsko-Pomorską Izbę lekarsko-Weterynaryjną pod patronatem honorowym Prezydenta Miasta Sopotu Jacka Karnowskiego, Głównego Lekarza Weterynarii Pawła Niemczuka i Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej. W konferencji uczestniczyło 140 osób reprezentujących wiele środowisk, w tym naukowe i akademickie, obrony narodowej, wolnej praktyki zwierząt gospodarskich i nieudomowionych, producentów żywności i dodatków paszowych. Piętnaście wygłoszonych wykładów

dotyczyło antybiotykoodporności jako problemu zarówno związanego z koncepcją Jednego Zdrowia, zmieniających się przepisów prawa farmaceutycznego, zanieczyszczeń środowiska naturalnego i możliwości stosowania preparatów alternatywnych dla antybiotyków. Szczegółowy program znajduje się na stronie: <https://ptnwgdansk.pl/konferencje/>

Konferencje drobiarskie: w ostatnim czasie pod patronatem KNWiBR PAN zorganizowano 52 Konferencję Naukową poświęconą „Aktualnym problemom w patologii drobiu ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zapobiegania szerzeniu się chorób zakaźnych”. Została ona zorganizowana przez Katedrę Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Sekcję Fizjologii i Patologii Ptaków Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Obrady konferencji odbywały się w dniach 30 czerwca - 1 lipca 2022 r. we Wrocławiu pod honorowym patronatem: Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu Polskiej Akademii Nauk, Rady Dyscypliny Weterynaria UP we Wrocławiu, Głównego Lekarza Weterynarii Pawła Niemczuka oraz Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. W trakcie konferencji, w pięciu sesjach tematycznych wygłoszono 31 referatów. Tematami wiodącymi w programie tegorocznej konferencji były wykłady poświęcone wyzwaniom jakie obecnie są podejmowane w sektorze produkcji drobiarskiej, w tym: ograniczanie występowania zakażeń wirusowych i bakteryjnych, szczególnie grypy ptaków i salmonelloz; ograniczanie stosowania antybiotyków i możliwości wykorzystania alternatywnych substancji o działaniu przeciwdrobnoustrojowym.

Konferencje dotyczące chorób zwierząt towarzyszących. We Wrocławiu cyklicznie organizowane są kongresy rozrodu zwierząt towarzyszących, które od wielu lat patronatem obejmuje KNWiBR PAN. W roku 2022 odbył się XVI Kongres „Problemy w rozrodzie małych zwierząt”, organizowany partnersko przez Katedrę Rozrodu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i Polskie Stowarzyszenie Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt oraz Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN, Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych, Towarzystwo Biologii Rozrodu przy udziale Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Program Kongresu był wyrazem pasji i zamiłowania do medycyny weterynaryjnej osób zaangażowanych w organizację przedsięwzięcia. Do wygłoszenia wykładów zostali zaproszeni liczni uznani, europejscy i

krajowi specjaliści, naukowcy m.in. Alain Fontbonne (Alfort, Francja), Sabine Schäfer-Somi (Wiedeń, Austria), Ann van Soom (Gandawa, Belgia), Gaia Cecilia Luvoni (Mediolan, Włochy), Sandra Goericke-Pesch (Hanower, Niemcy), Sebastian Arlt (Berlin, Niemcy), Andrea Münnich (Berlin, Niemcy), Tadeusz Frymus (Warszawa), Wojciech Niżański (Wrocław), Andrzej Połozowski (Wrocław). W konferencji uczestniczyło 350 osób. Kongres miał charakter międzynarodowy, nie tylko dzięki wykładowcom z wielu krajów świata, ale także dzięki ponad 60 uczestnikom zza granicy m.in. z Austrii, Belgii, Bułgarii, Danii, Litwy, Niemiec, Rumunii, Serbii, Szwecji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii i Włoch. Zaproponowana przez Organizatorów tematyka wykładów uwzględniała najbardziej aktualne obszary zainteresowań lekarzy praktyków i naukowców zajmujących się rozrodem zwierząt towarzyszących. Były to m.in. problemy rozrodcze ras brachycefalicznych, wady i zalety różnych form antykoncepcji, wyznaczanie terminu krycia, prowadzenie ciąży i porodu, bankowanie i transport nasienia, antybiotyki a płodność, neonatologia, czynność tarczycy i jej wpływ na płodność, etyka w rozrodcie, regulacja płodności i cyklu jajnikowego oraz wpływ pasożytów, mykoplazm i chlamydii na płodność. W ramach kongresu przygotowano także Sesję plakatową, swoistą platformę wymiany myśli i forum dyskusji pomiędzy praktykami i naukowymi.

Konferencje dotyczące hyopatologii od wielu lat obejmowane są naszym patronatem. W dniach 21-22.06.2022r odbyła się w Krakowie III Międzynarodowa konferencja dla lekarzy weterynarii – specjalistów chorób świń z Polski oraz krajów sąsiadujących. Tematyka konferencji - „Antybiotykoterapia w świetle nowych regulacji Unii Europejskiej (UE), ASF oraz efektywna produkcja dużych grup prosiąt - wyzwania dla lekarzy-specjalistów chorób świń” dotyczyła aktualnych problemów, z którymi mierzą się lekarze weterynarii oraz producenci trzody chlewnej. Konferencję zorganizowało Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej UJ-UR w Krakowie. Współorganizatorami byli: Polska Akademia Nauk (PAN) oraz Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu oraz Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych (PTNW) – Sekcja fizjologii i patologii świń. W czasie dwudniowej konferencji wykładowcy – przede wszystkim uznani praktycy i naukowcy - z Polski i różnych krajów świata (Belgii, Niemiec, Hiszpanii, Brazylii, Wielkiej Brytanii i Francji), w trakcie pięciu oddzielnych sesji naukowo-praktycznych zaprezentowali 16 wykładów związanych z tematyką konferencji. Wśród wykładowców byli eksperci – głównie praktycy z ważnych rolniczo krajów świata. Referaty wygłosili m. in. Główny Lekarz

Weterynarii RP – dr Paweł Niemczuk oraz jego zastępca dr Krzysztof Jażdżewski. Istotnym elementem konferencji były dwa panele dyskusyjne. Pierwszy zatytułowany „Sposoby i narzędzia wykorzystywane w celu ograniczenia stosowania antybiotyków w chowie świń”. Drugi dotyczący problemów związanych ze zwalczaniem chorób układu oddechowego. Panele dyskusyjne w których na pytania prowadzącego oraz pytania z sali odpowiadali znani polscy lekarze praktycy wzbudziły szczególne zainteresowanie uczestników konferencji. W spotkaniu uczestniczyło około 520 słuchaczy – lekarzy weterynarii praktyków. Ze względu na tematykę konferencji w spotkaniu wzięła udział stosunkowo duża grupa lekarzy weterynarii – pracowników inspekcji weterynaryjnej.

Konferencje dotyczące naukowych i praktycznych aspektów patologii zwierząt gospodarskich i bujatrii. Również tu Komitet jest aktywnym współorganizatorem i patronem tych przedsięwzięć. Corocznie pod Patronatem Komitetu w Polanicy organizowane są międzynarodowe konferencje bujatriczne, w tym w roku 2022 odbyła się XXIV Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: "Nowe wyzwania w Weterynarii - jeżeli nie stosować antybiotyków, to co?". Uczestniczyło w niej 300 lekarzy i naukowców z kraju i zagranicy.

Komitet tradycyjnie jest zaangażowany w organizację i patronat nad naukowymi konferencjami tematycznymi np. dotyczącymi metropatii. W ostatnim, czasie w Krakowie pod patronatem Komitetu zorganizowano 5th International Conference on Uterine Disorders in Farm Animals: Endometritis as a cause of infertility in domestic animals”, korat odbyła się w dniach 22-25 czerwca 2022 r.

Współorganizacja przez Komitet cykli międzynarodowych konferencji on line. KNWiBR PAN objął również patronat nad organizacją cyklu 5 międzynarodowych warsztatów on-line organizowanych w ramach projektu NAWA ScienceNet dotyczących biotechnik rozrodu, które odbyły się w formie zdalnej. Współorganizatorzy to EDRA oraz partnerzy projektu ScienceNet: Ghent University (Belgia), University of Milan (Włochy), L'École Nationale Vétérinaire d'Alfort (Francja) oraz University of Veterinary Medicine in Vienna (Austria). Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN objął patronatem to wydarzenie. Zorganizowane w tym cyklu webinary to:

17.06.2021r- Część I -Assisted Reproductive Technologies in rescue programs of endangered animal species. Organizatorem przedsięwzięcia była Katedra Rozrodu z

Klinika Zwierząt Gospodarskich Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UPWr (prowadzący prof. Wojciech Nizański)

06.11.2021-Część II- Temat przewodni Cryobiology. Głównym prowadzącym to prof. Gaia Cecilia Luvoni z Uniwersytetu w Mediolanie.

12.03.2022 -Część III - Tym razem prowadząca to prof. Ann van Soom z Uniwersytetu w Gandawie (Belgia). Temat przewodni to Assisted reproduction: Comparative aspects between Large and Small Animals.

22.07.2022 – Część IV cyklu. Prowadzenie wydarzenia przeszło w ręce prof. Christine Aurich i prof. Sabine Schäfer-Somi z University of Veterinary Medicine in Vienna. Tytuł tej części warsztatów brzmiał: "Spermatozoa Function and Conservation in Large and Small Animals", a jego tematyka dotyczyła zaawansowanej oceny właściwości plemników (badania apoptozy, peroksydacji lipidów, transportu cholesterolu w plemnikach) oraz ich kriokonserwacji.

16.09.2022 – Część V, ostatnia warsztatów dotyczących biotechnik rozrodu prowadzona była przez prof. Alain Fontbonne z L'École Nationale Vétérinaire d'Alfort (Francja).

Webinar ten zatytułowano „Clinical aspects of feline reproduction: an update” i jak tytuł wskazuje, skupiono się w tym przypadku na klinicznych aspektach rozrodu, w szczególności na płodności – zarówno w kontekście diagnostyki i leczenia niepłodnością, jak i sposobów farmakologicznego ograniczania płodności.

W sumie w całym cyklu słuchaczami było ponad 1500 naukowców z całego globu. Wykładowcami byli natomiast liderzy nauki niemal z całego świata m.in. Bernard Roelen (Holandia), Ruth Appeltant (Wielka Brytania), Camille Gautier (Austria), Bart Gadella (Holandia), Marc Yeste (Hiszpania), Lamia Amira-Briand (Francja), Wojciech Nizański Martina Colombo (Włochy), Federica Franciosi (Włochy), Jenny Zahmel (Niemcy), Krishna Pavani (Belgia), Shehu Sidi (Nigeria), Pierre Comizzoli (USA), Dagmar Waberski (Niemcy), Daniel SR Angrimani (Brazylia), Suppawiwat Ponglowhapan (Tajlandia), Tricia Rowlison (USA), Yulia Makayeva (Australia), Pierre Comizzoli (USA), Sabine Schäfer-Somi, Christine Aurich (Austria), Alain Fontbonne (Francja), Eva Axner (Szwecja), Daniele Zambelli i Marco Cunto (Włochy), Maria-Isabel Mello-Martins (Brazylia), Aime Johnson (USA), Lluís Ferré-Dolcet i Stefano Romagnoli (Włochy).

Więcej informacji, w tym dokładny program, dostępny jest na stronie wydarzenia: <http://nawa.upwr.edu.pl/szkolenia,5.html>

Spółeczny wymiar działalności komitetu

Inicjatywny Komitetu mające na celu popularyzację nauki i stymulowanie dialogu społecznego

Z inicjatywy Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu w 2022 r. rozpoczęto organizację cyklicznych Interdyscyplinarnych Webinarów Komitetów II Wydziału PAN skierowanych do szerszego odbiorcy o charakterze popularno-naukowym. Pierwsza edycja zorganizowana została przez KNWiBR wraz z Komitetem Zootechniki i Akwakultury. W dniu 24 marca 2022 r. odbyły się I-sze Interdyscyplinarne Webinarium pt.: "Syntetyczna żywność - science czy fiction?". W Webinarium uczestniczyło ponad 150 osób.

Podobnie KNWiBR był jednym z inicjatorów Seminarium hybrydowego PT.: ROLNICTWO REGENERACYJNE, które odbyło się w Pałacu Staszica w Warszawie, 25 maja 2022 r. Organizatorami były trzy Komitety Komitet Nauk Agronomicznych, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury, Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN a przewodniczącym Komitetu organizacyjnego prof. Romuald Zabielski. W spotkaniu uczestniczyło 50 osób a wykłady prowadziły uznane autorytety nauki z Polski i zagranicy.

Stanowiska i opinie Komitetu adresowane do odbiorcy społecznego

Uchwała Komitetu dotycząca projektów zmian w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie pakietu wolnościowego z 19.05.2021 r.

W odpowiedzi na skierowane do Polskiej Akademii Nauk pismo Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 maja 2021, w którym jest mowa o zgłaszaniu uwag do projektu zmiany ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” Prezydium Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN oświadczyło, że w pełni podziela negatywną opinię Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich przekazaną Ministrowi pismem z dnia 8 stycznia 2021 r.

<https://knwibr.pan.pl/images/Uchwała1.pdf>

Uchwała Komitetu dotycząca poparcia stanowiska Komitetu Bioetyki PAN do władz Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącej sytuacji związanej z IV falą pandemii COVID-19 z 9.12.2021 r

Komitet wyraża poparcie stanowiska Komitetu Bioetyki PAN do władz Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącej sytuacji związanej z IV falą pandemii COVID-19. Podjęto decyzję o poparciu stanowiska Komitetu Bioetyki PAN do władz Rzeczypospolitej Polskiej w sytuacji związanej z IV falą pandemii COVID-19.

<https://knwibr.pan.pl/images/uchwala7.pdf>

Stanowisko dotyczące Wniosku Lokalnych Komisji Etycznych ds. Doświadczeń na Zwierzętach z dnia 1 czerwca 2020 do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 18.06.2020

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN w pełni poparł stanowisko i wniosek wszystkich Lokalnych Komisji Etycznych ds. Doświadczeń na Zwierzętach wyrażony w piśmie skierowanym w dniu 1 czerwca 2020 roku do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Pana Wojciecha Murdzka. Żądania udostępnienia kopii protokołów z posiedzeń LKE odbywających się w roku 2020 czy informacji na temat zasad funkcjonowania LKE w okresie stanu epidemii stoi w konflikcie z ochroną danych z tytułu szeroko rozumianej własności intelektualnej. Przekazanie danych niejawnych odnośnie metodyki i celów prowadzonych projektów badawczych czy realizowanych w nich procedur jest naruszeniem praw autorskich naukowców. Popierając pismo LKE, stoimy na stanowisku, że rozwiązania prawne dotyczące udostępniania danych i ochrony własności intelektualnej autorów kierowanych do LKE wniosków powinny być ustalone na szczeblu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, bowiem sytuacja z punktu widzenia prawa jest coraz bardziej skomplikowana. Sugerujemy, aby rozważyć wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających wyjęcie prac Lokalnych Komisji Etycznych i Krajowej Komisji Etycznej ds. Doświadczeń na Zwierzętach jako organów merytorycznych w zakresie badań naukowych spod Kodeksu Prawa Administracyjnego albo wyposażenie ich w odpowiednie narzędzia administracyjno-prawne i finansowe.

<https://knwibr.pan.pl/images/Stanowisko3.pdf>

Stanowiska Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu Polskiej Akademii Nauk w sprawie projektu rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy weterynarii z dn. 29.07.2020 oraz z dnia 2.09.2020

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu Polskiej Akademii Nauk w liście do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyraził swoją krytyczną opinię o projekcie nowelizacji rozporządzenia w sprawie trybu i szczegółowych zasad uzyskiwania tytułu specjalisty

przez lekarza weterynarii. Komitet bardzo docenia znaczenie tego elementu kształcenia ustawicznego dla rangi i poziomu naszego medycznego zawodu i popiera ideę nowelizacji ww. rozporządzenia, jednakże uważa przy tym, iż zaproponowany projekt nie wypełnia wszystkich obecnych trendów edukacyjnych w naukach weterynaryjnych, a także wielu oczekiwań środowiska lekarzy weterynarii. W naszej opinii projekt ten zbyt skoncentrował się na problemach administracyjnych systemu specjalizacji, natomiast nie odniósł się do konieczności uaktualnienia merytorycznych aspektów specjalizacji zawodowej. Komitet identyfikuje się także ze stanowiskiem Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej oraz krajowych Wydziałów Medycyny Weterynaryjnej i uważa, że tak ważna dla zawodu lekarza weterynarii sprawa, powinna być poddana szerokiej dyskusji środowiskowej. Aktualny projekt zawiera bowiem wiele dyskusyjnych regulacji wymagających modyfikacji i wspólnych ustaleń.

<https://knwibr.pan.pl/images/Stanowisko2.pdf>

<https://knwibr.pan.pl/images/Stanowisko.pdf>

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Komitet Badań Czwartorzędu

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powołania komitetu i krótka historia:

Komitet Badań Czwartorzędu PAN został powołany w 1964 roku. Zajmuje się problematyką badań czwartorzędu realizowaną w zakresie nauk geologicznych, fizyczno-geograficznych, biologicznych i archeologicznych. Aktywność Komitetu przejawia się w integrowaniu badaczy, reprezentujących główne ośrodki naukowe w Polsce, którzy w strukturze PAN reprezentują 3 wydziały Akademii (Wydz. III – nauki ścisłe i nauki o Ziemi, Wydz. II – nauki biologiczne i rolnicze, Wydz. I – nauki humanistyczne i społeczne. Podstawowym zadaniem Komitetu Badań Czwartorzędu jest inicjowanie i koordynacja badań interdyscyplinarnych. Prowadzona działalność wpływa na znaczący postęp badań nad czwartorzędem w Polsce, a także wspiera współpracę z badaczami z zagranicy (m.in. Ukraina, Białoruś, Czechy, Niemcy) i udział w programach międzynarodowych.

Idea integracji interdyscyplinarnych badań czwartorzędu kształtowała się w ubiegłym stuleciu, a pierwszą jej formą był Komitet Badań Staruńskich, powołany w 1929 r. przez Polską Akademię Umiejętności. Działalność tego komitetu zaowocowała utworzeniem specjalnej komisji, obejmującej całokształt problematyki badań czwartorzędu (1939 r.), która na skutek II wojny światowej nie podjęła żadnych działań. W 1954 r. Prezydium PAN powołało Międzywydziałową Komisję dla Badań Czwartorzędu, która działała pod przewodnictwem prof. Władysława Szafera. W 1961 r. został zorganizowany VI Kongres INQUA. Był to wielki sukces naukowy, który znacząco wpłynął na integrację wszystkich polskich ośrodków badań czwartorzędu. Stało się to podstawą do utworzenia Komitetu Badań Czwartorzędu PAN (1964 r.).

W latach 1979-99 wydawane było anglojęzyczne wydawnictwo *Quaternary Studies in Poland*. Ogółem ukazało się 14 tomów tej serii wydawniczej. Od 2000 r. czasopismo zostało przekształcone w obecnie wydawany nowy tytuł – *Studia Quaternaria*.

<http://www.kbcz.pan.pl/o-nas.html>

Zakres działania komitetu: geologia czwartorzędu, geomorfologia, archeologia, zoologia, botanika

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet Badań Czwartorzędu PAN pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Badań Czwartorzędu (INQUA).

<http://www.kbcz.pan.pl/inqua.html>

<https://www.inqua.org/>

Przewodniczący komitetu: tytuł, imię i nazwisko, afiliacja

Prof. dr hab. Zdzisław JARY

Uniwersytet Wrocławski; Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

1. prof. dr hab. Leon ANDRZEJEWSKI, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Katedra Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, 0000-0002-7942-4716, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Leon_Andrzejewski_\(geograf\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Leon_Andrzejewski_(geograf))
2. prof. dr hab. Mirosław BŁASZKIEWICZ, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, 0000-0003-4365-0938, https://www.igipz.pan.pl/osoba-publicacje/show/miroslaw_blaszkiewicz.html
3. prof. dr hab. Ryszard Krzysztof BORÓWKA, Uniwersytet Szczeciński; Instytut Nauk o Morzu i Środowisku, 0000-0002-6998-7638, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Bor%C3%B3wka
4. prof. dr hab. Anna CEDRO, Uniwersytet Szczeciński; Instytut Nauk o Morzu i Środowisku, 0000-0002-7629-5840, <http://interstudies.usz.edu.pl/dr-hab-anna-cedro-prof-us/>
5. dr hab. Jacek FORYSIAK, Uniwersytet Łódzki; Instytut Nauk o Ziemi,

- 0000-0002-0084-4436, <http://czwartorzed.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=forysiak>
6. dr hab. Piotr GĘBICA, Uniwersytet Rzeszowski; Instytut Archeologii,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_G%C4%99bica
  7. prof. dr hab. Zdzisław JARY, Przewodniczący KBCz, Uniwersytet Wrocławski; Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, 0000-0001-7052-6014,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Zdzis%C5%82aw_Jary
  8. prof. dr hab. Piotr KITTEL, Uniwersytet Łódzki; Instytut Nauk o Ziemi,
0000-0001-6987-7968, <http://czwartorzed.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=kittel>
  9. prof. dr hab. inż. Marek KRAPIEC, Przewodniczący Sekcji Geochronologii KBCz,
Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie; Wydział Geologii, Geofizyki
i Ochrony Środowiska, 0000-0003-4270-1668,
<http://www.kgos.agh.edu.pl/index.php?action=kadra&id=52>
  10. prof. dr hab. Mirosława KUPRYJANOWICZ, Uniwersytet w Białymstoku; Wydział Biologii, 0000-0003-0629-6247, <https://biologia.uwb.edu.pl/wydzial/katedry/katedra-paleobiologii/pracownicy-katedry-paleobiologii/mirosława-kupryjanowicz>
  11. prof. dr hab. Mariusz LAMENTOWICZ, Z-ca Przewodniczącego KBCz, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu; Instytut Geoekologii i Geoinformacji,
0000-0003-0429-1530,
<https://researchportal.amu.edu.pl/info/author/UAM114338/Person%2Bprofile%2B%25E2%2580%2593%2BMariusz%2BGrzegorz%2BLamentowicz>
  12. prof. dr hab. Maria ŁANCZONT, Przewodnicząca Sekcji Lessu KBCz, Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie; Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku,
0000-0002-0459-8658, https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_%C5%81anczont;
<https://www.umcs.pl/pl/adres-book-employee,1604,pl.html>
  13. dr hab. inż. Włodzimierz MARGIELEWSKI, Instytut Ochrony Przyrody PAN,
0000-0002-6327-1217,
https://www.iop.krakow.pl/pracownicy,57,wlodzimierz_margielewski.html
  14. prof. dr hab. Leszek MARKS, Uniwersytet Warszawski; Instytut Geologii Podstawowej,
0000-0002-4507-1828, https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Marks
  15. dr hab. inż. Danuta MICHCZYŃSKA, Politechnika Śląska; Instytut Fizyki – Centrum

Naukowo – Dydaktyczne, 0000-0001-5348-5791, <https://fizyka.polsl.pl/index.php/pl/o-instytucie/zaklady/zaklad-geochronologii-i-badan-izotopowych-srodowiska/155-danuta-j-michczynska>

16. dr hab. Joanna MIROSŁAW-GRABOWSKA, Z-ca Przewodniczącego KBCz, Instytut Nauk Geologicznych PAN, 0000-0003-4270-106X,
17. prof. dr hab. Adam NADACHOWSKI, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN/ Uniwersytet Wrocławski; Instytut Biologii Środowiskowej, 0000-0001-6452-3028, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_Nadachowski_\(paleontolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_Nadachowski_(paleontolog))
18. prof. dr hab. Dorota NALEPKA, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN, 0000-0002-5624-3488, <https://www.dorotanalepka.pl/>; <https://www.botany.pl/index.php/pl/institute-pl/people-pl/research-staff-pl/573-dorota-nalepka-pl>
19. prof. dr hab. Irena Agnieszka PIDEK, Uniwersytet M. Curie Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku, 0000-0002-1979-4897, <https://www.umcs.pl/pl/adres-book-employee,2140,pl.html>
20. prof. dr hab. Małgorzata PISARSKA-JAMROŻY, Przewodnicząca Sekcji Litologii KBCz Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu; Instytut Geologii, 0000-0001-5878-5662, https://pbsd.amu.edu.pl/prof-dr_hab-malgorzata-pisarska-jamrozy/
21. dr hab. Małgorzata ROMAN, Przewodnicząca Sekcji Stratygrafii KBCz, Uniwersytet Łódzki; Instytut Nauk o Ziemi, 0000-0001-7500-8400, <http://czwartorzed.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=roman>
22. dr hab. Michał SŁOWIŃSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, 0000-0002-3011-2682, https://www.igipz.pan.pl/osoba/show/michal_slowinski.html
23. dr hab. Renata STACHOWICZ-RYBKA, Przewodnicząca Sekcji Paleoekologii KBCz, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN, 0000-0002-0802-0570, <https://www.botany.pl/index.php/pl/institute-pl/people-pl/research-staff-pl/586-renata-stachowicz-rybka-pl>
24. prof. dr hab. Krystyna SZEROCZYŃSKA, Instytut Nauk Geologicznych PAN, 0000-0002-4370-7204, <https://www.ing.pan.pl/pracownicy/krystyna-szeroczynska>

25. dr hab. Sławomir TERPIŁOWSKI, Uniwersytet M. Curie Skłodowskiej w Lublinie; Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku, 0000-0002-9390-5292, <https://www.umcs.pl/pl/adres-book-employee,2802,pl.html>
26. prof. dr hab. Wojciech TYLMANN, Uniwersytet Gdański; Instytut Geografii, 0000-0003-1749-5882, https://old.ug.edu.pl/pracownik/35883/wojciech_tylmann
27. dr hab. Agnieszka WACNIK, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN, 0000-0003-1104-0705, <https://botany.pl/index.php/pl/institute-pl/people-pl/research-staff-pl/595-agnieszka-wacnik-pl>
28. dr hab. Piotr WECKWERTH, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Katedra Geomorfologii i Paleogeografii Czwartorzędu, 0000-0002-2617-2383
29. dr hab. Piotr Paweł WOŹNIAK, Uniwersytet Gdański; Instytut Geografii, 0000-0002-1316-7737, <https://repozytorium.bg.ug.edu.pl/info/author/UOG13f03276b8c7415282f1ae350fc4a9c3/Piotr+Pawe%25C5%2582+Wo%25C5%25BAniak>
30. dr hab. Edyta ZAWISZA, Instytut Nauk Geologicznych PAN, 0000-0002-1330-608X, <https://www.ing.pan.pl/pracownicy/edyta-zawisza>
- Specjaliści:
31. dr hab. Karina APOLINARSKA, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu; Instytut Geologii, 0000-0002-3507-5139, <https://pbsd.amu.edu.pl/dr-hab-karina-apolinarska/>
32. prof. dr hab. Jan DZIERŻEK, Uniwersytet Warszawski; Wydział Geologii, 0000-0002-8821-0090, <https://old.geo.uw.edu.pl/dr-hab-jan-dzierzek>
33. dr hab. Piotr KOŁACZEK, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu; Instytut Geoekologii i Geoinformacji, 0000-0003-2552-8269
34. dr hab. inż. Edyta ŁOKAS, Instytut Fizyki Jądrowej PAN, 0000-0001-9996-6523, <https://www.ifj.edu.pl/dept/no6/nz64/edyta/cv.html>
35. dr hab. inż. Piotr MOSKA, Politechnika Śląska Instytut Fizyki, 0000-0001-6114-9595,
36. dr hab. Przemysław MROCZEK, Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, 0000-0003-2702-5577, <https://www.umcs.pl/pl/adres-book-employee,1887,pl.html>
37. dr hab. Krzysztof STEFANIAK, Uniwersytet Wrocławski Zakład Paleozoologii,

0000-0002-4116-7275, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Stefaniak_\(biolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Stefaniak_(biolog)),
<http://zp.uni.wroc.pl/pl/pracownicy-i-doktoranci/dr-krzysztof-stefaniak>

38. dr hab. Andrzej WIŚNIEWSKI, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Archeologii,
0000-0003-1379-333X,

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Wi%C5%9Bniewski_\(archeolog\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Wi%C5%9Bniewski_(archeolog))

39. prof. dr hab. Barbara WORONKO, Uniwersytet Warszawski Wydział Geologii,
0000-0002-2763-5650, <https://old.geo.uw.edu.pl/dr-hab-barbara-woronko>

40. dr hab. Paweł ZIELIŃSKI, Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut
Nauk o Ziemi i Środowisku 0000-0002-6836-2820, <https://www.umcs.pl/pl/adres-book-employee,3194,pl.html>

Członek Polskiej Akademii Nauk:

41. prof. dr hab. Piotr MIGOŃ, Uniwersytet Wrocławski; Instytut Geografii i Rozwoju
Regionalnego, 0000-0001-5232-7476,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Migo%C5%84

Struktura organizacyjna komitetu:

Prezydium:

Przewodniczący: Prof. dr hab. Zdzisław JARY

Zastępcy przewodniczącego: Prof. dr hab. Mariusz LAMENTOWICZ

Dr hab. Joanna MIROSŁAW-GRABOWSKA

Członek- Sekretarz Naukowy: Dr hab. Edyta ZAWISZA ✉ ezawisza@twarda.pan.pl

Sekcje:

- Stratygrafii - Przewodnicząca: dr hab. Małgorzata Roman
- Litologii - Przewodnicząca: prof. dr hab. Małgorzata PISARSKA-JAMROŻY
- Paleoekologii - Przewodnicząca: dr hab. Renata STACHOWICZ-RYBKA
- Geochronologii - Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Marek KRĄPIEC
- Lessu - Przewodnicząca: prof. dr hab. Maria ŁANCZONT

<http://www.kbcz.pan.pl/struktura.html>

Nagrody przyznawane przez komitet:

Od 2020 r. Komitet przyznaje nagrodę *ProQuaternaria* dla młodych badaczy czwartorzędu za ich wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie badań czwartorzędu. Nagroda jest

przyznawana raz w roku, indywidualnie lub dla zespołu. Podstawę ubiegania się o Nagrodę stanowi monografia lub cykl prac opublikowanych, bądź udostępnionych elektronicznie „on-line early” (*ahead of publication*) i posiadających numer DOI. Nagroda nie ma charakteru nagrody finansowej. W latach 2020-2022 z uwagi na pandemię nagroda nie była przyznawana.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**
  - Komitet Badań Czwartorzędu PAN od lat podejmuje się przygotowania aktualizowanych wersji opracowania „Zasady polskiej klasyfikacji i terminologii stratygraficznej czwartorzędu”. Drugie, zmienione wydanie tej publikacji, dostępne również w wersji elektronicznej, ukazało się w 2014 roku pod redakcją Leszka Marksa, Andrzeja Bera i Leszka Lindnera oraz przy współudziale autorów reprezentujących najważniejsze ośrodki naukowe zajmujące się badaniami czwartorzędu w Polsce. Nowe wydanie uwzględnia aktualny poziom światowej metodyki stratygrafii czwartorzędu oraz wykorzystuje również osiągnięcia polskiej stratygrafii czwartorzędu. Zalecenia zawarte w „Zasadach...” cieszą się dużym zainteresowaniem, zyskały szeroką akceptację środowiska naukowego i są uwzględniane w badaniach czwartorzędu w Polsce.
http://www.kbcz.pan.pl/files/kbcz/download/Zasady_polskiej_klasyfikacji.pdf
  - Komitet Badań Czwartorzędu PAN, działając wspólnie z Komitetem Nauk Geologicznych oraz Komitetem Nauk Mineralogicznych, wystosował prośbę do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (pismo z dnia 11 kwietnia 2017 roku) o rozpatrzenie możliwości podniesienia rażąco niskiego współczynnika kosztochłonności przypisanego badaniom w dziedzinie Nauk o Ziemi.
  - W dniu listopadzie i grudniu 2008 roku Komitet Badań Czwartorzędu PAN, po zapoznaniu się z propozycjami Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów dotyczącymi podziału nauki na dziedziny i dyscypliny naukowe, podjął i przekazał uchwałę, w której zdecydowanie wnioskował o powołanie dziedziny: Nauki o Ziemi.
- **Wydawane przez Komitet czasopisma**

Komitet Badań Czwartorzędu PAN jest współwydawcą czasopisma naukowego *Studia Quaternaria* (ISSN 1641-5558). Czasopismo, od 2000 r., kontynuuje tradycje wydawnicze *Quaternary Studies in Poland*, wydawanego w latach 1979-1999. W *Studia Quaternaria*

publikowane są rezultaty badań z wielu dziedzin czwartorzędu (geologii, geomorfologii, geofizyki, zoologii, botaniki, archeologii, geologii inżynierskiej), prowadzonych zarówno w Polsce, jak i w innych krajach. Jest to pismo recenzowane, w którym ukazują się artykuły w języku angielskim, oznaczone numerem DOI. Od 2013 r. wydawane są dwa zeszyty rocznie. Czasopismo znajduje się na liście czasopism MNIe z notą 70 pkt. Wszystkie artykuły są dostępne na stronie internetowej czasopisma (www.studia.quaternaria.pan.pl), na stronie Czytelni Czasopism PAN (www.czasopisma.pan.pl/sq) i na platformie wydawniczej Index Copernicus, a także notowane są w kilkunastu bazach m.in. Scopus, GeoRef, Google Scholar, Master Journal List - Thomson Reuters. Czasopismo *Studia Quaternaria* z roku na rok ma coraz większą rozpoznawalność i uznanie w świecie naukowców, o czym świadczy Index H = 11 oraz 390 cytacji wg Web of Science All Databases, Index H = 16 oraz 1290 cytacji wg Scopus oraz ponad 33 tyś. odsłon na stronie wyszukiwarki Google.

<http://www.studia.quaternaria.pan.pl/>

- **Konferencje naukowe**

Komitet Badań Czwartorzędu PAN organizuje 5-7 cyklicznych konferencji i warsztatów naukowych w pięciu obszarach tematycznych:

- Najstarszą, organizowaną od 27 lat, jest *Konferencja Stratygrafii plejstocenu Polski*. Jest to najważniejsza konferencja środowiska geologów czwartorzędu w Polsce będącą corocznym miejscem wymiany. Każdego roku w innych częściach Polski omawiane i prezentowane są zagadnienia dotyczące najnowszych badań osadów czwartorzędowych. Pierwsze dwa dni konferencji przeznaczone są na referaty wprowadzające oraz referaty i postery uczestników konferencji. W kolejnych trzech dniach konferencji prezentowana jest problematyka naukowa w trakcie wycieczek terenowych. Konferencja jest organizowana przez Sekcję Stratygrafii KBCz.
- Kolejnym ważnym obszarem badań naukowych są lessy. Komitet organizuje dwa wydarzenia naukowe dotyczące tej tematyki: *Polsko - ukraińskie seminarium lessowe* organizowane od ponad 20 lat oraz *Warsztaty lessowe*, które zostały zorganizowane po raz ósmy w roku 2022. Wydarzenia te organizuje Sekcja Lessu KBCz.
- Dwudniowa *Sesja Paleolimnologiczna* organizowana jest przez Komitet Badań Czwartorzędu corocznie od 2010 roku. Są to warsztaty, dedykowane głównie młodym naukowcom, dotyczące metodyki badań paleolimnologicznych. Warsztaty obejmują

część teoretyczną i praktyczną i co roku poświęcone są innej metodzie badawczej.

Warsztaty organizuje Sekcja Paleoekologii KBCz.

- Kolejnym ważnym obszarem organizowania konferencji i warsztatów naukowych, od ponad 10 lat, jest *Paleobotanika Czwartorzędu*. Organizowane w tym obszarze konferencje i warsztaty dotyczą dynamiki zmian roślinności w okresie późnego glacjału i holocenu na obszarze Polski. Warsztaty organizuje Sekcja Paleoekologii KBCz.

- Komitet Badań Czwartorzędu organizuje od kilkunastu lat dwa wydarzenia naukowe dotyczące datowania osadów czwartorzędowych; konferencję *International Conference "Methods of Absolute Chronology"* oraz *Warsztaty Metod Datowania im. Profesora Mieczysława F. Pazdura*. Konferencje i Warsztaty organizuje Sekcja Geochronologii KBCz.

Informacje i aktualności o konferencjach znajdują się na stronie

<http://www.kbcz.pan.pl/kalendarium/konferencje.html>

- **Konferencje popularyzujące wiedzę**

- Większość konferencji organizowanych w ostatnich kilkunastu latach przez Komitet Badań Czwartorzędu PAN ma charakter naukowo-szkoleniowy. Przykładem są konferencje z cyklu *Stratygrafia plejstocenu Polski*, na których są prezentowane i upowszechniane rezultaty badań zmian klimatyczno-środowiskowych w czwartorzędzie w kontekście ich wpływu na środowisko biotyczne i ewolucję człowieka. Szczególnie ważny jest udział studentów i młodych pracowników naukowych, dla których konferencje te są doskonałym miejscem prezentacji najnowszych badań, dyskusji oraz nawiązywania kontaktów naukowych. W przygotowanie i przebieg konferencji angażują się również przedstawiciele lokalnych samorządów, którzy uczestniczą w wybranych sesjach i wycieczkach konferencyjnych.
- Innym przykładem jest konferencja z cyklu GEOTRENDS (2017 r.), której tematyka w kompleksowy sposób podchodziła do zagadnień funkcjonowania elementów przyrody nieożywionej w przestrzeni turystycznej. Podjęto tam próbę zintegrowania środowiska naukowego oraz profesjonalnego, tak by przyszła współpraca zaowocowała przygotowaniem optymalnych rozwiązań dla funkcjonowania produktów geoturystycznych (np. opracowanie stanowisk dokumentacyjnych) stworzonych na bazie zasobów dziedzictwa geologicznego. W przygotowanie tej

konferencji zaangażowały się Nadleśnictwa w Prószkowie i Tułowicach oraz Kopalnia Złota w Złotym Stoku.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

- Komitet Badań Czwartorzędu organizuje cykliczne spotkania (2 razy w roku), na których są referowane rezultaty badań otrzymane w czasie realizacji interdyscyplinarnych projektów naukowych mieszczących się w ramach nauk o czwartorzędzie. Są one dostępne na stronie:
[Nauka online - Komitet Badań Czwartorzędu \(pan.pl\)](#)
- W ramach obchodów Światowego Roku Planeta Ziemia (2008 r.) Komitet Badań Czwartorzędu PAN wezwał do podjęcia zdecydowanych działań mających na celu ograniczenie zagrożenia wynikającego z niepohamowanego narastania ruchu lotniczego, prowadzącego do antropogenicznej degradacji gazowej otoczki globu i potęgowania naturalnego efektu cieplarnianego.
- W związku z brakiem jednoznacznego stanowiska Prezydium INQUA w sprawie wojny na Ukrainie, polski Komitet Narodowy (funkcjonujący przy KBCz PAN) przyjął 8 marca 2022 r. stanowisko domagające się zdecydowanego potępienia przez INQUA agresji rosyjskiej na Ukrainę. Stanowisko polskie zostało poparte przez część innych komitetów narodowych INQUA. W rezultacie, nowe stanowisko INQUA z 14 marca 2022 r. potępiło rosyjską inwazję oraz wykluczyło naukowców rosyjskich i białoruskich z wszelkiej możliwości działania w ramach INQUA.

Wybrane linki dokumentujące aktywność medialną i popularyzacyjną członków Komitetu:

[Konferencje - Komitet Badań Czwartorzędu \(pan.pl\)](#)

<https://open.spotify.com/episode/0pZKvuek3TRactqUWR872N>

<https://www.youtube.com/watch?v=-lpSgiTTqws&t=2s>

<https://open.spotify.com/episode/5BprOmHvDLVZNx03BjmtC>

<https://www.youtube.com/watch?v=30RzANmyZHQ&t=12s>

<https://poznan.tvp.pl/29846587/wielkopolska-warta-poznania>

<https://www.nature.com/articles/s41559-021-01652-4>

<https://theconversation.com/the-black-death-was-not-as-widespread-or-catastrophic-as-long-thought-new-study-175461>

<https://www.nytimes.com/2022/02/10/science/black-death.html>

[Akademia Zrównoważonego Rozwoju UAM - Mokradła w antropocenie, czyli stan poza równowagą](#)

<https://www.inverse.com/science/peat-records-human-history>

<https://theconversation.com/how-medieval-christian-ideology-changed-the-polish-environment-forever-new-study-150324>

<https://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C84896%2Czakon-joannitow-juz-700-lat-temu-zmienil-ekosystem-w-lubuskiem.html>

Komitet Badań Morza

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powołania komitetu i krótka historia: 1961 r. strona www: www.ocean.pan.pl/

Inicjatorem powołania Komitetu Badań Morza PAN (KBM PAN) w 1961 roku był Profesor Stanisław Szymborski, ówczesny Kierownik i założyciel Stacji Morskiej PAN w Sopocie. Powołanie tego Komitetu PAN miało na celu zainicjowanie rozwoju badań morza w Polsce i współdziałania nielicznych wówczas zespołów naukowych zajmujących się morzem w różnych polskich instytucjach takich jak Morski Instytut Rybacki, Oddział Morski Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Instytut Budownictwa Wodnego PAN, Politechnika Gdańska, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Gdańsku i Stacja Morska PAN w Sopocie, która była prekursorem utworzonego w 1983 r. i aktualnie działającego Instytutu Oceanologii PAN.

Od początku istnienia Komitetu Prof. Stanisław Szymborski pełnił w nim wiodącą rolę jako Sekretarz Naukowy (1961-1983). W roku 1966 Przewodniczącym został Prof. Stanisław Hueckel (1966–80), wówczas Zastępca Dyrektora Instytutu Budownictwa Wodnego PAN. W kolejnych latach, wśród Przewodniczących Komitetu znaleźli się wybitni naukowcy: Profesorowie Jerzy Dera (1981-1990), Krzysztof Korzeniewski (1991-1995), Czesław Druet (1996-2007), Marcin Pliński (2007-2016), Janusz Pempkowiak (2016-2020). Obecnie (od 2020) funkcję przewodniczącego pełni dr hab. Waldemar Surosz.

KBM PAN w kadencji 2020-2023 zrzesza uczonych prowadzących badania dotyczące mórz i oceanów. Członkowie KBM PAN reprezentują różne dyscypliny naukowe, m.in. z obszaru nauk ścisłych, przyrodniczych oraz prawnych oraz reprezentują 15 instytucji naukowych w Polsce, w tym ośrodki z Trójmiasta (Instytut Oceanologii PAN, Instytut Budownictwa Wodnego, Morski Instytut Rybacki – PIB, Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Akademia Marynarki Wojennej, Instytut Morski, Państwowy Instytut Geologiczny, Narodowe Muzeum Morskie), Szczecina (Uniwersytet Szczeciński), Słupska (Akademia Pomorska), Krakowa (Uniwersytet Jagielloński), Warszawy (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego), Wrocławia (Uniwersytet Wrocławski).

Zakres działania komitetu: oceanologia, fizyka morza, chemia morza, biologia morza, geologia morza, geofizyka i hydrotechnika morska, ochrona środowiska morskiego

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. współpracy z Komitetem Naukowym Badań Oceanicznych (Scientific Committee on Oceanic Research, SCOR [<https://scor-int.org/>])

Z inicjatywy KBM PAN Rząd Polski przystąpił do Międzyrządowej Komisji Oceanograficznej Organizacji Narodów Zjednoczonych (Intergovernmental Oceanographic Commission of *UNESCO*) zrzeszającej ok. 150 krajów z całego świata, a członkowie KBM PAN, na zlecenie Polskiego Rządu, wielokrotnie brali udział w składzie delegacji Polskiej w Zgromadzeniach Ogólnych IOC. W 2015 r. podczas 28. sesji *IOC UNESCO*, Polska została wybrana do Rady Wykonawczej tej organizacji na kolejną kadencję.

Przewodniczący komitetu: dr hab. Waldemar Surosz, Uniwersytet Gdański; Wydział Oceanografii i Geografii

Photo: Przewodniczący Komitetu Badań Morza PAN w kadencji 2020-2023,
dr hab. Waldemar Surosz

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji (2020 – 2023):

1. dr hab. Magdalena Beldowska, Przewodnicząca Sekcji Chemii Morza KBM PAN,
Instytut Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0002-3585-9283](https://orcid.org/0000-0002-3585-9283) email: magdalena.beldowska@ug.edu.pl
2. prof. dr hab. Jerzy Bolalek, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii
Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0001-6461-1036](https://orcid.org/0000-0001-6461-1036) email: jerzy.bolalek@ug.edu.pl
3. dr hab. Dorota Monika Burska, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i
Geografii Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0002-7708-528X](https://orcid.org/0000-0002-7708-528X) email: dorota.burska@ug.edu.pl
4. dr hab. Katarzyna Chwedorzewska, prof. SGGW, członek, Katedra Botaniki,
Wydział Biologii i Biotechnologii, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
ORCID: [0000-0001-6860-3666](https://orcid.org/0000-0001-6860-3666) email: Katarzyna_Chwedorzewska@sggw.edu.pl
5. dr hab. Witold Cieślakiewicz, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii
Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0002-1766-1580](https://orcid.org/0000-0002-1766-1580) email: ciesl@ug.edu.pl
6. prof. dr hab. Jerzy Dera, czł. rz. PAN, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0003-0708-6241](https://orcid.org/0000-0003-0708-6241) email: dera@iopan.gda.pl
7. dr hab. Joanna Dudzińska-Nowak, Przewodnicząca Sekcji Geologii Morza KBM
PAN, Instytut Nauk o Morzu i Środowisku Uniwersytet Szczeciński
ORCID: [0000-0002-9419-5210](https://orcid.org/0000-0002-9419-5210) email: joanna.dudzinska-nowak@usz.edu.pl
8. dr hab. Dariusz Fey, Morski Instytut Rybacki – PIB
ORCID: [0000-0002-8835-9100](https://orcid.org/0000-0002-8835-9100) email: dfey@mir.gdynia.pl
9. dr hab. Wojciech Fiałkowski, Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytet Jagielloński
ORCID: [0000-0002-7350-4504](https://orcid.org/0000-0002-7350-4504) email: wojciech.fialkowski@uj.edu.pl
10. dr hab. Dariusz Ficek, Akademia Pomorska w Słupsku
ORCID: [0000-0002-9258-8678](https://orcid.org/0000-0002-9258-8678) email: dariusz.ficek@apsl.edu.pl
11. prof. dr hab. Jan Horbowy, Morski Instytut Rybacki – PIB
ORCID: [0000-0001-5743-6460](https://orcid.org/0000-0001-5743-6460) email: horbowy@mir.gdynia.pl
12. dr hab. Monika Kędra, Sekretarz naukowy KBM PAN, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0002-2223-5850](https://orcid.org/0000-0002-2223-5850) email: kedra@iopan.gda.pl

13. prof. dr hab. Alicja Maria Kosakowska, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0002-5833-0016](https://orcid.org/0000-0002-5833-0016) email: akosak@iopan.gda.pl
14. prof. dr hab. Grażyna Kowalewska, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0002-9480-3538](https://orcid.org/0000-0002-9480-3538) email: kowalewska@iopan.gda.pl
15. prof. dr hab. Hanna Mazur-Marzec czł. koresp. PAN, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0002-6526-4045](https://orcid.org/0000-0002-6526-4045) _ email: hanna.mazur-marzec@ug.edu.pl
16. dr hab. inż. Andrzej Osadczuk, Członek Prezydium KBM PAN, Instytut Nauk o Morzu i Środowisku Uniwersytet Szczeciński
ORCID: [0000-0002-5276-2053](https://orcid.org/0000-0002-5276-2053) email: andrzej.osadczuk@usz.edu.pl
17. dr hab. inż. Mirosława Ostrowska, prof. IO PAN, czł. koresp. PAN, Przewodnicząca Sekcji Fizyki Morza KBM PAN, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0002-3738-3565](https://orcid.org/0000-0002-3738-3565) _ email: ostra@iopan.gda.pl
18. prof. dr hab. Ksenia Pazdro, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0003-0283-1468](https://orcid.org/0000-0003-0283-1468) email: pazdro@iopan.gda.pl
19. prof. dr hab. inż. Janusz Pempkowiak, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0002-7835-3792](https://orcid.org/0000-0002-7835-3792)
20. prof. dr hab. Jacek Piskozub, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3386-6604> email: piskozub@iopan.gda.pl
21. prof. dr hab. Marcin Pliński, emeryt
email: marcin.plinski@gmail.com
22. prof. dr hab. Magdalena Podolska, Morski Instytut Rybacki – PIB
ORCID: [0000-0002-3303-3787](https://orcid.org/0000-0002-3303-3787) email: mpodolska@mir.gdynia.pl
23. dr hab. Iwona Psuty, Morski Instytut Rybacki – PIB
ORCID: [0000-0002-3120-4503](https://orcid.org/0000-0002-3120-4503) email: iwona.psuty@mir.gdynia.pl
24. dr hab. Teresa Radziejewska, Instytut Nauk o Morzu i Środowisku Uniwersytet Szczeciński
ORCID: [0000-0003-4759-1306](https://orcid.org/0000-0003-4759-1306) email: teresa.radziejewska@usz.edu.pl
25. dr hab. inż. Grzegorz Różyński, Instytut Budownictwa Wodnego PAN
ORCID: [0000-0001-9822-9847](https://orcid.org/0000-0001-9822-9847) _ email: grzegorz@ibwpan.gda.pl
26. dr hab. Sławomir Sagan, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0003-4183-0337](https://orcid.org/0000-0003-4183-0337) email: sagan@iopan.gda.pl

27.dr hab. Adam Sokołowski, Przewodniczący Sekcji Biologii Morza KBM PAN,
Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego
[ORCID: 0000-0002-7551-3199](https://orcid.org/0000-0002-7551-3199) _email: adam.sokolowski@ug.edu.pl

28.dr hab. Mateusz Strzelecki, członek AMU PAN, Instytut Geografii i Rozwoju
Regionalnego Uniwersytet Wrocławski
ORCID: [0000-0003-0479-3565](https://orcid.org/0000-0003-0479-3565) email: mateusz.strzelecki@uwr.edu.pl

29.dr hab. Anna Styszyńska, Wydział Architektury Politechnika Gdańska, - od
1.X.2020 emeryt
ORCID: [0000-0001-8763-9154](https://orcid.org/0000-0001-8763-9154) email: astys19@wp.pl

30.dr hab. Waldemar Surosz, Przewodniczący KBM PAN, Instytut Oceanografii,
Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0002-1989-5970](https://orcid.org/0000-0002-1989-5970) email: waldemar.surosz@ug.edu.pl

31.dr hab. Barbara Urban-Malinga, Zastępczyni Przewodniczącego KBM PAN, Morski
Instytut Rybacki – PIB
ORCID: [0000-0003-2149-4241](https://orcid.org/0000-0003-2149-4241) email: bmalinga@mir.gdynia.pl

32.prof. dr hab. Waldemar Walczowski, Zastępca Przewodniczącego KBM PAN,
Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0002-0243-3307](https://orcid.org/0000-0002-0243-3307) email: walczows@iopan.pl

33.prof. dr hab. Jan Marcin Węśławski, Instytut Oceanologii PAN
ORCID: [0000-0001-8434-5927](https://orcid.org/0000-0001-8434-5927) _email: weslaw@iopan.gda.pl

34.dr hab. Małgorzata Witak, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii
Uniwersytetu Gdańskiego
ORCID: [0000-0002-7747-0516](https://orcid.org/0000-0002-7747-0516) _email: malgorzata.witak@ug.edu.pl

35.prof. dr hab. Andrzej Witkowski, czł. rzecz. PAN, Instytut Nauk o Morzu i
Środowisku Uniwersytet Szczeciński
ORCID: [0000-0003-1714-218X](https://orcid.org/0000-0003-1714-218X) email: andrzej.witkowski@usz.edu.pl

36.dr hab. inż. Tamara Zalewska, Zastępczyni Przewodniczącego KBM PAN, Instytut
Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB
ORCID: [0000-0002-1030-8258](https://orcid.org/0000-0002-1030-8258) email: tamara.zalewska@imgw.pl

Specjaliści:

37.dr Robert Domżał, Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

ORCID: [0000-0002-1005-7348](https://orcid.org/0000-0002-1005-7348) email: r.domzal@nmm.pl

38. dr Wojciech Jegliński, Oddział Geologii Morza w Gdańsku Państwowy Instytut Geologiczny – PIB

ORCID: [0000-0002-4684-6736](https://orcid.org/0000-0002-4684-6736) email: wojciech.jeglinski@pgi.gov.pl

39. dr hab. Maciej Matczak, Instytut Morski Uniwersytet Morski w Gdyni

ORCID: [0000-0002-2985-9914](https://orcid.org/0000-0002-2985-9914) email: im@im.umg.edu.pl

40. dr Piotr Margoński, Morski Instytut Rybacki – PIB

ORCID: [0000-0002-8767-1880](https://orcid.org/0000-0002-8767-1880) email: pmargonski@mir.gdynia.pl

41. prof. dr hab. Mirosław Miętus, Instytut Geografii Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytet Gdański

ORCID: [0000-0002-9488-071X](https://orcid.org/0000-0002-9488-071X) email: mietus@univ.gda.pl

42. hab. inż. Adam Olejnik, Akademia Marynarki Wojennej

ORCID: [0000-0003-1199-5835](https://orcid.org/0000-0003-1199-5835) email: a.olejnik@amw.gdynia.pl

43. dr hab. Dorota Pyć, Katedra Prawa Morskiego Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Gdański

ORCID: [0000-0003-0111-4184](https://orcid.org/0000-0003-0111-4184) email: dorota.pyc@prawo.ug.edu.pl

44. dr inż. kpt ż.w. Wiesław Piotrkowski, Urząd Morski w Gdyni

email: w.piotrkowski@wp.pl

45. Marcin Osowski, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

email: marcin.osowski@wfos.gdansk.pl

46. Krystyna Wróblewska, Biuro ds. Bałtyckich Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

email: krysia.wroblewska@icloud.com

Struktura organizacyjna komitetu: W strukturach Komitetu Badań Morza działają cztery sekcje:

- Sekcja Biologii Morza
- Sekcja Chemii Morza
- Sekcja Fizyki Morza
- Sekcja Geologii Morza

Nagrody przyznawane przez komitet: Komitet przyznaje nagrody Przewodniczącego Komitetu Badań Morza PAN im. Profesora Janusza Pempkowiaka za najlepszą prezentację wygłoszoną w czasie Sesji Młodych Badaczy Morza na Konferencji Naukowej Polskich Badaczy Morza.

W ostatnich 10 latach takie nagrody otrzymali:

2022 - mgr Kinga Wiśniewska, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego

2019 - dr Agnieszka Jędruch, Instytut Oceanografii, Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego

2017 - mgr Katarzyna Koziorowska, Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

· **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

KBM PAN opracował wiele ekspertyz naukowych dla gospodarki morskiej i nauki oraz lokalnych interesariuszy. W ostatnich latach były to m.in. konsultacje z interesariuszami Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” uwzględniającego zakres planów ochrony dla obszarów Natura 2000: Zatoka Pucka i Półwysep Helski PLH220032 oraz Zatoka Pucka PLB220005, w częściach położonych w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, a także współpraca z Urzędem Morskim w Szczecinie w ramach monitoringu brzegu.

Ponadto, KBM PAN opiniuje wnioski o członkostwo PAN, przyznanie nagród Prezesa Rady Ministrów i Dziekana Wydziału III PAN oraz kandydatów do Rady NCN, a także sprawy dotyczące organizacji i zarządzania nauką (w zakresie oceanologii i badań dotyczących morza).

Opinie (bieżąca kadencja) umieszczane są tutaj: <https://ocean.pan.pl/lang-pl/opinie>

· **Wydawane przez Komitet czasopisma**

OCEANOLOGIA <https://www.sciencedirect.com/journal/oceanologia>

KBM PAN zainicjował w 1971 roku wydawanie pierwszego w Polsce czasopisma naukowego z dziedziny nauki o morzu, o zasięgu międzynarodowym *OCEANOLOGIA*. Jego pierwszym redaktorem naczelnym był Prof. Stanisław Szymborski (1971-1982), a następnym Prof. Jerzy Dera (1983 – 2015), potem Prof. Janusz Pempkowiak (2016 – 2021) i aktualnie Prof. Jacek Piskozub (od 2021 r.). *OCEANOLOGIA* jest czasopismem o

ugruntowanej pozycji wśród międzynarodowych czasopism naukowych, publikującym oryginalne artykuły z zakresu oceanologii (fizyki, dynamiki, optyki, chemii, biologii, genetyki, ekologii i geologii morza) wyłącznie w języku angielskim.

W roku 2022 czasopismo *OCEANOLOGIA* wydało 4 zeszyty numeru 64 (1–4), w których ukazało się łącznie 55 artykułów naukowych. Każdy artykuł został opatrzony unikalnym identyfikatorem DOI (*Digital Object Identifier*) oraz udostępniony cyfrowo jako XML oraz PDF na platformie *ScienceDirect* w formule nieodpłatnego dostępu tzw. *Open Access*.

W ostatnim czasie czasopismo odnotowało wzrost wskaźników wpływu. *Impact factor* 2021 wg *Journal Citation Reports* (JCR) opublikowany w roku 2022 wyniósł 2,526, a IF 5-letni 2,778. *CiteScore* za rok 2021 ogłoszony w 2022 wyniósł 4,7. Czasopismo znajduje się w wykazie wybranych czasopism MEiN z punktacją 100 pkt.

Studia i Materiały Oceanologiczne Komitetu Badań Morza PAN

W latach 1970-tych KBM PAN zaczął wydawać polskojęzyczne czasopismo pod nazwą *Studia i Materiały Oceanologiczne Komitetu Badań Morza PAN (SiMO)*. To czasopismo miało na celu gromadzenie danych oceanograficznych i opracowań naukowych dotyczących polskich badań morza, w szczególności z kampanii i rejsów oceanograficznych, oraz publikowanie materiałów i rekomendacji metodycznych. *SiMO* było wydawane do 1995 r.

Polish Hyperbaric Research <http://www.phr.net.pl/>

W 2022 r. KBM objął patronatem czasopismo *Polish Hyperbaric Research*. Czasopismo znajduje się w wykazie wybranych czasopism MEiN z punktacją 100 pkt.

Konferencje naukowe

III Konferencja Naukowa Polskich Badaczy Morza pt. „Stan i trendy zmian środowiska morskiego”

Nadrzędnym celem tej cyklicznej konferencji jest integracja środowiska polskich naukowców zajmujących się badaniami morza. Tematyka konferencji obejmuje zagadnienia związane z aktualnym stanem środowiska morskiego i jego zmianami oraz różne aspekty badań oceanograficznych prowadzonych w Polsce, w tym biologii i chemii morza, dynamiki i fizyki oraz geologii morza. Konferencja adresowana jest głównie do pracowników naukowych, doktorantów i studentów reprezentujących wszystkie dziedziny naukowe związane z badaniami środowiska morskiego, ale również do przedstawicieli administracji wszystkich szczebli odpowiedzialnych za zarządzanie i ochronę środowiska

morskiego w Polsce. Na konferencji organizowana jest odrębna sesja dla młodych badaczy morza, w ramach której przyznaje się nagrodę Przewodniczącego Komitetu Badań Morza PAN im. Profesora Janusza Pempkowiaka.

Konferencja pt. „Chemia, geochemia i ochrona środowiska morskiego”

Konferencja pt. „Chemia, geochemia i ochrona środowiska morskiego” odbywa się od 1991 roku z częstotliwością co 2 lata i jest organizowana przez Sekcję Chemii Morza KBM PAN. Jej celem jest zaprezentowanie wyników najnowszych badań oraz przybliżenie problemów regionu Morza Bałtyckiego przedstawicielom administracji i instytucji gospodarczych. Konferencja gromadzi naukowców zajmujących się szeroko rozumianą ochroną środowiska morskiego ze szczególnym uwzględnieniem chemii środowiska morskiego. Wyróżnia ją duża frekwencja młodych naukowców, którzy prezentują swoje badania korzystając jednocześnie z doświadczenia starszych bardziej doświadczonych naukowców. Istotnym celem Konferencji jest zintegrowanie oraz zainspirowanie doktorantów i młodych pracowników naukowych przez doświadczoną kadrą naukową. Konferencje mają bardzo przyjazny i otwarty charakter oraz stanowią doskonałą platformę do wymiany doświadczeń i pomysłów w rozwiązywaniu problemów badawczych. Zapraszani naukowcy to specjaliści i zasłużeni naukowcy, zajmujący się aktualną tematyką z zakresu chemii środowiska morskiego oraz magistranci, doktoranci, młodzi pracownicy nauki z wielu uczelni i instytucji naukowych. Oprócz omawiania najnowszych wyników badań przedstawiane są zagadnienia związane na przykład z regulacjami prawnymi czy socjoekonomią. Podczas ostatnich konferencji wręczane są dyplomy dla młodych naukowców za najlepszą prezentację ustną oraz plakatową.

· **Konferencje popularyzujące wiedzę**

- Cykl spotkań informacyjnych dotyczących możliwości dostępu i wykorzystania danych Oceanograficznych adresowanych do przedstawicieli nauki, biznesu i administracji w Szczecinie (15.09.2022), Słupsku (20.09.2022), Gdyni (23.09.2022) i Warszawie (13.12.2022) wraz z panelami dyskusyjnymi: *Jak dostępność do danych i wiedzy wpływa na system ekonomiczny i możliwości rozwoju społeczeństwa* oraz *Kierunki rozwoju systemów zarządzania danymi, problemy, możliwości i wyzwania*, w których udział wzięli zaproszeni goście spoza obszaru nauki.

- Aktywny udział w festiwalach i piknikach naukowych. Przykładem jest udział w największej popularyzatorskiej imprezie plenerowej w Europie - 25 Pikniku Naukowym

Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik w Warszawie (21.05.2022). Temat przewodni – WODA.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Podstawowe zadania Komitetu Badań Morza PAN obejmują:

- integracja środowiska naukowego w zakresie oceanologii i morskich nauk pokrewnych;
- tworzenie forum prezentacji i wymiany myśli naukowej;
- ułatwianie wymiany wyników badań naukowych oraz potrzeb i doświadczeń między nauką a gospodarką;
- opracowywanie ekspertyz dla potrzeb administracji i instytucji gospodarczych, rządowych, samorządowych i innych;

Podstawą realizacji zadań Komitetu jest aktywność kilkuset polskich badaczy morza oraz ekspertów z wielu dziedzin. Komitet prowadzi aktualizowaną na bieżąco stronę www.

KBM PAN aktywnie bierze udział w popularyzacji nauki, m.in. uczestniczy w piknikach i festiwalach naukowych, spotkaniach adresowanych do przedsiębiorców, przedstawicieli biznesu i administracji oraz szeroko pojętego społeczeństwa. Organizuje także wystawy. Poniżej przykłady z bieżącej kadencji:

- Międzynarodowe seminarium skierowane do środowiska naukowego i przedsiębiorców: *Polish Scientific Institutions for Information Society under Decade of Ocean Science for Sustainable Development* zorganizowane w Polskiej Akademii Nauk, Stacji Naukowej w Paryżu, 21-22.04.2022.

- Krótkie filmy w ramach cyklu „Niepodręcznik Oceaniczny”. Nagrane odcinki:

1. <https://oceanliteracy.pl/odc-132-kapelusznik/>
2. <https://oceanliteracy.pl/odc-134-rtec-w-chorych-rybach/>
3. <https://oceanliteracy.pl/odc-135-plankton-galaretowaty-jako-suplement-diety/>

- Podcast na temat zanieczyszczenia Bałtyku: <https://faru.edu.pl/pl/aktualnosci/drugi-odcinek-podcastu-rozmowa-z-fahrenheitem>

- Wystawa „Kobiety obraz morza” - Ogólnopolski konkurs pod patronatem KBM skierowany w 2022 roku do kobiet, studentek studiów oraz absolwentek wyższych uczelni plastycznych (Akademii Sztuk Pięknych i Uniwersytetów) i wydziałów o profilach artystycznych innych uczelni wyższych w Polsce oraz profesjonalnych artystek zajmujących się sztuką zawodowo. Zorganizowany przez Instytut Oceanologii PAN oraz

Art Inkubator w Sopocie: <https://ocean.pan.pl/lang-pl/aktualnosci/180-kobiocy-obraz-morza>

Komitet Chemii Analitycznej

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Komitet Chemii Analitycznej to jeden z 12 komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk (PAN), działający w ramach Wydziału III. W swojej strukturze skupia 10 zespołów reprezentujących wszystkie działy chemii analitycznej. Komitet powołany został w 1975 roku. Swoją historię datuje jednak już od 15 września 1955 roku, kiedy to ustanowiono Komisję Analityczną działającą w ramach Komitetu Nauk Chemicznych Polskiej Akademii Nauk. Była to jednostka stworzona na potrzeby rozwoju chemii analitycznej w okresie powojennej odbudowy Polski. W tamtym czasie nacisk położono na koordynowanie działań pracowników uczelni, tworzonych instytutów naukowych i badawczych oraz przemysłu. Jego nadrzędnym celem było stworzenie podwalin, pod odgrywającą coraz większe znaczenie w rozwoju cywilizacji, a zwłaszcza nauk ścisłych, technicznych i przyrodniczych, nowoczesnej „analityki chemicznej”.

W okresie powojennym trwały próby odtworzenia stanu sprzed II wojny światowej, przede wszystkim w zakresie kadry naukowej w przedwojennych ośrodkach (Warszawa, Kraków, Poznań) oraz utworzenie nowych uczelni (Wrocław, Toruń, Gdańsk, Gliwice, Lublin). Duże zasługi w realizacji tych celów położył organizator i pierwszy przewodniczący Komitetu prof. dr hab. Wiktor Kemula czł. rzecz. PAN (1902-1985) z Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. W okresie tym powstawały również instytuty przemysłowe, w których zaczęły działać zakłady/pracownie, zajmujące się chemią analityczną. Również w akademiach medycznych rozwijała się chemia analityczna na wydziałach farmaceutycznych, jednak nie jako samodzielna dyscyplina, lecz powiązana z chemią nieorganiczną lub z analizą leków.

W Polsce, po 1945 roku warsztat badawczy chemii analitycznej (wyposażenie aparaturowe, czy laboratoryjne) praktycznie nie istniał. Postęp w zakresie zainteresowania chemią analityczną rozpoczął się w początku lat 50-tych ubiegłego wieku. W 1951 roku, w ramach prac związanych z I Kongresem Nauki Polskiej odbyły się spotkania, na których zwrócono uwagę na potrzeby przemysłu w zakresie kontroli jakości produkcji. W gmachu NOT w Warszawie, na konferencji pt. „Narada nad Modernizacją Metod Analitycznych w Przemysle”, pracownicy Głównego Instytutu Chemii Przemysłowej, mgr inż. Jerzy

Minczewski i mgr Janina Świętosławska w swoich referatach omówili nowe tendencje i rozwój chemii analitycznej na świecie.

Z inicjatywy wspomnianego wcześniej prof. Wiktora Kemuli organizowano w Katedrze Chemii Nieorganicznej Uniwersytetu Warszawskiego seminaria z zakresu metod spektralnych i elektrochemicznych, w których uczestniczyli zarówno pracownicy różnych uczelni jak i przemysłu. Aby rozszerzyć możliwości działania postulowano utworzenie organizacji o zasięgu ogólnopolskim – co doprowadziło do powołania Komisji Analitycznej. W skład tej Komisji wchodziłi przedstawiciele wyższych uczelni (profesorowie Wiktor Kemula, Mieczysław Michalski, Marcei Struszyński) oraz przedstawiciele instytutów naukowych (Instytut Metalurgii – Waław Chętkowski, Instytut Farmacji – Wanda Dmowska, Instytut Leków – Zygmunt Margasiński, Instytut Chemii Ogólnej – Janina Świętosławska, Główny Instytut Górnictwa – Lidia Wnękowska) oraz Centralnego Urzędu Geologii – Marian Akst.

Komisja powołała do działania specjalistyczne podkomisje – analizy spektralnej, polarografii i chromatografii oraz podkomisje branżowe – analizy metali, analizy surowców mineralnych i zaopatrzenia laboratoriów. W roku 1975 Komisja Analityczna została przekształcona w Komitet Chemii Analitycznej, który bezpośrednio podlegał kierownictwu III Wydziału PAN.

W tym czasie Komitet liczył 35 członków, którzy reprezentowali wyższe uczelnie, instytuty naukowe, branżowe i niektóre zakłady przemysłowe. Skład osobowy Komitetu proponowało Prezydium, a był zatwierdzany przez władze III Wydziału PAN. Komitetowi, tak jak wcześniej Komisji, przewodniczył prof. dr Wiktor Kemula, wiceprzewodniczącym był prof. dr Jerzy Minczewski a sekretarzem doc. dr Stanisław Rubel.

Dynamiczny rozwój i wzrost znaczenia chemii analitycznej datowany jest na lata 1980-2020, gdy przewodniczącymi byli: prof. dr hab. inż. Jerzy Minczewski czł. rzecz. PAN (1916-1995) z Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej (kadencja 1980-1992), prof. dr hab. Adam Hulanicki, czł. koresp. PAN (1929-2019) z Wydziału Chemii UW (kadencja 1992-2007) oraz prof. dr hab. inż. Jacek Namieśnik (1949 – 2019) z Wydziału Chemicznego Politechniki Gdańskiej (kadencja 2007-2015). Ostatni okres to kadencja 2015 - 2020 i 2020 – 2023, gdy Komitetowi przewodniczy prof. dr hab. Bogusław Buszewski, czł. rzecz. PAN (1951-) z Wydziału Chemii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

w Toruniu i Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego im. prof. Jana Czochralskiego (Rys.1).

Prof. Wiktor Kemula
1975-1980

Prof. Jerzy Minczewski
1980-1992

Prof. Adam Hulanicki
1992-2007

Prof. Jacek Namieśnik
2007-2015

Prof. Bogusław Buszewski
od 2015

Rys. 1. Przewodniczący Komitetu Chemii Analitycznej PAN

Misją Komitetu Chemii Analitycznej PAN jest inicjowanie, organizowanie i koordynowanie badań podstawowych i zastosowań metod analizy chemicznej w różnych dziedzinach nauki, techniki i gospodarki, rozwijanie chemicznych i fizykochemicznych metod oznaczania i rozdzielania związków nieorganicznych i organicznych, wdrażanie procedur metrologii chemicznej i zapewnienia jakości wyników analitycznych. Wynika to z centralnego, uniwersalnego i interdyscyplinarnego charakteru szeroko pojętej chemii a zwłaszcza chemii analitycznej.

Przez okres prawie siedemdziesięciu lat (1955 – 2022) zmieniały się zadania i misje, początkowo Komisji Analitycznej, a następnie Komitetu Chemii Analitycznej. We wczesnym okresie działalności uwaga analityków skupiała się na nadrabianiu strat wojennych, przewyciężaniu ograniczeń finansowych, szczególnie dotyczących zakupu aparatury, jak również poprawy funkcjonowania laboratoriów analitycznych, działających w gospodarce jak i na uczelniach. Zmieniało się również spojrzenie na dotychczasową działalność chemii analitycznej, która tradycyjnie związana była z chemią nieorganiczną, a oznaczanie związków organicznych, przeważnie ograniczało się do analizy elementarnej lub identyfikacji gotowych obiektów metodami fizykochemicznymi. Rozwój metod chromatograficznych umożliwił nowe spojrzenie na chemię analityczną. w tym czasie obserwowano również zwiększenie udziału technik fizykochemicznych, a spadek znaczenia prostych metod chemicznych.

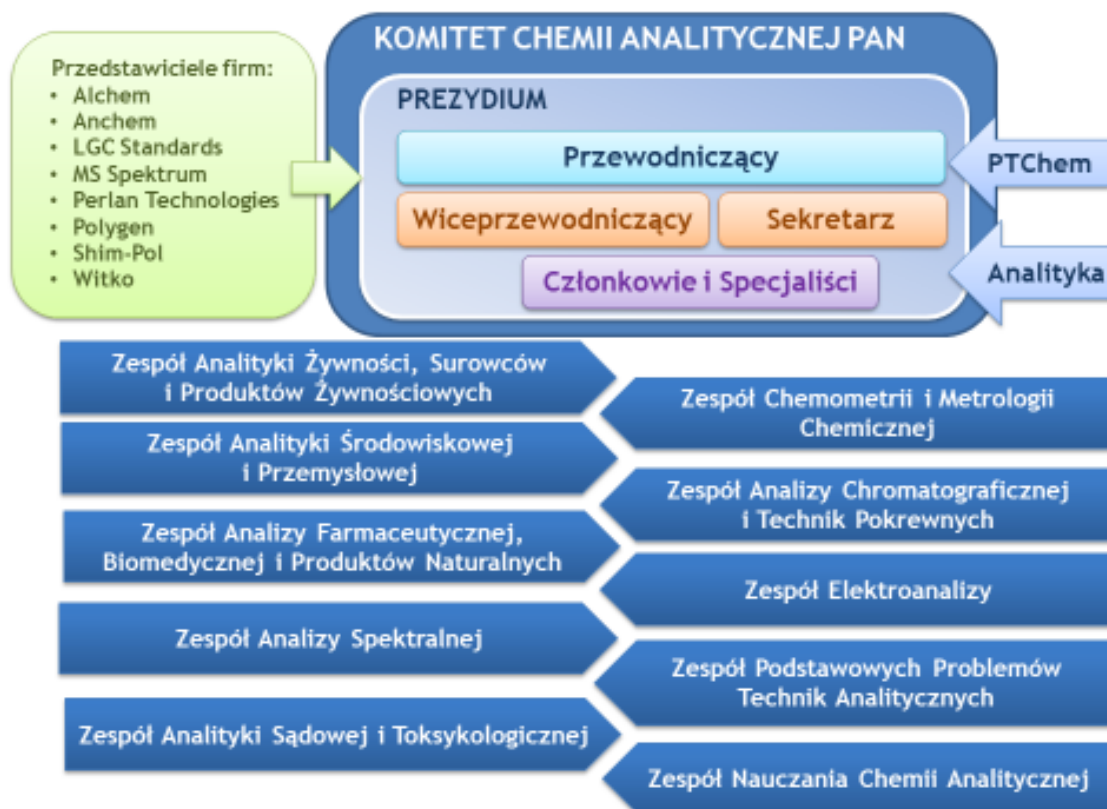
Charakterystyczną cechą okresu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych było pojawienie się nowych zagadnień, ściśle związanych z chemią analityczną – badanie środowiska przyrodniczego, współpraca z ośrodkami medycznymi oraz różnymi dziedzinami

i branżami przemysłowymi. Ważnym aspektem działania Komitetu Chemii Analitycznej było powierzenie jego Zespołom koordynowania problemów badawczych, np. problemów węzłowych i resortowych w latach 1976 – 1990. Umożliwiło to wytyczenie kierunków badań, istotnych dla nauki, a ocena wyników była dokonywana przez specjalistów z danych dziedzin. Rozwijające się kontakty z analitykami na całym świecie, w tym również w wyniku zapraszanie ich do udziału w konferencjach na terenie Polski, przyczyniły się do intensywnego rozwoju współczesnej chemii analitycznej.

Obecnie chemia analityczna jest jednym z priorytetowych działań chemii. Jakkolwiek chemia od dawna określana jest jako nauka na pograniczu biologii i medycyny, należy zauważyć, że chemia analityczna realizuje badania podstawowe i stosowane w znacznie szerszym zakresie. Oprócz szeroko pojętej bioanalitiky (odnosi się to zwłaszcza do tzw. – *omik*, w tym metabolomika, proteomika, genomika, lipidomika, ect), prowadzi badania z zakresu biotechnologii (jako alternatywy procesów chemicznych) w określaniu chemo-, regio-, diastereo- i enancjoselektywności. Bierze udział w badaniach nanomateriałów funkcyjnych, opracowanych poprzez syntezy na poziomie molekularnym, o zaproponowanej strukturze i właściwościach. Współczesna chemia analityczna to również rozwój metod zautomatyzowanych i zminiaturyzowanych. Ponadto szeroka odpowiedź na zapotrzebowania ochrony środowiska przyrodniczego, rolnictwa, różnych dziedzin przemysłu, w tym w chemii gospodarczej, przemyśle farmaceutycznym i kosmetyków. Coraz szersze badania dotyczą analitiky sądowej oraz badania związane z dziedzictwem kulturowym.

Zapotrzebowanie wymienionych obszarów badawczych wymusza działania analityków w multidyscyplinarnych zespołach badawczych. Te współdziałania są pozytywnie oceniane przez współpracujące zespoły i skutkują wartościowymi publikacjami w indeksowanych czasopismach naukowych. Postęp w rozwoju współczesnej chemii analitycznej jest również widoczny w wysokim poziomie merytorycznym organizowanych konferencji naukowych. Stąd dostosowanie nowoczesnej chemii analitycznej do współczesnych wymogów, jej interdyscyplinarnego charakteru spowodowało restrukturyzację Komitetu (Rys. 2). Dlatego też dokonano weryfikacji stanu i dostosowano wybór dziedzin i ich zakresu do aktualnych potrzeb. Komitet reprezentuje również uniwersalne wartości w różnych dyscyplinach naukowych i z powodzeniem łączy świat

teoretyków z praktykami. To samo w sobie jest wartością, która wyróżnia nas w gronie nauk ścisłych i przyrodniczych, ale nie tylko.

Rys. 2. Struktura Komitetu Chemii Analitycznej PAN

W skład Komitetu wchodzi 30 specjalistów wyłonionych na drodze ogólnopolskiego głosowania (wybory tajne). Rozpiętość punktowa, jeśli chodzi o tzw „odcięcie” była na bardzo wysokim poziomie (pow. 70 pkt. przy max. liczbie 85 pkt.). Członkowie Komitetu reprezentują wszystkie specjalności chemii analitycznej. W skład wchodzi przedstawiciele ośrodków akademickich, instytutów badawczych, przemysłowych rozlokowani w całej Polsce. W gronie Komitetu aktywnie działa 6 członków Polskiej Akademii Nauk oraz Europejskiej Akademii Nauk. Na czele Komitetu stoi przewodniczący, oraz dwóch jego zastępców, sekretarz naukowy oraz dwóch członków, z których jeden z nich pełni funkcję skarbnika. Stanowią oni prezydium uzupełnione o przewodniczących Zespołów (Tabela 1).

Tabela 1. Skład Prezydium Komitetu Chemii Analitycznej PAN

Lp	Imię i nazwisko, miasto	Ośrodek	Funkcja
1.	prof. dr hab. Bogusław Buszewski, czł. rzecz. PAN	Toruń	przewodniczący
2.	prof. dr hab. Beata Godlewska- Żyłkiewicz	Białystok	wice-przewodnicząca
3.	prof. dr hab. Piotr Stepnowski, czł. koresp. PAN	Gdańsk	wice-przewodniczący
4.	prof. dr hab. Renata M. Gadzała-Kopciuch	Toruń	sekretarz naukowy
5.	prof. dr hab. Sławomira Skrzypek	Łódź	skarbnik, członek prezydium
6.	prof. dr hab. Irena Staneczko - Baranowska	Gliwice	członek prezydium
7.	prof. dr hab. inż. Bogusław Baś	Kraków	przewodniczący Zespołu Analizy Elektrochemicznej
8.	prof. dr hab. Danuta Barańkiewicz	Poznań	przewodnicząca Zespołu Chemometrii i Metrologii Chemicznej
9.	prof. dr hab. Zbigniew Brzózka	Warszawa	przewodniczący Zespołu Podstawowych Problemów Techniki Analitycznych
10.	prof. dr hab. inż. Marek Biziuk	Gdańsk	przewodniczący Zespołu Nauczania Chemii Analitycznej
11.	prof. dr hab. Ewa Bulska	Warszawa	przewodnicząca Zespołu Analizy Spektralnej
12.	prof. dr hab. Bogusław Buszewski, czł. rzecz. PAN	Toruń	przewodniczący Zespołu Analizy Chromatograficznej i Technik Pokrewnych

12.	prof. Paweł Kościelniak	Kraków	przewodniczący Zespołu Analizy Sądowej i Toksykologicznej
13.	prof. dr hab. Iwona M. Szynkowska	Łódź	przewodnicząca Zespołu Analizy Środowiskowej i Przemysłowej
14.	prof. dr hab. Monika Waksmundzka-Hajnos	Lublin	przewodnicząca Zespołu Analizy Farmaceutycznej, Biomedycznej i Produktów Naturalnych
15.	prof. dr hab. inż. Piotr Wieczorek	Opole	Zespół Analizy Żywności, Surowców i Produktów Żywnościowych

Już z tego zestawienia osobowego Komitetu widać, że współczesna chemia jest bazą i łącznikiem między: środowiskiem i ekologią, zieloną chemią, medycyną i farmacją, fitochemią, biologią i mikrobiologią, fizjologią i biochemią, chemią produktów naturalnych i nauk o życiu, chemometrią i rolnictwem, chemią produktów żywnościowych i diabetologią, toksykologią, inżynierią materiałową i procesową czy chemią materiałów w tym materiałów wybuchowych, ale też między ekonomią, zarządzaniem i naukami prawniczymi jak też konserwacją zabytków i dziedzictwa. Efektem tego działania jest postrzeganie chemii jako podstawowej nauki, stanowiącej źródło interpretacji wielu zjawisk i procesów. Z tego jednoznacznie wynika, że w chemii dominują dwa procesy - synteza i analiza.

Jak wspomniano wcześniej, współczesne metody analityczne pozwalają na precyzyjną i kompleksową analizę (jakościową i ilościową) całej gamy związków (analitów) występujących w różnych matrycach. Kompleksowe oznaczanie poszczególnych analitów uwzględnia pobieranie próbek, ich selektywne preparowanie oraz końcowe oznaczanie, jak również ocenę postępowania analitycznego wraz z analizą statystyczną tzw. *walidacja*. W konsekwencji, uzyskuje się wysoką odtwarzalność danych i dobrą precyzję pomiarów przy stosunkowo niskim jednostkowym koszcie analizy. Aby spełnić ten warunek, przed końcowym oznaczeniem analitów konieczne jest zastosowanie selektywnej i czulej metody

przygotowania próbek. Pomiędzy analitykami panuje zgodne przekonanie, że odpowiednio dobrana metoda przygotowania próbek w ponad 60 - 65% wpływa na końcowy wynik oznaczenia. Tym bardziej, że może być ona realizowana w systemie *off-line* i *on-line*, umożliwiając nie tylko oczyszczanie próbki, ale również wzbogacanie jej składników. Dzięki temu możliwa jest automatyzacja i robotyzacja procesu.

Z tym wiąże się wybór skutecznej techniki pomiarowej oraz możliwość połączenia jej z inną kompatybilną (*on-line*) i komplementarną techniką np. spektrometrią mas (MS). Dzięki temu możliwe jest molekularne oznaczanie substancji na poziomie śladów. Pozwala to odpowiedzieć analitykowi na cztery główne pytania: co? oznaczam (*analiza jakościowa*), ile? tej substancji jest (*analiza ilościowa*), czym i/lub jak? można dokonać pomiaru (*instrumentarium, metodyki*) oraz dlaczego? (*mechanizmy, interpretacja*). To zgodnie z dobrą praktyką laboratoryjną (GLP – *good laboratory praxis*) i dobrą praktyką wytwarzania (GMP – *good manufacturing praxis*) gwarantuje wysoką i dobrą jakość uzyskanych wyników (QC/QA – *quality controll/quality aceicment*). Zastosowanie certyfikowanych materiałów odniesienia oraz przestrzeganie procedur daje gwarancję prawidłowo prowadzonej kalibracji.

Bardzo istotne jest promowanie osiągnięć w chemii analitycznej oraz reprezentowanie polskiej chemii analitycznej w organizacjach międzynarodowych. Tu wieloletnia współpraca z wydawnictwem *Malamut* oraz zintensyfikowana aktywność w ostatnim czasie z PWN Warszawa i Springerem Heidelberg daje świetne wyniki. Na rynku wydawniczym ukazało się wiele ważnych i ciekawych pozycji, wzbogaciły one naszą wiedzę i bibliotekę. (Rys. 3).

Komitet współpracuje, i jest współudziałowcem (*via* PTChem), ze światowym, specjalistycznym czasopismem naukowym – *Analytical, Bioanalytical Chemistry* (ABC) wydawanym przez Springera (IF = 4.286) czy *Wiadomości Chemiczne* (PTChem). Organem Komitetu, na bieżąco informującym o wydarzeniach naukowych, konferencyjnych, działaniach edukacyjno-szkoleniowych i biznesowych, jest *Analytika* (*Malamut*) oraz *Laboratorium* (*ELAMED Sp. z o.o. Sp. k.*).

Rys. 3. Aktywność wydawnicza Komitetu Chemii Analitycznej PAN

Inną ważną aktywnością popularyzującą i promującą chemię analityczną są organizowane światowe, europejskie, krajowe jak i lokalne konferencje, sympozja, seminaria, kursy i warsztaty. Należy tu wspomnieć o: *Euroanalysis* (1981, 2013), *International IUPAC Symposium on Trace Elements in Food* (2000), *International Conference on Electroanalysis* (2002), *International Symposium on Chromatography* (1991, 2012, 2016, 2020), *International Conference on Breath Analysis and Cancer Diagnosis* (2014), *International Symposium on Flow Injection Analysis* (2011, 2022), *International Symposium on Environmental Analytical Chemistry* (2008), *International Conference on Heavy Metals in Environment* (2010), *ExTech-International Conference on Sample Preparation* (2016), *International Symposium on Pharmaceutical and Biomedical Analysis* (2018), *ect.* Wcześniej co 5 lat a obecnie co 3 lata organizowane są Ogólnopolskie Konferencje Chemii Analitycznej (najbliższa, w przyszłym 2024 roku, w Gdańsku). Na konferencjach tych wręczane są wyróżnienia zasłużonym dla polskiej chemii analitycznej firmom i osobom fizycznym. Najwyższym wyróżnieniem Komitetu jest *Medal im. prof. Wiktora Kemuli* nadawany na dorocznych Zjazdach PTChem i SiTPChem oraz *Medal Za zasługi dla Komitetu Chemii Analitycznej*. Ponadto Komitet poprzez Zespół Analizy Chromatograficznej i Technik Pokrewnych nagradza wybitnych analityków Medalem im.

prof. A. Waksmundzkiego w zakresie technik separacyjnych, zaś Zespół Analizy Spektralnej statuetką im. dr J. Fijałkowskiego czy Zespół Analizy Farmaceutycznej, Biomedycznej i Produktów Naturalnych statuetką im. prof. B. Marciniac (Rys. 4). Listy Laureatów można znaleźć na stronie domowej Komitetu <https://kcha.pan.pl>).

Rys. 4. Medale i wyróżnienia Komitetu Chemii Analitycznej PAN;

1) Medal im. prof. W. Kemuli, 2) Medal za *Zasługi dla Komitetu Chemii Analitycznej PAN*, 3) Medal im. prof. A. Waksmundzkiego, 4) Statuetka im. dr J. Fijałkowskiego, 5) Statuetka im. prof. B. Marciniac.

Podczas konferencji z zakresu analityki, organizowanych przez Komitet, wręczane są doroczne nagrody za najlepszy doktorat z zakresu różnych działów chemii analitycznej, za najlepszą habilitację jak też publikację i monografię, która ukazała się w literaturze światowej w danym roku (patrz Almanach Komitetu i strona domowa Komitetu <https://kcha.pan.pl/pl/prezydium>)

Komitet aktywnie działa na arenie międzynarodowej. Swoich przedstawicieli ma w strukturach: EuChemSoc, IUPAC, EuSSS, CEGSS, itd. Wiele Koleżanek i Kolegów przewodniczy różnym organizacjom lub są edytorami czy/i członkami rad redakcyjnych specjalistycznych czasopism naukowych. Wiele osób jest członkami komitetów naukowych międzynarodowych sympozjów i konferencji. To nasza wizytówka i duma.

Przyszłość funkcjonalną Komitetu upatrujemy w Zespołach, ich konsolidacji i aktywności. To tu rodzą się najlepsze i najbardziej nieoczekiwane pomysły. Poprzez integrację i wspólne działanie możemy sprostać wymogom czasu i oczekiwaniom społecznym. Wypełniając idee poprzedników oraz tradycję zakorzenioną w gronie chemików

dokonałiśmy korekty struktury naszego Komitetu, dostosowując ją do potrzeb naukowych, edukacyjnych, badawczych i przemysłowych. Zachowaliśmy, jednocześnie, interdyscyplinarny, uniwersalny i specyficzny charakter chemii analitycznej. Ścisła współpraca z Zarządem Głównym PTChem i SITPCChem, oraz firmami instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą analityką to ważny punkt naszej działalności. Realizacja ekspertyz, kursów, szkoleń i wspólnych badań to dalsza ważna aktywność Komitetu. Członkowie KChA PAN obserwują z satysfakcją stały wzrost poziomu merytorycznego rozpraw doktorskich i osiągnięć prezentowanych jako habilitacje. Prace badawcze, realizowane z zastosowaniem najnowszych technik i narzędzi analitycznych, z reguły dotyczą najbardziej aktualnych problemów i potrzeb z zakresu szeroko pojętej analityki, jak również technik przygotowania próbek do analiz.

Opracowanie: Bogusław Buszewski, Irena Staneczko-Branowska, Renata M. Gadzała-Kopciuch

Komitet Fizyki

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powołania komitetu i krótka historia:

Komitet Fizyki PAN został powołany w 1952 r. <https://komitetfizyki.pan.pl/pl/>;

<https://komitetfizyki.pan.pl/pl/historia-komitetu/91-rys-historyczny>;

http://w3.fizyka.pw.edu.pl/komitet_fizyki_PAN/PAUza%20o%20KF%20PAN.pdf;

W momencie powołania Komitet liczył 22 członków. W obecnej kadencji w jego skład wchodzi 65 członków. Wzrost liczby członków oznacza pełniejszą reprezentację przez Komitet całego środowiska fizyków w kraju. Większość członków Komitetu we wszystkich kadencjach stanowili nauczyciele akademicki, reprezentujący najliczniejsze środowisko polskich fizyków. Od początku Komitet Fizyki współpracuje ściśle z Polskim Towarzystwem Fizycznym (PTF). Prezes PTF bierze udział w pracach Komitetu. Nawiązał też współpracę z Forum Dziekanów i Dyrektorów Instytutów Fizyki (FORUM).

- Przewodniczący Komitetu w poszczególnych latach:

Leonard Sosnowski: 1952-1957

Wojciech Rubinowicz: 1957-1960

Szczepan Szczeniowski: 1960-1962

Arkadiusz Piekara: 1962-1965

Szczepan Szczeniowski: 1965-1968, 1968-1971

Andrzej Trautman: 1972-1974

Jerzy Pniewski: 1975-1977

Marian Mięśowicz: 1978-1980

Jerzy Kołodziejczak: 1981-1983, 1984-1986, 1987-1989

Jan Stankowski: 1990-1992, 1993-1995, 1996-1998

Ryszard Sosnowski: 1999-2002, 2003-2006

Robert Gałązka: 2007-2010

Franciszek Krok: 2011-2015, 2016-2020

Mirosław Karpierz: 2020 – obecnie

- Przewodniczący honorowi:

Jerzy Pniewski (1978-80)

Marian Mięśowicz (1981-1992)

Franciszek Krok (od 2020)

Zakres działania Komitetu:

Komitet Fizyki swym zakresem obejmuje dyscyplinę naukową – nauki fizyczne. Do zadań Komitetu należy podejmowanie wszelkich działań służących rozwojowi fizyki oraz wykorzystanie jej osiągnięć dla dobra kraju. Zadania te realizuje poprzez rozważanie ważnych problemów fizyki w Polsce i przedstawianie opinii i ocen w tym zakresie. Istotne znaczenie ma też troska o kształcenie fizyków i o poziom nauczania fizyki, promowanie wykorzystania osiągnięć fizyki. Niektóre z zadań Komitetu Fizyki nakładają się na zadania i zakresy działalności innych gremiów i instytucji, takich jak np. PTF, czy też FORUM. Nie stanowi to problemu, a wręcz zachęca do współpracy.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. współpracy z Międzynarodową Unią Fizyki Czystej i Stosowanej (IUPAP - <https://iupap.org/>). Tradycyjnie KF PAN jest reprezentowany w tej organizacji przez swojego przewodniczącego – obecnie prof. dr hab. inż. Mirosława Karpierza. Komitet przedstawia również kandydatów do komisji IUPAP. IUPAP jest organizacją skupiającą odpowiedniki KF PAN. Jej działania są ukierunkowane na rozwój fizyki, współpracę międzynarodową, wspieranie konferencji międzynarodowych i przyznawanie prestiżowych medali i nagród w zakresie fizyki. Organizacja ta powstała w 1922 roku; wśród 13 krajów – założycieli IUPAP była też Polska. Polska jest jej aktywnym członkiem. Wyrażało się to m.in. udziałem polskich fizyków we władzach IUPAP: w latach 1978 – 1981 prezydentem IUPAP był profesor Leonard Sosnowski a wiceprezydentami tej organizacji byli (w różnych latach) profesorowie W. Natanson, Cz. Białobrzeski, M. Danysz, P. Mazur i J. Werle. W roku 1963 Zgromadzenie Ogólne IUPAP odbywało się w Warszawie. Komitet pełni również funkcję Komitetu Narodowego ds. współpracy z Międzynarodową Komisją Optyczną (ICO - <https://council.science/member/ico-international-commission-for-optics/>) – obecnie zadania komitetu narodowego realizuje prof. dr hab. Leszek Sirko.

Przewodniczący komitetu:

prof. dr hab. inż. Mirosław Karpierz,

Przewodniczący honorowy:

prof. dr hab. Franciszek Krok – Politechnika Warszawska, franciszek.krok@pw.edu.pl

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Członkowie PAN i Akademii Młodych Uczonych (AMU) PAN :

1. prof. dr hab. Józef Barnaś – Członek rzeczywisty PAN, barnas@amu.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0001-7823-6388>
2. prof. dr hab. Iwo Białynicki Birula - Członek rzeczywisty PAN, birula@cft.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0002-5195-4133>
3. prof. dr hab. Robert R. Gałązka – Członek rzeczywisty PAN
4. prof. dr hab. Dariusz Kaczorowski – Członek korespondent PAN,
D.Kaczorowski@int.pan.wroc.pl; <https://orcid.org/0000-0002-8513-7422>
5. prof. dr hab. Roman Micnas – Członek rzeczywisty PAN
6. prof. dr hab. Krzysztof Pachucki – Członek korespondent PAN, krp@fuw.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0001-5972-4546>
7. prof. dr hab. Krzysztof Redlich – Członek rzeczywisty PAN,
krzysztof.redlich@uwr.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-2629-1710>
8. prof. dr hab. Elżbieta Richter-Wąs – Członek korespondent PAN,
elzbieta.richter-was@uj.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-3823-9039>
9. prof. dr hab. Andrzej Sobolewski – Członek korespondent PAN, sobola@ifpan.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0001-5718-489X>
10. prof. dr hab. Józef Spalek – Członek korespondent PAN, jozef.spalek@uj.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0003-3867-8493>
11. prof. dr hab. Józef Szudy – Członek rzeczywisty PAN, szudy@fizyka.umk.pl ;
<https://orcid.org/0000-0001-7048-5435>
12. prof. dr hab. Henryk Szymczak – Członek rzeczywisty PAN, szymh@ifpan.edu.pl ;
<http://orcid.org/0000-0001-7181-4210>
13. prof. dr hab. Andrzej Trautman – Członek rzeczywisty PAN, amt@fuw.edu.pl

14. prof. dr hab. inż. Arkadiusz Wójs – Członek korespondent PAN,
Arkadiusz.wojs@pwr.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-3624-5275>
15. prof. dr hab. Andrzej K. Wróblewski – Członek rzeczywisty PAN, akw@fuw.edu.pl
16. prof. dr hab. Marek Żukowski – Członek korespondent PAN,
marek.zukowski@ug.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0001-7882-7962>
17. dr hab. Katharina Boguslawski – Członek Akademii Młodych Uczonych PAN,
k.boguslawski@fizyka.umk.pl ; <https://orcid.org/0000-0001-7793-1151>
18. dr inż. Piotr Kuświk – Członek Akademii Młodych Uczonych PAN,
kuswik@ifmpan.poznan.pl; <https://orcid.org/0000-0002-3134-9817>
19. dr hab. Michał Tomza - Członek Akademii Młodych Uczonych PAN,
michal.tomza@fuw.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0003-1792-8043>
20. dr hab. Anna Dyrdał, prof. UAM – Członek Akademii Młodych Uczonych PAN,
adyrdal@amu.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-1452-7001>

Członkowie z wyboru:

1. prof. dr hab. Piotr Bożek – Akademia Górniczo-Hutnicza,
piotr.bozek@fis.agh.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0001-6050-4380>
2. prof. dr hab. Marek Cieplak – Instytut Fizyki PAN
3. prof. dr hab. Roman Ciuryło – Uniwersytet M. Kopernika, rciurylo@fizyka.umk.pl;
<https://orcid.org/0000-0003-2638-0403>
4. prof. dr hab. Tadeusz Domański – Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej,
tadeusz.domanski@umcs.lublin.pl ; <https://orcid.org/0000-0003-1977-3989>
5. prof. dr hab. Bogdan Fornal – Instytut Fizyki Jądrowej PAN,
Bogdan.Fornal@ifj.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0002-1142-8067>
6. prof. dr hab. Maria Kamińska – Uniwersytet Warszawski,
maria.kaminska@fuw.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0003-1639-1862>
7. prof. dr hab. inż. Mirosław Karpierz – Politechnika Warszawska,
miroslaw.karpierz@pw.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0002-6137-1361>
8. prof. dr hab. Stanisław Kistryn – Uniwersytet Jagielloński,
stanislaw.kistryn@uj.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0001-5800-8652>
9. prof. dr hab. Piotr Kossacki – Uniwersytet Warszawski, piotr.kossacki@fuw.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0002-7558-1044>

10. prof. dr hab. Jacek Kossut – Instytut Fizyki PAN, kossut@ifpan.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0001-6165-3169>
11. prof. dr hab. Franciszek Krok – Uniwersytet Jagielloński, franciszek.krok@uj.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0002-6931-3545>
12. prof. dr hab. Wojciech Kwiatek – Instytut Fizyki Jądrowej PAN,
wojciech.kwiatek@ifj.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0002-2197-8572>
13. prof. dr hab. Lech Mankiewicz – Centrum Fizyki Teoretycznej PAN, lech@cft.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0002-2572-9477>
14. prof. dr hab. Andrzej Maziewski – Uniwersytet w Białymstoku, magnet@uwb.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0003-1154-8402>
15. prof. dr hab. Adam Miranowicz – Uniwersytet im. A. Mickiewicza,
miran@amu.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-8222-9268>
16. dr hab. Leszek Motyka – Uniwersytet Jagielloński, leszek.motyka@uj.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0002-2537-1786>
17. prof. dr hab. Ryszard Naskręcki – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza,
rysznas@amu.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-7925-047X>
18. prof. dr hab. Andrzej Michał Oleś – Uniwersytet Jagielloński, a.m.oles@uj.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0002-8954-3233>
19. prof. dr hab. Paweł Olko – Instytut Fizyki Jądrowej PAN, pawel.olko@ifj.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0001-5554-8178>
20. prof. dr hab. Roman Puźniak – Instytut Fizyki PAN, puzni@ifpan.edu.pl ;
<https://orcid.org/0000-0001-5636-5541>
21. prof. dr hab. Leszek Sirko – Instytut Fizyki PAN, sirko@ifpan.edu.pl;
<https://orcid.org/0000-0001-8721-2847>
22. prof. dr hab. Jerzy Smyrski – Uniwersytet Jagielloński, jerzy.smyrski@uj.edu.pl;
<http://orcid.org/0000-0002-9258-6349>
23. prof. dr hab. Feliks Stobiecki – Instytut Fizyki Molekularnej PAN,
stfeliks@ifmpan.poznan.pl; <https://orcid.org/0000-0001-9557-4485>
24. prof. dr hab. Bartłomiej Szafran – Akademia Górniczo-Hutnicza,
bszafran@agh.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0001-6938-3247>
25. prof. dr hab. Andrzej Ślebarski – Instytut Fizyki Uniwersytet Śląski,
andrzej.slebarski@us.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0002-5221-7338>

26. prof. dr hab. Roman Świetlik – Instytut Fizyki Molekularnej PAN,
swietlik@ifmpan.poznan.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-2327-2864>
27. prof. dr hab. Waclaw Urbańczyk – Politechnika Wroclawska,
waclaw.urbanczyk@pwr.edu.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-5584-7941>
28. prof. dr hab. Ireneusz Weymann – Uniwersytet im. A. Mickiewicza,
weymann@amu.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0003-4193-6019>
29. dr hab. Piotr Żuchowski – Uniwersytet Mikołaja Kopernika, pzuch@fizyka@umk.pl;
<https://orcid.org/0000-0001-9267-3090>

Członkowie specjaliści z wyboru:

1. prof. dr hab. Jerzy Bodzenta – Politechnika Śląska, jerzy.bodzenta@polsl.pl;
<https://orcid.org/0000-0002-9460-3798>
2. prof. dr hab. Jerzy Kowalski-Glikman – Uniwersytet Wroclawski,
jerzy.kowalski-glikman@uwr.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0002-3866-8087>
3. prof. dr hab. Krzysztof Kurek – Narodowe Centrum Badań Jądrowych,
Krzysztof.Kurek@ncbj.gov.pl ; <https://orcid.org/0000-0002-1298-2078>
4. prof. dr hab. Wiesław Leoński – Uniwersytet Zielonogórski,
W.Leonski@if.uz.zgora.pl; <https://orcid.org/0000-0003-4728-8817>
5. prof. dr hab. Wojciech Sadowski – Politechnika Gdańska,
wojciech.sadowski@pg.edu.pl <https://orcid.org/0000-0002-1229-3723>
6. prof. Marek Pajek - Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
marek.pajek@ujk.edu.pl; <https://orcid.org/0000-0002-3888-5209>

Struktura organizacyjna komitetu:

Prezydium:

przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Mirosław Karpierz – Politechnika Warszawska,

miroslaw.karpierz@pw.edu.pl

zastępcy przewodniczącego:

prof. dr hab. Józef Spalek – Uniwersytet Jagielloński, jozef.spalek@uj.edu.pl

prof. dr hab. Maria Kamińska – Uniwersytet Warszawski, maria.kaminska@fuw.edu.pl

członkowie:

prof. dr hab. Jacek Kossut – Instytut Fizyki Polskiej Akademii Nauk, kossut@ifpan.edu.pl

prof. dr hab. Andrzej Ślebarski – Uniwersytet Śląski, andrzej.slebarski@us.edu.pl

prof. dr hab. Ryszard Naskręcki – Uniwersytet im. A. Mickiewicza, rysznas@amu.edu.pl

Sekretarz naukowy:

prof. dr hab. Piotr Kossacki – Uniwersytet Warszawski, piotr.kossacki@fuw.edu.pl

Sekcje:

W ostatnich trzech kadencjach w KF PAN działają cztery sekcje:

- Sekcję ds. Nauczania Fizyki - przewodniczący prof. dr hab. Ryszard Naskręcki
- Sekcję ds. Wydawnictw - przewodniczący prof. dr hab. Wojciech Kwiatek
- Sekcję ds. Współpracy Naukowej - prof. dr hab. Stanisław Kistryn
- Sekcje ds. Infrastruktury Naukowo – Badawczej - przewodniczący prof. dr hab. Paweł Olko

Nazwy sekcji odzwierciedlają zadania Komitetu. W poprzednich kadencjach Komitetu Fizyki sekcje miały charakter subdyscyplinarny (np. Sekcja Fizyki Ciała Stałego, Optyki, itd.).

Nagrody przyznawane przez komitet:

Uchwałą z dnia 20.11.2018 r.

(http://w3.fizyka.pw.edu.pl/komitet_fizyki_PAN/uchwaly/20181120A.pdf) Komitet Fizyki ustanowił nagrodę za działalność naukową i organizacyjną, przyznawaną osobom zasłużonym dla działalności Komitetu i upowszechniania wyników badań naukowych lub mającym szczególne osiągnięcia naukowe w zakresie działalności Komitetu. Regulamin Nagrody Komitetu Fizyki PAN (<https://komitetfizyki.pan.pl/pl/nagroda-komitetu-fizyki-pan>).

Laureatami Nagrody Komitetu są:

1. Prof. Ryszard Horodecki z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego (Uchwała KF PAN z dnia 8.10.2019 r.) za *wybitny wkład do teorii informatyki kwantowej i rozwoju tej dziedziny.*
2. Prof. Jan Miśkiewicz z Wydziału Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej (Uchwała KF PAN z dnia 7.12.2021 r.) za *stworzenie ośrodka optycznej spektroskopii nanostruktur i wybitny wkład w rozwój fizyki półprzewodników w kraju.*

3. Prof. Andrzej Maziewski z Wydziału Fizyki Uniwersytetu w Białymstoku (Uchwała KF PAN z dnia 29. 11.2022 r.) za *stworzenie na Uniwersytecie w Białymstoku silnego, rozpoznawalnego w skali światowej ośrodka naukowego zajmującego się zaawansowanymi badaniami nanostruktur z materiałów magnetycznych dla zastosowań w nowoczesnej spintronice.*

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

Ważnym elementem działalności Komitetu Fizyki PAN są opracowania ekspertyz oraz przedstawianie opinii o stanie badań z fizyki w Polsce. Ekspertyzy takie powstawały albo z inicjatywy własnej Komitetu, albo w odpowiedzi na zapytania władz PAN bądź ministerstwa kierującego nauką i szkolnictwem wyższym. Często była to ocena całokształtu badań w obszarze fizyki w Polsce. Przykładem tego były opracowania przygotowane na Kongresy Nauki Polskiej: publikacja *Ocena stanu badań fizycznych w Polsce* („Nauka” 4/1995); materiały sesji *Fizyka polska u progu trzeciego tysiąclecia* (pod redakcją J. Szudego, Toruń 1998) oraz *Fizyka w Polsce w roku 2000* („Postępy Fizyki” t. 52 z.2, 2001). Komitet opracował także szereg ekspertyz lub formułował oceny na tematy bardziej szczegółowe. Przykładami takich opracowań były m.in. ocena inicjatywy stworzenia w Polsce *Narodowego Źródła Promieniowania Synchrotronowego* (1999) oraz ocena projektu utworzenia *Krajowego Laboratorium Fizyki Atomowej, Molekularnej i Optyki* (2000).

Komitet Fizyki PAN zajmuje się zagadnieniami związanymi z oceną działalności naukowej jednostek badawczych w kraju, w szczególności wynikami kategoryzacji w obszarze fizyki, dokonywanej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) a następnie przez Komisję Ewaluacji Nauki (KEN). Oceny takiej, jak również oceny zasad i procedur kategoryzacji, dokonywano na posiedzeniach plenarnych Komitetu po każdorazowej ewaluacji.

Komitet Fizyki PAN wiele miejsca poświęca sprawom finansowania nauki w Polsce przez Narodowe Centrum Nauki (NCN), Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) i Fundację na rzecz Nauki Polskiej (FNP). Dokonywał oceny porównawczej wartości wskaźnika sukcesu wniosków złożonych w różnych konkursach, w szczególności w

odniesieniu do nauk ścisłych, w tym fizycznych. Komitet Fizyki dokonywał też analizy udziału Polski w realizacji projektów unijnych oraz możliwości zwiększenia tego udziału w przyszłości.

Komitet Fizyki PAN zajmuje się współpracą międzynarodową polskich fizyków. W szczególności analizował udział polskich fizyków w dużych projektach międzynarodowych w zakresie fizyki jądrowej i cząstek elementarnych, w instytucjach badawczych (np. CERN, ZIBJ w Dubnej). Oceniając współpracę brano pod uwagę zarówno korzyści jak i jej koszty.

W sprawach związanych z finansowaniem nauki Komitet Fizyki postulował podniesienie progu stosowalności Ustawy *"Prawo Zamówień Publicznych"* - wspólne stanowisko KF PAN i FORUM z dnia 13.05.2013 przedstawione Prezesowi Zamówień Publicznych – <https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20130517A.pdf>. Podniesienie tych progów znacząco ułatwia zakupy związane z prowadzeniem działalności badawczej jednostek naukowych.

Komitet Fizyki PAN zajmuje się sprawami czasopism naukowych. Np. 28.09.2021 r. podjął uchwałę w sprawie poszerzenia listy czasopism przypisanych do dyscypliny nauki fizyczne (<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20210928a.pdf>). Uchwała została przesłana do Ministra Edukacji i Nauki oraz do Przewodniczącego KEN. Komitet dokonuje ocen swobodnego dostępu do czasopism (Open access). Przedstawił również ocenę ministerialnej punktacji czasopism naukowych (uchwała KF PAN z dnia 8.10.2019 r. – <https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20191008B.pdf>).

Komitet Fizyki PAN w dniu 25.05.2021 r. podjął uchwałę (<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20210525a.pdf>) dotyczącą podziału sekcji ST2 w Narodowym Centrum Nauki. Uchwała została przekazana Przewodniczącemu Rady NCN.

Na posiedzeniu ogólnym w dniu 11.04.2017 r. Komitet Fizyki podjął uchwałę ((<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20170411A.pdf>)) w sprawie poparcia zgłoszonego przez Krajowe Centrum Informatyki Kwantowej projektu konkursu „Aktywny stabilizator”. Projekt adresowany jest do polskich naukowców legitymujących się wybitnymi osiągnięciami naukowymi w kraju i /lub za granicą we wszystkich obszarach badań i ma na celu wzmocnienie konkurencyjności nauki polskiej na arenie międzynarodowej.

- **Konferencje naukowe**

KF PAN, w ramach swoich możliwości, pomaga instytucjom fizycznym w Polsce w organizacji konferencji naukowych - przyznaje patronaty i wspiera finansowo średnio kilkanaście konferencji rocznie, zazwyczaj w kwotach rzędu kilkunastu tysięcy złotych. Są to środki przyznane Komitetowi z funduszków na Działalność Upowszechniającą Naukę (DUN). Ważnym punktem działalności Komitetu w tym obszarze jest dofinansowywanie i współudział w organizowanych co dwa lata przez PTF w Zjazdach Fizyków Polskich.

- **Konferencje popularyzujące wiedzę**

Ważną formą szerzenia wiedzy fizycznej przez KF PAN jest wspieranie szeroko pojętej popularyzacji fizyki we wszystkich jej formach, od spotkań naukowych z udziałem studentów i uzdolnionej młodzieży, jak corocznie organizowane w Odolanowie *Lato z Helem* (Instytut Fizyki Molekularnej PAN w Poznaniu), *Warsztaty Fizyki Półprzewodników Półmagnetyczne w Oborach* (Instytut Fizyki PAN wspólnie z Instytutem Fizyki Doświadczalnej UW w Warszawie), przez coroczną Olimpiadę Fizyczną, po otwarte imprezy o charakterze ogólnopolskim typu – *Festiwal Nauki* – i ogólnoeuropejskim, np. *Physics on Stage*.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Komitet Fizyki PAN stara się wpływać na kształt nauczania fizyki na wszystkich poziomach nauczania poprzez wystosowywanie stanowisk, uchwał czy też pism bezpośrednio do ministerstwa kierującego edukacją. Przykładami działań Komitetu w tym zakresie są pisma kierowane do:

1). Pani Minister Edukacji Narodowej - stanowisko uchwalone w dniu 30.03.2012 r. w sprawie rozporządzenia MEN z dnia 7.02.2012 w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20120330A.pdf>).

Komitet oprotestował m.in. redukcję godzin nauczania niektórych przedmiotów (w tym fizyki) na poziomie podstawowym w szkołach ponadgimnazjalnych. Stanowisko to spotkało się

z dużym zainteresowaniem mediów.

2). Pani Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego - stanowisko KF PAN oraz FORUM (<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20141125A.pdf>) w sprawie propozycji finansowania studiów polskich studentów na uczelniach zagranicznych przyjęte przez

członków KF PAN na posiedzeniu w dniu 25.11.2014 r. W opinii Komitetu finansowania studiów polskich studentów na uczelniach zagranicznych doprowadzi to do wspierania uczelni zagranicznych.

3). Ministra Edukacji i Nauki - uchwałę Komitetu Fizyki PAN z dnia 7.12.2021 r. w sprawie poparcia Listu Otwartego Zebrania Delegatów PTF z dnia 26.10.2021r. -

<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20211207a.pdf>. List dotyczy trudnej sytuacji ekonomicznej nauczycieli

Komitet Fizyki PAN wiele uwagi poświęca zagadnieniom związanym ze stanem nauczania fizyki w szkołach wyższych w Polsce. Corocznie przeprowadza analizę danych otrzymanych

z uniwersyteckich i politechnicznych wydziałów fizyki.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu ma też przybliżanie społeczeństwu sylwetek wybitnych naukowców zasłużonych dla nauk fizycznych. Wyrażało się to m.in. poprzez:

1). Przyjęcie stanowiska na posiedzeniu w dniu 30 marca 2012 r. popierającego Uchwałę PTF o ustanowienie roku 2013 Rokiem Czochralskiego i aktywne uczestnictwo w obchodach tego Roku.

2). Przyjęcie uchwały w dniu 26.04.2016 wspierającej uchwałę PTF dotyczącą ustanowienia roku 2017 Rokiem Mariana Smoluchowskiego w związku ze 100-leciem jego śmierci. – (<https://komitetfizyki.pan.pl/images/uchwaly/20160426B.pdf>). M.in. z inicjatywy Komitetu Fizyki odbyło się wspólne posiedzenie Komitetu Fizyki, FORUM i Prezydium PTF w ramach centralnych obchodów Roku Smoluchowskiego (Kraków, 3-4. 09. 2017). Członkowie Komitetu Fizyki uczestniczyli też w uroczystościach w Senacie RP w czerwcu 2017 r. Otwarto okolicznościową wystawę i zorganizowano konferencję naukową, a Senat RP podjął uchwałę dotyczącą życia i osiągnięć Mariana Smoluchowskiego.

3). Komitet wziął aktywny udział w obchodach Roku Mieczysława Wolfkego, m.in. w symposium naukowym "Mieczysław Wolfke 1922-2022", które odbyło się 27.05.2022 na Wydziale Fizyki Politechniki Warszawskiej. Komitet zorganizował również wspólne zebranie plenarne z FORUM w dniu 28.05.2022 r.

Komitet Geofizyki PAN

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Komitet Geofizyki został powołany w 1952 roku. Zrzesza doświadczonych naukowców prowadzących badania w zakresie fizyki wnętrza Ziemi i planet, fizyki atmosfery, hydrologii oraz geofizyki stosowanej. Aktywność Komitetu skupia się wokół zagadnień związanych z szeroko rozumianymi problemami geofizycznymi, ich identyfikacji i propozycji rozwiązań.

Grupa uczonych tworząca Komitet Geofizyki reprezentuje różne dyscypliny naukowe należące do dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Dominującą dyscypliną są nauki o Ziemi i środowisku. W skład Komitetu wchodzi uczeni z kilku Instytutów Polskiej Akademii Nauk i instytutów badawczych oraz z Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Politechniki Krakowskiej i innych.

Działaniami Komitetu kieruje Prezydium, a prace merytoryczne skupione są w czterech zespołach tematycznych.

Podstawowymi zadaniami Komitetu Geofizyki są:

- integracja i koordynacja działań środowiska naukowego geofizyków w Polsce,
- działania prowadzące do wzmocnienia współpracy jednostek naukowych z partnerami przemysłowymi w Polsce,
- nadzór merytoryczny nad międzynarodowym czasopismem Acta Geophysica,
- popularyzacja wyników badań geofizycznych ważnych dla Polski oraz w skali globalnej,
- reprezentacja nauki polskiej w międzynarodowych organizacjach.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Brak formalnej współpracy, duża współpraca personalna członków komitetu, np. IUGG, IASPEI, IAHS

Przewodniczący komitetu: prof. dr hab. Mariusz Majdański, Instytut Geofizyki

Skład osobowy komitetu w kadencji 2020-2023:

- prof. dr hab. Leszek Czechowski – Instytut Geofizyki Uniwersytet Warszawski
lczech@op.pl
- prof. dr hab. Zbigniew Czechowski – Instytut Geofizyki PAN zczech@igf.edu.pl
- dr hab. inż. Jerzy Dec – Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica
geodec@agh.edu.pl
- prof. dr hab. Wojciech Dębski – Instytut Geofizyki PAN debski@igf.edu.pl
- prof. dr hab. Piotr Głowacki – Instytut Geofizyki PAN glowacki@igf.edu.pl
- dr hab. Beata Górka-Kostrubiec – Instytut Geofizyki PAN kostrub@igf.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Teresa Grabowska – Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica
tgrabow@geol.agh.edu.pl
- prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Aleksander Guterch – Instytut Geofizyki PAN
aguterch@igf.edu.pl
- prof. dr hab. czł. koresp. PAN Krzysztof Haman – Instytut Geofizyki Uniwersytet
Warszawski krzysztof.haman@fuw.edu.pl

- prof. dr hab. Adam Idziak – Uniwersytet Śląski adam.idziak@us.edu.pl
- prof. dr hab. Tomasz Janik – Instytut Geofizyki PAN janik@igf.edu.pl
- dr hab. Waldemar Jóźwiak – Instytut Geofizyki PAN jozwiak@igf.edu.pl
- dr hab. inż. Monika Kalinowska – Instytut Geofizyki PAN mkalinow@igf.edu.pl
- dr hab. inż. Krzysztof Kochanek – Instytut Geofizyki PAN kochanek@igf.edu.pl
- prof. dr hab. Janusz Krzyścin – Instytut Geofizyki PAN jkrzys@igf.edu.pl
- prof. dr hab. Stanisław Lasocki – Instytut Geofizyki PAN lasocki@igf.edu.pl
- prof. dr hab. Mariusz Majdański – Instytut Geofizyki PAN mmajd@igf.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Michał Malinowski – Instytut Geofizyki PAN michalm@igf.edu.pl
- prof. dr hab. czł. koresp. Szymon Malinowski – Instytut Geofizyki Uniwersytet Warszawski malina@fuw.edu.pl
- dr hab. Krzysztof Markowicz – Instytut Geofizyki Uniwersytet Warszawski kmark@igf.fuw.edu.pl
- dr hab. Krzysztof Mizerski – Instytut Geofizyki PAN kamiz@igf.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Grzegorz Mutke – Główny Instytut Górnictwa gmutke@gig.eu
- prof. dr hab. inż. Jarosław Napiórkowski – Instytut Geofizyki PAN jnn@igf.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Beata Orlecka-Sikora – Instytut Geofizyki PAN orlecka@igf.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Kaja Pietsch – Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica pietsch@agh.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Zenon Pilecki – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN pilecki@meeri.pl
- dr hab. inż. Sławomir Porzucek – Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica porzucek@agh.edu.pl
- prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Paweł Rowiński – Instytut Geofizyki PAN pawelr@igf.edu.pl
- dr hab. Łukasz Rudziński – Instytut Geofizyki PAN rudzin@igf.edu.pl
- dr hab. inż. Piotr Senatorski – Instytut Geofizyki PAN psenat@igf.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Edward Szaraniec – Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki edszar@pk.edu.pl
- dr hab. inż. Monika Wilde-Piórko – Instytut Geodezji i Kartografii monika.wilde-piorko@igik.edu.pl
- prof. dr hab. inż. Wacław Zuberek – Uniwersytet Śląski wacław.zuberek@us.edu.pl

Członkowie zewnętrzni Komitetu Geofizyki PAN:

- dr hab. Marek Jarosiński - Państwowy Instytut Geologiczny-PIB
marek.jarosinski@pgi.gov.pl
- prof. dr hab. inż. Jadwiga Jarzyna - Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica
jarzyna@agh.edu.pl
- dr hab. inż. Piotr Krzywiec - Instytut Nauk Geologicznych PAN
piotr.krzywiec@twarda.pan.pl
- mgr inż. Andrzej Maksym - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA
andrzej.maksym@pgnig.pl
- prof. dr hab. inż. Jolanta Nastula - Centrum Badań Kosmicznych PAN
nastula@cbk.waw.pl
- dr inż. Aleksandra Pierzyna - Polska Grupa Górnicza a.pierzyna@pgg.pl
- prof. dr hab. Jacek Piskozub - Instytut Oceanologii PAN piskozub@iopan.gda.pl
- dr hab. Agnieszka Rutkowska - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie rmutkow@cyf-kr.edu.pl
- prof. dr hab. Zbigniew Ustrnul - Uniwersytet Jagielloński zbigniew.ustrnul@uj.edu.pl
- mgr inż. Jarosław Zacharski - Państwowy Instytut Geologiczny-PIB jzach@pgi.gov.pl

Struktura organizacyjna komitetu:

Komitet powołał na posiedzeniu plenarnym w dniu 21 maja 2021 r. cztery zespoły robocze:

- Zespół ds. naukowych problemów geofizycznych ważnych dla Polski,
- Zespół ds. potrzeb przemysłu,
- Zespół ds. kształcenia geofizyków,
- Zespół ds. komunikacji i popularyzacji.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów** (poza zwięzłym omówieniem wybranych raportów, stanowisk, monografii, itp., można dodać tutaj (lub w przypisie dolnym) linki do stron www, gdzie są umieszczone w pełnym brzmieniu - linki do repozytoriów lub bibliotek cyfrowych, ewentualnie nr DOI)

1. Artykuł „Badania geofizyczne w rozwiązywaniu problemów cywilizacyjnych istotnych dla Polski”, Przegląd Geologiczny vol. 71, nr 8, 2023. W pracy wskazano główne perspektywiczne dziedziny gospodarki i wspierającej ją nauki, związane z szeroko pojętą transformacją energetyczną, która wymaga istotnego udziału badań geofizycznych. Przegląd problematyki i metodologii bieżących problemów geofizycznych oraz proponowanych rozwiązań uporządkowany został zgodnie z kierunkami badań w obrębie nauk o Ziemi, przy czym subiektywnie uwypuklono zadania, które wydają się najbardziej perspektywiczne i/lub atrakcyjne naukowo. W tekście poruszono problematykę związaną z wyzwaniem klimatologicznymi, hydrologicznymi i hydrogeologicznymi, środowiskowymi, dotyczącymi zagrożeń geologicznych, odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, składowania odpadów, magazynowania energii, surowców krytycznych oraz struktury i stanu fizycznego skorupy ziemskiej. Cały tekst: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/publikacje-2/przeglad-geologiczny/2023/8-sierpien-3/9954-badania-geofizyczne-w-rozwiazywaniu-problemow-cywilizacyjnych-istotnych-dla-polski/file.html>
2. Opinia Komitetu Geofizyki na temat projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie współczynników kosztocłonności., Warszawa, 3 marca 2023 roku. Komitet Geofizyki wydał opinię w sprawie projektu zmiany współczynnika kosztocłonności w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w tym w dyscyplinie nauk o Ziemi i środowisku.
3. Wspólna opinia Prezydiów: Komitetu Badań Czwartorzędu, Komitetu Geofizyki, Komitetu Nauk Geograficznych, Komitetu Nauk Geologicznych, Komitetu Nauk Mineralogicznych, Warszawa, 12 kwietnia 2021 roku. Prezydium Komitetów wydały wspólną opinię w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim.
4. Opinia Komitetu Geofizyki PAN na temat rezolucji Światowej Organizacji Meteorologicznej (WMO) Unified Policy for the International Exchange of Earth System Data, Warszawa, lipiec 2021 roku.
5. Stanowisko Komitetu Geofizyki w sprawie postępującej zmiany klimatu, Warszawa, 24 maja 2018 roku. Komitet Geofizyki PAN wydał oświadczenie dotyczące postępującego globalnego ocieplenia, braku istotnych wątpliwości

nauki co do przyczyn trwającego globalnego ocieplenia, niekorzystnych skutków zmian klimatu oraz wydał apel o prowadzenie badań nad procesami klimatycznymi jak również skutkami społecznymi i ekonomicznymi wywołanymi zmianami klimatu, a także nad ewentualnymi działaniami adaptacyjnymi i łagodzącymi. Cały tekst:

https://kgeof.pan.pl/images/stories/pliki_2018/Stanowisko_Komitetu_2018.pdf

6. Stanowisko Komitetu Geofizyki PAN w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, pismo do Dziekana Wydziału III PAN, Kraków, 8 kwietnia 2015 r. Cały tekst: https://kgeof.pan.pl/images/stories/pliki_2015/Uwagi_do_projektu_rozporzadzenia.pdf

Wydawane przez Komitet czasopisma

Acta Geophysica, Redaktor Naczelna: Prof. Eleftheria E. PAPANIMITRIOU, wydawca: Springer, redakcja wydawnictwa: Instytut Geofizyki PAN, e-mail: agp@igf.edu.pl

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

1. Apel Komitetu Geofizyki PAN w sprawie Szczytu Klimatycznego. W związku z rozpoczynającym się 30.11.2015 w Paryżu Szczytem Klimatycznym ONZ Komitet Geofizyki Polskiej Akademii Nauk zwrócił się z apelem, by polska delegacja na Szczyt zdecydowanie i solidarnie z pozostałymi uczestnikami Szczytu opowiedziała się za przyjęciem wiążącego porozumienia w sprawie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
2. Komentarze do informacji medialnych o trzęsieniu ziemi w Turcji (6 lutego 2023), Komitet Geofizyk w związku z informacjami medialnymi o trzęsieniu ziemi w Turcji, przedstawił na swojej stronie internetowej w Aktualnościach naukowe fakty związane z siłą trzęsienia ziemi w Turcji, jego epicentrum oraz o wstrząsach wtórnych. Cały tekst; <https://kgeof.pan.pl/pl/>

Komitet Krystalografii

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powstania Komitetu i krótka historia: 1966 – Komisja Krystalografii PAN, 1975 – Komitet Krystalografii PAN

W okresie międzywojennym, a także w pierwszych latach po wojnie prace badawcze i zajęcia dydaktyczne z krystalografii prowadzone były tradycyjnie w katedrach mineralogii. Na początku lat pięćdziesiątych okazało się jednak, że katedry mineralogii zajęte własną problematyką nie mogły sprostać zadaniom i potrzebom wynikającym z szybkiego rozwoju chemii i fizyki. Niezbędna stała się znajomość struktury krystalicznej nowych materiałów i związków chemicznych, a w tym celu trzeba było stosować nowe metody rentgenograficznej analizy strukturalnej. Jako pierwszy zrozumiał to profesor Włodzimierz Trzebiatowski, i jego inicjatywie zawdzięczamy początki współczesnej krystalografii i analizy strukturalnej w Polsce. Staraniem profesora, Sekretariat Naukowy Wydziału III PAN powołał 3 października 1966 roku Komisję Krystalografii PAN w składzie: prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski – przewodniczący, dr Kazimierz Łukaszewicz – sekretarz, doc. dr Julian Auleytner, prof. dr Zbigniew Bojarski, prof. dr Antoni Łaszkiwicz.

Równocześnie z powołaniem Komisji Krystalografii, utworzony został Komitet Narodowy do spraw Międzynarodowej Unii Krystalografii. Dzięki staraniom Komitetu, Polska została przyjęta do tej organizacji na VII Międzynarodowym Kongresie Krystalografii w Moskwie, w lipcu 1966 roku. Skład osobowy Komitetu Narodowego pokrywał się ze składem Prezydium Komisji Krystalografii.

W roku 1975 Wydział III PAN podniósł Komisję Krystalografii do rangi Komitetu Krystalografii Polskiej Akademii Nauk. Dotychczasowe sekcje przemianowane na komisje prowadziły tę samą, co poprzednio działalność, a Prezydium Komitetu pełniło nadal funkcje Komitetu Narodowego ds. Międzynarodowej Unii Krystalografii.

Badania krystalograficzne prowadzone w Polsce zyskały międzynarodowe uznanie. Unia powierzyła Polsce organizację XI Międzynarodowego Kongresu Krystalografii w 1978 roku w Warszawie. Mieliśmy okazję zaprezentować nasze osiągnięcia wobec gości z całego świata.

Link: <https://komkryst.pan.pl/index.php?lang=pl-pl>

Zakres działania komitetu:

Komitet ma charakter interdyscyplinarny i swym zakresem działania obejmuje krystalografię oraz jej zastosowania w naukach ścisłych i przyrodniczych, naukach medycznych i naukach o zdrowiu oraz naukach inżynieryjno-technicznych. Komitet jest samorządną reprezentacją uczonych reprezentujących następujące dyscypliny nauki: nauki fizyczne, nauki chemiczne, nauki biologiczne, nauki farmaceutyczne, inżynierię materiałową i inżynierię chemiczną. Komitet służy integrowaniu uczonych z całego kraju.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. współpracy z Międzynarodową Unią Krystalografii (IUCr) <https://www.iucr.org/>

Przewodniczący Komitetu:

Prof. dr hab. Marek Wołczyr

Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN

ul. Okólna 2, 50-422 Wrocław

tel. 71 3954146, m.wolczyr@intibs.pl

Skład osobowy w bieżącej kadencji:

Dr hab. Elżbieta Bartoszek-Adamska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przewodnicząca Sekcji teorii, metodyki i dydaktyki krystalografii, ela@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Matthias Bochtler, Instytut Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk, mbochtler@iimcb.gov.pl

Dr hab. inż. Anna Bujacz, Politechnika Łódzka, anna.bujacz@p.lodz.pl

Prof. dr hab. inż. Grzegorz Bujacz, Politechnika Łódzka, przewodniczący Sekcji krystalografii biologicznej i medycznej, grzegorz.bujacz@p.lodz.pl

Prof. dr hab. Jarosław Chojnacki, Politechnika Gdańska, przewodniczący Komisji ds. Ogólnopolskiej Olimpiady Krystalograficznej, jaroslaw.chojnacki@pg.edu.pl

Prof. dr hab. Michał Cyrański, Uniwersytet Warszawski, przewodniczący Sekcji krystalografii chemicznej i farmaceutycznej, mkc@chem.uw.edu.pl

Dr hab. inż. Marek Daszkiewicz, Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych im. Włodzimierza Trzebiatowskiego Polskiej Akademii Nauk, sekretarz Komitetu,
m.daszkiewicz@intibs.pl

Prof. dr hab. Paulina Dominiak, Uniwersytet Warszawski, pdomin@uw.edu.pl

Dr Sebastian Glatt, Uniwersytet Jagielloński Kraków, sebastian.glatt@uj.edu.pl

Dr Tadeusz Glenc, Testchem, Pszów, biuro@testchem.pl

Prof. dr hab. inż. Marek Głowka, Politechnika Łódzka, marek.glowka@p.lodz.pl

Prof. dr hab. Mariusz Jaskólski, UAM, Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk, mariuszej@amu.edu.pl

Dr hab. Zbigniew Kaszukur, Instytut Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk, przewodniczący Sekcji krystalografii w inżynierii materiałowej i technologii,
zkaszukur@ichf.edu.pl

Prof. dr hab. Andrzej Katrusiak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
katran@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Maciej Kozak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
mkozak@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Anna Kozioł, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,
anna.koziol@poczta.umcs.lublin.pl

Dr Damian Kucharczyk, Rigaku Oxford Diffraction, Wrocław,
damian.kucharczyk@rigaku.com

Prof. dr hab. inż. Joachim Kusz, Uniwersytet Śląski w Katowicach,
joachim.kusz@us.edu.pl

Prof. dr hab. Krzysztof Lewiński, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
lewinski@chemia.uj.edu.pl

Prof. dr hab. Janusz Lipkowski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, janusz.lipkowski@wp.pl

Prof. dr hab. Tadeusz Lis, Uniwersytet Wrocławski, tadeusz.lis@chem.uni.wroc.pl

Prof. dr hab. Wiesław Łasocha, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
lasocha@chemia.uj.edu.pl

Dr hab. Edward Michalski, Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie,
emichalski@wat.edu.pl

Dr hab. Andrzej Olczak, Politechnika Łódzka, olczakan@p.lodz.pl

Prof. dr hab. Bogdan Pałosz, Instytut Wysokich Ciśnień PAN UNIPRESS Warszawa,
palosz@unipress.waw.pl

Prof. dr hab. Wojciech Paszkowicz, Instytut Fizyki Polskiej Akademii Nauk,
przewodniczący Sekcji krystalografii fizycznej, paszk@ifpan.edu.pl

Prof. dr hab. Adam Pietraszko, Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych im.
Włodzimierza Trzebiatowskiego Polskiej Akademii Nauk, a.pietraszko@intibs.pl

Dr hab. Paweł Piszora, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
pawel@amu.edu.pl

Prof. dr hab. Radosław Przeniosło, Uniwersytet Warszawski,
radek.przenioslo@fuw.edu.pl

Prof. dr hab. Wojciech Rypniewski, Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii
Nauk, wojtekr@ibch.poznan.pl

Prof. dr hab. Marek Stankiewicz, SOLARIS i Uniwersytet Jagielloński Kraków,
m.j.stankiewicz@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Danuta Stróż, Uniwersytet Śląski w Katowicach, danuta.stroz@us.edu.pl

Prof. dr hab. Kinga Suwińska, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w
Warszawie, k.suwinska@uksw.edu.pl

Prof. dr hab. Andrzej Szytuła, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
andrzej.szytula@uj.edu.pl

Dr hab. Katarzyna Ślepokura, Uniwersytet Wrocławski,
katarzyna.slepokura@chem.uni.wroc.pl

Prof. dr hab. Ilona Turowska-Tyrk, Politechnika Wrocławska, ilona.turowska-
tyrk@pwr.edu.pl

Prof. dr hab. Andrzej Wojtczak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika Toruń,
awojt@chem.umk.pl

Prof. dr hab. inż. Wojciech Wolf, Politechnika Łódzka, wojciech.wolf@p.lodz.pl

Prof. dr hab. Janusz Wolny, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w
Krakowie, Janusz.Wolny@fis.agh.edu.pl

Prof. dr hab. Marek Wołczyrz, Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych im.
Włodzimierza Trzebiatowskiego Polskiej Akademii Nauk, przewodniczący Komitetu,
m.wolczyrz@intibs.pl

Prof. dr hab. Krzysztof Woźniak, Uniwersytet Warszawski, zastępca przewodniczącego Komitetu, kwozniak@chem.uw.edu.pl

Prof. dr hab. inż. Janusz Zachara, Politechnika Warszawska, janzac@ch.pw.edu.pl

Struktura organizacyjna Komitetu

Sekcja krystalografii biologicznej i medycznej

Sekcja krystalografii chemicznej i farmaceutycznej

Sekcja krystalografii fizycznej

Sekcja krystalografii w inżynierii materiałowej i technologii

Sekcja teorii, metodyki i dydaktyki krystalografii

Zespół doradczy przy Prezydium Komitetu (składający się z przewodniczących sekcji)

Komisja do spraw Ogólnopolskiej Olimpiady Krystalograficznej

Nagrody przyznawane przez Komitet

W 2017 r. Komitet rozpoczął coroczną akcję „DIAMENTY - Wyróżnione polskie prace krystalograficzne”, w której poszczególne sekcje wybierają najlepsze prace polskich krystalografów z danej tematyki. Streszczenia wyróżnionych prac publikowane są na internetowych stronach Komitetu. Do tej pory nagrody zdobyli:

2017

Mirosław Gilski, Paweł Drożdżał, Ryszard Kierzek, Mariusz Jaskólski
Wydział Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, Poznań

Tomasz Galica, Julia Bąkowicz, Krzysztof Konieczny, Ilona Turowska-Tyrk
Wydział Chemiczny Politechniki Wrocławskiej

Agnieszka Janiak, Mateusz Bardziński, Jacek Gawroński, Urszula Rychlewska
Wydział Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Stanisław Baran, Andrzej Szytuła, Dariusz Kaczorowski, Françoise Damay
Instytut Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków; Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, Wrocław; Laboratorium Leona Brillouina CEA-CNRS, Saclay

Janusz Wolny, Ireneusz Bugański, Paweł Kuczera i Radosław Strzałka
Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej, AGH, Kraków

2018

Michał Andrzejewski, Andrzej Katrusiak

Zakład Chemii Materiałów, Wydział Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Krzysztof Konieczny, Julia Bąkowicz, Renata Siedlecka, Tomasz Galica, Ilona Turowska-Tyrk

Wydział Chemiczny, Politechnika Wrocławska

Anna Pyra, Ewa Brzozowska, Krzysztof Pawlik, Andrzej Gamian, Mirosława Dauter, Zbigniew Dauter

Wydział Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego; Instytut Immunologii i Terapii

Doświadczalnej PAN, Wrocław; Leidos Biomedical Research Inc., Basic Research Program, Argonne National Laboratory, Argonne; Synchrotron Radiation Research Section, MCL, National Cancer Institute, Argonne

2019

Marek Daszkiewicz, Mariola Puszyńska-Tuszkano, Zbigniew Staszak, Ida Chojnacka, Hanna Fałtynowicz, Maria Cieślak-Golonka

Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, Wrocław; Wydział Chemiczny Politechniki Wrocławskiej; Wydział Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej

Tomasz Galica, Julia Bąkowicz, Krzysztof Konieczny, Ilona Turowska-Tyrk

Wydział Chemiczny Politechniki Wrocławskiej

Anna Gągor

Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN, Wrocław

Krzysztof Giergiel, Artur Miroszewski, Krzysztof Sacha

Instytut Fizyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków; Narodowe Centrum Badań Jądrowych, Warszawa; Mark Kac Complex Systems Research Center, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

2021

M. K. Cabaj, P. M. Dominiak

Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego

K. A. Konieczny, A. Szczurek, J. Bąkowicz, R. Siedlecka, A. Ciesielski, M. K. Cyrański, I. Turowska-Tyrk

Wydział Chemiczny, Politechnika Wrocławska, Wydział Chemii, Uniwersytet Warszawski

A. Deptuch, T. Jaworska-Gołąb, J. Kusz, M. Książek, K. Nagao, T. Matsumoto, A.

Yamano, M.D. Ossowska-Chruściel, J. Chruściel, M. Marzec

Instytut Fizyki Jądrowej PAN, Kraków; Instytut Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego,

Kraków; Instytut Fizyki Uniwersytetu Śląskiego, Katowice; Laboratorium Aplikacyjne firmy

Rigaku, Tokyo; Instytut Chemii Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego, Siedlce

M. Arczyński, J. Stanek, B. Sieklucka, Kim B. Dunbar, D. Pinkowicz

Wydział Chemii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków; Instytut Fizyki, Uniwersytet

Jagielloński, Kraków; Department of Chemistry, Texas A&M University

Z. Dauter, M. Jaskólski

Macromolecular Crystallography Laboratory, National Cancer Institute, Argonne, USA;

Wydział Chemii, Uniwersytet A. Mickiewicza, Poznań; Instytut Chemii Bioorganicznej

PAN, Poznań

I. Bugański, R. Strzałka, J. Wolny

AGH Kraków, Hokkaido University, Sapporo

2022

Joanna L. Loch, Barbara Imiołczyk, Joanna Śliwiak, Anna Wantuch, Magdalena Bejger,

Mirosław Gilski, Mariusz Jaskólski

Department of Crystal Chemistry and Crystal Physics, Faculty of Chemistry, Jagiellonian

University, Kraków; Institute of Bioorganic Chemistry, Polish Academy of Sciences,

Poznań; Department of Crystallography, Faculty of Chemistry, A. Mickiewicz University,

Poznań

Krzysztof A. Konieczny, Julia Bąkowicz, Damian Paliwoda, Mark R. Warren, Arkadiusz

Ciesielski, Michał K. Cyrański, Iwona Turowska-Tyrk

Advanced Materials Engineering and Modelling Group, Wrocław University of Science

and Technology; ICGM, Université de Montpellier, CNRS, ENSCM; Diamond Light

Source, Harwell Campus, Chilton, Oxfordshire; Faculty of Chemistry, University of

Warsaw

Ireneusz Bugański, Luca Bindi

Faculty of Physics and Applied Computer Science, AGH University of Science and Technology, Kraków; Graduate School of Engineering, Hokkaido University, Sapporo; Dipartimento di Scienze della Terra, Università degli Studi di Firenze

Tomasz Pawlak, Isaac Sudgen, Grzegorz Bujacz, Dinu Iuga, Steven P. Brown, Marek J. Potrzebowski

Centre of Molecular and Macromolecular Studies, Polish Academy of Sciences, Łódź; Molecular Systems Engineering Group, Centre for Process Systems Engineering, Department of Chemical Engineering, Imperial College London; Institute of Molecular and Industrial Biotechnology, Łódź University of Technology; Department of Physics, University of Warwick, Coventry

Bartosz Naskręcki, Zbigniew Dauter, Mariusz Jaskólski

Faculty of Mathematics and Computer Science, A. Mickiewicz University, Poznań; Macromolecular Crystallography Laboratory, NCI, Argonne National Laboratory, Argonne; Department of Crystallography, Faculty of Chemistry, A. Mickiewicz University, Poznań; Center for Biocrystallographic Research, Institute of Bioorganic Chemistry, Polish Academy of Sciences, Poznań

Szczegóły na stronie: [Diamenty](#)

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

Czasopisma wydawane przez Komitet:

Komitet publikuje (ostatnio wyłącznie w wersji elektronicznej) materiały corocznych Konwersatoriów Krystalograficznych stanowiące przegląd aktualnych prac polskich krystalografów

Link: [Materiały Konwersatoriów Krystalograficznych 2005 - 2021](#)

Konferencje naukowe:

Komitet jest głównym organizatorem corocznego Konwersatorium Krystalograficznego, konferencji ogólnopolskiej z licznym udziałem gości zagranicznych.

Konwersatoria zainicjowane zostały w 1956 r. we Wrocławiu przez prof. Włodzimierza Trzebiatowskiego. Profesor uważał, że oznaczenie struktury krystalicznej ma fundamentalne znaczenie dla poznania własności faz skondensowanych. Badania strukturalne pojmował szeroko: od otrzymywania kryształów, poprzez badania struktury

realnej (defektów), oznaczenia struktury krystalicznej, jej zmiany pod wpływem temperatury, ciśnienia, czy pod wpływem różnych pól zewnętrznych, a w końcowym etapie – pod kątem możliwych zastosowań. Profesor Trzebiatowski zawsze podkreślał, że krystalografia to nowa interdyscyplinarna dziedzina nauki, znajdująca się pomiędzy fizyką, chemią, metalurgią, biologią czy inżynierią materiałową. Profesor był wizjonerem, ale zarazem z wykształcenia inżynierem, i dlatego uważał, że spotkania naukowców tak różnych specjalności muszą opierać się na dyskusji, wymianie poglądów, tworzeniu wspólnego języka badań - i stąd Konwersatorium. Profesor znalazł wybitnych uczniów w osobach prof. Kazimierza Łukaszewicza, prof. Zdzisława Gałdeckiego, prof. Tadeusz Głowiaka oraz uzyskał poparcie wielu wybitnych polskich uczonych: z Poznania – prof. Zofii Kosturkiewicz, z Krakowa - prof. Józefa Chojnackiego, czy z Warszawy - prof. Juliana Auleytnera, prof. Janusza Leciejewicza, i wielu innych.

Tematyka Konwersatorium obejmuje badania podstawowe i stosowane dotyczące idealnej i realnej struktury kryształów prowadzone za pomocą promieniowania rentgenowskiego uzyskiwanego zarówno tradycyjnymi metodami jak i w synchrotronach, badania przy użyciu neutronów i elektronów, zagadnienia symetrii, przemian fazowych i wzrostu kryształów, nowe metody badawcze i obliczeniowe oraz wszelkie inne aspekty krystalografii. Konwersatorium stanowi coroczne miejsce spotkań oraz forum wymiany poglądów wszystkich polskich krystalografów. Bierze w nim udział ok. 230 naukowców, w tym wielu doktorantów i studentów starszych lat. W roku 2023 odbędzie się 64 edycja Konwersatorium.

Link: [Konwersatorium Krystalograficzne](#)

Jako polskie środowisko krystalograficzne: Komitet Krystalografii PAN, Komisja Krystalografii Kwantowej IUCr oraz SIG2 ECA (poświęcony także krystalografii kwantowej), przy dużym zaangażowaniu Wydziału Chemii UW, uruchomiliśmy regularny cykl wykładów online zatytułowany: Distinguished Lectures on Quantum Crystallography and Complementary Fields (Wykłady z Krystalografii Kwantowej i Dziedzin Pokrewnych). Wykłady te cieszą się globalnym zainteresowaniem i rejestruje się na nie ponad 200 osób z całego świata, w tym ok. 40-50 osób z Polski. Są one dobrą wizytówką polskiego środowiska krystalograficznego. W latach 2021-22 odbyło się 20 wykładów.

Link: [Wykłady](#)

Imprezy popularyzujące wiedzę:

Szczególnym dla działań Komitetu rokiem był rok 2014, który został ogłoszony przez ONZ Rokiem Krystalografii (IYCr2014). Obchodom międzynarodowym patronowało UNESCO oraz Międzynarodowa Unia Krystalografii (IUCr), a w Polsce odbywały się one pod egidą Komitetu Krystalografii PAN, Polskiego Towarzystwa Krystalograficznego oraz Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Celem obchodów było propagowanie wiedzy o krystalografii, jej narzędziach, obiektach badań i odkryciach, szczególnie tych, które przyczyniły się do rozwoju nauki i przemysłu. Zadaniem organizatorów kilkudziesięciu imprez w Polsce było uświadomienie jak najszerszemu gronu odbiorców jak ważną rolę pełni krystalografia w fizyce, chemii, biologii, medycynie i farmacji, naukach o żywności, ekologii, technologii oraz w sztuce.

Z okazji okrągłych rocznic ważnych dla krystalografii wydarzeń (rok 1912 - pierwszy eksperyment z dyfrakcją promieni rentgenowskich na kryształach, 1913 wykorzystanie promieni rentgenowskich przez W. H. i W. L. Braggów do określenia struktury kryształu, 1914 Nagroda Nobla z Fizyki dla Maxa von Laue) i ustanowienia przez ONZ roku 2014 Międzynarodowym Rokiem Krystalografii, Komitet Krystalografii PAN na posiedzeniu plenarnym w dniu 7 lipca 2012 r. postanowił organizować, począwszy od 2014 roku, cykliczną „Ogólnopolską Olimpiadę Krystalograficzną” dla studentów polskich wyższych uczelni oraz uczniów szkół średnich. Organizację Ogólnopolskiej Olimpiady Krystalograficznej Komitet Krystalografii PAN powierzył wybranej w tym celu Komisji ds. Ogólnopolskiej Olimpiady Krystalograficznej. W latach 2014, 2016 i 2018 odbyły się trzy pierwsze edycje Olimpiady. W roku 2021, w związku z pandemią covid-19, czwarta edycja Olimpiady odbyła się całkowicie w sposób zdalny. Przygotowywana jest stacjonarna edycja V Olimpiady z finałem w lipcu 2023 r. W każdej z edycji Olimpiady w etapie bierze udział od 30 – 50 uczestników wyłanianych w eliminacji uczelnianych. Laureaci otrzymują cenne nagrody fundowane przez sponsorów.

Link: [Ogólnopolska Olimpiada Krystalograficzna](#)

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu

W związku z wojną w Ukrainie Komitet Krystalografii utrzymywał ścisłe kontakty z Prezydent i Komitetem Wykonawczym Międzynarodowej Unii Krystalografii (IUCr).

Członkowie Komitetu publikowali teksty o wojnie na łamach Biuletynu Unii. W marcu 2022 r. Komitet wystosował wniosek do Komitetu Wykonawczego Unii o zawieszenie Rosji w prawach członka IUCr. Po negatywnej odpowiedzi we wrześniu 2022 r. Komitet postanowił złożyć identyczny wniosek bezpośrednio do Zgromadzenia Ogólnego IUCr podczas Kongresu w Melbourne, w sierpniu 2023 r.

Komitet Matematyki

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powstania komitetu i krótka historia

Komitet został powołany w 1952 r.

Komitet stara się skupiać reprezentację matematyków ze wszystkich ośrodków naukowych w Polsce.

Do Prezydium Komitetu należało wielu wybitnych naukowców o uznanym na świecie prestiżu naukowym, którzy na stałe zostawili swój ślad w historii matematyki m.in.: prof. prof. Karol Borsuk, Czesław Olech, Jan Łoś, Zbigniew Ciesielski, Bogdan Bojarski, Andrzej Białynicki-Birula, Kazimierz Kuratowski, Henryk Iwaniec, Władysław Orlicz, Czesław Bessaga, Kazimierz Goebel czy Józef Siciak.

Pierwsze posiedzenie Komitetu Matematyki (wówczas Komitetu Matematycznego) Polskiej Akademii Nauk odbyło się w dniu 31.05.1952 roku. Przewodniczył mu profesor Stanisław Mazur, wówczas ustalono następujące zadania Komitetu:

Do zadań Komitetu należą: projektowanie sieci placówek naukowych, projekty szkolenia i doskonalenia kadr pracowników naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem placówek Akademii, sprawy aspirantur w placówkach Akademii, stypendia dla pracowników naukowych, opracowanie wytycznych dla wydawnictw matematycznych w skali krajowej, a w szczególności dla wydawnictw Akademii i subwencionowanych przez nią, opiniowanie Zjazdów i konferencji matematycznych, udziały w zjazdach zagranicznych, sprawy bibliotek naukowych i koordynowanie sieci ich wyposażeni, wytyczne dla działalności Polskiego Towarzystwa Matematycznego, popularyzacja matematyki.

Ponadto na początku działalności Komitet Matematyczny po przejęciu Instytutu Matematycznego przez PAN pełnił kompetencje Rady Naukowej.

Zakres działania komitetu

Zakres działania komitetu obejmuje nauki matematyczne, w szczególności prowadzenie szeroko zakrojonej działalności opiniotwórczej i popularyzatorskiej w zakresie nauk matematycznych, świadczenie różnych usług na rzecz środowiska matematycznego.

Pełni rolę integracyjną środowiska matematyków polskich i jest forum wymiany poglądów na tematy istotne dla tego środowiska. Przyjmowane uchwały i stanowiska są emanacją poglądów na te kwestie, ale również na sprawy ogólniejsze dotyczące otoczenia jak i organizacji nauki.

Komitet współpracuje z Międzynarodową Unią Matematyczną oraz utrzymuje stały kontakt z Narodowym Centrum Nauki, Polskim Towarzystwem Matematycznym oraz Radą Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Członkami Komitetu są profesorowie Zbigniew Błocki (dyrektor NCN), Jacek Mięksisz (prezes PTM) oraz Zbigniew Marciniak (przewodniczący RG).

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Matematyczną (IMU) – przew. prof. dr hab. Adam Skalski.

Komitet Narodowy wykonuje zadania Komitetu Matematyki PAN w obszarze współpracy z Międzynarodową Unią Matematyczną ([International Mathematical Union](http://www.mathunion.org)) i skład osobowy Komitetu Narodowego jest taki sam jak Komitetu Matematyki PAN.

Polska jest członkiem IMU poprzez Polską Akademię Nauk (Adhering Organization). Wg pkt 5 "<http://www.mathunion.org/fileadmin/IMU/Statutes2010.pdf>"> statutu IMU: "... Adhering Organization shall form a Committee for Mathematics and its adherence to the Union shall not become effective until the composition of the Committee has been reported to and recognized by the Members of the Union. The Committee shall act as adviser to the Adhering Organization in matters concerning the Union. The Adhering Organization may, if it wishes, delegate some of its power to the Committee for Mathematics. ...".

Przewodniczący komitetu

czł. rzecz. PAN Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Kaczorowski)

Skład osobowy komitetu

Członkowie Komitetu:

1. Prof. dr hab. Grzegorz Banaszak - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
2. Prof. dr hab. Stanisław Betley - Uniwersytet Warszawski
3. Prof. dr hab. Aleksander Błaszczyk - Uniwersytet Śląski
4. Dr hab. Grzegorz Bobiński, profesor UMK - Uniwersytet Mikołaja Kopernika
5. Prof. dr hab. Małgorzata Bogdan - Uniwersytet Wrocławski
6. Dr hab. Grzegorz Gabor, profesor UMK - Uniwersytet Mikołaja Kopernika
7. Prof. dr hab. Jacek Romuald Jakubowski - Uniwersytet Warszawski
8. Dr hab. Piotr Kalita, profesor UJ – Uniwersytet Jagielloński
9. Prof. dr hab. Sławomir Kołodziej - Uniwersytet Jagielloński
10. Prof. dr hab. Janina Kotus – Politechnika Warszawska
11. Prof. dr hab. Mirosław Lachowicz – Uniwersytet Warszawski
12. Prof. dr hab. Marcin Magdziarz – Politechnika Wroclawska
13. Dr hab. inż. Jacek Małecki, profesor PWr – Politechnika Wroclawska
14. Prof. dr hab. Waclaw Boleslaw Marzantowicz - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
15. Prof. dr hab. Mieczyslaw Mastylo - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
16. Prof. dr hab. Jan Mielniczuk - Instytut Podstaw Informatyki PAN
17. Prof. dr hab. Jacek Mięgisz – Uniwersytet Warszawski
18. Dr hab. Piotr Nowak, profesor IM PAN - Instytut Matematyczny PAN
19. Prof. dr hab. Piotr Oprocha - Akademia Górniczo-Hutnicza
20. Prof. dr hab. Zdzisław Rychlik - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
21. Prof. dr hab. Ryszard Rudnicki - Instytut Matematyczny PAN
22. Prof. dr hab. Maciej Sablik – Uniwersytet Śląski
23. Prof. dr hab. Adam Skalski - Instytut Matematyczny PAN
24. Prof. dr hab. Leszek Skrzypczak - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
25. Prof. dr hab. Roman Szrednicki – Uniwersytet Jagielloński
26. Prof. dr hab. Łukasz Stettner - Instytut Matematyczny PAN

27. Prof. dr hab. Paweł Strzelecki - Uniwersytet Warszawski
28. Prof. dr hab. Tomasz Szemberg – Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
29. Dr hab. Maciej Ulas, profesor UJ – Uniwersytet Jagielloński
30. Prof. dr hab. Witold Wnuk - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Członkowie Polskiej Akademii Nauk
31. Prof. dr hab. Piotr Biler czł. rzecz. PAN - Uniwersytet Wrocławski
32. Prof. dr hab. Krzysztof Bogdan czł. koresp. PAN - Politechnika Wrocławska
33. Prof. dr hab. Tadeusz Lech Januszkiewicz czł. rzecz. PAN - Instytut Matematyczny PAN
34. Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski czł. rzecz. PAN - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
35. Prof. dr hab. Wojciech Kucharz czł. koresp. PAN – Uniwersytet Jagielloński
36. Prof. dr hab. Stanisław Kwapien czł. rzecz. PAN – Emerytowany profesor,
Uniwersytet Warszawski
37. Prof. dr hab. Rafał Latała czł. koresp. PAN - Uniwersytet Warszawski
38. Prof. dr hab. Mariusz Lemańczyk czł. koresp. PAN - Uniwersytet Mikołaja Kopernika
39. Prof. dr hab. Tomasz Łuczak czł. rzecz. PAN - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
40. Prof. dr hab. Ludomir Newelski czł. koresp. PAN - Uniwersytet Mikołaja Kopernika
41. Prof. dr hab. Wiesław Pleśniak czł. rzecz. PAN - Emerytowany profesor,
Instytut Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
42. Prof. dr hab. Feliks Przytycki czł. rzecz. PAN - Instytut Matematyczny PAN
43. Prof. dr hab. Stanisław L. Woronowicz czł. rzecz. PAN – Instytut Matematyczny PAN
44. Prof. dr hab. Henryk Woźniakowski czł. rzecz. PAN – Uniwersytet Warszawski
45. Prof. dr hab. Jerzy Zabczyk czł. rzecz. PAN – Emerytowany profesor, Instytut
Matematyczny PAN
- Członkowie Akademii Młodych Uczonych
46. Dr hab. Joanna Kułaga - Przymus, profesor UMK - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
47. Dr hab. Mateusz Kwaśnicki, profesor PWR – Politechnika Wrocławska
48. Dr hab. Karol Palka, profesor IM PAN - Instytut Matematyczny PAN

49. Dr hab. Jan Poleszczuk, profesor IBIB PAN - Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęcz PAN
Członkowie Specjaliści Komitetu Matematyki
50. Prof. dr hab. Zbigniew Błocki - Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
51. Prof. dr hab. Adam Doliwa - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
52. Prof. dr hab. Stanisław Goldstein - Uniwersytet Łódzki
53. Prof. dr hab. Stefan Jackowski - Uniwersytet Warszawski
54. Dr hab. inż. Piotr Krasoń, profesor US - Uniwersytet Szczeciński
55. Dr hab. Bartosz Kwaśniewski, profesor UwB - Uniwersytet w Białymstoku
56. Prof. dr hab. Zbigniew Marciniak - Uniwersytet Warszawski
57. Prof. dr hab. Jerzy Motyl - Uniwersytet Zielonogórski
58. Dr hab. Ewa Swoboda, profesor UR - Uniwersytet Rzeszowski
59. Prof. dr hab. Andrzej Szczepański - Uniwersytet Gdański

Struktura organizacyjna komitetu

Prezydium Komitetu:

Przewodniczący:

czł. rzeczn. PAN Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Kaczorowski)

Zastępcy przewodniczącego:

czł. koresp. PAN Prof. dr hab. Piotr Biler - Uniwersytet Wrocławski
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Biler)

czł. koresp. PAN Prof. dr hab. Rafał Latała - Uniwersytet Warszawski
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Rafał_Latała)

Członkowie Prezydium:

Prof. dr hab. Piotr Oprocha - Akademia Górniczo-Hutnicza
(<https://home.agh.edu.pl/~oprocha/>)

Prof. dr hab. Adam Skalski - Instytut Matematyczny PAN
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_Skalski)

Prof. dr hab. Paweł Strzelecki - Uniwersytet Warszawski

([https://pl.wikipedia.org/wiki/Paweł_Strzelecki_\(matematyk\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Paweł_Strzelecki_(matematyk)))

Honorowy przewodniczący:

czł. rzecz. PAN, prof. dr hab. Wiesław Pleśniak

(https://pl.wikipedia.org/wiki/Wiesław_Pleśniak)

W ramach Komitetu Matematyki PAN działają trzy komisje.

Komisja Statystyki

Komisja koncentruje się na działaniach i inicjatywach sprzyjających rozwojowi statystyki w Polsce.

Obecny skład Komisji Statystyki Komitetu Matematyki PAN:

1. Prof. dr hab. Małgorzata Bogdan, *Uniwersytet Wrocławski*,
członek KM – przewodnicząca Komisji
2. Dr hab. Anna Dudek, *Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie*
3. Dr hab. inż. Katarzyna Filipiak, *Politechnika Poznańska*
4. Prof. dr hab. Przemysław Grzegorzewski, *Politechnika Warszawska i IBS PAN*
5. Prof. dr hab. Augustyn Markiewicz, *Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu*
6. Dr hab. Błażej Miasojedow, *Uniwersytet Warszawski*
7. Prof. dr hab. Jan Mielniczuk, *Politechnika Warszawska i IPI PAN* – *członek KM*
8. Prof. dr hab. Wojciech Niemirowicz, *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytet Warszawski*
9. Dr Wojciech Rejchel, *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu*
10. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Szkutnik, *Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie*

Udział w składzie osób niebędących członkami Komitetu - 8.

Komisja Zastosowań Matematyki

Zakres działalności Komisji Zastosowań Matematyki obejmuje następujące zagadnienia.

- Ocena programów studiów związanych z zastosowaniami matematyki; prace nad wprowadzeniem do programów studiów specjalizacji w zakresie różnych działów zastosowań matematyki, w tym matematyki w przemyśle, ubezpieczeniach, naukach ekonomicznych; popularyzacja i promocja zastosowań matematyki w społeczeństwie.
- Nadzór z udziałem w Konferencji Zastosowań Matematyki odbywającej się co roku w Zakopanem.

- Integracja środowisk zajmujących się zastosowaniami matematyki. Organizacja wymiany informacji między różnymi ośrodkami zajmującymi się zastosowaniami matematyki.

- Współpraca z międzynarodowymi stowarzyszeniami zajmującymi się zastosowaniami matematyki: ECMI, ICIAM, Komisją Zastosowań EMS, ERCIM, IFIP, INFORMS i innymi.

Obecny skład Komisji:

1. Prof. dr hab. Ryszard Rudnicki - *Instytut Matematyczny PAN* – Członek KM

– Przewodniczący Komisji

2. Prof. dr hab. Piotr Biler – *Uniwersytet Wrocławski* – Członek KM

3. Prof. dr hab. Jacek Romuald Jakubowski - *Uniwersytet Warszawski* – Członek KM

4. Prof. dr hab. Mirosław Lachowicz – *Uniwersytet Warszawski* – Członek KM

5. Prof. dr hab. Marcin Magdziarz – *Politechnika Wroclawska* – Członek KM

6. Prof. dr hab. Jacek Miękiś – *Uniwersytet Warszawski* – Członek KM

7. Dr hab. Jan Poleszczuk - *Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęczka PAN* – Członek KM

8. Prof. dr hab. Maciej Sablik – *Uniwersytet Śląski* – Członek KM

9. Prof. dr hab. Łukasz Stettner – *Instytut Matematyczny PAN* – Członek KM

10. Prof. dr hab. Adam Doliwa - *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie* – Członek KM

Komisja Dydaktyki

Obszarem zainteresowań Komisji Dydaktyki jest szeroko rozumiana problematyka nauczania matematyki na wszystkich poziomach, popularyzacji matematyki, kształcenie nauczycieli przedmiotów matematycznych, a także inne zagadnienia istotne dla środowiska dydaktyków nauk ścisłych.

Obecny skład Komisji Statystyki Komitetu Matematyki PAN:

1. Prof. dr hab. Aleksander Błaszczak – *Uniwersytet Śląski* – Członek KM
– Przewodniczący Komisji

2. Prof. dr hab. Zbigniew Marciniak – *Uniwersytet Warszawski* – Członek KM

3. Prof. dr hab. Ryszard Pawlak – *Uniwersytet Łódzki*

4. Dr Michał Krych – *Uniwersytet Warszawski*

5. Dr hab. Ewa Swoboda – *Uniwersytet Rzeszowski* – Członek KM

6. Dr Krzysztof Ciesielski – *Uniwersytet Jagielloński*

7. Dr Danuta Ciesielska - *Instytut Historii Nauki PAN*

8. Dr Agnieszka Sułowska – *Uniwersytet Warszawski*

9. Dr hab. Anna Żeromska – *Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie*

Udział w składzie osób niebędących członkami Komitetu - 6.

Nagrody

W ramach Komitetu Matematyki działa Kapituła Medalu im. Stefana Banacha.

Medal jest przyznawany indywidualnym osobom przez Prezydium PAN w uznaniu wybitnych zasług dla rozwoju nauk matematycznych. Został ustanowiony w 1992 roku w stulecie urodzin Stefana Banacha.

Medal im. Stefana Banacha

Z upoważnienia Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Komitet Matematyki PAN powołuje na okres kadencji pięcioosobową Kapitułę, w której skład wchodzi osoby dotychczas wyróżnione Medalem lub będące członkami Polskiej Akademii Nauk. Medal im. Stefana Banacha, przyznawany jest w drodze uchwały Prezydium Polskiej Akademii Nauk osobie rekomendowanej przez Kapitułę Medalu im. Stefana Banacha.

Skład Kapituły Medalu im. Stefana Banacha w latach 2021-2022:

1. Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski – członek KM
2. Prof. dr hab. Stanisław Kwapien – członek KM
3. Prof. dr hab. Tomasz Łuczak – członek KM
4. Prof. dr hab. Wiesław Pleśniak – członek KM
5. Prof. dr hab. Feliks Przytycki (przewodniczący) – członek KM

Do roku 2022 medalem uhonorowano 20 wybitnych matematyków. Są nimi:

Michel Talagrand, Francja (2022),

Henryk Iwaniec (2015),

Tomasz Łuczak (2014),

Sir William T. Gowers,

Wielka Brytania (2011),

Stanisław L. Woronowicz (2009),

William B. Johnson, USA (2007),

Stanisław Kwapien (2006),

Tadeusz Figiel (2004),

Nigel Kalton, USA (2004),

Gilles Pisier, Francja (2001),

Wiesław Żelazko (2000),

Friedrich Hirzebruch, Niemcy (1999),

Kazimierz Urbanik (1998),

Joram Lindenstrauss, Izrael (1997),

Aleksander Pełczyński (1996),

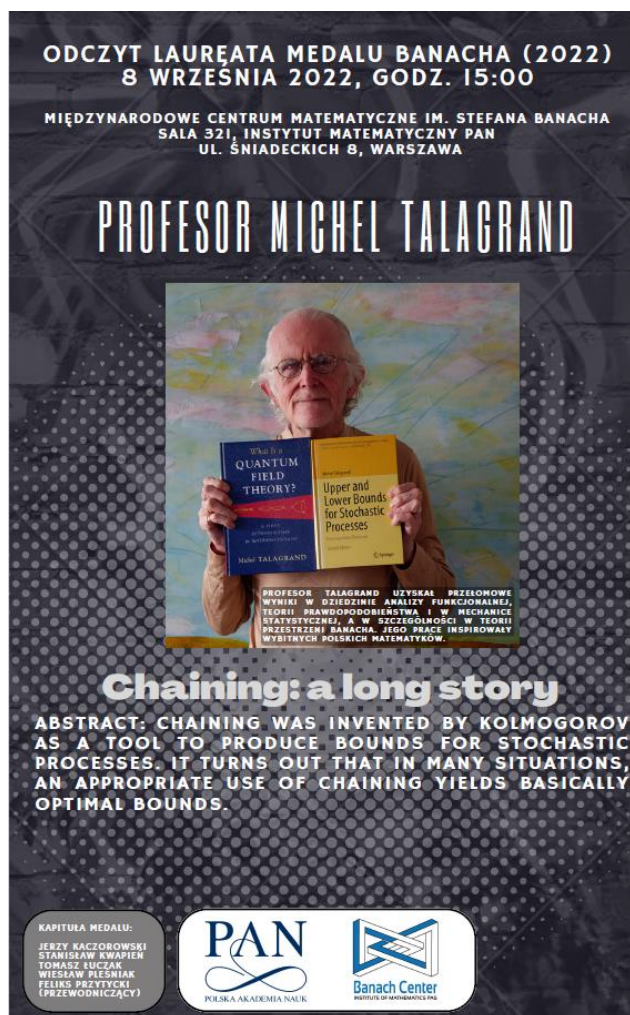
Andrzej Schinzel (1992),

Czesław Ryll-Nardzewski (1992),

Czesław Olech (1992),

Stanisław Łojasiewicz (1992),

Zbigniew Ciesielski (1992).

Plakat reklamujący odczyt laureata Medalu Banacha w 2022 roku

Spółeczny wymiar działalności komitetu

Komisja Matematyki zabierała głos w postaci uchwał i stanowisk. Ich listę z ostatnich lat można znaleźć na stronie internetowej Komitetu (<https://km.pan.pl/pl/uchwaly-opinie-i-stanowiska>).

Przedmiotem obrad plenarnych były między innymi sprawy

- ewaluacji i punktacji czasopism matematycznych,
- system grantowego i roli Narodowego Centrum Nauki,
- aktywizacji młodych kadr naukowych i ich właściwego nagradzania (stypendia ministra),

- kształcenia nauczycieli i dydaktyki matematyki oraz nauczania matematyki jako dyscypliny usługowej,

- swoistego charakteru zastosowań matematyki, statystyki i informatyki teoretycznej.

Bardzo ważnym fragmentem działalności Komitetu Matematyki PAN jest współpraca z Międzynarodową Unią Matematyczną. Wykonując obowiązki wynikające z faktu pełnienia roli Komitetu Narodowego do spraw kontaktów z Unią, Prezydium przedstawia kandydatury polskich matematyków do ogłoszenia zaproszonych wykładów plenarnych i sekcyjnych w ramach kongresów ICM. Jest to ważna działalność na rzecz promocji nauki polskiej na świecie.

Komitet Matematyki ocenia wnioski o dofinansowanie konferencji typowanych z funduszu DUN.

Ważną aktywnością Komitetu jest zdecydowane komentowanie rozporządzeń ministerialnych oraz konstruktywna krytyka projektów ustaw dotyczących sfery nauki.

Komitet na bieżąco reagował na wydarzenia o charakterze ogólnym, które tylko pośrednio dotyczyły spraw nauki. Przykładem są stanowiska oraz apele związane z wojną w Ukrainie, a zwłaszcza z przeniesieniem planowanego w Sankt Petersburgu Międzynarodowego Kongresu Matematycznego ICM 2022.

Komitet Nauk Geograficznych

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powołania: 1952. W czasie 70 lat swojej działalności Komitet pełnił i pełni rolę integrującą środowisko geografów wszystkich specjalności, reprezentujących polskie jednostki akademickie, instytuty badawcze oraz Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk. Misją Komitetu jest koordynowanie działań naukowych i organizacyjnych istotnych dla całego środowiska geografów w Polsce oraz kreowanie i implementacja nowych kierunków badawczych, które wynikają z dynamiki procesów i zjawisk fizycznogeograficznych oraz społeczno-gospodarczych zachodzących w wymiarze globalnym, regionalnym i lokalnym. Dużo miejsca w pracach Komitetu poświęca się edukacji geograficznej, zarówno na poziomie szkolnym, jak i akademickim. Prowadzony jest monitoring zatrudniania absolwentów geografii.

Szczegółowo działania Komitetu koncentrują się na:

- przedstawianiu stanowiska polskich geografów w podstawowych problemach dotyczących geografii w zakresie badań naukowych, związków z gospodarką i innych;
- realizacji statutowego obowiązku reprezentacji społeczności geografów w Komisjach, Komitetach, Ministerstwie Edukacji i Nauki, Radzie Doskonałości Naukowej, Narodowym Centrum Nauki, Narodowym Centrum Badań i Rozwoju i innych;
- ocenie stanu rozwoju organizacyjnego, naukowego, personalnego geografów i czasopism naukowych z zakresu geografii;
- opracowaniu listy priorytetów badawczych polskiej geografii;
- inicjowaniu interdyscyplinarnych problemów badawczych oraz syntez naukowych;
- podnoszeniu rangi polskiej geografii, poprzez szersze upowszechnianie wyników badań naukowych i możliwości ich wykorzystania;

- ocenie stanu i miejsca geografii w systemie nauczania podstawowego, średniego i wyższego;
- organizacji seminariów problemowych, warsztatów geograficznych krajowych i zagranicznych oraz bilateralnych konferencji (m.in. polsko-ukraińskiej, polsko-niemieckiej i innych);
- organizacji przemiennie (co 2 lata) konferencji „Forum Geografów Polskich” oraz (co 4 lata) Kongresu Geografów Polskich;
- współpracy z kierownikami jednostek geograficznych, komitetami naukowymi PAN i towarzystwami naukowymi;
- inicjowaniu organizacji konsorcjów geograficznych (także o charakterze interdyscyplinarnym);
- inicjowaniu wykładów na zaproszenie, staży naukowych dla młodych pracowników naukowych, tworzenie bazy wykładowców.

W czasie istnienia Komitetu działali w nim wybitni polscy Geografowie, między innymi: Stanisław Leszczycki, Jerzy Kostrowicki, Zbyszko Chojnicki, Stanisław Liszewski, Andrzej Kostrzewski, będący obecnie Honorowym Przewodniczącym Komitetu.

Strony www Komitetu: polska - <https://kng.pan.pl>, angielska - <https://kng.pan.pl/en/>

Zakres działalności Komitetu: geografia fizyczna, geografia społeczno-ekonomiczna, geografia regionalna, geoinformacja, ochrona środowiska.

Komitet Nauk Geograficznych PAN jest jednocześnie Narodowym Komitetem ds. Międzynarodowej Unii Geograficznej (MUG/IGU), która jest najważniejszym w skali globalnej forum organizacyjnym i naukowym geografów z ponad 120 krajów. Polscy geografowie uczestniczą w pracach komisji problemowych MUG.

Przewodniczący Komitetu:

prof. dr hab. Marek DEGÓRSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego
Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, Warszawa

Zastępcy przewodniczącego:

prof. dr hab. Radosław DOBROWOLSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin

prof. dr hab. Bolesław DOMAŃSKI, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Sekretarz naukowy:

Prof. dr hab. Przemysław ŚLESZYŃSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego
Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, Warszawa

Skład osobowy Komitetu:

1. Prof. Marek Barwiński – Uniwersytet Łódzki
2. [Prof. Paweł Churski](#) – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
3. Prof. Mirosława Czerny – Uniwersytet Warszawski
4. [Prof. Marek Degórski](#) – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
5. Prof. Radosław Dobrowolski – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

6. [Prof. Bolesław Domański](#) – Uniwersytet Jagielloński
  7. Prof. Marek Drewnik – Uniwersytet Jagielloński
  8. [Prof. Maciej Jędrusik](#) – Uniwersytet Warszawski
  9. [Prof. Tomasz Kaczmarek](#) – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
  10. Prof. Wioletta Kamińska Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
  11. Prof. Tomasz Komornicki – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
  12. Prof. Andrzej Kostrzewski – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
  13. Prof. Kazimierz Krzemień – Uniwersytet Jagielloński
  14. Prof. Małgorzata Mazurek – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
  15. [Prof. Krzysztof Migala](#) – Uniwersytet Wrocławski
  16. [Prof. Urszula Myga-Piątek](#) – Uniwersytet Śląski w Katowicach
  17. [Prof. Danuta Piróg](#) – Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
  18. Prof. Zbigniew Podgórski – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
  19. [Prof. Rajmund Przybylak](#) – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
  20. [Prof. Zofia Rączkowska](#) – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
  21. [Prof. Marek Sobczyński](#) – Uniwersytet Łódzki
  22. [Prof. Tadeusz Strykiewicz](#) – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
  23. Prof. Andrzej Suliborski – Uniwersytet Łódzki
  24. [Prof. Przemysław Śleszyński](#) – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
  25. Prof. Marek Więckowski – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
  26. Prof. Bogdan Włodarczyk – Uniwersytet Łódzki
  27. [Prof. Marcin Wójcik](#) – Uniwersytet Łódzki
  28. [Prof. Andrzej Zborowski](#) – Uniwersytet Jagielloński
  29. [Prof. Wiesław Ziaja](#) – Uniwersytet Jagielloński
  30. [Prof. Zbigniew Zwoliński](#) – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Członkowie Polskiej Akademii Nauk:

1. Czł. rzecz. PAN prof. dr hab. Adam Kotarba – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

2. Czł. koresp. PAN [prof. dr hab. Pi-tr Migoń](#) – Uniwersytet Wrocławski

Członkowie Akademii Młodych Uczonych

dr hab. Arkadiusz Tomczyk, prof. UAM - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Specjaliści:

1. Renata Calak, Dyrektor Departamentu Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, e-mail: sekretariatDSR@mfi.pr.gov.pl
2. Małgorzata Golińska, Główny Konserwator Przyrody, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, ul. Wawelska 52/5, 00-922 Warszawa, e-mail: info@klimat.gov.pl
3. Waldemar Izdebski, Główny Geodeta Kraju, Prezes Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, ul. Wspólna 2, 00-926 Warszawa, e-mail gugik@gugik.gov.pl
4. Andrzej Porawski, Dyrektor Biura Związku Miast Polskich, ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, e-mail: biuro@zmp.poznan.pl;
5. Dominika Rogalińska, Dyrektor Departamentu Badań Przestrzennych i Środowiska GUS, Aleja Niepodległości 208, 00-925 Warszawa, e-mail: sekretariat-br@stat.gov.pl;
6. Szymon Tumielewicz, Zastępca Dyrektora Departamentu Zrównoważonego Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa, e-mail: Szymon.tumielewicz@mos.gov.pl;
7. Marek Chibowski, Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Wawelska 52/54, 00-922, Warszawa, e-mail: gios@gios.gov.pl.

Struktura organizacyjna Komitetu

W Komitecie Nauk Geograficznych PAN działa 6 Zespołów Problemowych:

Zespół ds. jedności i rozwoju geografii

Przewodniczący:

prof. dr hab. Radosław DOBROWOLSKI (geografia fizyczna)

prof. dr hab. Bolesław DOMAŃSKI (geografia społeczno-ekonomiczna)

Przesłanką jego powołania była idea konsolidacji środowiska geografów polskich w warunkach/realiach głębokich zmian w systemie organizacyjnym nauki polskiej, skutkujących formalnym rozdzieleniem geografii fizycznej (obecnie subdyscyplina w obrębie nauk o Ziemi i środowisku) i geografii społeczno-ekonomicznej (odrębna dyscyplina naukowa). Zasadnicze cele funkcjonowania Zespołu, zmierzające do trwałego wzmocnienia jedności geograficznej i wykorzystujące potencjał obu dyscyplin nauk geograficznych, obejmują działania o charakterze: (i) naukowo-badawczym (tworzenie wspólnych zespołów badawczych, aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację interdyscyplinarnych projektów naukowych, organizację interdyscyplinarnych konferencji naukowych) oraz (ii) promocyjno-edukacyjnym (zaangażowanie w wydarzenia edukacyjne popularyzujące szeroko rozumianą wiedzę geograficzną). Dotychczasowe efekty działalności Zespołu:

(1) współorganizacja (pod patronatem KNG) trzech edycji interdyscyplinarnych, międzynarodowych konferencji naukowych pod hasłem „Zmiany klimatu – wyzwania i inspiracje dla nauki” (UMCS, Lublin – 2019, 2020, 2022). W każdym z tych wydarzeń udział reprezentantów środowiska geografów polskich, reprezentujących oba nurty badań geograficznych,   uznać   należy   za   kluczowy <https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,4622,konferencja-cce-cis-2022-zmiany-klimatu-i-srodowiska-wyzwania-i-inspiracje-dla-nauki-,124422.chtm>;

(2) przygotowanie aplikacji grantowych (prace w toku), skierowanych do krajowych i międzynarodowych instytucji finansujących naukę, integrujących środowisko geografów fizycznych i społeczno-ekonomicznych.

Zespół ds. historii badań geograficznych

Przewodniczący: prof. dr hab. Kazimierz KRZEMIENI

Zespół zajmuje się badaniami z zakresu historii geografii, zbiera materiały źródłowe dotyczące działalności naukowej polskich geografów od XVIII wieku do czasów współczesnych, czyli okresu, kiedy nasza dyscyplina naukowa jest rozwijana w Polsce.

Obecnie Zespół pracuje nad:

(1) zebraniem i opracowaniem materiałów do IV tomu słownika „GEOGRAFOWIE POLSCY, Słownik Biograficzny”;

(2) opracowaniem ankiety o „Stanie Geografii Polskiej w 2019 r., a więc przed reformą nauki Polskiej i przeprowadzanej obecnie, czyli po reformie nauki;

(3) koordynacją działań związanych z funkcjonowaniem od ponad 30 lat programu STACJI Bazowych ZMŚP w Polsce. <http://centrumzmsp.home.amu.edu.pl/stacje-bazowe-zmsp/>

Zespół ds. współpracy geografów z praktyką

Przewodnicząca: dr hab. prof. UŚ Urszula MYGA-PIĄTEK

Zadaniem członków Zespołu jest koordynacja działań w zakresie maksymalnie szerokiego implementowania wyników geograficznych badań naukowych do otoczenia społeczno-gospodarczego. W tym zakresie Zespół merytorycznie współpracuje z Zespołem ds. promocji i geoinformacji oraz Zespołem ds. edukacji geograficznej. Szczegółowy opis zadań realizowanych przez Zespół zamieszczony jest w opisie działalności Komitetu na rzecz społeczeństwa.

Zespół ds. edukacji geograficznej

Przewodnicząca: dr hab. prof. UP Danuta PIRÓG

Do zadań Zespołu obecnej kadencji należy:

(1) monitorowanie oraz ocena stanu i miejsca geografii w systemie oświaty;

(2) współpraca z naukowcami zajmującymi się w jednostkach geograficznych kształceniem kandydatów do zawodu nauczyciela geografii w Polsce i za granicą oraz z Komitetem Olimpiady Geograficznej i Centralną Komisją Egzaminacyjną;

(3) naukowe wspieranie organizacji konferencji poświęconych problematyce kształcenia geograficznego, przykładowo w bieżącym roku w kooperację z European Association of Geographers (EUROGEO) konferencji "Future-ready geography", która odbędzie się w Krakowie (<https://www.eurogeography.eu/conferences/>), jak również zorganizowanego przez Polskie Towarzystwo Geograficzne w roku 2022 Kongresu Edukacji Geograficznej w Łodzi (<https://www.geo.uni.lodz.pl/wydarzenia/szczegoly/kongres-edukacji-geograficznej>);

(4) reprezentowanie środowiska naukowców zajmujących się badaniem edukacji geograficznej na posiedzeniach i merytorycznych konferencjach;

(5) inicjowanie działań mających na celu upowszechnianie polskich wyników badań nad edukacją geograficzną w nauce światowej.

Zespół ds. informacji i promocji geografii

Przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew ZWOLIŃSKI

Zespół został powołany w celu uświadamiania znaczenia nauk geograficznych zarówno w środowisku naukowo-akademickim jak również we współczesnym społeczeństwie. Jest to realizowane poprzez coroczne obchody Dnia Geografa w dniu 23 kwietnia w poszczególnych ośrodkach akademickich. Formy obchodów Dnia Geografa są zróżnicowane, od wykładów poprzez warsztaty po wycieczki terenowe. Również przy poparciu KNG obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Georóżnorodności w dniu 6 października ustanowiony przez UNESCO. Przewodniczący Zespołu jest członkiem Polskiego Komitetu ds. UNESCO współpracując z innymi instytucjami nad powołaniem Komitetu Narodowego ds. Geoparków. Istotną rolę spełnia popularyzacja informacji geograficznych poprzez stronę internetową, na której oprócz aktualizacji bieżących informacji o działalności KNG zamieszczane są uchwały i stanowiska KNG o wydarzeniach na świecie.

Zespół ds. zmian klimatu

Przewodniczący: prof. dr hab. Rajmund PRZYBYLAK

Zespół został powołany 3 grudnia 2021 roku i jest najmłodszym Zespołem Problemowym Komitetu. Zadaniem Zespołu jest m.in. reakcja w sprawach społecznych i publicznych związanych z dyskusją nt. zmian klimatu.

Nagrody przyznawane przez Komitet

Komitecie Nauk Geograficznych PAN przyznaje dwa rodzaje nagród. Powołane są dwie Kapituły, które rekomendują osoby do przyznania nagrody.

(1) Medal im. Wincentego Pola, jako najważniejsze wyróżnienie geograficzne.

Przewodniczącym Kapituły są: prof. dr hab. Maciej Jędrusik (geografia społeczno-ekonomiczna) i prof. dr hab. Piotr Migoń (geografia fizyczna).

Dotychczasowymi laureatami Medalu są profesorowie: Zbyszko Chojnicki, Leszek Starkiel, Antoni Jackowski, Andrzej Richling, Teresa Czyż, Piotr Korcelli i Florian Plit.

(2) Dyplom im. Eugeniusza Romera, jako wyróżnienie dla najlepszych prac z zakresu geografii fizycznej i geografii społeczno-ekonomicznej.

Przewodniczącym Kapituły jest prof. dr hab. Andrzej Suliborski.

Osiągnięcia Komitetu

Raporty i stanowiska

Komitet zajmuje stanowiska wobec najistotniejszych dla środowiska geografów problemów, zarówno w wymiarze endogenicznym środowiska geografów, jak i zachodzących w megasystemie środowiska geograficznego, które są zamieszczane na stronie Komitetu.

<https://kng.pan.pl/uchwaly-i-stanowiska/>

Konferencje naukowe

Komitet jest współorganizatorem wielu konferencji naukowych. W roku 2014 uczestniczył w pracach nad przygotowaniem Konferencji Regionalnej Międzynarodowej Unii Geograficznej (prof. dr hab. Marek Degórski był Przewodniczącym Komitetu Sterującego). W cyklu dwuletnim uczestniczy w przygotowaniu międzynarodowej konferencji "Warsaw Regional Forum". W każdym roku Komitet uczestniczy w organizacji od 3 do 5 konferencji międzynarodowych i krajowych. Przewodniczący Komitetu bierze również udział w pracach corocznej Konferencji Kierowników Jednostek Geograficznych, będącej forum dyskusyjnym nad problematyką naukową i organizacyjną środowiska geografów.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Specjaliści będący członkami Komitetu a reprezentujący Organy Centralnej Administracji Państwowej, Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Biura Związku Miast Polskich, są przedstawicielami instytucji z którymi Komitet współpracuje. Członkowie Komitetu biorą czynny udział ekspercki i doradczy w projektach realizowanych przez te podmioty. Przykładem, może być tutaj współorganizacja sympozjów Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, jako ogólnopolskich konferencji związanych z realizacją programu ZMŚP w 11 Stacjach Bazowych. Pracami ZŚMP kieruje prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, Honorowy Przewodniczący Komitetu. Na konferencjach prezentowane są:

- rezultaty monitoringu prowadzonego w zlewniach badawczych Stacji Bazowych,
- oceny stanu środowiska przyrodniczego geosystemów Stacji Bazowych,
- wyniki monitoringów specjalistycznych prowadzonych na Stacjach Bazowych,
- wyniki badań prowadzonych przez różne zespoły badawcze, dotyczące stanu, zagrożeń oraz tendencji rozwoju środowiska przyrodniczego,
- założenia metodologiczne i metodyczne monitoringu środowiska przyrodniczego, w tym dotyczące doskonalenia programu ZMŚP i współpracy międzynarodowej.

<https://inspire.gios.gov.pl/portal/zbiory-inspire/zintegrowany-monitoring-srodowiska-przyrodniczego/>

Zespołem Komitetu, którego celem statutowym jest komercjalizacja wyników badań geografów jest Zespół współpracy geografów z praktyką. W tym zakresie Zespół merytorycznie współpracuje z Zespołem ds. promocji i geoinformacji oraz Zespołem ds. edukacji geograficznej. Dotychczas prace koncentrowały się na następujących grupach zagadnień:

- (1) Konsultacja wyników audytu krajobrazowego - w 2023 r. zakończy się okres sporządzania pierwszego w Polsce audytu krajobrazowego (raportu o aktualnym stanie przestrzeni Polski), który stanowi częściowe wypełnienie założeń Konwencji Krajobrazowej Rady Europy. Geografowie aktywnie uczestniczą w procesie sporządzania audytu jak i w procesie konsultacyjnym jego wyników. Wyłonieni eksperci ze środowiska geograficznego wspomagają proces opiniowania zarówno wskazanych krajobrazów priorytetowych jak i rekomendacji oraz wskazań planistycznych. Opracowanie wykazu ekspertów, którzy są

przez Komitet rekomendowani do roli konsultantów i recenzentów audytów krajobrazowych.

<https://www.gov.pl/web/kultura/audyt-krajobrazowy>

(2) Prace nad przygotowaniem konferencyjnego panelu (sesji) w ramach Kongresu Geografów Polskich (czerwiec 2023) pod hasłem: „Partnerstwo nauki i praktyki w geografii”.

Konferencja ma na celu wskazanie na rolę geografii jako nauki aplikacyjnej. Łączność nauki i praktyki odbywa się m.in. przez wykorzystanie podobnych metod i źródeł informacji naukowej (goeinformacji, w tym technologii informatycznych). Partnerstwo nauki i praktyki przez synergię wytwarza nową jakość wdrożeń, wpływa także na wszechstronną promocję geografii jako kierunku badawczego, kierunku kształcenia oraz znacząco wspiera informację o możliwych kierunkach zatrudnienia absolwentów studiów geograficznych: sektorach biznesu, edukacji, instytucjach państwowych i samorządowych, w zakresie doradztwa i konsultacji organów administracji publicznej.

<https://wngig.amu.edu.pl/studenci/news/kongres-geografii-polskiej-2023>

Przygotowywany we współpracy z Zespołem ds. promocji i geoinformacji panel konferencyjny ma na celu zaprezentowanie interdyscyplinarnego potencjału wyników badań geograficznych atrakcyjnych dla praktyki, przez m.in.: wskazanie na aktualne zaangażowanie geografów w różnych sektorach gospodarki w charakterze m.in: doradców i konsultantów administracji państwowej, pracowników instytucji państwowych i samorządowych oraz pracowników biznesu, a także rozpoznanie oczekiwań pracodawców w zakresie kompetencji geografów, w tym terażniejszych absolwentów studiów geograficznych. Tym samym efektem konferencji będzie także wypracowanie wskazówek dla jednostek akademickich prowadzących studia geograficzne w zakresie weryfikacji i modelowania treści kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy (szeroko rozumianego otoczenia społeczno-gospodarczego). W tym zakresie zespół ds. współpracy geografów z praktyką współdziała w zakresie celów z Zespołem ds. edukacji geograficznej.

(3) Przygotowano monografię „Regionalna geografia fizyczna Polski” – jako efekt współpracy z administracją państwową (dowód współpracy geografów z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska). Prace nad książką trwały trzy lata (2019-2021). W jej przygotowaniu brało udział 50 autorów z 16 ośrodków akademickich w Polsce. Licząca

ponad 600 stron publikacja wraz z cyfrowym i kartograficznym załącznikiem powstała na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a została sfinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach realizacji zadań Krajowego Sekretariatu Konwencji Krajobrazowej.

<https://www.gov.pl/web/gdos/juz-jest-monografia-poswiecona-regionalnej-geografii-fizycznej-polski-wspomoze-audyty-krajobrazowe>

Komitet Nauk Geologicznych

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Komitet Nauk Geologicznych (KNG) jest organizacją działającą przy Polskiej Akademii Nauk, której zasadniczym celem jest dbałość o wysoką jakość polskiej nauki z zakresu geologii i nauk pokrewnych. Zadanie to Komitet osiąga poprzez współdziałania z organami rządowymi, upowszechnianie wyników najnowszych badań naukowych, badanie opinii społecznej w zakresie Nauk o Ziemi, a także współpracę z zagranicznymi przedstawicielami nauki. Wobec roli KNG w zakresie kształtowania nauki, Komitet opracowuje i wygłasza swoje stanowiska i ekspertyzy w odniesieniu do najbardziej nurtujących społeczeństwo i politykę państwową spraw, takich jak m.in. zmiany klimatyczne, energetyka jądrowa czy gospodarka surowcami. Nierzadko części takich ekspertyz są publikowane na łamach wydawnictw naukowych, będących pod opieką KNG.

KNG wraz z Wydziałem Geologii Uniwersytetu Warszawskiego prowadzi własne wydawnictwo, *Acta Geologica Polonica*. Czasopismo *Acta Geologica Polonica*, obecnie rozpoznawane jako czasopismo międzynarodowe, zbliża się do jubileuszu swego 70-lecia. Komitet koordynuje opracowywanie monografii naukowych kojarzonych z takimi tytułami jak *Zasady Stratygrafii*, *Regionalizacja Tektoniczna Polski* czy *Planeta Ziemia*.

Władze Komitetu Nauk Geologicznych wybierane są na 3-letnie kadencje. Struktura Komitetu obejmuje jego Prezydium oraz członków. W ramach obecnej kadencji na lata 2020-2023, Prezydium składa się z 7 samodzielnych pracowników polskich ośrodków naukowych. Aktualnie Komitet kierowany jest przez jego Przewodniczącą, prof. dr hab. Ewę Krogulec, a także posiada dwóch wiceprzewodniczących, którymi są prof. dr hab. Stanisław Mazur oraz dr hab. Witold Szczuciński. Funkcję sekretarza naukowego pełni obecnie prof. dr hab. Anna Świerczewska. Poza Prezydium, KNG obecnie zrzesza 34 członków z całej Polski. W kadencji 2016-2019 Przewodniczącym był prof. dr hab. Jacek Matyszkiewicz, wiceprzewodniczącymi byli prof. dr hab. Ewa Krogulec oraz prof. dr hab. Jerzy Żaba, natomiast sekretarzem naukowym był prof. dr hab. Andrzej Konon. Dawniej przewodniczącym Komitetu byli także Jan Samsonowicz (1953–1959), Walery Goetel (1960–1971), Marian Książkiewicz (1972–1977), Władysław Pożaryski (1978-1980), Antoni Kleczkowski (1981–1983), Ryszard Gradziński (1984–1995), Ryszard Marcinowski

(1996–2002) oraz Andrzej Żelaźniewicz (2003–2011). Informacje uzupełniające na temat najnowszych kadencji można znaleźć na stronie internetowej Komitetu, dostępnej pod adresem <https://kngeo.pan.pl>.

Historia KNG sięga lat 50. ubiegłego stulecia, a sam Komitet powstał w 1952 r. Wówczas działał pod nazwą Komitetu Geologicznego, którego skład zasilili wybitni polscy geolodzy tacy jak prof. Andrzej Bolewski (mineralogia i petrografia, uczestnik konferencji w Poczdamie w 1945 r.), prof. Walery Goetel (sozologia i paleontologia), prof. Roman Kozłowski (paleontologia), prof. Marian Książkiewicz (sedymetologia), prof. Edward Passendorfer (stratygrafia, tektonika), prof. Zdzisław Pazdro (hydrogeologia), prof. Stefan Zbigniew Różycki (stratygrafia, geologia czwartorzędu), prof. Jan Samsonowicz (geologia, paleontologia, odkrywca nadbużańskiego zagłębia węglowego, pierwszy przewodniczący Komitetu), prof. Kazimierz Smulikowski (petrografia), prof. Henryk Teisseyre (tektonika). Uczeni ci znacząco przyczynili się do szczegółowego rozpoznania geologicznego Polski, a także prowadzili działania zmierzające ku nadzorowaniu i finansowaniu licznych przedsięwzięć naukowych realizowanych w kraju. Obecną nazwę, tj. Komitet Nauk Geologicznych, organizacja uzyskała w 1960 r., odkąd niezmiennie kontynuuje swoją misję.

Komitet nie rozwijałby się bez ugruntowanej współpracy z licznymi organizacjami międzynarodowymi. W tym zakresie należy wymienić przede wszystkim aktywną współpracę z *Union of Geological Sciences* (Międzynarodowa Unia Nauk Geologicznych, IUGS), gdzie KNG posiada reprezentanta narodowego i angażuje się w projekty badawcze takie jak *International Geoscience Programme* (IGCP) oraz programy regionalne, prowadzone m.in. przez *Carpathian-Balkan Geological Association* (CBGA).

KNG prowadzi ważne badania naukowe i wdrożeniowe w kraju. Jednym z istotnych osiągnięć Komitetu był czynny udział w budowie mostu na Dunajcu w Czorsztyń, co pokazuje nie tylko naukowy, ale także praktyczny i społeczny wymiar pracy Komitetu. W wyniku prac podjętych i prowadzonych przez członków KNG PAN przygotowano wiele dokumentów ważnych dla polskiej społeczności geologicznej. Wśród nich można wymienić chociażby: *Zasady polskiej terminologii i nomenklatury stratygraficznej* (1975), które pozwoliły na wydzielanie jednostek stratygraficznych w postępowaniu porównywalnym do standardów przyjętych w krajach anglosaskich, czy (2) *Regionalizację tektoniczną Polski* (2011), w której zawarto propozycje uporządkowania kryteriów

stosowanych przez różne grupy badawcze w opisach i wydzieleniu jednostek tektonicznych Polski. Ponadto KNG uczestniczył w organizacji 3-letniego programu edukacyjnego IUGS/UNESCO „Światowy Rok Planeta Ziemia” (2007-2009).

Społeczny wymiar pracy KNG PAN został podkreślony poprzez wydanie przez Komitet kilku stanowisk w sprawach związanych z globalnym ociepleniem i koniecznością uwzględniania wiedzy o dawnych zmianach klimatu na bazie zapisu geologicznego. Komitet angażował się również w dyskusję nad potencjalnymi zagrożeniami geologicznymi w miejscach wytypowanych do budowy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Jego członkowie uczestniczyli także w programie poszukiwania złóż i projektowania dokumentacji ewentualnego wydobycia gazu ziemnego z paleozoicznych skał łupkowych na terenie Polski.

Działania podejmowane przez KNG obejmują wpływ na programy nauczania w szkołach średnich i na dalszych etapach edukacji, szczególnie w zakresie geografii. Komitet opracował m.in. opinie dla Ministerstwa Edukacji w odniesieniu do organizacji i zakresu edukacji na poziomie podstawowym i średnim w zakresie nauk geologicznych.

Komitet wielokrotnie angażował się w popularyzację geologii, wydając chociażby cykl 10 broszur dostarczonych do polskich placówek edukacyjnych. W broszurach przystępnie omówiono budowę Ziemi, rodzaje skał, minerałów i gleb, a także oceany, wody lądowe, kwestie klimatyczne, surowcowe, zagrożenia naturalne i relacje „człowiek-kamień”. Zwrócono tam jednocześnie uwagę na konieczność ochrony środowiska, w którym żyjemy. Ponadto KNG PAN ustalał kryteria i kilkakrotnie przeprowadzał ocenę stanu nauk geologicznych w Polsce. Razem z Komitetem Badań Czwartorzędu i Komitetem Nauk Mineralogicznych PAN przygotowano obszerną ekspertyzę pt.: „*Stan nauk geologicznych w Polsce (1995–2009)*”. Dla Komitetu Badań Naukowych i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przygotowano zaś opinie dotyczące priorytetów badawczych i problemów edukacji geologicznej w Polsce. Odnosiły się one do przyjętego w kraju trójstopniowego kształcenia geologów w ramach wyższych studiów geologicznych.

Komitet Nauk Geologicznych PAN jest organizacją z wieloletnią tradycją, która dąży do rozpowszechniania wiedzy z zakresu geologii i powiązanych nauk o Ziemi poprzez zaangażowanie w przedsięwzięcia naukowe, gospodarczo-przemysłowe i oświatowe. Ekspertyzy wydawane przez KNG PAN mają istotny wpływ na ukierunkowanie polityki państwowej w zakresie nauczania geografii lub elementów geologii w szkołach, a także w

aspekcie kreowania odpowiedzialnej polityki zarządzania krajowymi zasobami naturalnymi. Dzięki rozwiniętej współpracy międzynarodowej, Komitet dba o interesy Polski na arenie światowej oraz podejmuje najbardziej aktualne problemy związane z szeroko pojętymi naukami o Ziemi.

Komitet Nauk Mineralogicznych

Wydział III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi

Rok powołania Komitetu i historia: 1981. Po zawieszeniu działalności pod koniec lat 80-tych, reaktywowany w 1993 r. Przewodniczącymi Komitetu byli profesorowie: Witold Żabiński (1981-1985), Andrzej Manecki (1985-2007), Janusz Janeczek (2008-2015), Ewa Słaby (2015-2020).

www.komin.pan.pl

Zakres działania Komitetu: geochemia, mineralogia, petrologia, geochemia i mineralogia środowiska, minerały, skały, pierwiastki chemiczne w przyrodzie

Przewodniczący Komitetu: prof. dr hab. Janusz Janeczek, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Skład osobowy:

prof. dr hab. Bogusław Bagiński, Uniwersytet Warszawski, 0000-0002-5809-3452

prof. dr hab. inż. Tomasz Bajda, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, 0000-0003-3849-5558

dr hab. inż. Magdalena Dumańska-Słowik, prof. AGH, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie; 0000-0002-0877-8920

dr hab. Sławomir S. Ilnicki, prof. UW, Uniwersytet Warszawski; 0000-0001-6488-1626

prof. dr hab. Janusz Janeczek, Uniwersytet Śląski w Katowicach, 0000-0001-7555-0304, przewodniczący Komitetu

dr hab. Jakub Kierczak, prof. UWr, Uniwersytet Wrocławski; 0000-0002-3243-6832

prof. dr hab. Monika A. Kusiak, Instytut Geofizyki PAN, Warszawa – sekretarz Komitetu, 0000-0003-2042-8261, e-mail: monika.kusiak@igf.edu.pl

prof. dr hab. Marek Michalik, Uniwersytet Jagielloński – członek Prezydium, 0000-0001-5033-2589

prof. dr hab. Jan Parafiniuk, Uniwersytet Warszawski – przewodniczący zespołu ds. polskiego nazewnictwa minerałów; 0000-0003-0583-1009

dr hab. Anna Pietranik, prof. UWr, Uniwersytet Wrocławski – wiceprzewodnicząca Komitetu, 0000-0003-3990-8721

dr hab. Magdalena Sikorska-Jaworowska, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie, 0000-0002-4979-752X

prof. dr. hab. Jan Środoń, Instytut Nauk Geologicznych PAN, Ośrodek Badawczy w Krakowie; 0000-0003-3013-4803

dr hab. Wanda Wilczyńska-Michalik, prof. UP, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Kraków, 0000-0002-7620-8532.

Struktura organizacyjna Komitetu: Komitet nie ma trwałej struktury organizacyjnej ze względu na jego szczupły skład osobowy (13 osób). W Komitecie działają zespoły zadaniowe. W kadencji 2020-2023 są to: zespół ds. opracowania raportu o stanie nauk mineralogicznych w Polsce, zespół ds. polskiego nazewnictwa minerałów, zespół ds. infrastruktury badawczej dostępnej polskim mineralogom oraz zespół ds. analizy trendów badawczych w naukach mineralogicznych na świecie.

Nagrody przyznawane przez Komitet: Komitet w roku 2019 ustanowił Nagrodę Naukową im. prof. M. Turnau-Morawskiej i K. Smulikowskiego za szczególne osiągnięcia naukowe w zakresie nauk mineralogicznych. Przyznano ją w roku 2021 dr hab. Markowi Szczerbie, prof. ING PAN za osiągnięcie zatytułowane „Struktura i dynamika cząstek polarnych na powierzchniach minerałów ilastych”.

Działalność ekspercka: Komitet skupia się na porównawczej analizie kierunków rozwoju nauk mineralogicznych na świecie i w Polsce w kontekście potencjału polskich zespołów badawczych w badaniach minerałów, skał oraz środowiska. W latach 1988, 1996 i 2006, Komitet wydał kolejne wersje Informatora o Naukach Mineralogicznych w Polsce. W 2009 roku Komitet współuczestniczył wraz z komitetami PAN: Nauk Geologicznych i Badań Czwartorzędu, w opracowaniu ekspertyzy Stan Nauk Geologicznych w Polsce (1995-2009). W 2011 roku Komitet przeprowadził ankietyzację polskiego środowiska nauk mineralogicznych oraz analizę naukową dorobku publikacyjnego polskich mineralogów, geochemików i petrologów. Na tej podstawie powstała ocena stanu nauk mineralogicznych w Polsce opublikowana na łamach ogólnopolskiego czasopisma *Przegląd Geologiczny* (*J. Janeczek, L. Marynowski 2011, vol. 59, nr 6, str. 469-473*). Najważniejsze ustalenia oceny

ogłoszono

w międzynarodowym czasopiśmie *Elements* (Janeczek J. *Progress in the publication of Polish papers on mineralogical sciences in renowned journals. Elements 2011, vol. 7, no. 2, p.135*). Aktualnie Komitet opracował kolejny raport o stanie nauk mineralogicznych w Polsce oparty na analizie bazy SciVal oraz przykładowych osiągnięciach przedstawicieli nauk mineralogicznych w Polsce. Raport będzie ogłoszony w 2023 roku drukiem w *Przeglądzie Geologicznym* oraz na stronie www Komitetu. Skrócona część raportu ukazała się drukiem w czasopiśmie *Elements* (Pietranik A., Janeczek J. *Report 2022: How mineral sciences are evolving in Poland. Elements 18(4) p. 277*).

Komitet przygotowuje też raport na temat infrastruktury badawczej dostępnej geochemikom, mineralogom i petrologom pracującym w polskich instytucjach naukowych. Raport jest oczekiwany przez środowisko jako wskazówka możliwości skorzystania z unikalnej aparatury naukowej.

Wydawane przez Komitet czasopisma: Komitet wydawał do 2003 roku czasopismo naukowe *Archiwum Mineralogiczne* ukazujące się od 1925 roku. Po przekształceniach, w 2007 roku ukazało się ono pod nazwą *AM Monograph no.1 Granitoids in Poland* i było wydane wspólnie przez Komitet Nauk Mineralogicznych PAN, Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Państwowy Instytut Geologiczny. Z powodu braku dotacji Komitet wycofał się ze współwydawania *AM Monograph*.

Od roku 2021 Komitet publikuje kwartalnik informacyjny pod nazwą *Biuletyn Mineralogia, Petrologia, Geochemia w Polsce* dostępny on-line na stronie Komitetu (<https://komin.pan.pl/pl/biuletyn-informacyjny>) oraz dystrybuowany poprzez Polskie Towarzystwo Mineralogiczne do ośrodków naukowych, w których uprawiane są nauki mineralogiczne. Do tej pory ukazało się 8 numerów zawierających wiadomości o osiągnięciach zespołów badawczych działających w Polsce. *Biuletyn* cieszy się dużą popularnością. Najważniejsze osiągnięcia opisywane w *Biuletynie* są przedrukowywane w międzynarodowym czasopiśmie *Elements* (*An International Magazine of Mineralogy, Geochemistry, and Petrology*).

Konferencje naukowe: Komitet współuczestniczył w organizacji trzeciej Europejskiej Konferencji Mineralogicznej w 2021 roku w Krakowie.

Spoleczny wymiar działalności Komitetu: w związku z głosami płynącymi ze strony badaczy a także kolekcjonerów minerałów oraz osób zainteresowanych naukami mineralogicznymi, Komitet podjął działania w kierunku ujednoczenia polskiego nazewnictwa minerałów obejmującego około 6 tysięcy gatunków. Zalecenia Komitetu w tym względzie będą szeroko rozpowszechniane, w tym także adresowane do redakcji wydawnictw naukowych i popularnonaukowych. Zalecenia będą ogłoszone w połowie roku 2023. Komitet ściśle współpracuje z Polskim Towarzystwem Mineralogicznym (prezes Towarzystwa jest członkiem Komitetu).

Wydział IV Nauk Technicznych

Komitet Akustyki

Wydział IV Nauk Technicznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: 1964, strona komitetu: <https://kakustyki.pan.pl>

Komitet Akustyki PAN został powołany 30 czerwca 1964 roku na mocy decyzji Prezydium Polskiej Akademii Nauk przy IV Wydziale Nauk Technicznych PAN. Powstał on z inicjatywy prof. Ignacego Maleckiego, jednego z twórców akustyki w Polsce i uczonego wybitnie zasłużonego dla jej rozwoju. W czasie swojej wieloletniej działalności Komitet Akustyki miał następujących przewodniczących: pierwszym był prof. Ignacy Malecki (1964-1969), a następnie profesorowie: Halina Ryffert (1969-1971), Leszek Filipczyński (1972-1996), Andrzej Rakowski (1996-2007), Zbigniew Engel (2007-2011), Eugeniusz Kozaczka (2011-2020) i Grażyna Grelowska (2020-2022). Od 2023 roku przewodniczącym Komitetu jest prof. Andrzej Nowicki.

Komitet swym zakresem działania obejmuje szeroko pojętą akustykę jako dziedzinę wiedzy o międzydyscyplinarnym charakterze i w okresie swej działalności podejmował wiele inicjatyw służących rozwojowi akustyki i wykorzystaniu jej osiągnięć, tzn.:

- zajmował się oceną programów badawczych w zakresie akustyki i wyników ich realizacji współdziałając w ich upowszechnianiu i wdrażaniu do praktyki gospodarczej i społecznej,
- inicjował i prowadził współpracę międzynarodową z zagranicznymi organizacjami i ośrodkami naukowymi poprzez komitety narodowe PAN,
- współpracował z agendami rządowymi w sprawach dotyczących priorytetów badawczych z obszaru akustyki, w szczególności ochrony środowiska przed hałasem i wibracjami oraz wykorzystaniu osiągnięć akustyki w technice i medycynie,
- brał udział w wydawaniu kwartalnika „Archives of Acoustics” wraz z dokonywaniem przynajmniej raz w roku oceny jego poziomu naukowego,
- był organizatorem, współorganizatorem i patronem wielu kongresów, sympozjów i konferencji naukowych z zakresu akustyki,
- na zlecenie władz Polskiej Akademii Nauk, organów rządowych i z własnej inicjatywy opracowywał ekspertyzy i opinie z zakresu akustyki ważne dla społeczno-gospodarczego i kulturalnego rozwoju kraju.

Zakres działania komitetu: ekspertyzy i opinie z zakresu akustyki, współpraca z organizacjami i towarzystwami naukowymi, działalność wydawnicza, ocena programów badawczych w zakresie akustyki, zwalczanie zagrożeń wibroakustycznych, ochrona środowiska przed hałasem, wykorzystanie ultradźwięków w technice i medycynie

49. Otwarte Seminarium z Akustyki, Stare Jabłonki, 2002. Na zdjęciu od lewej: profesorowie Zbigniew Engel, Ignacy Malecki i Andrzej Rakowski podczas prezentacji wspomnienia o profesorze Stefanie Czarneckim w dwudziestą rocznicę śmierci. fot. Andrzej Lamers

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet Akustyki PAN prowadzi szeroką współpracę z organizacjami międzynarodowymi w zakresie reprezentowanej dyscypliny. Pełni on funkcję komitetu narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Komisją Akustyki (International Commission for Acoustics, ICA, <https://www.icacommission.org>). Duża aktywność

Komitetu we współpracy z tą organizacją była także konsekwencją obecności członków Komitetu w strukturach wybieralnych ICA. Profesor Ignacy Malecki był Prezydentem ICA w latach 1966-1972, natomiast członkami Zarządu ICA byli: prof. Leszek Filipczyński (1975-1981), prof. Antoni Śliwiński (1981-1987, 1996-1998, 2001-2007), prof. Eugeniusz Kozaczka (2007-2013) oraz prof. Grażyna Grelowska (2013-2019).

Komitet Akustyki PAN pełni też funkcję komitetu narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Instytutem Zwalczania Hałasu (International Institute of Noise Control Engineering, I-INCE, <https://i-ince.org>). I-INCE jest organizacją założoną w 1974 roku zrzeszającą jako członków 41 krajowych organizacji i stowarzyszeń akustycznych z 35 krajów oraz w charakterze obserwatorów 7 stowarzyszeń (z 7 krajów). Komitet Akustyki PAN ma statut członka w I-INCE. Aktualnie reprezentantem Komitetu w I-INCE jest prof. Dariusz Pleban. Komitet Akustyki PAN ma swoich przedstawicieli również w innych międzynarodowych organizacjach i towarzystwach naukowych. Prof. Bogumił Linde jest członkiem Zarządu Międzynarodowych Kongresów Ultradźwięków (International Congresses on Ultrasonics, ICU, <http://www.2021icu.org.cn>), natomiast reprezentantem Komitetu w Europejskim Stowarzyszeniu Akustycznym (European Acoustics Association, EAA, <https://euracoustics.org>) jest prof. Jerzy Wiciak. Europejskie Stowarzyszenie Akustyczne jest organizacją non-profit założoną w 1992 roku, która zrzesza towarzystwa naukowe z krajów europejskich zajmujące się akustyką i promowaniem jej rozwoju w różnych dyscyplinach, technologiach i aplikacjach. Stowarzyszenie skupia 33 towarzystwa naukowe i ma ponad 9000 członków indywidualnych w Europie.

Przewodniczący komitetu: prof. dr hab. inż. Andrzej Nowicki, czł. rzecz. PAN, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

prof. dr hab. inż. Wojciech Batko, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława

Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0003-1104-1513, e-mail: batko@agh.edu.pl

prof. dr hab. inż. Czesław Cempel, czł. koresp. PAN, Politechnika Poznańska, członek Komitetu Akustyki PAN do 21.08.2021

prof. dr hab. inż. Zbigniew Dąbrowski, przewodniczący Sekcji Wibroakustyki, Politechnika Warszawska, e-mail: zbigniew.dabrowski@pw.edu.pl

prof. dr hab. inż. Andrzej Dobrucki, Politechnika Wrocławska, e-mail:

andrzej.dobrucki@pwr.edu.pl

prof. dr hab. Marzena Dzida, Uniwersytet Śląski w Katowicach, ORCID: 0000-0001-9566-4093, e-mail: marzena.dzida@us.edu.pl

dr hab. Barbara Gambin, prof. IPPT PAN, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0001-7212-0157, e-mail: bgambin@ippt.pan.pl

dr hab. Roman Gołębiowski, prof. UAM, przewodniczący Sekcji Akustyki Środowiska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0001-6712-8154, e-mail: roman_g@amu.edu.pl

prof. dr hab. inż. Grażyna Grelowska, przewodnicząca Komitetu Akustyki PAN do 30.08.2022, Politechnika Gdańska

prof. dr hab. inż. Tadeusz Gudra, Politechnika Wrocławska, ORCID: 0000-0002-0970-5723, e-mail: tadeusz.gudra@pwr.edu.pl

dr hab. inż. Marek Iwaniec, prof. AGH, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0002-1224-4753, e-mail: iwaniec@agh.edu.pl

dr hab. Arkadiusz Józefczak, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID: 0000-0001-7722-7025, e-mail: aras@amu.edu.pl

dr hab. inż. Tadeusz Kamisiński, prof. AGH, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0002-8580-2402, e-mail: kamisins@agh.edu.pl

mgr inż. Zbigniew Karpiński, Centrum Techniki Okrętowej S.A., członek Komitetu Akustyki PAN do 8.11.2021

dr hab. inż. Grzegorz Klekot, prof. PW, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0001-8469-8298, e-mail: gkl@simr.pw.edu.pl

dr hab. inż. Janusz Kompala, prof. GIG, członek Prezydium Komitetu Akustyki PAN, Główny Instytut Górnictwa, Katowice, ORCID: 0000-0003-4544-0547, e-mail: jkompala@gig.eu

prof. dr hab. inż. Eugeniusz Kozaczka, czł. koresp. PAN, honorowy przewodniczący Komitetu Akustyki PAN, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0002-8364-798X, <https://www.eugeniuszkozaczka.pl>, e-mail: kozaczka@pg.gda.pl

dr hab. inż. Tamara Kujawska, prof. IPPT PAN, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0001-5564-3925, e-mail:

tkujaw@ippt.pan.pl

prof. dr hab. inż. Lucyna Leniowska, członek Prezydium Komitetu Akustyki PAN, Uniwersytet Rzeszowski, ORCID: 0000-0002-7994-7867, e-mail:

lteniow@ur.edu.pl

prof. dr hab. Bogumił Linde, Uniwersytet Gdański, ORCID: 0000-0002-7994-7867, e-mail: bogumil.linde@ug.edu.pl

prof. dr hab. Jerzy Litniewski, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0003-3978-9099, e-mail: jlitn@ippt.pan.pl

mgr inż. Jerzy Maciejczyk, Liga Walki z Hałasem, Warszawa, e-mail: biuro@wapl.pl

dr hab. inż. Jacek Marszał, prof. PG, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0002-6760-9246, e-mail: jacek.marszal@pg.edu.pl

prof. dr hab. inż. Mirosław Meissner, sekretarz naukowy Komitetu Akustyki PAN, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0003-3885-0273, e-mail: mmeissn@ippt.pan.pl

prof. dr hab. inż. Jarosław Mikielawicz, czł. rzecz. PAN, Instytut Maszyn Przepływowych PAN, e-mail: jarekm@imp.gda.pl

prof. dr hab. Andrzej Miśkiewicz, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Warszawa, e-mail: andrzej.miskiewicz@chopin.edu.pl

prof. dr hab. inż. Andrzej Nowicki, czł. rzecz. PAN, zastępca przewodniczącego Komitetu Akustyki PAN do 23.01.2023, przewodniczący Komitetu Akustyki PAN od 24.01.2023, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0002-9260-8237, e-mail: anowicki@ippt.pan.pl

dr hab. n. med. Robert Olszewski, prof. NIGRiR, Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji im. prof. dr hab. med. Eleonory Reicher, Warszawa, e-mail: robert.olszewski@spartanska.pl

prof. dr hab. inż. Krzysztof Opieliński, przewodniczący Sekcji Ultradźwięków, Akustyki Podwodnej i Medycznej, Politechnika Wrocławska, ORCID: 0000-0001-9531-1562, e-mail: krzysztof.opielinski@pwr.edu.pl

dr hab. inż. Janusz Piechowicz, prof. AGH, Akademia Górniczo-Hutnicza im.
Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0002-1435-4673, e-mail:
piechowi@agh.edu.pl

dr hab. inż. Dariusz Pleban, prof. CIOP-PIB, Centralny Instytut Ochrony Pracy -
Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, ORCID: 0000-0003-1351-9584, e-mail:
daple@ciop.pl

prof. dr hab. Anna Preis, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ORCID:
0000-0002-9939-9722, e-mail: apraton@amu.edu.pl

prof. dr hab. inż. Zbigniew Ranachowski, Instytut Podstawowych Problemów Techniki
PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0003-2447-4705, e-mail: zranach@ippt.pan.pl

mgr inż. Florian Romanowski, OPEGIEKA Sp. z o.o., Elbląg, e-mail:
florian.romanowski@opegieka.pl

dr hab. Ewa Skrodzka, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
ORCID: 0000-0002-8479-4009, e-mail: afa@amu.edu.pl

prof. dr hab. inż. Anna Snakowska, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława
Staszica w Krakowie, ORCID 0000-0002-8419-0205, e-mail:
anna.snakowska@agh.edu.pl

prof. dr hab. inż. Andrzej Stepnowski, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0001-
8355-6220, e-mail: astep@pg.edu.pl

prof. dr hab. Antoni Śliwiński, honorowy członek Komitetu Akustyki PAN, Uniwersytet
Gdański, e-mail: fizas@ug.edu.pl

prof. dr hab. inż. Zbigniew Wesołowski, czł. rzecz. PAN, Polska Akademia Nauk,
Warszawa, e-mail: zbigweso@gmail.com

dr hab. Andrzej Wicher, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
ORCID: 0000-0003-4332-6564, e-mail: awaku@amu.edu.pl

prof. dr hab. inż. Jerzy Wiciak, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica
w Krakowie, ORCID: 0000-0002-3932-6513, e-mail: wiciak@agh.edu.pl

dr inż. Leszek Wilczyński, członek Komitetu Akustyki PAN od 7.12.2021, Centrum
Techniki Okrętowej S.A., Gdańsk, e-mail: leszek.wilczynski@cto.gda.pl

dr hab. inż. Janusz Wójcik, prof. IPPT PAN, Instytut Podstawowych Problemów
Techniki PAN, Warszawa, ORCID: 0000-0002-6120-5195, e-mail:
jwojcik@ippt.pan.pl

Struktura organizacyjna komitetu:

Prezydium

Sekcja Akustyki Środowiska

Sekcja Ultradźwięków, Akustyki Podwodnej i Medycznej

Sekcja Wibroakustyki

Nagrody przyznawane przez komitet: Nagroda Naukowa Wydziału IV Nauk

Technicznych PAN im. Ignacego Maleckiego

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

2021

Komitet Akustyki PAN przygotował dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska opinię dotyczącą ustawy o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, której podstawowym celem była transpozycja Dyrektywy Komisji (UE) 2020/367 z dnia 4 marca 2020 r. zmieniającej załącznik III do dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego w odniesieniu do ustalenia metod oceny szkodliwych skutków hałasu w środowisku.

2020

Na prośbę Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Komitet Akustyki PAN przeprowadził merytoryczną ocenę projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania.

Na prośbę Ministra Klimatu, Komitet Akustyki PAN dokonał oceny eksperckiej i zgłosił uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN} .

2018

Na prośbę Ministra Środowiska Komitet Akustyki PAN dokonał oceny projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw wprowadzającej do polskiego systemu prawnego przepisów dokonujących transpozycji dyrektywy Komisji (UE) 2015/996 z dnia 19 maja 2015 r. ustanawiającej wspólne metody oceny hałasu zgodnie z dyrektywą 2002/49/WE

Parlamentu Europejskiego i Rady oraz usuwających uchycienia w transpozycji i stosowaniu dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

- **Czasopisma wydawane przez komitet**

- kwartalnik „Archives of Acoustics” (ISSN: 0137-5075, E-ISSN: 2300-262X, <https://acoustics.ippt.pan.pl>). Czasopismo wydawane jest od 1966 roku, a w wersji angielskiej od 1976 roku. Zawartość czasopisma indeksowana jest w bazach bibliograficznych Scopus (Elsevier), Science Citation Index Expanded (SciSearch) i Journal Citation Reports (WoS). Wskaźnik wpływu (Impact Factor) dla czasopisma za rok 2021 wynosi 1,043, natomiast pięcioletni wskaźnik wpływu ma wartość 0,983. Kwartalnik „Archives of Acoustics” w „Wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych” Ministerstwa Edukacji i Nauki ma przypisaną liczbę 100 punktów za publikację.
- rocznik „Hydroacoustics” (ISSN: 1642-1817, E-ISSN: 2450-128X, <http://pta.eti.pg.gda.pl/journal/start.py>). Czasopismo było wydawane w latach 1997-2017 w modelu Open Access.

- **Konferencje naukowe**

- International Symposium on Fluid Acoustics
Konferencja została zorganizowana w 2019 i 2022 roku. Ma charakter międzynarodowego sympozjum z zaproszonymi prelegentami z zagranicy oraz Polski. Pod względem tematycznym jest kontynuacją Symposium on Hydroacoustics organizowanym w latach 1984-2017.
- International Conference on Noise Control
Konferencja organizowana cyklicznie (co 3 lata) od 1964 roku, początkowo jako konferencja krajowa, a od 1976 roku jako konferencja międzynarodowa. Na konferencji prezentowane są prace dotyczące ograniczania hałasu i wibracji, wpływu hałasu na organizm człowieka, działań z zakresu edukacji, kierunków prac normalizacyjnych i realizacji rozwiązań technicznych służących walce z hałasem.

- Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej
 Konferencja organizowana corocznie od 1992 roku. Prezentowane prace dotyczą zagadnień z akustyki budowli, akustyki mowy, akustyki muzycznej, akustyki słyszenia, akustyki środowiska, inżynierii biomedycznej i wibroakustyki.
- Otwarte Seminarium z Akustyki
 Otwarte Seminarium z Akustyki jest największą ogólnopolską konferencją akustyczną organizowaną corocznie od 1954 roku, w której oprócz akustyków polskich biorą udział także naukowcy z zagranicy. Seminarium spełnia rolę integracyjną dla środowiska akustyków polskich, co jest niezwykle istotne ze względu na interdyscyplinarny charakter akustyki, jako dziedziny wiedzy. Celem seminarium jest też promowanie młodych akustyków, a jedną z form tej promocji jest Konkurs o Nagrodę im. Marka Kwieka, który organizowany jest od 1973 roku.
- Symposium on Hydroacoustics
 Konferencja była organizowana corocznie w latach 1984-2017, a jej tematyka obejmowała najważniejsze obszary hydroakustyki, a w szczególności: propagację fal akustycznych w morzu, przetwarzanie sygnałów i danych hydroakustycznych, systemy hydrolokacyjne, wizualizację i rozpoznawanie dna morskiego, oceanografię akustyczną oraz wykrywanie i monitorowanie zanieczyszczeń środowiska morskiego.
- Szkoła Zimowa Akustyki Środowiska i Wibroakustyki
 Konferencja jest organizowana corocznie od 1973 roku, a jej tematyka obejmuje akustykę fizyczną, akustykę środowiskową i metrologię akustyczną. W czasie trwania szkoły uczestnicy mają okazję poznać aktualne informacje o aparaturze, materiałach i przepisach dotyczących akustyki technicznej i środowiskowej.
- Winter School on Wave and Quantum Acoustics
 Konferencja międzynarodowa organizowana corocznie od 1972 roku. W ostatnich latach zmieniono formułę konferencji na cykl warsztatów, których tematyka dotyczy zagadnień z akustoelektroniki, fotoakustyki oraz akustyki molekularnej.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu

2022

Komitet Akustyki PAN sporządził opinię dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska w związku z postulatem Ministerstwa Obrony Narodowej o podwyższeniu dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Propozycja podwyższenia poziomów związana była z brakiem możliwości dotrzymania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na granicy terenów zamkniętych, takich jak strzelnice i poligony, pomimo stosowania najlepszych dostępnych metod redukcji hałasu. Komitet Akustyki w przygotowanej opinii stwierdza, że proponowane zmiany budzą zdecydowany sprzeciw, ponieważ nie można zaakceptować, aby drogi, linie kolejowe i tramwajowe, znajdowały się w tej samej grupie źródeł hałasu co tereny zamknięte. Konsekwencją wprowadzenia tych zmian byłoby bowiem usankcjonowanie faktu, że jest dopuszczalne, aby ww. źródła mogły emitować dwa razy głośniejszy hałas, co oznacza, że zasięg ich szkodliwego oddziaływania na środowisko byłby znacznie większy.

2016

Sekcja Architektury, Budownictwa i Ochrony Środowiska Komitetu Akustyki PAN opracowała opinię dla Ministerstwa Ochrony Środowiska, w sprawie podjęcia prac legislacyjnych dotyczących zmiany rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.6.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Komitet Akustyki w przygotowanej opinii zakwestionował celowość zmian wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, w szczególności dotyczących hałasu lotniczego. Opinia spotkała się z pozytywnym odbiorem powodując zawieszenie prac nad niekorzystnymi regulacjami prawnymi dla ochrony środowiska przed hałasem.

2015

Prof. Wojciech Batko, przewodniczący Sekcji Akustyki Środowiska i Architektury Komitetu Akustyki PAN, w liście otwartym z dnia 28.02.2015 przedstawił krytyczną opinię na temat propozycji działań normujących ochronę środowiska przed hałasem lotniczym przedstawionych na posiedzeniu w dniu 18.02.2015 w Ministerstwie Środowiska.

2013

W liście do Ministra Środowiska z dnia 6 grudnia 2013 roku Komitet Akustyki PAN przedstawił stanowisko w sprawie wykorzystania wiedzy i doświadczenia przedstawicieli środowiska naukowego w działaniach rządu mających na celu ochronę środowiska przed hałasem. W liście tym Komitet Akustyki deklaruje chęć współpracy z Ministerstwem i wskazuje na problemy dotyczące analizy szkodliwości hałasu oraz poszukiwań właściwych rozwiązań: technicznych, prawnych i organizacyjnych na rzecz ochrony środowiska zapewniających zrównoważony rozwój. Komitet proponuje powołanie w tej sprawie zespołu złożonego z przedstawicieli organów administracji publicznej i stron odpowiedzialnych za hałas generowany do środowiska, a także specjalistów z dziedziny akustyki zajmujących się hałasem środowiskowym.

2008

Komitet Akustyki PAN pozytywnie zaopiniował starania Rad Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki oraz Wydziału Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Elektroniki AGH w sprawie utworzenia międzywydziałowego kierunku kształcenia o nazwie „inżynieria akustyczna”. Zatwierdzone programy studiów inżynierskich i magisterskich mają silne powiązania z najnowszymi technologiami tworzenia i wdrażania rozwiązań z zakresu akustyki technicznej.

2005

Komitet Akustyki PAN opracował i opublikował ekspertyzę pt. „Ochrona środowiska przed hałasem w Polsce w świetle przepisów europejskich”. Ekspertyza została przedstawiona posłom i przedstawicielom środowisk naukowych na konferencji „Nauka dla Polski” zorganizowanej w Sali Kolumnowej Sejmu RP. Została też przekazana ministrom Środowiska, Zdrowia, Transportu i Budownictwa oraz przewodniczącym Państwowej Rady Ochrony Środowiska oraz Sejmowej i Senackiej Komisji Ochrony Środowiska. Najbardziej istotne wnioski zawarte w tej ekspertyzie były następujące:

- Hałas i odczuwalne wibracje są uciążliwościami o powszechnym zasięgu społecznym mającymi szkodliwy wpływ na zdrowie i na wydajność pracy. Zjawiska te występują w Polsce w stopniu tak znacznym, że należy je uznać za zagrożenie powszechne i zwiększyć skuteczność przeciwdziałających im środków.

- Ochrona przed hałasem i drganiami ma w Polsce podstawy prawne oparte na dyrektywach Unii Europejskiej oraz na ustawach i rozporządzeniach polskich, w tym na dokumentach normalizacyjnych. Niestety, w wielu przypadkach akty prawne tworzone w Polsce powstawały i powstają bez konsultacji bądź wbrew opiniom wyspecjalizowanych instytucji naukowych czy organizacji takich jak komitety naukowe PAN, Polskie Towarzystwo Akustyczne i Liga Walki z Hałasem.
- Warunkiem koniecznym dla zapewnienia komfortu życia ludności, a zwłaszcza mieszkańców miast, jest przestrzeganie norm ograniczenia hałasów w budownictwie. W tym celu należy wprowadzić obowiązek potwierdzenia, że określony budynek mieszkalny spełnia odpowiednie wymagania Polskich Norm. W fazie projektowania winna to być odpowiednia deklaracja projektanta, natomiast w odniesieniu do gotowego budynku winny to być odpowiednio przeprowadzone pomiary kontrolne.

Komitet Architektury i Urbanistyki

Wydział IV Nauk Technicznych

Rok powołania Komitetu i krótka historia:

Rok powołania Komitetu 1952. Ważne jest również, że w tym samym roku, w pierwszym naborze do korporacji PAN, jej członkami, deklarującymi architekturę jako swoją dyscyplinę, zostało trzech profesorów: Romuald Gutt, Witold Minkiewicz, Bohdan Pniewski i Jan Zachwatowicz. W 1956 r. dołączył do nich Zdzisław Mączyński. Spośród nich tylko Zachwatowicz określił swoją dyscyplinę szerzej, jako architekturę, urbanistykę, historię architektury i konserwację zabytków. Zapewne na ówczesną przychylność Akademii dla architektury wpłynęły zasługi kandydatów dla odbudowy kraju po zniszczeniach wojennych, zwłaszcza Jana Zachwatowicza i Kazimierza Wejcherta, w latach 1946 - 1949 głównego autora około 70 tzw. uproszczonych planów zagospodarowania przestrzennego miast na ziemi olsztyńskiej i szczecińskiej oraz planów ogólnych wielu miast Śląska, Mazowsza i innych obszarów, w tym Olsztyna, Chorzowa, Katowic i Rudy Śląskiej, a od 1952 głównego projektanta nowego miasta Tychy. Ale też owa przychylność musiała ona mieć ogólniejsze podstawy w przedwojennym, świetnym dorobku polskiej architektury, co powojenna władza zauważyła.

Z tamtego grona w dziesięciolecie 1965-1975 pozostało już tylko dwóch (Gutt, Zachwatowicz), a w latach 1975-1979 sam Zachwatowicz. W całym okresie późniejszym wybrano do Akademii jeszcze trzech architektów: wspomnianego wyżej Kazimierza Wejcherta (1979), Witolda Cęckiewicza (1983, w roku śmierci Zachwatowicza) i Edmunda Małachowicza (1994, rok po śmierci Wejcherta). Wszyscy uważali za swoją dyscyplinę architekturę i urbanistykę. Tak więc po raz ostatni na członka PAN wybrano architekta 30 lat temu. Naturalne ubytki i brak ich uzupełniania w późniejszych wyborach sprawiły, że od 2015 r., gdy odszedł Małachowicz, jedynym architektem i urbanistą w korporacji PAN pozostał Witold Cęckiewicz (ur. 1924), a po jego odejściu w 2023 r. w korporacji PAN nie ma już architektów.

Sposób działania Komitetu zmieniał się wraz z upływem lat i zgodnie z poglądami jego członków. Po początkowym odnoszeniu się do wielkich projektów odbudowy kraju a potem centralistycznego sposobu realizacji architektury, przyszedł czas na autonomiczne

patrzenia na problemy projektowania i realizacji zabudowy. Także należało dostosować się do społecznego, partycypacyjnego patrzenia na pracę architektów i urbanistów. Komitet starał się nadążać za tymi zmianami. Z drugiej strony, wypracowana przed laty struktura organizacyjna (Sekcje Architektury, Historii i Urbanistyki) pozostała, choć zdajemy sobie sprawę z konieczności transgresji zagadnień i wyczuwania rytmu przyszłości.

Zakres działania Komitetu: teoria i historia architektury i urbanistyki, współczesna architektura i urbanistyka we wszystkich zakresach i skalach, w tym projektowanie i wznoszenie budynków i ich zespołów oraz związane z tym planowanie przestrzenne, urbanistyka, w tym szczególnie humanizacja środowiska miejskiego, ochrona i kształtowanie krajobrazu, ochrona dziedzictwa kulturowego w skali architektonicznej i urbanistycznej, architektura wnętrz, wzornictwo detali, sprzętów, tworzenie i zachowanie środowiska naturalnego, zabudowanego i kulturowego.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi (obecnie, w poprzednich latach były to także inne organizacje):

- International Council on Monuments and Sites ICOMOS, afiliacja przy UNESCO, za pośrednictwem Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS, www.icomos-poland.org,
- International Society of City and Regional Planners ISOCARP,
- European Alliance of Academies, a Joint Project of European Cultural Institution,

Przewodniczący Komitetu: prof. dr hab. inż. architekt Sławomir Gzell, Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, 00-659 Warszawa, ul. Koszykowa 55, e-mail: s.gzell@wp.pl

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2020 - 2024 (informacje dokładniejsze o poszczególnych osobach za pośrednictwem Sekretarza Komitetu):

1. Dr hab. inż. arch. Anna Bać, Politechnika Wroclawska

ŚP Prof. dr inż. arch. Zbigniew BAĆ (do końca 2020 r.) Uniwersytet Zielonogórski (do 2021)

2. Prof. dr hab. inż. arch. Agata Bonenberg, Politechnika Poznańska

3. Prof. dr hab. inż. arch. Wojciech Bonenberg, Zastępca Przewodniczącego Komitetu, Politechnika Poznańska
4. Prof. dr hab. inż. arch. Wacław CELADYN, Politechnika Krakowska
5. Ś.P. Prof. zw. inż. arch. Witold Cęckiewicz (do 18.02.2023r.), Członek Rzeczywisty PAN, Honorowy Przewodniczący Komitetu AiU, Politechnika Krakowska
6. Prof. dr hab. inż. arch. Krzysztof Gasidło, Politechnika Śląska
7. Prof. dr hab. inż. arch. Andrzej Gawlikowski, Politechnika Warszawska
8. Prof. dr hab. inż. arch. Barbara Gronostajska, Politechnika Wrocławska
9. Prof. dr hab. inż. arch. Jacek Gyurkovich, Politechnika Krakowska
10. Prof. dr hab. inż. arch. Sławomir Gzell, Przewodniczący Komitetu AiU PAN, Politechnika Warszawska
11. Dr hab. inż. arch. Jerzy Ilkosz, Muzeum Architektury we Wrocławiu
12. Prof. dr hab. inż. arch. Nina Juzwa, Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki w Warszawie
13. Prof. dr hab. inż. arch. Zbigniew J. Kamiński, Politechnika Śląska
14. Prof. dr hab. inż. arch. Anna Agata Kantarek, Przewodnicząca Sekcji Urbanistyki KAIU PAN, Politechnika Krakowska
15. Prof. dr hab. inż. arch. Justyna Kobylarczyk, Politechnika Krakowska
16. Dr hab. Inż. arch. Wojciech Korbel, prof. PK, Politechnika Krakowska
17. Prof. dr hab. Inż. arch. Tomasz Kozłowski, Politechnika Krakowska
18. Dr hab. Inż. arch. Karolina Krośnicka, prof. uczelni, Politechnika Gdańska
19. Prof. dr hab. inż. arch. Konrad Kucza-Kuczyński, Politechnika Warszawska
20. Prof. dr hab. inż. arch. Ewa Kuryłowicz, Politechnika Warszawska
21. Prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens, Politechnika Gdańska
22. Dr hab. inż. arch. Justyna Martyniuk-Pęczek (od 2021), Politechnika Gdańska
23. Prof. dr hab. inż. arch. Lucyna Nyka, Przewodnicząca Sekcji Architektury KAIU PAN Politechnika Gdańska
24. Prof. dr hab. inż. arch. Marek Pabich, Politechnika Łódzka
25. Prof. dr hab. inż. arch. Zbigniew Paszkowski, Zastępca Przewodniczącego KAIU PAN, Zachodniopomorski Uniwersytet w Szczecinie
26. Dr hab. inż. arch. Katarzyna Pluta, prof. uczelni, Politechnika Warszawska

27. Prof. dr hab. inż. arch. Janusz Rębielak, Politechnika Krakowska
28. Prof. dr hab. inż. arch. Jadwiga Roguska, Sekcja Historii Architektury i Urbanistyki oraz Ochrony Dziedzictwa Kulturowego (Sekcja Historii), Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie
29. Prof. dr hab. inż. arch. Grażyna Schneider-Skalska, Politechnika Krakowska
30. Prof. dr hab. inż. arch. Waław Seruga, Politechnika Świętokrzyska
31. Prof. dr hab. inż. arch. Jan Słyk, Politechnika Warszawska
32. Prof. dr hab. inż. Bogusław Szmygin, Politechnika Lubelska
33. Prof. dr hab. inż. arch. Krystyna Solarek, Politechnika Warszawska
34. Prof. dr hab. inż. arch. Maria Jolanta Sołtysik, Politechnika Gdańska
35. Prof. dr hab. inż. Jakub Szczepański, Politechnika Gdańska
36. Prof. dr hab. inż. arch. Antoni Taraszkiewicz, Politechnika Gdańska
37. Prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Trocka – Leszczyńska, Politechnika Wrocławska
38. Prof. dr hab. inż. arch. Jerzy Uścińowicz, Politechnika Białostocka
39. Dr inż. arch. Agnieszka Wośko – Czeranowska, Sekretarz KAIU PAN, Politechnika Warszawska, a.wosko@post.pl
40. Dr hab. inż. arch. Jan Wrana, Politechnika Lubelska
41. Ś.P. Prof. dr hab. inż. arch. Zbigniew Zuziak (do 11.04.2023 r.), Politechnika Rzeszowska

Struktura organizacyjna komitetu: Sekcja Architektury, Sekcja Historii i Ochrony Dziedzictwa, Sekcja Urbanistyki

Nagrody przyznawane przez komitet: Komitet przyznaje Nagrodę Marka Witruwiusza za najlepsze naukowe publikacje z dyscypliny architektura i urbanistyka. Jury pod kierunkiem prof. dr hab. arch. Andrzeja Gawlikowskiego przyznawało następujące nagrody:

- w roku 2018 prof. dr hab. arch. Krzysztof Pawłowski za dwutomowe wybitne dzieło „Urbanistyka a’la Francaise. Tysiąc lat doświadczeń i europejskich innowacji. Dopełnienie obrazu” - tom I: „W poszukiwaniu źródeł urbanistyki europejskiej. Modele średniowiecznej organizacji przestrzeni”, tom II: „Francja nowożytna. Od narodzin absolutyzmu do epoki oświecenia”, Universitas, Kraków. W roku 2022 książka wyszła też w języku angielskim. Przyznano także wyróżnienie dr inż. arch. Grażynie Kodym-Kozaczko za książkę

„Urbanistyka *Poznania w XX wieku*”, Oficyna Wydawnicza Politechniki Poznańskiej, Poznań,

- roku 2019 prof. dr hab. arch. Andrzej Niezabitowski za dzieło w języku *polskim* „*O strukturze przestrzennej obiektów architektonicznych*” i angielskim „*On the spatial structure of architectonic objects*”, Wydawnictwo Śląsk, 2017, stanowiące istotny wkład w budowę paradygmatu architektonicznego i urbanistycznego. Wyróżnienie otrzymała dr hab. arch. Barbara Widera za książkę „*Proces kształtowania relacji z naturą w architekturze współczesnej*”, Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej,

- w roku 2020 dwie równorzędne nagrody: dr inż. arch. Alicja Szmelter za monografię „*Początki Urbanistyki Współczesnej. Doświadczenia zagraniczne a środowisko warszawskich urbanistów przełomu XIX i XX wieku*” wydaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej, oraz dr hab. arch. Jadwiga Urbanik za monografię „*1929 WUWA 2019 Wroclawska wystawa Werkbundu*”, Muzeum Architektury we Wrocławiu. Wyróżnienie: dr arch. Łukasz Bugalski za monografię „*Planty promenady ringi*”, Fundacja Terytoria Książki,

- w roku 2022 dwie równorzędne nagrody: dr hab. arch. Michał Domińczak za książkę „*Nowa Urbanistyka. Metodyka i zasady projektowania według Smart Code*” oraz prof. dr hab. arch. Nina Juzwa i dr inż. arch. Jakub Świerzawski za książkę „*Myśli – Marzenia – Miejsca*”

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:** opinie i stanowiska przygotowywane na potrzeby procesów legislacyjnych prowadzonych przez instytucje państwowe i samorządowe, odpowiadające za planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, projektowanie architektoniczne oraz ochronę dziedzictwa. Opinie te są przesyłane do zamawiającego, stają się jego własnością i Komitet nie jest upoważniony do ich upowszechniania. Opinie te nie są publikowane. Podobnie jest z opiniami przygotowywanymi dla firm projektowych i deweloperskich.
- **Wydawane przez Komitet czasopisma:** w latach 1956 – 2020 Komitet wydawał czasopismo „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”. Z powodu oszczędności finansowych Akademia zrezygnowała z czasopisma, które po negocjacjach przejął

Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej i jest ono tam afiliowane. W „Kwartalniku ...” publikowane były sprawozdania z prac naukowych prowadzonych przez Komitet. Nie mając już takiej możliwości, Komitet w to miejsce co kadencję wydaje książkę sumującą dyskusje prowadzone w czasie swoich zebrań. I tak w kadencji 2016 – 2020 wyszła książka „Architektura – Urbanistyka – Nauka”, red. nauk. Sławomir Gzell, PWN, Warszawa, 2019, w kadencji 2020-2024 „Architektura – Urbanistyka – Sztuka”, red. nauk. Sławomir Gzell, NIAiU, Warszawa, 2023,

- **Konferencje naukowe.**

Polityka Komitetu w poprzedniej i bieżącej kadencji w zakresie organizacji i udziału w konferencjach polega na współpracy z instytucjami, które podejmują tematy będące bliskie zainteresowaniom naukowym Komitetu. Jest to w znacznym stopniu związane z niemożnością uzyskania funduszy (łatwiejsze do uzyskania w poprzednich dziesięcioleciach) i poświęcaniem czasu m.in. na organizację spotkań naukowych na uczelniach, gdzie pracują członkowie Komitetu. Dla orientacji co do tematów konferencji podajemy te z ostatniej kadencji, w kadencjach poprzednich były to ilości i tematy zbliżone.

I tak w roku 2023 były to międzynarodowe konferencje: „*Architecture of Challenges _ Rebuilding Ukraine*” w Warszawie, „*Innovative Structural Systems in Architecture – ISSA2023*” we Wrocławiu (również w latach 2022 i 2021), EDIT Poznań, „*Definiowanie Przestrzeni Architektonicznej*”, doroczna konferencja w Krakowie (również w roku 2022 i latach poprzednich), oraz honorowe patronaty: Fundacja im. Stefana Kuryłowicza, Warszawa, „*Supraśl – pomnik historii, przeszłość i przyszłość*”, w ramach programu Architektura kultur pogranicza, Białystok.

W roku 2022 mieliśmy międzynarodowe konferencje: „*Przestrzenie publiczne w zabytkowych miastach, zasady ochrony i dobre praktyki*”, oraz „*Dostosowanie zabytków do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – przepisy, zasady, dobre praktyki*”, obie z ICOMOS, Warszawa, „DREAMSilesia” z WA Politechniki Śląskiej, Gliwice, oraz honorowe patronaty: „*Trasowanie miasta. Samochodowe arterie komunikacyjne a urbanistyczne otoczenie zabytkowe wczoraj, dziś i jutro*”, Kalisz. W 2021 trzeba wspomnieć o międzynarodowych konferencjach: „*Architektura Miasto Piękno*”, poświęconej pamięci Profesora Wojciecha Kosińskiego, Kraków,

„*Obrazy architektury. Przestrzeń Forma Idea*”, Poznań i Mediolan, „*ACPS2021: Architecture, City People, Structure*”, Wrocław, „*Badania nad formą urbanistyczną w Polsce. Tradycja i współczesność*”, III Krakowskie Seminarium o Przestrzeniach Urbanistycznych.

Rok 2020 to m.in. międzynarodowa konferencja „*Architektura XXI wieku*”, Kraków.

- **Konferencje popularyzujące wiedzę i społeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu.**

W ramach współpracy z Narodowym Instytutem Architektury i Urbanistyki NIAiU, członkowie Komitetu biorą udział w programie edukacyjnym dla różnych grup wiekowych, w tym w szkołach. Program jest bardzo rozbudowany i cieszy się powodzeniem wśród mieszkańców miast.

W ramach wypełniania obowiązków wynikających z pracy w architektonicznych i urbanistycznych sędach konkursowych, członkowie Komitetu biorą udział w otwartych, publicznych dyskusjach pokonkursowych. To samo dotyczy tych członków Komitetu, którzy należą do miejskich / gminnych komisji urbanistyczno – architektonicznych lub ciał doradczych powoływanych przez samorządowe władze miast. Podobnie jest z tymi osobami, które prowadzą warsztaty dotyczące zabudowy / zagospodarowania fragmentów miast. Na wszystkich tych spotkaniach jest możliwość dyskusji z grupami miejskich aktywistów, zaangażowanych w rozwój miast w zgodzie z najbardziej widocznymi potrzebami, takimi jak zmiany klimatu, problem oszczędności wody, likwidacja wysp ciepła i wprowadzanie tzw. zielono - niebieskich systemów zagospodarowania przestrzennego, alternatywne sposoby produkcji żywności, miasto zeroemisyjne, recykling dóbr, udział nowych mediów w rozwiązywaniu problemów przestrzennych. Udział członków Komitetu, występujących jako eksperci, zmierza do wypracowania nowych modeli miasta przyszłości i nowej architektury i przekazywanie tej wiedzy społecznościom lokalnym. Nie tworzymy żadnych ad hoc raportów ani nie spisujemy własnych stanowisk, bo mało kto je czyta, a w przekonaniu Komitetu w naszej dyscyplinie nauki / sztuki ważniejszy jest bezpośredni kontakt z mieszkańcami i władzami, żywa dyskusja, powtarzana tyle razy, ile jest to potrzebne. Mamy tu i doświadczenie, i osiągnięcia. Co nie oznacza, że stronimy od słowa pisanego, czego przykładem

jest nagrodzona przez Ministra Rozwoju w 2021r książka „Urbanistyka XXI wieku”, autor: Sławomir Gzell, PWN, Warszawa, oraz dziesiątki artykułów.

Do działalności popularyzatorskiej i edukacyjnej należy realizowany przez Komitet program upublicznienia najważniejszych, ponad krajowych osiągnięć urbanistycznych, których autorami są Polacy, zwłaszcza działający po II Wojnie Światowej. Konieczność podjęcia tej pracy wynika z faktu kompletnej nieznajomości tego, co stworzyli nasi starsi Koledzy, Przyjaciele, Mistrzowie. Wyniki tej pracy będą do obejrzenia na stronie Komitetu. Oto spis niektórych prac i niektóre nazwiska autorów:

1. Tronchetto, Wenecja, konkurs. 1964, I Nagroda, K.Eibl, J.Matyjaszkiewicz, Z.Hryniak,
2. Plan gminy i miasta Espoo pod Helsinkami, Finlandia, konkurs, I Nagroda, 1967r., J.M. Chmielewski, K.Kuraś, J.Kazubiński,
3. Plan dzielnicy Nowy Belgrad, konkurs, 1987, I Nagroda, K.Domaradzki, O.Dziekoński, Z.Garbowski,
4. Abuja i inne miasta w Nigerii, S. Juchnowicz,
5. Studium krajów rozwijających się w Szczecinie, P.Zaremba,
6. Plan Skopje w Jugosławii,
7. Plan Chimbote, Chile,
8. Plan Trypolitanii, Libia,
9. Plan Singapuru wraz z planem metra i dzielnicy nadmorskiej, K.Olszewski
10. Plan Nikozji, S.Jankowski,
11. Linearny System Ciągły, 1968, Oskar Hansen,
12. Teoria Progów, B.Malisz,
13. Teoria Elementów Kompozycji Urbanistycznej, K.Wejchert,
14. Warszawa Funkcjonalna, 1933, J.O.Chmielewski, S.Syrkus,
15. Gdynia, lata dwudzieste,
16. Centralny Okręg Przemysłowy,
17. Centrum Brazzaville, konkurs I Nagroda,
18. Pomnik na Playa Giron, Kuba, konkurs I Nagroda, Marek Budzyński z zespołem.

W sumie takich projektów jest około 30 – 40.

W większej skali Komitet zaangażowany jest w prace powołanego przez Akademię Sztuki w Berlinie stowarzyszenia European Alliance of Academies, A Joint Project of Cultural Institutions, występującego pod egidą Unii Europejskiej. Celem projektu jest walka o przestrzeganie demokratycznych zasad prowadzenia europejskich instytucji zajmujących się sztuką oraz zapewnienia wolności w uprawianiu sztuki i rozumieniu jej kulturalnych i politycznych aspektów. Podnoszone tematy to na przykład: *Power of Art in Time of War and Crisis*, *The Politics of Emotions*, *Ignorance of Strength*, i inne. W pracach Aliansu, co jest istotne, biorą udział relatywnie duże grupy młodzieży. Informacje dotyczące Aliansu są na stronie European Alliance of Academies.

Działalność Aliansu, w czym mamy swój udział, jest opisana w Manifeście Berlińskim z 9 października 2020 r. (fragment poniżej)

“In some European countries we are currently experiencing cultural policies that understand art and culture only nationally and are increasingly regulating them. As a result, the autonomy of many academies, museums and cultural institutions is being jeopardized.

We would like to do something against this development: So far 60 art academies and cultural institutions from countries of the European Union, Great Britain and Norway, are joining to form an „Alliance of Academies“ on the initiative of the Academy of Arts, Berlin. Together we stand up for the right to freedom of art throughout Europe, which is stipulated in Article 13 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union.

Art and Culture are essential for a functioning democracy and for social cohesion. We stand for the freedom of the arts as a prerequisite for our cultural, social and political way of life. The independence of artistic positions and institutions from political, national and religious prescriptions is the foundation of democracy. ... We stand for cultural diversity in Europe and in our societies. ... We stand with the arts for a humanism that opposes all forms of racism, discrimination and violence. ... We call for a unified solidarity between the art and cultural institutions in Europe. Only across all borders can art, culture and science develop in the spirit of the Enlightenment. Only together, we will succeed in maintaining and defending this free space for the future.

We support the exchange of art and artists within our institutions, particularly those who may be experiencing socio-political restraints in the exercise of their artistic work or in their freedom of expression. We demand that art and culture become an integral part of European politics”.

Komitet Automatyki i Robotyki

Wydział IV Nauk Technicznych

Krótką historią: Historia Komitetu Automatyki i Robotyki jest niewiele krótsza niż historia samej Polskiej Akademii Nauk (1951 roku) i sięga 1953 roku kiedy to została powołana Komisja Automatyki^[1,2]. Następnie w roku 1960 roku Komisja została przekształcona w Komitet Automatyki. Sześć lat później komitet ten został przekształcony w Komitet Automatyki i Cybernetyki Technicznej, aby od 1981 roku na krótko znowu zaistnieć jako Komitet Automatyki. Pod obecną nazwą Komitet Automatyki i Robotyki funkcjonuje od roku 1984^[1]. Ogromny wkład, zarówno w powstanie Komitetu, jego rozwój jak i budowę pozytywnego wizerunku polskiej automatyki w kraju i na arenie międzynarodowej, włożyli przede wszystkim profesorowie Jan Paweł Nowacki^[3], (współzałożyciel Międzynarodowej Federacji Automatyki (ang. *International Federation of Automatic Control* – IFAC) powołanej w 1957 roku, który był jej czwartym z kolei prezydentem oraz organizatorem IV Kongresu Światowego IFAC w Warszawie w 1969 roku), Zygmunt Szparkowski^[4] oraz Władysław Findeisen^[5].

Kolejnymi przewodniczącymi Komitetu byli kolejno: prof. Jan Paweł Nowacki (1960 -1971), prof. Władysław Findeisen (1972 – 1986), honorowy przewodniczący Komitetu od 2012), prof. Tadeusz Kaczorek (1987-1988), prof. Zdzisław Bubnicki (1988 - 2006), prof. Krzysztof Malinowski (2006 - 2016) oraz od 2016 roku prof. Józef Korbicz.

Zakres działania: teoria sterowania; modelowanie i identyfikacja procesów; optymalizacja systemów; projektowanie układów sterowania; zastosowania sztucznej inteligencji; diagnostyka procesów i systemów; urządzenia i układy automatyki; komputerowe systemy automatyki; konstrukcja, eksploatacja i zastosowania robotów; sterowanie formacją robotów, systemy podejmowania decyzji, systemy automatyki przemysłowej, sterowanie procesami i systemami biologicznymi.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Profesor J.P. Nowacki już w 1957 roku zapoczątkował współpracę Komitetu z Międzynarodową Federacją Automatyki IFAC (<https://www.ifac-control.org>), która trwa nieprzerwanie do chwili obecnej. Jest ona realizowana i rozwijana między innymi poprzez działalność w pracach komitetów

technicznych IFAC (ang. *Technical Committee, TC*), organizację sympozjów, konferencji i warsztatów naukowych, np. IFAC Symposium on *Fault Detection, Supervision and Safety for Technical Processes, SAFEPROCESS* (Warszawa, 2018) czy też IFAC Symposium on *Intelligent Autonomous Vehicles* (Gdańsk, 2019). Członkowie Komitetu uczestniczą aktywnie w pracach zagranicznych ośrodków naukowych, wydawnictw (w szczególności wydawnictwa *Springer*), europejskich agencji grantowych, w tym prestiżowej *European Science Foundation ESF* czy też *European Research Council*. Członkiem Zgromadzenia Ogólnego *European Control Association (EUCA, <https://euca-ecc.org>)* w latach 2013 – 2018 był prof. Józef Korbicz, a od 2019 r. jest nim prof. Andrzej Bartoszewicz. Od 2020 roku prezydentem *International Institute of Acoustics and Vibration (IIAV, <https://www.iiav.org>)* jest prof. Marek Pawełczyk, a prof. Piotr Szyrkarczyk - członkiem Board of Directors międzynarodowego stowarzyszenia *International Association for Automation and Robotics in Construction (<https://www.iaarc.org>)*.

Skład Komitetu Automatyki i Robotyki w kadencji (2020 - 2024):

Przewodniczący

prof. dr hab. inż. Józef Korbicz, członek rzeczywisty PAN - Uniwersytet Zielonogórski, https://pl.wikipedia.org/wiki/Józef_Korbicz, <https://staff.uz.zgora.pl/jkorbicz/>,
_orcid: [0000-0001-8688-3497](https://orcid.org/0000-0001-8688-3497), e-mail: j.korbicz@issi.uz.zgora.pl

Honorowy przewodniczący (od 2012)

prof. dr inż. Władysław Findeisen, członek rzeczywisty PAN - Politechnika Warszawska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Władysław_Findeisen, e-mail: wladyslaw.findeisen@pw.edu.pl

Zastępca przewodniczącego:

[prof. dr hab. inż. Andrzej Bartoszewicz, członek korespondent PAN](#) - Politechnika Łódzka, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Bartoszewicz, orcid: 0000-0002-1271-8488, e-mail: Andrzej.Bartoszewicz@p.lodz.pl

Członkowie prezydium:

1. [prof. dr hab. inż. Piotr Kulczycki](#) - Instytut Badań Systemowych PAN w Warszawie, Akademia Górniczo - Hutnicza w Krakowie, <https://www.ibspan.waw.pl/~kulpi/>, <https://home.agh.edu.pl/~kulpi/>, orcid: 0000-0001-8641-8886, e-mail: kulczycki@ibspan.waw.pl, kulczycki@agh.edu.pl
2. [prof. dr hab. inż. Marek Pawełczyk](#), członek korespondent PAN - Politechnika Śląska w Gliwicach, https://pl.wikipedia.org/wiki/Marek_Pawełczyk, orcid: 0000-0001-9494-3744, e-mail: Marek.Pawełczyk@polsl.pl

Sekretarz

dr hab. Ewa Pawłuszewicz, prof. PB - Politechnika Białostocka, orcid: 0000-0002-3297-7970, e-mail: e.pawluszewicz@pb.edu.pl

Członkowie Komitetu:

1. [prof. dr hab. inż. Witold Byrski](#) - Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, orcid: 0000-0002-0952-6557, e-mail: wby@agh.edu.pl
2. [prof. dr hab. inż. Adam Czornik](#) - Politechnika Śląska w Gliwicach; orcid: 0000-0003-2492-4155, e-mail: Adam.Czornik@polsl.pl

3. [prof. dr hab. inż. Stefan Domek](#) - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, www.domek.zut.edu.pl, orcid: [0000-0002-4056-5175](https://orcid.org/0000-0002-4056-5175), e-mail: stefan.domek@zut.edu.pl
4. [prof. dr hab. inż. Andrzej Dzieliński](#) - Politechnika Warszawska; https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Dzieliński, orcid: 0000-0001-6963-8545, e-mail: andrzej.dzielinski@pw.edu.pl
5. [prof. dr hab. inż. Zbigniew Emirsajłow](#) - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, orcid: [0000000289514213](https://orcid.org/0000000289514213), e-mail: zbigniew.emirsajlow@zut.edu.pl
6. [prof. dr hab. inż. Jerzy Józefczyk](#) - Politechnika Wrocławska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Józefczyk, orcid: [0000-0003-0816-8089](https://orcid.org/0000-0003-0816-8089), e-mail: jerzy.jozefczyk@pwr.edu.pl
7. [prof. dr hab. inż. Janusz Kacprzyk, członek rzeczywisty PAN](#) - Instytut Badań Systemowych PAN w Warszawie, https://en.wikipedia.org/wiki/Janusz_Kacprzyk, orcid: 0000-0003-4187-5877, e-mail: kacprzyk@ibspan.waw.pl
8. [prof. dr hab. inż. Tadeusz Kaczorek, członek rzeczywisty PAN](#) - Politechnika Białostocka, https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Kaczorek, orcid: 0000-0002-1270-3948, e-mail: t.kaczorek@pb.edu.pl
9. [prof. dr hab. inż. Jerzy Klamka, członek rzeczywisty PAN](#) - Politechnika Śląska; https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Klamka, orcid: [0000-0003-1574-9826](https://orcid.org/0000-0003-1574-9826), e-mail: Jerzy.Klamka@polsl.pl
10. [prof. dr hab. inż. Jacek Kluska](#) - Politechnika Rzeszowska; orcid: [0000-0002-7317-7734](https://orcid.org/0000-0002-7317-7734), e-mail: jacklu@prz.edu.pl
11. [prof. dr hab. inż. Jan Maciej Kościelny](#) - Politechnika Warszawska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Kościelny, orcid: 0000-0002-8947-2025, e-mail: jan.koscielny@pw.edu.pl
12. [prof. dr hab. inż. Zdzisław Kowalczyk](#) - Politechnika Gdańska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Zdzisław_Kowalczyk, <https://mostwiedzy.pl/pl/zdzislaw-kowalczyk,226-1>, orcid: 0000-0001-9174-546X, e-mail: kova@pg.edu.pl

13. [prof. dr hab. inż. Krzysztof Malinowski, członek rzeczywisty PAN](#) - Politechnika Warszawska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Malinowski, Orcid: 0000-0002-7655-2050, e-mail: k.malinowski@elka.pw.pl
14. [prof. dr hab. inż. Wojciech Mitkowski](#) - Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_Mitkowski, orcid: [0000-0001-5704-8329](https://orcid.org/0000-0001-5704-8329), e-mail: wojciech.mitkowski@agh.edu.pl
15. [prof. dr hab. inż. Zbigniew Nahorski](#) - Instytut Badań Systemowych PAN w Warszawie, orcid: [0000-0002-2340-8020](https://orcid.org/0000-0002-2340-8020), e-mail: Zbigniew.Nahorski@ibspan.waw.pl
16. [prof. dr hab. inż. Maciej Niedźwiecki](#) - Politechnika Gdańska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Maciej_Niedźwiecki, <https://mostwiedzy.pl/pl/maciej-niedzwiecki,1209-1/education>, orcid: 0000-0002-7266-7694, e-mail: maciej.niedzwiecki@pg.edu.pl
17. [prof. dr hab. inż. Ewa Niewiadomska - Szyrkiewicz](#) - Politechnika Warszawska, orcid: 0000-0003-4782-3816, e-mail: Ewa.Szyrkiewicz@pw.edu.pl
18. [dr hab. inż. Krzysztof Oprzędkiewicz, prof. AGH](#) - Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie; orcid: 0000-0002-8162-0011, e-mail: kop@agh.edu.pl
19. [prof. dr hab. inż. Piotr Ostalczyk](#) - Politechnika Warszawska, orcid: 0000-0002-2161-6758, e-mail: piotr.ostalczyk@pw.edu.pl
20. [prof. dr hab. inż. Ewaryst Rafajłowicz, członek korespondent PAN](#) - Politechnika Wroclawska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewaryst_Rafajłowicz, orcid: [0000-0001-8469-2910](https://orcid.org/0000-0001-8469-2910), e-mail: ewaryst.rafajlowicz@pwr.wroc.pl
21. [prof. dr hab. inż. Leszek Rutkowski, członek rzeczywisty PAN](#) - Politechnika Częstochowska, https://pl.wikipedia.org/wiki/Leszek_Rutkowski, <https://kisi.pcz.pl/~rutkowski/indexpl.php>, orcid: [/0000-0001-6960-9525](https://orcid.org/0000-0001-6960-9525), e-mail: leszek.rutkowski@ibspan.waw.pl
22. [prof. dr hab. inż. Czesław Adam Smutnicki](#) - Politechnika Wroclawska, orcid: [0000-0003-4640-5364](https://orcid.org/0000-0003-4640-5364), e-mail: czeslaw.smutnicki@pwr.edu.pl
23. [dr hab. inż. Rafał Stanisławski, prof. PO](#) - Politechnika Opolska, orcid: [0000-0002-6014-3682](https://orcid.org/0000-0002-6014-3682), e-mail: r.stanislawski@po.edu.pl

24. [prof. dr hab. inż. Roman Śmierzchalski](https://mostwiedzy.pl/roman-smierzchalski,25353-1) - Politechnika Gdańska, <https://mostwiedzy.pl/roman-smierzchalski,25353-1>, orcid: 0000-0001-8984-344X, e-mail: roman.smierzchalski@pg.edu.pl
25. [dr hab. inż. Mirosław Świercz, prof. PB](#) - Politechnika Białostocka, orcid: 0000-0001-6519-6276, e-mail: m.swiercz@pb.edu.pl
26. [dr hab. inż. Piotr Szynkarczyk, prof. PIAiP](#) - Łukasiewicz: Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów, Warszawa, <https://lukasiewicz.gov.pl/2022/08/26/piotr-szynkarczyk/>, e-mail: piotr.szynkarczyk@piap.lukasiewicz.gov.pl
27. [prof. dr hab. inż. Piotr Tatjewski](#) - Politechnika Warszawska, orcid: [0000-0002-2596-8937](https://orcid.org/0000-0002-2596-8937), e-mail: Piotr.Tatjewski@pw.edu.pl
28. [prof. dr hab. inż. Leszek Trybus](#) - Politechnika Rzeszowska, orcid: [0000-0002-1415-3679](https://orcid.org/0000-0002-1415-3679), e-mail: ltrybus@prz.edu.pl
29. [prof. dr hab. inż. Dariusz Uciński](#) - Uniwersytet Zielonogórski, orcid: 0000-0002-4321-6499, e-mail: D.Ucinski@issi.uz.zgora.pl
30. [prof. dr hab. inż. Marcin Witczak](#) - Uniwersytet Zielonogórski, orcid: 0000-0002-0031-0004, e-mail: M.Witczak@issi.uz.zgora.pl
31. [prof. dr hab. inż. Teresa Zielińska](#) - Politechnika Warszawska, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Teresa_Zieliń_\(inżynier\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Teresa_Zieliń_(inżynier)), orcid: [0000-0002-0475-0875](https://orcid.org/0000-0002-0475-0875), e-mail: Teresa.Zielinska@pw.edu.pl
32. [prof. dr hab. inż. Cezary Zieliński](#) - Politechnika Warszawska, orcid: [0000-0001-7604-8834](https://orcid.org/0000-0001-7604-8834), e-mail: Cezary.Zielinski@pw.edu.pl
33. [mgr inż. Stefan Życzkowski](#) - prezes zarządu spółki ASTOR, Kraków, e-mail: stefan.zyczkowski@bcc.org.pl

Od marca 2020 do końca grudnia 2022r, głównie z powodu pandemii COVID'19, odeszli: prof. Edward Jeziński – jeden z nestorów polskiej automatyki, profesorowie Krzysztof Kozłowski i Krzysztof Tchoń, których pasją była robotyka oraz dr Tadeusz Sarnowski - projektant i budowniczy pierwszego polskiego robota.

Struktura organizacyjna

- Sekcja Teorii Sterowania (przewodniczący prof. Adam Czornik),
- Sekcja Systemów Automatyki (przewodniczący prof. Marek Pawełczyk),

- Sekcja Systemów Wspomagania Decyzji (przewodnicząca prof. Ewa Niewiadomska - Szyrkiewicz),
- Sekcja Systemów Inteligentnych (przewodniczący prof. Jacek Kluska),
- Sekcja Robotyki (przewodnicząca prof. Teresa Zielińska),
- Sekcja Dydaktyki (przewodniczący prof. Stefan Domek).

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka Komitetu koncentruje się głównie (choć nie tylko) na opracowaniu ekspertyz, w szczególności, mających na celu poprawę jakości dydaktyki prowadzonej w zakresie szeroko rozumianej automatyki i robotyki oraz propagowanie osiągnięć polskiej myśli inżynierskiej w tym zakresie. W ostatnich latach została opracowana przez prof. Teresę Zielińską wraz z członkami Sekcji Robotyki ekspertyza pt. *Rozwój robotyki w Polsce*, która ukazała się w czasopiśmie *Pomiary Automatyka Robotyka*, nr 1, 2021, s.5-16. Wcześniej profesor Edward Jezierski opracował ekspertyzę dla Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. *Kształcenie na kierunkach studiów związanych z automatyką*. Profesor M. Pawełczyk był przewodniczącym Komitetu Polityki Naukowej przy Ministerstwie Edukacji i Nauki oraz jest wiceprezesem stowarzyszenia "PROSILESLIA Biznes-Nauka-Samorząd" oraz członkiem Metropolitalnej Rady Rozwoju w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Z kolei prof. Ewa Niewiadomska-Szyrkiewicz jest ekspertem/doradcą dyrektora Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach. Pełni też funkcję zastępcy Przewodniczącego ISAC-GIG (*Information Sharing and Analysis Center – GIG*) - organizacji non-profit stanowiącej centralne źródło gromadzenia informacji na temat zagrożeń cybernetycznych umożliwiającej wymianę informacji między sektorem prywatnym i publicznym na temat pierwotnych przyczyn, incydentów i zagrożeń, dzielenie się doświadczeniem, wiedzą i analizami.

- **Działalność wydawnicza.** Komitet jest wydawcą czasopisma *Archives of Control Sciences (ACS)* oraz obejmuje patronatem od 2019 r. czasopismo *International Journal of Applied Mathematics and Computer Science (AMCS)*:

- Archives of Control Sciences (ACS), <https://www.acs.polsl.pl> (IF(2021): 1.443, 100pkt wg MEiN). Kwartalnik wydawany od 1956 roku, początkowo jako *Archiwum Automatyki i Telemekhaniki*, następnie jako *Archiwum Automatyki i Robotyki*, a od 1992 roku w wersji angielskiej jako *Archives of Control Sciences*. Czasopismo od 2016 roku jest indeksowane w bazie *Journal Citation Report*. Jego pierwszym redaktorem naczelnym był Zygmunt Szparkowski. Obecnie tę funkcję pełni profesor Andrzej Świerniak z Politechniki Śląskiej. Tematyka czasopisma koncentruje się na szeroko rozumianej nauce o sterowaniu i obszarach pokrewnych, takich jak teoria sterowania, sterowanie optymalne, optymalizacja, sterowanie systemów złożonych, modelowanie matematyczne systemów sterowania, systemy eksperckie i systemy wspomagania decyzji, systemy niepewne, robotyka, elastyczne gniazda produkcyjne.

- International Journal of Applied Mathematics and Computer Science (AMCS), <https://www.amcs.uz.zgora.pl>, (IF(2021): 2.157, 100 pkt wg MEiN). Jest to kwartalnik wydawany od 1993 roku. Czasopismo od 2007 roku jest indeksowane w bazie *Journal Citation Report*. Jego założycielem (1993r.) i redaktorem naczelnym jest profesor Józef Korbicz z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jest to czasopismo z zakresu automatyki i robotyki, informatyki oraz matematyki stosowanej, a w szczególności teorii sterowania i jej zastosowań, teorii optymalizacji, diagnostyki technicznej i medycznej, sztucznej inteligencji i jej zastosowań, przetwarzania sygnałów i obrazów oraz metod matematycznych w inżynierii, informatyce i naukach przyrodniczych.

Komitet jest wydawcą od 2000 roku serii monograficznej pt. *Monografie Komitetu Automatyki i Robotyki PAN*. Pełna lista 24 tomów znajduje się na stronie <https://kair.pan.pl/pl/wydawnictwa-kair/monografie-kair?view=article&id=199>. Celem serii jest prezentacja najważniejszych osiągnięć polskich naukowców w zakresie szeroko rozumianej automatyki i robotyki, zarówno na polu badań teoretycznych jak i praktycznych zastosowań. Przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego *Monografii Komitetu Automatyki i Robotyki PAN* od początku jej istnienia jest profesor Tadeusz Kaczorek.

Pod auspicjami Komitetu wydawane są też monografie zbiorowe, w których głównymi autorami wszystkich rozdziałów są jego członkowie. Dotychczas ukazały się

- *Automatyka, robotyka i przetwarzanie informacji*. Red. Piotr Kulczycki, Józef Korbicz, Janusz Kacprzyk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, tom 24, 2020,

<https://ksiegarnia.pwn.pl/Automatyka-robotyka-i-przetwarzanie-informacji,850357250,p.html>

- *Automatic Control, Robotics, and Information Processing*. Eds. Piotr Kulczycki, Józef Korbicz, Janusz Kacprzyk, Springer International Publishing Cham, 2021, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-48587-0>

- *Fractional Dynamical Systems: Methods, Algorithms and Applications*. Eds. Piotr Kulczycki, Józef Korbicz, Janusz Kacprzyk, Springer International Publishing Cham, 2022, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-89972-1>

- **Konferencje naukowe.** Komitet zajmuje się inspirowaniem, wspieraniem, upowszechnianiem prac naukowo-badawczych jak również organizacją i wspieraniem konferencji naukowych istotnych z obszaru automatyki i robotyki oraz pokrewnych dyscyplin naukowych.

- *Krajowa Konferencja Automatyki KKA* – flagowa konferencja Komitetu organizowana cyklicznie co trzy lata. Pierwsza miała miejsce w 1958 r. w Warszawie. Od 2017 roku jest to konferencja międzynarodowa znana pod nazwą *Polish Control Conference, PCC*. Ostatnia 20-ta konferencja odbyła się w Łodzi w 2020 roku (https://kka.p.lodz.pl/index_e.php), a kolejna 21-sza odbędzie się w Gliwicach w 2023 roku (<https://www.pcc2023.polsl.pl/en>). Konferencje te w istotny sposób przyczyniły się do ukształtowania i rozwoju tematyki w obszarze automatyki i robotyki, do integracji krajowego środowiska naukowego oraz poszerzenia współpracy międzynarodowej w ostatnich latach. Od 2017 roku pełne teksty przyjętych referatów ukazują się drukiem w monografiach zbiorowych w ramach serii wydawnictwa *Springer*, ostatnia w 2020r. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-50936-1>.

Komitet patronuje i współorganizuje też cykliczne międzynarodowe konferencje, w tym między innymi:

- *IEEE International Conference on Methods and Models in Automation and Robotics, MMAR* (corocznie od 1995 roku). Tematyka tej konferencji dotyczy szeroko rozumianych zagadnień z zakresu modelowania, identyfikacji i symulacji, teorii sterowania i systemów, układów sterowania, robotyki oraz inteligentnych układów. Ostatnia, 26-ta konferencja odbyła się w 2022 roku, tradycyjnie w Międzyzdrojach (<http://mmar.edu.pl>). Materiały konferencji są publikowane w bazie *IEEE Xplore*.

- *International Conference on Diagnostics of Processes and Systems, DPS* - konferencja organizowana cyklicznie co dwa lata od 1996 roku. Jej tematyka poświęcona jest zagadnieniom z zakresu szeroko rozumianej diagnostyki technicznej, sterowania tolerującego uszkodzenia, systemów wspomagających podejmowanie decyzji, systemów diagnostycznych i ich zastosowań w przemyśle. Ostatnia, 15-ta konferencja odbyła się w formie hybrydowej w 2022 roku na Kaszubach. Referaty publikowane są w monografiach zbiorowych wydawanych przez wydawnictwo *Springer*:

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-58964-6>

- *Międzynarodowe Targi Automatyki i Pomiarów AUTOMATICON* oraz współtowarzysząca targom *Konferencja Naukowo-Techniczna AUTOMATION Automatykacja – Nowości i Perspektywy*. Od 26 lat Targi *AUTOMATICON* są największym w Polsce profesjonalnym forum spotkań oraz wymiany myśli technicznej producentów i odbiorców automatyki przemysłowej. Organizatorem targów i konferencji jest Sieć Badawcza ŁUKASIEWICZ– *Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów* (<https://www.automaticon.pl/patronat-honorowy/>).

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu: W ramach swojej działalności członkowie Komitetu aktywnie uczestniczą w bieżących pracach organizacji rządowych i społecznych mając na celu służyć swoją wiedzą i doświadczeniem środowisku oraz społeczeństwu. Profesor Stefan Domek jest członkiem zespołu wojewody zachodniopomorskiego Zbigniewa Boguckiego ds. utworzenia Zachodniopomorskiej Doliny Wodorowej. Wśród sygnatariuszy m.in. Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Grupa Azoty, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Zarząd Morskiego Portu Police Sp. z o.o., Enea S.A., Enea Operator, Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Uniwersytet Szczeciński, Politechnika Morska oraz Politechnika Koszalińska. Profesor Ewaryst Rafajłowicz jest jednym z założycieli zespołu badawczego MOCOS (ang. *Modeling of Corona-virus Spread*) powstałego w odpowiedzi na problemy wywołane pojawieniem się koronawirusa Sars Covid-19 w 2020r. Aktualnie MOCOS jest międzynarodowym zespołem badawczym opracowującym prognozy rozprzestrzeniania się koronawirusa, w tym dla Ministerstwa Zdrowia. W ostatnim czasie badania zostały

rozszerzone na rozprzestrzenianie się wirusa grypy we współistnieniu z COVID. Zespół uzyskał dofinansowanie z Niemiec. Profesor Ewa Niewiadomska-Szynkiewicz jest członkiem Rady Fundacji Krzewienia Badań Systemowych.

Opracowanie: Józef Korbicz, Ewa Pawłuszewicz

Komitet Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej

Wydział IV Nauk Technicznych

Powołanie komitetu

Komitet został powołany w 1972 roku w celu konsolidacji środowiska naukowego w obszarze biocybernetyki i inżynierii biomedycznej oraz koordynacji działań dla zapewnienia wszechstronnego rozwoju tej dyscypliny w Polsce. Do najważniejszych efektów dotychczasowej działalności Komitetu zaliczyć należy powołanie Instytutu Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN i Międzynarodowego Centrum Biocybernetyki (MCB) a także wydanie czterech wielotomowych monografii Inżynierii Biomedycznej (łącznie 26 tomów) oraz zorganizowanie 22. konferencji naukowych Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej.

Członkowie Komitetów są wybierani co cztery lata i stanowią merytoryczną reprezentację krajowego środowiska naukowego oraz przemysłu inżynierii biomedycznej. W ich skład wchodzi również Członkowie PAN. Pierwszym przewodniczącym Komitetu do 2007 roku był Prof. Maciej Nałęcz, następnie w latach 2007-2011 funkcję tę piastował Prof. Andrzej Weryński, od 2011 do 2020 Komitetowi przewodniczył Prof. Roman Maniewski a od roku 2020 funkcję przewodniczącego pełni Prof. Adam Liebert.

Prof. Maciej Nałęcz,
Maniewski,

Prof. Andrzej Weryński,
Prof. Adam Liebert

Prof. Roman

Zakres działania Komitetu

Reprezentacja i wspieranie rozwoju dyscypliny naukowej Inżynieria Biomedyczna oraz dyscyplin pokrewnych, integrowanie uczonych z całego kraju pracujących w tej

dyscyplinie oraz popularyzacja wyników badań naukowych i wspieranie ich wykorzystania w medycynie.

Zadania Komitetu

- Organizowanie i upowszechnianie debat, dyskusji i konferencji naukowych poświęconych biocybernetyce i inżynierii biomedycznej oraz pokrewnym dyscyplinom naukowym,
- Współdziałanie przy wprowadzaniu w życie i upowszechnianiu wyników badań naukowych i prac rozwojowych,
- Dbłość o reprezentowany wkład nauki polskiej w rozwój nauki w świecie, w tym przez rozwój współpracy międzynarodowej,
- Wspólne z innymi komitetami naukowymi przygotowywanie multidyscyplinarnych opracowań naukowych, z własnej inicjatywy lub na wniosek organów PAN,
- Ocena wydawnictw naukowych dotyczących inżynierii biomedycznej i pokrewnych dyscyplin naukowych.
- Koordynacja programów kształcenia realizowanych w ramach kierunku inżynieria biomedyczna .

Główne obszary działalności:

- Modelowanie procesów fizjologicznych i patologicznych
- Biopomiary i przetwarzanie sygnałów biomedycznych
- Biomechanika i inżynieria rehabilitacyjna
- Biomateriały
- Sztuczne i hybrydowe narządy wewnętrzne
- Informatyka w medycynie
- Bioinformatyka i sztuczna inteligencja
- Obrazowanie biomedyczne

Przewodniczący Komitetu w bieżącej kadencji : Prof. dr hab. inż. Adam Liebert, czł. korespondent PAN, pracownik naukowy IBIB PAN.

Prezydium Komitetu: prof. Adam Liebert (Przewodniczący), prof. Halina Podbielska (z-ca Przew.), prof. Marek Gzik (z-ca Przew.), prof. Piotr Augustyniak, prof. Roman Maniewski (Honorowy Przewodniczący), dr. hab. Jan Poleszczuk (Sekretarz).

Osoby do kontaktu z Komitetem: Prof. Adam Liebert, e-mail aliebert@ibib.waw.pl,

dr hab. Jan Poleszczuk, e-mail jpoleszczuk@ibib.waw.pl

Strona WWW <https://inzynieriabiomedyczna.pan.pl/pl/>

W bieżącej kadencji Komitet liczy 50. członków w tym 9. członków PAN.

Tabela 1. Skład osobowy Komitetu w kadencji 2020- 2023:

Lp	Tytuł imię nazwisko	afiliacja	ORCID; e-mail
1	Prof. dr hab. inż. Piotr Augustyniak, Członek Prezydium	AGH w Krakowie	0000-0001-5986-3247; august@agh.edu.pl
2	Prof. dr hab. inż. Romuald Będziński, czł. koresp. PAN	Uniwersytet Zielonogórski	0000-0003-3611-2584; romuald.bedzinski@pwr.wroc.pl
3	Prof. dr hab. inż. Ryszard Białecki, czł. koresp. PAN	Politechnika Śląska	0000-0001-6800-5420; ryszard.bialecki@polsl.pl
4	Dr hab. inż. Gerard Cybulski, prof. PW	Politechnika Warszawska	0000-0002-2917-2047; G.Cybulski@mchtr.pw.edu.pl
5	Dr hab. Agnieszka Dardzińska-Głębocka, prof. PB	Politechnika Białostocka	0000-0002-2811-0274; a.dardzinska@pb.edu.pl
6	Prof. dr hab. inż. Marek Darowski	IBIB PAN	0000-0002-4681-6633; mdarowski@ibib.waw.pl
7	Dr hab. inż. Krzysztof Fujarewicz, prof. PŚ	Politechnika Śląska	0000-0002-1837-6466; krzysztof.fujarewicz@polsl.pl
8	Dr hab. inż. Adam Gacek, prof. ITAM	ITAM Zabrze	0000-0002-0836-2976; adamg@itam.zabrze.pl
9	Prof. dr hab. inż. Marek Gzik, Zastępca Przewodniczącego	Politechnika Śląska	0000-0003-0598-5921; marek.gzik@polsl.pl

Lp	Tytuł imię nazwisko	afiliacja	ORCID; e-mail
10	Dr hab. inż. Adrian Horzyk, prof. AGH	AGH w Krakowie	0000-0001-9001-4198; horzyk@agh.edu.pl
11	Dr hab. inż. Daoud Robert Iskander, prof. PWr	Politechnika Wrocławska	0000-0002-5962-6206; robert.iskander@pwr.edu.pl
12	Dr hab. inż. Janusz Jerzy Jeżewski, prof. ITAM	ITAM Zabrze	0000-0001-7904-8258; jezewski@itam.zabrze.pl
13	Dr hab. inż. Mariusz Kaczmarek, prof. PGd	Politechnika Gdańska	0000-0001-6488-7489; markaczm@pg.edu.pl
14	Prof. dr hab. inż. Krzysztof Kędzior	Politechnika Warszawska	0000-0002-0411-9039; kkedzior@meil.pw.edu.pl
15	Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Krzysztof Kochanek	Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu	0000-0003-2860-5784; k.kochanek@ifps.org.pl >
16	Prof. dr hab. inż. Małgorzata Kotulska	Politechnika Wrocławska	0000-0002-2015-5339; malgorzata.kotulska@pwr.edu.pl
17	Prof. dr hab. dr. sc. hum. Józef Kozak	HUF Furtwangen	0000-0002-8248-1041; josef.kozak@aesculap.de
18	Prof. dr hab. inż. Marek Kurzyński	Politechnika Wrocławska	0000-0002-0401-2725; marek.kurzynski@pwr.wroc.pl
19	Prof. dr hab. inż. Małgorzata Lewandowska, czł. koresp. PAN	Politechnika Warszawska	0000-0002-5399-4008; malew@inmat.pw.edu.pl
20	Prof. dr hab. inż. Adam Liebert, czł. koresp. PAN, Przewodniczący	IBIB PAN	0000-0003-1643-7568; alieber@ibib.waw.pl
21	Prof. dr hab. Tomasz Lipniacki	IPPT PAN	0000-0002-3488-2561; tlipnia@ippt.pan.pl
22	Prof. dr hab. inż. Piotr Ładyżyński	IBIB PAN	0000-0003-3268-9896; pladyzynski@ibib.waw.pl
23	Prof. dr hab. inż. Bogusław Major, czł. rzec. PAN	IMIM PAN	0000-0001-9471-1230; b.major@imim.pl

Lp	Tytuł imię nazwisko	afiliacja	ORCID; e-mail
24	Dr hab. inż. Roman Major	IMIM PAN	0000-0003-3809-1908; r.major@imim.pl
25	Prof. dr hab. inż. Roman Maniewski, czł. rzecz. PAN, Honorowy Przewodniczący	IBIB PAN	0000-0002-7600-8493; rmaniewski@ibib.waw.pl
26	Dr hab. inż. Tomasz Moskalewicz, prof. AGH	AGH w Krakowie	0000-0001-7142-452X; tmoskale@agh.edu.pl
27	Prof. dr hab. inż. Antoni Nowakowski	Politechnika Gdańska	0000-0001-6116-498X; antowak@biomed.eti.pg.gda.pl
28	Prof. dr hab. inż. Andrzej Nowicki, czł. rzecz. PAN	IPPT PAN	0000-0002-9260-8237; anowicki@ippt.gov.pl
29	Prof. dr hab. inż. Elżbieta Pamuła	AGH w Krakowie	0000-0002-0464-6189; epamula@agh.edu.pl
30	Prof. dr hab. inż. Zbigniew Paszenda	Politechnika Śląska	0000-0002-4493-8258; zbigniew.paszenda@polsl.pl
31	Dr hab. inż. Jolanta Pauk	Politechnika Białostocka	0000-0001-8607-7129; j.pauk@pb.edu.pl
32	Prof. dr hab. inż. Ewa Piętka	Politechnika Śląska	0000-0002-9676-8510; epietka@polsl.pl
33	Prof. dr hab. inż. Dorota Pijanowska, czł. koresp. PAN	IBIB PAN	0000-0001-8431-8910; dpijanowska@ibib.waw.pl
34	Prof. dr hab. inż. Halina Podbielska, Zastępczyni Przewodniczącego	Politechnika Wrocławska	0000-0001-7162-8530; halina.podbielska@pwr.wroc.pl
35	Prof. dr hab. inż. Ryszard Pohorecki, czł. rzecz. PAN	Politechnika Warszawska	0000-0002-9137-3827; Ryszard.Pohorecki@pw.edu.pl
36	Dr hab. inż. Jan Poleszczuk, prof. IBIB, czł. AMU, Sekretarz	IBIB PAN	0000-0001-8758-7200; jpoleszczuk@ibib.waw.pl
37	Dr hab. inż. Jacek Rumiński	Politechnika Gdańska	0000-0003-2266-0088; jacrumin@pg.edu.pl

Lp	Tytuł imię nazwisko	afiliacja	ORCID; e-mail
38	Prof. dr hab. Alina Sionkowska	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,	0000-0002-1551-2725; as@chem.umk.pl
40	Dr hab. Sebastian Stach, prof. UŚ	Uniwersytet Śląski	0000-0001-7054-700X; sebastian.stach@us.edu.pl
39	Prof. dr hab. inż. Paweł Strumillo	Politechnika Łódzka	0000-0003-2757-9828; pawel.strumillo@p.lodz.pl
41	Prof. dr hab. inż. Michał Strzelecki	Politechnika Łódzka	0000-0001-9102-4929; michal.strzelecki@p.lodz.pl
43	Prof. dr hab. inż. Marta Szachniuk	Politechnika Poznańska	0000-0002-8724-7908; marta.szachniuk@put.poznan.pl
42	Prof. dr hab. inż. Andrzej Świerniak	Politechnika Śląska	0000-0002-5698-5721; Andrzej.Swierniak@polsl.pl
44	Prof. dr hab. Zbysław Tabor	Politechnika Krakowska	0000-0002-9688-9718; tabor.zbyslaw@gmail.com
45	Prof. dr hab. Ryszard Tadeusiewicz, czł. rzecz. PAN	AGH w Krakowie	0000-0001-9675-5819; rtad@agh.edu.pl
46	Prof. dr hab. inż. Ewaryst Tkacz	Politechnika Śląska	0000-0003-2580-7954; ewaryst.tkacz@polsl.pl
47	Prof. dr hab. inż. Władysław Torbicz	IBIB PAN	0000-0001-8134-6756; wtorbicz@ibib.waw.pl
48	Prof. dr hab. Bogdan Walkowiak	Politechnika Łódzka	0000-0003-4867-5456; bogdan.walkowiak@p.lodz.pl
49	Prof. dr hab. Jacek Waniewski	IBIB PAN	0000-0002-2705-504X; jwaniewski@ibib.waw.pl
50	Dr hab. inż. Janusz Wróbel, prof. ITAM	ITAM Zabrze	0000-0002-0557-9627; sekretariat@itam.lukasiewicz.gov.pl

Struktura organizacyjna Komitetu:

Komisja ds. Badań podstawowych, przewodnicząca prof. Dorota Pijanowska

Komisja ds. Badań stosowanych i wdrożeń, przewodniczący prof. Piotr Augustyniak

Komisja ds. Edukacji, przewodniczący prof. Zbigniew Paszenda

Zespół ds. Promocji Dyscypliny Inżynieria Biomedyczna, pod kierunkiem dr hab. Jana Poleszczuka

Zespół roboczy ds. Monografii Inżynieria Biomedyczna- Podstawy i Zastosowania, pod kierunkiem prof. Władysława Torbicza

Zespół roboczy ds. Organizacji konferencji IEEE EMBS, pod kierunkiem prof. Ewarysta Tkacza

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet współpracuje z Międzynarodowym Centrum Biocybernetyki (MCB) PAN i wieloma organizacjami międzynarodowymi. Seminaria MCB, którego dyrektorem jest członek Komitetu prof. Piotr Ładyżyński, stały się miejscem spotkań członków Komitetu z szerokim gronem przedstawicieli zagranicznych ośrodków naukowych. Dotychczas (do 2022) zorganizowano 168 seminariów w których uczestniczyło (w grupach 30-40 osobowych) 8900 uczestników, w tym 2340 wykładowców zagranicznych.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi ma charakter instytucjonalny jak i prowadzona jest bezpośrednio przez członków Komitetu. Dotyczy ona wielu renomowanych światowych ośrodków naukowych.

Członkowie Komitetu działają w następujących organizacjach międzynarodowych:

International Academy for Medical and Biological Engineering (IAMBE), Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), European Neural Network Society (ENNS), European Society for Biomaterials (ESB), Institute of Physics and Engineering in Medicine (IPEM), European Network of BioAdhesives w ramach European Cooperation in Science and Technology, International Federation of Medical and Biological Engineering (IFMBE), International Society for Optics and Photonics (SPIE), International Society of Electrocardiology, Society for functional near-infrared spectroscopy (SfNIRS)

Pełnią także ważne funkcje (z wyboru) we władzach tych organizacji:

- Prezydent European Society for Artificial Organs - ESAO, (prof. Piotr Ładyżyński)

- Przewodniczący Industry Working Group, International Federation for Medical and Biological Engineering – IFMBE (prof. Piotr Ładyżyński)
- Członek Executive Committee European Materials Research Society Physics and Engineering in Medicine (prof. Małgorzata Lewandowska)
- Członek Rady Naukowej European Association for Predictive, Preventive & Personalised Medicine EPMA, (prof. Halina Podbielska)
- Reprezentujący Polskę członek Nanomaterials Expert Group of European Chemicals Agency (prof. Bogdan Walkowiak)
- Członek Council of Societies IFMBE (prof. Marek Darowski)

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka, oceny i konsultacje

Jednym z głównych zadań Komitetu był i jest rozwój dyscypliny Inżynieria Biomedyczna w Polsce. Realizując to ważne zadanie w początku istnienia Komitetu należało stworzyć podstawy organizacyjne tej dyscypliny. Dlatego wkrótce po powstaniu Komitetu, już w 1975 roku prof. Maciej Nałęcz z grupą swoich współpracowników zainicjował powstanie w ramach PAN Instytutu Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej. W 1988 roku rozpoczęto budowę siedziby Instytutu, która została ukończona w 1994 roku. W nowym budynku znalazł swoją siedzibę Komitet BiIB PAN. Ważnym krokiem w rozwoju inżynierii biomedycznej w Polsce było utworzenie w 1998 roku Polskiego Towarzystwa Inżynierii Biomedycznej (PTIB), które reprezentuje krajowe środowisko biocybernetyki i bioinżynierii. Zostało ono powołane w z inicjatywy Komitetu i dyrekcji IBIB PAN a członkami założycielami byli w większości członkowie Komitetu. Zapewnia to ścisłą współpracę obu organizacji oraz współpracę Komitetu ze wszystkimi krajowymi placówkami prowadzącymi działalność w inżynierii biomedycznej.

Komitet aktywnie weryfikował i opiniował projekty rozporządzeń MNiSzW dotyczące dyscypliny Inżynieria Biomedyczna zgłaszając uwagi i propozycje istotnych zmian. Każde wystąpienie do Ministerstwa poparte było szeroką dyskusją w ramach Komitetu i w środowisku naukowym reprezentowanym przez PTIB. W niektórych przypadkach ta aktywność Komitetu uchroniła naszą dyscyplinę naukową od marginalizacji. Ostatecznie, w rozporządzeniu MNiSW, które weszło w życie, zapisana została dyscyplina o nazwie „Inżynieria Biomedyczna”. Częściowym powodzeniem zakończyła się również kilkuletnia

(2018-2021) akcja wystąpień do Rady Narodowego Centrum Nauki z wnioskami o utworzenie nowego panelu pt. „Inżynieria Biomedyczna i Interdyscyplinarne Nauki Pokrewne” lub dopisanie w istniejącym panelu ST7 deskryptorów obejmujących badania z obszaru inżynierii biomedycznej. Deskryptory te zostały dopisane, co istotnie rozszerza możliwości składania wniosków grantowych z bioinżynierii.

Realizowano również zadania konsultacyjne i eksperckie na rzecz producentów wyrobów medycznych. W ostatnim dziesięcioleciu opracowano ponad 40 ekspertyz w postaci analiz oraz opinii o jakości wyrobów medycznych, które dotyczyły głównie innowacyjności i dojrzałości technologicznej projektów rozwojowych zgłaszanych przez producentów z obszaru przemysłu wyrobów medycznych oraz wdrażania nowoczesnych technologii. Były to również opinie doradcze związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej wyrobów do procesu certyfikacji a także związane ze szkoleniem personelu dla planowanej produkcji.

Ekspertyzy i opinie dotyczące rozwoju krajowego przemysłu inżynierii biomedycznej opracowywano zarówno dla centralnych jednostek organizacyjnych jak i dla jednostek samorządów terytorialnych. Jako przykłady z ostatnich dwóch kadencji Komitetu można wymienić: analizę i ocenę parametrów technicznych wyposażenia oraz sprzętu medycznego w ramach projektu "Rozbudowa i Modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej" dla COZL w Lublinie (2015r)., a także dla Górnośląskiej Agencji Przedsiębiorczości i Rozwoju w Gliwicach na temat: „Bariery i problemy jednostek sektora B+R w aplikowaniu o środki publiczne” (2018r.) oraz analizę potencjału Województwa Śląskiego w zakresie rozwoju branży medycznej pod względem technologicznym. Była to także działalność ekspercka i konsultacyjna dla Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (np. w 2019 roku oceniono 6 wniosków i 2 projekty badawczo-rozwojowe w fazie realizacji i jeden w fazie oceny trwałości rezultatów).

Jako przykłady działalności eksperckiej dotyczącej innowacyjności i dojrzałości technologicznej projektów rozwojowych zgłaszanych przez producentów z obszaru przemysłu wyrobów medycznych wykonano m.in. ekspertyzy i opinie o innowacyjności dla firm: Sinutronic, Gdańsk, <http://sinutronic.eu/pl/kontakt/>,

RevoApp Sp zo.o. Koszalin

https://www.facebook.com/pg/RevoApp/about/?ref=page_internal

Emtel, Zabrze, <http://www.emtel.com.pl/index.php/profil.html>.

PHU Technomex Sp. z o.o., Gliwice, <https://www.technomex.pl/>.

Empireum Sp. z o. o., Jabłonna, <https://www.empireum.com.pl/>

Red Door Sp zo.o., Gdańsk, <http://www.krs-online.com.pl/red-door-sp-z-o-o-krs-1345597.html>

Działalność wydawnicza

Działalność wydawnicza Komitetu dotyczyła głównie wielotomowych monografii poświęconych problemom biocybernetyki i inżynierii biomedycznej. Dotychczas opracowano, z zaangażowaniem większości członków Komitetu i opublikowano pięć takich monografii których objętość, liczba autorów i lata wydania podane są w Tabeli 2.

Tabela 2. Monografie opublikowane przez Komitet BiIB PAN

Rok publikacji	Tytuł	Liczba autorów	Objętość, tomów/str
1983	Wybrane Problemy Inżynierii Biomedycznej	200	1/924
1989 - 1990	Problemy biocybernetyki i inżynierii biomedycznej	262	6/2443
1994	Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna. Stan badań w Polsce	425	2/859
2001 - 2005	Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna 2000	375	9/665
2013 -	Inżynieria Biomedyczna. Podstawy i zastosowania	427	8/5878

Wymienione w powyższej tabeli cztery pozycje wydawnicze powstawały z inicjatywy i pod redakcją Przewodniczącego Komitetu, Prof. Macieja Nałęcza. Naczelnym Redaktorem ostatniej monografii pt. Inżynieria Biomedyczna Podstawy i Zastosowania jest Prof. Władysław Torbicz.

Tabela 3. Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna 2000 (lata 2001-2005)

Tom	Redaktorzy tomu
1 Modelowanie Procesów Fizjologicznych i Patologicznych	K. Cieśliski, T. Lipniacki, J. Waniewski

2 Biopomiary	W. Torbicz, L. Filipczyński, R. Maniewski, M. Nałęcz, E. Stolarski
3 Sztuczne narządy	M. Darowski, T. Orłowski, A. Weryński, J. M. Wójcicki
4 Biomateriały	S. Błażewicz, L. Stoch
5 Biomechanika i inżynieria rehabilitacyjna	R. Będziński, K. Kędzior, J. Kiwerski, A. Morecki, K. Skalski, A. Wall, A. Wit
6 Sieci neuronowe	W. Duch, J. Korbicz, L. Rutkowski, R. Tadeusiewicz
7 Systemy komputerowe i teleinformatyczne w służbie zdrowia	E. Kącki, J.L. Kulikowski, A. Nowakowski, E. Waniewski
8 Obrazowanie biomedyczne	L. Chmielewski, J. L. Kulikowski, A. Nowakowski
9 Fizyka medyczna	G. Pawlicki, T. Pałko, N. Golnik, B. Gwiazdowska, L. Królicki

Tabela 4. Inżynieria Biomedyczna – Podstawy i Zastosowania

	Tom	redaktorzy tomu	rok
1	Modelowanie procesów fizjologicznych i patologicznych	Krzysztof Cieśliński, Tomasz Lipniacki, Jacek Waniewski	2017
2	Biopomiary	W przygotowaniu	
3	Biomechanika i inżynieria rehabilitacyjna	Marek Gzik, Małgorzata Lewandowska-Szumieł, Marek Pawlikowski, Michał Wychowański	2015
4	Biomateriały	Stanisław Błażewicz, Jan Marciniak	2016
5	Sztuczne i hybrydowe narządy wewnętrzne	Marek Darowski, Piotr Ładyżyński, Witold Rużyłło	2021
6	Metody fizyczne i inżynierskie w terapii	W przygotowaniu	
7	Informatyka w medycynie	Marek Kurzyński, Leon Bobrowski, Antoni Nowakowski, Jacek Rumiński	2019

8	Obrazowanie biomedyczne	Antoni Nowakowski, Mariusz Kaczmarek, Leszek Królicki, Juliusz Lech Kulikowski	2020
9	Sieci neuronowe w inżynierii biomedycznej	Ryszard Tadeusiewicz, Józef Korbicz, Leszek Rutkowski, Włodzisław Duch	2013
10	Bioinformatyka	Piotr Pawłowski, Andrzej Polański, Andrzej Świerniak, Piotr Zielenkiewicz	2014

Niezależnie, pod patronatem Komitetu zostały wydane również monografie opracowane przez członków Komitetu – prof. Antoniego Nowakowskiego, prof. Halinę Podbielską i prof. Ryszarda Tadeusiewicza. <http://www.exit.pl>

Konferencje naukowe i popularyzujące wiedzę

Dynamiczny rozwój inżynierii biomedycznej na świecie, głównie w USA, w latach 70-ych wywołał duże zainteresowanie tą tematyką w Polsce. Wychodząc naprzeciw tym zainteresowaniom krajowego środowiska naukowego została zorganizowana przez Komitet w 1976 roku w Warszawie pierwsza krajowa konferencja naukowa Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej. Od tego roku, jak pokazano w Tabeli 5., odbyły się 23. konferencje organizowane przez Komitet przy współpracy z wieloma placówkami naukowymi.

Konferencje stanowią przegląd prac badawczych prowadzonych w Polsce i zagranicą w dziedzinie biocybernetyki i inżynierii biomedycznej i zapewniają integrację środowiska naukowego w tym zakresie.

Tabela 5. Konferencje organizowane przez Komitet BiIB PAN

Nr	Rok	Miasto	Lokalny organizator	Liczba wystąpień
I	1976	Warszawa	IBIB PAN	107
II	1978	Gliwice	Politechnika Gliwicka	122
III	1979	Wrocław	Politechnika Wrocławska	157
IV	1980	Poznań	Politechnika Poznańska	130

V	1981	Warszawa	IBIB PAN	130
VI	1983	Warszawa	IBIB PAN	203
VII	1985	Gdańsk	Politechnika Gdańska	169
VIII	1987	Kraków	Akademia Górniczo-Hutnicza	195
IX	1992	Gdańsk	Politechnika Gdańska	87
X	1997	Warszawa	IBIB PAN	162
XI	1999	Warszawa	IBIB PAN	203
XII	2001	Warszawa	IBIB PAN	230
XIII	2003	Gdańsk	Politechnika Gdańska	200
XIV	2005	Częstochowa	Politechnika Częstochowska	170
XV	2007	Wrocław	Politechnika Wrocławska	287
XVI	2010	Warszawa	IBIB PAN	250
XVII	2011	Gliwice/Tarnowskie Góry	Politechnika Śląska/ITAM	90
XVIII	2013	Gdańsk	Politechnika Gdańska	133
XIX	2015	Warszawa	IBIB PAN	217
XX	2017	Kraków	Akademia Górniczo-Hutnicza	104
XXI	2019	Zielona Góra	Uniwersytet Zielonogórski	86
XXII	2021	Warszawa	IBIB PAN	150
XXIII	2023	Łódź	Politechnika Łódzka	140

Obserwuje się stały wzrost liczby uczestników Konferencji, od około 100 wygłaszanych referatów w latach 70 ich liczba wzrosła w ostatnim okresie ponad dwukrotnie. W konferencjach biorą aktywny udział inżynierowie, fizycy, chemicy, matematycy, lekarze i biolodzy reprezentujący różne uczelnie oraz placówki przemysłowe i kliniczne. Referaty prezentowane na konferencjach są publikowane w materiałach konferencyjnych, a także w formie rozwiniętej w postaci artykułów w czasopismach naukowych w języku angielskim.

Od 2017 roku konferencje mają charakter międzynarodowy jako Polish Conference on Biocybernetics & Biomedical Engineering i prowadzone są w jęz. angielskim. Referaty konferencyjne publikowane są w formie książkowej w anglojęzycznych wydawnictwach (np. Springer) i czasopismach naukowych.

Konferencje pod patronatem Komitetu (ostatnie 5 lat).

Konferencja	Organizator	Rodzaj	Uczestników	Liczba wystąpień
6th Conference on Innovations in Biomedical Engineering - liBE'2017	Politechnika Śląska	krajowa	200	50
6th International Conference Information Technologies in Biomedicine - ITiB'2018 Kamień Śląski	Politechnika Śląska	międzyn.	77	57
7th Conference on Innovations in Biomedical Engineering - liBE'2018 Katowice	Politechnika Śląska	krajowa	243	47
Innovations in Biomedical Engineering liBE 2020; on line	Politechnika Śląska	międzyn.	450	50
World Congress of Personalized Medicine EPMA 2021; on line	Politechnika Wroclawska	międzyn.	200	50
Computational Oncology and Personalized Medicine COPM2022THE CHALLENGES OF THE FUTURE, 2022	Politechnika Śląska	międzyn.	80	39
IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa IMPLANTY 2022: Inżynieria, medycyna i nauka – w pogoni za implantem doskonałym, 2022	Politechnika Gdańska	krajowa	60	26

Spoleczny wymiar działalności Komitetu

Inżynieria biomedyczna to dyscyplina, która łączy wiedzę z zakresu inżynierii, nauk biologicznych oraz medycyny. Istotny wymiar społeczny ma więc większość działań Komitetu BiIB PAN, bowiem wymiar ten jest wpisany w cel naszej działalności, którą jest m.in. opracowywanie nowych metod diagnostycznych i terapeutycznych. Ważne dla rozwoju technologii medycznych i poprawy jakości ochrony zdrowia jest tu wykorzystanie

praktyczne i wdrażanie wyników prac naukowo-badawczych. Społeczny wymiar inżynierii biomedycznej dotyczy także zagadnień etycznych i prawnych związanych z rozwojem i zastosowaniem nowych metod terapeutycznych i technologii medycznych. Inżynierowie biomedyczni muszą działać zgodnie z etycznymi standardami, zapewniając bezpieczeństwo pacjentów i przestrzegając praw dotyczące prywatności i ochrony danych medycznych. Wprowadzenie nowych technologii medycznych wymaga również dalszej edukacji i szkolenia personelu medycznego.

Konkretne działania Komitetu BilB dotyczące powyższych problemów zostały opisane w części „Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu”. Komitet aktywnie weryfikował i opiniował plany i rozporządzenia MNiSzW i NCN dotyczące inżynierii biomedycznej aby uchronić naszą dyscyplinę od zamierzonej marginalizacji. Opracowywał również ekspertyzy i opinie dla centralnych jednostek organizacyjnych jak i dla jednostek samorządów terytorialnych dotyczące rozwoju krajowego przemysłu inżynierii biomedycznej. W ostatnim dziesięcioleciu opracowano ponad 40 ekspertyz dotyczących jakości i innowacyjności krajowych wyrobów medycznych.

Z zaangażowaniem większości członków Komitetu opracowano i opublikowano pięć wielotomowych monografii których łączna objętość wynosi 10769 stron. Monografie te są źródłem informacji i wiedzy dla inżynierów, lekarzy i biologów o aktualnym stanie i tendencjach rozwojowych inżynierii biomedycznej w kraju i zagranicą. Stanowią również materiał pomocniczy dla wykładowców uczelni technicznych i medycznych a także mogą pełnić rolę podręczników dla studentów wyższych uczelni.

Społeczny wymiar ma również popularyzacja osiągnięć i nowych trendów w inżynierii biomedycznej. Istotną rolę odgrywają tu cykliczne konferencje naukowe organizowane przez Komitet przy współpracy z wieloma placówkami naukowymi. Dotychczas zorganizowano 23 konferencje a począwszy od 2017 roku konferencje mają charakter międzynarodowy i prowadzone są w jęz. angielskim a materiały konferencyjne publikowane są w wydawnictwach anglojęzycznych. Zapewnia to międzynarodowy zasięg naszych konferencji i możliwość zapraszania zagranicznych wykładowców i uczestników. Opracowanie: Roman Maniewski i Dorota Chojnacka

Komitet Elektroniki i Telekomunikacji

Wydziału IV Nauk Technicznych

Komitet Elektroniki i Telekomunikacji Polskiej Akademii Nauk został powołany w 1960 roku, zastępując Komitet Łączności istniejący od roku 1952. Osoby szczególnie zasłużone to: Janusz Groszkowski, Stanisław Ryżko, Bohdan Paszkowski, Adam Smoliński, Alfred Świt.

Kolejnymi przewodniczącymi Komitetu byli: Janusz Groszkowski (1952-1969 – honorowy przewodniczący od 1975), Stanisław Ryżko (1969-1974), Alfred Świt (1974-1981), Bohdan Paszkowski (1981-1987 – honorowy przewodniczący do roku 1996), Alfred Świt (1987-1992), Stefan Hahn (1992-1995), Alfred Świt (1996-1999), Wiesław Woliński (1999-2006), Józef Modelski (2007-2015), Bogusław Smólski (2015-2023).

Zakres zainteresowań naukowych Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN jest związany z szeroko rozumianą elektroniką oraz telekomunikacją i obejmuje: nanoelektronikę, mikroelektronikę, optoelektronikę, fotonikę, cyfrowe i analogowe przetwarzanie sygnałów, systemy elektroniczne, technologie elektronowe, technikę mikrofalową i radiolokacyjną, telekomunikację i radiokomunikację oraz teleinformatyka.

Komitet współpracuje z międzynarodowymi organizacjami działającymi w obszarze elektroniki i telekomunikacji, a szczególnie z Institute of Electrical and Electronics Engineers (www.ieee.org), International Society for Optics and Photonics (<https://spie.org>), International Union of Radio Science (<https://www.ursi.org>), Acoustical Society of America (<https://acousticalsociety.org/>) i Audio Engineering Society (<https://aes2.org/>). Członkowie Komitetu aktywne uczestniczą w pracach organizacji OPTICA (<https://www.optisa.org>), Optical Society of Korea (<http://eng.osk.or.kr>), European Optical Society (<https://europeanoptics.org>), European Defence Agency (<https://eda.europa.eu/>). Warta podkreślenia jest współpraca z europejską platformą foniczną Photonics21 (<https://www.photonics21.org/>) i udział w europejskim projekcie fonicznym: Photonics Innovation Hub - PhotonHub Europe (<https://www.photonhub.eu/>).

Przewodniczącym Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji jest Profesor dr hab. inż. Bogusław Smólski.

Profesor Bogusław Smólski - Przewodniczący Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN

Skład Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji w kadencji 2020-2023:

1. Profesor dr hab. inż. Marek S. Amanowicz, Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa - Państwowy Instytut Badawczy, ORCID: 0000-0002-9132-5788, <https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=6522&k=m3v0ik>
2. Profesor dr hab. inż. czł. koresp. Pan Hanna Bogucka, Zastępca Przewodniczącego Komitetu, Politechnika Poznańska, ORCID: 0000-0002-1709-4862, https://pl.wikipedia.org/wiki/Hanna_Bogucka
3. Profesor dr hab. inż. Adam Dąbrowski, Politechnika Poznańska, ORCID: 0000-0002-9385-6080, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_D%C4%85browski_\(in%C5%BCynier\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_D%C4%85browski_(in%C5%BCynier))
4. Profesor dr hab. inż. Andrzej Piotr Dobrowolski, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0002-0593-158X, https://adobrowolski.wel.wat.edu.pl/?page_id=90
5. Profesor dr hab. inż. Marek Domański, Politechnika Poznańska, ORCID: 0000-0002-9381-0293, <http://multimedia.edu.pl/?page=mdomanski>
6. Doktor inż. Andrzej Dulka, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, <https://www.piit.org.pl/o-nas/struktura/zarząd/andrzej-dulka>
7. Profesor dr hab. inż. Andrzej Dziejcz, Zastępca Przewodniczącego Komitetu, Politechnika Wrocławska, ORCID: 0000-0003-0008-2459, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Dziejcz_\(in%C5%BCynier\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Dziejcz_(in%C5%BCynier))

8. Profesor dr hab. inż. Krzysztof Górecki, Uniwersytet Morski w Gdyni, ORCID: 0000-0002-9857-8235, <https://we.umg.edu.pl/kem/krzysztof-gorecki>
9. Profesor dr hab. inż. Sławomir Gruszczyński, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0002-0370-8640, <https://bpp.agh.edu.pl/autor/gruszczyński-sławomir-06561>
10. Profesor dr hab. inż. Paweł Gryboś, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0003-2446-9033, <https://skos.agh.edu.pl/osoba/pawel-grybos-4196.html>
11. Doktor hab. inż. Sławomir Hausman, Politechnika Łódzka, ORCID:0000-0003-3891-4214, <http://eletel.p.lodz.pl/shausman/>
12. Profesor dr hab. inż. czł. rzec. PAN Andrzej Jajszczyk, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0003-2348-7862, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Jajszczyk
13. Profesor dr hab. inż. czł. koresp. PAN Leszek R. Jaroszewicz, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0001-8838-5846, <http://leszek.jaroszewicz.com/>
14. Profesor dr hab. inż. Wojciech Kabaciński, Politechnika Poznańska, ORCID: 0000-0001-5244-9967, <https://sin.put.poznan.pl/people/details/wojciech.kabacinski>
15. Magister inż. Marek Kamiński, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Sprint S.A., <https://sprint.pl/pl/o-nas/zarząd-i-rada-nadzorcza>
16. Profesor dr hab. inż. Dariusz Kania, Politechnika Śląska, ORCID: 0000-0002-3677-9939, <https://www.polsl.pl/rau12/prof-dr-hab-inz-dariusz-kania/>
17. Profesor dr hab. inż. Ryszard Katulski, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0002-6385-5546, https://ursi.wel.wat.edu.pl/?page_id=985
18. Profesor dr hab. inż. Adam Marian Kawalec, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0003-3930-7504, <https://recenzenci.opi.org.pl/sssr-web/site/people-details?personId=33639fce8c527ce6>
19. Doktor hab. Krzysztof Kluza, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, ORCID: 0000-0002-2792-8234, <https://ssl-kolegia.sgh.waw.pl/pl/kae/struktura/kei/katedra/sklad/Strony/default.aspx>

20. Profesor dr hab. inż. Andrzej Kos, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0001-5833-9531, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Kos
21. Profesor dr hab. inż. czł. koresp. PAN Bożena Kostek, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0001-6288-2908, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bo%C5%BCena_Kostek
22. Profesor dr hab. inż. Krzysztof Kulpa, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0001-5357-142X, https://ursi.wel.wat.edu.pl/?page_id=615
23. Doktor hab. inż. Monika Kwoka, Akademia Młodych Uczonych PAN, Politechnika Śląska, ORCID: 0000-0001-6197-1191, <https://www.polsl.pl/rau10/pracownicy/dr-hab-inz-monika-kwoka-prof-ps/>
24. Profesor dr hab. inż. czł. koresp. Michał Malinowski, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0001-8448-9963, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Malinowski_\(elektronik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Malinowski_(elektronik))
25. Profesor dr hab. inż. Zygmunt Mierczyk, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0002-8453-6894, https://pl.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_Mierczyk
26. Profesor dr hab. inż. czł. rzecz. PAN Józef Modelski, Członek Prezydium Komitetu, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0001-8533-1834, https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Modelski
27. Profesor dr hab. inż. czł. rzecz. PAN Janusz Mroczka, Politechnika Wroclawska, ORCID: 0000-0001-8006-0246, https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Mroczka
28. Profesor dr hab. inż. czł. koresp. PAN Michał Mrozowski, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0002-1110-8717, https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Mrozowski
29. Profesor dr hab. inż. Andrzej Napieralski, Politechnika Łódzka, ORCID: 0000-0002-3844-3435, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Napieralski
30. Profesor dr hab. inż. czł. rzecz. PAN Maciej Ogorzałek, Uniwersytet Jagielloński, ORCID: 0000-0003-3314-269X, https://pl.wikipedia.org/wiki/Maciej_Ogorza%C5%82ek
31. Profesor dr hab. inż. Andrzej Pach, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, ORCID: 0000-0001-6596-065X, https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Pach
32. Doktor hab. inż. Krzysztof Perlicki, Sekretarz Komitetu, Politechnika Warszawska

ORCID: 0000-0001-7266-7515, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Perlicki, kontakt: krzysztof.perlicki@pw.edu.pl

33. Doktor hab. inż. Zbigniew Piotrowski, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0003-3556-0297,

<https://pl.linkedin.com/in/zbigniew-piotrowski-6002135>

34. Profesor dr hab. inż. Tadeusz Pustelny, Politechnika Śląska, ORCID: 0000-0002-5964-7736, <https://www.polsl.pl/re4/tpustelny/>

35. Profesor dr hab. inż. czł. rzec. PAN Antoni Rogalski, Dziekan Wydziału IV Nauk Technicznych PAN, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0002-4985-7297,

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Rogalski_\(naukowiec\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Rogalski_(naukowiec))

36. Profesor dr hab. inż. Ryszard Romaniuk, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0002-5710-4041, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Romaniuk

37. Profesor dr hab. inż. Bogusław L. Smólski, Przewodniczący Komitetu EiT PAN, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogusław_L._Smólski

38. Profesor dr hab. inż. Tomasz Starecki, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0002-4730-6803,

https://www.elka.pw.edu.pl/content/download/9850/65659/file/Starecki_Tomasz.pdf.

39. Profesor dr hab. inż. Jan Szmidt, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0001-8329-7249, https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Szmidt

40. Doktor hab. Roman Szwed, Atende S.A., https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman_Szwed

41. Profesor dr hab. inż. Przemysław Wachulak, Akademia Młodych Uczonych PAN, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, ORCID: 0000-0001-9853-7946, https://pl.wikipedia.org/wiki/Przemysław_Wachulak

42. Profesor dr hab. inż. Krzysztof Walkowiak, Politechnika Wroclawska, ORCID: 0000-0003-1686-3110, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Walkowiak

43. Profesor dr hab. inż. Krzysztof Wesolowski, Politechnika Poznańska, ORCID: 0000-0003-4433-9359, <https://www.ir.put.poznan.pl/u/wesolowski>

44. Profesor dr hab. inż. Tadeusz Więckowski, Politechnika Wroclawska ORCID: 0000-0001-6908-3244,

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Więckowski_\(inżynier\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Więckowski_(inżynier))

45. Profesor dr hab. inż. Tomasz Woliński, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0002-0144-2260,

<https://repo.pw.edu.pl/info/author/WUT59721/Tomasz+Woli%C5%84ski>

46. Profesor dr hab. inż. czł. rzec. PAN Wiesław Woliński, Politechnika Warszawska,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wies%C5%82aw_Woli%C5%84ski

47. Profesor dr hab. inż. Józef Woźniak, Politechnika Gdańska, ORCID: 0000-0002-2982-0972, <https://pg.edu.pl/p/jozef-wozniak-2176>

48. Profesor dr hab. inż. Yevhen Yashchyshyn, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0001-8378-1399, https://pl.wikipedia.org/wiki/Yevhen_Yashchyshyn

49. Profesor dr hab. inż. Krzysztof Zaremba, Politechnika Warszawska, ORCID: 0000-0002-4036-6459, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Zaremba_\(elektronik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Zaremba_(elektronik))

50. Profesor dr hab. inż. Janusz Zarębski, Uniwersytet Morski w Gdyni, ORCID: 0000-0001-5976-1224, <https://umg.edu.pl/prof-dr-hab-inz-janusz-zarebski>

51. Doktor inż. Jerzy Żurek, Uniwersytet Morski w Gdyni, ORCID: 0000-0003-3913-5941, <https://radioexpo.pl/jerzy-zurek/>

W roku 2020 zmarł Członek Korespondent PAN Profesor Stefan Hahn z Politechniki Warszawskiej.

Osoba do kontaktu z Komitetem: Krzysztof Perlicki, krzysztof.perlicki@pw.edu.pl.

Komitet Elektroniki i Telekomunikacji PAN jest reprezentacją krajowego środowiska naukowego związanego z elektroniką i telekomunikacją. Członkowie Komitetu reprezentują dyscyplinę naukową automatyka, elektronika i elektrotechnika oraz informatyka techniczna i telekomunikacja. Komitet składa się z członków PAN deklarujących udział w pracach Komitetu oraz wybieranych kadencyjnie przedstawicieli środowisk akademickich oraz gospodarczych i społecznych. Struktura Komitetu obejmuje Prezydium i Sekcje. Prezydium składa się z Przewodniczącego, Zastępców Przewodniczącego, Członków Prezydium i Sekretarza. W ramach Komitetu działają Sekcje, które reprezentują określoną tematykę badawczą i pełnią funkcję koordynującą w swoich obszarach tematycznych. W skład Sekcji wchodzi Członkowie Komitetu i dodatkowo wybierani Eksperti Sekcji. W ramach Komitetu działają następujące Sekcje: Bezpieczeństwa Elektromagnetycznego (<http://www.semc-keit.pwr.wroc.pl/>), Mikroelektroniki i Technologii Elektronowej (<http://sm-keit.dmcs.pl/>), Mikrofal i

Radiolokacji (<https://keit.pan.pl/pl/struktura-komitetu?view=article&id=122:sekcja-mikrofal-i-radiolokacji&catid=34>), Fotoniki (<https://sokeit.photonics.pl/>), Sygnałów, Układów i Systemów Elektronicznych (<http://ssuise-keit.multimedia.edu.pl/>) i Telekomunikacji (<http://st-keit.eti.pg.gda.pl/index.php/pl/>).

Komitet jest patronem corocznych nagród Złotego Cyborga (statuetek i dyplomów) wręczanych Liderom Teleinformatyki Polskiej i wybieranych przez Kapitułę Złotego Cyborga. Nagrody przyznawane są od 1998 roku. Kapituła Złotego Cyborga działa w składzie: Profesora Józefa Woźniaka (przewodniczący), Doktor Andrzej Dulka, Profesor Andrzej Jajszczyk, Pan Marek Kamiński (fundator Cyborgów), Profesor Józef Modelski, Profesor Krzysztof Wesołowski, Profesor Tadeusz Więckowski. Do tej pory statuetkę Złotego Cyborga otrzymało 108 osób ([http:// index.php/pl/zlote-cyborgi](http://index.php/pl/zlote-cyborgi)). W kadencji 2020-2024 nagrodę otrzymali: Pan Henryk Kamiński (Przewodniczący RN SPRINT S.A.), Profesor Hanna Bogucka (Politechnika Poznańska), Profesor Jordi Mongay Batalla (Politechnika Warszawska), Pan Henryk Baniowski (Dyrektor Generalny zarządzający IT, Alior Bank), Pan Andrzej Kozłowski (Prezes Zarządu Emitel S.A.), Profesor Krzysztof Szczypiorski (Politechnika Warszawska), Pan Martin Mellor (Prezes Ericsson Polska), Profesor Zdzisław Papier (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie), Profesor Michał Pióro (Politechnika Warszawska).

Podstawową działalnością Komitety są konferencje organizowane przez Sekcje.

Sekcja Bezpieczeństwa Elektromagnetycznego organizuje Krajowe Warsztaty Kompatybilności Elektromagnetycznej i współorganizuje Międzynarodową Konferencję Kompatybilności Elektromagnetycznej EMC Europe.

Sekcja Mikroelektroniki i Technologii Elektronowej jest organizatorem Signal Processing Symposium i konferencji Mixed Design of Integrated Circuits and Systems – MIXDES.

Sekcja Mikrofal i Radiolokacji organizuje wydarzenie jakim jest Microwave and Radar Week obejmujące Międzynarodową Konferencję MIKON i Międzynarodowe Sympozjum IRS. Sekcja jest również organizatorem International Conference on Military and Information Systems.

Sekcja Fotoniki jest organizatorem następujących konferencji: Integrated Optics – Sensors, Sensing Structures and Materials, Conference on Optical Fibers and Their

Applications, Joint Symposium on Photonics, Web Engineering, Electronics for Astronomy and High Energy Physics Experiments, International Symposium on Liquid Crystal Photonics.

Sekcja Sygnałów, Układów i Systemów Elektronicznych organizuje International Conference on Signals and Electronic Systems, International Conference on Systems, Signals and Image Processing Moving Picture Expert Group Meeting, Picture Coding Symposium, International Conference on Advanced Video and Signal-Based Surveillance, European Signal Processing Conference i Krajową Konferencję Elektroniki. Sekcja Telekomunikacji organizuje Multikonferencję Krajowego Środowiska Tele- i Radiokomunikacyjnego. Multikonferencja powstała w wyniku połączenia Krajowego Sympozjum Telekomunikacji i Teleinformatyki i Krajowej Konferencji Radiokomunikacji, Radiofonii i Telewizji.

Czasopismem Komitetu jest International Journal of Electronics and Telecommunications – IJET (www.ijet.pl). Czasopismo kontynuuje tradycje Kwartalnika Elektroniki i Telekomunikacji PAN. Czasopismo IJET jest wydawnictwem PAN o ponad 60 letniej tradycji. Redaktorem Naczelnym czasopisma jest Profesor Ryszard Romaniuk. Czasopismo jest wydawane w Internecie w prowadzonym przez Redakcję otwartym wydawnictwie cyfrowym Open Journal System. Jest indeksowane w Scopus – Elsevier, OCLC/WorldCat, OAI-PMH, DOAJ, Google Scholar, INSPEC, Index Copernicus, CSA Technology Research, CSA/ProQuest, The Summon/ProQuest, Compendex, High Tech Database Research, Baz-Tech, Ce-On, Pol-On, Baza Wiedzy Politechniki Warszawskiej, oraz kilku innych agregacyjnych bazach danych bibliograficznych. W ciągu roku ukazują się 4 numery czasopisma; rocznie publikowanych jest blisko 100 recenzowanych prac naukowych rocznie. Na członków komitetu redakcyjnego jest powołanych kilkudziesięciu aktywnych profesorów reprezentujących krajowe i międzynarodowe środowisko naukowe z zakresu elektroniki i telekomunikacji. Komitet sprawuje również patronat nad czasopismem naukowym Optoelectronics Review (<https://journals.pan.pl/opelre>), Optica Applicata (<https://opticaapplicata.pwr.edu.pl/>) i Photonics Letters of Poland (<https://photonics.pl/PLP/index.php/letters/index>) oraz czasopismem branży telekomunikacyjnej Przegląd Telekomunikacyjny i Wiadomości Telekomunikacyjne (<http://www.przegladtelekomunikacyjny.pl/>).

W roku 2009 pod redakcją Profesora Józefa Modelskiego został wydany raport „Analiza stanu oraz kierunki rozwoju elektroniki i telekomunikacji” (KEiT PAN, Wydział IV Nauk Technicznych, 2009, <https://docplayer.pl/3438216-Analiza-stanu-oraz-kierunki-rozwoju-elektroniki-i-telekomunikacji.html>). Rok później jego rozszerzona wersja pod tytułem „Analiza stanu i kierunki rozwoju elektroniki i telekomunikacji” została wydana przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej, <http://www.wydawnictwopw.pl/index.php?s=karta&id=1522>). Pozycja stanowi ekspertyzę Komitetu dotyczącą stanu i perspektyw rozwoju elektroniki i telekomunikacji w Polsce na tle stanu światowego. W opracowaniu skoncentrowano się na analizie stanu techniki mikrofalowej i radiolokacji, nanoelektroniki, optoelektroniki, fotoniki, technologii materiałów elektronicznych, technik przetwarzania sygnałów oraz telekomunikacji i teleinformatyki.

W roku 2020 pod redakcją Profesora Józefa Woźniaka wydano monografię pod tytułem „Tendencje w rozwoju polskiej i światowej telekomunikacji i teleinformatyce” (Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa, 2020, <https://www.researchgate.net/publication/350801506>). W monografii dokonano oceny stanu aktualnego i kierunków rozwoju telekomunikacji i teleinformatyki w obszarze: systemów i sieci piątej generacji (5G), Internetu Rzeczy, sieci programowalnych SDN (Software Defined Network), rozwój nowych aplikacji i usług oferowanych z wykorzystaniem zasobów chmur obliczeniowych i cyberbezpieczeństwa. Autorami rozdziałów w obu monografiach są członkowie i eksperci Sekcji Telekomunikacji Komitetu.

Komitet Elektrotechniki

Wydział IV Nauk Technicznych

Rok powołania komitetu i krótka historia:

Dyscyplina Elektrotechnika wyłoniła się z szeregu badań fizykochemicznych zapoczątkowanych odkryciami takich naukowców jak: A. Volta, A.M. Ampère, M. Faraday, G.R. Kirchhoff, G.S. Ohm, J.C. Maxwell, a także wynalazkami: T.A. Edisona, G. Bella i innych, które zostały opracowane ponad dwieście lat temu.

Komitet Elektrotechniki PAN powstał w grudniu 1952 roku, 7 miesięcy po utworzeniu Polskiej Akademii Nauk. Komitet Elektrotechniki PAN został powołany Uchwałą Nr 82 Sekretariatu PAN w dniu 2.12.1952 r. Pierwsi członkowie PAN zostali powołani 9 kwietnia 1952 r. W Wydziale IV – Nauk Technicznych powołano wówczas 5 członków rzeczywistych (*W. Budryka, J. Groszkowskiego, A. Krupkowskiego, B. Stefanowskiego, W. Wierzbickiego*) oraz 41 członków korespondentów (m.in. prof. *St. Fryzego*). Pierwszym przewodniczącym Komitetu Elektrotechniki został prof. J. L. Jakubowski, zastępcą prof. J. I. Skowroński, sekretarzami prof. M. Nałęcz i prof. Z. Grunwald. W kolejnych kadencjach funkcję przewodniczącego pełnili [4, 5, 8]: prof. J.L. Jakubowski (1952–1971, 1975–1989), prof. T. Cholewicki (1969–1974), prof. Z. Ciok (1990–1992, 1999–2002), prof. T. Śliwiński (1993–1998), prof. K. Zakrzewski (2003–2011) oraz prof. A. Demenko (2012–2019).

Zakres działania komitetu:

Tematyka działalności Komitetu obejmuje układy zasilania energią elektryczną, systemy oświetleniowe, układy napędowe, grzejnictwo i systemy transportowe, sposoby wykorzystania przemysłowego energii elektrycznej, między innymi w transporcie, rolnictwie, budownictwie, gospodarce komunalnej. Główne kierunki prac Komitetu obejmują elektroenergetykę, materiały i technologie elektrotechniczne, miernictwo, maszyny, transformatory, aparaty i urządzenia elektryczne, energoelektronikę, napędy i trakcje elektryczne, technikę świetlną i układy wytwarzające energię elektryczną, w tym ogniwa elektryczne.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Z inicjatywy oraz pod patronatem Komitetu Elektrotechniki PAN organizowane jest prestiżowe Międzynarodowe Sympozjum *Electromagnetic Phenomena in Nonlinear Circuits (EPNC)*, które organizują Europejskie Ośrodki Naukowe. W ostatnich latach sympozjum *EPNC* organizowały Uniwersytety w: Mariborze (2008); Dortmundzie (2010), Rijecie (2012), Pilźnie (2014), Helsinkach (2016), Arras (2018), Turynie (2021) i Hamburgu (2022). Komitet Elektrotechniki nawiązał również współpracę z redakcją wydawanego przez Emerald czasopisma *COMPEL - The International Journal for Computation and Mathematics in Electrical and Electronic Engineering*. Prace prezentowane podczas Sympozjum *EPNC* ukazują się w specjalnych zeszytach tego renomowanego czasopisma. Międzynarodowa aktywność Komitetu jest również konsekwencją wysokiej pozycji wydawanego pod jego patronatem czasopisma *Archives of Electrical Engineering (AEE)*. Przykładem są porozumienia z organizatorami znanych konferencji międzynarodowych dotyczące publikowania prac pokonferencyjnych w zeszytach *AEE*, np. porozumienie z The Institution of Engineering and Technology (IET) w sprawie publikacji w *AEE* prac po konferencji International Conference on Computation in Electromagnetics – CEM 2023.

Przewodniczący Komitetu:

prof. dr hab. Marian ŁUKANISZYN - Politechnika Opolska

email: m.lukaniszyn@po.edu.pl

Skład osobowy Komitetu w bieżącej kadencji:

Członkami Komitetu są członkowie rzeczywiści i korespondenci PAN deklarujący udział w pracach danego Komitetu oraz pochodzący z wyboru uznani przedstawiciele środowisk akademickich i przemysłowych. Prawo wyboru członków Komitetu posiadają samodzielni pracownicy nauki deklarujący daną dziedzinę nauki jako główny obszar swojej działalności badawczej. Zwyczajowo Komitet posiada ok. 40 członków reprezentujących główne ośrodki badawcze z obszaru elektroniki i telekomunikacji w kraju oraz reprezentujących główne nurty tematyczne działalności Komitetu. Jeśli jakaś nowa dziedzina nie jest dostatecznie reprezentowana w Komitecie może on, na zasadzie głosowania członków, przyjąć do swojego grona wybitnego reprezentanta tej dziedziny i nadać mu status członka

stowarzyszonego. W kadencji 2020–2023 Komitet Elektrotechniki liczy 5 członków PAN (4 rzeczywistych i korespondenta), 35 członków pochodzących z wyboru oraz 44 członków stowarzyszonych. Komitetem kieruje przewodniczący i członkowie prezydium. W kadencji 2020–2023 przewodniczącym Komitetu jest profesor Marian Łukaniszyn, a jego zastępcami są profesorowie Andrzej Demenko i Lech Grzesiak. Sekretarzem Komitetu jest dr hab. Rafał M. Wojciechowski, prof. PP.

Członkowie Komitetu:

1. prof. dr hab. Roman BARLIK - Politechnika Warszawska
emeil: r.barlik@isep.pw.edu.pl
2. dr hab. Jakub BERNATT, prof. SBŁ - Komel, Katowice
email: jakub.bernatt@komel.katowice.pl
3. prof. dr hab. Andrzej DEMENKO - Politechnika Poznańska
email: andrzej.demenko@put.poznan.pl
4. prof. dr hab. Marek FLORKOWSKI - Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków
email: marek.florkowski@agh.edu.pl
5. prof. dr hab. Elżbieta FRĄCKOWIAK - Politechnika Poznańska, czł. rzecz. PAN
email: elzbieta.frackowiak@put.poznan.pl
6. prof. dr hab. Lech M. GRZESIAK - Politechnika Warszawska
email: lech.grzesiak@ee.pw.edu.pl
7. prof. dr hab. Zbigniew HANZELKA - Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków
email: hanzel@agh.edu.pl
8. dr hab. Paweł IDZIAK - Politechnika Poznańska
email: pawel.idziak@put.poznan.pl
9. prof. dr hab. Kazimierz JAKUBIUK - Politechnika Gdańska
email: kazimierz.jakubiuk@pg.edu.pl
10. prof. dr hab. Wojciech JARZYNA - Politechnika Lubelska
email: w.jarzyna@pollub.pl
11. prof. dr hab. Piotr KACEJKO - Politechnika Lubelska
email: p.kacejko@pollub.pl
12. prof. dr hab. Tadeusz KACZOREK - Politechnika Białostocka, czł. rzecz. PAN
email: kaczorek@isep.pw.edu.pl

13. prof. dr hab. Marian P. KAŻMIERKOWSKI - Politechnika Warszawska, czł. rzecz. PAN
email: mpk@isep.pw.edu.pl
14. prof. dr hab. Krzysztof KLUSZCZYŃSKI - Politechnika Krakowska
email: krzysztof.kluszczyński@pk.edu.pl
15. prof. dr hab. Zbigniew LUBOŚNY - Politechnika Gdańska
email: zbigniew.lubosny@pg.edu.pl
16. prof. dr hab. Marian ŁUKANISZYN - Politechnika Opolska
email: m.lukaniszyn@po.edu.pl
17. prof. dr hab. Mariusz MALINOWSKI - Politechnika Warszawska, czł. koresp. PAN
email: malin@isep.pw.edu.pl
18. prof. dr hab. Jacek MARECKI - Politechnika Gdańska, czł. rzecz. PAN
email: jacek.marecki@pg.edu.pl
19. prof. dr hab. Teresa ORŁOWSKA-KOWALSKA - Politechnika Wrocławska
email: teresa.orłowska-kowalska@pwr.wroc.pl
20. prof. dr hab. Ryszard PAŁKA - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny
email: ryszard.palka@zut.edu.pl
21. prof. dr hab. Marian PASKO †^{15.09.2022 r.} - Politechnika Śląska
email: marian.pasko@polsl.pl
22. prof. dr hab. Stanisław PASZEK - Politechnika Śląska
email: stefan.paszek@polsl.pl
23. prof. dr hab. Stanisław PIROG - Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków
email: pirog@agh.edu.pl
24. prof. dr hab. Waldemar REBIZANT - Politechnika Wrocławska
email: waldemar.rebizant@pwr.edu.pl
25. prof. dr hab. Andrzej SIKORSKI - Politechnika Białostocka
email: a.sikorski@pb.edu.pl
26. prof. dr hab. Tadeusz SKOCZKOWSKI - Politechnika Warszawska
email: tskocz@itc.pw.edu.pl
27. prof. dr hab. Paweł SOWA - Politechnika Śląska
email: pawel.sowa@polsl.pl

28. prof. dr hab. Henryka D. STRYCZEWSKA - Politechnika Lubelska
email: h.stryczewska@pollub.pl
29. prof. dr hab. Ryszard STRZELECKI - Politechnika Gdańska
email: ryszard.strzelecki@pg.edu.pl
30. prof. dr hab. Adam SZELAĞ - Politechnika Warszawska
email: aszelag@wp.pl
31. prof. dr hab. Wojciech SZELAĞ - Politechnika Poznańska
email: wojciech.szelag@put.poznan.pl
32. dr inż. Piotr SZYMCZAK - Stowarzyszenie Elektryków Polskich, SEP
email: Piotr.Szymczak@zut.edu.pl
33. prof. dr hab. Sławomir TUMAŃSKI - Politechnika Warszawska
email: tumanski@tumanski.pl
34. prof. dr hab. Andrzej WAC-WŁODARCZYK - Politechnika Lubelska
email: a.wac-wlodarczyk@pollub.pl
35. prof. dr hab. Stanisław WINCENCIAK - Politechnika Warszawska
email: stanislaw.wincenciak@ee.pw.edu.pl
36. dr hab. Rafał M. WOJCIECHOWSKI, prof. uczelni - Politechnika Poznańska
email: rafal.wojciechowski@put.poznan.pl
37. dr inż. Sebastian WYDRA - SBŁ - Instytut Elektrotechniki, Warszawa
email: s.wydra@iel.pl
38. prof. dr hab. Bolesław ZAPOROWSKI, prof. uczelni - Politechnika Poznańska
email: boleslaw.zaporowski@put.poznan.pl
39. dr hab. inż. Jan ZAWILAK, prof. uczelni - Politechnika Wrocławska
email: jan.zawilak@pwr.edu.pl
40. prof. dr hab. Krzysztof ZAWIRSKI - Państwowa Uczelnia Stanisława Staszica w Pile
email: krzysztof.zawirski@put.poznan.pl

Podany wykaz wraz z innymi informacjami o Komitecie Elektrotechniki znajduje się na stronie internetowej:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Komitet_Elektrotechniki_Polskiej_Akademii_Nauk#Cz%C5%82onkowie_Komitetu_Elektrotechniki_PAN

Rys.1. Strona domowa Komitetu Elektrotechniki: <http://www.kel.pan.pl/>.

Osoba do kontaktu: Sekretarz Komitetu Elektrotechniki PAN:

Dr hab. Rafał M. WOJCIECHOWSKI , prof. uczelni – Politechnika Poznańska

Instytut Elektrotechniki i Elektroniki Przemysłowej

Wydział Automatyki, Robotyki i Elektrotechniki

ul. Piotrowo 3a, 60 - 965 Poznań

tel. (+48 61) 665 23 96, fax (+48 61) 665 23 81

email: rafal.wojciechowski@put.poznan.pl

Struktura organizacyjna Komitetu:

W ramach Komitetu Elektrotechniki PAN działa obecnie pięć Sekcji tematycznych:

- Sekcja Materiałów i Technologii Elektrotechnicznych (SMiTE)

Przewodnicząca: prof. dr hab. Henryka D. STRYCZEWSKA - Politechnika Lubelska

email: h.stryczewska@pollub.pl

- Sekcja Energoelektroniki i Napędu Elektrycznego (SEiNE)

Przewodniczący: prof. dr hab. Lech M. GRZESIAK - Politechnika Warszawska

email: lech.grzesiak@ee.pw.edu.pl

- Sekcja Maszyn Elektrycznych i Transformatorów (SMEiT)

Przewodniczący: prof. dr hab. Marian ŁUKANISZYN - Politechnika Opolska

email: m.lukaniszyn@po.edu.pl

- Sekcja Systemów Elektroenergetycznych (SSE)

Przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew LUBOŚNY - Politechnika Gdańska

email: zbigniew.lubosny@pg.edu.pl

- Sekcja Teorii Pola i Obwodów Elektrycznych (STPiOE)

Przewodniczący: prof. dr hab. Marian PASKO - Politechnika Śląska

email: marian.pasko@polsl.pl

Każda Sekcja posiada strukturę analogiczną do struktury Komitetu – prezydium, członków i ekspertów z danej dziedziny nauki i techniki. Sekcje, podobnie jak Komitet, działają w trybie zebrań prezydium, plenarnych oraz grup roboczych.

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:

Komitet Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk wielokrotnie, w ciągu 70 lat swojego istnienia, wypowiadał się na temat trendów rozwojowych dyscypliny w kontekście globalnym, jak i krajowym, przedstawiając konkretne opracowania na potrzeby podejmowania działań przez ośrodki decyzyjne w kraju.

Opracowania Komitetu Elektrotechniki:

- Już w pierwszym roku swojej działalności, tj. w 1953 r. Komitet opracował „*Wytyczne do planu badawczego, które są szczególnie ważne dla rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem Elektrotechniki*”.
- W 1970 r. Komitet przedstawił opinię o problemie kluczowym nr 05.2.1. „*Opracowanie i uruchomienie serii nowoczesnych maszyn elektrycznych o mocy do 1000 kW*”.
- W 1980 r. zostały nakreślone trendy w podstawowych badaniach i rozwoju w dziedzinie Elektrotechniki i przyszły rozwój jej branży.
- W 1985 r. w materiałach na III Kongres Nauki Polskiej Komitet Elektrotechniki PAN opracował część pt. „*Stan i plany rozwoju Elektrotechniki do roku 2000*”.
- W 1989 r. zostały przedstawione tendencje rozwojowe dyscypliny *Elektrotechnika* reprezentowane przez ówczesne Sekcje Komitetu Elektrotechniki.

- W 1994 r. pod kierunkiem prof. Tadeusza Śliwińskiego zostało przygotowane opracowanie pt. *„Ocena dyscypliny Elektrotechnika w Polsce”*.
- W 1999 r. pod kierunkiem prof. Zbigniewa Cioka Komitet opracował studium pt. *„Wyzwania stojące przed elektrotechniką w XXI wieku”*.
- W 2009 r. ówczesny przewodniczący Komitetu prof. K. Zakrzewski uczestniczył w pierwszym Komitecie Naukowym Kongresu Energetyki Polskiej, w dniach 1-5 września 2009, w Warszawie. Przewodniczący Komitetu wraz z Przewodniczącym Wydziału IV PAN prof. dr hab. inż. W. Włosińskim, przedstawił podczas Kongresu Energetyki Polskiej, zorganizowanego przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich, referat plenarny pt.: *„Rola i perspektywy dyscypliny elektrotechnika”*.
- W latach 2008–2010 PAN powołała zespół integrujący kilka Komitetów Naukowych, w tym Komitet Elektrotechniki, w sprawie rozwoju energetyki *„Ocena i perspektywy sektora energetycznego w Polsce”*.
- W latach 2011–2013 Komitet Elektrotechniki opracował raport pt. *„Mapa rozwoju elektrotechniki w Polsce”*. Raport ukazał się w polskich czasopismach w tym w Przeglądzie Elektrotechnicznym [6]. W następnych latach raport został uaktualniony. Ważną częścią jest rozdział poświęcony dystrybucji energii elektrycznej, dotyczący zagadnień modernizacji i rozbudowy sieci elektroenergetycznych w Polsce z uwzględnieniem szerszych aspektów tzw. energetyki rozproszonej.
- W 2015 r. z inicjatywy Komitetu Elektrotechniki i Komitetu Problemów Energetyki oraz Stowarzyszenia Elektryków Polskich została zorganizowana dyskusja na temat *„Tendencje regionalne i światowe rozwoju energetyki”*. Podsumowaniu dyskusji było poświęcone specjalne seminarium, które odbyło się w październiku 2015 r. salach NOT w Warszawie.
- W 2018 r. z inicjatywy prof. A. Demenko Komitet Elektrotechniki przygotował wykaz podręczników akademickich z dyscypliny Elektrotechnika (*wykazy znajdują się na stronach internetowych poszczególnych Sekcji Komitetu*)
- W 2020 r. Komitet Elektrotechniki przyjął i zaprezentował opracowanie prof. Bolesława Zaporowskiego o budowie elektrowni jądrowej w Polsce. Komitet Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk skierował pisma do Ministerstwa Klimatu i Środowiska - ministra M. Kurtyki oraz Pełnomocnika Rządu ds. Strategicznej

Infrastruktury Energetycznej P. Naimskiego z opinią pt. „Budowa bezpiecznego i bezemisyjnego systemu elektroenergetycznego z wykorzystaniem energetyki jądrowej w Polsce”. Opinia formułuje kryteria zrównoważonego rozwoju źródeł wytwórczych w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym.

Wydawane przez Komitet czasopisma:

Od 70 lat Komitet wydaje w systemie *Open Access* kwartalnik *Archives of Electrical Engineering – AEE (Archiwum Elektrotechniki)*. Obecnie od 1995 r. AEE publikuje artykuły wyłącznie w języku angielskim, a elektroniczna wersja prac jest umieszczana na stronach PAN *Electronic Library*. Wcześniej do lat 90-tych XX wieku artykuły były publikowane po polsku oraz angielsku tylko w wersji drukowanej. Publikowane prace dotyczą współczesnych metod i rozwiązań technicznych dotyczących dyscypliny *Elektrotechnika*. Prezentowane są zagadnienia poświęcone teorii pola elektromagnetycznego i teorii obwodów elektrycznych oraz teorii sieci elektroenergetycznej, w tym sieci ze źródłami rozproszonymi, a także poświęcone elektromobilności. Publikacje dotyczą: elementów systemu elektroenergetycznego, np.: aparatów łączeniowych; dławików; maszyn elektrycznych i transformatorów; modelowania i projektowania układów napędowych i procedur sterowania tymi układami; metod optymalizacji urządzeń elektrycznymi; układów energoelektronicznych; diagnostyki układów elektrycznych.

<http://www.aee.put.poznan.pl/>

The image shows the homepage of the Archives of Electrical Engineering. At the top, the title "Archives of Electrical Engineering" is displayed in a large, bold font, with the subtitle "The Journal of Polish Academy of Sciences" below it. On the left side, there is a vertical navigation menu with links: Home page, Aims & Scope, Editorial Team, Notes for Authors - submission, Abstracting & Indexing, Electronic version, Reviewer, Contact Us, and Sponsors. The main content area is titled "About Us" and features a central image of the journal cover for Volume 59 (1-2) from 2010. To the right of the cover, there is a detailed description of the journal's scope and history, mentioning its previous name "Archivum Elektrotechniki" and its focus on publishing original scientific articles in English. Below the cover, the ISSN (1427-4221) and eISSN (2300-2306) are listed, along with information about its scoring assigned by the Polish Ministry of Science and Higher Education (10 points) and its availability on the de Gruyter online platform. A note at the bottom states that all manuscripts should be submitted electronically on the Editorial System.

Rys.2. Strona domowa AEE: <http://www.aee.put.poznan.pl/>.

Poniżej podano obecne wartości wybranych wskaźników bibliometrycznych AEE:

Punktacja przyznana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 100 pkt

CiteScore wg. Scopus w 10.2022: 2.2

SCImago Journal Rank (SJR) 2021: 0.276

Source Normalized Impact Paper (SNIP) 2021: 0.675

ICI Journal Master List 2021, Index Copernicus: 128.77

Konferencje naukowe:

Komitet Elektrotechniki zainicjował, zorganizował lub współorganizował ponad sto konferencji i spotkań naukowych. Poniżej wymienione zostały najbardziej godne uwagi konferencje organizowane w pierwszych latach działalności Komitetu:

- *Transformer Conference*, zorganizowana pod przewodnictwem prof. E. Jezierskiego, która odbyła się w Łodzi w 1955 r.; wzięło w niej udział ponad 400 uczestników,
- Konferencja pt. „*Surowce w Elektrotechnice*”, która odbyła się we Wrocławiu w 1955 r. z udziałem około 400 uczestników,
- Konferencja nt. *systemów sterowania wciągnikami z napędem elektrycznym i innych urządzeń górniczych*, zorganizowana pod kierunkiem prof. L. Szklarskiego w Krakowie, w 1957 r.,
- *Turbogenerator Conference*, zorganizowana pod kierunkiem prof. Z. Gogolewskiego we Wrocławiu, w 1964 roku ze 160 uczestnikami,
- *Druga Konferencja Transformatorowa*, zorganizowana pod przewodnictwem prof. E. Jezierskiego w Łodzi, w 1970 roku z 369 uczestnikami.

Obecnie Komitet Elektrotechniki patronuje prestiżowym konferencjom międzynarodowym odbywających się w Polsce i krajowym. Na przykład sprawował patronat nad: (a) *Conference on Fundamentals of Electrotechnics and Circuit Theory* (SPETO), (b) *International Interdisciplinary PHD Workshop* (IIPHDW), (c) *Conference on Computer Applications in Electrical Engineering* (ZKWE), (d) *International Symposium on Electrical Machines* (SME), (e) *Conference on Design and Exploitation of Electric Machines and Drives* (PEMINE), (f) *Scientific Conference on Advances in Power Engineering* (APE), (g) *Conference on Innovative Materials and Technologies in Electrical Engineering* (i-MITEL), (h) *International Conference on Modern Electrified Traction* (MET), (i) *National Conference on Control in Power Electronics and Electric Drives* (SENE), (j) *Symposium of Magnetic*

Measurements and Modelling (SMMM). W latach 2010–2021 pod patronatem Komitetu Elektrotechniki ukazało się kilkanaście, istotnych dla rozwoju inżynierii elektrycznej monografii. Do tego należy dodać wymienioną wcześniej międzynarodową konferencję *Electromagnetic Phenomena in Nonlinear Circuits* (EPNC), która została zainicjowana w Polsce przez członka PAN, prof. M. Dąbrowskiego, 50 lat temu.

Spółeczny wymiar / oddźwięk działalności Komitetu:

Komitet Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk od wielu lat ściśle i z powodzeniem współpracuje ze Stowarzyszeniem Elektryków Polskich (SEP), tj. instytucją reprezentującą ten sam obszar tematyczny. Rezultaty dotychczasowej współpracy SEP z Komitetem Elektrotechniki PAN zachęcają do dalszego jej rozszerzenia i udoskonalenia. Można wymienić wiele inicjatyw i wydarzeń organizowanych przez SEP i popieranych przez Komitet Elektrotechniki (m.in. *Komisja SEP ds. przygotowania wniosku o nadanie wyróżnienia „IEEE Milestone” pionierskiemu dziełu systemu trójfazowego Michała Doliwo-Dobrowolskiego, Konferencja Historia Elektryki, Międzynarodowy Dzień Elektryka-Szczecin, Konferencja poświęcona M. Doliwo-Dobrowolskiemu i odsłonięcie pomnika-ławeczki w Szczecinie 9-10.06.2022 r.*), a także inicjatyw Komitetu Elektrotechniki wspieranych przez SEP. Przykładem może być wymieniona wyżej dyskusja „*Tendencje regionalne i światowe rozwoju energetyki*”, której podsumowaniem było seminarium wsparte finansowo przez SEP.

Przedstawiciele Komitetu Elektrotechniki aktywnie działają w środowiskach naukowych i technicznych. Członkowie Komitetu byli członkami Komitetu Honorowego i Komitetu Sterującego III Kongresu Elektryków Polskich, zorganizowanego staraniem Stowarzyszenia Elektryków Polskich, który odbył się w dniach 2–3 kwietnia 2019 r., w Warszawie. Podczas sesji uczestnicy dyskutowali o szerokim spektrum współczesnej *Elektrotechniki*, a mianowicie energetyce, elektronice, informatyce oraz dyscyplinach pokrewnych oraz o nowych technologiach w przemyśle.

Komitet Elektrotechniki współpracuje z Obywatelskim Ruchem na Rzecz Energetyki Jądrowej (OREJ). Przedstawiciele Komitetu Elektrotechniki uczestniczą również w posiedzeniach Komisji Sejmowych i Senackich. Warto także podkreślić udział Komitetu Elektrotechniki w Kampanii Społecznej Elektromobilni.pl na rzecz poparcia

nowoczesnych i ekologicznych systemów transportu elektrycznego. W roku 2020 Komitet Elektrotechniki podjął uchwałę i przyjął patronat naukowy nad tą Kampanią. W celu zintegrowania działalności Polskich ośrodków naukowych i akademickich Komitet Elektrotechniki organizował posiedzenia w Uczelniach i Instytutach związanych tematycznie z inżynierią elektryczną. W ostatnich 10 latach posiedzenia odbyły się w uczelniach w Łodzi, Szczecinie, Kielcach, Opolu, Lublinie, Gdańsku, a także w *Institute of Electrical Engineering* w Warszawie, *Institute of Power Engineering* w Warszawie, *ABB Corporate Research Centre* w Krakowie, *Centre for Energy Conversion and Renewable Resources Polish Academy of Sciences* w Jabłoncej.

Ważnym forum przekazywania informacji dotyczących inżynierii elektrycznej stały się strony internetowe Komitetu [7]. Strony zawierają regulaminy udzielania patronatu konferencjom oraz publikacjom, a także wiadomości o najważniejszych światowych konferencjach poświęconych inżynierii elektrycznej oraz publikacjach i sukcesach naukowców związanych z tą dyscypliną. Na internetowych podstronach sekcji są informacje dotyczące ich działalności, Na przykład Sekcja Maszyn Elektrycznych i Transformatorów umieszcza na podstronach Biuletynu Sekcji. Obecnie na podstronach tej Sekcji znajduje się 35 numerów Biuletynu, przygotowanych w okresie od lutego 2012 r. do czerwca 2022 r, przy czym ostatni numer Biuletynu jest już jego numerem 97. Na podstronach Komitetu znajduje się też wykaz przydatnych linków, np. linków do jednostek naukowych i akademickich związanych z dyscypliną elektrotechnika.

Literatura:

- [1] Electrical Engineering Committee of PAN, *Assessment of the Electrical Engineering discipline in Poland – collective work*, Warsaw, 52 pages (1994).
- [2] Electrical Engineering Committee of PAN, *Electrical Engineering challenges posed by twenty-first century (expertise) – collective work*, Warsaw, 82 pages (1999).
- [3] Włosinski W., Zakrzewski K., *The role and prospects of the Electrical Engineering discipline*, Organizational and Scientific-Technical Bulletin of the Polish Electrical Engineers Association, SPECTRUM, pp. VII–XIII, September–October (2009).
- [4] Dąbrowski M., [*The emergence and development of the Electrical Engineering Committee of the Polish Academy of Sciences*](#), Archives of Electrical Engineering, vol. 62, no. 1, pp. 179–182 (2013).

- [5] Zakrzewski K., [Electrical Engineering Committee 1990–2012](#), Archives of Electrical Engineering, vol. 62, no. 1, pp. 183–188 (2013).
- [6] Komitet Elektrotechniki PAN, *Mapa rozwoju dyscypliny Elektrotechnika*, Przegląd Elektrotechniczny, (in Polish), R. 91, no. 3, pp. 1–41 (2015).
- [7] Website of the Committee on Electrical Engineering, the Polish Academy of Science, <http://www.kel.pan.pl/>.
- [8] Łukaniszyn M., Demenko A., [Electrical Engineering Committee 2012–2021](#), Archives of Electrical Engineering, vol. 70(3), pp. 731 –736 (2021).

Komitet Geodezji

Wydział IV Nauk Technicznych

Rok powołania Komitetu i krótka historia: Komitet Geodezji Polskiej Akademii Nauk jest samorządną reprezentacją dyscypliny geodezja i kartografia służącą integrowaniu uczonych z całego kraju. Został on powołany w 1952 roku i początkowo był afiliowany przy Wydziale III Nauk Matematyczno-Fizycznych, Chemicznych i Geologiczno-Geograficznych PAN, a następnie od 1978 roku – przy Wydziale VII Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych. Pierwszym przewodniczącym Komitetu Geodezji został prof. Edward Warchałowski (1952-1953)¹³⁵. Kolejnymi przewodniczącymi komitetu byli profesorowie: Michał Odlanicki-Poczobutt (1953-1972, 1985-1990), Zygmunt Kowalczyk (1972-1985), *prof. Michał Odlanicki-Poczobutt* Bogdan Ney (1991-2002), Lubomir W. Baran (2002-2009), Marcin Barlik (2009-2016), Jan Kryński (2016-2023). W związku ze zmianami strukturalnymi w Polskiej Akademii Nauk w 2011 roku Komitet Geodezji zmienił afiliację z Wydziału VII Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych na Wydział IV Nauk Technicznych.

Zakres działania Komitetu: Komitet Geodezji PAN zrzesza doświadczonych naukowców prowadzących badania dotyczące szeroko rozumianych problemów geodezyjnych. W szczególności do zadań Komitetu należy:

- upowszechnianie wyników debat, dyskusji i konferencji naukowych w dyscyplinie geodezja i kartografia,
- przeprowadzanie ocen stanu i potrzeb dyscypliny geodezja i kartografia oraz związanych z nią instytucji naukowych,
- przygotowywanie opinii, ocen, ekspertyz i prognoz naukowych dotyczących dyscypliny geodezja i kartografia,

---

¹³⁵ Postępy Astronomii 1/1953

- współpraca z organami Polskiej Akademii Nauk i instytutami naukowymi we wspieraniu rozwoju osób rozpoczynających karierę naukową,
- współdziałanie przy wprowadzaniu w życie i upowszechnianiu wyników badań naukowych i prac rozwojowych,
- dbałość o reprezentatywny wkład nauki polskiej w rozwój nauki w świecie, w tym przez rozwój współpracy międzynarodowej,
- przygotowywanie wspólne z innymi komitetami naukowymi multidyscyplinarnych opracowań naukowych,
- prowadzenie oraz ocena wydawnictw naukowych,
- obejmowanie patronatami seminariów, konferencji i sympozjów naukowych,
- wspieranie wyróżniających się młodych naukowców w ich rozwoju naukowym,
- organizowanie debat, dyskusji oraz konferencji naukowych.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi: Komitet Geodezji z upoważnienia Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Geodezji i Geofizyki przy Wydziale IV Nauk Technicznych PAN stymuluje współpracę krajowego środowiska naukowego ze środowiskiem międzynarodowym działającym w ramach [Międzynarodowej Asocjacji Geodezji](#) ([International Association of Geodesy](#)¹³⁶, IAG) Międzynarodowej Unii Geodezji i Geofizyki ([International Union of Geodesy and Geophysics](#)¹³⁷, IUGG). Komitet Geodezji może posiadać przedstawiciela w Komitecie Narodowym ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Geodezji i Geofizyki przy Wydziale IV Nauk Technicznych PAN. Ponadto Komitet Geodezji kontynuował współpracę z Międzynarodowym Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji ([International Society for Photogrammetry and Remote Sensing](#)¹³⁸, ISPRS), Międzynarodową Asocjacją Kartograficzną ([International Cartographic Association](#)¹³⁹, ICA), Międzynarodową Federacją Geodetów ([Fédération Internationale des Géomètres](#)¹⁴⁰, FIG), Międzynarodowym Towarzystwem Mierniczych Górniczych (International Society for Mine Surveying, ISM) oraz organizacjami [IMO](#)¹⁴¹,

---

¹³⁶ <https://www.iag-aig.org/>

¹³⁷ <https://iugg.org/>

¹³⁸ <https://www.isprs.org/>

¹³⁹ <https://icaci.org/>

¹⁴⁰ <https://www.fig.net/index.asp>

¹⁴¹ <https://www.imo.org/>

[IALA](#)¹⁴², [IHO](#)¹⁴³, [COSPAR](#)¹⁴⁴ (aktywny udział w pracach komisji i zespołów problemowych, w Zgromadzeniach, we władzach, a także udział w międzynarodowych programach: IGS ([International GNSS Service](#)¹⁴⁵), EPN ([EUREF Permanent Network](#)¹⁴⁶), IERS (International Earth Rotation and Reference Systems Service¹⁴⁷), ILS ([International Laser Ranging Service](#)¹⁴⁸)). Komitet Geodezji wspiera działania polskich uczonych w ubieganiu się o pełnienie funkcji we władzach poszczególnych organizacji międzynarodowych.

Przewodniczący Komitetu:

[prof. dr hab. inż. Jan Kryński](#),

Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2020-2023

1. [dr hab. inż. Anna Barańska](#) (0000-0002-6426-4115), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska
2. [prof. dr hab. inż. Elżbieta Bielecka](#) (0000-0003-3255-1264), Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie, Wydział Inżynierii Lądowej i Geodezji
3. [prof. dr hab. inż. Janusz Bogusz](#) (0000-0002-0424-7022), Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie, Wydział Inżynierii Lądowej i Geodezji
4. [prof. dr hab. inż. Andrzej Borkowski](#) (0000-0002-8283-4249), Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji

---

¹⁴² <https://www.iala-aism.org/>

¹⁴³ <https://iho.int/>

¹⁴⁴ <https://cosparhq.cnes.fr/>

¹⁴⁵ <https://igs.org/>

¹⁴⁶ <https://epncb.oma.be/>

¹⁴⁷ <https://www.iers.org/>

¹⁴⁸ <https://ggos.org/item/ilrs/>

5. [prof. dr hab. inż. Jarosław Bosy](#) (0000-0002-7004-6747) – Wiceprzewodniczący, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji
6. [prof. dr hab. Aleksander Brzeziński](#) (0000-0002-0553-8913), Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii
7. [dr hab. inż. Sławomir Cellmer](#) (0000-0002-2614-8017), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa
8. [prof. dr hab. inż. Mariusz Figurski](#) (0000-0001-9602-5007), Politechnika Gdańska, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska
9. [dr hab. inż. Dariusz Gotlib](#) (0000-0001-7532-4497), Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii
10. [dr hab. inż. Paweł Hanus](#) (0000-0002-7834-2217), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska
11. [prof. dr hab. inż. Ryszard Hejmanowski](#) (0000-0002-0269-0565), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska
12. [prof. dr hab. inż. Andrzej Hopfer](#) – członek korespondent PAN
13. [dr hab. inż. Witold Kazimierski](#) (0000-0002-9637-0457), Akademia Morska w Szczecinie, Wydział Nawigacji
14. [płk prof. dr hab. inż. Michał Kędzierski](#) (0000-0002-0684-3717), Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie, Wydział Inżynierii Lądowej i Geodezji
15. [dr hab. inż. Anna Kłos](#) (0000-0001-6742-8077) – Redaktor Naczelna półrocznika „Advances in Geodesy and Geoinformation Journal”, Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie, Wydział Inżynierii Lądowej i Geodezji
16. [prof. dr hab. inż. Bernard Kontny](#) (0000-0002-6511-6720), Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji
17. [prof. dr hab. inż. Wiesław Kosek](#) (0000-0002-1798-7097), Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Zakład Geodezji i Informacji Przestrzennej
18. [prof. dr hab. inż. Jan Kryński](#) (0000-0003-0695-9821) – Przewodniczący, Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie
19. [dr hab. inż. Jacek Kudrys](#) (0000-0002-4986-7436), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska

20. [dr hab. inż. Andrzej Kwinta](#) (0000-0002-2003-7703), Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Wydział Inżynierii Środowiska i Geodezji
21. [dr hab. inż. Maria Mrówczyńska](#) (0000-0002-4762-3999), Uniwersytet Zielonogórski, Instytut Budownictwa
22. [dr hab. inż. Katarzyna Osińska-Skotak](#) (0000-0003-2602-4281) – Sekretarz Naukowy, Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii
23. [dr hab. inż. Andrzej Pachuta](#) (0000-0003-3575-7655), Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii
24. [dr hab. inż. Jacek Paziewski](#) (0000-0002-6033-2547), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa
25. [dr hab. inż. Jacek Rapiński](#) (0000-0002-8954-7963), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa
26. [prof. dr hab. inż. Witold Rohm](#) (0000-0002-2082-6366), Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji
27. [prof. dr hab. inż. Krzysztof Sośnica](#) (0000-0001-6181-1307), Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji
28. [prof. dr hab. inż. Andrzej Stateczny](#) (0000-0002-4671-6827), Politechnika Gdańska, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska
29. [dr hab. inż. Janusz Uriasz](#) (0000-0003-1915-1186), Akademia Morska w Szczecinie, Wydział Nawigacji
30. [dr hab. inż. Janusz Walo](#) (0000-0002-8650-6410), Politechnika Warszawska, Wydział Geodezji i Kartografii
31. [prof. dr hab. inż. Paweł Wielgosz](#) (0000-0002-5542-1481) – Wiceprzewodniczący, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa

Eksperti Zewnętrzni KG PAN: [prof. dr hab. inż. Beata Orlecka-Sikora](#), Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Struktura organizacyjna Komitetu:

- Sekcja Geodezji i Geodynamiki;
- Sekcja Geoinformacji;
- Sekcja Geodezji Stosowanej i Katastru;

- Komisja ds. Kształcenia w geodezji i kartografii.

Nagrody przyznawane przez Komitet: Od roku 2022 Komitet Geodezji PAN przyznaje nagrody za wyróżniające się prace doktorskie z zakresu geodezji. W I edycji konkursu Nagrodę otrzymał dr inż. Grzegorz Bury z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu za rozprawę doktorską pt. „Wyznaczanie precyzyjnych orbit satelitów GNSS z wykorzystaniem mikrofalowych i laserowych pomiarów odległości”. Wyróżnienia otrzymali dr inż. Artur Leńczuk z Wojskowej Akademii Technicznej za rozprawę doktorską pt. „Badanie możliwości wykorzystania techniki GPS do wyznaczenia przemieszczeń pionowych skorupy ziemskiej wywołanych zmianami mas wód gruntowych” oraz dr inż. Patrycja Wyszowska z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie za rozprawę doktorską pt. „Uodporniona Msplit estymacja i jej podstawowe zastosowania”.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

- **Działalność ekspercka adresowana do specjalistów**

Komitet Geodezji PAN przygotowuje różnorodne opracowania o charakterze eksperckim, a także reprezentuje krajowe środowisko geodezyjne na świecie, m.in. opracowując dla organizacji międzynarodowych raporty narodowe przedstawiające aktywność naukową tego środowiska. Do ważniejszych opracowań w tym zakresie należą:

1. Ekspertyza nt. „*Techniczno-ekonomiczne uwarunkowania wykonalności geodezyjnego systemu stacji permanentnych GPS (CORS-PL) dla potrzeb krajowej służby geodezyjnej i kartograficznej*” dla Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (2000).

- Raport z I etapu (45 str.) opracowany przez zespół ekspertów: Baran L.W., Oszczak S., Rogowski J., Śledziński J., Kryński J., Cisak J., Fellner A., Krankowski A., Kujawa L., Bogusz J., Ciećko A., Kurka A., Wielgosz P., Rogowski A., Siwkowski L.
- Raport z II etapu (56 str.) opracowany przez zespół ekspertów: Baran L.W., Oszczak S., Rogowski J., Śledziński J., Kryński J., Łatka J., Bakula M., Kujawa L., Bogusz J., Kurka A., Wielgosz P., Rogowski A., Siwkowski L.

2. Ekspertyza nt. „*Opracowanie uregulowań technicznych i prawnych dotyczących systemu ASG-EUPOS*” – Raport (10 str.) dla Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

(2007) opracowany przez zespół ekspertów: Kryński J., Baran L.W., Barlik M., Bosy J., Figurski M., Graszka W., Kadaj R., Osada E., Rogowski J.B.

3. Ekspertyza nt. „Ocena stanu dyscypliny naukowej geodezja i kartografia w Polsce w latach 1995-2007” – opracowanie eksperckie (41 str.) w ramach oceny stanu dyscyplin naukowych z nauk o Ziemi i nauk górniczych (2009) pod redakcją M. Barlik i J. Kryński, uznane

w Wydziale VII Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych jako wzorowe opracowanie komitetu naukowego.

4. Ekspertyza nt. *dokonań w zakresie geodezji i kartografii w latach 2006-2010* (2011) – opracowanie eksperckie przez zespół redakcyjny: J. Kryński, M. Barlik, A. Brzeziński, J.B. Rogowski.

5. *Polski Raport Narodowy do Międzynarodowej Asocjacji Geodezji* (Polish National Report on Geodesy) prezentujący osiągnięcia krajowego środowiska naukowego w zakresie geodezji, który jest przygotowywany co cztery lata na cyklicznie organizowane Zgromadzenia Generalne Międzynarodowej Unii Geodezji i Geofizyki (IUGG). Od początku stulecia przygotowano następujące pięć obszernych raportów:

- [Polish National Report on Geodesy 1999-2002](#)¹⁴⁹ (61 str.),
- [Polish National Report on Geodesy 2003-2006](#)¹⁵⁰ (126 str.),
- [Polish National Report on Geodesy 2007-2010](#)¹⁵¹ (139 str.),
- [Polish National Report on Geodesy 2011-2014](#)¹⁵² (113 str.),
- [Polish National Report on Geodesy 2015-2018](#)¹⁵³ (158 str.).

Dwa ostatnie raporty zostały wydane w formie recenzowanych artykułów przeglądowych w czasopiśmie Komitetu Geodezji PAN: „[Advances in Geodesy and Geoinformation](#)” (wcześniej „Geodesy and Cartography”). Kolejny raport za lata 2019-2022 zostanie wydany w 2023 roku także w tej formie.

6. *Polski Raport Narodowy do Podkomisji EUREF Międzynarodowej Asocjacji Geodezji* (National Report of Poland to EUREF) prezentujący osiągnięcia w kraju w zakresie realizacji międzynarodowych układów odniesienia oraz podstawowych osnów

---

¹⁴⁹ https://iugg.org/wp-content/uploads/2022/03/1999-2003-IUGG-NatRep_IAG_PL.pdf

¹⁵⁰ <https://www.iag-aig.org/doc/5c829d233055a.pdf>

¹⁵¹ <https://www.iag-aig.org/doc/5d8dd33cde0b8.pdf>

¹⁵² <https://www.iag-aig.org/doc/5db833cde02d2.pdf>

¹⁵³ <https://office.iag-aig.org/doc/5da83955bb5c1.pdf>

geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych. Raport jest corocznie przygotowywany przez Komitet Geodezji na sympozja Podkomisji EUREF. Raporty Narodowe za lata 2003, 2004, 2005, 2006 i 2007 były opublikowane w zeszytach *Mitteilungen des Bundesamtes für Kartographie und Geodäsie, Frankfurt am Main*. Kolejne raporty są dostępne na stronie internetowej EUREF:

- [National Report of Poland to EUREF 2008](#)¹⁵⁴ (9 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2009](#)¹⁵⁵ (9 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2010](#)¹⁵⁶ (8 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2011](#)¹⁵⁷ (6 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2012](#)¹⁵⁸ (6 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2013](#)¹⁵⁹ (15 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2014](#)¹⁶⁰ (15 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2015](#)¹⁶¹ (17 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2016](#)¹⁶² (21 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2017](#)¹⁶³ (19 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2018](#)¹⁶⁴ (24 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2019](#)¹⁶⁵ (23 str.),
- [National Report of Poland to EUREF 2019-20](#)¹⁶⁶ (39 str.).

7. *Monitoring dydaktyki akademickiej* – Komitet Geodezji PAN współpracuje z Polską Komisją Akredytacyjną (PKA). Ścisła współpraca jest ostatnimi laty realizowana dzięki funkcji Przewodniczącego Komisji ds. Kształcenia Komitetu, który kieruje Zespołem Nauk Technicznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej (działalność ciągła). Komitet okresowo przygotowuje ekspertyzy, opinie i podejmuje dyskusje dotyczące kształcenia w obszarze geodezji i kartografii. W 2004 roku przygotował

---

¹⁵⁴ <http://www.euref.eu/symposia/2008Brussels/06-19-p-PL-Report%20EUREF2008%20JK-JBR.pdf>

¹⁵⁵ <http://www.euref.eu/symposia/2009Florence/07-19-p-poland.pdf>

¹⁵⁶ <http://www.euref-iag.net/symposia/2010Gavle/07-22-p-Poland.pdf>

¹⁵⁷ <http://www.euref.eu/symposia/2011Chisinau/07-22-p-Poland.pdf>

¹⁵⁸ <http://www.euref-iag.net/symposia/2012Paris/06-22-p-Poland.pdf>

¹⁵⁹ <http://www.euref-iag.net/symposia/2013Budapest/06-22-p-Poland.pdf>

¹⁶⁰ <http://www.euref-iag.net/symposia/2014Vilnius/05-20-p-Poland.pdf>

¹⁶¹ <http://www.euref.eu/symposia/2015Leipzig/06-20-p-Poland.pdf>

¹⁶² <http://www.euref.eu/symposia/2016SanSebastian/05-17-p-Poland.pdf>

¹⁶³ <http://www.euref.eu/symposia/2017Wroclaw/05-17-p-Poland.pdf>

¹⁶⁴ <http://www.euref.eu/symposia/2018Amsterdam/05-18-p-Poland.pdf>

¹⁶⁵ <http://www.euref.eu/symposia/2019Tallinn/05-19-p-Poland.pdf>

¹⁶⁶ <http://www.euref.eu/symposia/2021Online-from-Ljubljana/04-19-p-Poland.pdf>

opracowanie pt. „Priorytetowe, perspektywiczne kierunki badań w dyscyplinie naukowej geodezja i kartografia”, w 2005 roku opublikował opracowanie dotyczące standardów kształcenia na kierunku studiów geodezja i kartografia na poziomie magisterskim; stanowisko Komitetu zostało wykorzystane w pracach nad nowymi standardami nauczania, opracowywanymi przez kolejne ministerstwa, którym podlega szkolnictwo wyższe. W 2010 roku przygotował opinie w sprawie unowocześnienia procesu dydaktycznego z zakresu geodezja i kartografia na kierunkach niegeodezyjnych wyższych uczelni oraz w sprawie utworzenia nowego kierunku studiów o nazwie „geoinformatyka” lub „geomatyka”. W 2023 roku planowane jest zorganizowanie seminarium mającego na celu podsumowanie stanu rozwoju badań i dydaktyki w zakresie geodezji, prowadzonych w nowej dyscyplinie „Inżynieria lądowa, geodezja i transport” oraz określenie wyzwań na najbliższe lata.

- **Opracowania, opinie, stanowiska, inicjatywy**

Komitet Geodezji PAN, jako samorządna reprezentacja dyscypliny geodezja i kartografia opracowuje stanowiska i opinie w sprawach ważnych dla środowiska geodezyjnego w Polsce, takich jak opiniowanie nowych ustaw i rozporządzeń oraz proponowanych zmian w przepisach prawa w obszarze geodezji i kartografii, m.in. opinie w sprawach: zmian w ustawie Prawo geodezyjne i kartograficzne (2005, 2019); ustawy o księgach wieczystych i hipotece (2005); projektów rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (2009, 2010, 2011), a następnie Ministra Rozwoju i Transportu (2021) dotyczących osnów geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych; projektu norm ISO (2007); projektu rezolucji WMO – Unified – Policy – Earth System – Data (2021).

Komitet Geodezji PAN wielokrotnie podejmował rezolucje i uchwały oraz zajmował stanowiska w sprawach istotnych dla polskiej geodezji, m.in. stanowisko dotyczące utrzymania dotychczasowego statusu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii jako jednostki administracji centralnej (2004); apel do Głównego Geodety Kraju o zakończenie modernizacji osnowy wysokościowej oraz wprowadzenie nowego wysokościowego układu odniesienia opartego o wyniki wykonanych w latach 1999-2002 pomiarów sieci niwelacji precyzyjnej I klasy (2007); stanowisko w sprawie niepokojących poczynań Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w zakresie państwowych osnów podstawowych (2009); rezolucja w sprawie naglącej potrzeby zorganizowania przez Główny Urząd Geodezji i

Kartografii spotkania jego przedstawicieli ze środowiskiem naukowym związanym z dyscypliną geodezja i kartografia, w celu omówienia aktualnych problemów osnów podstawowych w kraju, strategii realizacji geodezyjnych, magnetycznych i grawimetrycznych systemów odniesienia w Polsce oraz metod tworzenia, rozwoju i konserwacji podstawowych osnów w celu zapewnienia ich aktualności i funkcjonalności (2016).

Komitet Geodezji PAN zabierał także głos w kwestiach rozwoju polskiej nauki i wolności prowadzenia badań, m.in. opinia w sprawie zamówienia przez KBN projektu „Utworzenie modelu centymetrowej geoidy na obszarze Polski, w oparciu o dane geodezyjne, grawimetryczne, astronomiczne, geologiczne i satelitarne” (2002) – Komitet Geodezji z uznaniem przyjął wyniki projektu (2005), w którym uczestniczyła większość ośrodków geodezyjnych w kraju; apel do ośrodków geodezyjnych o przestrzeganie zamieszczania w publikacjach informacji o korzystaniu z danych SLR, VBA GNSS i grawimetrycznych łącznie z publicznie dostępnymi (2016); stanowisko do MNiSW, CKK i KRASP w sprawie miejsca dyscypliny geodezja i kartografia w klasyfikacji dyscyplin naukowych wg schematu OECS FOS 2007 (2017); uchwała w sprawie utworzenia samodzielnej dyscypliny naukowej „geodezja i inżynieria geoprzestrzenna” (2018); uchwała w sprawie wniosku o zmianę punktacji w wykazie czasopism MNiSW (2019); uchwała w sprawie planowanego przekształcenia Instytutu Geodezji i Kartografii w instytut działający w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz (2020); uchwała w sprawie projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim (2021). W ciągu ostatnich 20 lat Komitet przygotował ponad 25 opinii, rezolucji i stanowisk.

11.03.2007 – Posiedzenie Komitetu Geodezji PAN w kadencji 2007-2010. Dyskusja nt. miejsca Komitetu Geodezji w nowej strukturze Polskiej Akademii Nauk (źródło: geoforum.pl).

Poza tym Komitet Geodezji PAN, na prośbę różnych organów państwowych, proponuje bądź opiniuje kandydatury do komisji lub innych gremiów. Ostatnio, w 2022 roku, na prośbę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, komitet zaproponował dr hab. inż. Joannę Bac-Bronowicz, jako kandydatkę KG PAN do działającej przy MSWiA Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych – organu opiniodawczo-doradczego w sprawach ustalania, zmiany i znoszenia urzędowych nazw miejscowości i ich części oraz obiektów fizjograficznych.

Do ważniejszych inicjatyw podjętych przez Komitet Geodezji PAN należy zaliczyć powołanie w 2010 roku Polskiej Sieci Naukowej pn. „Polska sieć badawcza Globalnego Geodezyjnego Systemu Obserwacyjnego” poprzedzone uchwałą Komitetu wyrażającą prośbę do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz do Rady Nauki PAN o nadawanie wysokiej rangi projektom związanym z programem GGOS „Global Geodetic Observing System” – sztandarowym projektem badawczym Międzynarodowej Asocjacji Geodezji (IAG), przy rozpatrywaniu wniosków o finansowanie projektów badawczych. Inicjatywa powstała na kanwie wspólnych posiedzeń Sekcji Sieci oraz Sekcji Dynamiki Ziemi, w

odpowiedzi na projekt GGOS. Na mocy porozumienia krajowych jednostek naukowych (Politechnika Warszawska, Instytut Geodezji i Kartografii, Centrum Badań Kosmicznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wojskowa Akademia Techniczna, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) powstała Sieć Naukowa GGOS PL. Utworzenie konsorcjum z liderem – Instytutem Geofizyki PAN miało na celu integrację obserwatoriów geodezyjnych zrzeszonych w sieci GGOS-PL z obserwatoriami Instytutu Geofizyki oraz przygotowanie wspólnego projektu infrastrukturalnego wpisującego się w to działanie. Wniosek projektu badawczego EPOS-PL złożono w marcu 2016 roku w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój nt. „EPOS system obserwacji płyty europejskiej”, a sam projekt realizowano w latach 2017-2022. Od 2020 roku jego kontynuacją jest projekt EPOS-PL+. Z kolei w 2014 roku Komitet Geodezji (Komisja Nawigacji i Hydrografii) przygotował projekt Polskiego Planu Radionawigacyjnego mając na uwadze, że brak tego rodzaju dokumentu wpływa na organizację, funkcjonowanie wykorzystania systemów radionawigacyjnych, a także może stanowić czynnik zagrażający bezpieczeństwu transportu w kraju. Propozycja Polskiego Planu Radionawigacyjnego ukazała się w czasopiśmie *Logistyka* (2014)¹⁶⁷.

Do znaczących owoców działania i opracowań Komitetu Geodezji PAN należy dodatkowo zaliczyć: utworzenie w Internecie działającej na zasadach niekomercyjnych witryny pod nazwą „Ogólnopolski rejestr publikacji naukowych z dziedziny geodezji i kartografii” (2004), której celem było poprawienie obiegu informacji dotyczących wszystkich polskich publikacji naukowych z dziedziny geodezji i kartografii, administrowanej przez Instytut Geodezji i Kartografii, udostępniającego Komitetowi Geodezji serwer oraz pomoc i opiekę techniczną; opracowanie strony internetowej KG PAN (założona w 2011 roku; rozbudowywana i systematycznie uaktualniana; od 2017 roku angielska wersja strony); opracowanie zasad patronatu Komitetu Geodezji PAN nad zebraniem naukowymi oraz procedury przyznawania patronatu (2013); inicjatywa ustanowienia konkursu Komitetu Geodezji na najlepszą rozprawę doktorską w dyscyplinie geodezja i kartografia (2016), a następnie opracowanie regulaminu konkursu (2019-2021).

---

¹⁶⁷ Specht C., Koc W., Oszczak S., 2014. Polski plan radionawigacyjny jako istotny czynnik wpływający na bezpieczeństwo w transporcie. *LOGISTYKA*, Vol. 3, pp. 5908-5915.

- **Wydawane przez Komitet czasopisma**

Głównym czasopismem wydawanym pod auspicjami Komitetu Geodezji PAN jest „[Advances in Geodesy and Geoinformation](https://journals.pan.pl/agg)”¹⁶⁸ (początkowo pod nazwą „Geodezja i Kartografia”, a w latach 2010-2022 jako „Geodesy and Cartography”). Jest ono wydawane od 1952 roku, początkowo jako kwartalnik, a od 2009 roku jako półrocznik. Redaktorami czasopisma byli kolejno: prof. Jan Różycki (1952-1977), prof. Andrzej Makowski (1977-2004), prof. Jan Kryński (2004-2012), prof. Elżbieta Bielecka (2012-2020), dr hab. Anna Kłós (2020-obecnie).

W latach 2007-2009 brak dofinansowania lub bardzo skromne dofinansowanie sprawiły, że koszty wydania kilku zeszytów kwartalnika były pokryte przez autorów zamieszczających artykuły w czasopiśmie. Intensywne działania kolejnych redaktorów spowodowały, że w 2010 roku czasopismo zostało wprowadzone do międzynarodowej bazy Web of Science, a obecnie znajduje się na liście Emerging Sources Citation Index. Od 2012 roku jest również wydawane w wersji elektronicznej i dodatkowo od tegoż roku indeksowane w bazach BazTech, Index Copernicus, a od 2013 roku w bazie GEO ARCHIVE. Półrocznik „Geodesy and Cartography” w 2012 roku umieszczono na platformie Versita, od 2016 roku wydawany jest w systemie Open Access na platformie De Gruyter, a od 2018 roku w „Czytelni PAN”¹⁶⁹. W 2012 roku przeniesiono stronę internetową półrocznika z pierwotnej domeny Instytutu Geodezji i Kartografii do domeny PAN. W 2019 roku przystąpiono do umieszczania na stronie www czasopisma wcześniejszych numerów „Geodezji i Kartografii”, a w dalszej kolejności cyfryzacji zeszytów archiwalnych. Pomysł zmiany nazwy półrocznika ze względu na tę samą nazwę wydawnictwa litewskiego i wynikające z tego problemy zapoczątkowały rozważania dotyczące zmiany nazwy półrocznika, która dokonana się w 2022 roku

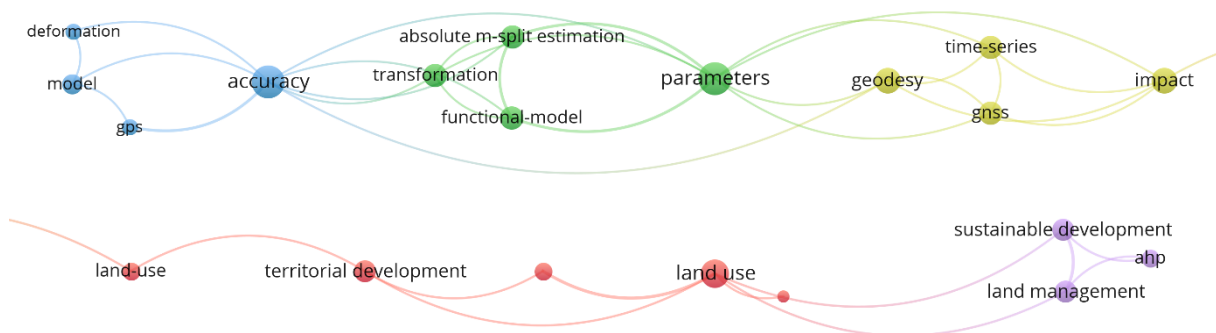
Czasopismo ma międzynarodowy zasięg, a dostęp do publikowanych w nim artykułów jest otwarty. Artykuły zawierają wyniki aktualnych, ważnych dla środowiska geodezyjnego badań w obszarze geodezji, geodynamiki, geoinformacji, kartografii i systemów informacji geograficznej, katastru i gospodarki przestrzennej, fotogrametrii, teledetekcji i powiązanych z nimi nauk interdyscyplinarnych. Od czasu wprowadzenia

---

¹⁶⁸ <https://journals.pan.pl/agg>

¹⁶⁹ <http://czasopisma.pan.pl/gac>

czasopisma do międzynarodowej bazy Web of Science, tj. od 2010 roku, opublikowano w nim 188 artykułów, w tym 173 artykuły naukowe, 12 artykułów przeglądowych, 2 artykuły bibliograficzne i 1 notę redakcyjną. Główna tematyka badawcza artykułów dotyczy gospodarki przestrzennej, badań teoretycznych, a także wyników analiz dotyczących współczesnych systemów satelitarnych (Rys. 1). Artykuły publikowane były przeważnie przez autorów polskich, ale także autorów innych państw europejskich, azjatyckich czy afrykańskich. Badania prezentowane w artykułach były finansowane głównie ze środków własnych uczelni lub instytutów badawczych, ale część powstała w wyniku realizacji grantów finansowanych przez Ministerstwo Nauki czy grantów Komisji Europejskiej.

Rys. 1. Główna tematyka badawcza artykułów w czasopiśmie „Advances in Geodesy and Geoinformation” na podstawie słów kluczowych artykułów indeksowanych w WoS w latach 2010-2022

W ostatnich 20 latach były także wydawane inne czasopisma, a mianowicie:

- Annual of Navigation (rocznik),
- Biuletyn Sekcji Nawigacji (wydawnictwo elektroniczne),
- Cyrkularz Sekcji Dynamiki Ziemi (wydawnictwo elektroniczne),
- Forum internetowe „Kartografia XXI” (wydawnictwo elektroniczne),
- Raport Narodowy dla Międzynarodowej Unii Geodezji i Geofizyki, (ukazuje się co cztery lata na stronie www).
- **Konferencje naukowe organizowane przez Komitet Geodezji PAN**

Komitet Geodezji PAN był organizatorem lub współorganizatorem licznych konferencji, sympozjów i seminariów naukowych. Wiele z nich ma charakter cykliczny i do wybuchu

pandemii COVID-19 były regularnie organizowane. Z dużą regularnością odbywały się spotkania naukowe w formie konferencji, seminariów lub warsztatów, poświęcone problemom badań geodynamicznych prowadzonych w Polsce, w szczególności seminarium „Aktualne problemy badań geodynamicznych prowadzonych w Polsce” (2001), workshop „Badania geodynamiczne z wykorzystaniem Polskiej Sieci Geodynamicznej” (2002), seminaria „Wybrane Problemy Dynamiki Ziemi” (2006), „Studies of the Earth Crust Deformation in Central Europe” (2008), „Wyznaczanie Parametrów Geodynamicznych” (2009), „Czy współczesna geodezja może istnieć bez geodynamiki?” (2011), konferencja naukowa „Badania geodynamiczne z wykorzystaniem współczesnych osiągnięć geodezji” (2013), seminarium „Badania geodynamiczne z wykorzystaniem współczesnych osiągnięć geodezji” (2015), sympozja „Global Geodetic Observing System for Monitoring Earth’s Dynamics” (2017 i 2019). Podobnie często i w podobnej formie były organizowane spotkania naukowe poświęcone aktualnym problemom podstawowych sieci geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych w Polsce, w szczególności seminaria „Zintegrowane Sieci Geodezyjne” (2001), „Integracja krajowych geodezyjnych osnów podstawowych z osnowami europejskimi” (2004), „Aktualne Problemy Podstawowych Sieci Geodezyjnych w Polsce” (2006), „Technologie geodezyjne inżynierii i nawigacji” (2008), „Współczesne problemy osnów podstawowych” (2010), „Ocena jakości satelitarnego pozycjonowania w czasie rzeczywistym oraz bezpieczeństwo nawigacji” (2013), „Realizacja osnów geodezyjnych a problemy geodynamiki” (2014), „Współczesne problemy podstawowych osnów geodezyjnych w Polsce” (2016). Kilukrotnie Komitet Geodezji współorganizował polsko-czeskie warsztaty nt. „Recent Geodynamics of the Sudety Mts and Adjacent Areas” (np. 2010, 2011, 2013, 2019).

Komitet Geodezji tradycyjnie współorganizował cykliczne konferencje naukowo-techniczne nt. „Aktualne problemy geodezji inżynierskiej” (np. 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013), ogólnopolskie sympozjum geoinformacyjne: „Geoinformacja zintegrowanym narzędziem badań przestrzennych” (2001, 2003), „Geoinformacja w badaniach przestrzennych” (2005), „Geoinformatyka – badania, zastosowanie i kształcenie” (2007), „Geoinformatyka dla środowiska i społeczeństwa – badania i zastosowania” (2009), „Mapa w geomatyce” (2011), „Geoinformatyka zintegrowanym narzędziem badań przestrzennych” (2013), „Współczesne technologie geoinformacyjne w modelowaniu

przeźreni” (2015), „Mapy tematyczne środowiska przyrodniczego” (2017), a także ogólnopolskie sympozjum naukowe dotyczące fotogrametrii i teledetekcji: „Nowoczesne metody pozyskiwania i modelowania danych w fotogrametrii i teledetekcji” (2010), „Nowe wyzwania dla fotogrametrii, teledetekcji i kartografii w obliczu współczesnych systemów geoinformacji” (2012), „Fotogrametria dla geoinformacji” (2016).

Komitet Geodezji współorganizował również cykl Międzynarodowych Sympozjów „Nawigacja Morska i Bezpieczeństwo Transportu Morskiego” TRANS-NAV (2007, 2009, 2011), Międzynarodowych Konferencji Naukowo-Technicznych nt. Inżynierii Ruchu Morskiego (2005, 2009 2011), XIX International Scientific-Technical Conference NAVSUP'14 (2014), sympozjum Komisji IV IAG (2016), sympozjum Podkomisji EUREF2017 (2017). Są to wydarzenia praktycznie na stałe wpisane w harmonogram wydarzeń naukowych w kraju, gdzie prezentowane są nowe trendy rozwojowe badań i technologii

w zakresie geodezji i kartografii i gdzie podejmowana jest także dyskusja dot. ich praktycznego wdrożenia do realizacji zadań przez służbę geodezyjną i kartograficzną

Komitet Geodezji Polskiej Akademii Nauk zorganizował w ostatnich 20 latach dziewięć Seminariów Naukowych nt. „Modelowanie informacji geograficznej”. Seminarium to stało się rozpoznawalnym wydarzeniem, na którym konsekwentnie dyskutowano kwestie związane z zaawansowanym modelowaniem danych geoprzestrzennych oraz omawiano standardy ISO i CEN w zakresie informacji geograficznej (seria ISO 19100). Było to przez wiele lat, jedyne tak skoncentrowane na problematyce norm miejsce debaty naukowej i technologicznej. Seminarium to wpłynęło zarówno na rozwój naukowy w zakresie modelowania danych geograficznych w Polsce, jak i wynikające z niego bardzo duże, fundamentalne wdrożenia

w ramach budowy krajowej Infrastruktury Informacji Przestrzennej jak choćby Geoportal GUGIK, Baza Danych Obiektów Topograficznych, Państwowy Rejestr Granic, bazy tworzone przez GIOŚ, itp. W roku 2018 odbyła się także debata internetowa „Definicje podstawowych pojęć z zakresu geoinformacji”.

Konferencje i inicjatywy popularyzujące wiedzę

Komitet Geodezji PAN wspiera także organizację konferencji zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, a także wydarzeń popularyzujących osiągnięcia nauki i wiedzę, obejmując je patronatem honorowym. Wymienić tu można m.in. 7th International

Symposium on Mobile Mapping Technology (2011), Kongres Katastralny (2011), XXIV Geodezyjna Konferencja Naukowo-Techniczna „EUROmatyka” (2012), konferencje „Modelowanie informacji geograficznej na potrzeby budowy infrastruktury geoinformacyjnej” (2013), „Współczesna geodynamika Sudetów i obszarów przyległych” (2013), „Geodezyjne systemy pomiarowe dla budownictwa” (2014), „Satelitarne metody wyznaczania pozycji we współczesnej geodezji i nawigacji” (2014), Akademia Kartografii i Geoinformatyki (2017), FIG Congress 2022, konferencje naukowo-techniczne z cyklu „Kataster nieruchomości”: np. „Modernizacja ewidencji gruntów i budynków w świetle polityk europejskich” (2009), „Metody modernizacji ewidencji gruntów i budynków w świetle polityk europejskich” (2010), „Gospodarka nieruchomościami i kataster” (2013), a także z cyklu GIS w Nauce: np. „GIS w Edukacji” (2018).

Cykliczne Seminaria Naukowe „Modelowanie informacji geograficznej” poza prowadzeniem debaty naukowej nt. norm i standardów z zakresu modelowania informacji geoprzestrzennych, były jednocześnie sposobem na popularyzację wiedzy z zakresu norm ISO i CEN, a także dobrych praktyk z zakresu modelowania informacji geoprzestrzennych. W celu popularyzacji wiedzy seminaria realizowano najczęściej we współpracy z Polskim Towarzystwem Informacji Przestrzennej, jako specjalna sesja konferencji tego stowarzyszenia zawodowego, co pozwalało na uczestnictwo w niej również ekspertów z firm i instytucji.

Ważnym elementem polityki Komitetu Geodezji PAN jest wspieranie rozwoju młodych naukowców, co jest realizowane m.in. poprzez obejmowanie patronatem honorowym Ogólnopolskiego Seminarium Doktorantów dyscypliny geodezja i kartografia, które odbywały się cyklicznie (2008, 2009, 2010, 2011, 2012) i stanowiły forum wymiany doświadczeń dla młodych adeptów nauki, a także ustanowienie nagrody Komitetu Geodezji PAN za wyróżniające prace doktorskie.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu

Działalność Komitetu Geodezji PAN wpływa na kształtowanie się przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego, co z kolei wpływa zarówno pośrednio, jak i bezpośrednio na funkcjonowanie społeczeństwa, gospodarki i każdego obywatela.

Od wielu lat Komitet Geodezji PAN działa intensywnie na polu porządkowania terminologii stosowanej w obszarze geodezji i kartografii, jak i geoinformacji. W okresie swojej

działalności Komitet Geodezji PAN przedstawił m.in. rekomendacje w sprawie terminologii i definicji w zakresie podstawowych osnów geodezyjnych (2005), opracował przewodnik terminologiczny do Polskich Norm (2007), przeprowadził (Sekcja Geoinformacji) kilka debat dotyczących nomenklatury stosowanej w zakresie geoinformacji i dokonał aktualizacji internetowego „Leksykonu Geomatycznego” wspólnie z Polskim Towarzystwem Informatyki Przestrzennej (2018-2019). Prowadzone działania w zakresie modelowania informacji geoprzestrzennej, a także prace związane z analizą, monitorowaniem, wyborem i definiowaniem fundamentalnych pojęć takich jak geoinformacja, geoinformatyka, geomatyka, mapa, mają istotny wymiar społeczny. Kształtowały one bowiem w ostatnim 20-leciu wiedzę i dobre praktyki w polskiej branży geodezyjno-kartograficznej. Nie do przecenienia jest wpływ prowadzonej działalności na proces dydaktyczny w uczelniach wyższych. Kluczowi członkowie Komitetu Geodezji wprowadzili bowiem normy i standardy w zakresie modelowania informacji geoprzestrzennej jako standard nauczania w wielu uczelniach.

W roku 2020 zainicjowano cykl otwartych seminariów naukowych Scientific Seminar of the Committee on Geodesy of the Polish Academy of Sciences, które odbywają się w formie zdalnej. Ich celem jest szersze popularyzowanie wiedzy i możliwość dzielenia się doświadczeniami w środowisku międzynarodowym. W nowej formule zorganizowano 5 seminariów naukowych, podczas których referentami byli dr Zuheir Altamimi – przewodniczący Międzynarodowej Asocjacji Geodezji (IAG); prof. Georg Gartner z TU Vienna, przewodniczący Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (ICA) w latach 2011-2019; prof. Rudolf Staiger z Bochum University of Applied Sciences, prezydent FIG Council w latach 2019-2022; prof. Annette Eicker z Hafen City University Hamburg, przewodnicząca Grupy Roboczej IAG “Land hydrology from gravimetry” Podkomisji 2.6 “Gravity Field and Earth System”; prof. Krzysztof Janowicz z Uniwersytetu Kalifornijskiego (UC Santa Barbara – UCSB). W seminariach uczestniczyło od 30 do 130 osób, w tym wielu z zagranicznych ośrodków naukowych.

Członkowie Komitetu Geodezji PAN realizują także działalność popularyzatorską poprzez wykłady i publikacje popularno-naukowe. Przykładem może być wykład dla członków i sympatyków Oddziału Mazowieckiego Polskiego Towarzystwa Informatycznego promujący geoinformację w środowisku informatyków nt. „Powszechna wiedza o

przeestrzeni – droga do rozwoju czy inwigilacji? Blisko godzinne wystąpienie oraz dodatkowa 40 minutowa dyskusja została nagrana i upubliczniona w Internecie.

Komitet Geodezji PAN wspiera także Olimpiady Geodezyjne dla uczniów techników geodezyjnych, organizowane corocznie przez Stowarzyszenie Geodetów Polskich, a także inicjatywy studenckie w postaci imprez popularyzujących wiedzę, takich jak „GIS Day”, czy „Dzień Teledetekcji”. Obejmuje je patronatem honorowym, a członkowie Komitetu Geodezji są współorganizatorami lub osobami prezentującymi.

Opracowanie: Jan Kryński, Katarzyna Osińska-Skotak

Komitet Inżynierii Materiałowej I Metalurgii

Wydział IV Nauk Technicznych

Komitet Inżynierii Materiałowej i Metalurgii PAN powołany został w 2019 roku w wyniku połączenia Komitetu Nauki o Materiałach oraz Komitetu Metalurgii. W obszarze jego zainteresowania i działalności mieszczą się zjawiska fizykochemiczne i strukturalne, związki pomiędzy składem chemicznym, technologią wytwarzania i właściwościami, kryteria doboru materiałów do określonych zastosowań, teoretyczne i praktyczne aspekty nauki o metalach i innych materiałach, obejmujące obróbkę plastyczną, odlewnictwo, metaloznawstwo, metalurgię ekstrakcyjną, modelowanie procesów wraz z ich wirtualizacją oraz zagadnienia sztucznej inteligencji. Zakres działalności obejmuje materiały metalowe, ceramiczne, polimerowe, organiczne, kompozyty, surowce metalonośne, w tym materiały tradycyjne i zaawansowane o wysokim stopniu przetworzenia, posiadające unikatowy kompleks właściwości funkcjonalnych (materiały gradialne, amorficzne, ultraporowate, biomateriały, materiały 2D, nanomateriały, powłoki, nanomateriały, szkła metaliczne), a także klasyczną inżynierię materiałową i biomedyczną.

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2020-2023

Przewodniczący Komitetu Prof. dr hab. inż. Paweł Zięba (IMIM PAN), członek korespondent PAN

Honorowy Przewodniczący Prof. dr hab. inż. Marek Hetmańczyk

Vice Przewodniczący Komitetu Prof. dr hab. inż. Jerzy J. Sobczak, dr h.c. (AGH)

Vice Przewodniczący Komitetu Prof. dr hab. inż. Jarosław Mizera (Politechnika Warszawska)

Sekretarz Komitetu Prof. dr hab. inż. Jerzy Łabaj (Politechnika Śląska)

Członkowie Komitetu

1. Mgr inż. Maciej Aślanowicz, euroinżynier, Ferro-Term Sp. z o. o., Łódź;
ferroterm@ferroterm.pl
2. Prof. dr hab. inż. Andrzej Błędzki, dr h.c., Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie; Andrzej.Bledzki@zut.edu.pl

3. Prof. dr hab. inż. Anna Boczkowska, Politechnika Warszawska;
anna.boczkowska@pw.edu.pl
4. Prof. dr hab. inż. Katarzyna Braszczyńska-Malik, Politechnika Częstochowska;
k.braszczyńska-malik@pcz.pl
5. Prof. dr hab. inż. Mirosław Cholewa, Politechnika Śląska, Gliwice;
mirosław.cholewa@polsl.pl
6. Prof. dr hab. inż. Krzysztof Czupryński, Wojskowa Akademia Techniczna; Warszawa,
krzysztof.czupryński@wat.edu.pl
7. Prof. dr hab. inż. Rafał Dańko, AGH Uniwersytet Krakowski; rd@agh.edu.pl
8. Prof. dr hab. inż. Marek Faryna, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Polskiej Akademii Nauk; Kraków, m.faryna@imim.pl
9. Prof. dr hab. inż. Halina Garbacz, Politechnika Warszawska;
Halina.Garbacz@pw.edu.pl
10. Prof. dr hab. inż. Władysław Gąsior, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Polskiej Akademii Nauk; Kraków, w.gasior@imim.pl
11. dr hab. Tomasz Goryczka, Uniwersytet Śląski, Katowice;
tomasz.goryczka@us.edu.pl
12. Prof. dr hab. inż. Adam Grajcar, Politechnika Śląska, Gliwice;
adam.grajcar@polsl.pl
13. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Gronostajski, Politechnika Wrocławska;
zbigniew.gronostajski@pwr.edu.pl
14. Prof. dr hab. inż. Edward Guzik, AGH Uniwersytet Krakowski; guz@agh.edu.pl
15. Prof. dr hab. Leszek Jaroszewicz, Członek korespondent PAN, Wojskowa Akademia Techniczna; Warszawa, leszek.jaroszewicz@wat.edu.pl
16. Prof. dr hab. inż. Mirosław Karbowniczek, AGH Uniwersytet Krakowski;
mkarbow@agh.edu.pl
17. Prof. dr hab. inż. Dariusz Kata, AGH Uniwersytet Krakowski; kata@agh.edu.pl
18. Prof. dr hab. inż. Jan Kazior, Politechnika Krakowska; jkazior@pk.edu.pl
19. Prof. dr hab. inż. Tadeusz Knych, AGH Uniwersytet Krakowski; tknych@agh.edu.pl
20. dr hab. Aleksandra Kolano-Burian, Sieć Badawcza Łukasiewicz - Instytut Metali Nieżelaznych; Gliwice, aleksandra.kolano-burian@imn.gliwice.pl

21. Prof. dr hab. inż. Tadeusz Kulik, Politechnika
Warszawska; Tadeusz.Kulik@pw.edu.pl
22. Prof. dr hab. inż. Małgorzata Lewandowska, Członek korespondent PAN,
Politechnika Warszawska; malgorzata.lewandowska@pw.edu.pl
23. Prof. dr hab. inż. Jerzy Lis, Członek rzeczywisty PAN, AGH Uniwersytet Krakowski;
lis@agh.edu.pl
24. Prof. dr hab. inż. Bogusław Major , Członek rzeczywisty PAN, Instytut Metalurgii i
Inżynierii Materiałowej Polskiej Akademii Nauk; Kraków, b.major@imim.pl
25. Dr hab. inż. Wojciech Maziarz, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Polskiej
Akademii Nauk; Kraków, w.maziarz@imim.pl
26. Prof. dr hab. inż. Jerzy Morgiel, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Polskiej
Akademii Nauk; Kraków, j.morgiel@imim.pl
27. Prof. dr hab. inż. Zbigniew Pakieła, Politechnika Warszawska;
zbigniew.pakiela@pw.edu.pl
28. Prof. dr hab. inż. Jan Sieniawski, Politechnika Rzeszowska; jansien@prz.edu.pl
29. Prof. dr hab. inż. Natalia Sobczak, Członek korespondent PAN, Instytut Metalurgii i
Inżynierii Materiałowej Polskiej Akademii Nauk; Kraków; n.sobczak@imim.pl
30. Prof. dr hab. inż. Maria Sozańska, Politechnika Śląska; Katowice;
maria.sozanska@polsl.pl
31. Prof. dr hab. inż. Jan Szajnar, Politechnika Śląska; Gliwice, jan.szajnar@polsl.pl
32. dr hab. Joanna Wojewoda-Budka, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej Polskiej
Akademii Nauk; Kraków, j.wojewoda@imim.pl
33. Prof. dr hab. inż. Jerzy Wysłocki, Politechnika Częstochowska;
jerzy.wyslowski@pcz.pl
34. Prof. dr hab. inż. Adam Zieliński, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Metalurgii
Żelaza im. Stanisława Staszica; Gliwice, azielinski@imz.pl

Struktura organizacyjna

1. Sekcja Metalurgiczna , Prof. dr hab. inż. Mirosław Karbowniczek
2. Sekcja Procesów Technologicznych, Prof. dr hab. inż. Zbigniew Gronostajski
3. Sekcja Materiałów Metalowych, Prof. dr hab. inż. Tadeusz Kulik
4. Sekcja Materiałów Niemetalowych, Prof. dr hab. inż. Andrzej Błędzki, dr h.c.

5. Sekcja Badań, Charakterystyki Struktury i Właściwości Materiałów, Prof. dr hab. Marek Faryna

Działania Komitetu na rzecz reprezentowanej dyscypliny naukowej

Komitet dokonał oceny sytuacji, jaka wytworzyła się w Narodowym Centrum Nauki (NCN) po reorganizacji paneli tematycznych. W wyniku tej oceny Komitet, Polskie Towarzystwo Materiałoznawcze, Rady Dyscyplin Inżynieria Materiałowa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Politechniki Śląskiej oraz Warszawskiej, Rada Naukowa Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN w Krakowie, w porozumieniu z Rektorem AGH, Dziekanami Wydziału Inżynierii Materiałowej Politechniki Warszawskiej i Politechniki Śląskiej oraz Dyrektorem Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN wspólnie wystąpiły z wnioskiem o zmianę struktury niektórych paneli dziedzinowych NCN. Starania te zostały uwieńczone pełnym sukcesem, albowiem Rada NCN decyzją z dnia 7 lipca 2022 roku ustanowiła nowy panel ST11: Inżynieria Materiałowa.

Komitet aktywnie wspierał działania związane z Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami. W pracach dotyczących Zaawansowanych Materiałów Inżynierskich, Technologii Procesów Materiałowych i Nanotechnologii w Grupie Roboczej Nr 8 uczestniczyło stale dwóch członków Komitetu Prof. Anna Boczkowska oraz Prof. Natalia Sobczak, Czł. koresp. PAN. Przy ich współudziale został wypracowany dokument, który w pełnym zakresie wychodził naprzeciw oczekiwaniom środowiska związanego z Inżynierią Materiałową, reprezentującego jednostki uczelniane, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, jednostki zrzeszone w Sieci Badawczej Łukasiewicza oraz inne podmioty prowadzące działalność naukowo-badawczą lub badawczo-rozwojową.

Komitet, wspólnie z Polskim Towarzystwem Materiałoznawczym, podjął starania o ustanowienie nowego programu strategicznego *Materiały i technologie materiałowe w gospodarce obiegu zamkniętego (GOZ) w społeczeństwie post-covidowym*. Celem głównym programu ma być transfer do otoczenia społeczno-gospodarczego zaawansowanych rozwiązań materiałowych w gospodarce obiegu zamkniętego, przyczyniających się do uzyskania neutralności klimatycznej kraju. Cel główny określono w odpowiedzi na najważniejsze potrzeby społeczeństwa post-covidowego w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z neutralnością klimatyczną wymaganą dyrektywami UE z aktualnymi potrzebami gospodarki kraju w obszarze innowacyjnych

technologii materiałowych. Na podstawie celu głównego określono również cele szczegółowe, które dotyczą GOZ. Realizacja tych koncepcji środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne, dotyczące współpracy różnych sektorów gospodarczych, na przykład budownictwa, energetyki, przemysłu elektromaszynowego, branży metalurgicznej, militarnej, transportu oraz przemysłu związanego z przetwórstwem surowców i opakowań. Spodziewanym rezultatem projektu jest znaczące ukierunkowanie funkcjonowania gospodarki na rzecz neutralności klimatycznej kraju. Wartością dodaną projektu będzie wzrost świadomości i kompetencji partnerów przemysłowych w kierunku produkcji innowacyjnych materiałów w systemie gospodarki obiegu zamkniętego.

Komitet z dezaprobatą odniósł się do praktyk, stosowanych przez niektóre podmioty naukowe, które wykorzystując niedoskonałość systemu ewaluacji jednostek naukowych, dokonywały „transferu” pracowników naukowych i ich dorobku pomiędzy dziedzinami naukowymi. W ten sposób inżynieria materiałowa „wzbogaciła” się w „specjalistów”), którzy cały swój awans naukowy uzyskali w dziedzinie nauk chemicznych lub fizycznych, a nie w dziedzinie nauk inżyniersko-technicznych. Zostały opracowane stosowne rekomendacje, aby w przyszłości uniknąć takich sytuacji.

Komitet przygotował ekspertyzę *Mapa Polski Dyscypliny Inżynieria Materiałowa 2021* (szczegóły: https://kimim.pan.pl/files/Analiza_Dyscyplina_Inzynieria_Materialowa.pdf)

Komitet przygotował ekspertyzę *Inżynieria Materiałowa - krajobraz po bitwie*, w której przedstawiono analizę wyników ewaluacji i odniesiono je do poprzednich lat 2001-2016, również w kontekście posiadanych bądź uzyskiwanych uprawnień do nadawania stopnia doktora, doktora habilitowanego w poszczególnych jednostkach naukowych.

Konferencje naukowe

XVIIth International Conference on Electron Microscopy (EM'2020) organizowana cyklicznie co 3 lata. Gromadzi przede wszystkim specjalistów, którzy jako narzędzia badawczego do opisu zjawisk zachodzących w materiałach używają metod i technik określanych wspólnie jako optyka elektronowa.

International Conference High Temperature Capillarity jest to konferencja organizowana cyklicznie co 3 lata dedykowana omówieniu aktualnych problemów i wymianie doświadczeń w zakresie teoretycznych, metodologicznych i praktycznych aspektów wysokotemperaturowych zjawisk ciekło-fazowych. Konferencja była objęta patronatem Światowej Organizacji Odlewniczej, Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Komitetu Inżynierii

Materiałowej i Metalurgii PAN. W roku 2020, ze względu na ograniczenia epidemiologiczne konferencja odbyła się w trybie *on-line* (eHTC-2020), a w roku 2022 w trybie stacjonarnym w Krakowie.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Krzepnięcie i Krystalizacja Metali” organizowana corocznie przy współpracy ze Stowarzyszeniem Wychowanków Politechniki Śląskiej Koło Odlewników, Komisją Odlewnictwa PAN, Sekcją Teorii Procesów Odlewniczych Komitetu Inżynierii Materiałowej i Metalurgii oraz Katedrą Odlewnictwa Politechniki Śląskiej. Konferencja stanowi platformę wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy podmiotami gospodarczymi oraz jednostkami

3rd International Conference on Metals, Ceramics and Composites, 2022, zorganizowana przez Stowarzyszenie Techniczne Odlewnictwa Polskiego (STOP) wspólnie z Wydziałem Odlewnictwa AGH, IMIM PAN i Instytutem Nauki o Materiałach Bułgarskiej Akademii Nauk. Motywem przewodnim Konferencji było motto „W kierunku udanego transferu osiągnięć nauki o materiałach do praktyki przemysłowej”, a celem nadrzędnym stworzenie międzynarodowej platformy do wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie skutecznego wdrażania laboratoryjnych technik materiałoznawczych do rzeczywistych zastosowań przemysłowych oraz ich wpływu na zrównoważoną gospodarkę. Konferencja była objęta patronatem Światowej Organizacji Odlewniczej (World Foundry Organization) oraz Komitetu Inżynierii Materiałowej i Metalurgii PAN.

XVIIIth Discussion Meeting on Thermodynamics of Alloys – TOFA 2022, zorganizowany przez Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN oraz STOP i objęty patronatem Komitetu Inżynierii Materiałowej i Metalurgii PAN.

XXIIIrd Physical Metallurgy and Materials Science Conference Advanced Materials and Technologies *AMT2023*. Konferencja, będąca największym forum wymiany myśli i osiągnięć badaczy pracujących w obszarze inżynierii materiałowej, organizowana cyklicznie od co trzy lata 1961r. Szczegóły: <https://www.youtube.com/watch?v=Pz0eQ-Elj-g>

XIV Konferencja Naukowa Odkształcalność Metali i Stopów OMIS 2022, organizowana corocznie, a będąca forum wymiany informacji oraz prezentacja wyników badań eksperymentalnych i teoretycznych związanych z fizycznymi i mechanicznymi aspektami deformacji plastycznych w różnych procesach plastycznego kształtowania materiałów metalicznych.

Seminarium naukowo- techniczne: WODÓR – Energia XXI w., 2022 pod patronatem Komitetu Inżynierii Materiałowej i Metalurgii PAN. Wsparcia udzieliły także takie organizacje, jak: Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., Agencja Rozwoju Przemysłu - Oddział Katowice, Polskie Towarzystwo Materiałoznawcze, Polskie Towarzystwo Spawalnicze, Polskie Towarzystwo Stereologiczne oraz Portal h2poland.eu. Tematem przewodnim konferencji był wodór, jako element nowocześnie postrzeganej gospodarki wodorowej w łańcuchu inwestycyjnym wytwarzanie–magazynowanie–zastosowanie.

XXIV Sympozjum Naukowe KOMPOZYTY - Teoria i praktyka, 2022 - szczegóły: Przemysł Chemiczny 2022, 101 (8), 519-520

XVII Konferencja Sprawozdawcza Komitetu Metalurgii Polskiej Akademii Nauk METALURGIA 2021, która zwieńczyła wieloletnią tradycję organizowania cieszących się uznaniem i renomą wielopokoleniowych polskojęzycznych Konferencji Sprawozdawczych byłego już Komitetu Metalurgii PAN

Konferencja zdalna Click-Watch-Talk Kompozyt-Expo, Szersza relacja: Przemysł Chemiczny 100/5 (2021) 418-421.

XIII Konferencja Naukowo-Techniczna Materiały Węglowe i Kompozyty Polimerowe Nauka - Przemysł 2021 - szczegóły: Przemysł Chemiczny 2021, 100 (12).

Materials Engineering Forum (Forum Inżynierii Materiałowej) będące nową formułą międzyuczelnianych seminariów naukowych pod patronatem Komitetu Inżynierii Materiałowej i Metalurgii Polskiej Akademii Nauk oraz Polskiego Towarzystwa Materiałoznawczego. Forum mającą na celu dalszą integrację środowiska naukowego skupionego w dyscyplinie Inżynieria Materiałowa.

Ogólnopolski Dzień Inżynierii Materiałowej. Przedsięwzięcie zrealizowane przez Polskie Towarzystwo Materiałoznawcze, przy współdziałaniu: AGH, Akademii Techniczno-Humanistycznej, Politechniki Częstochowskiej, Politechniki Gdańskiej, Politechniki Krakowskiej, Politechniki Łódzkiej, Politechniki Poznańskiej, Politechniki Rzeszowskiej, Politechniki Śląskiej, Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Śląskiego, Wojskowej Akademii Technicznej, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN, Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN oraz wsparciu KIMiM PAN. Zgromadziło łącznie ponad 3140 uczestników, w tym 151 brało udział w ustanowieniu rekordu Największej Lekcji Inżynierii Materiałowej w Polsce. Uczniowie reprezentowali 81 szkół i 111 klas. Wygłoszonych zostało 42 wykłady

popularno-naukowe, przeprowadzono 640 pokazów laboratoryjnych, 37 gier tematycznych, 5 gier terenowych. W organizację zaangażowanych było 270 pracowników naukowych, 203 studentów i doktorantów oraz 47 pracowników technicznych i administracyjnych.

Wydawane przez Komitet czasopisma

Kwartalnik Archives of Metallurgy and Materials wydawany jest nieprzerwanie od 67 lat przez Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN w Krakowie i Komitet Inżynierii Materiałowej i Metalurgii PAN. Udział prac autorów zagranicznych w skali roku wyniósł ok. 73%. Wszystkie prace zostały zrecenzowane przez dwóch lub trzech niezależnych recenzentów polskich i zagranicznych, z czego ok. 40 % prac z uwagi na negatywną recenzję nie zostało przyjętych do druku, a ok. 60% wymagało poprawy i uzupełnień po recenzjach. Udział recenzentów zagranicznych wynosił 66%. Na stronie internetowej: <http://www.imim.pl/wydawnictwo>, <http://amm.czasopisma.pan.pl/> dostępne są streszczenia i całe prace. Dostęp do bieżących artykułów w Czytelni Czasopism PAN jest pod linkami www.journals.pan.pl oraz na stronie internetowej: www.imim.pl/wydawnictwo. Impact Factor za rok 2021 obliczono na wartość 0,633. Dane ze SCOPUSA podają wskaźnik SNIP – 0,415, *Cite Score* – 1,40 i SJR – 0,214. Ekspertki *Index Copernicus* wyznaczyli wartość wskaźnika *_Index Copernicus Value_* (ICV) za rok 2021 = 152,67. Wyznaczona ocena ICV za rok 2021 jest widoczna na liście czasopism indeksowanych w bazie ICI JOURNALS MASTER LIST 2021 oraz w Paszporcie kwartalnika Archives of Metallurgy and Materials.

Archives of Materials Science and Engineering (<https://archivesmse.org/>) ma tradycję sięgającą 1978 roku i jest wydawany we współpracy z KIMiM PAN (poprzednio KNoM PAN). Ukazuje się w postaci 6 wolumenów rocznie. Każdy wolumen składa się z 2 zeszytów.

Aktywność krajowa i międzynarodowa Komitetu

Reprezentanci Komitetu działają bardzo aktywnie na platformie międzynarodowej. Od kilku kadencji, polski reprezentant będący członkiem KIMiM PAN wybierany jest do władz FEMS (Federation of European Materials Society). Są również członkami Executive Committee European Materials Research Society, Executive Committee of the World Foundry Organization (vice-president, chairman of Composite Division), Komitetu Zarządzającego Europejskiej Akcji COST CA18125 High Porosity Media, Powder

Metallurgy Institute przy European Powder Metallurgy Association, Associate Phase Diagram International Commission i Associate Phase Diagram and Thermodynamic Committee.

Członkowie Komitetu czynnie uczestniczą w pracach organów PAN pełniąc funkcję Wiceprezesa PAN, członka Komisji Rewizyjnej PAN, przewodniczący Komisji Odlewnictwa PAN Oddziału Katowickiego. Kierują pracami Rady Programowej Centrum Laserowych Technologii Metali Pol. Świętokrzyskiej/PAN oz Rady Naukowej IMIM PAN w Krakowie. Reprezentują dyscyplinę w Radzie Naukowej IPPT PAN w Warszawie, Radzie Naukowej IBIB PAN w Warszawie, IMG PAN, IGSMiE PAN oraz IKiFP PAN w Krakowie. Są przewodniczącymi wielu zagranicznych i krajowych konferencji i sympozjów naukowych oraz redaktorami naczelnymi wielotomowych wydawnictw naukowo-technicznych

Zajmują znaczące pozycje w gremiach o charakterze stowarzyszeniowym będąc Prezesem, Wiceprezesem i Sekretarzem Generalnym Polskiego Towarzystwa Materiałoznawczego i wiceprezesem Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich.

Aż 11 członków Komitetu zostało zaliczonych do grona najbardziej wpływowych 2% naukowców na świecie pod kątem przyjętych wskaźników cytowań ich publikacji (całokształt kariery lub/i ranking za 2021 r.

Vide:

<https://elsevier.digitalcommonsdata.com/datasets/btchxktzyw/4?fbclid=IwAR1dL1x6IHGCUcaQkC5ufgMgjcleMeHAgG6dPKx4UD3CJYJG2qpxIVcQQ4>

Komitet Inżynierii Produkcji

Wydział IV Nauk Technicznych

Krótką historia komitetu

Komitet Inżynierii Produkcji został powołany przez Polską Akademię Nauk w 2009 roku. Konsekwencją utworzenia komitetu było powołanie w 2010 roku „inżynierii produkcji” jako odrębnej dyscypliny naukowej. Inspiracją do powstania dyscypliny „inżynieria produkcji” były przemiany gospodarcze w Polsce po 1989 roku. Konkurencja w gospodarce, często na rynku globalnym, wymagała kompleksowego spojrzenia na produktywność przedsiębiorstw. Pojawiły się także jawne oczekiwania w stosunku do nauki, aby konieczne przemiany wspierała w postaci bezkosztowych danin publicznych. Oczekiwania te dotyczyły także edukacji ukierunkowanej na potrzeby przedsiębiorców. Poprawa efektywności firm wymagała holistycznego spojrzenia na funkcjonowanie firm w nowych warunkach gospodarczych. Absolwenci ekonomii uniwersyteckiej przygotowani byli od strony finansów i bankowości, brakowało im wiedzy technologicznej do diagnozowania i wdrażania innowacji w warunkach stanowisk pracy. Absolwenci politechnik byli dobrze przygotowani od strony projektowania konstrukcji, także technologii na konkretne stanowiska, brakowało im natomiast wiedzy w zakresie analizy kosztów operacji, nowoczesnej organizacji produkcji, analizy kosztów w pełnym cyklu życia wyrobów, elementów psychologii pracy, zarządzania projektami, zarządzania jakością i technologiami. Odpowiedzią „edukacyjną” środowiska technicznego było uruchomienie, praktycznie we wszystkich uczelniach technicznych, kierunku studiów „zarządzanie i inżynieria produkcji”. To był duży, ale słuszny wysiłek, kierunek ten już od ponad 20 lat z sukcesem rekrutuje kolejne roczniki studentów.

Pierwsi absolwenci tego kierunku, często ambitni i zdolni studenci, nie mieli jednak wyraźnie zdefiniowanej, naukowej ścieżki rozwoju. To stało się podstawą do podjęcia starań o utworzenie nowej dyscypliny naukowej „inżynieria produkcji”. Starania te zostały uwieńczone sukcesem w 2010 roku. Poparło te starania ponad 20 senatów polskich uczelni technicznych. Obok uczelni technicznych powstaniem tej dyscypliny zainteresowane były także uniwersytety przyrodnicze. Główne założenia merytoryczne dla nowej dyscypliny zostały zdefiniowane w opracowaniu „Istota inżynierii produkcji”, a następnie w obszernym dziele „Inżynieria produkcji. Kompendium wiedzy” pod redakcją

prof. R. Knosali [1]. W relatywnie krótkim czasie wiele uczelni zdobyło uprawnienia do doktoryzowania w dyscyplinie „inżynieria produkcji”, a dwie uczelnie uzyskały uprawnienia habilitacyjne. W latach 2008-2018, w okresie istnienia inżynierii produkcji jako odrębnej dyscypliny naukowej, uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w naukach technicznych w dyscyplinie inżynieria produkcji posiadało 14 jednostek naukowych: (1) Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie (Wydział Górnictwa i Geoinżynierii, Wydział Zarządzania); (2) Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej (Wydział Budowy Maszyn i Informatyki); (3) Politechnika Białostocka (Wydział Inżynierii Zarządzania); (4) Politechnika Częstochowska (Wydział Inżynierii Produkcji i Technologii Materiałów); (5) Politechnika Krakowska (Wydział Mechaniczny); (6) Politechnika Lubelska (Wydział Mechaniczny); (7) Politechnika Opolska (Wydział Inżynierii Produkcji i Logistyki); (8) Politechnika Rzeszowska (Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa), (9) Politechnika Śląska (Wydział Inżynierii Materiałowej i Metalurgii, Wydział Mechaniczny Technologiczny, Wydział Organizacji i Zarządzania), (10) Politechnika Świętokrzyska (Wydział Zarządzania i Modelowania Komputerowego), (11) Politechnika Warszawska (Wydział Inżynierii Produkcji – obecna nazwa Wydział Mechaniczny Technologiczny), (12) Politechnika Wrocławska (Wydział Mechaniczny), (13) Uniwersytet Zielonogórski (Wydział Mechaniczny). Natomiast uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie inżynieria produkcji uzyskały dwie uczelnie: Politechnika Krakowska (Wydział Mechaniczny) oraz Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie (Wydział Zarządzania). Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów w dniu 23 kwietnia 2010 r. wyodrębniła samodzielną dyscyplinę naukową inżynieria produkcji w dziedzinie nauk technicznych. Szybki rozwój kompetencji kadrowych i laboratoryjnych w obszarze inżynierii produkcji jest dowodem na zapotrzebowanie społeczne i gospodarcze rozwoju tego obszaru wiedzy. Niestety, w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 1818) włączono inżynierię produkcji do makro dyscypliny naukowej inżynieria mechaniczna. Komitet Inżynierii Produkcji jako ogólnopolska reprezentacja naukowa w obszarze wiedzy inżynieria produkcji rozwija ten obszar wiedzy z przekonaniem, że jest on niezbędny dla nowoczesnego rozwoju Polski.

Główne obszary badawcze inżynierii produkcji

Inżynieria produkcji jest interdyscyplinarną nauką inżynieryjno-techniczną posiadającą bliskie związki i korzystającą z dorobku nauk o zarządzaniu i jakości. Inżynieria produkcji zajmuje się projektowaniem, usprawnianiem i zarządzaniem systemami i procesami produkcyjnymi, uwzględniając aspekty techniczne, organizacyjne, prakseologiczne, ekonomiczne, społeczne, ergonomiczne, środowiskowe i in., przy wykorzystaniu komputerowego wspomaganie. Głównym przedmiotem zainteresowania inżynierii produkcji są systemy produkcyjne, jednak problemy, którymi zajmuje się inżynieria produkcji występują także w innych sektorach gospodarki i branżach przemysłu, w tym w usługach, administracji, szkolnictwie, służbie zdrowia, rolnictwie, przemyśle rolno-spożywczym. Główne obszary badawcze inżynierii produkcji to:

- organizacja i zarządzanie produkcją, usługami i przedsiębiorstwem
- organizacja i zarządzanie produkcją
- organizacja i zarządzanie usługami i procesami pomocniczymi;
- systemy produktowo-usługowe
- organizacja i zarządzanie przygotowaniem produkcji
- projektowanie i zarządzanie łańcuchami dostaw i logistyką
- zarządzanie zapasami i gospodarka materiałowa
- zarządzanie środkami trwałymi i utrzymaniem ruchu
- planowanie i prognozowanie w przedsiębiorstwie
- zarządzanie projektami produkcyjnymi i usługowymi
- inżynieria jakości i zarządzanie ryzykiem
- organizacja i racjonalizacja pracy (indywidualnej i zbiorowej)
- ergonomia, bezpieczeństwo pracy, kształtowanie środowiska pracy
- efektywność i produktywność przedsiębiorstw
- ekonomika inżynierska i analiza kosztów
- informatyczne systemy wspomagające zarządzanie produkcją i przedsiębiorstwem
- komputerowe wspomaganie procesów wytwarzania
- modelowanie i projektowanie systemów produkcyjnych
- cyfryzacja produkcji i komputerowa integracja przedsiębiorstw
- inteligentne systemy produkcyjne
- systemy wspomaganie podejmowania decyzji

- zaawansowane technologie przemysłowe
- wybrane zagadnienia inżynierii procesów wytwarzania
- zastosowania technologii Przemysłu 4.0
- zrównoważony rozwój, „zielona produkcja”, produkcja w obiegu zamkniętym
- „biologizacja” produkcji
- ocena produktów, technologii systemów produkcyjnych
- transfer i komercjalizacja technologii
- zarządzanie wiedzą i technologią.

Struktura komitetu

Struktura komitetu oparta jest na sekcjach oraz zespołach eksperckich i w każdej kadencji jest modyfikowana wraz z rozwojem inżynierii produkcji. W pracach Komitetu i jego Sekcji, poza przedstawicielami środowiska akademickiego, biorą regularnie udział także eksperci zewnętrzni reprezentujący głos otoczenia społeczno-gospodarczego. Struktury KIP PAN w dwóch ostatnich kadencjach przedstawiono w Tabeli 1.

Tabela 1 Struktura KIP PAN w latach 2016-2023

Kadencja 2016-2019	Kadencja 2020-2023
<ul style="list-style-type: none"> • Sekcja Kształcenia i Rozwoju Kadry • Sekcja Zarządzania Produkcją i Projektami • Sekcja Metodyki Innowacji i Nowych Technologii • Sekcja Jakości i Bezpieczeństwa Pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Sekcja Inżynierii Zarządzania Produkcją, Usługami i Projektami • Sekcja Inżynierii Innowacji, Jakości i Bezpieczeństwa Pracy • Sekcja Cyfryzacji Produkcji • Sekcja Inżynierii Ekoprzemysłu • Zespół ds. Monitoringu Dydaktyki Akademickiej i Rozwoju Kadry • Zespół ds. Czasopism Naukowych

Posiedzenia plenarne

Komitet Inżynierii Produkcji PAN, zgodnie z regulaminem, organizuje minimum 2 posiedzenia plenarne w każdym roku. W kadencji 2020-2023 takich posiedzeń było 10. Problematyka posiedzeń obejmowała analizę realizacji programu komitetu a także sprawy

bieżące, wynikające z aktualnej sytuacji w polityce naukowej, gospodarczej a także trendów rozwojowych w tym obszarze wiedzy. Poniżej kilka fotografii z niektórych posiedzeń komitetu.

Posiedzenie plenarne Komitetu Inżynierii Produkcji PAN w dniu 20 czerwca 2020. Na pierwszym planie dwaj dotychczasowi przewodniczący KIP PAN: prof. dr hab. inż. Ryszard Knosala (przewodniczący w latach 2009-2020) oraz prof. dr hab. inż. Józef Kuczmaszewski (przewodniczący w kadencji 2020-2023).

Posiedzenie plenarne Komitetu Inżynierii Produkcji PAN - 15 września 2022, Politechnika Białostocka

Posiedzenie plenarne KIP PAN w Politechnice Lubelskiej, 19 października 2023 r.

Ekspertyzy komitetu

Ekspertyzy są traktowane przez KIP PAN jako najważniejszy element aktywności komitetu. Ich celem jest diagnozowanie stanu w wybranych obszarach nauki i praktyki gospodarczej, definiowanie nowych obszarów badawczych oraz prognoz rozwoju tego obszaru wiedzy. W okresie swojego, relatywnie krótkiego istnienia KIP PAN przygotował 6 ekspertyz (Tabela 2) oraz jedno zbiorcze opracowanie dotyczące istoty inżynierii produkcji, będące w istocie najważniejszą ekspertyzą.

Tabela 2. Wykaz opracowanych przez KIP PAN ekspertyz (wszystkie wydawnictwa dostępne są na stronie internetowej Komitetu [2])

Tytuł ekspertyzy	Rok wydania
Przemysł 4.0 w przedsiębiorstwach z branży motoryzacyjnej, stan obecny i perspektywy rozwoju	2023
Zmiany techniczno-organizacyjne w przedsiębiorstwach przemysłowych w warunkach zagrożenia pandemią Covid-19	2022
Istota i perspektywy inżynierii produkcji w kontekście (makro-)dyscypliny naukowej inżynieria mechaniczna	2022

Komercjalizacja wyników badań i innowacyjnych rozwiązań w Polsce	2018
Tworzenie innowacji i zarządzanie projektami	2017
Działania rozwijające kreatywność i innowacyjność studentów	2016
Istota Inżynierii Produkcji	2012

Organizowane/współorganizowane konferencje naukowe

Komitet Inżynierii Produkcji w każdym roku współorganizuje 4-6 konferencji naukowych. Zasadą jest, że problematyka tych konferencji jest dobrze skorelowana z istotą dyscypliny inżynierii produkcji. Poniżej przedstawiono niektóre z tych konferencji:

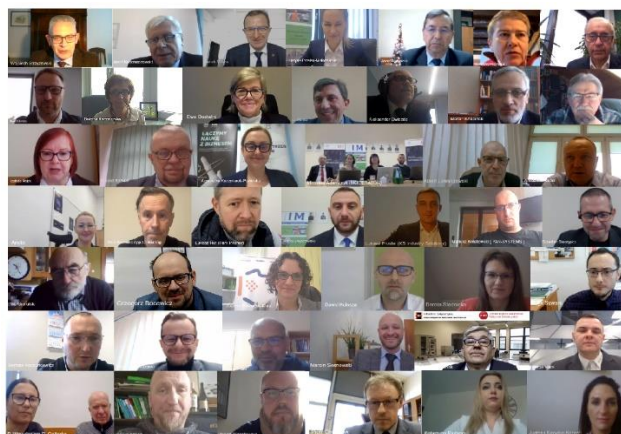
- Konferencja *Przemysł 4.0 a zarządzanie i inżynieria produkcji*, Zakopane, konferencja cykliczna (od początku istnienia komitetu)
- Warsztaty Naukowe dla Doktorantów i Habilitantów w obszarze wiedzy inżynieria produkcji, konferencja cykliczna (odbyło się już 9 edycji)
- Konferencja *Innovation Solutions for Industry – ISI 2022*, Bydgoszcz, listopad 2022 r.
- Konferencja “Współpraca nauki i biznesu w inżynierii produkcji”, Uniwersytet Zielonogórski, konferencja cykliczna (odbyły się już 4 edycje)
- Krajowa/Międzynarodowa Konferencja Studentów i Młodych Pracowników Nauki, Politechnika Koszalińska (KIP PAN współorganizator, konferencja cykliczna)
- 11th International Conference on Engineering, Project, and Production Management (EPPM2021), organizatorzy: Politechnika Białostocka, Politechnika Krakowska, Komitet Inżynierii Produkcji PAN, EPPM, ISMSME.
- Konferencja The 3rd International Conference on Intelligent Systems in Production Engineering and Maintenance ISPEM2020/21 7-9.06.2021, Liverpool, Wielka Brytania, w ramach 15th Global Congress on Manufacturing and Management (GCMM).
- XXV Polish-Slovak Scientific Conference with International Participation on Machine Modelling and Simulations „Machine Modelling and Simulations”. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wydział Mechatroniki (KIP PAN współorganizator). 8 – 11 września 2020 r.

19-20 października 2023
Lublin, Politechnika Lubelska

[więcej...](#)

Warsztaty Naukowe dla Doktorantów i Habilitantów

XIX Międzynarodowa Konferencja
Studentów i Młodych
Pracowników Nauki ICSYS 2022,
wrzesień 2022 r.

Konferencja "Współpraca nauki i biznesu w
inżynierii produkcji", Uniwersytet Zielonogórski
(spotkanie zdalne w okresie pandemicznym,
grudzień 2022)

Wybrane konferencje współorganizowane przez Komitet Inżynierii Produkcji PAN

Patronaty honorowe komitetu

Komitet Inżynierii Produkcji obejmuje patronatem honorowym wydarzenia naukowe, czasem dydaktyczne, związane z kształceniem kadr w inżynierii produkcji. Takich

wydarzeń jest od 3 do 5 każdego roku. Przykłady wydarzeń objętych patronatem KIP PAN w ostatnim okresie:

- Konferencja „*Rola inżynierii rolniczej i inżynierii środowiska w rozwoju rolnictwa zrównoważonego*”. Konferencja jest jednym z elementów obchodów 50-lecia Wydziału Inżynierii Produkcji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, wrzesień 2021,
- XVIII Krajowa Konferencja Studentów, Młodych Pracowników Nauki. Politechnika Koszalińska, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, wrzesień 2021,
- XI Międzynarodowa Konferencja „Inżynier XXI wieku”, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku Białej, grudzień 2021,
- Konkurs „Student-Wynalazca”, cykliczny konkurs organizowany przez Politechnikę Świętokrzyską, rok 2021,
- XII Międzynarodowa Konferencja Inżynier XXI wieku”, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej,
- XIX Międzynarodowa Konferencja Studentów i Młodych Pracowników Nauki (19th International Conference of Students and Young Scientists, ICSYS 2022), Politechnika Koszalińska,
- Międzynarodowa konferencja „Manufacturing”, Politechnika Poznańska 2022 r.
- „Symposium Akademicko-Biznesowe Inżynieria Zarządzania – Nauka i Praktyka w Zrównoważonym Rozwoju Kraju i Regionu”. Politechnika Białostocka, 21 – 22 czerwca 2023 roku,
- Konferencja „Marketing-Rozwój Jakość”, Wydział Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej, 2023 r.

Wydawnictwa komitetu

Podstawowym czasopismem KIP PAN jest *Management and Production Engineering Review* (MPER). Pod względem właścicielskim jest w 100% czasopismem polskim, należącym do Polskiej Akademii Nauk - Komitetu Inżynierii Produkcji oraz Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją. Wydawane jest w języku angielskim w formie papierowej oraz w wersji elektronicznej (<https://journals.pan.pl/mper>). W 2010 roku pierwszym Redaktorem Naczelnym czasopisma był Pan Prof. Joanicjusz Nazarko, w tym

samym roku obowiązki przejął Pan Profesor Zbigniew Banaszak. W 2015 roku czasopismo MPER przeszło pozytywnie ewaluację i jest indeksowane w międzynarodowych bazach SCOPUS oraz Web of Science (Clarivate). Tym samym dołączyło do grona najlepszych światowych czasopism naukowych. W 2016 roku Redaktorem Naczelnym mianowany został Pan Profesor Adam Hamrol, a prowadzenie Redakcji przekazano dr inż. Marcie Grabowskiej. W czasopiśmie Management and Production Engineering Review średnio rocznie publikowanych jest 48 artykułów, udział % autorów zagranicznych to minimum 60%, udział % zagranicznych recenzentów to minimum 50%, średni udział % artykułów odrzuconych to 50%¹⁷⁰. Czasopismo Management and Production Engineering Review ukazuje się kwartalnie od 2010 roku, a od 2012 roku znajduje się na ministerialnej liście czasopism punktowanych.

<https://journals.pan.pl/mper>

Impact Factor 2022: 1.4

Journal Impact Factor (Web of Science) 2022: 1.4

CiteScore metrics from Scopus 2022: 2.9

SCImago Journal Rank (SJR) 2022: 0.381

ISSN: ISSN 2080-8208,

eISSN 2082-1344

Podstawowe informacje dotyczące czasopisma Management and Production Engineering Review

---

¹⁷⁰ Do obliczenia wartości średnich wzięto pod uwagę lata 2020-2022

Wybrane czasopisma związane tematycznie i wspierane przez KIP PAN

Wśród członków lub ekspertów KIP PAN są także redaktorzy lub/i członkowie kolegów redakcyjnych czasopism związanych tematycznie z problematyką inżynierii produkcji a KIP PAN wspomaga ich rozwój. Do tej grupy można zaliczyć:

- *Zarządzanie Przedsiębiorstwem*. Enterprise Management - dr hab. inż. Andrzej Jardzioch, dr hab. inż. Dariusz Plinta,
- *Applied Computer Science (ACS)* - dr hab. inż. Arkadiusz Gola,
- *Technical Transactions - Czasopismo Techniczne PK* - prof. dr hab. inż. Józef Gawlik,
- *Foundations of Management* – prof. dr hab. inż. Justyna Patalas-Maliszewska,

KIP PAN publikuje także ekspertyzy, współuczestniczy w przygotowywaniu podręczników akademickich dla kierunków zarządzanie i inżynieria produkcji oraz inżynieria produkcji.

Ważniejsze pozostałe inicjatywy komitetu

Komitet Inżynierii Produkcji PAN realizuje także swoją misję publiczną w różnych formach, uważamy bowiem, że posiadany kapitał kompetencji oraz szacunek społeczny jakim cieszy się PAN, zobowiązuje nas do czynnego reagowania na ważne wydarzenia społeczne, gospodarcze, także polityczne które w istotny sposób wpływają na rozwój cywilizacyjny Polski. Ważną formą takich inicjatyw są stanowiska przyjmowane przez plenarny skład komitetu. W kadencji 2020-2023 Komitet przyjął:

- *Stanowisko KIP PAN w sprawie aktualnej sytuacji epidemicznej w Polsce* – 25 listopada 2021 roku,
- *Stanowisko KIP PAN w sprawie inwazji Rosji na Ukrainę* - 25 lutego 2022 roku,

- *Stanowisko Komitetu Inżynierii Produkcji PAN w sprawie projektu rozporządzenia MEiN zmieniającego rozporządzenie dotyczące współczynników kosztowności dla kierunków studiów oraz kosztów prowadzenia badań naukowych (GP.025.5.2023.KP) – 19 lutego 2023 roku*

Jedno z tych stanowisk zamieszczone zostało poniżej w całości.

W ramach działalności Komitetu Inżynierii Produkcji PAN prowadzone są także prace naukowo-badawcze w obszarze inżynierii produkcji oraz działania mające na celu promowanie i upowszechnianie wiedzy na temat inżynierii produkcji. Do przykładów takiej aktywności KIP PAN można zaliczyć:

- ciągłą aktualizację bazy samodzielnych pracowników nauki związanych z obszarem wiedzy inżynieria produkcji,
- prezentacja obszaru wiedzy inżynieria produkcji w trakcie posiedzeń rad naukowych dyscypliny inżynieria mechaniczna uczelni technicznych,
- reprezentowanie komitetu w trakcie posiedzeń odpowiednich struktur PAN oraz innych spotkań okolicznościowych,
- popularyzację obszaru wiedzy inżynieria produkcji w trakcie różnych wydarzeń (np. uroczystości jubileuszowych),
- analizę ważnych zagadnień społecznych i gospodarczych i próba formułowania rekomendacji dla odpowiednich organów (przykładem może być przygotowany w kadencji 2020-2023 przez Sekcję Ekoprzemysłu raport p.t. "Gospodarka osadami ściekowymi – próba diagnozy i rekomendacje" oraz publikacja *Critical Assessment And Recommendations For Sewage Sludge Management in Poland* do czasopisma Economics and Environment.
- podejmowanie współpracy z odpowiednimi komisjami w oddziałach PAN (np. w Lublinie),
- wiele inicjatyw indywidualnych osób w naszym Komitecie w zakresie promocji (np. festiwale nauki, pikniki naukowe, spotkania z uczniami szkół średnich i inne),
- członkostwo (z afiliacją KIP PAN) w radach naukowych czasopism.

Stanowisko KIP PAN w sprawie inwazji Rosji na Ukrainę

Komitet Inżynierii Produkcji PAN z przerażeniem i bólem obserwuje agresję Rosji przeciwko suwerennemu Państwu, jakim jest Ukraina. Wydaje się nieprawdopodobne, że w Europie, tak doświadczonej wojnami w swojej historii, w czasie, gdy problemy globalne wymagają

współdziałania Narodów, może zdarzyć się destrukcyjna wojna, niosąca śmierć i zniszczenie. Jako ludzie nauki w sposób szczególny cenimy sobie pokojową współpracę, wzajemną pomoc, szanujemy różnorodność kulturową i religijną, uważamy, że wszystkie problemy między państwami powinny być rozwiązywane w drodze pokojowych negocjacji, przy poszanowaniu prawa międzynarodowego. Komitet Inżynierii Produkcji PAN solidaryzuje się z Narodem Ukrainy w tych trudnych dniach i nawołuje do szybkiego powrotu do pokojowego współistnienia. Świat nauki nie może być obojętny na zło, milczenie jest relatywizowaniem tego zła. Nawet, jeżeli tylko w niewielkim stopniu przyczynimy się do zmiany sposobu myślenia agresora, a nawet jeżeli nie będzie to miało żadnego znaczenia, to warto to robić w imię naszej misji. Komitet Inżynierii Produkcji:

- potępia agresję rosyjską na suwerenną Ukrainę oraz wzywa Rosję do natychmiastowego zaprzestania działań wojennych i wycofania własnych wojsk na terytorium Rosji,
- apeluje do środowiska naukowego Rosji, aby pilnie i zdecydowanie użyło swoich wpływów, siły medialnej, potencjału wiedzy oraz szacunku publicznego w nieustannej pracy na rzecz przywrócenia pokoju,
- apeluje do polskich uczelni i samorządów, aby udzielali wszechstronnego wsparcia studentom ukraińskim, także wszystkim innym obywatelom Ukrainy, którzy znajdują się w tym trudnym dla nich czasie, na terenach Polski,
- apeluje do międzynarodowego środowiska naukowego, aby wspierało ukraińskich pracowników nauki w rozwoju ich potencjału naukowego, dla dobra nauki i gospodarki Ukrainy.
- Komitet Inżynierii Produkcji uważa, że wszyscy powinniśmy się zjednoczyć w imię szacunku dla pokoju, dla prawdy, w imię obrony tych wartości naszej cywilizacji, które są ważne dla przyszłości Człowieka i Ziemi.

Komitet Inżynierii Produkcji PAN, Lublin, 25 lutego 2022 roku

Z myślą o przyszłości

Inżynieria produkcji w Polsce jest dojrzałą dyscypliną naukową, kompatybilną z bliźniaczymi dyscyplinami naukowymi za granicą. Tematyka badań prowadzonych w Polsce wpisuje się w międzynarodowe trendy w tym zakresie. Krajowa inżynieria produkcji jest dobrze postrzegana za granicą. Wyniki działalności środowiska naukowego w Polsce w obszarze inżynierii produkcji widać zarówno w wysokiej aktywności naukowej (w tym w dorobku publikacyjnym) jak również w aktywności organizacyjnej (członkostwo w organizacjach międzynarodowych, organizowanie międzynarodowych konferencji naukowych w Polsce, zapraszanie naukowców z Polski do przewodniczenia sesjom

naukowym na konferencjach, funkcji redaktorów i recenzentów w renomowanych czasopismach naukowych, i in.).

Baza kadrowa w dyscyplinie „inżynieria produkcji”, opracowana przez Komitet Inżynierii Produkcji PAN, obejmująca samodzielnych pracowników nauki, pokrywająca kompetencjami główne obszary badawcze aktualnie obejmuje ponad 150 osób. Ponadto zadania badawcze będące przedmiotem zainteresowania komitetu realizuje duża grupa asystentów i adiunktów. Potencjał środowiska inżynierii produkcji w Polsce pozwala na kontynuację i rozwijanie tematyki badań dotyczących organizacji i zarządzania produkcją, usługami i przedsiębiorstwem, cyfryzacji i automatyzacji procesów produkcyjnych oraz zaawansowanych technologii przemysłowych.

Definiując specyfikę naukową dyscypliny „inżynieria produkcji” należy widzieć ją w kontekście pokrewnych obszarów wiedzy reprezentowanych dzisiaj w dyscyplinie „inżynieria mechaniczna” jak też w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu i jakości”. Częściowo dotyczy to także innych dyscyplin obejmujących procesy produkcyjne, takich jak inżynieria chemiczna, inżynieria lądowa i transport, technologia żywności i żywienia. Najważniejsze wyróżniki inżynierii produkcji jako obszaru wiedzy istotnie różniącej się, w stosunku do wymienionych w inżynierii mechanicznej, są następujące:

- systemowa analiza produktywności firmy obejmująca projektowanie marketingowe, konstrukcyjne, technologiczne, procesy produkcyjne w firmie, procesy obsługi posprzedażnej, utylizacja produktów,
- rozwój i integracja systemów komputerowych wspomagających funkcjonowanie firmy (ERP, PLM i inne),
- koncentracja zainteresowania na pracowniku firmy, jako warunku nowoczesności produkcji i produktywności firmy,
- ukierunkowanie uwagi na zagadnienia przygotowania produkcji, jakości, nowoczesnych systemów utrzymania ruchu, organizacji i zarządzania systemami produkcyjnymi, identyfikacji i zarządzania technologiami i logistyki,
- badania i rozwój inżynierii usług,
- badania efektywności procesów zarządzania projektami w firmie, także badania ergonomiczne i bezpieczeństwa w pracy, jako składników holistycznej analizy produktywności.

Obszary te są uzupełniane o nowe idee i możliwości aplikacji w praktyce. Problematyka będąca istotą „inżynierii produkcji” zmienia się szybko, kolejna rewolucja cywilizacyjna, jakiej jesteśmy świadkami, szczególnie dotyczy tego obszaru wiedzy i praktyki przemysłowej. Komitet Inżynierii Produkcji PAN zamierza intensyfikować współpracę międzynarodową, współpracę z instytutami naukowymi PAN, także odpowiednimi komisjami w oddziałach PAN.

Literatura

[1] „Inżynieria produkcji. Kompendium wiedzy”, Ryszard Knosala (red), Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, 2017.

[2] Wydawnictwa Komitetu Inżynierii Produkcji, <https://kip.pan.pl/pl/wydawnictwa>, dostęp styczeń 2024 r.

Opracowanie: Józef Kuczmaszewski, Sebastian Skoczypiec

Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej

Wydział IV Nauk Technicznych

Powołanie komitetu i jego krótka historia - Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej jest komitetem naukowym działającym przy Wydziale IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk. Komitet powstał w roku 1968. Pierwotnie funkcjonował pod nazwą Komitet Metrologii. W roku 1972 nastąpiło połączenie Komitetu Metrologii z Komitetem Danych dla Nauki i Techniki. Wówczas przyjęto obecną nazwę Komitetu¹⁷¹. Informacje dotyczące bieżącej działalności Komitetu dostępne są pod adresem <https://kmian.pan.pl/pl/>.

Przewodniczącymi Komitetu, w kolejności chronologicznej, byli: Maciej Nałęcz (1968 – 1972), Wojciech Zielenkiewicz (1972 – 1983), Tomasz Plebański (1984 – 1993), Krzysztof Badźmirowski (1993 – 2001), Eugeniusz Ratajczyk (2001 – 2006), Janusz Mroczka (2007 – 2015), Janusz Gajda (2016 – 2023).

Jak wszystkie komitety naukowe również Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej jest okresowo oceniany przez Władze Akademii. Działalność Komitetu zawsze była oceniana pozytywnie. W roku 2014 Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej został oceniony jako najlepiej działający komitet w Polskiej Akademii Nauk. W 2018 roku, podczas kolejnej oceny Komitet otrzymał 93pkt. w skali do 100pkt. Podczas oceny przeprowadzonej w 2022 roku zrezygnowano ze skali punktowej na rzecz skali binarnej: pozytywna/negatywna. Również w tym przypadku Komitet został oceniony pozytywnie.

Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej jest komitetem interdyscyplinarnym. Członkowie tego komitetu reprezentują wiele różnych obszarów wiedzy. Wynika to z faktu, że sama metrologia jako dziedzina badań naukowych jest również interdyscyplinarna.

Metrologia jest dziedziną nauki i techniki zajmującą się pomiarami i wszystkimi czynnościami niezbędnymi do wykonywania pomiarów [*Encyklopedia metrologii. WNT, Warszawa 1989*]. Dzieli się ją tradycyjnie na metrologię teoretyczną, stosowaną i prawną. Metrologia jest dyscypliną łączącą w sobie działania naukowe wielu różnych dyscyplin naukowych i nauk inżynierskich. Od tysiącleci jest związana z działalnością człowieka oraz ma znaczący wpływ na rozwój wszystkich gałęzi przemysłu, sektorów gospodarki oraz na większość dziedzin naszego życia. Znajomość metrologii i kierunków jej ewolucji stwarza

---

¹⁷¹ Na podstawie publikacji „PAN 1952 – 2002 Placówki i Komitety”, 2002, ISBN 83-85618-65

możliwość rozwoju podmiotów gospodarczych oraz zwiększa ich konkurencyjność na rynku.

Przedmiotem dociekań naukowych metrologii jest badanie procesu pomiarowego, opracowywanie wzorców wielkości fizycznych, skal pomiarowych, metod i układów pomiarowych, algorytmów przetwarzania i analizy danych pomiarowych, a także analiza niepewności wyników pomiarowych. Tym samym metrologia dostarcza narzędzi badawczych dla potrzeb wielu innych dyscyplin poczynając od medycyny i inżynierii biomedycznej, poprzez fizykę, chemię, inżynierię produkcji, transport, mechanikę, a na automatyce, elektronice i elektrotechnice kończąc. Wymienione dyscypliny nie zajmują się badaniem metod i narzędzi pomiarowych. Wykorzystują je natomiast jako narzędzia w swoich badaniach. Dyscypliny te różnią się istotnie od metrologii przedmiotem i celem badań.

Zakres działania komitetu obejmuje układy i systemy pomiarowe, czujniki pomiarowe, analizę danych, przetwarzanie sygnałów, analizę niepewności wyników pomiarowych, planowanie procesu pomiarowego, modelowanie obiektów i systemów pomiarowych oraz badania symulacyjne.

Współpraca Komitetu z instytucjami międzynarodowymi wyraża się poprzez działania podejmowane przez Członków Komitetu w swoich środowiskach, z równoczesnym zaakcentowaniem ich przynależności do Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN. Przykładami takich działań są: uczestnictwo przedstawiciela Komitetu w pracach konsorcjum: LNE-LNHB (*Laboratoire National Henri Becquerel*), członkostwo w redakcji lub pełnienie funkcji redaktora wydania specjalnego międzynarodowych czasopism, członkostwo w stowarzyszeniach zawodowych o zasięgu międzynarodowym, członkostwo w międzynarodowych grupach roboczych, pełnienie funkcji Eksperta Komisji Europejskiej oceniającego realizację europejskiego projektu MISSION-T2D, reprezentowanie Polski w Komitecie Zarządzającym COST Action TU1302 oraz Action BM1304 itp.

Przewodniczącym komitetu jest prof. dr hab. inż. Janusz Gajda z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Przewodniczącego Komitetu wspierają członkowie Prezydium tj. dwóch Wiceprzewodniczących: prof. Ryszard Szplet i prof. Piotr Kisała, Członek Prezydium prof. Janusz Mroczka oraz Sekretarz dr hab. inż. Ryszard Sroka.

Fot. Prof. Janusz Gajda

Skład osobowy Komitetu. W kadencji 2020 – 2023 Komitet liczy 40 członków, w tym 5 członków należy do Polskiej Akademii Nauk oraz Akademii Młodych Uczonych PAN. 32 członków Komitetu jest zatrudnionych w uczelniach wyższych, 5 członków zatrudnionych jest w instytutach badawczych oraz 3 członków wywodzi się z innych podmiotów.

Tabela 1. Skład osobowy Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej w kadencji 2020 – 2023.

dr hab. inż. Grzegorz BLASZKIEWICZ	ORCID: 0000-0002-0846-2782, e-mail: grzblaki@pg.edu.pl , https://pg.edu.pl/p/grzegorz-blakiewicz-11174 , Politechnika Gdańska,
prof. dr hab. inż. Józef BORKOWSKI	ORCID: 0000-0001-7601-0967, e-mail: jozef.borkowski@pwr.edu.pl https://kmian.pan.pl/pl/skad , Politechnika Wroclawska,
dr hab. inż. Ryszard BRODA	ORCID: 0000-0001-6453-9716, e-mail: ryszard.broda@polatom.pl , https://kmian.pan.pl/pl/skad , Narodowe Centrum Badań Jądrowych, Świerk
dr hab. inż. Sławomir CIĘSZCZYK	ORCID: 0000-0002-3986-2690, e-mail: s.cieszczyk@pollub.pl , https://kmian.pan.pl/pl/skad , Politechnika Lubelska,

prof. dr hab. Dominik DOROSZ ORCID: 0000-0001-5441-6851, e-mail: ddorosz@agh.edu.pl, <https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Akademia Górniczo – Hutnicza w Krakowie

prof. dr hab. inż. Janusz GAJDA Przewodniczący, ORCID: [0000-0003-4818-7663](https://orcid.org/0000-0003-4818-7663), e-mail: jgajda@agh.edu.pl, [https://historia.agh.edu.pl/wiki/Janusz Stanislaw Gajda](https://historia.agh.edu.pl/wiki/Janusz_Stanislaw_Gajda), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,

dr hab. inż. Robert HANUS ORCID: 0000-0001-8595-1478, e-mail: rohan@prz.edu.pl, <https://rohan.v.prz.edu.pl>, Politechnika Rzeszowska,

prof. dr hab. inż. Oleksandra HOTRA ORCID: 0000-0003-2074-347X, e-mail: o.hotra@pollub.pl, <http://keiti.pollub.pl/index.php/m-inst/m-inst-struktura?id=69>, Politechnika Lubelska,

prof. dr hab. inż. Agnieszka IWAN ORCID: 0000-0002-7705-6577, e-mail: Agnieszka.Iwan@awl.edu.pl, <https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Akademia Wojsk Lądowych, Wrocław,

dr hab. inż. Ireneusz JABŁOŃSKI ORCID: 0000-0002-4963-5790, e-mail: ireneusz.jablonski@pwr.wroc.pl, <https://wefim.pwr.edu.pl/pracownicy/wizytowki-pracownikow/ireneusz-jablonski>, Politechnika Wrocławska,

dr hab. inż. Jacek JAKUBOWSKI ORCID: 0000-0003-2235-2712, e-mail: jacek.jakubowski@wat.edu.pl, <https://www.linkedin.com/in/jacek-jakubowski-20b578168/>, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa,

dr hab. inż. Agata JASIK ORCID: 0000-0003-4051-499X, e-mail: agata.jasik@imif.lukasiewicz.gov.pl, <https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Mikroelektroniki i Fotoniki, Warszawa,

dr hab. inż. Waldemar JENDERNALIK ORCID: 0000-0002-5476-348X, e-mail: waljende@pg.edu.pl, <https://pg.edu.pl/p/waldemar-jendernalik-17545>, Politechnika Gdańska,

prof. dr hab. inż. Marian KAŻMIERKOWSKI
czł. rzecz. PAN
ORCID: 0000-0002-5536-8406, e-mail: mpk@isep.pw.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Warszawska,

prof. dr hab. inż. Piotr KISAŁA
Wiceprzewodniczący, ORCID: 0000-0002-9985-5898, e-mail:
p.kisala@pollub.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Lubelska,

dr hab. inż. Marcin, KOCHANOWICZ
ORCID: 0000-0003-0251-186X, e-mail:
M.kochanowicz@pb.edu.pl,
<https://we.pb.edu.pl/kfeits/nauka-i-badania/bialystok-photonics/team/>,
Politechnika Białostocka,

plk dr hab. inż. Krzysztof KOPCZYŃSKI
ORCID: 0000-0002-6702-6374, e-mail:
krzysztof.kopczynski@wat.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Wojskowa Akademia Techniczna,
Warszawa,

dr hab. inż. Anna KOZŁOWSKA
ORCID: 0000-0002-8719-1617, e-mail:
anna.kozłowska@imif.lukasiewicz.gov.pl,
<https://imif.lukasiewicz.gov.pl/>, Sieć Badawcza Łukasiewicz –
Instytut Mikroelektroniki i Fotoniki, Warszawa

dr hab. inż. Monika KWOKA
ORCID: 0000-0001-6197-1191, e-mail:
monika.kwoka@polsl.pl,
<https://www.polsl.pl/rau10/pracownicy/dr-hab-inz-monika-kwoka-prof-ps/>,
Politechnika Śląska,

dr hab. inż. Wiesław MICZULSKI
ORCID: 0000-0002-8175-0078, e-mail:
w.miczulski@ime.uz.zgora.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Uniwersytet Zielonogórski,

prof. dr hab. inż. Janusz MROCZKA
czł. rzecz. PAN, dr .c.(mult.)
Członek Prezydium, ORCID: 0000-0001-8006-0246,
e-mail: janusz.mroczka@pwr.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Mroczka,
Politechnika Wroclawska,

dr hab. inż. Joanna PAWŁAT ORCID: 0000-0001-8224-0355, e-mail: j.pawlat@pollub.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Lubelska,

dr hab. inż. Adam POLAK ORCID: 0000-0002-9140-1162, e-mail:
adam.polak@pwr.edu.pl,
[Adam Polak | IEEE Instrumentation & Measurement Society \(ieee-ims .org\)](http://Adam.Polak|IEEEInstrumentation&MeasurementSociety(ieee-ims.org)),
Politechnika Wroclawska,

dr hab. inż. Małgorzata PONIATOWSKA ORCID: 0000-0003-2102-7272, e-mail:
m.poniatowska@pb.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Bialostocka,

prof. dr hab. inż. Antoni ROGALSKI, ORCID: [0000-0002-4985-7297](https://orcid.org/0000-0002-4985-7297), e-mail:
antoni.rogalski@wat.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Wojskowa Akademia Techniczna,
czł. rzecz. PAN Warszawa,

prof. dr hab. inż. Jarosław SIKORA ORCID: 0000-0003-4843-0731, e-mail:
jaroslaw.sikora@pollub.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Lubelska,

dr hab. Agata SKWAREK ORCID: [0000-0001-8573-9223](https://orcid.org/0000-0001-8573-9223), e-mail:
agata.skwarek@imif.lukasiewicz.gov.pl,
<https://www.researchgate.net/profile/Agata-Skwarek>, Sieć
Badawcza Łukasiewicz-
Instytut Mikroelektroniki i Fotoniki, Uniwersytet Morski w Gdyni,

dr hab. inż. Ryszard SROKA Sekretarz, ORCID: 0000-0003-3677-713X, e-mail:
ryszard.sroka@agh.edu.pl,
https://historia.agh.edu.pl/wiki/Ryszard_Franciszek_Sroka,
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,

prof. dr hab. inż. Jan SZCZYGŁOWSKI ORCID: 0000-0003-2623-6719, e-mail: jszczyg@gmail.com,
<https://www.researchgate.net/profile/Jan-Szczyglowski>,
Częstochowa,

dr hab. inż. Mirosław SZMAJDA ORCID: 0000-0003-3467-951X, e-mail: m.szmajda@po.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Opolska,

prof. dr hab. inż. Ryszard SZPLET   Wiceprzewodniczący, ORCID: 0000-0003-3085-013X, e-mail: ryszard.szplet@wat.edu.pl,
https://kmian.pan.pl/images/stories/Kadencja-2020-2024/Informator_Szplet.pdf,
Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa,

dr hab. inż. Dariusz ŚWISULSKI   ORCID: 0000-0003-3020-9254, e-mail: dariusz.swisulski@pg.edu.pl,
<https://pg.edu.pl/p/dariusz-swisulski-4053>, Politechnika
Gdańska,

dr hab. inż. Grzegorz ŚWIRNIAK   ORCID: 0000-0003-4431-7547, e-mail: grzegorz.swirniak@pwr.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Wrocławska,

plk. mgr inż. Robert TARGOS   e-mail: roberttargos@o2.pl, <https://kmian.pan.pl/pl/skad>,
Wojskowe Centrum Metrologii, Warszawa,

prof. dr hab. Elżbieta TRAFNY   ORCID: 0000-0003-0318-1698, e-mail: elzbieta.trafny@wat.edu.pl,
<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Wojskowa Akademia Techniczna,
Warszawa,

gen. bryg. prof. dr hab. inż. Przemysław WACHULAK   ORCID: 0000-0001-9853-7946, e-mail: przemyslaw.wachulak@wat.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Przemys%C5%82aw_Wachulak,
Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa,

plk dr hab. inż. Jacek WOJTAS   ORCID: [0000-0003-4350-0729](https://orcid.org/0000-0003-4350-0729), e-mail: jacek.wojtas@wat.edu.pl,
<https://www.researchgate.net/profile/Jacek-Wojtas>,
Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa,

prof. dr hab. inż. Wiesław WOLIŃSKI,   e-mail: wlw291@wp.pl, <https://kmian.pan.pl/pl/skad>,
Politechnika Warszawska,

czł. rzecz. PAN prof. dr hab. inż. Andrzej ZAJĄC   ORCID: 0000-0003-1464-8265, e-mail: andrzej.zajac@wat.edu.pl,

<https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Wojskowa Akademia Techniczna,
Warszawa,

dr hab. inż. ORCID: 0000-0001-9330-4369, e-mail:

Jarosław j.zygarlicki@po.opole.pl,

ZYGARLICKI <https://kmian.pan.pl/pl/skad>, Politechnika Opolska.

W strukturze Komitetu nie wyróżniono żadnych komisji ani sekcji działających w sposób ciągły. Komitet powołał natomiast na czas określony Zespół d/s opracowania ekspertyzy "*Stan nauczania metrologii i przedmiotów pokrewnych na wyższych uczelniach technicznych w Polsce*". W skład zespołu weszli zarówno członkowie Komitetu jak również eksperci spoza Komitetu. Zespół pracował przez okres jednego roku.

Nagrody przyznawane przez Komitet – w uznaniu działań prowadzonych w celu zwiększenia poziomu naukowego artykułów publikowanych w kwartalniku Metrology & Measurement Systems, od 2019 roku redakcja czasopisma przyznaje dyplomy uznania edytorom sekcyjnym, recenzentom oraz autorom artykułów, którzy w istotny sposób przyczynili się do rozwoju czasopisma M&MS.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów - Komitet opracował trzy ekspertyzy oraz jedną opinię adresowane do specjalistów oraz jedną ekspertyzę skierowaną przede wszystkim do społeczeństwa, która została omówiona w dalszej części rozdziału.

- Ekspertyza pt. "*Stan i perspektywy rozwojowe metrologii jako interdyscypliny naukowej*". Raport dotyczący perspektyw rozwoju metrologii powstał jako wynik realizacji zadania umieszczonego w planie pracy Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej Polskiej Akademii Nauk. Podstawą prognoz rozwoju dyscypliny naukowej za jaką trzeba uznać metrologię, sformułowanych w tym raporcie były opinie oraz poglądy przedstawione przez ekspertów prowadzących działalność naukowo – badawczą w obszarze metrologii, będących byłymi lub obecnymi członkami Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej Polskiej Akademii Nauk, bądź współpracujący z Komitetem w różnym okresie czasu. W ten sposób zapewniono, w stopniu w jakim jest to tylko możliwe, wiarygodność i

obiektywność formułowanych opinii oraz wyrażanych poglądów. Stosowne zaproszenie zostało skierowane do 104 krajowych ekspertów w zakresie metrologii. Pełna treść raportu jest dostępna pod adresem <https://kmian.pan.pl/pl/dokumenty> oraz została opublikowana w formie drukowanej w *Informatorze o działalności Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN w kadencji 2016 – 2020* (ISBN 978-83-7842-257-0).

- Ekspertyza pt. „*Strategia instytucjonalnego rozwoju metrologii w Polsce*”. Celem opracowania raportu jest przegląd i analiza funkcjonowania wybranych form organizacji i działalności w obszarze metrologii w Polsce, w okresie transformacji ustrojowej tj. po 1989 roku. Szczególna uwaga została skupiona na okresie bezpośrednio poprzedzającym przystąpienie Polski do Unii Europejskiej tj. przed 1 maja 2004 roku. Przeprowadzony przegląd i ocena stanu zostały następnie wykorzystane do sformułowania wniosków dotyczących koncepcji instytucjonalnego funkcjonowania i rozwoju metrologii w Polsce. Pełna treść raportu jest dostępna pod adresem <https://kmian.pan.pl/pl/dokumenty> oraz została opublikowana w formie drukowanej w *Informatorze o działalności Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN w kadencji 2016 – 2020* (ISBN 978-83-7842-257-0).
- Opinia Prezydium Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej Polskiej Akademii Nauk w sprawie proponowanych zmian w administracji miar w Polsce została opracowana na wniosek Ministerstwa Rozwoju i została przekazana Minister Jadwidze Emilewicz. Dotyczyła ona dwóch aspektów: projektu ustawy: zmiana ustawy Prawo o miarach oraz idei utworzenia w Polsce Narodowego Instytutu Metrologii. Pełna treść opinii jest dostępna pod adresem <https://kmian.pan.pl/pl/dokumenty>.

Wydawane przez komitet czasopisma i wydawnictwa zwarte:

- *Metrology & Measurement Systems* - sztandarowe wydawnictwo Komitetu. Kwartalnik pierwotnie wydawany w języku polskim pod tytułem *Metrologia i Systemy Pomiarowe*. Pierwszy numer kwartalnika ukazał się w 1988 roku. Od roku 1994 kwartalnik stał się oficjalnym wydawnictwem PAN. W 2000 roku zmieniony został tytuł kwartalnika na obecnie obowiązujący i kwartalnik zaczął być wydawany w języku angielskim. Od 2007 roku, dzięki staraniom prof. Janusza Mroczi,

kwartalnik znajduje się na liście Journal Citation Reports (JCR). Kwartalnik *Metrology and Measurement Systems* jest czasopismem o zasięgu międzynarodowym. Jego zakres tematyczny obejmuje wszystkie aspekty nauki i techniki pomiarowej. Jest indeksowany przez Journal Citation Reports/Science, Thomson Scientific Master Journal List, INSPEC, Scopus, Index Copernicus, Google Scholar, CSA Technology Research oraz High Tech Database Research. Jego Impact Factor w roku 2015 wyniósł 0,925, w 2017 osiągnął wartość 1,523, a za rok 2020 wyniósł 1.155 (pięcioletni IF=1,194). Na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki przyznano mu 100 pkt. Więcej informacji o czasopiśmie jest dostępnych pod adresem: <https://metrology.wat.edu.pl/>.

- *Problemy Metrologii Elektronicznej i Fotonicznej* – seria monografii wydawanych od 2008 roku w cyklu rocznym, pod redakcją prof. Janusza Mroczi. Każdy tom posiada swój własny numer ISBN. Jest to seria książek będących zbiorem obszernych, opracowań naukowych, których autorami są znane i cenione za granicą polskie autorytety w dziedzinie metrologii wraz ze swoimi uczniami. Ta forma pozwala ukazać i propagować w szerokim gremium naukowym najlepsze prace doktorskie i habilitacyjne, dając tym samym wykładnię poziomu i sposobu prowadzenia badań naukowych. Wydawnictwo zawiera obszerne rozdziały dotyczące najważniejszych osiągnięć szkół naukowych w zakresie metrologii. Dziesiąty tom w tej serii ukazał się w 2022 roku. (zob. <http://www.oficyna.pwr.wroc.pl>).
- *Informator o działalności Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN w kadencji 2016 – 2020* (ISBN 978-83-7842-257-0). Jest to wydawnictwo cykliczne, wydawane w postaci pojedynczego tomu w każdej kadencji Komitetu. Informator zawiera prezentację sylwetek naukowych Członków Komitetu w danej kadencji. W tym tomie zostały dodatkowo opublikowane dwie ekspertyzy opracowane z inicjatywy własnej Komitetu:

- *Stan i perspektywy rozwojowe metrologii jako interdyscypliny naukowej,*
- *Strategia instytucjonalnego rozwoju metrologii w Polsce.*

Wydawnictwo jest dostępne pod adresem: <https://kmian.pan.pl/pl/dokumenty>.

- *Informator o działalności Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN w kadencji 2020 – 2023.* Informator został wydany w formie elektronicznej. Zawiera informację

o składzie Komitetu oraz prezentacje sylwetek naukowych jego członków. Pełny tekst informatora dostępny pod adresem: <https://kmian.pan.pl/pl/dokumenty>.

- Raport z ekspertyzy nt. „*Stan nauczania metrologii i przedmiotów pokrewnych na wyższych uczelniach technicznych w Polsce*”. Raport został wydany w formie drukowanej. Ponadto jest dostępny w formie elektronicznej pod adresem <https://kmian.pan.pl/pl/aktualnosci>.

Konferencje naukowe organizowane przez Komitet

- Kongres Metrologii - Kongres Metrologii jest największą krajową konferencją naukową w obszarze szeroko rozumianej metrologii. Jej organizatorem jest Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej PAN. Kongres odbywa się w cyklu 3 letnim począwszy od roku 1998. Kongres jest ogólnokrajowym spotkaniem metrologów pracujących w uczelniach, w instytutach badawczych, w przemyśle. Jest to, więc okazja do wymiany poglądów, do przeglądu kierunków badawczych i nowych trendów w metrologii, do zaprezentowania na szerokim forum prac badawczych, których autorami są młodzi naukowcy, przygotowujący swoje prace na kolejne stopnie naukowe. Do chwili obecnej odbyło się osiem Kongresów Metrologii. Historia dotychczasowych Kongresów Metrologii przedstawia się następująco (data, miejsce, instytucja, przewodniczący kongresu):

1998 – Gdańsk – Politechnika Gdańska – prof. Romuald Zielonko.

2001 – Warszawa – Politechnika Warszawska – prof. Ryszard Jachowicz,

2004 – Wrocław – Politechnika Wrocławska – prof. Janusz Mroczka,

2007 – Kraków – Akademia Górniczo-Hutnicza – prof. Janusz Gajda,

2010 – Łódź – Politechnika Łódzka – prof. Zygmunt Kuśmierk

2013 – Sandomierz – Politechnika Świętokrzyska – prof. Stanisław Adamczak,

2016 – Nałęczów – Politechnika Lubelska – prof. Waldemar Wójcik,

2019 – Augustów – Politechnika Białostocka – prof. Andrzej Zając, prof. Andrzej Seweryn.

- Krajowa Konferencja Metrologii – KKM - mimo, że pod taką nazwą pojawiła się w przestrzeni wydarzeń integrujących środowisko metrologiczne po raz pierwszy w roku 2021, nie jest przedsięwzięciem nowym. Stanowi kontynuację cyklu konferencji Metrologia Wspomagana Komputerowo, organizowanych od ponad 20 lat z inicjatywy i przy współudziale śp. prof. Jerzego Barzykowskiego z Wojskowej Akademii Technicznej. Wyróżnikiem wspomnianej ciągłości jest część szkolna

Konferencji, czyli część obejmująca cykl zamawianych wykładów, które w I edycji KKM'21 poświęcone były zastosowaniom metrologicznym Internetu Rzeczy. Zgodnie z decyzją podjętą przez Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej PAN konferencja KKM będzie organizowana w cyklu trzyletnim, w okresach pomiędzy kolejnymi Kongresami Metrologii.

- Debata nt. „Rozwój metrologii instytucjonalnej w Polsce”. W debacie wzięło udział 28 członków Komitetu oraz zaproszeni goście (8) z Ministerstwa Rozwoju, Głównego Urzędu Miar (GUM) i Wojskowego Centrum Metrologii. W wyniku debaty sformułowano następujące wnioski:
  1. Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej PAN uważa za celowe utworzenie w Polsce Państwowego Instytutu Metrologii, będącego jednostką naukową, prowadzącą badania w zakresie metrologii.
  2. Państwowy Instytut Metrologii powinien opierać się przede wszystkim na istniejących już laboratoriach Głównego Urzędu Miar, jednostkach naukowych działających na uczelniach wyższych, a także na instytutach PAN i instytutach branżowych, prowadzących badania w zakresie metrologii.
  3. Uważamy za konieczne utworzenie, w miejsce Głównego Urzędu Miar centralnego urzędu organizującego, koordynującego i nadzorującego działalność jednostek okręgowych, realizujących zadania z obszaru metrologii prawnej.
  4. Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej PAN opowiada się za zdecydowanym wzmocnieniem roli Rady Metrologii, jako umocowanego przy Ministerstwie Rozwoju ciała doradczego.

Protokół z przeprowadzonej debaty został opublikowany na stronie internetowej Komitetu (http://www.kmian.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=71&Itemid=51).

Konferencje popularyzujące wiedzę

- Udział w Pikniku Nauki w Warszawie (9 czerwca 2018). W czasie pikniku prezentowane i popularyzowane były systemy do pomiaru parametrów ruchu drogowego poprzez demonstrację ich działania w oparciu o modele drogi i modele pojazdów - prof. R. Sroka,
- Udział w Toruńskim Festiwalu Nauki i Sztuki w 2018r - prof. M. Zieliński.

Spoleczny wymiar działalności Komitetu

Ekspertyza: „*Stan nauczania metrologii i przedmiotów pokrewnych na wyższych uczelniach technicznych w Polsce*” (<https://kmian.pan.pl/pl/aktualnosci>). Ekspertyzę opracował zespół wyłoniony spośród członków Komitetu, do którego zaproszono dodatkowo ekspertów spoza Komitetu.

Mając na uwadze znaczenie metrologii dla gospodarki i społeczeństwa, Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej Polskiej Akademii Nauk przyjął jako jedno ze swoich zadań dbałość o wysoki poziom wykształcenia w zakresie metrologii, absolwentów kończących różne kierunki na studiach I, II i III stopnia, na uczelniach wyższych w Polsce. Celem tej ekspertyzy było określenie stanu nauczania metrologii na różnych kierunkach, począwszy od fizyki, poprzez kierunki techniczne, a kończąc np. na technologii żywności i żywieniu człowieka, oraz wskazanie dobrych praktyk w procesie kształcenia i zaleceń dotyczących poprawy jakości kształcenia. Ekspertyza jest adresowana do osób zarządzających procesem kształcenia na wyższych uczelniach technicznych w Polsce. Drugim adresatem opracowanej ekspertyzy jest społeczeństwo, a w tej grupie przede wszystkim uczniowie i absolwenci szkół średnich, dla których to opracowanie może być cenną wskazówką odnośnie wyboru uczelni wyższej oraz kierunku kształcenia na kolejnym etapie edukacji. Jednocześnie ekspertyza zwraca uwagę na istotne znaczenie metrologii w procesie rozwoju gospodarczego, osiągnięcia przewagi konkurencyjnej na rynkach krajowym i międzynarodowym, rozwoju diagnostyki medycznej oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa całego społeczeństwa, w różnych obszarach jego funkcjonowania.

Rozumiejąc wagę i znaczenie metrologii dla rozwoju społeczeństwa i kraju Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej PAN wspiera działania mające na celu popularyzację wiedzy nt. metrologii, jej rozwoju, na temat wybitnych uczonych, którzy prowadzili badania w obszarze metrologii i wnieśli znaczący wkład w jej rozwój, a także wspiera rozwój naukowy młodych naukowców prowadzących swoje badania w obszarze metrologii. Wsparcie ze strony Komitetu przyjmuje formę patronatu, którym Komitet obejmuje takie wydarzenia jak konferencje naukowe oraz konferencje lub wydawnictwa popularyzujące wiedzę na temat rozwoju i badań w zakresie metrologii. Przykładami takich działań z ostatniego okresu są patronaty nad:

- Konferencją - Szkołą Metrologia Wspomagana Komputerowo MWK'2017, 2017, organizator – Wojskowa Akademia Techniczna,

- 8th International Conference on Unsolved Problems on Noise, 2018, organizator – Politechnika Gdańska,
- Międzynarodową Wystawą i Konferencją pt. „Początki elektryfikacji polskich miast – Elektrownia Miejska w Radomiu 1901 – 1946” oraz nad III Międzynarodową Konferencją poświęconą prof. Włodzimierzowi Krukowskiemu (1887 – 1941) i jego pracom naukowym, 2017, organizator - Oddział Radomski SEP,
- XXIV Międzynarodowym Seminarium Metrologów, 2020. (<https://msm20.prz.edu.pl>), organizator - Politechnika Rzeszowska.
- wydaniem monografii „*Historia i pamięć – Włodzimierz Krukowski (1887 – 1941) – Twórca lwowskiej szkoły pomiarów elektrycznych*”. Praca zbiorowa pod redakcją Jerzego Hickiewicza, wydaną przez Oddział Radomski SEP.

Komitet Termodynamiki i Spalania

Wydział IV Nauk Technicznych

Rok powołania

W 1952 roku powołano Komitet Budowy Maszyn, w ramach którego działała Sekcja Maszyn i Urządzeń Energetycznych, stanowiąca załączek obecnego Komitetu Termodynamiki

i Spalania. W 1969 roku powołano Komitet Hydro-Termodynamiki Maszyn i Inżynierii Chemicznej. W 1972 roku z Komitetu Hydro-Termodynamiki Maszyn i Inżynierii Chemicznej powstały dwa komitety: Komitet Termodynamiki i Spalania oraz Komitet Inżynierii Chemicznej. Przewodniczącymi Komitetu byli kolejno: prof. Bogumił Staniszewski (1972 – 1990), prof. Stefan Wiśniewski (1990 – 1993), prof. Jarosław Mikielwicz (1993 – 2003), prof. Andrzej Ziębik (2003 – 2007), prof. Władysław Gajewski (2007 – 2015), prof. Tadeusz Bohdal (od 2016 r.).

Zakres działania

Termodynamika techniczna (konwersja energii), wymiana ciepła, technika ciepła, energetyka ciepła, chłodnictwo, spalanie (zjawiska termiczne, chemiczne i mechaniczne).

<https://ktis.pan.pl/>

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi

1. International Institute of Refrigeration in Paris – członkowie: Butrymowicz D., Chwieduk D., Mikielwicz D., <https://iifir.org/en>
2. International Centre for Heat and Mass Transfer in Ankara – członkowie: Mikielwicz D., Taler J., Bohdal T., <https://www.ichmt.org/>

Przewodniczący Komitetu:

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Bohdal

Politechnika Koszalińska

75-453 Koszalin, ul. Śniadeckich 2

tel. (+48 94) 34 78 247

e-mail: tadeusz.bohdal@tu.koszalin.pl

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Bohdal

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2019 – 2023

1. Prof. dr hab. inż. Krzysztof BADYDA – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0002-8836-9579, e- mail: krzysztof.badyda@pw.edu.pl,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Badyda

2. Prof. dr hab. inż. Jerzy BANASZEK – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0001-7142-6787, e- mail: Jerzy.Banaszek@pw.edu.pl,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Banaszek

3. Prof. dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI, czł. koresp. PAN – Politechnika Śląska – wiceprzewodniczący - orcid 0000-0001-6800-5420, e- mail:

ryszard.bialecki@polsl.pl, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Bialecki_\(profesor\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Bialecki_(profesor))

4. Prof. dr hab. inż. Tadeusz BOHDAL – Politechnika Koszalińska – przewodniczący, orcid 0000-0002-0621-2894, e- mail: tadeusz.bohdal@tu.koszalin.pl,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Bohdal

5. Prof. dr hab. inż. Dariusz BUTRYMOWICZ – Politechnika Białostocka, orcid 0000-0003-3869-8347, e- mail: d.butrymowicz@pb.edu.pl,

<https://wm.pb.edu.pl/ktc/dariusz-butrymowicz/>

6. Prof. dr hab. inż. Tadeusz CHMIELNIAK, czł. rz. PAN – Politechnika Śląska, orcid 0000-0002-5326-0477, e- mail: tadeusz.chmielniak@polsl.pl,

https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Chmielniak

7. Prof. dr hab. inż. Dorota CHWIEDUK - Politechnika Warszawska, orcid 0000-0002-5894-0623, e- mail: dorota.chwieduk@pw.edu.pl,

<https://www.itc.pw.edu.pl/Pracownicy/Badawczo-dydaktyczni/Chwieduk-Dorota>

8. Prof. dr hab. inż. Janusz CIEŚLIŃSKI – Politechnika Gdańska, orcid 0000-0002-8919-984X, e- mail: jcieslin@pg.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Cieśliński
9. Prof. dr hab. inż. Piotr FURMAŃSKI – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0002-0967-2706, e- mail: piotr.furmanski@pw.edu.pl,
<https://www.itc.pw.edu.pl/Pracownicy/Badawczo-dydaktyczni/Furmanski-Piotr>
10. Prof. dr hab. inż. Zbigniew GNUTEK – Politechnika Wrocławska, orcid 0000-0001-7509-4425, e- mail: zbigniew.gnutek@pwr.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Gnutek
11. Prof. dr hab. inż. Janusz KOTOWICZ – Politechnika Śląska, orcid 0000-0002-1348-3537, e- mail: janusz.kotowicz@polsl.pl,
<https://imiue.polsl.pl/kadra.php?id=187>
12. Prof. dr hab. inż. Waldemar KUCZYŃSKI - Politechnika Koszalińska, orcid 0000-0002-7723-7650, e- mail: waldemar.kuczynski@tu.koszalin.pl,
<https://www.tu.koszalin.pl/kat/159/wydzial-mechaniczny>
13. Prof. dr hab. inż. Janusz LEWANDOWSKI – Politechnika Warszawska, orcid 0000-0001-9363-523X, e- mail: janusz.lewandowski@pw.edu.pl,
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Lewandowski_\(inżynier\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Lewandowski_(inżynier))
14. Dr hab. Aneta MAGDZIARZ, prof. uczelni - Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid 0000-0003-4583-9865, e- mail: amagdzia@agh.edu.pl,
<https://home.agh.edu.pl/~lach/index.php/pl/?id=41>
15. Prof. dr hab. inż. Dariusz MIKIELEWICZ, czł. koresp. PAN – Politechnika Gdańska – członek prezydium, orcid 0000-0001-8267-7194, e- mail: dmikiele@pg.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Dariusz_Mikielewicz
16. Prof. dr hab. inż. Jarosław MIKIELEWICZ, czł. rz. PAN – Instytut Maszyn Przepływowych PAN, orcid 0000-0001-9181-092X, e- mail: jarekm@imp.gda.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Jarosław_Mikielewicz
17. Prof. dr hab. inż. Andrzej NOWAK – Politechnika Śląska, orcid 0000-0002-5913-4906, e- mail: andrzej.j.nowak@polsl.pl, <http://www.itc.polsl.pl/nowak>
18. Prof. dr hab. inż. Wojciech NOWAK – Akademia Górniczo-Hutnicza, orcid 0000-0001-7700-9909, e- mail: wnowak@agh.edu.pl,
<https://www.ce.agh.edu.pl/kierownictwo/dyrektor-centrum-energetyki/>

19. Prof. dr hab. inż. Andrzej PANAS - Wojskowa Akademia Techniczna, orcid 0000-0002-5497-5845, e- mail: Andrzej.Panas@wat.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Panas
20. Prof. dr hab. inż. Magdalena PIASECKA - Politechnika Świętokrzyska, orcid 0000-0003-3696-6213, e- mail: tmpmj@tu.kielce.pl,
<https://dorobek.tu.kielce.pl/publikacje/publikacje.php?nazwisko=Piasecka>
21. Prof. dr hab. inż. Mieczysław PONIEWSKI – Politechnika Warszawska, Filia w Płocku, orcid 0000-0003-2458-6299, e- mail: Mieczyslaw.Poniewski@pw.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczysław_Poniewski
22. Prof. dr hab. inż. Andrzej RUSIN – Politechnika Śląska, orcid 0000-0003-1148-068X,
e- mail: andrzej.rusin@polsl.pl, <https://imiue.polsl.pl/kadra.php?id=185>
23. Dr hab. inż. Małgorzata SIKORA, prof. uczelni - Politechnika Koszalińska – sekretarz, orcid 0000-0001-8373-3573, e- mail:
malgorzata.sikora@tu.koszalin.pl,
<https://tu.koszalin.pl/wm/kat/544/pracownicy>
24. Prof. dr hab. inż. Aleksander STACHEL – Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, orcid 0000-0002-2058-9305, e- mail:
astachel@ajp.edu.pl,
<https://recenzenci.opi.org.pl/sssr-web/site/people-details?personId=5c8b810007d0d445>
25. Prof. dr hab. inż. Wojciech STANEK – Politechnika Śląska, orcid 0000-0001-7844-3424, e- mail: wojciech.stanek@polsl.pl, www.itc.polsl.pl/stanek
26. Prof. dr hab. inż. Andrzej SZŁĘK – Politechnika Śląska, orcid 0000-0003-1026-5275,
e- mail: aszlek@polsl.pl, www.itc.polsl.pl/szlek
27. Prof. dr hab. inż. Janusz SZMYD - Akademia Górniczo – Hutnicza, orcid 0000-0002-4490-9502, e- mail: janusz.szmyd@agh.edu.pl,
<https://skos.agh.edu.pl/osoba/janusz-szmyd-3317.html>
28. Prof. dr hab. inż. Dawid TALER - Politechnika Krakowska – członek prezydium, orcid, 0000-0003-4341-8223, e- mail: dtaler@pk.edu.pl,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Dawid_Taler

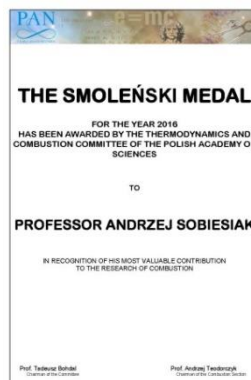
29. Prof. dr hab. inż. Jan TALER, czł. koresp. PAN – Politechnika Krakowska, orcid 0000-0002-6717-5599, e- mail: taler@mech.pk.edu.pl, https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Taler
30. Prof. dr hab. inż. Andrzej TEODORCZYK – Politechnika Warszawska – wiceprzewodniczący, orcid 0000-0003-3224-1450, e- mail: andrzej.teodorczyk@pw.edu.pl, <https://www.itc.pw.edu.pl/Pracownicy/Badawczo-dydaktyczni/Teodorczyk-Andrzej>
31. Prof. dr hab. inż. Janusz TERPIŁOWSKI – Wojskowa Akademia Techniczna, orcid 0000-0002-6369-3946, e- mail: janusz.terpilowski@wat.edu.pl, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Terpiłowski_\(inżynier\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Terpiłowski_(inżynier))
32. Dr hab. inż. Jan WAJS, prof. uczelni – Politechnika Gdańska, orcid 0000-0002-3099-5972, e-mail: jan.wajs@pg.edu.pl, <https://mostwiedzy.pl/pl/jan-wajs,16656-1>
33. Prof. dr hab. inż. Bohdan WĘGŁOWSKI – Politechnika Krakowska, orcid 0000-0001-9901-5146, e-mail: bohdan.weglowski@pk.edu.pl, <https://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=16353&k=2x17c6>
34. Dr hab. inż. Joanna WILK, prof. uczelni - Politechnika Rzeszowska, orcid 0000-0002-1985-8379, e- mail: joanwilk@prz.edu.pl, <https://joanwilk.v.prz.edu.pl/>
35. Dr hab. inż. Zbigniew ZAPĄŁOWICZ - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, orcid 0000-0002-9478-9924, e-mail: zbigniew.zapalowicz@zut.edu.pl, https://wimimkte.zut.edu.pl/?id=12298&no_cache=1

Struktura organizacyjna Komitetu

1. Sekcja Energetyki Niekonwencjonalnej – przew. – prof. Dariusz MIKIELEWICZ
2. Sekcja Modelowania Transportu Ciepła i Masy – przew. prof. Ryszard BIAŁECKI
3. Sekcja Spalania – przew. prof. Andrzej TEODORCZYK
4. Sekcja Termodynamiki – przew. - prof. Dawid TALER

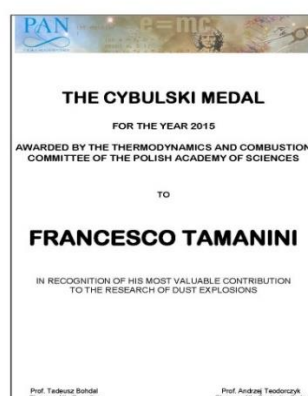
Komitet przyznaje dwa medale:

- Medal honorowy „Smoleński Medal” za szczególne osiągnięcia w nauce w dziedzinie spalania.

LAUREACI MEDALU IM. DIONIZEGO SMOLEŃSKIEGO za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie spalania: prof. Jakov B. ZELDOVICH (1987), prof. Antoni OPPENHEIM (1987), prof. Numa MANSON (1987), prof. Anatoli A. BORISOV (1988), prof. John H. S. LEE (1988), prof. Charles W. KAUFFMAN (1988), prof. A. MERZHANOV (1989), prof. Heinz Georg WAGNER (1991), prof. Stanisław WÓJCICKI (1992), prof. Elżbieta BULEWICZ (1993), prof. Toshi FUJIWARA (1994), prof. Graham DIXON-LEWIS (1995), prof. Piotr WOLAŃSKI (1996), prof. Toshisuke HIRANO (1997), prof. Jerzy CHOMIAK (1998), prof. Felix J. WEINBERG (1999), prof. Józef JAROSIŃSKI (2001), prof. Joseph SHEPHERD (2002).

- Medal honorowy „Cybulski Medal” za wybitne osiągnięcia w nauce o wybuchach pyłów.

LAUREACI MEDALU IM. WACŁAWA CYBULSKIEGO za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie wybuchowości pyłów: dr Wolfgang BARTKNECHT (1991), prof. Rolf

ECKHOFF (1993), prof. Deng XUFAN (1994), prof. Martin SICHEL (1995), prof. Siegfried RADANDT (1996), Experimental Coal Mine „BARBARA” in Mikołów (1996), prof. Antoni Koichi HAYASHI (1997), dr Allen L. KUHL (1998), prof. Wiktor KOROBENIKOV (1999), dr Ritsu DOBASHI (2001), prof. Kazimierz LEBECKI (2007), prof. Piotr WOLAŃSKI (2012), prof. Paul AMYOTTE (2014), dr Francesco TAMANINI (2015), prof. Masaharu NIFUKU (2016).

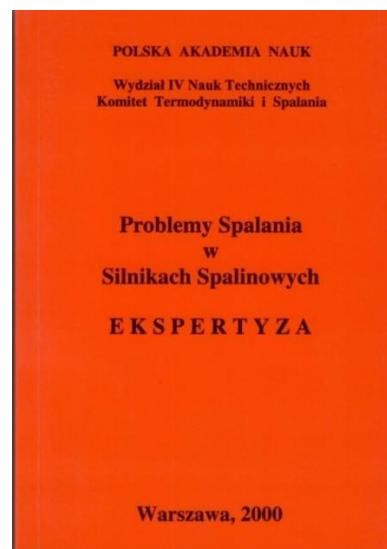
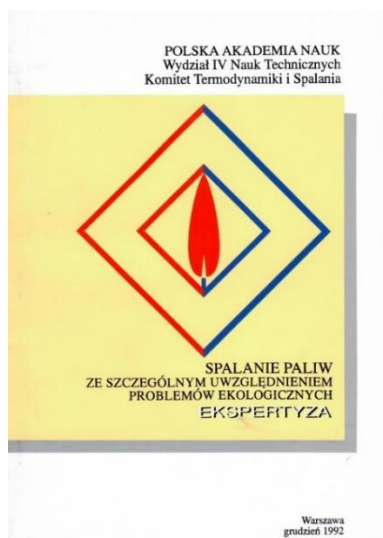
Działalność ekspercka kierowana do specjalistów (wybrane przykłady)

1. Białecki R.: *Nowoczesne technologie w energetyce i ocena adaptacji w Polsce*, Ekspertyza powstała na zlecenie Biura Analiz Sejmowych, 2019. Opracowanie opisuje aktualny stan energetyki, jej słabe strony oraz wskazuje pożądane kierunki jej rozwoju.
2. Hetnarski R. (red.), Banaszek J., Furmański P., Seredyński M., Wiśniewski T.: *Encyclopedia of Thermal Stresses*, 2014, Springer, ISBN 978-94-007-2739-7, 6643 s.
3. "Odzysk i zagospodarowanie niskotemperaturowego ciepła odpadowego ze spalin wylotowych", PWN, 2015 pod red. K. Wójśa, ilość stron: 634, ISBN: 978-83-01-18133-8. Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych” bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin". Monografia ta obejmuje, m.in. prezentację nowych technologii kogeneracyjnych, zaawansowane rozwiązania intensyfikacji wymiany ciepła oraz nowe technologie produkcji chłodu z ciepła odpadowego.
4. Chmielniak T., Szłęk A., Ziębik A., Białecki R., Gładysz P. *Opracowanie materiałów dla prof. Adama Gierka, posła do Parlamentu Europejskiego, sprawozdawcy PE do dyrektywy nt. Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej (17/01/2018)*. W ramach tych działań zaproponowano, m.in. obiektywną metodę porównywania efektywności energetycznej procesów odnosząc ją do zużycie energii pierwotnej. Parlament europejski częściowo zaakceptował proponowane rozwiązania.
5. Ziębik A., Stanek W., Szega M., *Efektywność energetyczna i ekologiczna. Poradnik metodyczny w zakresie analiz termodynamicznych i termoekologicznych*. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2022, ISBN: 978-83-7880-791-9, 280 stron, Książka jest poradnikiem metodycznym w zakresie analiz

termodynamicznych i termoeologicznych w świetle Dyrektywy Unii Europejskiej w sprawie efektywności energetycznej, pt.: „Efektywność energetyczna przede wszystkim”.

6. Taler D., Rup K.: *Podstawy obliczeń turbin wiatrowych i wodnych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021, ISBN 978-83-01-21665-8, 260 stron. W książce zaprezentowano podstawy obliczeń związanych z projektowaniem i eksploatacją współczesnych turbin wiatrowych i wodnych. Książka będzie przydatna pracownikom instytucji naukowych oraz technicznych, zajmującym się projektowaniem i eksploatacją turbin wiatrowych i wodnych.
7. Ekspertyza pod red. Mikielwicz J., Cieślińskiego J., Mikielwicz D.: *"Stan i perspektywy rozwoju technologii odnawialnych źródeł energii"*, Warszawa 2014.
8. Ekspertyza 1992: *"Spalanie paliw ze szczególnym uwzględnieniem problemów ekologicznych"*.
9. Ekspertyza 2000: *"Problemy spalania w silnikach spalinowych"*.

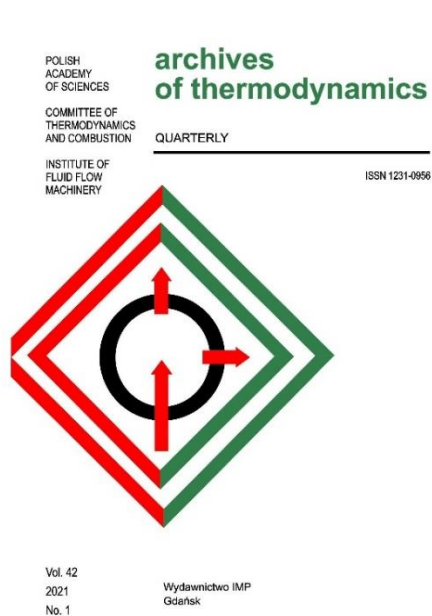
Czasopisma wydawane przez Komitet

- ARCHIVES OF THERMODYNAMICS - celem kwartalnika Archives of Thermodynamics jest rozpowszechnianie wiedzy wśród naukowców i inżynierów na całym świecie oraz stworzenie forum dla oryginalnych badań prowadzonych w zakresie termodynamiki, wymiany ciepła, przepływu płynów, spalania i konwersji energii w różnych aspektach nauk o ciepłe, mechaniki i energetyki. Oprócz oryginalnych prac naukowych mile widziane są również artykuły przeglądowe. Wszystkie artykuły są recenzowane

w ciemno przez dwóch niezależnych recenzentów - <https://www.imp.gda.pl/archives-of-thermodynamics/>

- ARCHIVUM COMBUSTIONIS - czasopismo publikuje prace naukowe w zakresie fizyki i chemii procesów spalania, rozwoju pożarów, zjawiska wybuchu i detonacji, spalania w silnikach, paliw, kontroli zanieczyszczeń powstałych w wyniku procesów spalania oraz spalania w urządzeniach przemysłowych. Wszystkie artykuły są recenzowane w ciemno przez dwóch niezależnych recenzentów –

http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-journal-0208-4198-archivum_combustionis - wydawanie kwartalnika zostało czasowo zawieszona w 2019 roku.

Konferencje naukowe organizowane przez Komitet:

- Zjazd Termodynamików – ogólnopolska konferencja naukowa organizowana cyklicznie co trzy lata we współpracy z ośrodkami naukowymi w całej Polsce. Celem konferencji jest umożliwienie wzajemnych kontaktów specjalistów z dziedziny termodynamiki, zarówno naukowców, jak i przedstawicieli przemysłu. W ostatnich latach współorganizatorami zjazdów byli: XXI - Politechnika Poznańska (2011), XXII - Politechnika Rzeszowska (2014), XXIII - Politechnika Śląska (2017), XXIV - Politechnika Warszawska (2020), XXV - Politechnika Gdańska (2023), <https://wimio.pg.edu.pl/zt2023>

- Symposium Wymiany Ciepła i Masy – ogólnopolska konferencja naukowa organizowana cyklicznie co trzy lata we współpracy z ośrodkami naukowymi w całej Polsce. Celem Sympozjum jest szeroko pojęta wymiana poglądów dotyczących aktualnych i perspektywicznych problemów z dziedziny wymiany ciepła i masy. W ostatnich latach współorganizatorami sympozjów byli: XIII – Politechnika Koszalińska (2007), XIV – Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie (2010), XV – Politechnika Koszalińska (2019), XVI – Politechnika Białostocka (2022)

<https://wm.pb.edu.pl/swcim2022/>

- International Symposium on Combustion Processes – ogólnopolska konferencja naukowa organizowana cyklicznie co trzy lata we współpracy z ośrodkami naukowymi w całej Polsce. Celem konferencji stworzenie forum do prezentacji i dyskusji na temat aktualnej działalności badawczej w zakresie procesów spalania. W ostatnich latach współorganizatorami sympozjów byli: XXI - Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny (2010), XXII – Politechnika Śląska (2015), XXIII – Politechnika Warszawska (2017), XXIV - Politechnika Wroclawska (2019),

<https://www.combustioninstitute.org/ci-event/xxiv-international-symposium-on-combustion-processes/>

- 10th International IIR Conference on Compressors and Coolants, Bratislava, Slovakia, 2021, organizator MICh w Paryżu przy współpracy z członkami Komitetu TiS PAN - <https://iifiir.org/en/events/10th-iir-conference-on-compressors-and-refrigerants>

- Contemporary Problems of Thermal Engineering – cykl 7 konferencji międzynarodowych (ostatnia we wrześniu 2022). Konferencje gromadzące ponad 100 uczestników, w tym wielu z zagranicy. Współorganizator – Politechnika Śląska.

<https://www.s-conferences.eu/cpote2022>

- Numerical Heat Transfer - cykl 4 konferencji międzynarodowych – ostatnia we wrześniu 2015. Konferencje poświęcone były rozwojowi metod numerycznych stosowanych do symulacji procesów ciepłno-przepływowych.

- Międzynarodowa konferencja cykliczna Conference on Research & Development in Power Engineering współorganizowana przez Politechnikę Warszawską (ostatnia XV w 2021 roku). To odbywające się co dwa lata wydarzenie stało się na przestrzeni lat

wiodącym forum dyskusji na tematy związane z sektorem elektroenergetyki dla przedstawicieli przemysłu i nauki, <https://www.rdpe.etc.pw.edu.pl/index.php/RDPE/2021>

- Międzynarodowa konferencja Heat Transfer and Renewable Sources of Energy (HTRS) współorganizowana co dwa lata przez Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie. Tematyka konferencji to, m.in. problematyka pozyskiwania, przetwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, proekologiczne systemy energetyczne zastosowania niskotemperaturowych siłowni ORC, kogeneracja, systemy grzejne, chłodnictwo, klimatyzacja, <https://htrse.zut.edu.pl/>

- Międzynarodowa konferencja naukowo-techniczna "Współczesne Technologie i Urządzenia Energetyczne" współorganizowana przez Politechnikę Krakowską. Celem konferencji jest prezentacja wyników badań naukowych, wymiana myśli technicznej, budowa platformy współdziałania środowiska naukowego z przemysłem. V konferencja odbyła się w 2021 roku. W roku 2023 planowana jest kolejna. <https://wtiue.conrego.pl/>

- Konferencja międzynarodowa XIV International Conference on Boiler Technology współorganizowana przez Politechnikę Śląską w 2022 roku. Jest to cykliczna konferencja organizowana przez światowe ośrodki naukowe co cztery lata od 1958 roku. Tematyka dotyczy aktualnych problemów budowy kotłów na świecie, technologii transformacji oraz problemów eksploatacji elektrowni, elektrociepłowni i ciepłowni, <https://icbt.polsl.pl/en/>

- **Konferencje popularyzujące wiedzę:** cykl 5 Letnich Szkół Energetyki – ostatnia we wrześniu 2022, <http://lse.agh.edu.pl/> Szkoły adresowane są do doktorantów i organizowane we współpracy z firmami działającymi na rynku oprogramowania komputerowego.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności Komitetu (wybrane przykłady)

1. Praca badawcza „*Model energetyczny dla m.st. Warszawy w perspektywie roku 2050 uwzględniający warunki elektroprosumeryzmu*” – kierownik pracy prof. W. Stanek Model Energetyczny stanowi opracowanie, w którym oszacowane zostały perspektywiczne potrzeby energetyczne miasta stołecznego Warszawy, a wychodząc z tezy o neutralności dla środowiska i klimatu sektora energetycznego miasta do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej do roku 2050 została zaproponowana odpowiednia struktura sektora energetycznego miasta Warszawa;

2. Taler J., Trojan M., Dzierwa P., Kaczmarski K., Taler D., „*Samowystarczalna energetycznie i zeroemisyjna elektrociepłownia bazująca na OZE z akumulacją zielonego wodoru*”, sesja: Strategia gospodarki w obiegu zamkniętym, IX Polski Kongres Przedsiębiorczości, 14-15. 11. 2022, Centrum Kongresowe ICE Kraków;
3. Taler J.: Stała współpraca z Urzędem Miasta Krakowa w zakresie projektowania i budowy osiedli mieszkaniowych dodatkowo energetycznych, które wytwarzają więcej energii elektrycznej i ciepła niż same zużywają.
4. „*Uzasadnienie rynkowe dla funkcjonowania magazynów energii w Krajowym Systemie Energetycznym*” - ekspertyza pod kierunkiem prof. A. Rusina. Zleceniodawca PGNiG-2022. Wykonano analizy dotyczące planowanych struktur krajowego systemu energetycznego oraz określono parametry niezawodnościowe systemu w kolejnych latach.

Autorzy opracowania: prof. Tadeusz Bohdal, prof. Małgorzata Sikora

Komitet Transportu

Wydział IV Nauk Technicznych

Rok powołania Komitetu: 1972

Genezą utworzenia Komitetu była potrzeba integracji środowiska naukowego zajmującego się problematyką transportu. Towarzyszyło jej dostrzeżenie ważnej roli transportu nie tylko jako działalności inżynierskiej o charakterze użytkowym, lecz także obszaru wiedzy opartego na szerokich podstawach naukowych i badawczych. Sprzyjała temu też obecność tematyki transportowej w wielu ośrodkach naukowych. Stopniowy rozwój środowisk naukowo - badawczych transportu doprowadził do ustanowienia dyscypliny naukowej. Było to swoiste zwińczenie działań wielu znaczących naukowców i badaczy. Uzyskana możliwość nadawania stopni naukowych w dyscyplinie transport umożliwiła profilowanie działań środowisk naukowych w zagadnieniach dotyczące specyfiki transportu. Jednocześnie zwracano uwagę na kształcenie na kierunku transport. Ustanowiono konferencję dziekanów wydziałów kształcących na kierunku transport. Członkami konferencji byli w znacznej części członkowie Komitetu, którzy też pełnili honorową funkcję dziekana dziekanów jako przewodniczących tego gremium. Umożliwiło to ustalanie jednolitych form kształcenia akademickiego na kierunku transport oraz stymulowanie badań naukowych prowadzonych w poszczególnych ośrodkach naukowo – badawczych w kraju.

Komitet Transportu zrzesza reprezentatywne grono specjalistów pracujących w obszarze badawczym transportu. Integruje on ośrodki i środowiska naukowe w celu rozwiązywania problematyki związanej z różnymi aspektami przemieszczania ludzi i ładunków. Właściwe rozwiązania w tym zakresie zapewniają bowiem społeczną mobilność oraz prawidłowe funkcjonowanie gospodarki.

Działania Komitetu Transportu obejmują wszystkie gałęzie transportu uwzględniając ich specyfikę i właściwości, wskazując zarazem na najnowsze trendy rozwojowe współczesnych systemów transportowych.

<https://ktransportu.pan.pl/pl/>

Zakres działania Komitetu

Szeroki zakres działania Komitetu obejmuje w szczególności:

- systemy transportowe drogowe, kolejowe, morskie i lotnicze;
- kształtowanie, eksploatację, ekonomikę i modernizację systemów transportowych;
- modelowanie systemów i procesów transportowych,
- infrastrukturę transportu;
- transport autonomiczny;
- elektromobilność;
- bezpieczeństwo i niezawodność w transporcie,
- ekologię transportu,
- logistykę;
- telematykę transportu;
- cyberbezpieczeństwo zarządzania ruchem.

Przewodniczący Komitetu

prof. dr hab. inż. Wojciech Wawrzyński

Skład osobowy Komitetu

1. dr inż. Maciej Andrzejewski - Stowarzyszenie Ekspertów i Menedżerów Transportu Szynowego, e-mail: m.andrzejewski@seim-tsz.pl
2. prof. dr hab. inż. Andrzej Chudzikiewicz - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu, e-mail: chudzikiewicz.andrzej@gmail.com

3. dr hab. inż. Piotr Fołęga - Politechnika Śląska, e-mail: piotr.folega@polsl.pl
4. dr inż. Ignacy Góra - Urząd Transportu Kolejowego, e-mail: Ignacy.Gora@utk.gov.pl
5. prof. dr hab. inż. kpt. ż. w. Stanisław Gucma – Politechnika Morska w Szczecinie, e-mail: s.gucma@am.szczecin.pl
6. prof. dr hab. inż. Marek Idzior - Politechnika Poznańska, e-mail: Marek.Idzior@put.poznan.pl
7. prof. dr hab. inż. Marianna Jacyna - Politechnika Warszawska, zastępca przewodniczącego, e-mail: marianna.jacyna@pw.edu.pl
8. dr hab. inż. Mirosław Kowalski - Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych, e-mail: miroslaw.kowalski@itwl.pl
9. prof. dr hab. inż. Jerzy Kwaśnikowski - Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu, e-mail: jerzy.kwasnikowski@put.poznan.pl
10. dr inż. Jerzy Lejk - Metro Warszawskie Sp z o.o., e-mail: j.lejk@metro.waw.pl
11. prof. dr hab. inż. Andrzej Lewiński - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu, e-mail: a.lewinski@uthrad.pl
12. prof. dr hab. inż. Mirosław Luft - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu, e-mail: m.luft@uthrad.pl
13. dr hab. inż. Witold Luty – Sieć Badawcza Łukasiewicz - Przemysłowy Instytut Motoryzacji, e-mail: witold.luty@pimot.lukasiewicz.gov.pl
14. prof. dr hab. inż. Bogusław Łazarz - Politechnika Śląska, członek prezydium, e-mail: boguslaw.lazarz@polsl.pl
15. prof. dr hab. inż. Zbigniew Łukasik - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu, zastępca przewodniczącego, e-mail: z.lukasik@uthrad.pl
16. prof. dr hab. inż. Jerzy Manerowski - Politechnika Warszawska, e-mail: jerzy.manerowski@pw.edu.pl
17. dr hab. inż. Andrzej Massel - Instytut Kolejnictwa, e-mail: AMassel@ikolej.pl
18. prof. dr hab. inż. Jerzy Merkisz - Politechnika Poznańska, e-mail: jerzy.merkisz@put.poznan.pl
19. dr hab. inż. Jerzy Mikulski - Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, e-mail: mikulski.jurek@gmail.com
20. dr hab. inż. Jakub Młynczak - Politechnika Śląska, e-mail: jakub.mlynczak@polsl.pl

21. mgr inż. Sławomir Nalewajka – Bombardier Transportation,
e-mail: slawomir.nalewajka-ext@railre.com
22. prof. dr hab. inż. Tomasz Nowakowski - Politechnika Wrocławska,
e-mail: tomasz.nowakowski@pwr.edu.pl
23. dr hab. inż. Tomasz Perzyński - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w
Radomiu, e-mail: t.perzynski@uthrad.pl
24. prof. dr hab. inż. Ireneusz Pielecha - Politechnika Poznańska, członek prezydium,
e-mail: ireneusz.pielecha@put.poznan.pl
25. prof. dr hab. inż. Jacek Pielecha - Politechnika Poznańska,
e-mail: jacek.pielecha@put.poznan.pl
26. prof. dr hab. inż. Zbigniew Pietrzykowski – Politechnika Morska w Szczecinie,
e-mail: z.pietrzykowski@am.szczecin.pl
27. dr inż. kpt.ż.w. Wiesław Piotrkowski - Urząd Morski w Gdyni,
e-mail: dum@umgdy.gov.pl
28. prof. dr hab. inż. Dariusz Pyza - Politechnika Warszawska,
e-mail: dariusz.pyza@pw.edu.pl
29. prof. dr hab. inż. Mirosław Siergiejczyk - Politechnika Warszawska, sekretarz
naukowy, e-mail: miroslaw.siergiejczyk@pw.edu.pl
30. dr hab. inż. Henryk Śniegocki - Uniwersytet Morski w Gdyni,
e-mail: h.sniegocki@wn.umg.edu.pl
31. dr hab. inż. Marcin Staniek - Politechnika Śląska, e-mail: marcin.staniek@polsl.pl
32. dr hab. inż. Zbigniew Stanik - Politechnika Śląska, e-mail: zbigniew.stanik@polsl.pl
33. dr hab. inż. Andrzej Szarata - Politechnika Krakowska, e-mail: aszarata@pk.edu.pl
34. dr hab. inż. Wojciech Ślaczka – Politechnika Morska w Szczecinie, członek
prezydium, e-mail: w.slaczka@am.szczecin.pl
35. prof. dr hab. inż. Marcin Ślęzak - Instytut Transportu Samochodowego,
e-mail: marcin.slezak@its.waw.pl
36. prof. dr hab. inż. Franciszek Tomaszewski - Politechnika Poznańska,
e-mail: Franciszek.Tomaszewski@put.poznan.pl
37. prof. dr hab. inż. Wojciech Wawrzyński - Politechnika Warszawska, przewodniczący,
e-mail: wojciech.wawrzynski@pw.edu.pl

38. prof. dr hab. inż. kpt. ż. w. Adam Weintrit - Uniwersytet Morski w Gdyni,

e-mail: a.weintrit@umg.edu.pl

39. mgr inż. Andrzej Wróblewski - Polska Żegluga Morska w Szczecinie,

e-mail: andrzej.wroblewski@polsteam.com

40. prof. dr hab. Elżbieta Załoga - Uniwersytet Szczeciński,

e-mail: elzbieta.zaloga@usz.edu.pl

Struktura organizacyjna Komitetu

Sekcja Logistyki i Procesów Transportowych

Przewodniczący Sekcji: prof. dr hab. inż. Dariusz Pyza

Sekcja Sterowania Ruchem w Transporcie

Przewodniczący Sekcji: prof. dr hab. inż. Andrzej Lewiński

Sekcja Technicznych Środków Transportu

Przewodniczący Sekcji: prof. dr hab. inż. Ireneusz Pielecha

Sekcja Transportu Wodnego

Przewodniczący Sekcji: prof. dr hab. inż. kpt. ż. w. Adam Weintrit

Sekcja Elektromobilności i Transportu Autonomicznego

Przewodniczący Sekcji: prof. dr hab. inż. Marcin Ślęzak

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka

Stanowisko Komitetu Transportu Polskiej Akademii Nauk w sprawie konieczności ustalenia zasad postępowania przy określaniu bezpiecznego użytkowania zabytkowych mostów i wiaduktów kolejowych w Polsce. Stanowisko zostało przekazane Ministrowi Infrastruktury.

<https://ktransportu.pan.pl/pl/>

Stanowisko KT PAN dotyczące przywrócenia dyscypliny naukowej TRANSPORT jako samodzielnie wyodrębnionej w klasyfikacji dyscyplin naukowych. Stanowisko zostało przekazane Ministrowi Edukacji i Nauki.

<https://ktransportu.pan.pl/pl/>

Czasopisma wydawane pod patronatem Komitetu

ARCHIVES OF TRANSPORT

<http://www.archivesoftransport.com/>

COMBUSTION ENGINES

<http://www.combustion-engines.eu/>

RAIL VEHICLES

<http://www.railvehicles.eu/>

Konferencje naukowe

Konferencja Naukowa Zimowa Szkoła Niezawodności. Konferencja cykliczna organizowana w styczniu każdego roku od ponad 50-ciu lat. Przedmiotem konferencji są zagadnienia niezawodnościowe systemów technicznych (w tym systemów transportu lotniczego, drogowego, szynowego, wodnego), systemów przemysłowych i technologii informacyjnych.

Konferencja Naukowo-Techniczna „Transport Systems. Theory and Practice” (TSTP). Cykliczna konferencja dotycząca prezentacji najnowszych osiągnięć w dziedzinie transportu, uwarunkowań i perspektyw rozwoju systemów transportowych w aglomeracjach.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Komputerowe Systemy Wspomagania Nauki, Przemysłu i Transportu” TransComp. Konferencja cykliczna organizowana w grudniu każdego roku poświęcona systemom komputerowym wspomagającym naukę, przemysł i transport.

AV-POLAND – Autonomous Vehicles. Konferencja cykliczna poświęcona rozwojowi autonomicznych środków transportu samochodowego.

Hydrogen4rail – future of transport. Konferencja dotycząca wykorzystania wodoru jako paliwa w transporcie szynowym.

Międzynarodowy Kongres Silników Spalinowych. Cykliczna konferencja poświęcona perspektywicznemu rozwojowi silników spalinowych w aspektach technicznych, środowiskowych, społecznych i prawnych.

Young Scientists Academy. Konferencja młodych naukowców zajmujących się problematyką transportu.

International Conference TransNav on Marine Navigation and Safety of Sea Transportation. Konferencja cykliczna poświęcona wymianie wiedzy eksperckiej,

doświadczeń i wyników badań dotyczących wszystkich aspektów żeglugi, bezpieczeństwa żeglugi i transportu morskiego.

Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna EXPLO-SHIP. Cykliczna konferencja dotycząca bezpieczeństwa transportu, niezawodności i jakości zasilania środków transportu, telematyki transportu, zastosowań geoinformatyki w transporcie, diagnostyki silników okrętowych oraz redukcji zużycia energii na statkach.

Międzynarodowa konferencja naukowa Euro-Trans. Cykliczna konferencja łącząca środowisko akademicko-naukowe z praktyką gospodarczą i stanowiąca platformę wymiany najnowszej wiedzy, osiągnięć naukowo-badawczych i innowacyjnych rozwiązań wdrożonych w obszarze transportu.

Konferencja Naukowo-Techniczna - Logistyka, Systemy Transportowe, Bezpieczeństwo w Transporcie – LOGITRANS. Konferencja cykliczna dotycząca zagadnień efektywności funkcjonowania systemów transportowych i logistycznych, bezpieczeństwa w transporcie oraz budowy i eksploatacji środków transportu.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa TRANSPORT XXI WIEKU. Celem tej cyklicznej konferencji jest prezentacja osiągnięć ośrodków naukowych i badawczych krajowych i zagranicznych zajmujących się problematyką transportu: szynowego, drogowego, lotniczego i morskiego w aspekcie techniczno-technologicznym i organizacyjnym.

Międzynarodowa Konferencja Bezpieczeństwa i Niezawodności KONBIN. Tematyka tej cyklicznej konferencji dotyczy metod zapewnienia bezpieczeństwa i niezawodności w złożonych systemach człowiek – obiekt techniczny – środowisko. Adresowana jest do środowisk uniwersyteckich, pracowników instytutów naukowych, firm produkcyjnych i transportowych.

Międzynarodowa Konferencja Naukowo – Techniczna Systemy Logistyczne Teoria i Praktyka. Celem tej cyklicznej konferencji jest prezentacja i wymiana doświadczeń naukowo – badawczych przez krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe oraz firmy z branży transportowo – logistycznej w zakresie organizacji, eksploatacji, utrzymania oraz oceny niezawodności i ryzyka w systemach transportowych i logistycznych.

International Conference on Intelligent Systems in Production Engineering and Maintenance ISPEM. Konferencja dotyczy zastosowań inteligentnych narzędzi w produkcji i utrzymaniu ruchu w Przemysle 4.0.

German-Polish Workshop on Dynamical Problems in Mechanical Systems. Polsko-niemieckie warsztaty dotyczące zagadnień dynamicznych w układach mechanicznych.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa NAJNOWSZE TECHNOLOGIE W TRANSPORCIE SZYNOWYM (Advanced Rail Technologies). Cykliczna konferencja dotycząca eksploatacji kolei, infrastruktury transportu szynowego, zagadnień sterowania ruchem, budowy taboru i organizacji ruchu kolejowego.

Konferencja INFRASZYN - Projektowanie, budowa i utrzymanie infrastruktury w transporcie szynowym. Celem konferencji jest przegląd aktualnych rozwiązań i doświadczeń techniczno - technologicznych w transporcie szynowym w zakresie infrastruktury, sieci trakcyjnej zasilania, urządzeń sterowania ruchem kolejowym i telekomunikacji, ochrony środowiska, efektywności działań inwestycyjnych i modernizacyjnych na kolei.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa LOGISTYKA W RATOWNICTWIE. Konferencja dotyczy problematyki ratownictwa osób i mienia, logistycznego przebiegu akcji niesienia pomocy w różnych typach zagrożeń, sposobów i metod przeciwdziałania zagrożeniom oraz likwidacji skutków zdarzeń losowych.

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Spółeczny wymiar działalności Komitetu realizowany jest poprzez patronat bardzo wielu konferencji naukowych, w których realizowane są cele działalności Komitetu. Umożliwia to przekaz, do szerokiego grona uczestników, informacji o aktualnych trendach rozwoju badań w obszarze transportu. Szczególną rolę w tej działalności odgrywa promocja młodych badaczy. Dobrym przykładem jest Young Scientific Academy skierowana do młodych naukowców (doktorantów, studentów ostatnich lat studiów i osób, które niedawno uzyskały stopień doktora) zainteresowanych nowymi osiągnięciami w obszarze badawczym transportu.

Podejmowane są działania w celu zwiększenia znaczenia czasopism transportowych na polskim rynku wydawniczym. Komitet Transportu poprzez członków swoich Sekcji postuluje działania zwiększające jakość oraz punktacje tych czasopism. Członkowie Komitetu i poszczególnych Sekcji deklarują swoją gotowość opiniowania prac badawczych i oceny eksperckiej podejmowanych badań.

Realizowany jest otwarty cykl wykładów umożliwiający szerszą popularyzację technicznych nauk transportowych w różnych środowiskach. Niektóre z tytułów to: „Transport: spalinowy, hybrydowy czy elektryczny?”, „Ekologiczna energetyka”, „Wodór – paliwo do silników czy ogniw?”.

Relacja z zebrań plenarnych Komitetu Transportu udostępniona jest na stronie internetowej wraz z prezentacją referatów naukowych wygłaszanych w czasie trwania obrad. Umożliwia to powszechne zaznajomienie się z aktualnym zakresem prac Komitetu i bieżącymi wynikami jego działalności.

Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi

Wydział IV Nauk Technicznych¹⁷²

Krótką historia Komitetu

W drugiej połowie XX wieku nastąpił szybki rozwój gospodarki światowej, który wymagał zwiększonego wykorzystania szerokiej gamy surowców mineralnych, niezbędnych do zaspokojenia rosnących i coraz bardziej rozwiniętych potrzeb. Szerokie zainteresowanie problemami dostępności i wykorzystania surowców w kraju przyczyniło się do powołania w dniu 27 lutego 1979 roku przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk, przy ówczesnym VII Wydziale Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych PAN, Komitetu Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN. Zmieniające się paradygmaty wzrostu gospodarczego (sczerpywalność i ograniczona dostępność zasobów), przyczyniły się w 2007 roku do zmiany nazwy Komitetu na: Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN.

Przewodniczącym Komitetu, od jego powstania do 2007 roku, był prof. Roman Ney, członek rzeczywisty PAN, w latach 2008–2015 – prof. Marek Nieć, a od 2016 r. jest nim prof. Eugeniusz Mokrzycki.

Komitet ma wybitnie interdyscyplinarny zakres działania: obejmuje głównie dziedzinę nauk inżynieryjno-technicznych, uzupełniając także dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk społecznych. Reprezentuje dyscyplinę nauki: inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka, z uwzględnieniem dorobku dyscyplin: nauki o Ziemi i środowisku, ekonomia i finanse oraz nauki prawne, służąc integrowaniu uczonych z całego kraju. Udział i znaczenie tych dyscyplin naukowych jest różny w poszczególnych etapach gospodarki surowcami mineralnymi. Na etapie poszukiwania i dokumentowania złóż dominują nauki geologiczne; przy projektowaniu, zagospodarowaniu górnictwem i eksploatacji górnictwa – nauki górnicze. Na etapie przeróbki i uszlachetniania kopalin

---

¹⁷² Rozdział ten został opracowany na podstawie monografii (Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN, autorzy: E. Mokrzycki, M. Nieć, K. Szamałek, K. Galos, L. Gawlik, Polska Akademia Nauk – Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią. Wydawnictwo IGSMiE PAN, Kraków 2021).

przeważają problemy z zakresu przeróbki surowców mineralnych i technologii chemicznych, a na etapie przetwórstwa surowców mineralnych – inżynierie procesowe, charakterystyczne dla danej technologii. Na każdym etapie ważną rolę odgrywa zarówno ocena ekonomiczna, jak i powiązanie jej z problemami ochrony środowiska oraz obowiązującym stanem prawnym.

Zakres działania Komitetu: gospodarka surowcami mineralnymi, współudział w wydawaniu czasopisma, współorganizacja konferencji, działalność ekspercka.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Obszarem działalności Komitetu jest Polska

Przewodniczący Komitetu:

- prof. dr hab. inż. Eugeniusz Mokrzycki, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN.

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2020–2023:

- dr hab. inż. Ireneusz Baic – Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Warszawa, e-mail: ireneusz.baic@imbig.lukasiewicz.gov.pl,
- dr hab. inż. Dariusz Foszcz – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: foszcz@agh.edu.pl,
- prof. dr hab. inż. Elżbieta Frackowiak – Członek rzeczywisty PAN, Politechnika Poznańska, Poznań, e-mail: elzbieta.frackowiak@put.poznan.pl,
- prof. dr hab. inż. Krzysztof Galos – Zastępca przewodniczącego Komitetu; Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: krzysztof.galos@min-pan.krakow.pl,
- dr hab. inż. Lidia Gawlik – Sekretarz naukowy Komitetu; Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: lidia.gawlik@min-pan.krakow.pl,

- dr hab. inż. Stefan Góralczyk – Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Warszawa, e-mail: sgoralczyk84@gmail.com,
- prof. dr hab. inż. Wiesław Koziół – Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, Warszawa, e-mail: w.koziol@imbigs.pl,
- dr hab. inż. Mariusz Krzak – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: krzak@agh.edu.pl,
- prof. dr hab. inż. Jan Kudelko – Członek Prezydium Komitetu; Politechnika Wroclawska, Wrocław, e-mail: jan.kudelko@pwr.edu.pl,
- dr hab. Joanna Kulczycka – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: kulczycka@meeri.pl,
- prof. dr hab. Aleksander Lipiński – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza, Częstochowa, e-mail: aleks@pro.onet.pl,
- dr hab. inż. Andrzej Łuszczkiewicz – Politechnika Wroclawska, Wrocław, e-mail: andrzej.luszczkiewicz@pwr.edu.pl,
- prof. dr hab. Stanisław Mikulski – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, e-mail: smik@pgi.gov.pl,
- prof. dr hab. inż. Eugeniusz Mokrzycki – Przewodniczący Komitetu; Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: mokrzy@min-pan.krakow.pl,
- dr hab. inż. Rafał Morga – Politechnika Śląska, Gliwice, e-mail: rafal.morga@polsl.pl,
- prof. dr hab. inż. Stanisław Nagy – Członek korespondent PAN, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: nagy@agh.edu.pl,
- dr hab. inż. Wojciech Naworyta – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: naworyta@agh.edu.pl,
- prof. dr hab. inż. Marek Nieć – Honorowy przewodniczący Komitetu; Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: niec@wp.pl,

- mgr Maciej Nowakowski – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA, Warszawa,
e-mail: maciej.nowakowski@pgnig.pl,
- dr hab. inż. Tadeusz Olkusi – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: olkuski@agh.edu.pl,
- mgr inż. Janusz Olszowski – Górnicza Izba Przemysłowo – Handlowa, Katowice, e-mail: jolszowski@giph.com.pl,
- dr hab. Krystian Pera – Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice, e-mail: krystian.pera@ue.katowice.pl,
- prof. dr hab. inż. Adam Piestrzyński – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: piestrz@agh.edu.pl,
- prof. dr hab. inż. Krystian Karol Probierz – Politechnika Śląska, Gliwice, e-mail: krystian.probierz@onet.pl,
- dr hab. inż. Barbara Radwanek-Bąk – Członek Prezydium Komitetu; Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: brad@min-krakow.pl,
- prof. dr hab. inż. Czesława Rosik-Dulewska – Członek rzeczywisty PAN, Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN, Zabrze, e-mail: czeslawa.rosik-dulewska@ipis.zabrze.pl,
- dr hab. Marzena Smol – członek Akademii Młodych Uczonych – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią, Kraków, e-mail: smol@min-pan.krakow.pl,
- dr hab. inż. Eugeniusz Jacek Sobczyk – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: jsobczyk@min-pan.krakow.pl,
- mec. Jan Stefanowicz – Kancelaria Juris, Warszawa, e-mail: jan.stefanowicz@juris.pl,
- prof. dr hab. Krzysztof Szamałek – Zastępca przewodniczącego Komitetu; Uniwersytet Warszawski, Warszawa, e-mail: krzysztof.szamalek@uw.edu.pl,
- mgr Rafał Szkop – Związek Pracodawców Polska Miedź, Lubin, e-mail: szkop@pracodawcy.pl,

- mgr Arkadiusz Szpakowski – Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych Oddział w Legnicy, Legnica, e-mail: szpakowski@imn.gliwice.pl,
- prof. dr hab. inż. Barbara Tora – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: tora@agh.edu.pl,
- prof. dr hab. inż. Waław Trutwin – Członek rzeczywisty PAN, Instytut Mechaniki Górotworu PAN, Kraków, e-mail: wtrutwin@gmail.com,
- mgr inż. Jarosław Twardowski – KGHM Polska Miedź SA, Lubin, e-mail: jaroslaw.twardowski@kghm.com,
- prof. dr hab. inż. Ryszard Uberman – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków, e-mail: uberman@min-pan.krakow.pl,
- prof. dr hab. inż. Alicja Uliasz-Bocheńczyk – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: aub@agh.edu.pl,
- mgr inż. Artur Widlak – Polski Związek Producentów Kruszyw, Kielce, e-mail: biuro@kruzpol.pl,
- prof. dr hab. inż. Herbert Wirth – Politechnika Wrocławska, Wrocław, e-mail: herbert.wirth@pwr.edu.pl,
- prof. dr hab. inż. Rafał Wiśniowski – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków, e-mail: wisniows@agh.edu.pl,
- mgr inż. Piotr Wojtacha – Wyższy Urząd Górniczy, Katowice, e-mail: p.wojtacha@wug.gov.pl,
- dr hab. Stanisław Wołkowicz – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, e-mail: swol@pgi.gov.pl,
- dr hab. inż. Justyna Woźniak – Politechnika Wrocławska, Wrocław, e-mail: justyna.wozniak@pwr.edu.pl,
- mgr Krzysztof Żarnotał – SYNTHOS S.A., Oświęcim, e-mail: krzysztof.zarnotal@synthosgroup.com

Struktura organizacyjna komitetu:

Komitet nie posiada komisji, natomiast do rozwiązania celów doraźnych powoływane są zespoły robocze.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

W ponad czterdziestoletnim okresie istnienia Komitetu utrzymywano i rozwijano następujące formy jego działalności:

- opracowywanie teoretycznych podstaw naukowych gospodarowania surowcami mineralnymi, jak również określanie warunków pozyskania tych surowców,
- opracowywanie ekspertyz,
- opiniowanie wyników badań,
- prezentacja stanowisk i opinii w sprawach objętych zakresem działania Komitetu,
- współudział w wydawaniu czasopisma GSM-MRM,
- współudział w przygotowaniu ogólnokrajowych konferencji naukowych,
- przeprowadzanie sesji plenarnych Komitetu, z prezentacją i dyskusją nad istotnymi problemami naukowymi, związanymi z rozwojem szeroko pojętej gospodarki surowcami mineralnymi oraz polityką surowcową państwa.

Opracowywanie teoretycznych podstaw naukowych gospodarowania surowcami mineralnymi, jak również określanie warunków pozyskania tych surowców

W ciągu ponad 40. letniej działalności Komitetu wyraźnie zmieniała się tematyka analizowanych zagadnień w ślad za bieżącymi potrzebami gospodarki surowcami mineralnymi. Były to w szczególności:

- działalność górnictwa węgla kamiennego i brunatnego – kierunki i sposoby restrukturyzacji, wykorzystanie zasobów resztkowych, badania nad podziemnym zgazowaniem węgla;
- działalność górnictwa skalnego – problemy środowiskowe, planistyczne i społeczne związane z dokumentowaniem, udostępnianiem i wydobywaniem kopalin skalnych (zwłaszcza kamieni budowlanych, kruszyw i kopalin ceramicznych), także optymalizacja racjonalnego wykorzystania ich zasobów;
- krajowa produkcja węglowodorów – zasoby i prognozy wydobywania, problemy koncesjonowania ich wydobywania, problemy wykorzystania gazu łupkowego;
- ochrona środowiska w gospodarce surowcami mineralnymi, jej skutki i problemy związane z dostosowaniem branży wydobywczej do jej wymagań;
- zagadnienia dotyczące prawa geologicznego i górniczego – między innymi ocena skutków regulacji prawnych i wskazane kierunki ich zmian, problemy własności

- złóż, koncesjonowanie wydobycia kopalin, obciążenia finansowe z tytułu wydobycia kopalin, sprawa dostępu do informacji geologicznej;
- ochrona złóż kopalin – między innymi propozycja ustawowej regulacji ochrony złóż, racjonalna gospodarka złożami oraz ich uwarunkowania prawne, waloryzacja złóż i jej metody, problematyka złóż o znaczeniu publicznym, problematyka surowców kluczowych, krytycznych i strategicznych;
  - polityka surowcowa państwa – jej założenia, cele, problemy i uwarunkowania prawne, problemy gospodarki złożami kopalin i ich wykorzystania, problematyka bezpieczeństwa surowcowego kraju;
  - gospodarka surowcami mineralnymi w obiegu zamkniętym – w szczególności ocena możliwości wykorzystania surowcowego odpadów przemysłowych;
  - inicjatywy UE w sprawie surowców mineralnych – w tym m.in. problemy surowców krytycznych, strategię surowcowa krajów UE, wymagania międzynarodowe dotyczące klasyfikacji zasobów w odniesieniu do warunków polskich;
  - wzmocnienie merytoryczne działań w gospodarce surowcami mineralnymi oraz problemy kształcenia kadr dla gospodarki surowcami mineralnymi.

Ekspertyzy

Wykonywane przez Komitet ekspertyzy służyły wprowadzaniu w życie wyników badań naukowych, jak również formułowaniu opinii i inicjatyw Komitetu, dotyczących istotnych zagadnień gospodarczych kraju. Obecnie ta forma działalności jest w zaniku, co spowodowane jest dość powszechnym w środowisku naukowym przekonaniem o niskiej ich skuteczności, wynikającym przede wszystkim z braku zainteresowania ośrodków decyzyjnych.

W latach 1982–1988 Komitet wykonał szereg ekspertyz naukowych, dotyczących rozwoju gospodarki wybranych surowców mineralnych w Polsce. Celem tych ekspertyz, przeznaczonych dla władz, urzędów i instytucji centralnych, zajmujących się wykorzystaniem surowców mineralnych, było możliwie wszechstronne i obiektywne określenie kierunków ich rozwoju, zapewniających bezpieczeństwo surowcowa kraju przy równoczesnej poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Opracowane ekspertyzy, po upływie prawie 40. lat od ich przedstawienia, w znacznej mierze są już nieaktualne. Nie tracą natomiast na aktualności podstawowe, zasygnalizowane wtedy, cele polityki

surowcowej państwa. Wykonano ówczasie pod kierunkiem naukowym prof. Romana Neyka następujące ekspertyzy:

1. Zasoby i wykorzystanie niektórych surowców mineralnych Polski (Kraków – Warszawa, 1982).
2. Zwiększenie efektywności racjonalnego wykorzystania krajowych zasobów surowców mineralnych (Kraków, 1984).
3. Określenie kolejności udostępniania i kompleksowego wykorzystania złóż węgla brunatnego w Polsce (Kraków – Warszawa, 1984).
4. Aktualne i przyszłe możliwości rozbudowy Lubelskiego Zagłębia Węglowego (Kraków, 1986).
5. Oddziaływanie Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego na środowisko przyrodnicze (Kraków, 1988).
6. Kierunki zagospodarowania zasolonych wód kopalnianych z Górnośląskiego Zagłębia Węglowego (Warszawa, 1988).

Stanowiska Komitetu

1. Stanowisko Komitetu z 20 stycznia 2011 r. w sprawie ochrony i gospodarki zasobami węgla kamiennego w nawiązaniu do zaleceń NIK, zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.
2. Stanowisko Komitetu z 30 listopada 2011 r. w sprawie Ustawy Prawo geologiczne i górnicze.
4. Stanowisko Komitetu z 25 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia nowego opodatkowania podmiotów wydobywających kopaliny.
5. Stanowisko Komitetu z 29 października 2012 r. w sprawie wzmocnienia ocen merytorycznych działań w zakresie geologii i gospodarki surowcami mineralnymi, przywrócenia dialogu i konsultacji społecznej w tym zakresie.
6. Stanowisko Komitetu z 23 listopada 2012 r. w sprawie dostępu do informacji geologicznej.
7. Stanowisko w sprawie bezpieczeństwa energetycznego kraju, przedstawione przez Międzywydziałową Komisję Nauk Technicznych Polskiej Akademii Umiejętności, Komitet Problemów Energetyki PAN, Komitet Termodynamiki i Spalania PAN, Komitet Górnictwa PAN, Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN, Główny Instytut Górnictwa z 20 czerwca 2013 r.

8. Stanowisko Komitetu z 7 sierpnia 2013 r. w sprawie kierunków zmian Prawa geologicznego i górniczego.
9. Stanowisko Komitetu z 13 listopada 2013 r. zawierające podstawowe wnioski z dyskusji na temat bezpieczeństwa surowcowego kraju.
10. Stanowisko Komitetu z 27 stycznia 2014 r. w sprawie projektu zmian Prawa geologicznego i górniczego.
11. Stanowisko Komitetów PAN: Górnictwa, Nauk Geologicznych, Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi z 15 kwietnia 2014 r. w sprawie kształcenia kadr dla gospodarki surowcami mineralnymi.
12. Stanowisko Komitetu z 4 października 2016 r. w sprawie kierunków Polityki Surowcowej Państwa.
13. Stanowisko Komitetu z 3 października 2017 r. w sprawie potrzeby kontynuacji badań, dotyczących podziemnego zgazowania węgla jako metody przyszłościowej dla wykorzystania głęboko położonych zasobów węgla, niedostępnych dla konwencjonalnej eksploatacji górniczej.
14. Stanowisko Komitetu z 17 maja 2018 r. w sprawie projektu Polityki Surowcowej Państwa oraz procesu jego konsultacji.
15. Stanowisko Komitetu z 6 listopada 2018 r. w sprawie uwzględnienia złóż kopalin i obszarów prognostycznych ich występowania w nowych regulacjach, dotyczących polityki rozwoju kraju.
16. Apel Przewodniczącego Komitetu z 25 czerwca 2019 r. w sprawie podjęcia dyskusji o aktualnych problemach polskiej geologii i górnictwa.
17. Stanowisko Komitetu z 10 października 2019 r. w sprawie postulowanych zmian w zakresie prowadzenia działalności geologicznej i górniczej w Polsce.
18. Stanowisko Komitetu z 29 października 2020 r. w sprawie potrzeby ustanowienia krajowej systematyki złóż surowców kluczowych, krytycznych i strategicznych oraz obszarów prognostycznego występowania tych kopalin, a także uwzględnienia ich w nowych regulacjach, dotyczących polityki rozwoju kraju.

Współudział w wydawaniu czasopisma GSM-MRM

Gospodarka Surowcami Mineralnymi – Mineral Resources Management jest kwartalnikiem wydawanym przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN oraz Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi Polskiej Akademii

Nauk. Ukazuje się nieprzerwanie od 1985 roku. Jest wiodącym na polskim rynku wydawniczym czasopismem, prezentującym oryginalne prace naukowe autorów polskich i zagranicznych, dotyczące szeroko rozumianej gospodarki surowcami mineralnymi.

Obecnie w czasopiśmie ukazują się artykuły tylko w języku angielskim. Czasopismo jest indeksowane w bazie Journal Citation Reports oraz w bazie Scopus. Redaktorem naczelnym czasopisma, od jego powstania do 2015 r., był prof. Roman Ney, a od 2016 r. jest nim prof. Eugeniusz Mokrzycki.

Środki finansowe otrzymywane przez Komitet na wydawanie tego czasopisma są niewystarczające, by prowadzić je w sposób odpowiedni, dlatego też konieczne jest – obecnie bardzo znaczące – zaangażowanie w tym zakresie współwydawcy, tj. Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN.

Przedmiotem prezentowanych prac mogą być wszystkie kopaliny i otrzymywane z nich surowce mineralne, a także złoża kopalin o różnej wielkości zasobów. Główne obszary tematyczne kwartalnika to:

- naukowe podstawy gospodarki surowcami mineralnymi,
- strategia i metodyka poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin,
- sposoby racjonalnego gospodarowania i wykorzystania złóż,
- racjonalna eksploatacja złóż i minimalizacja strat kopalin,
- gospodarka surowcami w procesach przeróbki i przetwarzania,
- ochrona środowiska w przemyśle wydobywczym,
- optymalizacja gospodarki złożami i surowcami mineralnymi,
- racjonalne użytkowanie surowców mineralnych,
- ekonomika surowców mineralnych,
- badanie rynków surowców mineralnych,
- polityka surowcowa,
- odzyskiwanie surowców mineralnych towarzyszących kopalinie głównej,
- wykorzystanie surowców wtórnych i odpadowych,
- recykling surowcowy – zagospodarowanie odpadów przemysłów wydobywczych.

Współorganizacja cyklicznych ogólnokrajowych konferencji naukowych

Komitet jest współorganizatorem dwóch cyklicznych, corocznych ogólnopolskich konferencji naukowych:

- Zagadnienia surowców energetycznych i energii w gospodarce krajowej (do tej pory 35 edycji),
- Aktualia i perspektywy gospodarki surowcami mineralnymi (do tej pory 31 edycji).

Konferencja *Zagadnienia surowców energetycznych i energii w gospodarce krajowej* stwarza możliwość spotkań i dyskusji oraz wymiany poglądów między przedstawicielami różnych środowisk naukowych, także inżynieryjno-technicznych w zakresie specyfiki kompleksu paliwowo-energetycznego oraz jego złożonych problemów w powiązaniu z całością krajowej gospodarki surowcami energetycznymi i energią. Intencją corocznych spotkań jest wymiana poglądów i doświadczeń w szczególności między naukowcami a przedstawicielami górnictwa węgla kamiennego i brunatnego, energetyki, koksownictwa, sektora ropy naftowej i gazu.

Konferencja *Aktualia i perspektywy gospodarki surowcami mineralnymi* stwarza z kolei możliwość spotkań i dyskusji oraz wymiany poglądów w zakresie gospodarki surowcami mineralnymi, polityki surowcowej, uwarunkowań prawnych działalności geologiczno-górnicznej, ochrony zasobów złóż kopalin, dostępności i wystarczalności zasobów złóż. Wiele uwagi poświęca się dyskusji nad aktualnymi problemami polskiej geologii i górnictwa oraz kompleksowej wizji zmian w tym obszarze w korelacji z polityką surowcową kraju.

Opracowanie: Eugeniusz Mokrzycki, Marek Nieć, Krzysztof Szamałek, Krzysztof Galos, Lidia Gawlik

Wydział V Nauk Medycznych

Komitet Fizyki Medycznej, Radiobiologii i Diagnostyki Obrazowej

Wydział V Nauk Medycznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: 1960. Historia Komitetu Fizyki Medycznej, Radiobiologii i Diagnostyki Obrazowej (KFMRiDO) PAN ma już ponad półwieczną tradycję istnienia, działania i jego rozwoju. Pierwotnie, pod nazwą Komitet Fizyki Medycznej PAN został powołany w 1960 roku. Następnie w 1992r., po połączeniu z Komitetem Badań Radiacyjnych przyjął nową, rozszerzoną nazwę: Komitet Fizyki Medycznej i Radiobiologii. Osobą szczególnie zasłużoną dla utworzenia tego komitetu był znany radiolog Witold Zawadowski. Kolejne przeobrażenie Komitetu było również związane z dalszym rozszerzeniem jego zakresu działalności, jako skutek gwałtownego rozwoju i znaczenia obrazowania struktur tkankowych, opartych na wielu nowych technikach tomografii komputerowej, oprócz Rentgenowskiej także Magnetycznego Rezonansu (MRI), Tomografie Emisyjnego Promieniowania Pojedynczych Fotonów (SPECT), Tomografia Pozytronowa (PET), a także z wykorzystaniem innych zjawisk jak Tomografia Optyczna, czy Tomografia Impedancyjna. W konsekwencji tych zdarzeń w latach 2005-2006 ponownie rozszerzono nazwę Komitetu na Komitet Fizyki Medycznej, Radiobiologii i Diagnostyki Obrazowej. Nazwa ta dobrze odzwierciedla zakres działania Komitetu i z tego względu utrwaliła się i obowiązuje do chwili obecnej.

Zakres działania komitetu: Komitet swym zakresem działania obejmuje nauki związane z fizyką medyczną, inżynierią medyczną, telemedycyną, radiobiologią i metodami diagnostyki obrazowej. Komitet jest samorządną reprezentacją multi- i interdyscyplinarną nauk fizycznych, inżynierskich, medycznych i nauki o zdrowiu służącą integrowaniu uczonych z całego kraju.

Współpraca z instytucjami między narodowymi: Komitet współpracuje z następującymi organizacjami międzynarodowymi

- International Organisation for Medical Physics (IOMP)

- European Federation of Organisations for Medical Physics (EFOMP)
- European Society for Therapeutic Radiology and Oncology (ESTRO)
- UEMS Section Radiology - Division Neuroradiology
- Johns Hopkins University Russell H. Morgan Department of Radiology and Radiological Science
- European Institute for Biomedical Imaging Research (EIBIR)
- The European Radiation Dosimetry Group (EURADOS)
- International Federation of Medical and Biological Engineering (IFMBE).

Przewodniczący Komitetu: Prof. dr hab. inż. Tadeusz Pałko, Politechnika Warszawska, Wydział Mechatroniki, Instytut Metrologii i Inżynierii Biomedycznej ul. Św. A. Boboli 8, 02-525 Warszawa, ORCID 0000 0001 8185 8700.

Skład osobowy komitetu:

Przewodniczący Komitetu:

prof. dr hab. inż. Tadeusz Pałko

Honorowy Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. lek. med. Władysław Grzegorz Pawlicki

Zastępcy przewodniczącego:

prof. dr hab. Jerzy Walecki

prof. dr hab. Aleksander Romuald Sieroń

Członkowie prezydium:

prof. dr hab. Leszek Królicki

prof. dr hab. Maria Sokół

dr hab. Anna Teresińska, prof. inst.

Sekretarz Komitetu:

dr inż. Szymon Cygan

Pełny skład osobowy Komitetu, z wyłączeniem sekretarza:

1. prof. dr hab. Bożena Birkenfeld
2. prof. dr hab. Janusz Braziewicz
3. dr hab. inż. Joanna Chwiej
4. Prof. dr hab. Grzegorz Jan Cieślar
5. prof. dr hab. Jacek Fijuth
6. prof. dr hab. Paweł Grieb
7. Prof. dr hab. n. med. Barbara Jarząb
8. dr hab. inż. Aleksandra Jung
9. prof. dr hab. Aleksandra Kawczyk-Krupka
10. prof. dr hab. Leszek Królicki
11. dr hab. Wojciech Latos
12. Prof. dr hab. inż. Adam Liebert
13. Prof. dr hab. inż. Roman Maniewski
14. dr hab., prof. ucz. Zenon Matuszak
15. prof. dr hab. Paweł Moskal
16. prof. dr hab. inż. Tadeusz Pałko
17. dr hab., prof. UM Anna Płachńciska
18. prof. dr hab. Krzysztof Redlich
19. prof. dr hab. Aleksander Romuald Sieroń
20. prof. dr hab. Maria Bożena Sokół
21. prof. dr hab. Agata Stanek
22. dr hab., prof. inst. Anna Teresińska
23. prof. dr hab. Jerzy Michał Walecki
24. prof. dr hab. Wojciech Wojakowski
25. Prof. dr hab. n. med. Ryszard Gellert
26. dr hab. n. med. Wojciech Glinkowski
27. Prof. dr hab. n. med. Paweł Franciszek Kukołowicz
28. Prof. dr hab. inż. Joanna Polańska
29. Prof. dr hab. n. med. Karolina Sieroń
30. Dr hab. inż. Piotr Tulik

Struktura organizacyjna komitetu

Struktura Komitetu Fizyki Medycznej, Radiobiologii i Diagnostyki Obrazowej w kadencji 2020-2023 obejmuje:

- Komisję ds. Fizyki Medycznej,
- Komisję ds. Radiobiologii i Ochrony Radiacyjnej,
- Komisję ds. Medycyny Nuklearnej,
- Komisję ds. Diagnostyki Obrazowej i Molekularnej.

Składy Komisji

Komisja ds. Fizyki Medycznej

1. Przewodniczący: prof. dr hab. n. med. Paweł Kukołowicz - Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej Curie
2. Dr hab. inż. Joanna Chwiej, prof. uczelni – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie; członek KFMRiDO PAN.
3. Prof. dr hab. Ryszard Gellert – Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego; członek KFMRiDO PAN.
4. Dr hab. inż. Aleksandra Jung, prof. uczelni – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie; członek KFMRiDO PAN.
5. Dr hab. inż. Zenon Matuszak, prof. uczelni – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie; członek KFMRiDO PAN.
6. Prof. dr hab. inż. Tadeusz Pałko – Politechnika Warszawska; przewodniczący KFMRiDO PAN.
7. Prof. dr hab. Aleksander Sieroń – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie; członek KFMRiDO PAN.
8. Prof. dr hab. Karolina Sieroń – Śląski Uniwersytet Medyczny; członek KFMRiDO PAN.
9. Prof. dr hab. Maria Sokół – Narodowy Instytut Onkologii - Państwowy Instytut Badawczy im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział w Gliwicach; członek KFMRiDO PAN.
10. Dr hab. Inż. Piotr Tulik – Politechnika Warszawska; członek KFMRiDO PAN.

Komisja ds. Radiobiologii i Ochrony Radiacyjnej

1. Przewodniczący: dr hab. Zenon Matuszak, prof. uczelni - Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie
2. Dr hab. inż. Aleksandra Jung, prof. uczelni – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie; członek KFMRiDO PAN.
3. Prof. dr hab. Paweł Franciszek Kukołowicz – Narodowy Instytut Onkologii - Państwowy Instytut Badawczy im. Marii Skłodowskiej-Curie; członek KFMRiDO PAN.
4. Prof. dr hab. inż. Adam Liebert – Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęczca PAN; członek KFMRiDO PAN.
5. Prof. dr hab. inż. Roman Maniewski – Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęczca PAN; członek KFMRiDO PAN.
6. Prof. dr hab. Paweł Moskal – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; członek KFMRiDO PAN.
7. Dr hab. Inż. Piotr Tulik – Politechnika Warszawska; członek KFMRiDO PAN.
8. Dr hab. Hanna Piwowarska-Bilska – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie.
9. Prof. dr hab. Paweł Olko – Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk.
10. Prof. dr hab. n. med. Ewa Stępień – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.

Komisja ds. Medycyny Nuklearnej

1. Przewodnicząca: dr hab. n. med. Anna Teresińska, prof. instytutu - Narodowy Instytut Kardiologii, Warszawa; członek KFMRiDO PAN.
2. Prof. dr hab. n. med. Bożena Birkenfeld - Pomorski Uniwersytet Medyczny, Szczecin; członek KFMRiDO PAN.
3. Prof. dr hab. n. fiz. Janusz Braziewicz - Świętokrzyskie Centrum Onkologii, Kielce; członek KFMRiDO PAN.
4. Prof. dr hab. n. med. Barbara Jarzab - Narodowy Instytut Onkologii, Gliwice; Członek Korespondencyjny PAN; członek KFMRiDO PAN.
5. Prof. dr hab. n. med. Leszek Królicki - Warszawski Uniwersytet Medyczny; członek KFMRiDO PAN
6. Dr hab. n. med. Anna Płachcińska, prof. uczelni - Uniwersytet Medyczny w Łodzi;

członek KFMRiDO PAN.

7. Prof. dr hab. n. med. Magdalena Kostkiewicz - Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków.
8. Dr hab. n. med. Bogdan Małkowski, prof. uczelni - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Medycyny Nuklearnej).
9. Dr hab. n. med. Mirosław Dziuk, prof. instytutu – Wojskowy Instytut Medyczny, Warszawa.
10. Prof. dr hab. n. med. inż. Renata Mikołajczak - Ośrodek Radioizotopów POLATOM, Narodowe Centrum Badań Jądrowych, Otwock.

Komisja ds. Diagnostyki Obrazowej i Molekularnej

1. Przewodniczący: prof. dr hab. Jerzy Walecki – Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego.
2. Dr hab. inż. Joanna Chwiej, prof. uczelni – Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie; członek KFMRiDO PAN.
3. Prof. dr hab. Grzegorz Cieślak – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach; członek KFMRiDO PAN.
4. Prof. dr hab. Ryszard Gellert – Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego; członek KFMRiDO PAN.
5. Dr hab. Wojciech Glinkowski – Warszawski Uniwersytet Medyczny; członek KFMRiDO PAN.
6. Prof. dr hab. Paweł Grieb – Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. Mirosława Mossakowskiego Polskiej Akademii Nauk; członek KFMRiDO PAN.
7. Prof. dr hab. Aleksander Sieroń – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie; członek KFMRiDO PAN.
8. Prof. dr hab. Karolina Sieroń – Śląski Uniwersytet Medyczny; członek KFMRiDO PAN.
9. Prof. dr hab. Maria Sokół – Narodowy Instytut Onkologii - Państwowy Instytut Badawczy im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział w Gliwicach; członek KFMRiDO PAN.
10. Prof. dr hab. Andrzej Cieszanowski - Narodowy Instytut Onkologii - Państwowy Instytut Badawczy im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Nagrody przyznawane przez komitet.

W ostatnich 10 latach Komitet nie przyznał żadnych nagród.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu.

- Działalność ekspercka adresowana do specjalistów:
  - Raport przygotowany w 2016 roku przez prof. dr hab. inż. Tadeusza Pałko, dla ministra zdrowia Konstantego Radziwiłła, na temat wizji rozwoju inżynierii medycznej dla potrzeb ochrony zdrowia, w szczególności poprawy jakości usług wykonywanych przy użyciu metod instrumentalnych stosowanych zarówno dla celów profilaktyki, diagnostyki i terapii.
  - Monografia pt „Fizyka medyczna” pod redakcją zespołu: Pawlicki, G.; Pałko, T.; Golnik, N.; Gwiazdowska, B. i Królicki, L. została opracowana jako tom 9 serii monograficznej pt. „Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna 2000”.
  - Obecnie opracowywana jest pod nadzorem Komitetu nowa monografia pt. „Metody fizyczne i inżynieryjne w terapii” jako tom 6 nowej serii monograficznej pt. „Inżynieria Biomedyczna, Podstawy i zastosowania”.
  - Aktywny udział w organizacji oraz przedstawienie wykładu podczas Kongresu „Zdrowie Polaków 2022”.
  - Udział w European Health Technology Innovation Center Conference, 10-11.10.2022 w Zabrze.
- Wydawane przez Komitet czasopisma
  - Komitet obecnie nie wydaje czasopism.
- Konferencje naukowe
  - Patronat: Computational Oncology and Personalized Medicine COPM2022.
  - Sesja naukowa Komisji ds. Medycyny Nuklearnej, 27.05.2022 w ramach XVII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Medycyny Nuklearnej.
  - Sesja Naukowa Komisji ds. Medycyny Nuklearnej, 30.09.2022 – podczas XVII Kongresu Polskiego Towarzystwa Fizyki Medycznej.
  - Patronat honorowy KMFRiDO: Międzynarodowy Dzień Elektryka 2021,

10.06.2021, Warszawa (on-line) organizowany przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich.

- Symposium „Nowoczesne znaczniki i techniki medycyny nuklearnej” , 17.12.2021, Warszawa (on-line) organizowane przez Komisję ds. Medycyny Nuklearnej KFMRiDO PAN.
- Organizacja: Postępy Radiologii / Radiology update edycja 2018, 21 kwietnia 2018.
- Patronat: X Ogólnopolska Konferencja „Promieniowanie Jonizujące w Medycynie” PJOMED 2018, 4-5 czerwca 2018.
- Współorganizator: XVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Medycyny Nuklearnej
- Konferencje popularyzujące wiedzę

Bibliografia

1. Placówki i komitety: Polska Akademia Nauk 1952-2002; red. tomu Leszek Kuźnicki; Warszawska Drukarnia Naukowa PAN, 2002.
2. Archiwa własne KFMRiDO PAN.

Opracowali: prof. dr hab. inż. Tadeusz Pałko, dr inż. Szymon Cygan

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej

Wydział V Nauk Medycznych

Rok powołania komitetu i krótka historia: 1960.

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej jest kontynuatorem Komitetu Nauk Morfologicznych powołanego uchwałą Prezydium PAN nr 9/60 z dn. 26.02.1960 roku. Komitet zmieniał nazwę na Komitet Patomorfologii (1966), Komitet Cytopatologii (1969), Komitet Biologii Komórki (1972), Komitet Patofizjologii Komórki (1975), Komitet Patologii Komórkowej i Molekularnej (1996), a obecnie Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej (2003). Zmiany nazwy wynikały z szybkiego rozwoju różnych gałęzi nauk biologicznych i medycznych. Funkcję Przewodniczących Komitetu sprawowali kolejno: Profesor Janina Kowalczykova (1960-1968), prof. Antoni Horst (1969-1999), prof. Janusz Limon (1999-2007), prof. Ryszard Słomski (2007-2020), prof. Michał Witt (od 2020).

W skład Komitetu wchodziłi liczni członkowie rzeczywiści lub korespondenci PAN, m.in. prof. prof. Antoni Horst, Mieczysław Chorąży, Barbara Jarzab, Janusz Limon, Kazimierz Ostrowski, Zygmunt Albrecht, Kazimierz Dux, Maria Kopeć, Irena Hausmanowa-Petrusewicz, Aleksander Koj, Jerzy Kościelak, Włodzimierz Krzyżosiak, Jerzy Stachura, Jan Steffen, Jacek Zaremba, jak również członkowie Akademii Młodych Uczonych Polskiej Akademii Nauk – Wojciech Fendler.

Komitet swym zakresem działania obejmuje genetykę i patologię molekularną człowieka (wraz z genetyką molekularną, onkologią, patologią molekularną czy biologią rozrodu człowieka) oraz zastosowania najnowszych technik molekularnych w biologii i medycynie. Działalność Komitetu dotyczy także aspektów bioetycznych związanych z rozwojem genetyki i nauk medycznych. Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej został również wyznaczony jako komitet narodowy do spraw współpracy z Międzynarodową Radą do spraw Wiedzy o Zwierzętach Laboratoryjnych.

Komitet współorganizował w latach 1989-2011 wraz z Instytutem Genetyki Człowieka PAN Szkoły Letnie z zakresu biologii molekularnej. Od wielu lat współorganizuje Gliwickie Spotkania Naukowe, do końca 2022 r. odbyły się już 26 spotkania.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=63:historia&catid=52&Itemid=42&lang=pl-pl

Zakres działania komitetu: genetyka, genetyka molekularna, patologia molekularna człowieka, choroby rzadkie, onkologia, medycyna, modele zwierzęce

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej został wyznaczony jako komitet narodowy do spraw współpracy z Międzynarodową Radą do spraw Wiedzy o Zwierzętach Laboratoryjnych (International Council for Laboratory Animal Science, ICLAS [<https://iclas.org/>])

Przewodniczący komitetu:

Prof. dr hab. n. med. Michał Witt, członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności
Instytut Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu
ul. Strzeszyńska 32, 60-479 Poznań

Honorowy przewodniczący komitetu:

Prof. dr hab. n. med. Ryszard Słomski
Instytut Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu
ul. Strzeszyńska 32, 60-479 Poznań

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Prof. dr hab. n. med. Michał Witt - Przewodniczący Komitetu, czł. koresp. PAU

Instytut Genetyki Człowieka PAN, Poznań

ORCID: 0000-0003-1729-4159

e-mail: michal.witt@igcz.poznan.pl

Prof. dr hab. med. Jerzy Bal – Zastępca Przewodniczącego

Instytut Matki i Dziecka

ORCID: 0000-0001-7638-5128

e-mail: jerzy.bal@imid.med.pl

Prof. dr hab. Ewa Bartnik

Uniwersytet Warszawski (*professor emeritus*)

ORCID:0000-0003-0489-7102

e-mail: ewambartnik@gmail.com

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Bartnik

Prof. dr. hab. n. med. Krystyna Chrzanowska

Instytut „Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie

ORCID: 0000-0003-3888-0624

e-mail: k.chrzanowska@ipczd.pl

Prof. dr hab. Cezary Cybulski

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

ORCID: 0000-0002-2819-3057

e-mail: cezary.cybulski@pum.edu.pl

Prof. dr hab. Tadeusz Dębniak

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

ORCID: 0000-0002-3506-8932

e-mail: tadeusz.debniak@pum.edu.pl

Prof. dr hab. Wojciech Fendler
Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Dana-Farber Cancer Institute, Boston, USA
ORCID: 0000-0002-5083-9168
e-mail: wojciech.fendler@umed.lodz.pl
<https://biostat.umed.pl/pl/osoba/?surname=fendler>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_Fendler

Prof. dr hab. n. med. Agata Filip
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ORCID: 0000-0001-7591-5887
e-mail: agata.filip@umlub.pl

Dr hab. n. med. Paweł Gawliński, prof IMiD
Instytut Matki i Dziecka
ORCID: 0000-0002-3672-5834
e-mail: pawel.gawlinski@imid.med.pl

Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Maciej Giefing
Instytut Genetyki Człowieka PAN
ORCID: 0000-0002-4760-8246
e-mail: maciej.giefing@igcz.poznan.pl

Prof. dr hab. n. med. Olga Haus
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im Ludwika Rydygiera w
Bydgoszczy
ORCID: 0000-0002-5206-0553
e-mail: haus@cm.umk.pl
https://pl.wikipedia.org/wiki/Olga_Haus

Dr hab. n. med. Dorota Hoffman-Zacharska prof. IMiD, prof. ucz. UW
Instytut Genetyki i Biotechnologii, Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0001-7367-512X

e-mail: dorota.hoffman@imid.med.pl

Prof. dr hab. Anna Jakubowska

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

ORCID: 0000-0002-5650-0501

e-mail: anna.jakubowska@pum.edu.pl

Prof. dr hab. med. Danuta Januszkiewicz-Lewandowska

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

ORCID: [0000-0003-2332-2750](https://orcid.org/0000-0003-2332-2750)

e-mail: danuta.januszkiewicz@ump.edu.pl

Prof. dr hab. n. med. Barbara Jarzab, czł. koresp. PAN

Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut

Badawczy, Oddział w Gliwicach

ORCID: 0000-0001-9811-9584

e-mail: barbara.jarzab@io.gliwice.pl

Prof. dr hab. n. med. Krystian Jażdżewski

Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0001-5327-6332

email: krystian.jazdzewski@uw.edu.pl

Prof. dr hab. n. med. Bogdan Kałużewski

GENOS Sp. z o.o.

ORCID: 0000-0001-9591-6369

e-mail: b.kaluzewski42@gmail.com

Prof. dr hab. Janusz Kocki

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

ORCID: 0000-0002-9541-6353

e-mail: janusz.kocki@umlub.pl

Prof. dr hab. n. med. Małgorzata Krajewska-Walasek
Instytut „Pomnik- Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie (*professor emeritus*)
ORCID: 0000-0001-8721-210X
e-mail: malgorzata.krajewskawalasek@gmail.com

Prof. dr hab. Maciej Kurpisz
Instytut Genetyki Człowieka PAN
ORCID: 0000-0003-3275-3245
e-mail: maciej.kurpisz@igcz.poznan.pl

Prof. dr hab. n. med. Grzegorz Kurzawski
Pomorski Uniwersytet Medyczny (*professor emeritus*)
ORCID: 0000-0002-2414-9868
e-mail grzegorz.kurzawski@pum.edu.pl

Prof. dr hab. n. med. Janusz Limon, czł. rzec. PAN, czł. czynny PAU
Gdański Uniwersytet Medyczny (*professor emeritus*)
e-mail: jlimon@gumed.edu.pl
https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Limon

Prof. dr hab. Jan Lubiński
Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
ORCID: 0000-0003-2931-3003
e-mail: jan.lubinski@pum.edu.pl
https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Lubi%C5%84ski

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Mackiewicz
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
ORCID: 0000-0001-5574-6609
e-mail: a.mackiewicz@ump.edu.pl

Prof. dr hab. med. Jerzy Stanisław Nowak
Instytut Genetyki Człowieka PAN (*professor emeritus*)
e-mail: jerzy.nowak@igcz.poznan.pl

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Pławski – członek Prezydium
Instytut Genetyki Człowieka PAN
ORCID: 0000-0002-0534-8941
e-mail andrzej.plawski@igcz.poznan.pl

Dr hab. Natalia Rozwadowska, prof. IGC, przedstawiciel Komitetu Narodowego do spraw
Współpracy z Międzynarodową Radą ds. Wiedzy o Zwierzętach Laboratoryjnych (ICLAS).
Instytut Genetyki Człowieka PAN
ORCID: 0000-0002-5111-0870
e-mail: natalia.rozwadowska@igcz.poznan.pl

Prof. dr hab. Maria M. Sasiadek
Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
ORCID: 0000-0002-7599-7074
e-mail: maria.sasiadek@umw.edu.pl
https://pl.wikipedia.org/wiki/Maria_S%C4%85siadek

Prof. dr hab. Janusz Siedlecki
Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie
Państwowy Instytut Badawczy
ORCID: 0000-0003-4889-5416
e-mail: Janusz.Siedlecki@pib-nio.pl

Prof. dr hab. Ryszard Słomski - Honorowy Przewodniczący, Członek Prezydium
Instytut Genetyki Człowieka PAN
ORCID 0000-0001-5601-7002
e-mail slomski@up.poznan.pl

[Ryszard Słomski \(up.poznan.pl\)](http://up.poznan.pl)

Dr hab. Marlena Szalata, prof. UPP - Sekretarz Naukowy Komitetu
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
ORCID 0000-0002-0153-4317
e-mail szalata@up.poznan.pl

Dr hab. n. med. Maciej Wiznerowicz
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
ORCID: 0000-0003-4960-6321
e-mail: wiznerowicz@ump.edu.pl

Prof. dr hab. Iwona Wybrańska
Collegium Medicum, Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0002-7421-7005
e-mail: iwona.wybranska@uj.edu.pl

Prof. dr hab. Jacek Zaremba - czł. rzecz. PAN
Instytut Psychiatrii i Neurologii
ORCID: 0000-0002-9546-7767
e-mail: zaremba@ipin.edu.pl

Prof. dr hab. n. med. Ewa Ziętkiewicz
Instytut Genetyki Człowieka PAN
ORCID: 0000-0003-2437-5088
e-mail: ewa.zietkiewicz@igcz.poznan.pl

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN od samego początku był zaangażowany w promocję genetyki, począwszy od działalności prof. dr hab. Antoniego

Horsta, pierwszego przewodniczącego ówczesnego Komitetu Patofizjologii Komórki PAN. Przedstawiciele Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN biorą udział w pracach związanych z działalnością Konwencji o Zakazie Stosowania Broni Biologicznej uczestnicząc w posiedzeniach *Biological Weapon Convention* przy siedzibie ONZ w Genewie. Przez wiele lat prof. dr hab. Ryszard Słomski reprezentował tam Polską Akademię Nauk, przedstawiając między innymi stanowiska InterAcademy Partnership (IAP) wspierając istotną rolę nauki w poszukiwaniu opartych na dowodach rozwiązań ważnych problemów świata.

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN pełni funkcję Komitetu Narodowego w odniesieniu do współpracy z Międzynarodową Radą Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych ICLAS International Council for Laboratory Animal Science. ICLAS jest międzynarodową organizacją naukową, której celem jest poprawa zdrowia i dobrostanu ludzi i zwierząt poprzez promowanie etycznej opieki i wykorzystywania zwierząt laboratoryjnych w badaniach na całym świecie. Prowadzona jest współpraca, w ramach globalnej społeczności, nauk o zwierzętach laboratoryjnych, umożliwiająca uzyskanie wiedzy jak i możliwości szkoleń.

Konferencje naukowe

Szkoły Letnie z zakresu biologii molekularnej, 1989-2011

W latach 1989-2011 Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN współorganizował Szkoły Letnie z zakresu biologii molekularnej. Szkoły organizowane przez prof. dr hab. Ryszarda Słomskiego w Instytucie Genetyki Człowieka PAN cieszyły się dużym zainteresowaniem, odbyło się w tych latach 21 Szkół w 26 edycjach. Szkoły umożliwiały zapoznanie się z najnowszymi technikami molekularnymi, co wynikało ze znajomości zaawansowanych technik biologii molekularnej w zakresie medycyny i kryminalistyki w Instytucie Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu. Uczestnicy pierwszych Szkół w większości stali się cenionymi naukowcami. Kilka edycji Szkoły, szczególnie w pierwszych latach funkcjonowania miało charakter międzynarodowy zapewniając transfer wiedzy i technologii. Zajęcia obejmowały część teoretyczną oraz część praktyczną. Uzyskane podczas szkolenia wyniki były wspólnie analizowane, omawiane i zapisywane przez uczestników na przedstawionej poniżej karcie wyników. Uczestnicy otrzymywali ponadto kolejne wydania książki „Analiza DNA – Teoria i Praktyka” (red. R. Słomski, Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, str. 1-573, 2011)

Kontynuacją tej tradycji stają się Szkoły Obrazowania Biologicznego, których pierwsza edycja będzie miała miejsce w czerwcu 2023 roku w IGC PAN w Poznaniu.

Gliwickie Spotkania Naukowe, od 1997

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN od samego początku współorganizuje Gliwickie Spotkania Naukowe. W 2023 roku planowana jest 26 edycja Spotkań. Gliwickie Spotkania Naukowe to międzynarodowa konferencja organizowana co roku przez Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach, Politechnikę Śląską w Gliwicach oraz Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Badań nad Rakiem. Celem konferencji jest wymiana najnowszych informacji naukowych, integracja różnych środowisk naukowych krajowych i zagranicznych oraz promocja polskich ośrodków naukowych. Przedmiotem zainteresowań Gliwickich Spotkań Naukowych jest wykorzystanie biologii i medycyny molekularnej w badaniach nad nowotworami, począwszy od badań podstawowych do zastosowań klinicznych. Tematykę konferencji stanowią: struktura i funkcja genomu, ekspresja i regulacja informacji genetycznej, genomika, proteomika, biologia komórek nowotworowych ze szczególnym uwzględnieniem uszkodzeń i reperacji genomu oraz apoptozy, matematyczne modelowanie procesów biologicznych, jak również nowe terapie nowotworów.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN zgodnie ze swoimi kompetencjami przygotowuje stanowiska.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153&Itemid=251&lang=pl-pl

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN odniósł się do wypowiedzi Ks. Prof. Franciszka Longchamps de Brier dotyczącej dzieci urodzonych w wyniku zapłodnienia pozaustrojowego. Komitet, w skład którego wchodzi wybitni genetycy człowieka, przyjął, że w świetle obecnego stanu wiedzy nie można wskazać różnic w wyglądzie dzieci, które zostały poczęte drogą naturalną lub z zastosowaniem technik wspomaganego rozrodu.

Komitet przedstawił kilka stanowisk dotyczących pandemii COVID-19, odnosząc się do wykonywania testów genetycznych wykrywających obecność SARS-CoV-2 przez

uprawnione laboratoria, rozpowszechnianych nieprawdziwych informacji o szczepionkach przeciw COVID-19 oraz testach PCR wykrywających SARS-CoV-2 jak i dotyczące bezzasadnego optymizmu doniesień medialnych o krajowych badaniach COVID-19.

Komitet wskazał na konieczność prowadzenia masowych testów genetycznych wykrywających zakażenie SARS-CoV-2 przez zarejestrowane laboratoria w sposób ogólnie dostępny w każdej części kraju przy dofinansowaniu z centralnej puli rezerwy rządowej celem istotnego podniesienia ich wydolności diagnostycznej.

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN wystąpił przeciwko rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji o szczepionkach przeciw COVID-19 oraz testach PCR wykrywających SARS-CoV-2, które są przedstawiane przez osoby posiadające tytuł naukowy. Wypowiedzi te wprowadzają dezinformację na temat wirusa SARS-CoV-2 i szczepionek przeciw COVID-19 ze względu na brak podstaw naukowych takich wypowiedzi, stając się społecznie szkodliwe. Takie wypowiedzi osób, które nie są fachowcami w zakresie genetyki medycznej, pozostają w sprzeczności z aktualnym stanem wiedzy w zakresie genetyki medycznej i diagnostyki laboratoryjnej, przygotowane zostały w oparciu o niezweryfikowane naukowo informacje. Członkowie Komitetu z całą mocą podkreślają, że jedyną naukowo umocowaną metodą kontrolowanego przerwania epidemii SARS-CoV-2 jest zaszczepienie się szczepionką przeciw COVID-19.

Komitet zwrócił uwagę na sposób przekazywania osiągnięciach polskich podmiotów w odniesieniu do pandemii w mediach, które są zbyt entuzjastyczne w stosunku do możliwości ich wdrożenia i praktycznych zastosowań na dużą skalę. Doniesienia te dotyczą m.in. polskiego leku z surowicy ozdrowieńców, polskiej szczepionki na COVID-19, polskiego testu na SARS-CoV-2 czy odkrycia mutacji genu warunkującej zwiększoną predyspozycję do ciężkiego przebiegu klinicznego COVID-19, wprowadzając opinię publiczną w błąd nadmiernie optymistycznym tonem takich doniesień.

Członkowie Komitetu, reprezentujący polskie środowisko profesjonalistów medycznych działających w szeroko rozumianym obszarze genetyki człowieka, kategorycznie sprzeciwiają się wszelkim próbom poza merytorycznego zawłaszczania problemów genetyki i używania ich jako narzędzia walki politycznej. Zajmując się genetyką medyczną zawodowo, z codziennych kontaktów z chorymi wiedzą najlepiej jak trudnej, delikatnej i często bolesnej materii ona dotyczy. Pamiętać trzeba, że każda choroba

genetyczna zawsze jest chorobą całej rodziny, bez względu na to u ilu jej członków się manifestuje. Często pociąga za sobą daleko idące skutki psycho-społeczne, z dyskryminacją i stygmatyzacją włącznie. Antagonizowanie stanowisk światopoglądowych z użyciem argumentacji z zakresu genetyki medycznej stanowi nieetyczne jej nadużycie, zawsze odbijające się na losie i tak już bardzo poszkodowanych rodzin ryzyka genetycznego. Komitet w pełni solidaryzuje się ze stanowiskiem Polskiego Towarzystwa Genetyki Człowieka (PTGC) z dn. 27 października br. dotyczącego analogicznych kwestii.

Członkowie Komitetu wystąpili przeciwko planom tworzenia nowych struktur organizacyjnych w nauce polskiej, bez wcześniejszych konsultacji z przedstawicielami krajowego środowiska uczonych, które miałyby działać równolegle do organizacji już istniejących, jak Polska Akademia Nauk czy Polska Akademia Umiejętności. Komitet wskazał, że tworzenia prawdziwych elit intelektualnych nie da się zadekretować, gdyż są one efektem wieloletniej działalności i ewolucji, w tym przypadku środowiska naukowego.

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN zwrócił uwagę na niepokojące doniesienia o nadużyciach danych genomowych przez dalekowschodnie firmy biotechnologiczne, wykonujące komercyjne testy genetyczne wprost dla odbiorcy (DTC) oraz badania genomowe (sekwencjonowanie, NGS). Firmy te mogą sobie pozwolić na oferowanie niskich cen usług dzięki otrzymywanym dotacjom rządowym. Materiał biologiczny i dane genetyczne pozyskiwane są w kilkudziesięciu krajach świata, w tym również w Polsce. Komitet zwrócił uwagę, że polskie jednostki naukowe i diagnostyczne powinny być szczególnie ostrożne w zlecaniu analiz genomowych takim firmom. Obecnie rynek krajowy jest w stanie w pełni zabezpieczyć potrzeby w tym zakresie.

Poważne wątpliwości budzi brak przestrzegania przez te firmy zasad etyki badań genetycznych. Wiadomo, że podmioty te przechowują i re-analizują materiał biologiczny oraz dane genetyczne w zakresie daleko wykraczającym poza cele oryginalnie zleconej procedury, bez wiedzy i zgody zleceniodawców. W wielu przypadkach dane genetyczne oraz osobowe przechowywane są wprost na rządowych serwerach. Zebranie bardzo liczebnej i zróżnicowanej bazy danych genomów człowieka, często wraz z danymi fenotypowymi, daje możliwość zdominowania rynku farmaceutyków, laboratoryjnej diagnostyki medycznej, a nawet broni biologicznej. Spowodowało to oficjalne uznanie takich działań przez kontrwywiad USA za zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego i ekonomicznego. Jednocześnie Komitet ponownie zwraca uwagę na konieczność

wprowadzenia stosownych regulacji prawnych, które zapewnią bezpieczeństwo funkcjonowania rynku diagnostyki genetycznej.

Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN oraz Polskie Towarzystwo Genetyki Człowieka zwróciły uwagę na konieczność przekazywania informacji uzyskanych w ramach badań genomowych wykorzystujących techniki sekwencjonowania całokosmowego czy całogenomowego, które są istotne dla zdrowia i życia osób badanych, wraz ze stosowną interpretacją, w ramach profesjonalnej porady genetycznej. Pojawia się ponownie problem poufności i prywatności danych genomowych powstałych w ramach różnorodnych krajowych projektów genomowych, na który Komitet zwracał już uwagę w kontekście braku polskiej ustawy o testach genetycznych dla celów medycznych oraz zaniechania ratyfikacji Europejskiej Konwencji Bioetycznej. Brak udzielenia takiej informacji uważane jest za naruszenie podstawowych praw człowieka w zakresie informacji i zdrowia. Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN oraz Polskie Towarzystwo Genetyki Człowieka zadeklarowały pełną gotowość w zakresie przygotowania zaleceń dotyczących klinicznego sekwencjonowania genomowego do zastosowania w naszym kraju.

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej w sprawie wypowiedzi Ks. Prof. Franciszka Longchamps de Brier dotyczącej dzieci urodzonych w wyniku zapłodnienia pozaustrojowego.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=107:stanowisko-komitetu-genetyki-czowieka-i-patologii-molekularnej-w-sprawie-wypowiedzi-ks-prof&catid=32&Itemid=188&lang=pl-pl

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN w kwestii testów genetycznych wykrywających obecność SARS-CoV-2 z dnia 12 czerwca 2020 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=134:stanowisko-komitetu-genetyki-czowieka-i-patologii-molekularnej-pan-w-kwestii-testow-genetycznych-wykrywajacych-obecnosc-sars-cov-2-z-dnia-12-czerwca-2020-roku&catid=32&Itemid=188&lang=pl-pl

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN w sprawie

rozpowszechnianych nieprawdziwych informacji o szczepionkach przeciw COVID-19 oraz testach PCR wykrywających SARS-CoV-2 z dnia 4 stycznia 2021 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&layout=edit&id=140&Itemid=251&lang=pl-pl

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN dotyczące bezzasadnego optymizmu doniesień medialnych o krajowych badaniach COVID-19 z 16 stycznia 2022 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=146:stanowisko-nr-6-kgcipm-pan-w-sprawie-bezzasadnego-optimizmu-doniesien-medialnych-o-krajowych-badaniach-covid-19-16-01-2022-r&catid=62&lang=pl-pl&Itemid=46

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN dotyczące nadużywania problematyki genetycznej w dyskursie publicznym z dnia 29 października 2020 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=133:stanowisko-kgcipm-pan-dotyczace-naduzywania-problematyki-genetycznej-w-dyskursie-publicznym&catid=49&lang=pl-pl&Itemid=51

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN w sprawie tworzenia „nowych elit naukowych” z dnia 24 kwietnia 2021 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=143:stanowisko-kgcipm-pan-w-sprawie-tworzenia-nowych-elit-naukowych-z-dnia-24-04-2021-roku&catid=49&Itemid=51&lang=pl-pl

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN w sprawie testów genetycznych i badań genomowych zlecanych za granicą z dnia 26 lipca 2021 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=144:stanowisko-kgcipm-pan-w-sprawie-testow-genetycznych-i-badan-genomowych-zlecanych-zagranica-z-dnia-26-07-2021-r&catid=49&Itemid=51&lang=pl-pl

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN oraz Polskiego Towarzystwa Genetyki Człowieka dotyczące zasad realizacji projektów genomowych z 10

marca 2022 r.

https://komgen.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=151:stanowisko-7-kgcipm-pan-oraz-ptgc-dotyczace-zasad-realizacji-projektow-genomowych-10-03-2022&catid=62&lang=pl-pl&Itemid=51

Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka

Wydział V Nauk Medycznych

Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka jest kontynuatorem działalności dwóch Komitetów: Komitetu Immunologii oraz Komitetu Etiologii i Patogenezy Zakażeń Człowieka.

Komitet Immunologii PAN powstał w 1969 roku jako Komitet Immunologii Człowieka. Nazwę zmieniono w 1972 roku, aby bardziej odpowiadała pełnej działalności jego Członków. Kolejnymi Przewodniczącymi byli: Bernard Zabłocki (1969-1971), Stefan Śłopek (1972-1977), Bernard Zabłocki (1978-1986), Jerzy Giełdanowski (1987-1989), Andrzej Górski (1990-1995), Kazimierz Madaliński (1996-1998), Jan Żeromski (1999-2011).

Komitet Etiologii i Patogenezy Zakażeń Człowieka został utworzony w 1996 roku jako Komitet Etiopatogenezy Zakażeń Człowieka. Zmiana nazwy nastąpiła w roku 1999. Założycielem Komitetu i jego pierwszym przewodniczącym był Janusz Jeljaszewicz (lata 1996-2001). Następnym Przewodniczącym był Paweł P. Liberski (2001-2011).

Komitety połączono w roku 2012 i w ramach połączonego Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń bezpośrednim kontynuatorem działalności Komitetu Etiologii Zakażeń jest Sekcja Diagnostyki i Terapii Zakażeń. Pierwszym przewodniczącym połączonego Komitetu był Jacek Witkowski (2012-2020), a od roku 2020 Przewodniczącym jest Wiesław W. Jędrzejczak. Obecne Prezydium Komitetu stanowią (oprócz Przewodniczącego): Wiceprzewodniczący: Andrzej Gamian i Jacek Witkowski; Sekretarz: Ewa Augustynowicz-Kopeć; Członkowie: Aleksandra Klimczak i Wiesław Deptuła.

Podobnie, jak inne Komitety PAN KliETZ jest reprezentantem swoich dziedzin w Polsce, a jego członkowie pochodzą z wyboru. Reprezentują immunologię kliniczną i doświadczalną, mikrobiologię lekarską i choroby zakaźne. Komitet ściśle współpracuje z towarzystwami naukowymi z tych samych dziedzin, w tym zwłaszcza z Polskim Towarzystwem Immunologii Doświadczalnej i Klinicznej oraz Polskim Towarzystwem Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, a także z najważniejszą instytucją naukową z tej dziedziny: Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN im. Ludwika Hirszfelda we Wrocławiu oraz Zakładami Immunologii w Uniwersytetach.

Komitet zbiera się kilka razy w roku (od 2021 roku głównie zdalnie) i na tych posiedzeniach oprócz spraw organizacyjnych przedstawiane są wykłady na temat kluczowych zagadnień z zakresu immunologii i chorób zakaźnych, współuczestniczy w organizacji zjazdów naukowych branżowych towarzystw, a także przygotowuje, publikuje oraz przekazuje odpowiednim władzom stanowiska merytoryczne na problemy szczególnie istotne w danym czasie i znajdujące się w kompetencji Komitetu. Takie stanowiska z ostatnich lat działalności Komitetu przedstawiamy poniżej.

Opublikowane dokumenty:

1. 2013 – Komentarz do artykułu z 12. 06.2013: Frank Thadeusz (DER SPIEGEL): „Blood Purity: How a Bizarre Obsession Advanced Science”, w którym autor podawał nieprawdziwe dane na temat prof. L. Hirszfelda (m. in. to, że był Niemcem) i jego działalności, a co gorsza próbował „udowodnić” , że podstawą do badań grup krwi prowadzonych przez Hirszfelda był rasizm. Oczywiście Der Spiegel nie wydrukował naszego komentarza.
2. 2017 - Stanowisko Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN w sprawie tzw. medycyny alternatywnej i ruchów antyszczepionkowych, przedstawione na plenarnym zebraniu Wydziału V PAN dnia 26 października 2017.
3. 2019 - Stanowisko Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN w sprawie redukcji wyszczepialności na choroby zakaźne, przesłane przedstawicielom władz RP

W trakcie ostatniej kadencji wybuchła epidemia SARS-CoV-2 i jej zwalczaniu była poświęcona większość prac Komitetu. Przygotowano opinie przeznaczone dla władz administracyjnych przedstawiające możliwe postępowania, które z jednej strony ograniczyłyby zasięg epidemii w Polsce, a z drugiej strony zmniejszyłyby osobiste ryzyko zachorowania i śmierci szczególnie osób ze zmniejszoną odpornością.

2020 Opinia na temat pochodzenia wirusa SARS-CoV-2.

2020 [Opinia na temat szczepień ochronnych podczas pandemii SARS-CoV-2](#)

2020 Zalecenia Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN w odniesieniu do zwalczania zakażeń SARS-CoV-2 w okresie wakacyjnym 2020.

2020 Zalecenia Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN w odniesieniu do zwalczania zakażeń SARS-CoV-2 w okresie powakacyjnym 2020.

2020 Stanowisko Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN dotyczące listu otwartego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych w sprawie przyszłych szczepień przeciwko SARS-CoV-2.

2021. Stanowisko (wspólnie z konsultantami w dziedzinie immunologii klinicznej) w sprawie szczepień ochronnych przeciwko COVID-19 u chorych z pierwotnymi niedoborami odporności (PNO) z uwzględnieniem rodzaju i głębokości zaburzeń immunologicznych oraz ryzyka ciężkiego przebiegu COVID-19.

2021. Opinia na temat szczepienia anty-SARS-CoV-2 pacjentów ze zmniejszoną odpornością, w szczególności chorych na choroby krwi.

Opracowywano też i wydawano opinie w innych sprawach ważnych dla misji Komitetu:

2020 Stanowisko popierające uruchomienie przetwórci osocza w Polsce.

2020 Stanowisko na temat dokumentu: Opinion on the proposed EURL ECVAM Recommendation on Non-Animal Derived Antibodies (Opinia na temat propozycji rekomendacji EURL ECVAM dotyczącej przeciwciał nie pochodzących od zwierząt.

2022, Stanowisko Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN w sprawie agresji Federacji Rosyjskiej na Republikę Ukrainy.

2022. Stanowisko Ekspertów pod auspicjami Komitetu Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka Polskiej Akademii Nauk: Wyzwania dla badań klinicznych i wprowadzania do praktyki innowacyjnych metod leczniczych w Polsce.

Komitet posiada swoją stronę internetową, na której prezentuje te stanowiska i opinie. Są one także przesyłane bezpośrednio odpowiednim władzom.

Komitet Nauk Neurologicznych

Wydział V Nauk Medycznych

www.knn.pan.pl

Komitet Nauk Neurologicznych PAN zorganizowano w 1971 roku.

Słowa kluczowe: udary mózgu, choroby zwyrodnieniowe, padaczka, neuroimmunologia, neurochemia, neurofizjologia, neurogenetyka, neuroobrazowanie, neuropatologia, neurologia dziecięca, neurochirurgia, psychiatria, neuropsychologia

Komitet swym zakresem działania obejmuje całokształt nauk podstawowych i klinicznych dotyczących układu nerwowego. Komitet jest samorządną reprezentacją dyscypliny nauk medycznych służącą integrowaniu uczonych z całego kraju.

Regulamin Komitetu Nauk Neurologicznych Polskiej Akademii Nauk uchwalony został na posiedzeniu plenarnym Komitetu w dniu 1 lipca 2020 roku [uchwała nr 1/2020] i zatwierdzony przez prof. dr hab. Romualda Zabielskiego, Wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk w dniu 20 listopada 2020 roku.

Przewodniczący Komitetu to:

Adam Kunicki (1971-1980), Lucjan Stępień (1981-1984), Mieczysław Wender (1985-1992), Teofan Domżał (1993-1995), Mieczysław Wender (1996-2003), Tomasz Trojanowski (2003-2014), Urszula Fiszer (od 2015).

Obecny skład osobowy i struktura organizacyjna Komitetu:

Przewodnicząca:

prof. dr hab. Urszula FISZER

Klinika Neurologii i Epileptologii, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Warszawa

e-mail: ufiszer@cmkp.edu.pl

Honorowy przewodniczący:

czł. rzecz. PAN prof. dr hab. Tomasz TROJANOWSKI

Klinika Neurochirurgii i Neurochirurgii Dziecięcej, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Zastępcy Przewodniczącego:

prof. dr hab. Anna CZŁONKOWSKA, czł. rzec. PAN
Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

prof. dr hab. Ewa PILARSKA
Klinika Neurologii Rozwojowej, Gdański Uniwersytet Medyczny, Gdańsk

Członkowie Prezydium:

prof. dr hab. Marcin ROSZKOWSKI
Klinika Neurochirurgii, Instytut Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka, Warszawa

prof. dr hab. Tomasz TROJANOWSKI czł. rzec. PAN
Klinika Neurochirurgii i Neurochirurgii Dziecięcej, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

dr hab. Tomasz LITWIN
Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

Sekretarz:

prof. dr hab. Bożena GALAS-ZGORZALEWICZ
Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Członkowie Komitetu

prof. dr hab. Monika ADAMCZYK – SOWA
Katedra i Klinika Neurologii, Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice

dr hab. Jan BEMBENEK
Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

prof. dr hab. Stanisław CZUCZWAR, czł. koresp. PAN
Katedra i Zakład Patofizjologii, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

dr hab. Ewa EMICH – WIDERA

Katedra i Klinika Neurologii Dziecięcej, Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice

prof. dr hab. Piotr GAŁECKI (specjalista)

Katedra Chorób Układu Nerwowego, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

dr hab. Ewa JAMROZ

Katedra Pediatrii, Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice

prof. dr hab. Dariusz JASKÓLSKI (specjalista)

Klinika Neurochirurgii i Onkologii Układu Nerwowego, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

prof. dr hab. Bartosz KARASZEWSKI

Katedra Neurologii, Gdański Uniwersytet Medyczny

dr hab. Adam KOBAYASHI, prof. UKSW

Collegium Medicum, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

prof. dr hab. Iwona KURKOWSKA – JASTRZĘBSKA

II Klinika Neurologiczna, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

prof. dr hab. Zenon MARIAK

Klinika Neurochirurgii, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

prof. dr hab. Maria MAZURKIEWICZ – BEŁDZIŃSKA

Katedra Neurologii, Gdański Uniwersytet Medyczny, Gdańsk

prof. dr hab. Ewa MOJS (specjalista) (23 luty 2022) rezygnacja z prac Komitetu, sprawy osobiste), Katedra i Zakład Psychologii Klinicznej, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

prof. dr hab. Barbara MROCZKO Zakład Diagnostyki Chorób Neurozwyrodnieniowych, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

prof. dr hab. Konrad REJDAK

Katedra i Klinika Neurologii, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

dr hab. Jacek ROŻNIECKI, prof. UMed

Klinika Neurologii, Udarów Mózgu i Neurorehabilitacji, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

prof. dr hab. Leszek SAGAN

Katedra Neurochirurgii, Pomorski Uniwersytet Medyczny, Szczecin

dr hab. Anna SARNOWSKA, prof. IMDiK PAN

Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. Mirosława Mossakowskiego PAN,
Warszawa

dr hab. Iwona SARZYŃSKA-DŁUGOSZ (specjalista)

II Klinika Neurologii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

prof. dr hab. Joanna SENIÓW

Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

prof. dr hab. Halina SIENKIEWICZ – JAROSZ

Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

dr hab. Joanna SIUDA

Katedra Neurologii, Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice

dr hab. Mariusz STASIOŁEK

Katedra i Klinika Neurologii, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

prof. dr hab. Adam STĘPIEŃ

Wojskowy Instytut Medyczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa

dr hab. Teresa STRADOMSKA

Instytut "Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka", Warszawa

prof. dr hab. Edyta SZUROWSKA (specjalista)

II Zakład Radiologii, Gdański Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Jacek ZAREMBA, czł. rzec. PAN

Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa

prof. dr hab. Grzegorz ZIELIŃSKI

Wojskowy Instytut Medyczny, Warszawa

liczba członków ogółem 34, w tym członkowie PAN 4;

zatrudnionych w (jako głównym miejscu pracy): jednostkach PAN 1, uczelniach 19, instytutach badawczych 11, pozostałych 3)

1. Zespół Neurologii Dziecięcej

Liczba członków: 7

Decyzja Pana Dziekana z dnia 10.02.2021

dr hab. Ewa Emich-Widera

prof. dr hab. Bożena Galas-Zgorzalewicz

dr hab. Ewa Jamroz

prof. dr hab. Maria Mazurkiewicz-Beldzińska

prof. dr hab. Ewa Mojs (rezygnacja z prac KNN PAN jw.)

prof. dr hab. Ewa Pilarska

dr hab. Teresa Stradomska

2. Zespół Chorób Naczyniowych Układu Nerwowego

Liczba członków: 8

Decyzja Pana Dziekana z dnia 10.02.2021

prof. dr hab. Anna Członkowska

dr hab. Adam Kobayashi
prof. dr hab. Adam Stępień
prof. dr hab. Jacek Roźniecki
prof. dr hab. Bartłomiej Karaszewski
prof. dr hab. Joanna Seniów
dr hab. Iwona Sarzyńska-Długosz
Prof. dr. hab. Tomasz Trojanowski

Komitet Nauk Neurologicznych PAN wraz ze swymi komisjami organizował sympozja i konferencje naukowe, z szerokim udziałem gości zagranicznych. Materiały wielu z tych konferencji były opublikowane w wydawnictwach okazjonalnych lub w suplementach. Konferencje stanowiły ważny element inspiracji oraz koordynacji badań w zakresie nauk neurologicznych, a tym samym ważny czynnik integracji nauk podstawowych i klinicznych. W konferencjach zwracano również uwagę na aspekt edukacyjny w zakresie szeroko rozumianego szkolenia podyplomowego.

Od 2019 roku (także 2020, 2021, 2022) roku Komitet Nauk Neurologicznych bierze czynny udział w Konferencji „Zdrowie Polaków” przygotowując panele eksperckie.

W ciągu kolejnych kadencji w trakcie spotkań plenarnych Komitetu omawiano stan nauk neurologicznych w Polsce, ze szczególnym zwróceniem uwagi na aktualne trendy w nauce światowej, co stanowiło wskazówkę dla środowiska naukowego.

Odrębnym zagadnieniem, którym zajmował się Komitet, była sytuacja nauk klinicznych w zakresie chorób układu nerwowego w warunkach aktualnej pracy ochrony zdrowia. Analizowano sytuację w dziedzinie klinicznej neurologii, neurochirurgii, psychiatrii i psychologii. Został opublikowany dokument: Kobayashi A, Niewada M, Członkowska A, Ryglewicz D, Trojanowski T, Fiszer U. Trombektomia w udarze niedokrwiennym mózgu – stanowisko Komitetu Nauk Neurologicznych Polskiej Akademii Nauk, Nauka 2016, 3, 161-168

Komitet Nauk Neurologicznych PAN popiera raport przygotowany na zlecenie Polskiego Towarzystwa Neurologicznego STAN POLSKIEJ NEUROLOGII I KIERUNKI JEJ ROZWOJU w perspektywie do 2030 r.

Komitet prowadzi także stronę internetową www.knn.pan.pl (w j. polskim i j. angielskim), gdzie umieszczony jest regulamin, sprawozdania z konferencji, informacja o działalności

oraz najważniejsze osiągnięcia w zakresie nauk podstawowych i klinicznych dotyczących układu nerwowego opracowane przez członków Komitetu Nauk Neurologicznych PAN.

Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka

Wydział V Nauk Medycznych

Rok powołania Komitetu i krótka historia

Komitet powstał w roku 1961 z inicjatywy i dzięki osobistemu zaangażowaniu prof. dra hab. Aleksandra Szczygła, który doceniał rolę i znaczenie nauki o żywieniu człowieka w utrzymaniu zdrowia i rozwoju społeczeństwa. Komitet został powołany Uchwałą nr 10/61 przez Prezydium PAN w dniu 24 października 1961 roku, jako Międzywydziałowy Komitet Żywienia Ludności. Działał on pod taką nazwą przy Prezydium PAN w latach 1961-1972, a w maju 1972 roku został przekształcony w Wydziałowy Komitet Żywienia Ludności i organizacyjnie włączony do komitetów działających w VI Wydziale Nauk Medycznych PAN. W konsekwencji jego pierwotną nazwę zmieniono Uchwałą Prezydium PAN nr 3/78 z dnia 17 stycznia 1978 roku na Komitet Żywienia Człowieka. Ze względu na reformę Polskiej Akademii Nauk i ograniczenie liczby komitetów w Wydziałach, w kadencji 2001-2003 Wydział Nauk Medycznych połączył Komitet Epidemiologii z Komitetem Żywienia Człowieka w jeden komitet o nazwie Komitet Epidemiologii Profilaktyki Chorób i Żywienia Człowieka. Formuła ta nie sprawdziła się i ww. Komitet rozwiązano uchwałą Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 18 grudnia 2003 roku i powtórnie przywrócono samodzielność Komitetu pod nazwą, pod którą działa do dnia dzisiejszego, Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka.

Pierwszym przewodniczącym Komitetu był prof. dr hab. Aleksander Szczygieł. Kontynuatorem idei upowszechniającej znaczenie żywienia i żywności dla uzyskania optymalnego stanu zdrowia społeczeństw był prof. dr hab. Stanisław Berger, wieloletni kolejny przewodniczący Komitetu, który w zasadniczy sposób przyczynił się do jego dalszego rozwoju. Skład osobowy prezydiów Komitetu od 1961 roku do chwili obecnej przedstawiono w Tabeli 1. Więcej informacji znajduje się na stronie: <https://knozcp.pan.pl/pl/>

Tabela 1. Przedstawiciele nauki we władzach Komitetu

Przewodniczący	Wiceprzewodniczący	Sekretarz naukowy
Prof. dr hab. n. med. Aleksander Szczygieł (1961-1977)	Prof. dr hab. n. roln. Stanisław Berger prof. dr hab. n. med. Bolesław Górnicki prof. dr hab. n. med. Światosław Ziemiański	Prof. dr hab. n. biol. Jadwiga Charzewska
Prof. dr hab. n. roln. Stanisław Berger (1979-1996)	Prof. dr hab. n. med. Jan Hasik prof. dr hab. n. med. Światosław Ziemiański	Prof. dr hab. n. przyrod. Anna Gronowska-Senger
Prof. dr hab. n. przyrod. Anna Gronowska-Senger (1996-2015)	prof. dr hab. n. farm. Maria Borawska prof. dr hab. n. med. Jan Dzieniszewski prof. dr hab. n. roln. Jan Gawęcki Prof. dr hab. n. med. Lech Hryniewiecki prof. dr hab. n. med. Jerzy Socha prof. dr hab. n. med. Światosław Ziemiański	Prof. dr hab. n. roln. Anna Brzozowska
Prof. dr hab. n. roln. Lidia Wądołowska (2015-2023)	Prof. dr hab. n. farm. Maria Borawska prof. dr hab. roln. Anna Brzozowska prof. dr hab. n. przyrod. Anna Gronowska-Senger	Dr hab. Jolanta Czarnocińska

Zakres działania Komitetu:

żywienie człowieka, dietetyka, epidemiologia żywieniowa, zdrowie publiczne, fizjologia żywienia człowieka, bezpieczeństwo żywności i żywienia, bromatologia, profilaktyka i terapia żywieniowa, edukacja żywieniowa, technologia i chemia żywności, toksykologia żywności

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka PAN współpracuje z następującymi organizacjami międzynarodowymi:

- Międzynarodową Unią Nauk Żywnościowych (*International Union of Nutritional Sciences*, IUNS) <https://iuns.org/>,
- Federacją Europejskich Towarzystw Żywnościowych (*Federation of European Nutrition Societies*, FENS) <https://fensnutrition.org/>,
- Europejską Akademią Nauk Żywnościowych (*European Academy of Nutritional Sciences*, EANS).

Od 1999 roku Komitet pełni funkcję Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Unią Nauk Żywnościowych (IUNS) i aktywnie działa na rzecz Unii. W kadencji 1993-1997 prof. Stanisław Berger pełnił funkcję Wiceprezydenta IUNS, a w kadencji 2009-2013 prof. Małgorzata Schlegel-Zawadzka była członkiem Rady IUNS oraz przedstawicielem IUNS reprezentującym Unię (*Representative to External Groups*) w Międzynarodowej Radzie Unii Naukowych (*International Council of Scientific Unions*, ICSU), reprezentując Między-unijną Komisję ds. Nauk Rolniczych, Leśnych i Wodnych (*Inter-Union Commission on the Application of Science to Agriculture, Forestry, and Aquaculture*, CASAFA). Od początku istnienia Komitetu jego przedstawiciele regularnie reprezentowali Polskę z prawem głosu podczas wyboru władz IUNS i byli członkami 10-osobowego komitetu wyborczego (*Nominating Committee*).

Komitet aktywnie współpracuje z Europejską Federacją Towarzystw Żywnościowych (FENS), której przewodniczącym w latach 1987-1991 był prof. Stanisław Berger. Prof. Anna Brzozowska zasiadała w Radzie FENS (2008-2015), a prof. Małgorzata Schlegel-Zawadzka była członkiem Zarządu FENS (*Board Member*; 2011-2019) i koordynatorem do zadań specjalnych (*Task Force Coordinator*; 2015-2019). Prof. Anna Brzozowska była członkiem komitetu naukowego (*Scientific Committee*) konferencji FENS w roku 2011 (Madryt, Hiszpania) i członkiem komitetu organizacyjnego (*Organizing Committee*) konferencji FENS w roku 2015 (Berlin, Niemcy), a prof. Jadwiga Hamułka była/jest członkiem komitetu naukowego dwóch konferencji FENS w roku 2019 (Dublin, Irlandia) i roku 2023 (Belgrad, Serbia).

Komitet aktywnie uczestniczył w pracach Europejskiej Akademii Nauk Żywnościowych (EANS), której członkami są profesorowie Stanisław Berger i Anna Gronowska-Senger, pełniąca w latach 1995-2004 funkcję wiceprezydenta tej organizacji.

Komitet był organizatorem Międzynarodowej Konferencji EANS w latach 1972 i 1997 oraz Międzynarodowej Konferencji FENS w roku 1987, brał udział w przygotowaniu

programu naukowego Kongresu IUNS w 1993 roku w Adelajdzie (Australia) i kilku Międzynarodowych Konferencji FENS (2015, 2019, 2023), a także opiniował Program Pracy Światowej Organizacji Zdrowia (*World Health Organization*, WHO) na lata 2014-2019, zwracając uwagę na brak w nim zagadnień dotyczących żywienia człowieka w różnych okresach życia.

Skład osobowy Komitetu w bieżącej kadencji

Członkowie z wyboru:

Przewodnicząca Komitetu: prof. dr hab. Lidia Wądołowska

Prezydium: prof. dr hab. Lidia Wądołowska; prof. dr hab. Anna Gronowska-Senger – wiceprzewodnicząca; prof. dr hab. Maria Borawska – wiceprzewodnicząca; dr hab. Jolanta Czarnocińska – sekretarz naukowy; prof. dr hab. Jadwiga Hamułka – członkini; prof. dr hab. Piotr Socha – członek

Przewodniczący i wiceprzewodniczący komisji: dr hab. Jerzy Bertrandt; prof. dr hab. Mariola Friedrich; prof. dr hab. Danuta Górecka; dr hab. Ewa Lange; dr hab. Katarzyna Przybyłowicz; dr hab. Katarzyna Socha; prof. dr hab. Agata Wawrzyniak; prof. dr hab. Halina Weker

Pozostali członkowie: dr hab. Barbara Bobrowska-Korczak; prof. dr hab. Ewa Cieślik; prof. dr hab. Jadwiga Charzewska; dr hab. Magdalena Człapka-Matyasik; dr hab. Małgorzata Drywień; prof. dr hab. Marzena Jeżewska-Zychowicz; dr hab. Anna Kołłajtis-Dołowy; prof. dr hab. Zbigniew Krejpcio; dr hab. Renata Markiewicz-Żukowska; dr hab. Zbigniew Marzec; dr hab. Hanna Mojska; prof. dr hab. Regina Olędzka; prof. dr hab. Juliusz Przysławski; dr hab. Iwona Traczyk; prof. dr hab. Jarosław Walkowiak; prof. dr hab. Aneta Wojdyło; dr hab. Katarzyna Zabłocka-Słowińska

Członkowie honorowi: prof. dr hab. Stanisław Berger – honorowy przewodniczący; prof. dr hab. Anna Gronowska-Senger; prof. dr hab. Jerzy Socha

Członkowie powołani w skład Komitetu – członkowie-specjaliści: prof. dr hab. Monika Bronkowska; dr hab. Anna Długosz; dr inż. Danuta Gajewska; mgr inż. Ewa Gayny; prof. dr hab. Joanna Gromadzka-Ostrowska; prof. dr hab. Teresa Leszczyńska; dr hab. Joanna Sadowska; prof. dr hab. Małgorzata Schlegel-Zawadzka; mgr inż. Marta Widz; dr hab. Małgorzata Woźniewicz

Sekretarz techniczny: mgr Marta Lonnie marta.lonnie@uwm.edu.pl

Struktura organizacyjna Komitetu

Początkowo w Komitecie działało 6 komisji i jeden zespół roboczy, tj. Komisja Fizjologii Żywienia, Komisja Patologii Żywienia, Komisja Ekonomiki Wyżywienia, Komisja Żywienia Dziecka, Komisja Nauczania i Upowszechniania Wiedzy o Żywności i Żywieniu, Komisja ds. Współpracy z Zagranicą; Zespół Roboczy Wojskowy ds. Ochrony Żywienia w Warunkach Specjalnych, przy czym każda z tych jednostek miała swego przewodniczącego.

W 1978 roku zmieniono nazwy i zakres działania komisji, powołując następujące komisje: Fizjologii i Patologii Wyżywienia; Norm Żywieniowych i Oceny Wyżywienia; Racjonalizacji, Nauczania i Upowszechniania Wiedzy o Żywieniu; Żywienia Dzieci i Młodzieży; Żywienia w Warunkach Przemysłowych. Przez pewien czas działały dodatkowo jeszcze dwie komisje: Racjonalizacji i Higieny Żywienia; Oceny Składu i Wartości Odżywczych Środków Spożywczych.

W następnych kadencjach powoływano zwyczajowo od 4 do 5 komisji, były to m.in. komisje: Higieny Żywności i Żywienia; Fizjologii Żywienia i Dietetyki; Edukacji Żywieniowej; Żywienia Dzieci i Młodzieży; Dietetyki i Profilaktyki Żywieniowej; Fizjologii; Dietetyki; Behawioralnych Uwarunkowań Żywienia.

W obecnej strukturze organizacyjnej Komitetu działają 4 komisje:

- Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia,
- Dietetyki,
- Żywienia Dzieci i Młodzieży,
- Żywienia Osób Dorosłych i Starszych.

Nagrody przyznawane przez Komitet

Od roku 2017 Komitet przyznaje nagrodę za wybitną monografię naukową z zakresu nauki o żywieniu człowieka. W roku 2017 na wniosek Komitetu, Wyróżnienie Prezesa Polskiej Akademii Nauk dla wybitnej monografii uzyskała książka pt. „Interakcje leków z pożywieniem”, pod redakcją prof. Zofii Zachwiejowej i dra Pawła Paśko.

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

Komitet opracował wiele raportów, ekspertyz, stanowisk i opinii na potrzeby różnych podmiotów, w tym umożliwiających podejmowanie działań przez ośrodki decyzyjne w kraju, takich jak:

- ocena sytuacji w zakresie stanu nauki o żywieniu, jej osiągnięć oraz kierunków i zadań w przyszłości dla potrzeb ówczesnego Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz innych zainteresowanych ministerstw (oceny okresowe w pierwszych latach działalności),
- ocena dyscypliny „nauka o żywieniu człowieka” dla potrzeb Departamentu DG XII Unii Europejskiej,
- ocena rankingu czasopism objętych właściwościami Komitetu dla potrzeb Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- ekspertyza na temat „Podstawy naukowe żywienia w szpitalach” dla potrzeb Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej,
- opinia na temat projektu ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia dla potrzeb Komisji Sejmowej,
- stanowisko dotyczące „ESF draft position paper on genetically modified plants” (*European Scientific Federation*) dla Wydziału Nauk Medycznych PAN,
- opracowanie standardu studiów licencjackich (3 lata) i magisterskich (2 lata) dla kierunku kształcenia „dietetyka” dla Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego,
- ekspertyzy dotyczące przydatności produkowanych przez firmy farmaceutyczne diet leczniczych i preparatów do żywienia pozajelitowego przed ich rejestracją w Polsce,
- ekspertyza na temat „Żywność i Żywienie XXI wieku – wizja rozwoju polskiego sektora spożywczego” przygotowana w ramach Programu Operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka 2007-2013,
- ekspertyza na temat „Ocena częstości występowania, możliwości diagnostycznych i terapeutycznych zaburzeń karmienia u dzieci (poniżej 3. roku życia) w Polsce” dla Ministerstwa Zdrowia i NFZ (finansowana częściowo przez PAN),
- ekspertyza na temat „Ocena realizacji problematyki badawczej z zakresu nauk o żywieniu i rozwoju człowieka, stanu tych nauk w Polsce oraz pożądaných kierunków ich dalszego rozwoju” dla potrzeb PAN,

- opinia na temat „Bezpieczeństwo spożywania napojów energetyzujących przez dzieci, młodzież i kobiety ciężarne oraz karmiące” dla Głównego Inspektora Sanitarnego,
- wskazanie krajowych jednostek naukowych mogących wydawać opinie w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia dla Dziekana Wydziału Nauk Medycznych PAN,
- przesłanie danych do Głównego Inspektora Sanitarnego, odnośnie do struktury spożycia żywności z dodatkiem witamin i składników mineralnych, będących podstawą do raportu dla Komisji Europejskiej na temat rozwoju rynku żywności z tymi dodatkami,
- opinia na temat projektu „Trzeci Polski Konsensus Tłuszczowy” dla Głównego Inspektora Sanitarnego,
- opinia dotycząca ustawy o GMO dla Rady Instytutu Genetyki i Biotechnologii Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego,
- konsultacja w sprawie stosowania suplementów dla Zakładu Karnego w Kwidzynie,
- ekspertyza na temat celiakii w Polsce w ramach projektu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- ekspertyza na temat „Zawartość izomerów *trans* nienasyconych kwasów tłuszczowych w wybranych produktach spożywczych – wyroby cukiernicze” dla potrzeb Ministerstwa Zdrowia,
- opinia w sprawie „Poradnika żywienia dzieci od 1. do 13. roku życia” dla Ministra Zdrowia,
- opinia na temat „Suplementacja witaminami i żelazem niemowląt i małych dzieci” dla Głównego Inspektora Sanitarnego,
- opinia w sprawie nowej procedury przewodów habilitacyjnych dla Wiceprezesa PAN,
- opinia dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty dla Dziekana Wydziału Nauk Medycznych PAN,
- stanowisko i uwagi dotyczące projektu nowelizacji ustawy w sprawie planu zrównania na najwyższym poziomie stawki VAT dla napojów dla Dziekana Wydziału Nauk Medycznych PAN.

Wydawane przez Komitet czasopisma

Komitet nie jest wydawcą czasopism naukowych. Wspólnie z Komitetem Nauk o Żywności i Żywieniu PAN, Polskim Towarzystwem Technologów Żywności oraz Polskim

Towarzystwem Nauk Żywnościowych był współzałożycielem czasopisma PAN *Polish Journal of Food and Nutritional Sciences* (<http://journal.pan.olsztyn.pl/>).

Konferencje naukowe

Komitet w latach 1961-2010 był organizatorem/współorganizatorem 80 konferencji, które dotyczyły następujących tematów:

- roli Instytutów Żywności i Komitetów Polskiej Akademii Nauk w kształtowaniu polityki żywienia w kraju,
- nowelizacji norm żywienia; oceny zróżnicowanego zapotrzebowania na energię, białko i inne podstawowe składniki odżywcze,
- regulacji prawnych i zasad formułowania zaleceń dotyczących żywienia dzieci w Polsce,
- sposobu żywienia niemowląt i małych dzieci oraz jego weryfikacji na tle światowych zaleceń spożycia składników pokarmowych oraz stanu odżywienia,
- żywienia dzieci zdrowych w aspekcie zapobiegania chorobom cywilizacyjnym,
- wczesnego programowania żywieniowego zdrowia dorosłych,
- żywienia ludzi starszych w gospodarce rynkowej; zwyczajów żywieniowych Polaków – uwarunkowań i konsekwencji zdrowotnych; profilaktyki żywieniowej i zdrowotnej,
- metod ankietowych w badaniach żywieniowych,
- psychologii społecznej, zachowań żywieniowych, edukacji żywieniowej,
- niedożywienia – przyczyn, diagnostyki i leczenia; żywienia i nowotworów,
- chorób przewlekłych, profilaktyki i oceny jakości życia osób przewlekle chorych,
- roli żywienia w etiopatogenezie próchnicy,
- niepożądanych reakcji pokarmowych i zaburzeń odżywiania,
- leczenia dietetycznego jako elementu postępowania behawioralnego w prewencji i terapii zespołu metabolicznego u dzieci i młodzieży,
- żywienia pozajelitowego i dojelitowego dzieci i dorosłych w Polsce w warunkach domowych,
- standardów gastroenterologicznych, hepatologicznych i żywieniowych w praktyce lekarza rodzinnego i pediatry; standardów medycznych w praktyce neonatologicznej i pediatrycznej,
- postępów w epidemiologii i ocenie żywności funkcjonalnej; wartości odżywczej i zdrowotnej żywności produkowanej z użyciem nowych surowców i technologii,

- żywności specjalnego przeznaczenia – kierunków i perspektyw rozwoju; mleka fermentowanego w żywieniu dzieci zdrowych i chorych; probiotyków i prebiotyków,
- postępów w technologii, technice, analityce i organizacji mleczarstwa,
- jakości zdrowotnej żywności i przedmiotów użytku; bezpieczeństwa żywności; mikrobiologicznych aspektów higieny żywności i żywienia,
- znaczenia białka i tłuszczów w żywieniu niemowląt i małych dzieci,
- witamin i mikroelementów w żywieniu człowieka i leczeniu żywieniowym, ich biodostępności i stanu odżywienia; nieinwazyjnych metod oceny wysycenia organizmu makro- i mikroelementami; znaczenia antyoksydantów w żywieniu ludzi zdrowych i chorych,
- zapobiegania niedoborom wapnia w diecie Polaków; dodatków fosforanowych w żywieniu;
- oceny stopnia skażenia żywności metalami ciężkimi, środkami ochrony roślin oraz obecności aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych w środowisku,
- interakcji spożywanej żywności z lekami,
- istotnym zagrożeniom żywieniowym a codziennym nawykom; bezpiecznej żywności i racjonalnemu żywieniu jako podstawy zdrowia człowieka,
- żywności i żywienia w XXI wieku – wyzwaniom i nadziejom; bromatologii dla społeczeństwa XXI wieku,
- żywienia – treningu – wspomaganie; dietom XXI wieku jako wyzwania dla dietetyków, lekarzy i technologów żywności.

Konferencje popularyzujące wiedzę

Od 2009 roku Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka przy Wydziale Nauk Medycznych PAN wraz z Komitetem Nauk o Żywności i Żywieniu przy Wydziale Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN organizują corocznie wspólne konferencje z cyklu „Żywność, żywienie a zdrowie” popularyzujące wiedzę z tematów:

1. Żywność, żywienia a zdrowie (2009).
2. Postęp w nauce o lipidach: aspekty technologiczne i zdrowotne (2010).
3. Żywność funkcjonalna – korzyści i ograniczenia (2011).
4. Postęp w nauce o białkach: aspekty technologiczne i zdrowotne (2012).
5. Nanotechnologia w żywności i żywieniu – korzyści i zagrożenia (2013).
6. Postęp w nauce o sacharydach: aspekty technologiczne i zdrowotne (2014).

7. Żywność modyfikowana genetycznie – wady i zalety (2015).
8. Interakcje składników żywności: aspekty technologiczne i żywieniowe (2016).
9. Żywność i żywienie a mikrobiota człowieka (2017).
10. Woda w żywności i żywieniu – aspekty technologiczne i zdrowotne (2018).
11. Opakowania i dodatki do żywności – aspekty technologiczne i zdrowotne (2019).
12. Niekonwencjonalne i innowacyjne techniki – aspekty technologiczne i zdrowotne (2020).
13. Nutraceutyki – aspekty żywieniowe, zdrowotne i technologiczne (2021).
14. Żywność fermentowana – aspekty technologiczne, żywieniowe i zdrowotne (2022).

Spółeczny wymiar działalności Komitetu

Komitet Nauki o Żywieniu Człowieka PAN odgrywał i odgrywa ważną i wiodącą rolę w rozwoju istotnej dla każdego kraju nauki z zakresu żywienia człowieka poprzez niżej wydane opracowania:

- „Norm żywieniowych dla ludności Polski. cz. I. Energia, białko, tłuszcze” Warszawa 1984;
- „Norm żywieniowych dla ludności Polski. cz. II. Witaminy, składniki mineralne” Warszawa 1987;
- „Zaleceń żywieniowych dla ludzi dorosłych w Polsce” oraz „Zaleceń żywieniowych dla dzieci w wieku 1-3 lat i młodzieży w okresie pokwitania” (w kadencji 1996-1999).

Komitet pełnił i wciąż pełni znaczącą rolę opiniotwórczą poprzez opracowywanie i propagowanie naukowych poglądów w postaci stanowisk. Do najważniejszych osiągnięć należy przygotowanie ośmiu stanowisk dotyczących istotnych społecznie aspektów żywieniowo-zdrowotnych, w których upowszechniono naukowe poglądy w sprawach:

- roli prawidłowego nawodnienia w zdrowym żywieniu oraz pożądane zmiany zwyczajów Polaków dotyczące spożycia płynów (2017),
- posiłków szkolnych i nowych standardów żywienia w szkołach (2019),
- wartości odżywczej i bezpieczeństwa stosowania diet wegetariańskich (2019),
- stosowania suplementów diety zawierających witaminy i składniki mineralne przez osoby dorosłe (2021),
- zaleceń żywieniowych podczas pandemii COVID-19 (2021),
- zasad żywienia dzieci w wieku 1-3 lat (2022),

- żywieniowych, zdrowotnych i technologicznych aspektów stosowania nutraceutyków (przygotowane wspólnie z Komitetem Nauk o Żywności i Żywieniu) (2022),
- zaleceń żywieniowych w chorobie nowotworowej dla pacjentów, ich rodzin i opiekunów (2022).

Stanowiska są dostępne na stronie Komitetu

(<https://knozc.pan.pl/index.php/pl/stanowiska-i-opinie>) i zostały przekazane wielu krajowym instytucjom odpowiedzialnym za zdrowie publiczne oraz upowszechnione w mass mediach. Pięć stanowisk upubliczniono w czasopismach naukowych (w języku polskim i/lub angielskim): *Żywieniu Człowieka i Metabolizmie* (2017,44,4,182-185), *Standardach Medycznych/Pediiatrii* (2021,18,289-298; 2021,18,299-304; 2022,19,287-302; 2022,19,557-562) i *Rocznikach Państwowego Zakładu Higieny* (<https://doi.org/10.32394/rpzh.2021.0166>; <https://doi.org/10.32394/rpzh.2021.0168>; <https://doi.org/10.32394/rpzh.2022.0238>).

Komitet angażował się i nadal angażuje się w opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego/Edukacji i Nauki dotyczących istotnych problemów z zakresu żywienia i zdrowia publicznego, w tym:

- argumentował konieczność uregulowania kwestii kształcenia dietetyków i zawodu dietetyka w Polsce,
- zaproponował standardy kształcenia dla kierunku dietetyka w Polsce,
- zgłosił uwagi do projektu ustawy o niektórych zawodach medycznych,
- przedstawił uwagi do projektu ustawy z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumenckich,
- zgłosił uwagi do projektu rozporządzenia w sprawie wymagań obowiązujących przy prowadzeniu żywienia w szpitalach,
- przygotował opinię w sprawie rekomendacji EURL ECVAM dotyczących stosowania przeciwciał niepochodzących od zwierząt (ang. *non-animal-derived antibodies*) jako narzędzia badawczego i diagnostycznego.

Komitet odgrywa znaczącą rolę w środowisku naukowym przez promowanie wysokich standardów prowadzenia badań żywieniowych, w tym doskonalenie i ujednoczenie metodologii badań żywieniowych w Polsce. W tym zakresie ma trzy ważne osiągnięcia

obejmujące opracowanie materiałów metodycznych, które udostępniono w języku polskim i/lub angielskim na stronie internetowej Komitetu – są to:

- *Przewodnik metodyczny badań sposobu żywienia* (2013) opracowany przez członków Komitetu pod redakcją prof. Anny Gronowskiej-Senger, dostępny w wersji PDF: <https://knozc.pan.pl/pl/wydawnictwa/88-przewodnik-metodyczny-badan-sposobu-zywienia>
- *Kalkulator do oceny spożycia składników pokarmowych na poziomie indywidualnym z wykorzystaniem norm żywienia EAR i AI oraz poziomu UL* (2018) opracowany przez prof. Lidię Wądołowską i mgr Monikę Kopeć, dostępny w wersji XLSX: <https://knozc.pan.pl/pl/kalkulator>
- *Kwestionariusz do badania poglądów i zwyczajów żywieniowych i procedury opracowania danych KomPAN®* (I wyd. 2016; II wyd. 2020) opracowany przez członków Komitetu pod redakcją prof. Jana Gawęckiego i zwalidowany przez wielośrodkowy zespół badaczy pod kierunkiem prof. Lidii Wądołowskiej, dostępny w wersji PDF: <https://knozc.pan.pl/index.php/pl/aktualnoci/138-ii-wydanie-kwestionariusza-kompan-do-badania-pogladow-i-zwyczajow-zywieniowych-oraz-procedura-opracowania-danych-zywieniowych-w-polskiej-i-angielskiej-wersji-jezykowej> oraz wersji online: <https://knozc.pan.pl/pl/kompan-1/104-kompan-online>. Kwestionariusz KomPAN® jest stosowany przez wielu naukowców w Polsce i na świecie do badań z zakresu żywienia i zdrowia w kontekście profilaktyki i etiologii chorób sercowo-naczyniowych, nowotworowych, cukrzycy, niedoczynności tarczycy, zaburzeń snu, zaburzeń jedzenia, itp. Wykorzystano go u ponad 25 tys. osób zdrowych lub chorych, a wyniki badań udostępniono społeczności międzynarodowej w 41 publikacjach.

Komitet Nauk Klinicznych

Wydział V Nauk Medycznych

<https://kompat.pan.pl>

Pierwotna nazwa Komitetu, który powołano w roku 1969 brzmiała - Komitet Patofizjologii Klinicznej. Komitet Nauk Klinicznych został powołany Uchwałą nr 2/2011 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 26 maja 2011 r. i działa przy Wydziale V Nauk Medycznych PAN.

Zadaniem Komitetu Patofizjologii Klinicznej była integracja dyscyplin klinicznych poprzez współdziałanie, wymianę poglądów, prowadzenie i patronat nad pracami z zakresu nauk klinicznych. W roku 1969 do Komitetu Nauk Klinicznych wybrano 32 przedstawicieli różnych dyscyplin nauk klinicznych oraz powołano 10 Komisji, będących podstawowymi jednostkami organizacyjnymi. W kolejnych kadencjach w skład Komitetu wchodziło od 25 do 41 osób. Liczba członków w roku 2023 wynosi 47.

Komitet Nauk Klinicznych reprezentuje najwięcej specjalności medycznych w Wydziale V Nauk Medycznych. W składzie Komitetu znajdują się profesorowie uniwersytetów medycznych, instytutów naukowych PAN oraz instytutów badawczych, którzy reprezentują różne obszary nauk medycznych. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele specjalności z różnych dziedzin klinicznych, wybierani przez środowisko naukowe danej dyscypliny lub dyscyplin reprezentowanych w Komitecie oraz członkowie krajowi Polskiej Akademii Nauk odpowiednich specjalności, zgłaszający swój udział w pracach danego Komitetu lub zapraszani do udziału w tych pracach.

Komitet obejmuje swym zakresem działania większość zagadnień klinicznych z dziedziny medycyny. Do jego zadań należy podejmowanie działań służących rozwojowi specjalności medycznych reprezentowanych przez Komitet oraz wykorzystanie, upowszechnianie i promowanie ich osiągnięć w kraju i za granicą. Komitet jest ciałem doradczym i opiniodawczym.

Słowa kluczowe: audiologia i foniatria, chirurgia wątroby, choroby wewnętrzne, diabetologia, endokrynologia, choroby przemiany materii, gerontologia, kardiologia, nefrologia, neurochirurgia, otolaryngologia, onkologia, pediatria, pulmonologia, telemedycyna, transplantologia, urologia, zaburzenia krzepnięcia krwi.

Przewodniczący Komitetu:

Witold Rudowski (1969-1974), Zbigniew Bochenek (1975-1977), Jan Oszacki (1978-1982), Stanisław Szyszko (1982-1983), Franciszek Kokot (1984-1986), Włodzimierz Januszewicz (1987-1989), Janusz Nauman (1990-1995), Tadeusz Tołoczko (od 1996-2007), Henryk Skarżyński (2007-2019), Ryszarda Chazan (2020), Michał Myśliwiec (od 2021 r.).

Ryc. 1. Przewodniczący Komitetu Nauk Klinicznych PAN
prof. dr hab. med. Michał Myśliwiec

Skład osobowy i struktura organizacyjna Komitetu w roku 2023

Przewodniczący - prof. dr hab. Michał Myśliwiec – Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
oraz Akademia Nauk Stosowanych w Łomży

Zastępcy Przewodniczącego

prof. dr hab. Henryk Skarżyński, czł. koresp. PAN – Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w
Warszawie

prof. dr hab. Andrzej Więcek, czł. koresp. PAN – Śląski Uniwersytet Medyczny

Członkowie Prezydium

prof. dr hab. Magdalena Durlik - Warszawski Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Ryszard Piotrowicz – Narodowy Instytut Kardiologii w Warszawie

Sekretarz

prof. dr hab. Krzysztof Kochanek – Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie
Członkowie

dr Karolina Biernat (specjalista) - Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu

prof. dr hab. Ryszarda Chazan - Warszawski Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Jarosław Czubak - Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

prof. dr hab. czł. koresp. PAN Jerzy Chudek - Śląski Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Dorota Dworakowska - Gdański Uniwersytet Medyczny

dr hab. Mirosław Dziekiewicz - Wojskowy Instytut medyczny

prof. dr hab. czł. AMU Wojciech Fendler - Uniwersytet Medyczny w Łodzi

prof. dr hab. Agata Gawlik - Śląski Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. czł. koresp. PAN Tomasz Grodzicki - Collegium Medicum, Uniwersytet Jagielloński

dr hab. Bartosz Hudzik - Śląski Uniwersytet Medyczny

dr hab. Tomasz Jastrzębski - Gdański Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Marian Klinger - Uniwersytet Opolski

prof. dr hab. med. czł. rzecz. PAN Marek Krawczyk - Warszawski Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Paweł Krzesiński - Wojskowy Instytut Medyczny

prof. dr hab. Jerzy Lasek (specjalista) - Akademia Pomorska w Słupsku

prof. dr hab. Małgorzata Lelonek - Uniwersytet Medyczny w Łodzi

dr hab. Katarzyna Madziarska - Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu

prof. dr hab. Przemysław Mańkowski - Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

prof. dr hab. Marek Maruszyński - Wojskowy Instytut Medyczny

dr Justyna Mazurek (specjalista) - Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu

prof. dr hab. Grażyna Mielnik-Niedzielska - Uniwersytet Medyczny w Lublinie

dr hab. Paweł Nadziakiewicz - Śląski Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. czł. koresp. PAN Krzysztof Narkiewicz - Gdański Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. Adam Nogalski - Uniwersytet Medyczny w Lublinie

prof. dr hab. Jurek Olszewski - Uniwersytet Medyczny w Łodzi

prof. dr hab. czł. koresp. PAN Grzegorz Opolski - Warszawski Uniwersytet Medyczny

dr hab. Dorota Polak-Jonkisz - Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu

dr hab. Dominik Rachoń - Gdański Uniwersytet Medyczny

prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Witold Rużyło - Wydział V Nauk Medycznych PAN

prof. dr hab. Piotr Skarżyński (specjalista) - Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu
prof. dr hab. Krzysztof Słowiński - Uniwersytet Medyczny w Poznaniu
prof. dr hab. Krystyn Sosada - Śląski Uniwersytet Medyczny
prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Ewa Szczepańska-Sadowska   Warszawski Uniwersytet
Medyczny
dr hab. Edyta Sutkowska - Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
prof. dr hab. med. czł. rzecz. PAN Michał Tendera - Śląski Uniwersytet Medyczny
prof. dr hab. czł. rzecz. PAN Tomasz Trojanowski - Uniwersytet Medyczny w Lublinie
prof. dr hab. czł. koresp. PAN Anetta Undas - Collegium Medicum Uniwersytetu
Jagiellońskiego
prof. dr hab. Cezary Watała - Uniwersytet Medyczny w Łodzi
prof. dr hab. Bożena Werner - Warszawski Uniwersytet Medyczny
prof. dr hab. czł. koresp. PAN Adam Witkowski - Narodowy Instytut Kardiologii w
Warszawie
prof. dr hab. czł. koresp. PAN Wojciech Wojakowski - Śląski Uniwersytet Medyczny

Struktura Komitetu:

- Sekcja - Postępy farmakoterapii chorób nerek i układu sercowo-naczyniowego
Przewodniczący - prof. dr hab. czł. koresp. PAN Andrzej Więcek
- Komisja zaburzeń komunikacyjnych
Przewodniczący - prof. dr hab. czł. koresp. PAN Henryk Skarżyński
- Komisja telemedycyny
Przewodniczący - prof. dr hab. Ryszard Piotrowicz
- Komisja ds. badań nad leczeniem następstw urazów
Przewodniczący - prof. dr hab. Marek Maruszyński
- Komisja ds. zapobiegania otyłości i jej skutków
Przewodnicząca - dr hab. Edyta Sutkowska
- Komisja ds. prewencji chorób sercowo-naczyniowych u dzieci
Przewodnicząca - prof. Bożena Werner

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu

Działalność ekspercka

Członkowie Komitetu uczestniczyli w wielu, różnych zespołach eksperckich, m.in. powoływanych przez Ministerstwo Zdrowia. Efektem prac tych zespołów były m.in. opublikowane stanowiska lub raporty dotyczące: pandemii Covid-19, szkodliwości wyrobów tytoniowych, telemedycyny i mHealth w kardiologii, zakażeń układu oddechowego. I przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, sepsy, resuscytacji krążeniowo-oddechowej, wczesnego wykrywania przewlekłej choroby nerek, problemów transplantacji tkanek i narządów, badań przesiewowych słuchu, wzroku i mowy, profilaktyki oraz wczesnego wykrywania nowotworów głowy i szyi,

Konferencje naukowe i popularyzujące wiedzę

W ostatnich 10 latach Komitet Nauk Klinicznych był współorganizatorem lub patronem kilkudziesięciu konferencji naukowych, które w większości były organizowane przez członków Komitetu. Były to m.in. następujące konferencje: Warszawskie Dni Kardiologii Akademickiej, Konferencje Sekcji Audiologicznej i Foniatrycznej Polskiego Towarzystwa Otorynolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi, Konferencje Alergia Astma POChP, Konferencje „Problemy otolaryngologii dziecięcej w codziennej praktyce”, Choroby wieku podeszłego, Sympozjum Sekcji Rehabilitacji Kardiologicznej i Fizjologii Wysiłku PTK, Ogólnopolska Konferencja Sekcji Kardiologii Dziecięcej Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem, którego współorganizatorem jest od wielu lat Komitet, jest Kongres Zdrowie Polaków, którego pomysłodawcą oraz przewodniczącym komitetu naukowego i organizacyjnego jest prof. Henryk Skarżyński. Idea zorganizowania Kongresu poświęconego zdrowiu Polaków narodziła się w 2019 roku, w środowisku związanym z Komitetem Nauk Klinicznych Polskiej Akademii Nauk i Radą Główną Instytutów Badawczych. Kongres organizowany jest rokrocznie od 2019 r.

Zasadniczym przesłaniem Kongresu jest integracja środowiska medycznego oraz środowiska decydentów w ochronie zdrowia, na rzecz kształtowania nowoczesnej polityki zdrowotnej Polski oraz upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat możliwości wczesnego wykrywania, profilaktyki oraz nowoczesnych metod terapii.

W sumie, w dotychczasowych edycjach Kongresu wzięło udział ponad 1400 wybitnych naukowców i ekspertów medycyny, ochrony zdrowia, przedstawiciele parlamentu, urzędów centralnych, samorządów, środowisk akademickich, edukacji, kultury, sportu i mediów. Podczas 4 edycji odbyło się 29 debat, 161 paneli, 90 wykładów oraz 12 sympozjów.

Ryc. 2. Studio telewizyjne podczas 3 Kongresu „Zdrowie Polaków”

Pierwszy Kongres, który odbył się w 2019 r. zgromadził przedstawiciele ministerstw i urzędów państwowych, wybitnych naukowców, ekspertów z różnych dziedzin medycyny, a także ekonomistów, przedstawiciele uczelni oraz organizacji pacjentów. Ważnym elementem Kongresu był wątek edukacyjny.

2 Kongres „Zdrowie Polaków” 2020 odbył się pod hasłem „Zdrowie Polaków, zdrowie każdego z nas to największy kapitał i największa inwestycja na przyszłość”. Głównym przesłaniem Kongresu była edukacja społeczna, bez której same kadry medyczne i większe nakłady na naukę czy medycynę nie zapewnią optymalnych efektów. Bez rozsądnego odwołania się do odpowiedzialnych postaw prozdrowotnych, które należy nieustannie kreować w społeczeństwie, będzie coraz mniej. Formuła Kongresu została

rozszerzona o transmitowane przez Internet panele, które odbyły się w dziewięciu ośrodkach akademickich w Białymstoku, Gdańsku, Lublinie, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie i Wrocławiu.

3. Kongres „Zdrowie Polaków” był największym interdyscyplinarnym spotkaniem 2021 roku, merytorycznie odnoszącym się do najważniejszych problemów ochrony zdrowia i osiągnięć polskiej medycyny. Kongres odbył się pod hasłem „Zdrowie Polaków, zdrowie każdego z nas to największy kapitał i największa inwestycja na przyszłość”. Celem 3. edycji było określenie strategii działania różnych instytucji państwowych, samorządowych, naukowych, klinicznych oraz grup ekspertów, organizacji pacjentów, które miały, mają, a w szczególności będą miały wpływ na kondycję naszego społeczeństwa, budowanie w nim postaw prozdrowotnych i wspieranie solidarności międzypokoleniowej, a także pokazanie współczesnych możliwości medycyny oraz potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i życia. Celem wielu wystąpień było przekazanie wskazówek dotyczących dbania o własne zdrowie, zaleceń dla pracowników ochrony zdrowia oraz dla społeczeństwa, które wynikają z aktualnego zagrożenia COVID-19. W ramach podsumowania 3. Kongresu „Zdrowie Polaków” opracowano raport pod redakcją prof. H. Skarzyńskiego, zawierający rekomendacje odnoszące się do najważniejszych problemów obecnego systemu ochrony zdrowia. Raport będzie dokumentem pomocnym w wytyczaniu kierunków zmian w polskim systemie opieki zdrowotnej i zdrowiu publicznym.

4. Kongres „Zdrowie Polaków” był również największym interdyscyplinarnym spotkaniem 2022 roku w obszarze ochrony zdrowia, merytorycznie odnoszącym się do najważniejszych problemów ochrony zdrowia i osiągnięć polskiej medycyny. Kongres odbył się pod hasłem „Profilaktyka zdrowotna i innowacyjne rozwiązania w ochronie zdrowia”. Celem tej edycji było pokazanie współczesnych możliwości medycyny oraz budowanie postaw prozdrowotnych poprzez wdrażanie różnorodnych programów profilaktycznych. Ważne miejsce w dyskusji zajęła także prezentacja różnych strategii działania instytucji państwowych, samorządowych, naukowych, klinicznych oraz grup ekspertów, organizacji pacjentów, które miały, mają, a w szczególności będą miały wpływ na kondycję naszego społeczeństwa. Poszczególne wydarzenia Kongresu zostały opisane w raporcie, który zawiera również 12 rekomendacji odnoszących się do zasadniczych problemów ochrony zdrowia.

Ryc. 3. Raporty z kolejnych Kongresów „Zdrowie Polaków”

Równie ważnym wydarzeniem dla popularyzacji w społeczeństwie wiedzy o potrzebie profilaktyki medycznej było zrealizowanie przy współdziałaniu Komitetu Nauk Klinicznych 5 edycji Ogólnopolskiego Programu „Po Pierwsze Zdrowie”. Pomysłodawcą oraz głównym organizatorem Programu był prof. Henryk Skarżyński. Zasadniczym celem Programu było połączenie wysiłku środowisk specjalistów z różnych obszarów medycyny i służby zdrowia oraz partnerów medialnych na rzecz promocji powszechnych badań profilaktycznych pozwalających na wczesne wykrywanie chorób cywilizacyjnych. Zasadnicze działania koncentrowały się na przeprowadzeniu w kilkudziesięciu miastach i miejscowościach wielospecjalistycznych badań przesiewowych i diagnostycznych przez mobilne zespoły lekarzy, pielęgniarek, techników medycznych, inżynierów klinicznych oraz innych specjalistów i studentów z kół naukowych. Wyniki Programu prezentowano w licznych mediach oraz w Senacie RP.

Ryc. 4. Prof. Henryk Skarzyński podsumowuje wyniki Programu Pilotażowego „Po Pierwsze Zdrowie” podczas posiedzenia w Senacie RP.

Społeczny wymiar/ oddźwięk działalności Komitetu

Biorąc pod uwagę bardzo duży zasięg, przedstawionych powyżej, różnych inicjatyw i programów realizowanych z udziałem Komitetu Nauk Klinicznych, można mówić o ich znaczącym wpływie na podnoszenie w społeczeństwie poziomu świadomości dotyczącej potrzeby profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych. Setki doniesień medialnych towarzyszących tym wydarzeniom sprawiają, że wiedza o potrzebie wczesnego wykrywania chorób i profilaktyki oraz o możliwościach nowoczesnych terapii w różnych specjalnościach medycznych dotarła do znacznej części społeczeństwa. Podczas różnych wydarzeń wskazywano na potrzebę traktowania zdrowia jako wielkiego osobistego kapitału, zdrowego starzenia się oraz na potrzebę organizacji programów profilaktycznych, takich jak powszechne badania przesiewowe w odniesieniu do różnych chorób trapiących współczesne społeczeństwo.

Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej

Wydział V Nauk Medycznych

Działalność Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej
Polskiej Akademii Nauk w latach 1999 – 2022

Rok powołania Komitetu i krótka historia

Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk powołany został w roku 1999 (Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk) przy Wydziale VI Nauk Medycznych PAN. W ramach restrukturyzacji komitetów naukowych PAN powstał z połączenia dwóch komitetów: Komitetu Rehabilitacji oraz Komitetu Nauk o Kulturze Fizycznej. W pierwotnej wersji nosił nazwę Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Adaptacji Społecznej. Na pierwszym zebraniu założycielskim w toku dyskusji zaproponowano zmianę nazwy na Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej, co zatwierdziły władze PAN. Obecnie zgodnie z Uchwałą nr 2/2019 Zgromadzenia Ogólnego PAN (27.06.2019) Komitet współpracuje z Wydziałem V Nauk Medycznych. Pierwszym przewodniczącym (kadencje 1999-2007) został wybrany prof. dr hab. n. med. Jerzy Kiwerski, a sekretarzem naukowym dr n. med. Marek Krasuski. Kolejnym przewodniczącym (kadencje 2007-2015) został prof. dr hab. Marek Woźniewski, a sekretarzem dr Ryszard Jasiński. W następnej kadencji (2016-2020) przewodniczącym wybrano prof. dr hab. n. med. Krzysztofa Klukowskiego, a sekretarzem został dr hab. Dariusz Czaprowski prof. OSW. W kadencji 2020 – 2023 przewodniczącą została wybrana prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa, a sekretarzem naukowym dr hab. Joanna Kostka prof. UM w Łodzi. W roku 2021 po raz pierwszy wybrano honorowego przewodniczącego Komitetu, którym został prof. dr hab. n. med. Jerzy Edward Kiwerski.

Zakres działania Komitetu

Komitet naukowy jest samorządnym przedstawicielstwem uczonych reprezentujących dziedzinę nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w tym dyscyplinę nauki o kulturze fizycznej oraz innych nauk związanych z rehabilitacją, służącym integrowaniu

środowiska naukowego całego kraju. Swym zakresem działania obejmuje problemy naukowe, dydaktyczne i organizacyjne rehabilitacji, wychowania fizycznego, sportu oraz turystyki i rekreacji. Do zadań Komitetu należy podejmowanie wszelkich działań służących rozwojowi dyscyplin naukowych reprezentowanych przez Komitet oraz wykorzystanie ich osiągnięć zgodnie z funkcją poznawczą badań naukowych oraz społecznymi potrzebami.

Przewodnicząca Komitetu

Przewodniczącą Komitetu w kadencji 2020-2023 jest prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa, Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, członek Senatu i Rady Naukowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, kierownik Katedry Rehabilitacji i Kliniki Rehabilitacji Medycznej. Członek European Academy of Rehabilitation Medicine; wiceprzewodnicząca Foresight Committee of the EARM.

Fot.1. Prof. Jolanta Kujawa przewodnicząca Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN w kadencji 2020-2023

Fot. 2 Prof. Jerzy Kiwerski Honorowy Przewodniczący Komitetu

Skład osobowy Komitetu w kadencji 2020 - 2023

Przewodnicząca:

1. Prof. dr hab. n. med. Jolanta KUJAWA - Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Zastępcy Przewodniczącej:

2. Prof. dr hab. n. o k.f. Wiesław OSIŃSKI - Akademia Nauk Stosowanych im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie

3. Prof. dr hab. n. med. Andrzej ZIEMBA - Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. Mirosława Mossakowskiego, Polska Akademia Nauk

Członkowie Prezydium:

4. Prof. dr hab. n. o k.f. Jacek LEWANDOWSKI - Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu; Akademia Kaliska – Kalisz

5. Prof. dr hab. n. o k.f. Anna MARCHEWKA - Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie

6. Prof. dr hab. n. o k.f. Anna SKRZEK - Akademia Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu

Sekretarz naukowy:

7. Dr hab. n. o zdr. Joanna KOSTKA, prof. UM - Uniwersytet Medyczny w Łodzi
- Członkowie:
8. Dr hab. n. med. Dariusz Jerzy BIAŁOSZEWSKI, prof. WUM - Warszawski Uniwersytet Medyczny
9. Dr hab. n. o k.f. Dariusz CZAPROWSKI, prof. UWM - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
10. Dr hab. n. o k.f. Wioletta DZIUBEK-ROGOWSKA, prof. AWF - Akademia Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu
11. Prof. dr hab. n. o k.f. Zofia IGNASIAK - Akademia Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu
12. Dr hab. n. o k.f. Ryszard JASIŃSKI, prof. AWF - Akademia Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu
13. Prof. dr hab. n. o k.f. Grzegorz JURAS - Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
14. Prof. dr hab. n. o k.f. Andrzej KLIMEK - Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
15. Prof. dr hab. n. med. Krzysztof KLUKOWSKI – emerytowany profesor, nauczyciel akademicki w AWF J. Piłsudskiego i Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. J. Rusieckiego
16. Prof. dr hab. n. med. Tomasz KOTWICKI - Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
17. Dr hab. n. o k.f. Michał LENARTOWICZ, prof. AWF - Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie
18. Prof. dr hab. n. o k.f. Piotr MIKA - Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
19. Prof. dr hab. n. o k.f. Edward MLECZKO - Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
20. Prof. dr hab. n. o k.f. Bartosz MOLIK - Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie
21. Dr hab. n. o k.f. Andrzej MYŚLIWIEC - prof. AWF – Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
22. Prof. dr hab. n. o k.f. Aleksander RONIPIER - Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie

23. Prof. dr hab. n. o k.f. Krystyna ROŻEK-PIECHURA - Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu
24. Prof. dr hab. n. o k.f. Teresa SŁAWIŃSKA-OCHLA - Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu
25. Prof. dr hab. n. o zdr. Joanna SZCZEPAŃSKA-GIERACHA - Akademia Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu
26. Dr hab. n o k.f. Zbigniew SZYGUŁA, prof. AWF, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
27. Prof. dr hab. n. o k.f. Zbigniew WAŚKIEWICZ - Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
28. Prof. dr hab. n. o k.f. Ryszard ŻARÓW - Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
29. Prof. dr hab. n. o k.f. Jerzy Andrzej ŻOŁĄDŹ - Collegium Medicum, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- Członkowie specjaliści KRKFilS:
30. Mgr Paweł BABIŃ - przedstawiciel przemysłu i wystawców sprzętu rehabilitacyjnego
31. Mgr biol. Jolanta JEDLIŃSKA – Starszy Wydawca, Pion Wydawniczy PZWL, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A
32. Dr n. o k.f. Tomasz KABAŁA – dyrektor Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Creator z siedzibą we Wrocławiu;
33. Dr hab. n. med. Krystyna KSIĘŻOPOLSKA-ORŁOWSKA – emerytowana prof. NIGRiR - Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie,
34. Mgr Jan Filip LIBICKI – senator X Kadencji Senatu, Przewodniczący Senackiej Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej,
35. Dr n. med. Gianluca PADULA – bioinżynier, kierownik DynamoLab Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.
36. Dr hab. n. med. Iwona SARZYŃSKA-DŁUGOSZ – specjalista neurolog, specjalista rehabilitacji medycznej Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
37. Płk rez. dr hab. Marek SOKOŁOWSKI, prof. AWF – przedstawiciel służb mundurowych (Wojska Lądowe), AWF im. E. Piaseckiego w Poznaniu
38. Dr hab. n. o zdr. Maciej WILSKI, prof. AWF - AWF im. E. Piaseckiego w Poznaniu

39. Płk rez. dr hab. Zbigniew WOCHYŃSKI, prof. LAW - przedstawiciel lotnictwa;
Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie

Strukturę Organizacyjną Komitetu w kadencji 2020-2023 tworzą komisje:

- Komisja Aktywności Fizycznej, Sportu i Promocji Zdrowia (przewodniczący - prof. E. Mleczko)
  - Komisja Kompleksowej Rehabilitacji (przewodnicząca - dr hab. I. Sarzyńska-Długosz)
  - Komisja Nagród i Wyróżnień (przewodniczący – dr hab. R. Jasiński, prof. AWF)

oraz zespoły zadaniowe:

- Zespół Zadaniowy ds. Wydawnictw Naukowych, Dydaktycznych i Popularnonaukowych (przewodniczący - dr hab. D. Białoszewski, prof. WUM)
- Zespół Zadaniowy ds. Kultury Fizycznej Służb Mundurowych (przewodniczący - dr hab. M. Sokołowski, prof. AWF)
- Zespół Zadaniowy ds. Diagnostyki i Leczenia Wad Kręgosłupa (przewodniczący - prof. T. Kotwicki)
- Zespół Zadaniowy ds. Kontaktów ze Środowiskiem Osób z Niepełnosprawnościami (przewodniczący - prof. B. Molik)

Nagrody przyznawane przez Komitet: Nagrody naukowe indywidualne i zespołowe są corocznie przyznawane za wyróżniające się osiągnięcia badawcze wyrażone publikacjami naukowymi w dyscyplinach nauk o kulturze fizycznej oraz nauk medycznych i nauk o zdrowiu w zakresie rehabilitacji. W ostatnich 10 latach takie nagrody otrzymali:

- 2013 - indywidualna nagroda naukowa - K. Kisiel-Sajewicz (AWF Wrocław)
- 2013 - zespołowa nagroda naukowa – P. Mika, A. Konik, R. Januszek i wsp. (AWF Kraków, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)
- 2014 - indywidualna nagroda naukowa - J. Fugiel (AWF Wrocław)
- 2014 - zespołowa nagroda naukowa – W. Andrzejewski, K. Kassolik, P. Dzięgiel i wsp. (AWF Wrocław)
- 2018 – zespołowa nagroda naukowa – W. M. Adamczyk, O. Saulicz, E. Saulicz, K. Luedtke (AWF Katowice)

Opis najważniejszych osiągnięć Komitetu:

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów (monografie, stanowiska)

Monografia

Ważność i skala problemu kompleksowej rehabilitacji w okresie pandemii COVID-19 została zauważona przez Komitet, który we współpracy z Wydawnictwem Lekarskim PZWL przygotował w postaci e-booka kompendium aktualnej wiedzy opartej na najnowszych wynikach wiarygodnych badań naukowych, dotyczącej kompleksowej rehabilitacji chorych z COVID-19 w różnych okresach choroby i zdrowienia. Powyższe informacje i zalecenia są na bieżąco aktualizowane zgodnie z najnowszym stanem wiedzy. Tytuł monografii: *"Kompleksowa rehabilitacja pacjentów zakażonych wirusem SARS-Co-2. Różne okresy choroby i zdrowienia"*, (red. n. Białoszewski D., Klukowski K., Sarzyńska-Długosz I., Szczegielniak J.) Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2022. Publikacja jest adresowana do lekarzy POZ, specjalistów w zakresie rehabilitacji medycznej, medycyny rodzinnej, neurologii, ortopedii, reumatologii, medycyny sportowej, fizjoterapeutów i innych członków zespołu rehabilitacyjnego zaangażowanych w proces leczenia osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2.

Stanowiska - wybrane zagadnienia

- Projekty programów zdrowotnych z zakresu rehabilitacji i terapii niepełnosprawnych dzieci i młodzieży finansowanych ze środków jednostek samorządu terytorialnego;
- Dostosowanie programów studiów na kierunku wychowanie fizyczne do nowej podstawy programowej;
- W sprawie projektu ustawy o deregulacji zawodu trenera i instruktora sportu;
- W sprawie sportu osób niepełnosprawnych;
- W sprawie poprawy jakości i skuteczności wychowania fizycznego w szkołach w Polsce. Było to wspólne stanowisko Komitetu Zdrowia Publicznego PAN i Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN;
- W sprawie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty;
- W sprawie urządzeń i bezpieczeństwa procedur stosowanych w krioterapii ogólnoustrojowej;
- W sprawie profilaktyki osteoporozy na etapie edukacji szkolnej;
- W sprawie leczenia spastyczności ogniskowej toksyną botulinową typu A;

- W sprawie aktywności fizycznej i uczestnictwa Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej w okresie pandemii COVID-19.

Konferencje naukowe - wybrane zagadnienia

W latach 1999-2022 Komitet udzielał patronatów naukowych, bądź był współorganizatorem ponad 70 konferencji, sympozjów i kongresów w skali krajowej i międzynarodowej. Konferencje dotyczyły istotnych problemów nauk o kulturze fizycznej i kompleksowej rehabilitacji. Poruszane były zagadnienia dotyczące potrzeb i standardów współczesnej rehabilitacji, nowoczesnych rozwiązań z kontroli motorycznej i biomechaniki klinicznej, technicznych i informatycznych udogodnień w rehabilitacji kardiologicznej (w tym telerehabilitacji), zwiększających jej skuteczność. Z uwagi na ograniczenia edytorskie, przedstawiono jedynie wybrane wydarzenia naukowe.

W roku 2009 z inicjatywy Komitetu i we współpracy z Polskim Towarzystwem Rehabilitacji i Polskim Towarzystwem Fizjoterapii zorganizowano po raz pierwszy w kraju konferencję naukową pt. „I Kongres Rehabilitacja Polska. Dotychczasowe kongresy poświęcone powyższej tematyce organizowane były odrębnie przez oba Towarzystwa. Okazją do zacieśnienia współpracy, wymiany doświadczeń i integracji naukowej była 60. rocznica utworzenia Stołecznego Centrum Rehabilitacji im. Prof. Mariana Weissa, 22-lecie Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii oraz 20-lecie Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji. Z okazji kongresu wydano pamiątkową książkę pt. „Rehabilitacja Polska 1945 – 2009” (red. Kiwerski J. E., Kwolek A., Śliwiński Z., Woźniewski M. Wyd. Ossolineum, Wrocław) poświęconą osiągnięciom i dorobkowi naukowemu, dydaktycznemu i organizacyjnemu środowiska kompleksowej rehabilitacji po II wojnie światowej.

Fot. 3 I Kongres Rehabilitacja Polska (Warszawa, 11-13.09.2009). Moderatorzy sesji od lewej: prof. Krzysztof Klukowski, prof. Marek Woźniewski, dr Marek Krasuski.

Do istotnych osiągnięć Komitetu należy zaliczyć aktywny udział w czterech edycjach „Kongresu Zdrowia Polaków 2019; 2020; 2021 i 2022”, pod hasłem nauka dla społeczeństwa. W roku 2019 zrealizowano panel pt. „Aktywność fizyczna w profilaktyce chorób cywilizacyjnych na różnych etapach życia człowieka” (https://kongres-zdrowiepolakow.pl/wp-content/uploads/2022/05/KZP2019_Raport_maly.pdf). W roku 2020 Komitet przygotował panel dyskusyjny pt. „Wyzwania dla systemu ochrony zdrowia i praktyki klinicznej w obliczu zwiększających się potrzeb rehabilitacyjnych społeczeństwa z powodu pandemii COVID-10” (<https://www.youtube.com/watch?v=xEk8UUBLBKZ8&t=19959s> , panel KRKFilS PAN od 4:46:00). Komitet podczas „Kongresu Zdrowie Polaków 2021” przygotował trzy sesje, w których udział wzięli członkowie Komitetu oraz zaproszeni goście. Sesje: „Kondycja fizyczna dzieci i młodzieży” (<https://youtu.be/9g5TgOpCWbw> od 4:00:25); „Kompleksowa rehabilitacja osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2”, (<https://youtu.be/jOraMT7P3DQ> od 4:37:20); „Zdrowotne i ogólnospołeczne znaczenie aktywności fizycznej – potęga profilaktyki” (https://youtu.be/-jzF1ViaM_k od 2:27:30).

W roku 2022 Komitet przygotował panel pt. „Problematyka zaburzeń psychofizycznych u dzieci i młodzieży w aspekcie kompleksowej rehabilitacji oraz działalności sportowo-rekreacyjnej”. (<https://www.youtube.com/watch?v=-UNEMSwM77w&list=PL4cRiELOM5pMPUtYqILeQHghG-zB3rcie&index=10> od 4:13:02).

W przedstawionych wystąpieniach na kongresach zawarto stosowne zalecenia i rekomendacje, adresowane do pacjentów, pracowników ochrony zdrowia, decydentów, uczelni akademickich i ośrodków klinicznych oraz mass mediów. Zwrócono uwagę na konieczność jak najszerszego rozpropagowania najważniejszych informacji, istotnych w kształtowaniu postaw prozdrowotnych Polaków. Całość wystąpień była nagrywana (TV) celem dalszego rozpropagowania w mass mediach.

Konferencje popularyzujące wiedzę (patronat naukowy Komitetu)

Najważniejsze wydarzenia z 2022 r.:

1. VIII Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Młodych Fizjoterapeutów (5.11.22, AWF Warszawa);
2. XII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Kultura fizyczna w służbach mundurowych - wczoraj – dziś – jutro” (14.10.22, AWF Poznań);
3. XI Międzynarodowe Dni Fizjoterapii „Od juniora do seniora – fizjoterapia łączy pokolenia” (27.05.22, AWF Wrocław);
4. Innowacje w terapii zajęciowej. Współpraca w zespole – sukces terapii. (19-20.05.22, UM Poznań);
5. Ogólnopolska Konferencja Studenckich Kół Naukowych (11.05.22, AWF Warszawa);
6. Konferencja naukowo-dydaktyczna „Zdrowie osób z niepełnosprawnością intelektualną jednym z zadań Olimpiad Specjalnych” (5.05.22, Rybnik);
7. Ogólnopolska studencka konferencja naukowa „Wiosna z fizjoterapią” (8-9.04.22, WUM)
8. IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Myśl Rehabilitacyjna prof. Andrzeja Syefrieda” (16.03.22, AWF Warszawa);
9. XI Międzynarodowe Dni Rehabilitacji (24-25.02.22, Uniwersytet Rzeszowski);

Spoleczny wymiar działalności Komitetu

Komitet w sposób regularny opracowywał i publikował stanowiska związane z rehabilitacją medyczną, kulturą fizyczną oraz promocją zdrowia. Do ważniejszych stanowisk można zaliczyć następujące:

- Stanowisko w sprawie projektu ustawy o sporcie (24.04.2009) - Komitet wyraża zaniepokojenie o przyszłość kultury fizycznej, która nie może ograniczać się do wąskiej grupy ludzi o aspiracjach i predyspozycjach sportowych, ale powinna dotyczyć całego społeczeństwa oraz być przedmiotem szczególnej troski i odpowiedzialności Państwa. Komitet apeluje o wstrzymanie procedury legislacyjnej projektu ustawy o sporcie. Komitet nie neguje potrzeby prawnego uregulowania spraw sportu. Nie może to jednak odbywać się kosztem deprecjacji pozostałych form uczestnictwa w kulturze fizycznej przez zacieranie różnic między nimi.
- Stanowisko w sprawie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty (15.10.2015) (<https://krkfis.pan.pl/images/stanowisko10.pdf>). Komitet popiera projekt ustawy o zawodzie fizjoterapeuty i apeluje o zakończenie prac legislacyjnych nad tą ustawą. Przyjęcie ustawy przyczyni się do uporządkowania świadczeń w tym zakresie, zwiększy bezpieczeństwo pacjentów i poprawi dostępność i jakość świadczonych usług.
- Stanowisko Komitetu w sprawie implementacji programu terapii oddechowej w przebiegu COVID-19 (<https://krkfis.pan.pl/pl/?view=article&id=165:stanowisko-krkfis-w-sprawie-implementation-programu-terapii-oddechowej-w-przebiegu-covid-19&catid=37>). Komitet wyraża poparcie dla działań mających na celu wprowadzenie do funkcjonowania w obrębie systemu ochrony zdrowia w Polsce - programów terapii oddechowej, skierowanego do następujących kategorii osób: (1) chorych objawowych, będących w stanie wydolności oddechowej oraz (2) osób po przebytej infekcji wirusem SARS-CoV-2.
- Stanowisko w sprawie suplementów żywieniowych (https://krkfis.pan.pl/images/SUPLEMENTY_STANOWISKO_KOMITETU_REHABILITACJI_10.04.2019.pdf). Komitet w trosce o zdrowie osób aktywnych fizycznie zwraca uwagę na poważny problem nieuzasadnionego stosowania suplementów diety i uważa, że odpowiednie władze powinny wprowadzić prawne uregulowania związane z rynkiem suplementów, a także o rozpocząć odpowiednią edukację społeczeństwa w zakresie ich stosowania.

- Stanowisko Komitetu Rehabilitacji, Kultury fizycznej i Integracji Społecznej PAN w sprawie aktywności fizycznej i uczestnictwa Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej w okresie pandemii COVID- 19 " / przyjęte przez członków Komitetu 27 maja 2022 roku/. O wadze tego dokumentu świadczy fakt opublikowania go w pełnej postaci w Kwartalniku PAN „Nauka” 4/ 2022, s.177-181.

- Stanowisko w sprawie stosowania wysokospecjalistycznej rehabilitacji urologicznej i uroginekologicznej kobiet i mężczyzn

(<https://krkfis.pan.pl/pl/?view=article&id=208:stanowisko-komitetu-rehabilitacji-kultury-fizycznej-i-integracji-spoecznej-polskiej-akademii-nauk-w-sprawie-stosowania-wykospecjalistycznej-rehabilitacji-urologicznej-i-uroginekologicznej-kobiet-i-mezczyzn&catid=37>). Ważne jest wypracowanie nowych rozwiązań w zakresie

dostępności do leczenia i rehabilitacji osób z dolegliwościami układu moczowego/moczowo-płciowego, które powinny się pojawić w polskim systemie opieki zdrowotnej. Wyżej wymienione stanowisko przesłano do Parlamentu, jednostek rządowych, organizacji i stowarzyszeń, m.in.: Przewodniczący Senackiej Komisji Zdrowia, Przewodniczący Sejmowej Komisji Zdrowia; Przewodnicząca Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej, Ministerstwo Zdrowia; Narodowy Fundusz Zdrowia; Polskie Towarzystwo Rehabilitacji; Polskie Towarzystwo Fizjoterapii; Stowarzyszenie Fizjoterapia Polska; Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON); Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; Prezes Krajowej Rady Fizjoterapeutów.

W latach 2016 – 2020 w strukturze Komitetu działał „Zespół Zadaniowy d. s. Diagnostyki i Leczenia Zachowawczego w Przebiegu Skoliozy Idiopatycznej” (przewodniczący dr hab. D. Czaprowski). W wyniku profesjonalnej pracy Zespołu powstało unikatowe w skali międzynarodowej opracowanie pt. „Zasady prowadzenia badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania skoliozy idiopatycznej – rekomendacje Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk.

Przedstawiono 13 rekomendacji odnoszących się do: 1) sposobu wykonywania badań przesiewowych; 2) docelowej populacji, która powinna być badana; 3) określenia profesjonalistów, którzy takie badania powinni przeprowadzać. Rekomendacje opublikowano w: Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja (2021); Praktyczna Fizjoterapia i

Rehabilitacja (2021); Chirurgia Narządów Ruchu i Ortopedia Polska (2021); Świat Lekarza (2022).

Do istotnych osiągnięć Komitetu należy zaliczyć wieloletnią współpracę z Wydawnictwem Lekarskim PZWL w zakresie planu wydawniczego oraz opracowania podręczników akademickich i prac popularnonaukowych. Od roku 2010 (umowa patronacka 28.09.2010, aneksowana w październiku 2022 r.) pod patronatem naukowym Komitetu wydano 45 tytułów. Uzgodniono rozwijanie nowego cyklu w latach 2023-2024 pt. „Kompleksowa rehabilitacja w leczeniu pacjentów z określoną chorobą lub dysfunkcją”. Poszczególne pozycje cyklu wspierają specjalistów zajmujących się kompleksową rehabilitacją w codziennej praktyce oraz stanowią rekomendowaną bazę do nauczania praktycznego studentów kierunków medycznych, w tym przyszłych fizjoterapeutów. Planowane są wydania tradycyjne i e-booki w wersjach „plus”- tj. zawierające dodatki audiowizualne (np. demonstracje prawidłowego wykonywania polecanych testów diagnostycznych lub rekomendowanych interwencji terapeutycznych).

Komitet objął patronatem naukowym następujące czasopisma: Journal of Human Kinetics i Acta Balneologica.

Opracowanie: Krzysztof Klukowski, Jolanta Kujawa, Wiesław Osiński, Ryszard Jasiński, Joanna Kostka

Komitet Rozwoju Człowieka

Wydział V Nauk Medycznych

Rok powołania komitetu i krótka historia:

Komitet Rozwoju Człowieka Polskiej Akademii Nauk (<https://krc.pan.pl>) powstał w 1975 roku z inicjatywy Henryka Brokmana i Bogusława Halikowskiego. Przewodniczącymi Komitetu byli kolejno: Bogusław Halikowski (1975-1978), Bożena Hager-Małecka (1978-1981), Maria Rybakowa (1981-1990), Barbara Dębiec (1990-1999), Wanda Kawalec (1999-2010), Leszek Szewczyk (2010-2020), Sergiusz Józwiak (2020 – nadal).

Członkami Komitetu są specjaliści reprezentujący różne dyscypliny naukowe, zajmujące się szeroko rozumianymi aspektami fizycznego i psychicznego rozwoju człowieka, zarówno w zakresie prawidłowym jak i zaburzonym czynnikami genetycznymi i/lub środowiskowymi.

Okresowo, w zależności od potrzeb, w ramach Komitetu tworzone były komisje tematyczne, m. in.: Endokrynologii Rozwojowej i Przemiany Materii, Fizjologii i Psychologii Rozwoju, Fizjopatologii Rozrodu, Płodu i Noworodka, Wad Rozwojowych, Onkologii i Hematologii Dziecięcej.

W ciągu 48 lat swojej działalności Komitet podejmował wiele inicjatyw ważnych dla zdrowia i prawidłowego rozwoju dziecka, m.in. z inicjatywy Komitetu rozpoczęto w 1979 r. leczenie dzieci z niedoborem wzrostu z zastosowaniem ludzkiego hormonu wzrostu; opracowano antropologiczne normy rozwojowe dzieci w Polsce, a także wprowadzono badania przesiewowe noworodków w kierunku wrodzonej niedoczynności tarczycy. W latach 1994-1995 Komitet przeprowadził ocenę stanu dziedzin nauki wchodzących w zakres zainteresowań i prac Komitetu.

Zakres działania komitetu:

Głównym zadaniem Komitetu jest analiza i ocena stanu nauk medycznych dotyczących populacji wieku rozwojowego oraz pokrewnych dyscyplin naukowych zajmujących się fizjologią i patologią rozwoju człowieka, z uwzględnieniem wpływu zmieniających się warunków środowiskowych, psychospołecznych, gospodarczych i kulturowych.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Od 2011 roku na wszystkich organizowanych co 2 lata Zjazdach Polskiego Towarzystwa Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej odbywały się sesje pod patronatem KRCz PAN, niemal zawsze z udziałem gości zagranicznych. Wśród zaproszonych wykładowców byli między innymi prof. David Allen z USA, Michael Ranke z Niemiec, Zeev Hochberg z Izraela, Malcolm Donaldson z Wielkiej Brytanii, Stefan Wudy z Niemiec, Jean-Christophe Carel z Francji. Ponadto, w ciągu ostatniej dekady, członkowie Komitetu aktywnie uczestniczyli w prestiżowych kongresach międzynarodowych: ISPAD, ESPE, EASD, ESGAN, AES. W ramach współpracy międzynarodowej nawiązano relację z European Academy of Pediatrics (EAP) oraz European Academy of Childhood Disability.

W czasie zjazdu European Academy of Childhood Disability (listopad 2020), aktualny Przewodniczący Komitetu prof. Sergiusz Józwiak wygłosił wykład „*Cerebral palsy from pediatric neurologist's perspective*”. Prof. Sergiusz Józwiak uczestniczył także w obradach American Epilepsy Society Meeting (grudzień 2021, Chicago, USA).

Podczas pandemii COVID19 nawiązano współpracę ze specjalistami z USA w ramach międzynarodowego webinaru współorganizowanego przez Komitet Rozwoju Człowieka „*Telepsychiatria w opiece nad dziećmi i rodzinami*” (styczeń 2021). W tym wydarzeniu online, dotyczącym nowych wyzwań i istotnych problemów zdrowotnych oraz psychospołecznych populacji rozwojowej, z udziałem trojga naukowców z USA oraz dwojga prelegentów z Polski, uczestniczyło 120 odbiorców.

Przewodniczący komitetu

Przewodniczącymi Komitetu byli kolejno: Bogusław Halikowski (1975-1978), Bożena Hager-Malecka (1978-1981), Maria Rybakowa (1981-1990), Barbara Dębiec (1990-1999), Wanda Kawalec (1999- 2010), Leszek Szewczyk (2010-2020), zaś obecnym przewodniczącym jest od 2020 roku Sergiusz Józwiak.

Obecny skład osobowy komitetu

Prof. dr hab. n. med. Sergiusz Józwiak, Przewodniczący Komitetu, Koordynator ds. Chorób Rzadkich, Instytut „Pomnik- Centrum Zdrowia Dziecka”, Warszawa, <https://orcid.org/0000-0003-3350-6326>, e-mail: s.jozwiak@ipczd.pl.

Prof. dr hab. n. med. Ewa Małecka-Tendera, wice-przewodnicząca Komitetu, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, ORCID: [0000-0002-2693-7622](https://orcid.org/0000-0002-2693-7622), e-mail: ewa.tendera@gmail.com

Prof. dr hab. n. med. Jerzy R. Kowalczyk, wice-przewodniczący Komitetu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, ORCID: [callto:0000-0003-3080-0845](https://orcid.org/0000-0003-3080-0845), e-mail: jerzy.kowalczyk@umlub.pl, https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Roman_Kowalczyk

Prof. dr hab. n. med. Artur Tadeusz Bossowski, członek prezydium Komitetu, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6316-5342>, e-mail: artur.bossowski@umb.edu.pl, (Artur Tadeusz Bossowski - Wikipedia, wolna encyklopedia)

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Wiktor Konstantynowicz, członek prezydium Komitetu, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, ORCID: [0000-0002-1230-332X](https://orcid.org/0000-0002-1230-332X), email: jerzy.konstantynowicz@umb.edu.pl lub jurekonstant@o2.pl

Prof. dr hab. n. med. Danuta Chlebna-Sokół, członek Komitetu, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, ORCID: [0000-0003-1366-0027](https://orcid.org/0000-0003-1366-0027), e-mail: d.chlebna-sokol@csk.umed.pl, Wikipedia www.ltn.lodz.pl

Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Drabko, członek Komitetu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, ORCID: [0000-0002-7094-9129](https://orcid.org/0000-0002-7094-9129), e-mail: katarzynadrabko@umlub.pl

Prof. dr hab. n. med. Przemysław Jarosz-Chobot, członek Komitetu, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, <https://orcid.org/0000-0002-1120-0994>, e-mail: pjarosz-chobot@sum.edu.pl

Dr hab. n. med. Anna Wędrychowicz, Prof. UJ, członek Komitetu, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ORCID: [0000-0003-0864-6810](https://orcid.org/0000-0003-0864-6810), e-mail: anna.wedrychowicz@uj.edu.pl

Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Ziara, członek Komitetu, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii w Zabrze oraz w SP Szpitalu Klinicznym Nr 1 w Zabrze jako Kierownik Oddziału Endokrynologii Dziecięcej, ORCID: [0000-0002-6977-6021](https://orcid.org/0000-0002-6977-6021), e-mail: ziorkasia@wp.pl

Prof. dr hab. n. med. Artur Mazur, członek Komitetu, Uniwersytet Rzeszowski, ORCID: [0000-0001-5393-3515](https://orcid.org/0000-0001-5393-3515), e-mail: armazur@ur.edu.pl, https://pl.wikipedia.org/wiki/Artur_Mazur

Prof. dr hab. n. med. Jerzy B. Starzyk, członek Komitetu, Kierownik Kliniki Endokrynologii Dzieci i Młodzieży Instytutu Pediatrii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, ORCID: [0000-0002-4086-6525](https://orcid.org/0000-0002-4086-6525), e-mail: jerzystarzyk@cm-uj.krakow.pl

Prof. dr hab. n. med. Jan Styczyński, członek Komitetu, Kierownik Katedry Pediatrii, Hematologii i Onkologii; Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii; Szpital Uniwersytecki nr 1 im. A.Jurasza; Collegium Medicum; Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Bydgoszcz; ul. Skłodowskiej-Curie 9; 85-094 Bydgoszcz, ORCID: [0000-0002-3158-119X](https://orcid.org/0000-0002-3158-119X)

Email: jstyczynski@cm.umk.pl ; jjstyczynski@gmail.com

Wikipedia: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Styczy%C5%84ski_\(lekarz\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Styczy%C5%84ski_(lekarz))

Praca: <https://www.wl.cm.umk.pl/kphio/>

Prof. dr hab. n. med. Tomasz Szczepański, członek Komitetu, Rektor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii Dziecięcej SUM w Zabrze, ORCID: 0000-0001-5336-261X; e-mail: tszczepanski@sum.edu.pl, strona www:

<https://ppm.sum.edu.pl/info/author/SUM162bbc24b36f4625a561c37533587ab2/Profil%20Bosoby%2B%25E2%2580%2593%2BTomasz%2BSzczepa%25C5%2584ski%2B%25E2%2580%2593%2B%25C5%259A%25C4%2585ski%2BUniwersytet%2BMedyczny%2Bw%2BKatowicach?ps=20&lang=pl&pn=1>

Struktura organizacyjna komitetu

W skład Komitetu Rozwoju Człowieka wchodziły liczne komisje tematyczne, m.in. Komisja Perinatologii i Zaburzeń Rozwojowych, Komisja Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej, Komisja Chorób Narządowych i Nowotworowych, Komisja Psychologii i Patologii Rozwoju Psychicznego, Komisja Endokrynologii i Chorób Metabolicznych.

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu

W 1979 r. Komitet Rozwoju Człowieka przyczynił się istotnie do wdrożenia leczenia ludzkim hormonem wzrostu w Polsce, inicjując nowoczesną terapię dzieci z niedoborem wzrostu i somatotropinową niedoczynnością przysadki.

Komitet był zaangażowany w proces opracowania antropologicznych norm rozwojowych dla populacji polskiej 0 – 18 lat.

Od 1980 r. Komitet wprowadził i nadzorował system skryningu noworodków w kierunku niedoczynności tarczycy, czego efektem było zorganizowanie funkcjonującego do dziś, ogólnopolskiego programu powszechnych badań przesiewowych wczesnego wykrywania wrodzonej niedoczynności tarczycy u noworodków.

Członkowie Komitetu Rozwoju Człowieka PAN uczestniczyli w międzynarodowych badaniach nad niedoborem jodu u dzieci, co zaowocowało wprowadzeniem profilaktyki jodowej w Polsce i – dzięki wieloletniej skutecznej praktyce – pozwoliło na zmniejszenie częstości występowania wola u dzieci i młodzieży.

W latach 1994-1995 Komitet przeprowadził ocenę stanu dziedzin nauki wchodzących w zakres zainteresowań i prac Komitetu: propedeutyki pediatrii, pediatrii i jej subdyscyplin, neonatologii i położnictwa, medycyny okresu dojrzewania, psychologii i psychopatologii wieku rozwojowego oraz psychiatrii dziecięcej. Opracowana wówczas ekspertyza została zamieszczona w wydanej przez PAN monografii *Nauka polska w ocenie Komitetów*.

Komitet zainicjował ogólnopolskie badania epidemiologiczne nad występowaniem wad rozwojowych u dzieci – tzw. Rejestr Wad Rozwojowych, realizowany od 1999r.

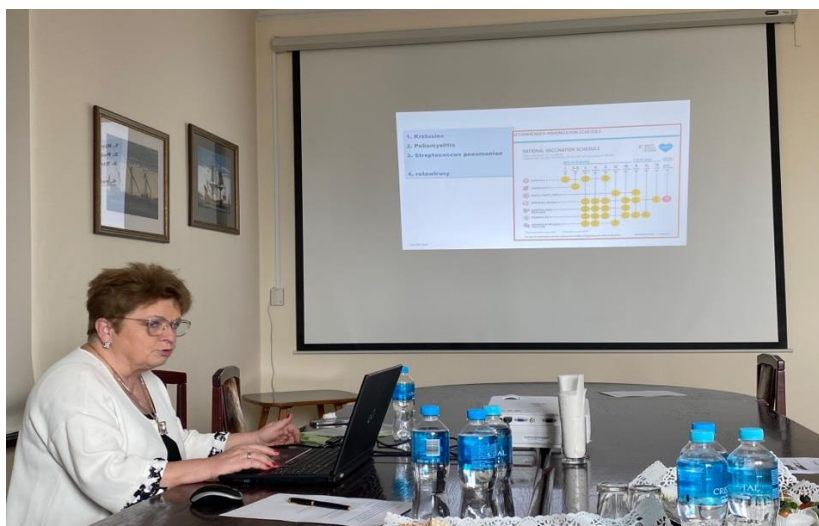
Wpisując się z nowoczesny nurt europejskiej pediatrii i nowe cele zdrowia publicznego, Komitet przedstawił Ministerstwu Zdrowia opinię o konieczności kontynuowania i poszerzania programu selektywnych badań przesiewowych noworodków w kierunku wrodzonych wad metabolizmu.

Komitet Rozwoju Człowieka PAN przedstawił Ministerstwu Zdrowia raport na temat sytuacji pediatrii i opieki nad dzieckiem w Polsce.

Komitet nawiązał porozumienie z Ministerstwem Edukacji w sprawie działań związanych z promocją zdrowia i edukacją zdrowotną.

Komitet Rozwoju Człowieka wspólnie z Komitetem Antropologii PAN, Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, Instytutem Matki i Dziecka oraz Instytutem Żywności i Żywienia przedstawili w 2011 r. rekomendacje dotyczące wykorzystania w Polsce standardów WHO rozwoju fizycznego dzieci w wieku 0-5 lat. ([Rekomendacje dotyczące wykorzystania w Polsce standardów WHO rozwoju fizycznego dzieci w wieku 0-5 lat \(pan.pl\)](#))

Bieżącą kadencję Komitetu Rozwoju Człowieka PAN otworzyły w 2020 r. wybory nowego składu Komitetu. Opracowano nowy Regulamin Komitetu. Do współpracy zaproszono Krajową Konsultant w dziedzinie pediatrii oraz Prezesa Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego. W ciągu ostatnich 2 lat pracy Komitetu odbyło się 10 sesji plenarnych oraz 3 posiedzenia Prezydium. Z uwagi na pandemię, część spotkań była dostosowana do obiektywnych możliwości, obwarowań sanitarnych i dynamicznie zmieniającej się sytuacji i miała charakter zdalny lub hybrydowy.

Prof. Teresa Jackowska, Konsultant Krajowy w dziedzinie pediatrii na posiedzeniu Komitetu Rozwoju Człowieka w 2022 roku.

Komitet zajął stanowisko popierające rekomendacje Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Konsultanta Krajowego w dziedzinie pediatrii dotyczące pandemii koronawirusa (stanowisko dostępne na stronie internetowej Komitetu).

Komitet zajmował się aktualną tematyką dotyczącą nowoczesnych technologii, m.in. telemedycyny i sztucznej inteligencji w medycynie. Efektem prac Komitetu jest publikacja na łamach czasopisma *Nauka* (Konrad Wojdan, Marcin Moniuszko: *Sztuczna inteligencja w medycynie – stan aktualny i wyzwania wdrożeniowe*. Kwartalnik Nauka 2022 No 3, ss. 41-52; Polska Akademia Nauk, W-wa).

Komitet zajmował się także projektem utworzenia w Polsce rejestru mózgowego porażenia dziecięcego. W wydaniu „*Postępów w diagnostyce i leczeniu chorób układu nerwowego u dzieci*”, prof. Sergiusz Józwiak opublikował rozdział dotyczący mózgowego porażenia dziecięcego.

Pod patronatem Komitetu, w ramach IX Zjazdu i XXV Sympozjum Polskiego Towarzystwa Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej (październik 2021, Łódź), zorganizowano sesję plenarną, której przewodniczyła Vice-Przewodnicząca Komitetu – prof. Ewa Małecka-Tendera, zaś prelegentami byli członkowie Komitetu: Prof. Artur Mazur oraz Prof. Katarzyna Ziara. W wydarzeniu tym uczestniczyło 600 słuchaczy.

W styczniu 2021 r. pożegnaliśmy byłego Przewodniczącego, a w obecnej kadencji jednego z członków Komitetu, Prof. Leszka Stanisława Szewczyka.

Prof. Leszek Szewczyk, Przewodniczący Komitetu Rozwoju Człowieka PAN w latach 2010-2020.

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

W 2008 r. opublikowano opinie w sprawie opieki pediatrycznej w Polsce przygotowane przez prof. Wandę Kawalec, prof. Jerzego Bodalskiego i dr Janusza Kochanowskiego,

Rzecznika Praw Obywatelskich. Zasadniczym wnioskiem wynikającym z tych opinii było stwierdzenie, że poziom opieki podstawowej nad dziećmi w Polsce w wyniku przemian ustrojowych jest niezadowalający. W tych opracowaniach sformułowano również zarysy pozytywnego programu poprawy sytuacji w opiece nad dzieckiem, adresowane zarówno do Władz Państwa jak i do społeczeństwa w celu zainicjowania debaty publicznej na ten temat. ([Opinie w sprawie opieki pediatrycznej w Polsce \(pan.pl\)](#))

W roku 2009 przedstawiono stanowisko Komitetu dotyczące profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami i działań niezbędnych dla poprawy jej jakości. ([Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami i działania niezbędne dla poprawy jej jakości \(pan.pl\)](#))

W tym samym roku przedstawiono też stanowisko w sprawie opieki nad pacjentami z chorobami rzadkimi w Polsce, opisując aktualną sytuację pacjentów polskich na tle innych krajów Europy, oraz zaproponowano kierunki i sposoby działania. ([Opieka nad pacjentami z rzadkimi chorobami w Polsce \(pan.pl\)](#))

W roku 2010 przedstawiono stanowisko Komitetu i propozycje dotyczące modelu opieki medycznej nad osobami młodocianymi z chorobami przewlekłymi, w okresie przechodzenia z opieki pediatrycznej do systemu opieki nad dorosłymi. ([Opieka medyczna nad młodocianymi \(adolescents\) z chorobami przewlekłymi w okresie przechodzenia z opieki pediatrycznej do systemu opieki nad dorosłymi \(pan.pl\)](#))

Członkowie Komisji Psychologii i Psychopatologii Wieków Rozwojowego Komitetu Rozwoju Człowieka PAN, po rozpoznaniu aktualnej problematyki zachowań samobójczych młodzieży w Polsce w 2011 r. uznali pilną potrzebę podjęcia działań zmierzających do powołania Krajowej Grupy Roboczej odpowiedzialnej za wdrożenie Programu Zapobiegania Samobójstwom. ([apel dotyczący prewencji samobójstw młodzieży \(pan.pl\)](#))

[W 2012 r. ustalono stanowisko Komitetu dotyczące konieczności stosowania witaminy D u wszystkich dzieci i młodzieży w okresie jesienno-zimowym \(od października do marca\), co znalazło wówczas wyraz w standardach Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego.](#)

W 2013 r. Komitet zajmował się zagadnieniem nadciśnienia tętniczego w populacji dziecięcej. Zespół profesora Mieczysława Litwina przedstawił wyniki badań populacyjnych pomiarów wysokości, masy ciała i ciśnienia krwi, które pozwoliły na opracowanie zaktualizowanych wartości referencyjnych w odniesieniu do wieku. Zobligowano zespół prof. Litwina do wydania zwięzłego opracowania zawierającego te normy, zaś

przedstawiciele Departamentu Matki i Dziecka Ministerstwa Zdrowia zobowiązali się rozpropagować w/w normy do stosowania przez lekarzy pediatrów.

Wpisując się w nowoczesne trendy prewencyjne i strategię zwalczania chorób zakaźnych, Komitet przedłożył przedstawicielom Departamentu Matki i Dziecka Ministerstwa Zdrowia potrzebę wprowadzenia obowiązkowych szczepień przeciw meningokokom i pneumokokom w populacji dziecięcej, w celu ograniczenia występowania przypadków sepsy wywołanej tymi patogenami.

W roku 2014 Komitet zajmował się problematyką psychosomatyki okresu rozwojowego, poświęconą zagadnieniom psychoneurofizjologii, czynnikom etiologicznym zaburzeń psychosomatycznych oraz jakości życia i wsparcia społecznego dzieci i nastolatków z zaburzeniami somatycznymi na tle psychogennym. Komitet przygotował i wydał monografię współfinansowaną przez PAN (*Problemy psychosomatyki okresu rozwojowego i dorosłości*. Wydawcy: PAN, KUL, Sekcja Medycyny Psychosomatycznej PTL), która została przesłana do PAN, bibliotek uniwersytetów medycznych i wydziałów psychologii uniwersyteckich wydziałów humanistycznych.

W roku 2015 przekazano przedstawicielom Departamentu Matki i Dziecka Ministerstwa Zdrowia stanowisko Komitetu Rozwoju Człowieka PAN dotyczące rozszerzenia panelu badań przesiewowych u noworodków, badań auksologicznych oraz przygotowania do wznowienia unowocześnionej edycji „Książeczki Zdrowia Dziecka”.

W roku 2016 prace Komitetu poświęcone były roli żywienia w prewencji chorób cywilizacyjnych, takich jak otyłość, cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, choroby układu krążenia, osteoporoza. Opinie dotyczące problematyki zaburzeń odżywiania i potencjalnej współpracy w tym zakresie z Ministerstwem Edukacji i biurem Rzecznika Praw Dziecka, zostały przekazane Departamentowi Matki i Dziecka Ministerstwa Zdrowia. Współpraca Komitetu z Polskim Towarzystwem Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej ukierunkowana została na wypracowanie przez Komitet Rozwoju Człowieka PAN rekomendacji dotyczących skuteczniejszego postępowania w zapobieganiu i leczeniu dzieci i młodzieży z otyłością.

W roku 2017 Komitet analizował problemy, z jakimi zmagają się onkohematologia dziecięca. Zwrócono uwagę m.in. na trudności z prowadzeniem akademickich badań klinicznych w dziedzinie onkohematologii, wynikające z braku zabezpieczenia finansowego ze strony NFZ, braku procedur leczniczych ze strony uczelni i braku

odpowiednich programów Ministerstwa Zdrowia zabezpieczających wprowadzanie nowych metod terapii. Te kwestie zostały odpowiednio skonkretyzowane i przekazane bezpośrednio przedstawicielom Departamentu Matki i Dziecka Ministerstwa Zdrowia. Podjęto się opracowania przez przedstawicieli środowiska onkohematologów apelu dotyczącego tego problemu, skierowanego do Ministerstwa Zdrowia.

W roku 2018 Komitet zajmował się m.in. problematyką autyzmu u dzieci i dorosłych. Przedstawiciele stowarzyszeń pozarządowych zainteresowanych problematyką wczesnej diagnostyki wymagającej współpracy wielu specjalistów oraz rehabilitacji psychologicznej i społecznej osób z autyzmem, przestawili aktualny stan wiedzy nt. występowania tego zaburzenia w Polsce. Część stowarzyszeń skupiała się na społecznej działalności związanej przede wszystkim ze wsparciem dla rodziców/opiekunów dzieci autystycznych. Wieloaspektowe podejście medyczne i psychologiczne oraz działalność organizacji pozarządowych wskazywały na potrzebę zorganizowanej pomocy ze strony Ministerstwa Zdrowia. Przedstawiono przedstawicielom Ministerstwa Zdrowia i Rzecznika Praw Dziecka dezyderaty, które wynikały z toku dyskusji członków Komitetu Rozwoju Człowieka PAN.

W 2019 roku, z okazji jubileuszu 110-lecia Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, Komitet zorganizował sesję „Wielcy pediatrzy – humaniści – społecznicy”. Przypomniano sylwetkę profesora Józefa Brudzińskiego, pierwszego przewodniczącego sekcji pediatrycznej Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, uczonego i praktyka o wielkiej, międzynarodowej renomie, autora „objawu Brudzińskiego”, rektora Uniwersytetu Warszawskiego i jednego z założycieli „Przeglądu Pediatrycznego” – pierwszego naukowego czasopisma pediatrycznego w Polsce. Następnie przedstawiono sylwetkę Janusza Korczaka – pediatry i pedagoga, legendarnego bohatera, który poświęcił życie niosąc pomoc lekarską i humanitarną dzieciom z Warszawskiego Getta. Zaprezentowano także sylwetkę wybitnego pediatry prof. Olecha Szczepkiego, uczestnika szlaku bojowego u boku gen. Władysława Andersa, członka rzeczywistego PAN, rektora Akademii Medycznej w Poznaniu w latach 1962-64.

W trakcie bieżącej kadencji Komitet zajmował się aktywnie tematyką epidemii COVID-19, popierając rekomendacje Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Konsultanta Krajowego w dziedzinie pediatrii dotyczące epidemii, działań prewencyjnych i opieki pediatrycznej (stanowisko dostępne na stronie internetowej Komitetu).

W pracach Komitetu podejmowano aktualną tematykę, stawiającą przed naukowcami i

klinicystami nowe wyzwania, dotyczące nowoczesnych technologii, m.in. telemedycyny i sztucznej inteligencji w medycynie. Prezentacje miały charakter ekspercki, a dyskusje odbywały się w gronie członków Komitetu oraz liderów tego nowego obszaru medycyny.

Komitet zajmował się ponadto projektem utworzenia w Polsce kompleksowego, krajowego rejestru mózgowego porażenia dziecięcego.

We współpracy i pod patronatem Komitetu rokrocznie organizowane są konferencje i sesje naukowe z zakresu tematyki pediatrycznej, ze szczególnym akcentem na zjawiska zdrowotne i społeczne kształtujące rozwój człowieka we wszystkich sferach. Komitet popiera inicjatywy społeczne, idee ośrodków akademickich i towarzystw naukowych, ukierunkowane na rozwój nauki i popularyzację osiągnięć medycyny, w celu poprawy stanu zdrowia populacji wieku rozwojowego.

Przewodniczący Komitetu Rozwoju Człowieka – prof. Sergiusz Józwiak podczas uroczystości z okazji jubileuszu 70-lecia PAN w dniu 10 czerwca 2022 w Ogrodzie Botanicznym PAN w Powsinie (od lewej prof. Michał Malinowski, prof. Sergiusz Józwiak, prof. Marek Żukowski oraz prof. Andrzej Sobolewski).

Komitet Terapii i Nauk o Leku

Wydział V Nauk Medycznych

Rok powołania komitetu i krótka historia:

Komitet został utworzony w 1999 roku w wyniku połączenia Komitetu Terapii oraz Komitetu Nauk o Leku PAN.

<https://ktinol.pan.pl/index.php/pl/historia>

Zakres działania komitetu : Farmakologia kliniczna, projektowanie, poszukiwanie i synteza leków, ocena aktywności biologicznej, bezpieczeństwo farmakoterapii, analityka farmaceutyczna i biomedyczna, technologia postaci leków, współpraca z otoczeniem gospodarczym.

Współpraca z instytucjami międzynarodowymi:

- European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare
- European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare, the European Pharmacopoeia Commission.

Przewodnicząca komitetu:

Prof. dr hab. Dagmara Mirowska-Guzel (od 2020 r)

Katedra i Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej WUM

Przewodniczący honorowy

Prof. dr hab. Jan Pachecka (przewodniczący KTiNoL z wyboru w latach 2012-2020)

Prof. emerytowany - Katedra Biochemii i Chemii Klinicznej WUM

Skład osobowy komitetu w bieżącej kadencji:

Członkowie z wyboru:

1. Prof. dr hab. Wanda Baer-Dubowska – Sekretarz Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu ORCID: 0000-0002-6625-5343, email: baerw@ump.edu.pl
2. Prof. dr hab. Andrzej J. Bojarski – Instytut Farmakologii im. Jerzego Maja PAN ORCID: 0000-0003-1417-6333, email: andrzej.bojarski@gmail.com
3. Prof. dr hab. Andrzej Członkowski – Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID: 0000-0001-9684-5718, email: Andrzej.czlonkowski@wum.edu.pl
4. Dr hab. Izabela Fecka – Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu ORCID: 0000-0002-1139-4581, email: izabela.fecka@umw.edu.pl
5. Prof. dr hab. Barbara Gawrońska-Szklarz – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie ORCID: 0000-0002-8805-7217 , email: barbara.gawronska.szklarz@pum.edu.pl
6. Prof. dr hab. Kazimierz Główniak – Członek Prezydium Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie ORCID: 0000-0003-4333-0053, email: kglowniak@pharmacognosy.home.pl
7. Prof. dr hab. Tomasz Gośliński – Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu ORCID: 0000-0001-5705-5414, email: tomasz.goslinski@ump.edu.pl

8. Prof. dr hab. Grzegorz Grynkiewicz – Sieć Badawcza Łukasiewicz-Institut Farmaceutyczny ORCID: 0000-0003-2439-2443, email: grynycz@gmail.com
9. Prof. dr hab. Renata Jachowicz – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Collegium Medicum ORCID: 0000-0001-7623-2578, email: renata.jachowicz@uj.edu.pl
10. Prof. dr hab. Katarzyna Kieć-Kononowicz – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Collegium Medicum ORCID: 0000-0002-6752-7443, email: mfkonono@cyf-kr.edu.pl
11. Prof. dr hab. Zenon Kokot – Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu/Akademia Kaliska im Prezydenta Wojciechowskiego w Kaliszu ORCID: 0000-0003-4950-9759, email: zenonk@int.pl
12. Prof. dr hab. Janina Lulek – Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu ORCID: 0000-0002-5567-9906, email: jlulek@ump.edu.pl
13. Prof. dr hab. Michał P. Marszał – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu ORCID: 0000-0001-9948-9456, email: mmars@cm.umk.pl
14. Prof. dr hab. Dariusz Matosiuk – Uniwersytet Medyczny w Lublinie ORCID: 0000-0002-2373-9479, email: dariusz.matosiuk@umlub.pl
15. Prof. dr hab. Elżbieta Mikiciuk-Olasik – Uniwersytet Medyczny w Łodzi ORCID: 0000-0002-7171-4524, email: elzbieta.mikuciuk-olasik@umed.lodz.pl
16. Prof. dr hab. Przemysław Mikołajczak – Zastępca Przewodniczącej Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu ORCID: 0000-0002-1252-6523, email: przemmik@ump.edu.pl

17. Prof. dr hab. Wojciech Miltyk – Uniwersytet Medyczny w Białymstoku ORCID: 0000-0001-5150-6093 , email: wojciech.miltyk@umb.edu.pl
18. Prof. dr hab. Dagmara Mirowska-Guzel – Przewodnicząca Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID: 0000-0001-6294-3256, email: dagmara.mirowska-guzel@wum.edu.pl
19. Prof. dr hab. Jadwiga R. Ochocka – Członek Prezydium Gdański Uniwersytet Medyczny ORCID: 0000-0002-4424-3667, email: jadwiga.ochocka@gumed.edu.pl
20. Prof. dr hab. Bogusław Okopień – Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach ORCID: 0000-0001-7228-2906, email: bokopien@sum.edu.pl
21. Prof.dr hab. Paweł Olczyk – Zastępca Przewodniczącej Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach ORCID: 0000-0001-7387-9587, email: polczyk@sum.edu.pl
22. Prof. dr hab. Daria Orszulak-Michalak – Uniwersytet Medyczny w Łodzi ORCID: 0000-0002-2473-5074, email: daria.orszulak-michalak@umed.lodz.pl
23. Prof. dr hab. Jan Pachecka – Członek Prezydium, Przewodniczący Honorowy Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID: 0000-0002-9701-7372, email: jpachecka@gmail.com
24. Prof. dr hab. Agnieszka Pietrosiuk – Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID: 0000-0001-7165-5336 , email: agnieszka.pietrosiuk@wum.edu.pl
25. Dr hab. Piotr J. Rudzki – Sieć Badawcza Łukasiewicz-Institut Farmaceutyczny/ Celon Pharma S.A.) ORCID: 0000-0002-4622-4849 , email: pjrudzki@wp.pl

26. Prof. dr hab. Krystyna Skalicka-Woźniak – Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ORCID: 0000-0002-9313-5929, email: krystyna.skalicka-wozniak@umlub.pl
27. Dr hab. Agnieszka Skowron – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Collegium Medicum
ORCID: 0000-0002-3768-4958 , email:
agnieszka.skowron@uj.edu.pl
28. Prof. dr hab. Jadwiga Turło – Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID:
0000-0003-3575-8631, email: jadwiga.turlo@wum.edu.pl
29. Prof. dr hab. Anna Wiela-Hojeńska – Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
ORCID: 0000-0003-3813-2300, email: anna.wiela-hojenska@umw.edu.pl
30. Prof. dr hab. Monika Wujec – Uniwersytet Medyczny w Lublinie ORCID: 0000-0001-9816-1934, email: monika.wujec@umlub.pl

Specjaliści powołani w skład komitetu

1. Prof. dr hab. Bożenna Gutkowska – em. prof. Warszawski Uniwersytet Medyczny,
email: bozenna.gutkowska@gmail.com
2. Dr hab. Bożena Karolewicz – Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
ORCID: 0000-0003-0970-6344, email:
bozena.karolewicz@umw.edu.pl
3. Prof. dr hab. Stanisław Ryng – Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu,
email: stanislaw.ryng@umed.wroc.pl
4. Dr hab. Katarzyna Sykłowska-Baranek – Warszawski Uniwersytet Medyczny
ORCID: 0000-0002-9150-7872 , email: katarzyna.sylkowska-baranek@wum.edu.pl
5. Dr hab. Anna Staniszevska – Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID: 0000-0001-9851-367X , email: anna.staniszevska@wum.edu.pl
6. Dr Grażyna Kubiak-Tomaszewska – Warszawski Uniwersytet Medyczny ORCID:
0000-0001-6502-7085, email: grazyna.kubiak-tomaszewska@wum.edu.pl

7. [Dr Anna Krause – Pikralida sp.z.o.o, email: a.krause@pikralida.eu](mailto:a.krause@pikralida.eu)
8. [Dr Beata Maciejewska – Scientia research Institute sp.z.o.o., email: beata.maciejewska@scientiacro.com](mailto:beata.maciejewska@scientiacro.com)

Struktura organizacyjna komitetu:

Komisje:

Komisja Analizy Leku - przewodniczący: Prof. dr hab. Zenon Kokot

Komisja Farmakologii i Farmacji Klinicznej oraz Terapii -
przewodniczący: Prof. dr hab. Anna Wiela-Hojeńska

Komisja Leku Naturalnego i Biotechnologii – przewodnicząca: Dr hab. Agnieszka Pietrosiuk

Komisja Projektowania i Syntezy Nowych Leków - przewodniczący: Prof. dr hab. Andrzej Bojarski

Komisja Technologii Postaci Leku i Biofarmacji - przewodnicząca: Prof. dr hab. Renata Jachowicz

Komisja ds. Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym - przewodniczący: Dr hab. Piotr Rudzki

Zespoły Problemowe:

Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej - przewodniczący: Prof. dr hab. Kazimierz Głowniak

Zespół ds. Informacji i Upowszechniania Nauki - przewodnicząca: Prof. dr hab. Wanda Baer- Dubowska

Opis najważniejszych osiągnięć komitetu:

Działalność ekspercka adresowana do specjalistów

Komitet opracowuje, przedstawia i rozpowszechnia ekspertyzy związane z bieżącymi problemami dotyczącymi mechanizmów działania, bezpieczeństwa, produkcji i dystrybucji leków oraz nowych terapii.

Przedmiotem analizy i ekspertyz Komitetu szczególnie, w kadencji 2016-2019, było zagadnienia inspirowane rządowym projektem „Szansa na Polskie Leki”.

Punktem wyjścia do dyskusji na ten temat było opracowanie prof. Gryniewiczza wskazujące główne kierunki działania KTiNoL w tym zakresie, takie jak ocena aktualnej sytuacji w badaniach nad lekami oryginalnymi oraz sformułowanie wniosków dotyczących

perspektywy intensyfikacji prac badawczych i badawczo wdrożeniowych zmierzających do innowacji w dziedzinie substancji aktywnych leków oraz produktów leczniczych. Postulowano także, aby KTiNoL był uznany jako grupa ekspercka o ważnej roli społecznej, biorąca udział w opiniowaniu i koordynacji, inicjatyw i programów badawczo rozwojowych, których celem są nowe leki i/lub innowacja farmaceutyczna.

W oparciu o te postulaty odbyło się w tym okresie szereg wykładów i konferencji pod ogólnym tytułem „Innowacyjne leki, innowacyjne terapie” , których przedmiotem były nowe strategie terapeutyczne, projektowanie i synteza nowych celowanych leków oraz technologia postaci leków. Wypowiadali się na ten temat eksperci zarówno z grona członków Komitetu jak i zaproszonych specjalistów nie będących członkami Komitetu. Omawiano m.in. nowe strategie w terapii choroby Alzheimera takie jak poszukiwanie wielofunkcyjnych ligandów

i metod ich selekcji (prof. dr hab. Barbara Malawska z zespołem CM UJ), modelowanie molekularne ligandów receptorów takich jak receptory dopaminy, serotoniny i kwasu glutaminowego i syntezy m.in. układów heterocyklicznych (prof. dr hab. Dariusz Matosiuk z zespołem UM Lublin), nowoczesne formułacje, szczególnie z wykorzystaniem Druku 3D, w produkcji nowoczesnych postaci leków (prof. dr hab. Renata Jachowicz CM UJ z zespołem).

Przedmiotem jednego z posiedzeń/konferencji KTiNoL były terapie chorób rzadkich i leki sieroce.

Prof. Ryszard Kole (President and CSO, Ercole Biotech, Inc. RTP, NC, USA) przedstawił wyniki swoich badań dotyczących opracowania i zastosowania antysensownych nukleotydów , które blokują docelowy mRNA jednak nie indukują RNase H i tym samym degradacji RNA. Mają one przez to zdolność modulowania splicingu, którego nieprawidłowe funkcjonowanie jest podłożeniem takich schorzeń jak beta – talasemia i dystrofia mięśniowa typu Duchenne’a. Opracowane przez profesora SSO (splice-switching oligonucleotides) stały się przedmiotem patentów a jeden z nich został zatwierdzony przez FDA do terapii eksperymentalnej dystrofii mięśniowej Duchenne.

Zagadnienie leków sierocych przedstawił prof. Waldemar Janiec (SUM) omawiając omówił historię legislacji leków sierocych, a także przedstawił wiele dowodów na to, że pierwotne leki sieroce stają się lekami stosowanymi w schorzeniach dosyć powszechnych.

Efektom pandemii Covid-19 było m.in. opracowanie programu „Strategia Farmaceutyczna dla Europy”. Komitet z inicjatywy Komisji ds. Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym zajął się jego propagowaniem wskazując na konieczność większego zaangażowania Polski w tym programie. Na jednym z posiedzeń/konferencji Przewodniczący tej komisji dr hab. Piotr Rudzki przedstawił możliwości polskiego przemysłu farmaceutycznego w tym zakresie

(Wykład: *Miejsce Polski w Europejskiej Strategii Farmaceutycznej*) oraz możliwości współpracy z Agencją Badań Medycznych.

W kolejnych posiedzeniach związanych z tym tematem wzięli udział przedstawiciele agencji rządowych -Wydziału Regulacji Przemysłowych Ministerstwa Rozwoju i Technologii oraz Polskiej Agencji Inwestycji i Rozwoju.

W efekcie tych działań wystosowano apel do Prezesa Rady Ministrów o zwiększenie środków na poprawę bezpieczeństwa lekowego w ramach Krajowego Planu Odbudowy.

Przygotowano również link umożliwiający poparcie apelu (konsultacje społeczne KPO)

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/formularz-zglaszania-uwag-do-kpo-1/>

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/konsultacje-spoeczne-kpo/o-kpo/> (Czynne do 02/04/21)

Jednym z osiągnięć Komisji ds. Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym było przyczynienie się do usunięcia bariery w finansowaniu projektów rozwojowych dotyczących substancji czynnych w Polsce. 13 stycznia 2022 r. Członkowie Grupy Roboczej Zdrowe Społeczeństwo działającej w ramach Krajowej Inteligentnej Specjalizacji, przyjęli zmiany w opisie specjalizacji. Zmiany te uwzględniają postulaty Strategii Farmaceutycznej UE i rezolucji Parlamentu Europejskiego nt. braku leków w UE. Opis Specjalizacji w jeszcze większym stopniu będzie uwzględniał rolę produkcji substancji czynnych i leków generycznych rozwijanych i wytwarzanych w Polsce.

Członkowie komitetu są ekspertami w zespołach doradczych.

Prof. Anna Wiela-Hojeńska i prof. Dagmara Mirowska-Guzel - zespołu do spraw wypracowania rozwiązań w zakresie farmacji klinicznej oraz działalności farmaceutów w podmiotach leczniczych wraz wykazem badań diagnostycznych wykonywanych przez farmaceutów powołanego przez Ministra Zdrowia. W wyniku prac zespołu powstał raport

(<https://www.gov.pl/web/zdrowie/raport-2022-rozwiazania-w-zakresie-farmacji->

[klinicznej-oraz-dzialalnosci-farmaceutow-w-podmiotach-leczniczych](https://www.gov.pl/web/zdrowie/raport-2022-rozwiazania-w-zakresie-farmacji-klinicznej-oraz-dzialalnosci-farmaceutow-w-podmiotach-leczniczych)).

Prof. Wojciech Miłtyk (przewodniczący Konwentu Dziekanów Wydziałów Farmaceutycznych) - przewodniczący zespołu do spraw opracowania zmian standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu farmaceuty

Dr Beata Maciejewska - zespół do spraw opracowania projektu ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi.

Konferencje naukowe:

Komitet jest i był w przeszłości organizatorem lub współorganizatorem międzynarodowych i krajowych konferencji z zakresu problematyki będącej w obszarze jego zainteresowań, takich jak nowe substancje lecznicze pochodzenia naturalnego i syntetyczne (International Conference on Natural and Synthetic Products Improvement Mental and Physical Efficiency, Warsaw, November 2008; Sprawozdanie Farm.Pol, 2009,65,269); International Conference on Natural, Biotechnological and Synthetic Products with Cytostatic Activity. Warsaw, October 19, 2009), analityka farmaceutyczna i biomedyczna (cykliczne konferencje odbywające się w Poznaniu. Ostatnia z tej serii pt. "Współczesna Analityka Farmaceutyczna i Biomedyczna w Ochronie Zdrowia" odbyła się w dniach 4-5/06/2020)

Wiele konferencji odbywa się pod patronatem KTiNoL. Były to m.in. odbywające się cyklicznie International Symposia on Chromatography of Natural Products organizowane w Lublinie przez Prof. Kazimierza Głowniaka (łącznie 10 do 2016 r.) i Konwersatoria Chemii Medycznej organizowane również w Lublinie przez Prof. Matosiuka (łącznie 10 edycji do 2021 r). (<https://ktinol.pan.pl/index.php/pl/patronaty>).

Konferencje popularyzujące wiedzę:

Pod patronatem Komitetu Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji przy Wydziale Farmacji SUM popularyzuje wiedzę na temat Farmacji Klinicznej w ramach Akademickiego Sympozjum Farmacji Klinicznej <https://fb.me/e/1haN3dbi5>

Spółeczny wymiar/oddźwięk działalności komitetu:

Komitet i jego członkowie przedstawiają swoje opinie na temat bieżących problemów z zakresu swoich kompetencji. Jednym z przykładów tej działalności było opublikowanie informacji dotyczącej chlorochiny w leczeniu zakażenia wirusem SARS-CoV-2 powodującego COVID-19 <http://www.ktinol.pan.pl/index.php/pl/?view=featured>.

Komitet zajął również stanowisko wobec reklamy parafarmaceutyków sygnowanej przez osoby z tytułami naukowymi (rok 2012). Dzięki tej akcji zaprzestano tego rodzaju działań.

Członkowie Komisji Farmakologii i Farmacji Klinicznej oraz Terapii udzielają konsultacji z dziedziny farmakologii i farmacji klinicznej, farmakoterapii lekarzom klinik i szpitali, farmaceutom, pacjentom oraz ich rodzinom. Nadzorują oraz biorą aktywny udział w pracach Regionalnych Ośrodków Monitorowania Niepożądanych Działań Leków, upowszechniają wiedzę dotyczącą badań klinicznych, są kierownikami kursów i wygłaszają wykłady w ramach kształcenia podyplomowego i specjalizacyjnego lekarzy i farmaceutów, uczestniczą w pracach Państwowych Komisji Egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy praktyczne i teoretyczne w dziedzinie farmakologia kliniczna i farmacja kliniczna.

Komisja ds. Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym upowszechnia wiedzę na temat działań związanych programem „Strategia Farmaceutyczna dla Europy” i udziału w nim polskich ośrodków. Przykładem tej działalności jest publikacja: Gryniewicz et al. NAUKA 3/202147–66 DOI: 10.24425/nauka.2021.136326

Członkowie Komitetu angażują się w ważne z punktu widzenia społecznego aktywności. W ostatnim czasie brał czynny udział w przygotowaniu stanowiska dotyczącego zawodu zielarz-fitoterapeuta. Stanowisko to zostało przygotowane w ramach współpracy z Sekcją Fitoterapii Polskiego Towarzystwa Lekarskiego oraz Polskim Towarzystwem Farmakologicznym.

